

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΔ'

Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2024

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Άδεια απουσίας των Βουλευτών κ. Γ. Παπανδρέου, κ. Κ. Βέττα., σελ. 9003, 9030
2. Ανακοινώνεται ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν μαθητές από το 4ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης, το Νηπιαγωγείο Ουράνιο Τόξο, τον Ελληνογερμανικό Εκπαιδευτικό Σύλλογο, το 3ο Δημοτικό Σχολείο Πόρτο Ράφτη, το 20ο Γυμνάσιο Πάτρας και από το Γενικό Λύκειο Λίμνης Ευβοίας, σελ. 9001, 9005, 9008, 9010, 9011, 9022, 9025, 9030
3. Επί διαδικαστικού θέματος, σελ. 8999,9001, 9003, 9005, 9006, 9008, 9010, 9011, 9012, 9014, 9015, 9016, 9019, 9022, 9023, 9024, 9025, 9028, 9030, 9032, 9033, 9034, 9041, 9043, 9051, 9052, 9059, 9068, 9069, 9070, 9073, 9082, 9083, 9084, 9086, 9087
4. Επί προσωπικού θέματος, σελ. 9011, 9012

B. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

1. Ανακοίνωση του δελτίου επίκαιρων ερωτήσεων της Τετάρτης 24 Ιανουαρίου 2024, σελ. 9003

Γ. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Συνέχιση της συζήτησης επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών», σελ. 8999-9087
2. Κατάθεση Εκθέσεως Διαρκούς Επιτροπής:
Η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας για τη συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ως παρατηρητή στο Σύστημα Ενσωμάτωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)». , σελ. 9043, 9086
3. Αίτηση διεξαγωγής ονομαστικής ψηφοφορίας :
Ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Δημήτριος Κουτσούμπας και οι υπογράφωντες Βουλευτές κατέθεσαν αίτημα για διενέργεια ονομαστικής ψηφοφορίας επί της αρχής και επί των άρθρων 6, 8, 11,13, 14 και 21 του παρόντος σχεδίου νόμου., σελ. 9062-9063

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. ,	σελ. 9031 - 9048
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ο. ,	σελ. 9067 - 9081
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,	σελ. 8999 - 9017
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,	σελ. 9017 - 9031
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 9081 - 9087
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,	σελ. 9048 - 9067

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

A. Επί διαδικαστικού θέματος:

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,	σελ. 9014
ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ Β. ,	σελ. 9032, 9033, 9034, 9041, 9043
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ο. ,	σελ. 9068, 9069, 9070, 9073

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ Γ. ,	σελ. 8999, 9001, 9003, 9005, 9006, 9008, 9010, 9011, 9012, 9015, 9016
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. ,	σελ. 9023
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν.,	σελ. 9022, 9023
ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. ,	σελ. 9028
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ε.,	σελ. 9008
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,	σελ. 9019, 9022, 9023, 9024, 9025, 9028, 9030
ΜΠΟΥΡΑΣ Α. ,	σελ. 9082, 9083, 9084, 9086, 9087
ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ Ι. ,	σελ. 9051, 9052, 9059
ΣΤΙΓΚΑΣ Β. ,	σελ. 9015
ΧΑΡΙΤΣΗΣ Α. ,	σελ. 9022
ΧΗΤΑΣ Κ. ,	σελ. 9069, 9070

B. Επί προσωπικού θέματος:

ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ. ,	σελ. 9011, 9012
ΛΙΒΑΝΙΟΣ Θ.,	σελ. 9012

Γ. Επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών:

ΑΚΤΥΠΗΣ Δ. ,	σελ. 9000, 9070
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Α. ,	σελ. 9043
ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ Ν. ,	σελ. 9046
ΑΝΤΩΝΙΟΥ Μ. ,	σελ. 9006, 9007
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ Ε. ,	σελ. 9002
ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Κ. ,	σελ. 9007, 9008, 9010
ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 9001
ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ Γ. ,	σελ. 9076, 9077
ΓΑΒΡΗΛΟΣ Γ. ,	σελ. 9001
ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ Ο. ,	σελ. 9059
ΓΙΑΤΣΙΟΣ Ι. ,	σελ. 9056
ΓΙΟΓΙΑΚΑΣ Β. ,	σελ. 9025
ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ,	σελ. 9083
ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ Κ. ,	σελ. 9019, 9051
ΓΚΟΛΙΔΑΚΗΣ Δ. ,	σελ. 9058
ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ Κ. ,	σελ. 9084
ΔΕΛΗΣ Ι. ,	σελ. 9026
ΔΗΜΟΣΧΑΚΗΣ Α. ,	σελ. 9068
ΔΙΓΕΝΗ Α. ,	σελ. 9049
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 9014, 9015, 9016
ΚΑΒΒΑΔΑΣ Α. ,	σελ. 9073
ΚΑΠΕΤΑΝΟΣ Χ. ,	σελ. 9042
ΚΑΠΠΑΤΟΣ Π. ,	σελ. 9071
ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ Γ. ,	σελ. 9014, 9023, 9024
ΚΑΡΑΟΓΛΟΥ Θ. ,	σελ. 9060
ΚΑΤΡΙΝΗΣ Μ. ,	σελ. 9007, 9023, 9069, 9070
ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ Κ. ,	σελ. 9012
ΚΑΤΣΩΤΗΣ Χ. ,	σελ. 9055
ΚΑΦΟΥΡΟΣ Μ. ,	σελ. 9061
ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ Σ. ,	σελ. 9041
ΚΕΡΑΜΕΩΣ Ν.,	σελ. 9011, 9022, 9023, 9039, 9041, 9070
ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ε. ,	σελ. 9050
ΚΟΝΤΗΣ Ι. ,	σελ. 9027
ΚΟΥΒΕΛΑΣ Δ. ,	σελ. 9067
ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. ,	σελ. 9028, 9029, 9030

ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ Δ. ,	σελ. 9017, 9020
ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ Ε. ,	σελ. 9051
ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ Δ. ,	σελ. 9070, 9082
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ε.,	σελ. 9068, 9069, 9070
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Ζ. ,	σελ. 9064, 9065
ΚΩΤΣΗΡΑΣ Γ.,	σελ. 9053
ΚΩΤΣΟΣ Γ. ,	σελ. 9024
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ Μ. ,	σελ. 9005
ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ Γ. ,	σελ. 9072
ΛΙΒΑΝΙΟΣ Θ.,	σελ. 9007, 9011, 9012
ΛΙΒΑΝΟΣ Μ. ,	σελ. 9048
ΛΙΟΥΤΑΣ Α. ,	σελ. 9079
ΜΑΝΤΑΣ Π. ,	σελ. 9027
ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ,	σελ. 9016
ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. ,	σελ. 9030
ΜΕΤΑΞΑΣ Κ. ,	σελ. 9004, 9077
ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ Π. ,	σελ. 9052
ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ Γ. ,	σελ. 9077
ΜΠΑΡΑΛΙΑΚΟΣ Ξ. ,	σελ. 9031
ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ Α. ,	σελ. 9054
ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ Χ. ,	σελ. 9086
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ Θ. ,	σελ. 9016, 9069
ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ Τ. ,	σελ. 9044
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Θ. ,	σελ. 9034
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Α. ,	σελ. 9033
ΠΑΠΑΝΗΛΙΟΥ Γ. ,	σελ. 9074
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ - ΠΑΛΙΟΥΡΑ Α. ,	σελ. 9078
ΠΑΠΑΣ Θ. ,	σελ. 9085
ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΔΗΣ Σ. ,	σελ. 9070
ΡΑΠΤΗ Ζ. ,	σελ. 9075
ΣΤΑΡΑΚΑ Χ. ,	σελ. 9057
ΣΤΙΓΚΑΣ Β. ,	σελ. 9012, 9014, 9015, 9016
ΤΣΙΜΑΡΗΣ Ι. ,	σελ. 9086
ΦΑΜΕΛΛΟΣ Σ. ,	σελ. 9035, 9040
ΦΟΡΤΩΜΑΣ Φ. ,	σελ. 9074
ΦΩΤΙΟΥ Θ. ,	σελ. 9030
ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Σ. ,	σελ. 8999
ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Μ. ,	σελ. 9048
ΧΑΡΙΤΣΗΣ Α. ,	σελ. 9020, 9023
ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΙΔΟΥ Μ. ,	σελ. 9044
ΧΗΤΑΣ Κ. ,	σελ. 9069, 9070
ΧΟΥΡΔΑΚΗΣ Μ. ,	σελ. 9032
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ Ε. ,	σελ. 9080
ΨΥΧΟΓΙΟΣ Γ. ,	σελ. 9081

Δ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ:

ΔΟΥΔΩΝΗΣ Π. ,	σελ. 9008
ΕΞΑΡΧΟΣ Ν. ,	σελ. 9077
ΚΟΝΤΟΤΟΛΗ Μ. ,	σελ. 9024
ΤΖΟΥΦΗ Μ. ,	σελ. 9014
ΤΣΙΑΡΑΣ Κ. ,	σελ. 9065

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ

Κ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΠΔ'

Τρίτη 23 Ιανουαρίου 2024

Αθήνα, σήμερα στις 23 Ιανουαρίου 2024, ημέρα Τρίτη και ώρα 10.06', συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Β' Αντιπροέδρου αυτής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συνέχιση της συζήτησης επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογών μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

Τον λόγο έχει ο Βουλευτής της Ελληνικής Λύσης κ. Φωτόπουλος.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Σύνταγμα της Ελλάδος, άρθρο 1, όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους και ασκούνται, όπως ορίζει το Σύνταγμα. Το γεγονός, κύριοι και κυρίες, ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο θέτει ως προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι την κατάθεση ηλεκτρονικού παραβόλου ύψους 20.000 ευρώ, δηλαδή εξαρτάται το δικαίωμα από ένα δυσανάλογο, μη αναγκαίο και μη απαραίτητο όρο θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος και ως εκ τούτου η διάταξη του άρθρου 4 είναι αντισυνταγματική.

Άρθρο 51, οι Βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει. Ο νόμος δεν μπορεί να περιορίσει το εκλογικό δικαίωμα παρά μόνο αν δεν έχει συμπληρωθεί κατώτατο όριο ηλικίας ή για ανικανότητα δικαιοπραξίας ή ως συνέπεια αμετάκλητης ποινικής δίωξης για ορισμένα εγκλήματα.

Διασφαλίζεται η αμεσότητα της ψηφοφορίας με το παρόν νομοσχέδιο; Φυσικά και όχι. Από τη στιγμή που παρεμβάλλονται τρίτοι, ενώ η αρχή της αμεσότητας νοείται υπό το πρίσμα της προσωπικής ψηφοφορίας, δηλαδή της αυτοπρόσωπης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος. Η διά επιστολής εκλογική διαδικασία θα περιορίσει την αυξανόμενη αποχή, άρα θα υπηρετήσει την αρχή της καθολικότητας; Δεν προκύπτει από πουθενά από όπου εφαρμόστηκε.

Ποιος μας λέει πως κάποιος σε μία ή περισσότερες περιφέρειες δεν θα κάνει αυτό που έκανε ένας συντονιστής της προεκλογικής εκστρατείας του πράσινου κόμματος στο Αμβούργο, όπου παραποίησε δεκάδες έγγραφα επιστολικής ψήφου για τις βουλευτικές εκλογές, παρακινώντας πολλούς γνωστούς του να του παραδώσουν τα έγγραφα επιστολικής ψήφου που είχαν

λάβει για να ψηφίσουν χωρίς να τα συμπληρώσουν. Στη συνέχεια τα κατήυθνε όλα προς έναν υποψήφιο των πράσινων πλαστογραφώντας την υπογραφή του ψηφοφόρου.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, που είναι λίγο πιο προχωρημένοι και εφαρμόζουν και την επιστολική και την ηλεκτρονική ψήφο, στην κομητεία Μπράνσγουικ η διευθύντρια εκλογών κατήγγειλε ότι στη λίστα των ατόμων που ψήφισαν το γραφείο της ανακάλυψε άτομα που φαίνονταν ότι είτε ήταν καταδικασμένοι εγκληματίες είτε μετανάστες χωρίς έγγραφα που έχουν δικαίωμα ψήφου.

Η αυξανόμενη αποχή για την οποία συζητάμε και την οποία φέρντε ως επιχείρημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα αντιμετωπιστεί μόνον όταν η πολιτική ανακτήσει την αίγλη και τον σεβασμό που της αρμόζει, όταν το Κοινοβούλιο θα επιτελέσει τον ρόλο του και δεν θα είναι απλά το μέσο εφαρμογής των πρωθυπουργικών επιλογών, όταν οι Έλληνες θα νιώσουν πως όλα όσα αποφασίζετε σε αυτό εδώ το κτήριο είναι προς όφελός τους και το κράτος δεν είναι εχθρός για το μεγαλύτερο μέρος της ενήλικης ζωής του.

Εξασφαλίζει το παρόν νομοσχέδιο τη μυστικότητα της ψηφοφορίας; Σε καμία περίπτωση. Στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου της πρόσφατης καμαρώσαμε on camera εργοδότη να απειλεί εργαζόμενους, κομπάζοντας πως δεν είναι και τόσο δημοκράτης, παρουσία μάλιστα του Αντιπροέδρου της Νέας Δημοκρατίας, του κ. Άδωνι Γεωργιάδη. Όλοι όσοι κυκλοφορούμε έξω έχουμε ακούσει για εργοδότες, οι οποίοι ασκούν λεκτική και ψυχολογική βία σε εργαζόμενους που δεν τους καταβάλλουν δώρα Χριστουγέννων και δώρα Πάσχα. Πιστεύει κάποιος σε αυτήν εδώ την Αίθουσα πως εργοδότες με τέτοια συμπεριφορά θα ντραπούν να επιβάλλουν τα θέλω τους στους εργαζόμενους στο θέμα της ψήφου όταν οι ίδιοι θα έχουν οποιοδήποτε συμφέρον;

Επικεφαλής μειονοτήτων και καταυλισμών παζάρευαν όλα τα προηγούμενα χρόνια τις ψήφους με τους κομματάρχες των κομμάτων εξουσίας. Δεν θα το κάνουν όταν έχουν διασφαλίσει το αποτέλεσμα με τη διαδικασία που τώρα φέρντε στη Βουλή; Νταήδες σύζυγοι, οι οποίοι κακοποιούν τις γυναίκες τους γιατί έκαψαν το φαγητό, θα ντραπούν να το κάνουν στο θέμα της ψήφου; Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, τα οποία ζητάνε τη βοήθεια των δικαστικών αντιπροσώπων προκειμένου να εκφραστούν στην κλίπη με τον τρόπο που αυτά θέλουν και όχι με τον τρόπο που τους ορίζουν συγγενείς τους και τρίτοι με το παρόν νομοσχέδιο απλά δεν θα μπορούν.

Στατιστικά, κυρίες και κύριοι, οι επιχειρήσεις παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών έχουν ένα ποσοστό απώλειας στις παραδόσεις τους μικρότερο ή μεγαλύτερο. Μετά τον κορωνοϊό έχουμε δει τεράστιες δυσλειτουργίες στο θέμα αυτό. Τι θα γίνει σε αυτές

τις περιπτώσεις με ψήφους, οι οποίες δεν θα καταμετρηθούν, δεν θα φτάσουν ποτέ στον προορισμό τους; Στις προηγούμενες εκλογές που υποτίθεται ότι δεν είχαμε την παρέμβαση ιδιωτών έχουμε καταγγελίες για εκλογικούς σάκους, οι οποίοι κατέφθασαν ανοικτοί. Θα δίνεται η δυνατότητα, λέει ο νομοθέτης, να ψηφίζει μέχρι και είκοσι πέντε μέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία των εκλογών.

Η πολιτική, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μπορεί να είναι μαρθαίνιος, αλλά όπως πολύ καλά γνωρίζετε μία ώρα μπορεί να είναι και αιώνας. Όλοι γνωρίζουμε από τη μικρή ή μεγάλη εμπειρία μας πως στις περισσότερες περιπτώσεις τα γεγονότα της τελευταίας στιγμής και των τελευταίων ημερών είναι αυτά τα οποία καθορίζουν σε πολύ μεγάλο ρόλο την ψήφο των Ελλήνων πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας μη γελιόμαστε, η υπάρχουσα εκλογική νομοθεσία και διαδικασία με τα προβλήματά της και τα μειονεκτήματά της, αλλά με τη διασφάλιση από την παρουσία των δημοσίων λειτουργιών είναι η μόνη, η οποία διασφαλίζει τη βούληση του συνταγματικού νομοθέτη.

Και πάμε τώρα στο άρθρο 5 και όσον αφορά την κατανομή των εδρών. Σας πήρε καιρός να καταλήξετε σε αυτόν τον τρόπο; Προφανώς, συζητάμε από την αρχή αυτής της κοινοβουλευτικής περιόδου, αλλά υπήρχε ανοικτός δημόσιος διάλογος και νωρίτερα και έρχεστε τώρα πέντε μήνες πριν τις εκλογές της 9^{ης} Ιουνίου και νομοθετείτε τον τρόπο με τον οποίον θα υφαρπάξετε μία έδρα από την Ελληνική Λύση.

Το πρόβλημα είναι, κύριοι, ότι θα πρέπει να σταματήσετε να βλέπετε το κράτος ως λάφυρο, να αλλάξετε τους εκλογικούς νόμους κατά το δοκούν και κατά το πώς σας βγαίνουν τα κουκιά, καλή ώρα όπως πράξατε τώρα με την τροπολογία για τις εθνικές εκλογές χωρίς καμμία προηγούμενη ενημέρωση, χωρίς καμμία διαβούλευση με τα υπόλοιπα κόμματα, λες και οι εκλογές αφορούν μόνο το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας. Όταν θα σταματήσετε να συμπεριφέρεστε κατ' αυτόν τον τρόπο, τότε να είστε σίγουροι πως θα αυξηθεί η συμμετοχή των πολιτών στη γιορτή της δημοκρατίας που είναι οι εκλογές και δεν θα χρειάζονται ψηφοφορίες μέσω ταχυδρομείων.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε, και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Διονύσιος Ακτύπης.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρία Υπουργέ, ήταν πριν λίγους μήνες όταν με έναν ισχυρό, εθνικό, πατριωτικό και δημοκρατικό συμβολισμό με επιλογή του Πρωθυπουργού και της Κυβέρνησης ξεκινήσαμε το νομοθετικό έργο της νέας τετραετίας με το νομοσχέδιο που αίρει όλα τα εμπόδια και τις προϋποθέσεις για τη ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού. Ήταν η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και του Κυριάκου Μητσοτάκη που ανταποκρίθηκε με αυτόν τον νόμο σε ένα πάγιο αίτημα του παγκόσμιου Ελληνισμού, αλλά κυρίως και σε ένα αίτημα του συνόλου της ελληνικής κοινωνίας, ώστε να μπορούν να ψηφίζουν από τις χώρες στις οποίες ζουν, εργάζονται ή σπουδάζουν οι Έλληνες του εξωτερικού χωρίς περιορισμούς και χωρίς προαπαιτούμενα με ισότιμη ψήφο, όπως οι Έλληνες πολίτες που κατοικούμε στο εσωτερικό της χώρας, όχι ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας, όπως ζητούσαν ορισμένοι.

Σήμερα, λοιπόν, ερχόμαστε ξανά σε μια ιστορική συνεδρίαση της Ολομέλειας του ελληνικού Κοινοβουλίου, προκειμένου να καθιερώσουμε για πρώτη φορά στην ιστορία του ελληνικού κράτους τη διαδικασία της επιστολικής ψήφου. Όπως εξήγησαν αναλυτικά και σήμερα, αλλά και στις επιτροπές τόσο οι αρμόδιοι Υπουργοί όσο και ο εισηγητής μας, πλέον με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο η προβλεπόμενη από το Σύνταγμα αρχή της καθολικότητας της ψηφοφορίας, αφού μέσω αυτής υλοποιείται η δυνατότητα ψήφου όλων ανεξαιρέτως των Ελλήνων πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το νομοσχέδιο αυτό καθιερώνεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα η επιστολική ψήφος ως

μέσο διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων για τις ευρωεκλογές και για εθνικά δημοψηφίσματα, ενώ με την τροπολογία που κατέθεσε η Υπουργός επεκτείνεται το δικαίωμα ψήφου των Ελλήνων κατοίκων στο εξωτερικό με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές. Έχουμε, λοιπόν, την ευκαιρία να ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο τους δεσμούς των αποδήμων με την πατρίδα με τεράστια οφέλη. Αυτό προβλέπει η τροπολογία που καταθέτουμε και απαιτεί την ψήφο διακοσίων Βουλευτών για να ισχύσει.

Η σημερινή συζήτηση υπερβαίνει κόμματα και ιδεολογίες. Δεν είναι αριστερό, κεντρώο ή δεξιό ζήτημα. Είναι ζήτημα δημοκρατίας και ισότητας. Είναι ζήτημα εθνικό. Σήμερα αναμετριάσαστε όλοι με την ιστορία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το νομοσχέδιο αίρονται όλα τα εμπόδια συμμετοχής στην πολιτική διαδικασία για όλους όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου. Ξανατονίζω, όμως, κι εγώ, επειδή κάποιοι προσπαθούν πολλές φορές να αποπροσανατολίσουν τον ελληνικό λαό, ότι δεν χορηγούμε δικαίωμα ψήφου. Διευκολύνουμε την άσκηση του ήδη υπάρχοντος δικαιώματος ψήφου. Με μία απλή και απολύτως διασφαλισμένη διαδικασία όλοι οι Έλληνες που έχουν δικαίωμα ψήφου και ζουν στο εξωτερικό, αλλά και όλοι όσοι ζουν στην Ελλάδα και το επιθυμούν, μπορούν πλέον να ψηφίζουν στις ευρωεκλογές χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούν, χωρίς να χρειαστεί να ξοδέψουν χρήματα.

Αποτελεί ισχυρή δέσμευσή μας ο εκσυγχρονισμός και η μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο κράτους. Για ακόμα μια φορά προχωρούμε κι εμείς με την υιοθέτηση σύγχρονων θεσμικών διαδικασιών, ανταποκρινόμενοι στις ευρωπαϊκές συστάσεις και υιοθετώντας καλές πρακτικές δημόσιας διοίκησης από τη διεθνή εμπειρία, προσαρμοσμένη όμως πάντα στις ανάγκες και τα δεδομένα της χώρας μας.

Η επιστολική ψήφος δεν είναι κάτι πρωτοφανές και θα σας μιλήσω με αριθμούς. Είκοσι δύο από τα είκοσι επτά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθετούν κάποιο είδος επιστολική ψήφο, όπως και η Αυστραλία, αλλά και πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών και ούτω καθεξής, με διαφορετικά μοντέλα προφανώς σε διάφορες περιοχές.

Επειδή έχουν αναλυθεί ήδη διεξοδικά οι πραγματικά πολύ σημαντικοί και σοβαροί λόγοι να προχωρήσουμε στην ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου, εγώ θα ήθελα να σταθώ και σε μια άλλη σημαντική εκδοχή, γιατί πέρα από όλα τα άλλα, την αναγκαιότητα δηλαδή να διασφαλιστεί η συμμετοχή, η καθολικότητα και η μυστικότητα της ψήφου, θα πρέπει να θυμόμαστε όλοι και να μην το ξεχάσουμε ποτέ ότι η πατρίδα μας έχει την ευλογία και το προνόμιο να έχει μια πολύ μεγάλη και ισχυρή ελληνική διασπορά, μία στην ουσία ακόμα Ελλάδα εκτός των συνόρων.

Υπό αυτό το πρίσμα, οι απόδημοι Έλληνες ισοδυναμούν με κορυφαίο εθνικό κεφάλαιο για τη χώρα μας, δρουν ως πρεσβευτές των εθνικών μας θέσεων και αναμεταδότες των μηνυμάτων μας. Ταυτόχρονα, αποτελούν τη σταθερή βάση πάνω στην οποία χτίζεται η σχέση φιλίας και αλληλοκατανόησης που υπάρχει μεταξύ της Ελλάδας και των χωρών υποδοχής τους.

Επομένως με την άρση των εμποδίων και την αντίστοιχη διευκόλυνση για την ψήφο των αποδήμων με την επιστολική ψήφο, γίνεται το ουσιαστικότερο ίσως βήμα για τον εκσυγχρονισμό της εκλογικής μας νομοθεσίας και την απόδοση του κορυφαίου συνταγματικού δικαιώματος στον Ελληνισμό της Διασποράς, αλλά και της συμμετοχής του στα κοινά.

Τέλος, είναι ιδιαίτερα σημαντική και η διαδικασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων με χρήση των διαθέσιμων μητρώων του ελληνικού δημοσίου που εισάγεται με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Εδώ και δεκαετίες υπάρχει μια στρεβλή εικόνα ως προς τη συμμετοχή ή την αποχή στις εκλογικές διαδικασίες και αυτό συμβαίνει γιατί οι εκλογικοί κατάλογοι στερούνται της τακτικής και συστηματικής ενημέρωσης, ώστε να μην είναι σε μόνιμη βάση αντιπροσωπευτικοί του πραγματικού αριθμού των εν ζωή Ελλήνων πολιτών. Το νομοσχέδιο αντιμετωπίζει και αυτό το πρόβλημα, ώστε τελικά να αποκτήσει η χώρα μια πραγματική εικόνα του εκλογικού της σώματος.

Κλείνοντας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πω ότι σήμερα έχουμε μια ακόμα μεγάλη ευκαιρία. Πρέπει να ακούσουμε την

κοινή γνώμη, να ακούσουμε τον Ελληνισμό της Διασποράς και να κάνουμε ένα τεράστιο άλμα για τους Έλληνες, ένα τεράστιο βήμα για τη δημοκρατία, τους θεσμούς για την ισότιμη συμμετοχή όλων μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε, και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει από τον ΣΥΡΙΖΑ ο κ. Γαβρήλος και ακολουθεί ο κ. Βεσυρόπουλος.

Ορίστε, κύριε Γαβρήλο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΒΡΗΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, από το Βήμα αυτό έχουμε κατ' επανάληψη καταγγείλει την κακή πρακτική νομοθέτησης που ακολουθεί η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και αυτό έχει ενταθεί μετά τις εκλογές του Ιουνίου, γιατί φαίνεται ότι αλαζονικά προσεγγίζετε το ποσοστό του 41% που σας έδωσε ο ελληνικός λαός, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι είναι λευκή επιταγή και ότι αυτό δεν ανατρέπεται από την πορεία των πραγμάτων και των πολιτικών που σήμερα ακολουθείτε εις βάρος της πλειονότητας του ελληνικού λαού.

Είναι μια κακή νομοθέτηση που θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί και σε αυτό το νομοσχέδιο, ένα σημαντικό σχέδιο νόμου που ήρθε για διαβούλευση για λίγες μόνο μέρες, χωρίς να εξαντληθεί ο διάλογος μεταξύ των κομμάτων. Και ενώ υπήρχαν σοβαρές αντιρρήσεις από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, εμμένετε στις αρχικές σας θέσεις, χωρίς να λαμβάνετε υπ' όψιν ούτε και τις τροπολογίες που έχουν κατατεθεί από τον ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία και ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής. Αναζητούσατε συναίνεση και ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία είπε «ναι» σε κάποια μεγάλα ζητήματα θεσμικά, θέματα που απασχολούν και τον ελληνικό λαό. Μπορούμε να δούμε με ανοιχτά μάτια και μυαλά αυτά τα θέματα και να παρέχουμε αυτή τη συναίνεση, αλλά έρχεστε στην Ολομέλεια της Βουλής και δυναμιτίζετε αυτή την πρόθεση, που υπήρχε κυρίως από τα δύο μεγάλα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Ενώ επιθυμείτε να φορέσετε τον μανδύα του θεσμικού και του μεταρρυθμιστή, δυστυχώς αυτό που φαίνεται είναι ότι κάνετε μικροπολιτική ακόμη και σε τέτοια σημαντικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με τους θεσμούς.

Και βέβαια συμβαίνουν αρκετά παράδοξα πολιτικά πράγματα τον τελευταίο καιρό στη χώρα. Ο κ. Μητσοτάκης από το 2019 επιθυμεί, ασκώντας παράλληλα αντιλαϊκές νεοφιλελεύθερες πολιτικές, να φορέσει έστω με κάποιο νομοθέτημα τον μανδύα του φιλελεύθερου και γι' αυτό φέρνει και το νομοσχέδιο για τον γάμο των ομόφυλων ζευγαριών.

Ωστόσο, ποιο είναι το παράδοξο σε αυτή την υπόθεση; Την ίδια στιγμή που επιθυμεί να κάνει τον μεταρρυθμιστή, αφήνει ελεύθερους τους Υπουργούς του να λένε ό,τι θέλουν σε σχέση με αυτό που εισηγείται η Κυβέρνησή του και προτρέπει τους Βουλευτές να απέχουν από την ανώτατη κοινοβουλευτική διαδικασία, αυτή της ψήφισης ενός τέτοιου σοβαρού νομοσχεδίου, προκειμένου να περάσει το νομοσχέδιο με τις ψήφους της Αντιπολίτευσης. Ζούμε πραγματικά και πολιτικά και κοινοβουλευτικά παράδοξα, πρωτόγνωρα πράγματα για την κοινοβουλευτική ζωή του τόπου.

Και ασφαλώς δεν ιδρώνει το αυτί σας, ενώ κάνετε τους μεταρρυθμιστές, τους φιλελεύθερους, να σύρεται η χώρα ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για παραβίαση των αρχών του κράτους δικαίου. Δεν ακούστηκε τίποτα εδώ από τους Βουλευτές της Συμπολίτευσης γι' αυτό που συνέβη στη χώρα την προηγούμενη εβδομάδα. Ασφαλώς όλες οι πτέρυγες χειροκρότησαν την εκλογή του κ. Ρουσόπουλου ως Προέδρου στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, αλλά δεν ακούστηκε ούτε μία κουβέντα για τον διεθνή διασυρμό της χώρας να σύρεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να στιγματίζεται για τον τρόπο που αντιμετωπίζετε τους θεσμούς και το κράτος δικαίου στη χώρα.

Προφανώς η Νέα Δημοκρατία δεν θέλει να μάθει ο ελληνικός λαός τι διεξήχθη στο Στρασβούργο, πού η δημοκρατία μας πάσχει, σύμφωνα με τους διεθνείς οργανισμούς και την Ευρωπαϊκή Ένωση και πώς αυτή η δημοκρατία σήμερα βρίσκεται σε βαθιά κρίση.

Το καθεστώς που προσπαθείτε να επιβάλετε με φήμωση κυρίως του ελληνικού λαού και με χειραγώγηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης καταρρακώνει τους θεσμούς, απαξιώνει το κράτος δικαίου.

Σκάνδαλο «Predator» με δεκαπεντέμισι χιλιάδες παρακολουθήσεις. Δεν εξηγήσατε ποτέ πως από τις διακόσιες τριάντα παρακολουθήσεις το έτος φθάσαμε στις δεκαπεντέμισι χιλιάδες και ποιους αφορούσε αυτή η υπόθεση των παρακολουθήσεων. Υπονόμηση της ελευθερίας του Τύπου, χειραγώγηση της δικαιοσύνης και όλων των ανεξάρτητων αρχών. Διάτρητο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος. Βροχή απευθείας αναθέσεων, διαρροές ασφαλείας προσωπικών και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων γύρω από τα ζητήματα μεταναστευτικού - προσφυγικού. Έναν Ποινικό Κώδικα που θέλετε να φέρετε χωρίς να ξέρουμε ποιοι είναι οι συντάκτες αυτού του Ποινικού Κώδικα. Την ίδια στιγμή που αυξάνεται η εγκληματικότητα με δική σας ευθύνη και θεωρείτε ότι η αύξηση των όποιων ποινών θα αντιμετωπίσει τις δικές σας αδυναμίες και την έλλειψη πολιτικής στην αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και της παραβατικότητας στη χώρα, όταν επικαλείστε ότι είστε η παράταξη της ασφάλειας, του νόμου και της τάξης.

Όλα αυτά θέλετε να αποκρύψετε από τον ελληνικό λαό, αλλά στο Στρασβούργο όλα αυτά πλέον συζητούνται και επηρεάζουν τη διεθνή πορεία της χώρας. Κουρελιάσατε, λοιπόν, Σύνταγμα και θεσμούς. Και έρχεστε σήμερα εδώ να μας πείτε ότι έχετε ένα νομοθέτημα θεσμικό, ένα νομοθέτημα για το οποίο αξιώνετε τη συναίνεση όλων των κομμάτων. Όμως εσείς, όπως είπα, τορπιλίσατε αυτή την συναίνεση. Σας προτείνουμε, κυρία Υπουργέ, κάποιες συγκεκριμένες αλλαγές. Καμμία κουβέντα ως προς αυτό. Εκφράσαμε τις αντιρρήσεις μας και για την επιστολική ψήφο σε σχέση με τους ψηφοφόρους εντός της επικράτειας και είπαμε ότι θα πρέπει να αναφέρετε μόνο σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού που έχουν αδυναμία να προσέλθουν στην κάλπη. Αναζητήσαμε από εσάς συναίνεση στο να έχουμε τον ηλεκτρονικό κατάλογο. Κι εκεί αδιαφορείτε. Ούτε δείγμα από την πλευρά σας μιας μορφής συναίνεσης έστω σε κάποια ζητήματα που είναι λογικά αυτονόητα και θα τα βρούμε μπροστά μας.

Ζητήσαμε να υπάρχει μια ανεξάρτητη αρχή που θα διασφαλίζει τη μυστικότητα της ψήφου και αντί αυτού έρχεστε τελευταία στιγμή και δυναμιτίζετε την κατάσταση χωρίς να έχει προηγηθεί ένας διάλογος, κυρίως για αυτά τα ζητήματα που όλες οι πτέρυγες της Αντιπολίτευσης θέτουν. Κυρίως στο να προστατευθεί η μυστικότητα της ψήφου, να μην υπάρχει χειραγώγηση και να ελέγχουμε μέσα από την ταυτοπροσωπία πραγματικά το πώς ψηφίζει ο καθένας, ποιος είναι αυτός και αν διατηρείται η αρχή της μυστικότητας με αυτό το σχέδιο νόμου που φέρνετε προς ψήφιση. Όλα αυτά τα ζητήματα αναδείξαμε. Δυστυχώς από την πλευρά σας για μία ακόμη φορά φαίνεται ότι αυτό που έχετε στο μυαλό σας είναι κάτω από την αλαζονεία του 41%, να ξεστομάσετε είτε την Αντιπολίτευση είτε να τη βάλετε στη γωνία κατηγορώντας την ότι δεν λειτουργεί θεσμικά. Είμαστε εμείς όμως, ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία που και με θεσμικό τρόπο και με σοβαρότητα αντιμετωπίζουμε όλα αυτά τα ζητήματα. Δυστυχώς ο κατήφορος που έχετε ακολουθήσει σε αυτά τα ζητήματα του κράτους δικαίου φαίνεται και με τον τρόπο που νομοθετείτε ενώπιον της Βουλής των Ελλήνων.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», τριάντα οκτώ μαθητριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 4^ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης (πρώτο τμήμα).

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο τώρα έχει από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Απόστολος Βεσυρόπουλος και ακολουθεί από το ΠΑΣΟΚ η κ. Αποστολάκη.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΕΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο που συζητείται σήμερα προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων δεν συνιστά απλά ένα βήμα εκσυγχρονισμού της εκλογικής διαδικασίας, αλλά ταυτόχρονα και μια εμβάθυνση του δημοκρατικού δικαιώματος της ψήφου. Όπως έχει επισημανθεί από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, η επιστολική ψήφος υπηρετεί την αρχή της καθολικότητας και είναι συμβατή με το Σύνταγμα. Η θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου θέτει κάθε Βουλευτή ενώπιον μιας ιστορικής ευθύνης. Το σύνολο των διατάξεων που συζητάμε σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαμορφώνει τις προϋποθέσεις για να υπερψηφιστεί το νομοσχέδιο από μία ευρεία και διακομματική πλειοψηφία. Η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη προχωρά σε μία εμβληματική μεταρρύθμιση με τη θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου. Η χώρα μας θα συμβαδίζει πλέον με άλλες ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες ισχύει εδώ και καιρό η επιστολική ψήφος, όπως η Γερμανία, η Ισλανδία, το Λουξεμβούργο και η Πολωνία. Σημειώνω, επίσης, ότι η καθιέρωση της επιστολικής ψηφοφορίας έχει προταθεί και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ψήφισμα το 2022.

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο αφορά όλους τους Έλληνες πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους είτε βρίσκονται στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό. Υπάρχει σαφής και συγκεκριμένη στόχευση. Πρώτον, καθιερώνεται η ισότιμη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος από όλους τους εκλογείς καθώς παρέχεται πλέον η δυνατότητα σε όλους τους Έλληνες του εξωτερικού που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα χωρίς τους περιορισμούς και τα εμπόδια που έθετε το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο. Δεύτερον, διευκολύνονται διάφορες κατηγορίες εκλογέων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος όπως για παράδειγμα ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, φοιτητές και εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προετοιμασία και ο σχεδιασμός που έχει γίνει στην κατεύθυνση της διασφάλισης του αδιάβλητου της διαδικασίας. Τη βάση θα αποτελέσει ηλεκτρονική πύλη που θα δημιουργήσει η Κυβέρνηση για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους επιστολικής ψήφου. Ο εκλογέας κάνοντας χρήση των κωδικών του, καταχωρεί την αίτησή του και συμπληρώνει τη διεύθυνση στην οποία θέλει να το αποσταλεί το εκλογικό υλικό. Το κινητό τηλέφωνο που δηλώνει καθώς και το e-mail του πιστοποιούνται με συνθηματικό μιας χρήσης. Ο φάκελος της επιστολικής ψήφου αποστέλλεται στον εκλογέα από το Υπουργείο Εσωτερικών το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από τις εκλογές με υποχρέωση παραλαβής είτε από τον εκλογέα είτε από τρίτο πρόσωπο που έχει ρητά εξουσιοδοτηθεί για την παραλαβή του. Ο εκλογέας ενημερώνεται με e-mail για την αποστολή του φακέλου, ενώ θα υπάρχει και σύνδεσμος προκειμένου να παρακολουθεί την πορεία της αποστολής.

Η μυστικότητα της επιστολικής ψήφου διασφαλίζεται με τον διαχωρισμό του φακέλου ψηφοφορίας από τον φάκελο ο οποίος περιέχει το ψηφοδέλτιο και ο οποίος είναι αυτός που τοποθετείται στην κάλπη ψηφοφορίας. Μάλιστα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που συμμετέχουν στις εκλογές έχουν δυνατότητα να ορίζουν έναν τακτικό και έναν αναπληρωματικό εκλογικό αντιπρόσωπο προκειμένου να παρακολουθούν τη διαδικασία. Με βάση όλα όσα ανέφερα καθίσταται απολύτως σαφές ότι το νέο θεσμικό πλαίσιο για την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου είναι ξεκάθαρο και απολύτως επαρκές. Έχει σχεδιαστεί άρτια δίνοντας πειστικές απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα που πιθανόν ανακύπτουν. Όπως ανέφερα και στην αρχή της ομιλίας μου η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου αποτελεί μία ιστορική μεταρρύθμιση με ιδιαίτερη εθνική σημασία που την επικροτεί και τη στηρίζει η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών.

Στις προσεχείς ευρωεκλογές θα ισχύσει για πρώτη φορά η επιστολική ψήφος. Με την τροπολογία με γενικό αριθμό 7 και με ειδικό αριθμό 12 του Υπουργείου Εσωτερικών προτείνεται η επέκταση του δικαιώματος επιστολικής ψήφου για τους εκλογείς που βρίσκονται εκτός Ελλάδας και στις εθνικές εκλογές. Πρόκειται για μία νομοθετική παρέμβαση με ισχυρό θετικό πρόσημο που αναμένεται να γίνει ευρέως αποδεκτή από όλους τους συναδέλ-

φους. Άλλωστε πέρυσι πριν τις βουλευτικές εκλογές υπήρχαν κόμματα που κατέθεσαν τροπολογίες για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των εποχικά εργαζομένων στις βουλευτικές εκλογές. Διακηρυγμένος στόχος όλων μας είναι η αύξηση της συμμετοχής των εκλογέων στην υπέρτατη δημοκρατική διαδικασία των εκλογών. Μέσα από τη συμμετοχή επιτυγχάνεται η εμβάθυνση της δημοκρατίας. Συνεπώς θεωρώ αυτονόητη την υπερψήφιση του συνόλου των διατάξεων που συζητάμε σήμερα.

Στο σημείο αυτό να υπενθυμίσω ότι με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη ήρθε στη Βουλή και η διάταξη για την ψήφο των αποδήμων για την οποία υπήρξαν αιτήματα, ώστε να διευρυνθεί και να διευκολυνθούν όλοι οι έχοντες δικαίωμα ψήφου στις εθνικές εκλογές προκειμένου να ασκήσουν αυτό το ύψιστο δημοκρατικό δικαίωμα.

Με το νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα, ωστόσο, επιτυγχάνονται και άλλα σημαντικά βήματα προόδου. Σε αυτά, συγκαταλέγονται ο εκσυγχρονισμός του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών και το ουσιαστικό ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων. Γιατί συμβαίνει το εξής παράδοξο, ο αριθμός των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους να είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των Ελλήνων πολιτών που διαμένουν στην Ελλάδα. Η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων υλοποιείται μέσα από μια πρωτοποριακή διαδικασία διαγραφής όσων έχουν αποβιώσει και ο θάνατός τους δεν δηλώθηκε στις αρμόδιες εγχώριες υπηρεσίες. Και αυτό θα επιτευχθεί με τη χρήση των διαθέσιμων μηχανισμών του δημοσίου.

Οφείλω, επίσης, να υπογραμμίσω μία ακόμα διάταξη με θετικό πρόσημο. Αναφέρομαι στη διευκόλυνση άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με φυσική παρουσία των ατόμων με αναπηρία, καθώς και στη διευκόλυνση πρόσβασης στον προεκλογικό διάλογο. Πέρα από τον ορισμό των χώρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εκλογικά τμήματα για τα άτομα με αναπηρία, οι οποίοι θα πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις προσβασιμότητας, είναι εξίσου σημαντική η διάταξη με την οποία τα προεκλογικά μνημόνια των κομμάτων και οι συνεντεύξεις των πολιτικών Αρχηγών σε τηλεοπτικούς σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από διερμηνεία νοηματικής γλώσσας ή υποτίτλισμό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το σύνολο των θεσμικών παρεμβάσεων που εισάγονται με αυτό το νομοσχέδιο της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη ενισχύει ακόμη περισσότερο τη δημοκρατία μας, καθώς αποτελεί ένα ουσιαστικό άνοιγμα προς τον απανταχού ελληνισμό και διευκολύνει πολλούς συμπολίτες μας να ασκήσουν το δημοκρατικό τους δικαίωμα. Γι' αυτό και είναι κομβικής σημασίας να υπερψηφιστεί από όλους μας.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο τώρα έχει από το ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής η κ. Μαρία - Ελένη Αποστολάκη και ακολουθεί από το ΚΚΕ ο κ. Μεταξάς.

Παρακαλώ, κυρία Αποστολάκη, έχετε τον λόγο.

ΜΙΛΕΝΑ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση έχει πάρα πολλά μέτωπα. Η αισχροκέρδεια που υπάρχει στη χώρα συναντιέται πραγματικά μόνο σε «Μπανανία». Η κατάσταση στη δημόσια ασφάλεια παραπέμπει, πάλι, σε χώρα της Λατινικής Αμερικής. Και η διαχείριση του εσωτερικού ρήγματος που ο γάμος των ομόφυλων προκαλεί στην Κυβέρνηση, αλλά και της μεθόδευσης να παραμείνει στο Υπουργικό Συμβούλιο Υπουργός που θα απέχει της ψηφοφορίας, είναι οι λόγοι που υπαγόρευαν τη χθεσινή τυχοδιωκτική απόπειρα αντιπερισπασμού για τον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης με την κατάθεση αυτής της τροπολογίας.

Η έλλειψη σοβαρότητας και θεσμικής υπευθυνότητας απέναντι στη διαδικασία τροποποίησης της εκλογικής νομοθεσίας, για την οποία το Σύνταγμα επιτάσσει αυξημένη πλειοψηφία των 2/3, είναι εντυπωσιακή και αποδεικνύει πως ο αποκάλυπτος αντιθεσμικός σας χειρισμός σας καθιστά μια Κυβέρνηση κατώτερη των περιστάσεων, μία Κυβέρνηση αδύνατη να οικοδομήσει τις αναγκαίες συναινέσεις, προκειμένου ώριμες μεταρρυθμίσεις να μπορέσουν να ολοκληρωθούν.

Η καταστατική νομιμοποιητική βάση για τη διασφάλιση του δι-

καιώματος πολιτικής συμμετοχής στους εκτός επικράτειας Έλληνες πολίτες, με την παράλληλη εισαγωγή δυνατότητας άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο, βρίσκεται στη συνταγματική Αναθεώρηση του 2001 στην παράγραφο 4 του αναθεωρημένου άρθρου 51. Στα χρόνια που μεσολάβησαν η κρίση αντιπροσώπευσης και η συνακόλουθη απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος αποτυπώνονται πολύ ηχηρά, ανατρέποντας μία από τις κύριες εκφράσεις της ρεπουμπλικανικής ιδέας, τη μείζονα αξία της πολιτικής συμμετοχής. Αξίζει κανείς να μελετήσει διαχρονικά τη διαμόρφωση των ποσοστών αποχής στις εκλογικές αναμετρήσεις για να παρακολουθήσει την εξέλιξη αυτής της πολύ δυσάρεστης ανατροπής.

Στις 18 Οκτωβρίου του 1981 είχαμε αποχή στο 21%. Στις 25 Ιουνίου του 2023 το ποσοστό έχει υπερδιπλασιαστεί και αγγίζει το 47,1%. Οι αιτίες είναι γνωστές και θα μπορούσαμε να τις κωδικοποιήσουμε στο ότι η δημοκρατική συμμετοχή στην κλασική της φόρμα είναι, πλέον, ουσιαστικά αποσυνδεδεμένη από τον δημοκρατικό έλεγχο. Το κοινωνικό συμβόλαιο έχει διαρραγεί. Οι πολίτες αισθάνονται αδύναμοι να ελέγξουν και πολύ περισσότερο να συνδιαμορφώσουν. Οι νέες θηριώδεις δυνάμεις της τεχνολογίας και της οικονομίας δημιουργούν παράλληλα μια αίσθηση απόλυτης ματαιότητας και τροφοδοτούν τον αναχωρητισμό.

Ασφαλώς οι απαντήσεις δεν είναι εύκολες, όμως, υπάρχουν. Και όσοι από εμάς πιστεύουμε ότι η αληθινή δημοκρατική πολιτεία δεν μπορεί να υπάρξει με αδύναμους ή με παροπλισμένους πολίτες, οφείλουμε, επί του πεδίου της πολιτικής και όχι των δικαστικών παρεμβάσεων, να οικοδομήσουμε το κύριο εν ανεπαρκεία ζητούμενο, την εμπιστοσύνη δηλαδή, τη βασική προϋπόθεση της πολιτικής συμμετοχής.

Παράλληλα με αυτόν το φιλόδοξο και δύσκολο στόχο, στον οποίο ασφαλώς δεν είμαστε όλοι συμμετοχοί και εν προκειμένω στην έκφραση της συμμετοχής για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, χρήσιμη οδός είναι στόχοι οι οποίοι, βεβαίως, θα περιβάλλονται εκείνοι τη θεσμική θωράκιση και την επιχειρησιακή οργάνωση που θα διασφαλίζει το αδιάβλητο και τη μυστικότητα της ψηφοφορίας.

Με αυτό το σκεπτικό, της οφειλόμενης διευκόλυνσης του εκλογικού δικαιώματος, το ΠΑΣΟΚ υπερψήφισε τους ν.4648 και ν.5044 επισημαίνοντας, όμως, τον πρόχειρο τρόπο νομοθέτησης και την αποσπασματική στρατηγική, την οποία η Κυβέρνηση συνεχίζει με την κατάθεση αυτού του νομοσχεδίου. Και μάλιστα χωρίς θεσμική υπευθυνότητα και δημοκρατική διαβούλευση, αφού παρέκαμψε τη διακομματική επιτροπή σε ένα νομοσχέδιο εκλογικής νομοθεσίας και ενώ για μεγάλο χρονικό διάστημα, με διαρροές, αποπροσανατόλιζαν την κοινή γνώμη, λέγοντας για λίστα για κατάτμηση της επικράτειας σε πέντε ή σε επτά περιφέρειες, ανάλογα πάντα με τους μικροκομματικούς εκλογικούς σχεδιασμούς. Και είναι αυτός ο μικροκομματικός καιροσκοπισμός που σήμερα μεταμορφώνεται σε μεταρρυθμιστικό οίστρο, με στόχο ένα σχέδιο νόμου για την εκλογή ευρωβουλευτών, τη διευκόλυνση εκλογών μέσω επιστολικής ψήφου και άλλες άσχετες διατάξεις.

Η επιστολική ψήφος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλει να ενταχθεί στις δυνατότητες τις οποίες η οργανωμένη πολιτεία προσφέρει στους εκλογείς, ως διευκόλυνση η οποία θα εμποδίσει αντικειμενικές δυσχερείς συνθήκες να αποτρέψουν την άσκηση από εκείνους τους εκλογείς που θα ήθελαν να συμμετέχουν. Για τους εκτός επικράτειας, η απόσταση συνιστά μια αντικειμενική αποτρεπτική συνθήκη. Η επέκταση, τώρα, της επιστημονικής ψήφου για τις ευρωεκλογές και τη συμμετοχή σε εθνικό δημοψήφισμα για τους εντός επικράτειας, αποτελεί μια οφειλόμενη διευκόλυνση σε εκείνες τις κατηγορίες, όπως είναι οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, οι εποχικοί εργαζόμενοι, οι φοιτητές, που με αυτή την εναλλακτική δυνατότητα είναι εύλογο να περιμένουμε ότι αντικειμενικοί περιορισμοί -οι χωρικοί, οι οικονομικοί- που τους οδηγούσαν σε αναγκαστική εκλογική αποχή, τώρα θα εκλείψουν.

Σε αυτή τη χρονική συγκυρία, αυτή θα έπρεπε να είναι η οπτική μας. Όχι η υποκατάσταση, αλλά η διευκόλυνση. Άλλωστε, σε εκείνα τα πολύ λιγοστά κράτη, στα οποία δεν υφίσταται κανένας περιορισμός, δεν έχουμε εκκωφαντικά αποτελέσματα ως προς

τη μείωση της αποχής. Αν, πάλι, το επιχείρημα και η αιτιολογική βάση αυτής της νομοθετικής πρωτοβουλίας είναι η οικοδόμηση ενός σύγχρονου κράτους, φιλικού προς τον πολίτη και τις ανάγκες του, φροντίστε, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, κατ' αρχάς να μην κινούνται αντίθετα τα τρένα επί δώδεκα λεπτά στην ίδια γραμμή. Φροντίστε να έχουμε αντιπλημμυρική θωράκιση και να μη βουλιάζει η Θεσσαλία. Έτσι, πρωτίστως, συνδέεται η χώρα με το μέλλον και τις απαιτήσεις του.

Σε κάθε περίπτωση, αυτό που θα έπρεπε να επιδιωχθεί είναι ένας διακομματικός διάλογος, που το βέβαιο είναι ότι θα είχε να προσφέρει στην κυβερνητική πλειοψηφία η οποία παραπαίει ανάμεσα στο πλαστό συναινετικό και εκσυγχρονιστικό της αφήγημα και την παλαιοκομματική κουτοπόνηρη και μικροκομματική της λειτουργία.

Δεν έχετε κουλτούρα διαλόγου και συναίνεσης και αυτό αντανακλάται στην κακή νομοθέτηση και στη χθεσινή τυχοδιωκτική σας πρωτοβουλία.

Κλείνοντας, θέλω να αναφερθώ για μια ακόμη φορά στην απαράδεκτη πολιτική της Κυβέρνησης στο θέμα των αδέσποτων και των ζώων συντροφιάς, αφού με το ν.4830/2021 λανθασμένα μεταφέρατε την αρμοδιότητα στο Υπουργείο Εσωτερικών, που στερείται μηχανισμών και τεχνογνωσίας. Στη συνέχεια, τροποποιείτε επανειλημμένα διατάξεις, εντάσσοντάς τες σε άσχετα νομοσχέδια, όπως συμβαίνει σήμερα με το παρόν νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η φιλοζωία, η διαμόρφωση και η άσκηση φιλοζωικής πολιτικής απαιτούν γνώση, επίπονο διάλογο με όλους τους φορείς, συγκρούσεις με συμφέροντα και πάνω απ' όλα ευαισθησία γνήσια.

Η φιλοζωία δεν είναι φωτογραφίες με σκύλους στο Μέγαρο Μαξίμου ούτε βίντεο στο Tik Tok. Απαιτούνται πολύ περισσότερα. Κι αυτό έχει γίνει απολύτως αντιληπτό από τη μεγάλη φιλοζωική κοινότητα της χώρας μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Παπανδρέου απευθύνει επιστολή προς τον Πρόεδρο της Βουλής και ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό από τις 22 έως 23 Ιανουαρίου.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαίρων ερωτήσεων της Τετάρτης 24-1-2024 το οποίο έχει ως εξής:

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Πρώτου Κύκλου (Άρθρα 130 παράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 587/16-1-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Αργολίδας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία» κ. Γεωργίου Γαβρήλου προς την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με θέμα: «Κατάρτιση ενός ακόμη θλιβερού ρεκόρ το 2023 για τη χώρα μας αναφορικά με τα εργατικά ατυχήματα με σύνολο εκατόν ογδόντα δύο νεκρούς και δικόσιους ογδόντα έξι τραυματίες».

2. Η με αριθμό 603/22-1-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Α' Θεσσαλονίκης της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας» κ. Ιωάννη Δελή προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Άμεση λύση για τη συνέχεια λειτουργίας του 2^{ου} ΕΕΕΕΚ και του ειδικού νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου για παιδιά με αυτισμό στο Δήμο Πυλαίας-Χοροιάτης της Π.Ε. Θεσσαλονίκης».

3. Η με αριθμό 596/21-1-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Β' Πειραιώς της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «Σπαρτιάτες» κ. Αλέξανδρου Ζερβέα προς την Υπουργό Εσωτερικών με θέμα: «Εντονες αντιδράσεις του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου για τις διατάξεις του διαβόητου νόμου 4830/2021. Να αναθεωρηθούν οι επίμαχες διατάξεις».

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Δεύτερου Κύκλου (Άρθρα 130 πα-

ράγραφοι 2 και 3 και 132 παράγραφος 2 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 589/17-1-2024 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή Χανίων της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία» κ. Παύλου Πολάκη προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Απαράδεκτη τριετής ολιγωρία του Υπουργείου Παιδείας στο ζήτημα της στέγασης του Πειραματικού Λυκείου Χανίων».

ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (Άρθρο 130 παράγραφος 5 του Κανονισμού της Βουλής)

1. Η με αριθμό 1488/1-11-2023 ερώτηση του Βουλευτή Κιλκίς της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής» κ. Στέφανου Παραστατίδη, προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις σχετικά με την ολοκλήρωση της διαδικασίας και ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή του πολλαπλού βιβλίου».

Τον λόγο τώρα έχει από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας ο κ. Κωνσταντίνος - Βασίλειος Μεταξάς και ακολουθεί ο κ. Μακάριος Λαζαρίδης.

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι, με αφορμή την τροπολογία που κατέθεσε η Κυβέρνηση και επεκτείνει την επιστολική ψήφο και για τις βουλευτικές εκλογές, τον τρόπο που την έφερε και ούτω καθεξής, πέραν όλων των άλλων δείχνει και το πώς αντιμετωπίζετε, πώς μεταχειρίζεστε τους απόδημους, παρά τους βερμπαλισμούς σας για τα δικαιώματά τους, τις ανάγκες τους. Δείχνει ότι ουσιαστικά τους χρησιμοποιείτε για τους πολιτικούς τακτικισμούς σας -γιατί αυτό κάνετε όλες αυτές τις μέρες, ιδιαίτερα χθες με την τροπολογία- ότι τους βλέπετε ως κουκιά, όπως είχαμε πει και στην αντίστοιχη συζήτηση στη Βουλή για την ψήφο των απόδημων. Τους βλέπετε ως κουκιά τόσο στην κάλπη όσο και εδώ στη Βουλή.

Βέβαια, με την τροπολογία βγάλατε από τη μέση τα δικά σας προσχήματα. Βγήκατε από το κρυφτούλι που παίζατε όλο το προηγούμενο διάστημα, τα μπρος και πίσω -θα ισχύει για τις ευρωεκλογές και όχι τις βουλευτικές, είναι σύμφωνο με το Σύνταγμα ή με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, θα εφαρμοστεί για όλους, για κάποιους- και όλη αυτή τη ζαλούρα, για να το πω έτσι, ώστε να μην απαντήσετε επί της ουσίας.

Αυτή η ζαλούρα οδηγεί και σε βέρτιγκο, κύριοι του ΠΑΣΟΚ, με το πρωτοφανές και καινοτόμο στη στάση σας να ψηφίζετε «ναι» επί της αρχής ένα νομοσχέδιο και να ψηφίσετε και «ναι» στην αντισυνταγματικότητά του. Τι άλλο θα δούμε! Αλλά αυτά έχει η συναίνεση. Αυτά τα βάσανα έχει η συμπολιτευόμενη αντιπολίτευσή σας απέναντι στη Νέα Δημοκρατία. Και το θέμα δεν είναι εδώ μέσα στη Βουλή. Το θέμα είναι ότι την ίδια στάση, την ίδια γραμμή προωθείτε και έξω στον κόσμο, στα σωμάτια, στο κίνημα. Ιδού, λοιπόν, τα αποτελέσματά της και είναι κάτι που πρέπει να λάβουν υπ όψιν οι εργαζόμενοι, να βγουν συμπεράσματα.

Αφού, λοιπόν, έπεσαν οι μάσκες όλων, ας συζητήσουμε επί της ουσίας για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Και η ουσία είναι η επιστολική ψήφος. Εδώ ακούσαμε τα πάντα. Μέχρι και το ότι η επιστολική ψήφος καταργεί τις κοινωνικές ανισότητες είπε χθες Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας. Βέβαια, ως βασικό επιχείρημα, ουσιαστικά για να διαμορφώσει συνθήκες ευρύτερης αποδοχής ενός επικίνδυνου μέτρου, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προβάλλει πως το μέτρο αυτό θα ενισχύσει τη συμμετοχή στις εκλογές. «Απαντάει στο πρόβλημα της μεγάλης αποχής», έγραφε ο Πρωθυπουργός στις αρχές Δεκέμβρη, επικαλούμενος δήθεν τη διεθνή και ευρωπαϊκή πείρα.

Βέβαια, η πιο προσεκτική εξέταση αυτής της λεγόμενης «διεθνούς πείρας», ιδιαίτερα αυτές τις μέρες που έφερε συγκεκριμένα στοιχεία το ΚΚΕ στη συζήτηση στις επιτροπές στη Βουλή, εδώ στην Ολομέλεια, απέδειξε περίτρανα ότι πουθενά όπου εφαρμόστηκε η επιστολική ψήφος -πουθενά, επαναλαμβανών- δεν αντιμετωπίστηκε το ζήτημα της αποχής από τις εκλογές και όχι μόνο.

Η εξέταση της πείρας απέδειξε πως το μόνο που άλλαξε ήταν πως πρόσθεσε νέα μέσα νόθευσης της εκλογικής διαδικασίας και τελικά τα μόνα που αυξήθηκαν ήταν οι σοβαρές καταγγελίες για

φαινόμενα παρατυπιών στις εκλογές και όχι η συμμετοχή. Γερμανία και Στένταλ το 2014, Ουγγαρία το 2022, Ιταλία το 2018, Ισπανία το 2023 και δεκάδες άλλα παραδείγματα που οδηγούν σε ένα και μόνο συμπέρασμα. Με την επιστολική ψήφο, κύριοι της Κυβέρνησης και όσοι στηρίζετε τη συγκεκριμένη ρύθμιση, δίνετε νέα εργαλεία και μάλιστα πιο εύχρηστα εργαλεία σε όποιον θέλει να επιβάλλει τη δική του πολιτική τοποθέτηση σε τμήματα των ψηφοφόρων.

Στο σημείο αυτό πρέπει να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα, ώστε να γνωρίζει και ο κόσμος τι λέτε επί της ουσίας για τη διαδικασία με την οποία γίνονται οι εκλογές μέχρι σήμερα. Γιατί στο τέλος θα αρχίσουμε να αμφισβητούμε και την αντικειμενική πραγματικότητα και την απλή λογική. Πηγαίνοντας στο εκλογικό τμήμα του ο ψηφοφόρος την ημέρα των εκλογών, θα μπορούσε να επιλέξει το ψηφοδέλτιο που θα βάλει στον φάκελο χωρίς να το κάνει αυτό στο παραβάν, με τον δικαστικό αντιπρόσωπο να βεβαιώνεται ότι έκανε μόνος του, μυστικά, όλη αυτή την επιλογή του; Δηλαδή, θα επέτρεπε ο δικαστικός σε ένα εκλογικό τμήμα να έρθει ένας ψηφοφόρος και να φέρει μαζί του έναν κλειστό φάκελο που κάπου, κάπως έχει βάλει μέσα ένα ψηφοδέλτιο και να το ρίξει στην κάλπη; Θα επέτρεπε ο δικαστικός αντιπρόσωπος στο εκλογικό τμήμα να ψηφίσει κάποιος με φωτοτυπία ταυτότητας, με υπεύθυνη δήλωση; Θα μπορούσε να φύγει ο δικαστικός αντιπρόσωπος από το τμήμα όταν μπαίνει ο φάκελος στην κάλπη ή πρέπει να είναι παρών σε όλη τη διαδικασία; Αντί για τον δικαστικό αντιπρόσωπο, τον γραμματέα, την εφορευτική επιτροπή, θα δίνετε την ευθύνη ταυτοποίησης των ψηφοφόρων στο εκλογικό τμήμα σε κάποια ιδιωτική εταιρεία, παραδείγματος χάριν σε εταιρεία σκειούριτι; Και το αποκορύφωμα. Θα είχαμε ποτέ εκλογική διαδικασία και για διαρκούσε αντί για μία μέρα πέντε, δέκα, δεκαπέντε μέρες ανοιχτές οι κάλπες και τα εκλογικά τμήματα, που αυτός που ψήφισε την πρώτη μέρα θα είχε τελείως διαφορετικά δεδομένα με αυτόν που ψήφισε την τελευταία;

Γιατί τελικά, κατ' αντιστοιχία, τα παραπάνω τα κάνουν όλα μαζί. Όταν δίνετε την ευθύνη ταυτοποίησης του εκλογέα σε εταιρείες κούριερ, δηλαδή, αναθέτετε ρόλο δικαστικού αντιπροσώπου και εφορευτικής επιτροπής σε ιδιωτικές εταιρείες και μάλιστα ακόμα και εταιρείες άλλων χωρών. Όταν η επιστολική διαδικασία, η εκλογική διαδικασία μπορεί να διαρκέσει και δεκαπέντε μέρες. Και υπάρχει πείρα, μόλις το 2019 στην Αυστρία. Παραμονές των εκλογών έσκασε το «σκάνδαλο Ίμπιτσα». Υπήρξε σοβαρό πρόβλημα με εκλογείς που ψήφισαν με επιστολική ψήφο και απαιτούσαν να αλλάξουν την ψήφο τους.

Όταν το ποιο ψηφοδέλτιο μπαίνει στο φάκελο, δηλαδή το τι επιλέγει κάποιος να ψηφίσει, είναι μια ενέργεια που δεν εξασφαλίζεται με κανέναν τρόπο ότι δεν θα γίνεται κάτω από την επίβλεψη τρίτου. Δηλαδή, θα το πούμε απλά. Όταν επιτρέπεται να μπαίνει στο παραβάν μαζί με τον εκλογέα και ο οποιοσδήποτε και μάλιστα με τις ευλογίες σας. Εκτός αν θεωρείτε πως το να υπογράψει κάποιος υπεύθυνη δήλωση ότι ψήφισε μόνος του και να τη στείλει μαζί με τον εκλογικό φάκελο το εξασφαλίζει. Το μόνο που εξασφαλίζει η υπεύθυνη δήλωση είναι η αсуλία του τρίτου, εκείνου που εκβιάζει, εξαγοράζει, υποδεικνύει για συγκεκριμένη πολιτική επιλογή. Απαγορεύετε την όποια καταγγελία με την υπεύθυνη δήλωση. Διαμορφώνετε ασπίδα προστασίας σε διάφορους μηχανισμούς τελικά, αφού ο ψηφοφόρος μπορεί να βρει και τον μπελά του για ψευδή δήλωση άμα κάνει καταγγελία. Η προσπάθειά σας στη διάρκεια της συζήτησης να εμφανιστείτε ότι γνέφτετε από τα σύννεφα για περιπτώσεις εκβιασμών, όπως της γνωστής εργοδοτικής τρομοκρατίας που εκφράζεται με όλους τους τρόπους και με την υπόδειξη όχι μόνο συγκεκριμένων κομμάτων, αλλά και υποψηφίων, ήταν τουλάχιστον αστεία.

Αν θέλατε να πάρετε μέτρα για τις εκλογές, για τη συμμετοχή, θα υλοποιούσατε τις προτάσεις του ΚΚΕ να μπορούν να ψηφίζουν οι εποχικοί εργαζόμενοι και γενικότερα οι εργαζόμενοι, οι φοιτητές στον τόπο εργασίας και σπουδών τους σε ειδικούς καταλόγους. Θα κάνατε πράξη τις απαιτήσεις των φορέων του αναπηρικού κινήματος για την ενίσχυση της προσβασιμότητας στα δημόσια κτήρια. Μέτρα για τη δωρεάν μετακίνηση ψηφοφόρων και άλλα.

Όμως, ο στόχος σας δεν είναι αυτός, προφανώς. Το συγκεκρι-

μένο μέτρο με την επιστολική ψήφο έρχεται ως συνέχεια άλλων. Αποτελεί τμήμα μιας συνεκτικής αντίληψης που μοιράζεστε τόσο με το ΠΑΣΟΚ όσο και με τον ΣΥΡΙΖΑ και τη Νέα Αριστερά και αποτυπώθηκε στη συζήτηση για την ψήφο των αποδήμων με την απόδοση δικαιώματος ψήφου σε εκλογείς που δεν έχουν κανέναν δεσμό, μέχρι και καμμία γνώση για την πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα της χώρας, στην προσπάθεια επιβολής της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας στα σωματεία. Αποτυπώνεται στη λογική των ηλεκτρονικών κομμάτων με followers και όχι μέλη και όπου η ένταξη θα περιορίζεται στην εκλογή ηγεσίας και μάλιστα με μοναδική προϋπόθεση το κατέβασμα μιας εφαρμογής στο κινητό.

Αυτή είναι και η αντίληψή σας, το πρότυπό σας, όπως δείχνετε για τον πολίτη στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος. Όχι γενικά και αόριστα απομάκρυνση από την πολιτική, αλλά απομάκρυνση πρώτα και κύρια από την αμφισβήτηση ενός βάρβαρου για τον λαό συστήματος, κάτι που απαιτεί γνώση, ενασχόληση με την πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα, συμμετοχή στον αγώνα, οργάνωση και πάλη.

Κι εδώ βρίσκεται η διαφορά μας. Από τη μία η βάση της δικής σας συναίνεσης όπως αυτή εκφράστηκε στο νομοσχέδιο και από την άλλη η δράση του ΚΚΕ, των οργανώσεών του, των συνδικαλιστών του, η δράση της ΚΝΕ και της παρέμβασής της στο κίνημα της νεολαίας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προτού δώσω τον λόγο στον επόμενο συνάδελφο, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, σαράντα μαθητές και μαθήτριες και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί τους από το 4ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης (δεύτερο τμήμα).

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο τώρα έχει από τη Νέα Δημοκρατία ο κ. Μακάριος Λαζαρίδης.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τον Ιούλιο του 1974 με την αποκατάσταση της δημοκρατικής νομιμότητας και τάξης πρώτος στόχος στην Ελλάδα που μετρούσε τις πληγές από τη μαύρη επταετία της χούντας των συνταγματαρχών ήταν η εδραίωση του πολιτεύματος. Επανήλθε εν μέρει σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952 και ορίστηκαν οι πρώτες ελεύθερες βουλευτικές εκλογές για τις 17 Νοεμβρίου.

Ήταν η πρώτη φορά έπειτα από δέκα χρόνια που οι Έλληνες θα προσέρχονταν στις κάλπες και ουσιαστικά το αποφασιστικό βήμα για την αποκατάσταση της δημοκρατικής ομαλότητας στη χώρα μας. Πενήντα χρόνια μετά, τον Ιούνιο του 2024, σε μια άλλη εκλογική διαδικασία -προφανώς και ευτυχώς υπό άλλες συνθήκες, αυτή για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο- θα τιμήσουμε τη σημαντική αυτή επέτειο με μια εμβληματική μεταρρύθμιση, με έντονο το συμβολικό, αλλά και ουσιαστικό της αποτύπωμα, παρέχοντας πλέον τη δυνατότητα σε όλους εντός και εκτός των συνόρων να ασκήσουν ανεμπόδιστα το εκλογικό τους δικαίωμα. Είναι το ύψιστης σημασίας νομοθέτημα που συζητάμε σήμερα εδώ στον ναό της δημοκρατίας. Είναι μια γενναία θεσμική παρέμβαση που θεωρώ ότι θα έπρεπε να έχει λάβει χώρα πολύ νωρίτερα, όπως πολύ σωστά είπε και ο εισηγητής, ο κ. Γκιουλέκας και πρακτικά διευρύνει το σώμα των πολιτών που προσέρχονται στις κάλπες, αυτών -το ξεκαθαρίζουμε προς αποφυγή παρερμηνειών- οι οποίοι είναι ήδη εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους.

Η επιστολική ψήφος και συνολικά το συγκεκριμένο νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών κάνει ακόμη πιο στέρεα τα θεμέλια της δημοκρατίας μας, τα εμβαθύνει -θα έλεγα- και απαντά στις προκλήσεις των καιρών, αλλά και στο καθολικό αίτημα να ακουστεί ακόμα πιο δυνατά η φωνή της κοινωνίας. Το σύστημα αυτό που θα εφαρμοστεί κατ' αρχάς στις ευρωεκλογές για την ανάδειξη των είκοσι ενός αντιπροσώπων μας σε Βρυξέλλες και Στρασβούργο μπορεί να θεωρηθεί ως ένα σημαντικό εργαλείο για την αντιμετώπιση της μεγάλης αποχής των πολιτών από τις διαδικα-

σίες, αν και προφανώς από μόνο του δεν μπορεί να αποτελέσει λύση στο πρόβλημα. Πρόκειται για μια πιστοποιημένη διαδικασία με πολλαπλές δικλίδες ασφαλείας και έρχεται σε συνέχεια μιας άλλης σπουδαίας καινοτομίας σε σχέση με τα μέχρι τώρα δεδομένα της διευκόλυνσης της ψήφου των αποδήμων που έχει ήδη ψηφιστεί στη Βουλή με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Η επιστολική ψήφος που έχει ήδη καθιερωθεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες επί της ουσίας αποτελεί έναν τρόπο διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Είναι μια τολμηρή μεταρρύθμιση που αναβαθμίζει την πολιτική ζωή της χώρας, δίνοντας την ευχέρεια σε όλους όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου -είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό- να το ασκήσουν χωρίς πρόβλημα.

Θυμάμαι τον Αλέξη Τσίπρα πριν από τις εθνικές εκλογές του Μαΐου του 2023 να καταγγέλλει την Κυβέρνηση ότι δεν επιτρέπει σε διακόσιους με διακόσιους πενήντα χιλιάδες εργαζόμενους σε εποχικές δουλειές, κυρίως τουριστικές, να ψηφίσουν. Υποστήριζε μάλιστα τότε emphaticά ότι τους τρέμει ο Μητσοτάκης και δεν θέλει να ψηφίσουν, μολονότι η ιστορική πραγματικότητα τον διέψευσε -θα έλεγα- εκκωφαντικά. Με το νέο σύστημα αυτοί οι εργαζόμενοι θα μπορούν να συμμετέχουν κανονικά στην εκλογική διαδικασία και τούτο ασφαλώς αφορά και άλλες κατηγορίες συμπολιτών μας, όπως οι ηλικιωμένοι, οι φοιτητές και τα άτομα με αναπηρία. Ειδικά για τα άτομα αυτά προβλέπεται -ανάμεσα στα άλλα- η πρόσληψη δεύτερου γραμματέα από αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής που είναι άτομα με αναπηρία, η δημιουργία μητρώου καταστημάτων ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων για αυτά, καθώς και υποχρεωτική διερμηνεία νοηματικής γλώσσας ή υποτίτλισμού των προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων και των συνεντεύξεων των πολιτικών αρχηγών.

Η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου τυγχάνει και της απόλυτης αποδοχής των Ελλήνων του εξωτερικού. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι εκπρόσωποι αυτών που είχαν κληθεί να καταθέσουν τις απόψεις τους στην αρμόδια επιτροπή, ζήτησαν το σύστημα αυτό να επεκταθεί και στις εθνικές εκλογές -το τονίζω και στις εθνικές εκλογές- προς διευκόλυνση των αποδήμων. Όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά, κάθε ψήφος είναι μια γέφυρα που φέρνει τους ομογενείς πιο κοντά στην πατρίδα και δεν νομίζω ότι κανείς εδώ μέσα διαφωνεί με αυτό. Έτσι θεωρώ ότι όλοι θα πρέπει να υπερψηφίσουμε τη σχετική τροπολογία που κατέθεσε χθες η Υπουργός Εσωτερικών, η κ. Κεραμέως, με την οποία επεκτείνεται το δικαίωμα ψήφου των Ελλήνων κατοίκων στο εξωτερικό με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές.

Άξια αναφοράς εξάλλου θεωρώ τρία ακόμα σημεία που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο και τα απαριθμώ συνοπτικά. Επανερχεται το κώλυμα για την ανακήρυξη για τους εν ενεργεία Βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων που ίσχυε έως το 2019. Κρίνεται αναγκαίο, διότι δημιουργούνται συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος εκείνων οι οποίοι δεν έχουν τη βουλευτική ιδιότητα και είναι υποψήφιοι για το Ευρωκοινοβούλιο. Θεσπίζεται νέα διαδικασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων, με την αξιοποίηση δεδομένων που τηρούνται από την ΑΑΔΕ και την Ελληνική Αστυνομία. Ο αριθμός των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων είναι υπερδιπλάσιος των Ελλήνων κατοίκων της χώρας, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή και αυτό είναι κάτι το οποίο επιτέλους πρέπει να επιλυθεί. Και τέλος διορθώνεται ο τρόπος υπολογισμού της κατανομής των εδρών των κομμάτων. Πλέον δεν θα παρατηρείται το παράδοξο ένα κόμμα με λιγότερες ψήφους να μπορεί να πάρει περισσότερες έδρες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το παρόν σχέδιο νόμου δεν χορηγούμε δικαίωμα ψήφου, αλλά διευκολύνουμε την άσκηση του ήδη υπάρχοντος δικαιώματος ψήφου. Μέλημά μας είναι να δώσουμε τη δυνατότητα σε όσο το δυνατόν περισσότερους Έλληνες πολίτες να συμμετέχουν στην κορυφαία δημοκρατική διαδικασία. Η μεγαλύτερη δυνατή πλειοψηφία επί του συγκεκριμένου νομοσχεδίου και φυσικά και της τροπολογίας είναι βέβαιο ότι θα αποτυπώσει εμπράκτως την πολιτική ωριμότητα του καθενός, ειδικά του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Έκαστος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αναλαμβάνει τις ευθύνες του και φυσικά θα λογοδοτήσει στους αποδήμους και στην ιστορία.

Μέχρι την τελευταία στιγμή προσδοκάμε τα κόμματα της Αντιπολίτευσης να στηρίξουν τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, πρωτίστως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί είναι ζήτημα δημοκρατίας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε, και για την απόλυτη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο τώρα έχει από τη Νέα Δημοκρατία η κ. Μαρία Αντωνίου.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συζήτηση έχει ιδιαίτερο πολιτικό βάρος, γιατί αφορά ένα σχέδιο νόμου το οποίο περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν στο επιστέγασμα του δημοκρατικού πολιτεύματος, το ύψιστο και αναφαίρετο δικαίωμα κάθε Έλληνα πολίτη να συμμετέχει στα κοινά μέσω της ψήφου του, χωρίς να υπάρχουν εμπόδια κατά την άσκηση του εκλογικού του δικαιώματος των εκλογών για τις ευρωεκλογές, τα εθνικά δημοψηφίσματα και σύμφωνα με την τροπολογία που κατέθεσε χθες η κυρία Υπουργός, η κ. Κεραμέως και για τις εθνικές εκλογές.

Η σπουδαιότητα του εν λόγω νομοσχεδίου είναι πασιφανής. Ευθύς εξαρχής, διαβάζοντας έστω επιγραμματικά τους άξονες στους οποίους δομείται, οι άξονες του σχεδίου νόμου περιλαμβάνουν την εκλογή Ευρωβουλευτών, τη θέσπιση της επιτολικής ψήφου και τη διευκόλυνση των εκλογών, την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και τη διευκόλυνση πρόσβασης ατόμων με αναπηρία στον προεκλογικό διάλογο.

Όπως επανειλημμένα έχει επισημάνει ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, στις εκλογές του Ιουνίου του 2023, ο ελληνικός λαός εξέφρασε με σαφήνεια την επιλογή του, την επιλογή του εκσυγχρονισμού και των μεταρρυθμίσεων.

Ο ελληνικός λαός μας έδωσε ξεκάθαρη εντολή να συνεχίσουμε να οδηγούμε το σκάφος της χώρας μας με σταθερή πορεία, με πυξίδα τις συντεταγμένες προς την Ευρώπη και τη Δύση, αποφεύγοντας τους κλυδωνισμούς και χωρίς να παρεκκλίνουμε από τον προσανατολισμό μας. Είναι ο ίδιος ο Πρωθυπουργός ο οποίος έθεσε το πολιτικό στοίχημα της νέας περιόδου διακυβέρνησης, τον πολυδιάστατο εκσυγχρονισμό που δίνει ώθηση στον βηματισμό της χώρας στον δρόμο της ανάπτυξης. Και αυτός ο πολυδιάστατος εκσυγχρονισμός επιτυγχάνεται μόνο με ριζοσπαστικές αλλαγές και κομβικές μεταρρυθμίσεις. Και το συγκεκριμένο νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα εντάσσεται σε αυτό το μεταρρυθμιστικό πεδίο, καθώς πρόκειται για μια ιστορική πολιτική μεταρρύθμιση, απότοκο μιας μακράς διαδικασίας δημοκρατικών και κοινωνικών κατακτήσεων, βασισμένη στις θεμελιώδεις αρχές της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Η Ελλάδα ως μέλος της ευρωπαϊκής οικογένειας δεν μπορεί να παραμείνει ουραγός των εξελίξεων και να εθελουφλεί μπροστά στα προβλήματα της αυξανόμενης αποχής των πολιτών από τις κάλπες, ένα πρόβλημα που έχει γίνει αντιληπτό από όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου είχαν σημειωθεί συντριπτικά ποσοστά αποχής των Ευρωπαίων πολιτών από τις κάλπες των ευρωεκλογών.

Αγαπητοί συνάδελφοι, είναι δείγμα πολιτικού αναχρονισμού εν έτει 2024 να μην υπερψηφίσουμε τη νομοθέτηση της διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος όχι μόνο από τους Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, αλλά και από κατηγορίες συμπολιτών μας εντός Ελλάδος, για τους οποίους η φυσική παρουσία δεν είναι εύκολη, όπως άτομα με αναπηρία -τους ακούσαμε στην επιτροπή-, υπερήλικες, ασθενείς, εποχιακά εργαζόμενοι, ιδιαίτερα νέοι άνθρωποι, το μέλλον της χώρας μας να μην αποφασίζει για το μέλλον του, εργαζόμενοι την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών, φοιτητές και μαθητές σε περίοδο εξετάσεων.

Όταν ψηφίσαμε το πρώτο νομοσχέδιο για την άρση εμποδίων, τα κόμματα της Αντιπολίτευσης μας έλεγαν «γιατί δεν φροντίζετε γι' αυτούς τους ανθρώπους;». Ερχόμαστε λοιπόν, τώρα. Και τι απαντούν τα κόμματα; Τίποτα. Είναι πολιτικός, λοιπόν, αναχρονισμός να μην ακούγεται η φωνή της κοινωνίας στο σύνολό τους. Γιατί εμείς, οι εκπρόσωποί τους στο Κοινοβούλιο οφείλουμε να προσπαζόμαστε το δικαίωμα αυτών των πολιτών. Και εμείς στην

Κυβέρνηση, στον πολιτικό αναχρονισμό απαντάμε με πολιτικό εκσυγχρονισμό. Καλούν οι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης την Κυβέρνηση να τοποθετηθεί επί των αλλαγών που έχουν καταθέσει. Γιατί αυτό απαιτεί ο σεβασμός στο κοινοβουλευτικό και δημοκρατικό διάλογο.

Εμείς, στη Νέα Δημοκρατία έχουμε αποδείξει επανειλημμένα και το αποδεικνύουμε για μία ακόμη φορά και με την κατάθεση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου ότι ο σεβασμός στον κοινοβουλευτικό και δημοκρατικό διάλογο αποτελεί επιστέγασμα του αξιακού μας κώδικα και τις θεμελιώδεις αρχές πάνω στις οποίες είναι δομημένη η μεγάλη δημοκρατική μας παράταξη, η οποία έθεσε τις βάσεις της Μεταπολίτευσης και φέτος συμπληρώνει πενήντα χρόνια αδιάλειπτης παρουσίας στον δημόσιο βίο της χώρας. Εξάλλου, όπως έχει επισημάνει πρώτος ο Πρωθυπουργός είμαστε κυβέρνηση ακούντων και όχι δογματικών, ανοιχτή σε κάθε διάλογο και τεκμηριωμένη πρόταση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, έγινε λόγος σε αυτή την Αίθουσα για αιφνιδιασμό, για επικοινωνιακό τρικ. Και ερωτώ: από πότε η ενίσχυση της συμμετοχής όλων των Ελλήνων πολιτών στην εκλογική διαδικασία αποτελεί επικοινωνιακό τρικ; Δηλαδή, από πότε το χρέος της πολιτείας να προσπαήσει την ύψιστη έκφραση των πολιτών σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα αποτελεί επικοινωνιακό τρικ; Μας εγκαλείτε γιατί το εν λόγω νομοσχέδιο στοχεύει στην ενδυνάμωση των σχέσεων των Ελλήνων του εξωτερικού με την πατρίδα, γεγονός που θα μας φέρει τεράστια οφέλη για τη χώρα μας. Και αφού τα κόμματα που ο αριθμός των Βουλευτών τους υπερβαίνει την απαιτούμενη πλειοψηφία των διακοσίων έχουν συμφωνήσει -διακόσιοι τριάντα Βουλευτές- με την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές, γιατί όχι για τις εθνικές;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι για εμάς, την Κυβέρνηση τα ζητήματα της δημοκρατίας δεν μπορούν να είναι αντικείμενο μικροπολιτικής διαμάχης για την ικανοποίηση κομματικών ακροατηρίων, αλλά ύψιστο διακύβευμα επί του οποίου δεν χωρούν εκπτήσεις και το οποίο προασπίζομαστε και θα προασπίζομαστε με κάθε πρόσφορο μέσο. Έχουμε μπροστά μας ένα σχέδιο νόμου που μας καλεί να σταθούμε στο ύψος των περιστάσεων. Και εδώ μέσα στη Βουλή, στον ναό της δημοκρατίας να φανούμε αντάξιοι του ιστορικού βάρους αυτών των στιγμών και να αποδείξουμε ότι σε ζητήματα υψίστης εθνικής σημασίας δεν χωρούν αποκλίσεις, αλλά συγκλίσεις.

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο υπερβαίνει τις κομματικές γραμμές, έχει μόνο μία, ενιαία οριοθέτηση και κοινό παρονομαστή το εθνικό συμφέρον που δεν είναι άλλο από την υπεράσπιση του ύψιστου δικαιώματος κάθε πολίτη μέσα σε μια ευνομούμενη δημοκρατία.

Με την τροπολογία που κατατέθηκε απαιτείται η πλειοψηφία των 2/3 των Βουλευτών για να ισχύσει και αυτό ακριβώς είναι που πρέπει να αναλογιστούμε εμείς. Ποιο είναι το χρέος μας και η ιστορική ευθύνη που μας βαρύνει αυτή τη στιγμή; Ποιος ο ρόλος του πολιτικού συστήματος σε αυτό το κομβικό σημείο; Βρισκόμαστε στη Βουλή γιατί οι Έλληνες πολίτες μας έδωσαν την εντολή να διαχειριστούμε το μέλλον της χώρας μας. Ας μην την καταδικάσουμε να παραμείνει καθηλωμένη στο παρελθόν. Χρέος μας είναι να τιμήσουμε αυτή την εντολή υπερψηφίζοντας, αγαπητοί συνάδελφοι, το παρόν νομοσχέδιο. Ένα νομοσχέδιο που μας αφορά όλους. Γι' αυτό σας καλώ να το υπερψηφίσετε.

Η ευρεία συναίνεση επί της αρχής να γίνει πλειοψηφία των 2/3 επί του συνόλου. Είναι θέμα εθνικής σημασίας, απαλλαγμένο από κομματικά πρόσωπα με μόνο σημείο αυτό του πολλαπλασιασμού με γινόμενο το όφελος σε κάθε πολίτη και τον ρόλο του ως καθοριστικό παράγοντα του δημοκρατικού πολιτεύματος. Γιατί η δημοκρατία χτίζεται από τις πλειοψηφίες για τις πλειοψηφίες και ατσαλώνεται από την απρόσκοπτη άσκηση του ύψιστου δικαιώματος κάθε πολίτη, του δικαιώματος του εκλέγειν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει τώρα ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Ελληνικής Λύσης κ. Βελόπουλος.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Μια συμβουλή στην κυρία συνάδελφο. Όταν μιλάμε για δημοκρατία, έχουμε το «εκλέγειν» και το «εκλέγεσθαι» ξέρετε. Αλλά καρτ δημοκρατία μόνο στη Νέα Δημοκρατία μπορείς να βρεις. Η δημοκρατία αυτό είναι. Όπως και η πολιτική, η κακή πολιτική. Η Νέα Δημοκρατία ασκεί εδώ και πέντε έτη κακή πολιτική, διότι πολιτική κακή είναι η ικανότητα να παρουσιάζεις σήμερα τι θα κάνεις αύριο και αύριο να λες γιατί δεν το έκανες σήμερα. Αυτή είναι η Νέα Δημοκρατία. Γιατί πραγματικά από χθες το μεσημέρι παρακολουθώ το ελληνικό Κοινοβούλιο, κυρία Κεραμέως. Πραγματικά επικοινωνιακά το έχετε. Αλλά το έχετε γι' αυτούς που δεν σκέφτονται. Όχι για την Ελληνική Λύση που και σκέφτεται και ξέρει και σας ξέρει καλά, πόσο πολιτικάντικα λειτουργεί η Νέα Δημοκρατία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Εγώ θα αποδείξω, λοιπόν, κυρία Κεραμέως και αγαπητέ κύριε Υπουργέ, για ποιο λόγο σας χαρακτηρίζω πολιτικάντηδες, όχι πολιτικούς, πολιτικάντηδες. Ρωτώ εσάς τους δύο τώρα και θέλω απάντηση, σας δίνω τον λόγο. Πόσους νόμους για τις εκλογές φέρατε στη Βουλή από το 2019; Αριθμό θέλω. Νόμους. Όλα, ό,τι υπάρχει, πέστε μου πόσους νόμους φέρατε ως Κυβέρνηση.

ΜΑΡΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ: Τι σχέση έχει αυτό;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Θα σας πω. Πόσους; Δεν ξέρουν ούτε οι Υπουργοί. Έχουν φέρει δώδεκα νόμους εκλογικούς για τις εκλογές και δεν μπόρεσαν να φέρουν έναν σωστό νόμο, ολικό για να τον ψηφίσουμε όλοι μαζί. Γιατί; Κάνετε αυτό που λέω εγώ «λίφτινγκ» σε κάθε νόμο. Το φτιάχνετε λίγο από εδώ, δεν σας βγαίνει αργότερα, βλέπετε τα ποσοστά των δημοσκοπήσεων, το ξαναφτιάχνετε. Δεν σας βγαίνει το ξαναμεταμορφώνετε. Αλλά θα σας πω κάτι. Αυτό είναι σημάδι και ένδειξη πολιτικαντισμού, γιατί δεν νομοθετείτε με βάση το καλό της δημοκρατίας, του ελληνικού καλού και του ελληνικού λαού, αλλά με βάση το κομματικό και μόνον όφελος σας. Γι' αυτό και εμείς δεν σας παρακολουθούμε, δεν σας ακολουθούμε και δεν συναινούμε σε αυτό που κάνετε. Και θα σας πω τώρα κάτι. Ποιος νόμος; Οι 4648 του 2019, 4654 του 2020, 4674 του 2020, 4735 του 2020, 4804 του 2021, 4954 του 2022, μην τους απαριθμήσω. Δώδεκα.

Θα πω κάτι στον Υπουργό, ο οποίος δεν γνώριζε πόσους νόμους έφερε η Κυβέρνησή του.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Τον 4735...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ξέρετε, οι εκλογικοί νόμοι δεν είναι σαν την αλλαγή λαδιών. Δεν πάτε για σέρβις το αυτοκίνητο και το αλλάζετε κάθε έξι μήνες. Αλλά εσείς τι κάνετε; Κάθε έξι μήνες αλλάζετε τον εκλογικό νόμο κατά πώς σας βολεύει. Ή τον βελτιώνετε ή τον τροποποιείτε, γιατί έτσι σας βολεύει.

Αυτό είναι λάθος, γιατί δεν μπορεί να συναινέσει ένα ολόκληρο πολιτικό σύστημα στους πειρατισμούς, στις ψευτοδιορθώσεις, στο ψευτολίφτινγκ στον εκλογικό νόμο. Θέλετε να δουλέψουμε σοβαρά; Δώστε τρεις μήνες μπροστά από δω και πέρα, να καθίσουμε να μιλήσουμε σοβαρά. Αλλά να συζητήσουμε, όχι, να έρχεται εδώ η κ. Κεραμέως χθες. Και πραγματικά -θα το πούμε σε λίγο- εσείς δεν τους ξέρετε αυτούς εδώ; Δεν ξέρετε τι σημαίνει Νέα Δημοκρατία; Ήρθε εδώ να σας παγιδεύσει; Τι είστε λαοί; Κουνέλια; Τι είστε; Κουνελάκια;

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Μα, είναι δυνατόν;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Όχι, θα σας τα πω τώρα. Γιατί όταν είπαμε όχι, μας είπατε εθνική εξαίρεση, κύριε Κατρίνη.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Όχι κουνελάκια!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Μπορώ να λέω ό,τι θέλω. Διορθώστε με, αλλά όταν πάρετε τον λόγο. Εγώ δεν σας διακόπτω ποτέ.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Σας παρακαλώ!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Εγώ σας παρακαλώ!

Δεν θέλετε κουνελάκια; Κορόιδα είστε; Ωραία σας κορόιδεψαν, κύριε Κατρίνη. Αντί να πείτε, λοιπόν, είχε δίκιο η Ελληνική Λύση και ζητάμε συγγνώμη από τον ελληνικό λαό που συναινέσαμε, μέ-

νετε στις λέξεις. Θα σας πω κάτι φιλικό. Δεν υπάρχουν κακές λέξεις, ούτε άσχημες λέξεις. Υπάρχουν κακά μυαλά και άσχημα μυαλά, που τις ερμηνεύουν όπως τους βολεύει.

Πάμε, λοιπόν, στο έγκλημα. Δεν θα πω για τις τέσσερις κάρτες του Συμβουλίου της Βουλής, το προσπερνάω. Ήταν εδώ ο κ. Πλεύρης, ο οποίος λείπει σήμερα. Θέλω να μου πει ο Υπουργός σε ποιες ευρωπαϊκές χώρες εφαρμόζεται αυτό ακριβώς που νομοθετήσατε. Ακριβώς, όμως. Γιατί επικαλείστε την Ευρώπη, επικαλείστε το ευρωπαϊκό δικαίωμα, αλλά δεν μας λέτε σε ποιες χώρες εφαρμόζεται αυτό το εκλογικό σύστημα. Θέλω μία προς μία να μας πείτε. Εγώ θα σας ενημερώσω, γιατί πάλι ψέματα λέτε. Δεν εφαρμόζεται σε όλη την Ευρώπη αυτό που εσείς κάνατε.

Επιστολική ψήφος. Λέτε ψέματα. Ισχύει πλήρως -ακούστε τις χώρες- σε Αυστρία, Γερμανία, Ισπανία και εν μέρει σε δύο άλλα κράτη, Πολωνία Σλοβενία μόνο για ΑΜΕΑ, υπερήλικες και νοσούντες. Το ακούτε; Σε τέσσερα κράτη, την Τσεχία, την Ιρλανδία, τη Μάλτα, τη Σλοβακία, δεν ψηφίζουν καθόλου οι διαμένοντες στο εξωτερικό και μη μου πείτε ότι οι Ιρλανδοί δεν έχουν ομογενείς; Οι μισοί Πρόεδροι των Ηνωμένων Πολιτειών ήταν Ιρλανδοί. Άρα, λοιπόν, όταν έρχεστε εδώ και μου λέτε ότι υπάρχει στην Ευρώπη, δεν είναι έτσι.

Στα υπόλοιπα κράτη ψηφίζουν στο εξωτερικό είτε δια ζώσης είτε αυτοπροσώπως, παραδείγματος χάριν στην Ελλάδα, είτε με επιστολική και με επιστολική είτε δι' αντιπροσώπου. Η Εσθονία, μάλιστα, έχει θεσπίσει την ηλεκτρονική ψηφοφορία μέσω διαδικτύου τόσο για το εσωτερικό και το εξωτερικό. Άρα δεν είναι όλες οι χώρες, είναι μερικές. Το εγχείρημα το δικό σας δεν ταυτίζεται με κανένα από αυτά, με κανένα ευρωπαϊκό. Είναι μία μαγειρεμένη συνταγή, γιατί έτσι βολεύει τα ποσοστά της Νέας Δημοκρατίας.

Θα καταθέσω τον πίνακα, λοιπόν, για το τι ισχύει στην Ευρώπη για να σταματήσει το παραμύθι και η επίκληση του ευρωπαϊκού παραδείγματος από την Κυβέρνηση σε ό,τι στρεβλό κάνει. Είναι όπως και με τους ΛΟΑΤΚΙ που λέει ότι στην Ευρώπη ισχύει. Δεν ισχύει σε όλη την Ευρώπη.

Κύριε Λιβάνιε, πείτε μου ποια χώρα εφάρμοσε πρώτη την επιστολική ψήφο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Αυτοί ξεκίνησαν. Ξέρετε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής το 2005, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εκλογικής Μεταρρύθμισης υπό την Προεδρία του Τζίμι Κάρτερ, πρώην Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, έκαναν έλεγχο και κατέληξε σε ένα συμπέρασμα για την επιστολική ψήφο; Αυτό που πάτε εσείς να κάνετε.

Τι λέει, λοιπόν, η Επιτροπή των Ηνωμένων Πολιτειών του Τζίμι Κάρτερ; Τα επιστολικά ψηφοδέλτια παραμένουν η μεγαλύτερη πηγή πιθανής νοθείας των ψηφοφόρων. Και επειδή εμείς μιλάμε με αποδείξεις -δεν είμαστε από τους πολίτες που τους πειράζουν οι λέξεις- πάρτε, λοιπόν, το πόρισμα στα Πρακτικά της Βουλής για να μάθει ελληνικός λαός ότι έρχεται νοθεία στις εκλογές και πιστοποιημένα και θα σας το αποδείξω πώς.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν πόρισμα, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Πάμε στη διαδικασία. Έχουμε και μικρά παιδιά τώρα, έχουν παππούδες τα παιδιά από κει πάνω. Είναι ογδόντα ετών ένας παππούς στο Πήλιο, στον Παρνασσό, στον Όλυμπο, σε ένα χωριό. Λέτε: «Πιστοποίηση κινητού και e-mail με συνθηματικό». Αν δεν έχει διαδίκτυο η περιοχή; Ακόμα περιμένω το διαδίκτυο, το δωρεάν WiFi του Σαμαρά, της Κυβέρνησής σας. Ο ογδοντάχρονος που έχει κινητά παλαιάς τεχνολογίας θα λάβει ένα SMS στο Άνω Μητρούσι ή στο Κάτω Μητρούσι ή στην Άνω Ραχούλα, και πρέπει να γνωρίζει ο άνθρωπος από διαδίκτυο, να μπει και να ψάξει; Θα πείτε θα βάλει τον ανιψιό, τον εγγονό. Ωραία.

Μου άρεσε αυτό που έκανε η κ. Κεραμέως. Θα σας το κάνω σήμερα εγώ με τον φάκελο. Ακούστε. Αποστολή φακέλου. Συστημένο; Με courier; Πώς επιβεβαιώνεται η παραλαβή; Ποιος θα ελέγχει τη διαδικασία παραλαβής; Θα υπάρχουν και εκπρόσωποι κοινοβουλευτικών κομμάτων; Ποιος θα βεβαιώνει ότι οι φάκελοι εσωκλείουν τα απαιτούμενα έγγραφα; Σε ποιον δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο θα αποσταλούν οι φάκελοι για να καταμετρηθούν; Ποιος θα τους ελέγξει αυτούς;

Ερωτήσεις που δεν απαντήσατε και σε λίγο θα σας πω κάτι κα-

λύτερο. Θα βάλετε κύκλωμα καταγραφής, κάμερες; Θα μαζεύονται κάπου οι φάκελοι. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα. Στο γραφείο μου -έχω και το βίντεο, απλά δεν το μετέδωσα γιατί θέλω να σεβαστώ τη δημοκρατία- από τη Γερμανία, κύριοι συνάδελφοι των άλλων κομμάτων, ήρθαν φάκελοι, σάκοι ανοικτοί. Μεταφέρθηκαν με ένα ΙΧ από το προξενείο στο αεροδρόμιο -τρεις φάκελοι ανοικτοί, ούτε καν δεμένοι- και μεταφέρθηκαν στο αεροπλάνο και από εκεί στην Ελλάδα για να καταμετρηθούν εδώ.

Και σας λέω εγώ ότι κάποιος πάει και αλλάζει τον σάκο. Ποιος θα τον ελέγξει; Εγώ; Πώς θα ελεγχθεί; Έγινε το συμβάν -σας το είπα- στο γραφείο μου, βίντεο κανονικό. Γι' αυτό κατήγγειλα νοθεία. Αφήστε τη μυστικότητα. Δεν με ενδιαφέρει. Εξασφαλίζετε η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων; Έχουν περάσει τέσσερις μήνες που σας το είχα πει. Από τον Ιούλιο. Σας είπα εκκαθαρίστε τους πεντακόσιους χιλιάδες νεκρούς. Θα πάτε σε εκλογές και θα ψηφίζουν οι νεκροί, οι πεθαμένοι και όλοι αυτοί που δεν ζουν. Ξέρετε πόσοι είναι πεντακόσιοι χιλιάδες νεκροί; Ας το μάθει ο ελληνικός λαός. Το 8% του εκλογικού Σώματος είναι. Δηλαδή -εγώ είμαι κακοπροαίρετος- μου εγγυάται η Νέα Δημοκρατία ή κάποιος άλλος ότι αυτό το 8% δεν θα μεταποτιστεί κάπως για να πάει κάπου; Πείτε μου εσείς.

Αν θέλετε να είστε σοβαρή Κυβέρνηση, διαγράψτε τώρα τους πεθαμένους από τους εκλογικούς καταλόγους και να κάσουμε να συζητήσουμε σοβαρά για τρεις μήνες, αλλιώς θα ψηφίσουν και οι νεκροί.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Κάποτε ψήφισαν τα δέντρα, οι πέτρες, οι ραχούλες. Τώρα θα ψηφίσουν οι νεκροί, θα βγάλουμε τα ζόμπι από τα φέρετρα για να ψηφίσουν. Έτσι είναι η δημοκρατία σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, χίλια συγγνώμη, είναι παιδιά νηπιαγωγείου και πρέπει να αποχωρήσουν.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνεται γνωστό στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία αφού προηγουμένως συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Μικρό εργαστήριο Δημοκρατίας» που οργανώνει το Ίδρυμα της Βουλής, είκοσι μαθήτριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί από το Νηπιαγωγείο Ουράνιο Τόξο.

Η Βουλή σας καλωσορίζει, παιδιά!

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Κυρίες Πρόεδρε, μπορείτε να συνεχίσετε, ζητώ συγγνώμη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Κύριε Βελοπούλε...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Εγώ πιστεύω στη μετά θάνατον ζωή. Εσείς μπορείτε να είστε άθρησκοι ή άθεοι και να μην πιστεύετε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΟΥΔΩΝΗΣ: Είπα εγώ τέτοιο πράγμα;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Γιατί ψηφίζετε και τον νόμο του ΛΟΑΤΚΙ, άρα δεν μπορείτε να είστε χριστιανοί ορθόδοξοι.

Αυτό λέει το δόγμα μας. Τώρα, αν εσείς το ερμηνεύετε όπως θέλετε έχει άλλη σημασία. Ακούστε. Στα δόγματα δεν είναι «είμαι ολίγον με το δόγμα ή πολύ με το δόγμα», όπως και στον νόμο -είστε νομικός. Ο νόμος είναι ολικός και εφαρμόζεται κατά γράμμα. Έτσι, λοιπόν, όταν λέει η Εκκλησία ότι η ομοφυλοφιλία είναι αμάρτημα και οι χριστιανοί δεν την ακολουθούν, δεν την ακολουθούμε. Γι' αυτό είμαστε εξαρχής και εξ υπαρχής και από θέση αρχής εναντίον.

(Χειροκροτήματα)

Πάμε στα υπόλοιπα τώρα. Ξεκινάμε, λοιπόν, με το ψηφοδέλτιο της κ. Κεραμέως. Ήρθε εδώ η εξυπνότετη κ. Κεραμέως για να πείσει τον ελληνικό λαό και λέει: «Εδώ έχουμε όλα τα κόμματα. Αυτό είναι το ψηφοδέλτιο». Τώρα αν έχεις μυωπία ή πρεσβυωπία θα χρειαστεί να τα δεις καλύτερα. Μπορεί κάποιος να είναι ογδόντα. Θα κάτσει ο εβδομηνταπεντάχρονος να δει τα κόμματα και τα χρώματα; Άλλος έχει αχρωματοψία, άλλος μυωπία, άλλος πρεσβυωπία και θα τα ελέγξει;

Θα πάτε στην πίσω εικόνα και έχει μια τρύλιζα. Έχει κάτι νούμερα, όπως το Τζόκερ. Παίζετε από το 1 μέχρι το 42. Μπορεί να παίξετε και Τζόκερ αν θέλετε. Βάζεις το 1, το 7, το 8, το 6 και κερδίζεις το Τζόκερ. Αυτά είναι αστεία πράγματα. Ήρθατε εδώ και μας είπατε πράγματα πραγματικά αστεία. Σαν τα τιμολόγια της

ΔΕΗ! Σας αρέσει η πολυχρωμία.

Όπως έκανε η κ. Κεραμέως, θα κάνω κι εγώ. Παίρνουμε τον μεγάλο φάκελο, ο οποίος είναι επώνυμος. Ανοίγουμε τον άλλο φάκελο, ο οποίος είναι ανώνυμος. Μέσα έχει ένα ολόκληρο βιβλιαράκι, για να το διαβάσει ο παππούς των εβδομήντα επτά ετών και να ενημερωθεί για το πώς ψηφίζει. Μέσα έχει έναν άλλο φάκελο, τον οποίο τον παίρνει αυτόν το φάκελο, ψηφίζει στα χαρτάκια ο παππούς, το βάζει μετά εδώ μέσα, αφού ψηφίσει με το Τζόκερ, το στέλνει πίσω και τελειώνει η διαδικασία.

Πραγματικά, αν δεν ήταν τόσο αστείο...

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Είκοσι δευτερόλεπτα...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Για εσάς είναι είκοσι. Για τον παππούλη, όμως, μπορεί να είναι και μιάμιση - δύο ώρες από τη ζωή του και να κάνει και λάθος. Και η ψήφος είναι σοβαρή υπόθεση στη δημοκρατία. Δεν μπορείς να παίζεις με την ψήφο του ελληνικού λαού.

Θέλω λίγο παραπάνω χρόνο, κύριε Πρόεδρε.

Και όταν στέλνεις πίσω τα χαρτιά, ποιος θα τα ελέγξει; Ποιος θα τα μετρήσει; Ποιος θα τα παραλάβει; Ποιος; Πείτε μου εσείς. Ποιος μου εγγυάται ότι δεν θα γίνει νοθεία;

Θα σας πω κάτι.

Κυρία Υπουργέ, είστε σεφ στην εκλογική μαγειρική: Δώδεκα νόμους σε πέντε-έξι χρόνια. Το πρόβλημα είναι ότι νομίζετε ότι παίρνετε και Michelin. Πέρα από σεφ, είστε και αριστούχοι σε αυτό. Έλα, όμως, που η Michelin είναι και λάστιχα. Και εδώ πάθατε «φούτι», όπως λέμε στη βόρεια Ελλάδα. Κλάταρε το λάστιχο της δημοκρατίας σας.

Ήρθε η Ελληνική Λύση από την πρώτη στιγμή και είχε προειδοποιήσει ότι εδώ έχουμε χάλκευση, έχουμε φαλκίδευση, έχουμε νοθεία της ίδιας της ουσίας της δημοκρατίας, που είναι η ψηφοφορία.

Και γιατί το έκαναν αυτό; Θα σας πω εγώ.

Κυρίες Δουδωνή, επειδή είστε ζωηρός άνθρωπος, θα σας διαβάσω τι είπε ο «ΣΚΑΪ» για τον εκλογικό νόμο που έφερε η Νέα Δημοκρατία. Όχι τι λέω εγώ. Επειδή είστε ευγενικός άνθρωπος, το κάνω αυτό.

Θα σας πω το εξής. Σας διαβάζω τι είπε ο «ΣΚΑΪ», το κανάλι τους! Ακούστε. Εκπρόσωπος της εταιρείας δημοσκοπήσεων είπε: «Με βάση τα δεδομένα που έχουμε, η Ελληνική Λύση θα είναι ενισχυμένη στην Ευρωβουλή με δύο έδρες. Αν υπάρξει αλλαγή στο εκλογικό σύστημα...» -αυτό που κάνουν- «...σε ένα αναλογικό-τερο...», -να είχαμε να λέγαμε- «...θα έχουμε ενίσχυση των μεγαλύτερων κομμάτων και ενδεχομένως η μία επιπλέον έδρα της Ελληνικής Λύσης θα πάει στη Νέα Δημοκρατία».

Αυτές είναι ο νόμος τους. Θέλουν να κλέψουν την Ελληνική Λύση και μόνο, γιατί εμείς τους αποκαλύπτουμε, εμείς τους απογυμνώνουμε και δεν συμφωνούμε σε αντιδημοκρατικές επιλογές. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Το λένε οι ίδιοι ξεδιάντροπα, γιατί είναι πολύπλοκο το σύστημα και έχω κάνει ερωτήματα που δεν απαντήθηκαν.

Θα πω και το εξής. Εμείς θα σταθούμε απέναντι σε αυτή την ιστορία. Θα είμαστε οι θεματοφύλακες της δημοκρατίας.

Κυρία Κεραμέως, ήδη πέντε χιλιάδες εκλογικοί αντιπρόσωποι της Ελληνικής Λύσης είναι έτοιμοι. Γιατί είχαμε τρεις χιλιάδες στις προηγούμενες εκλογές. Και όπου είχαμε αντιπροσώπους δεν υπήρξε πρόβλημα, ενώ όπου δεν είχαμε, υπήρξε πρόβλημα.

Θέλουμε όμως από εσάς κάτι. Να ελέγξουμε το λογισμικό με ειδικούς τεχνικούς. Της «SINGULAR». Ζητήστε το επιτέλους όλοι σας! Άκουσα ακροθιγώς την κ. Κωνσταντοπούλου να το λέει χθες.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Αφήνετε σε μια ιδιωτική εταιρεία να κάνει εκλογές. Το καταλαβαίνετε; Ιδιωτική εταιρεία είναι. Την εμπιστεύεστε; Δηλαδή, εγώ είμαι ιδιώτης και κάνω τις εκλογές. Τους εμπιστεύεστε εσείς, τα υπόλοιπα κόμματα; Να ενωθούμε όλοι μαζί απέναντι τους. Θα σας κλέψουν, σας λέω. Είναι ειδικοί! Δεν θα θυμίσω την κάλη που πήραν και έφυγαν από εδώ μέσα. Καλπογιάννης λεγόταν. Μετέφερε την κάλη και έφευγε.

Είστε ειδικοί σε αυτά. Είστε «μανούλες». Αλλά εδώ έχετε αυτόν που θα σας ανακόψει. Και λέγεται Ελληνική Λύση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Ζητάμε αυτοπρόσωπη παρουσία στην καταμέτρηση. Όλα τα νομικά όπλα τα έχουμε έτοιμα πλέον, κυρία Κεραμέως. Θα καταφύγουμε σε ό,τι δικαστήριο υπάρχει, για να σας ανακόψουμε τη νοθεία. Εγώ θα σας το πω. Θα πάμε οπουδήποτε. Και αν και εφόσον υπάρξει νοθεία και αποδειχθεί, όποιος και να είναι, θα πάει φυλακή. Δεν θα το αφήσουμε έτσι. Δεν θα το αφήσουμε έτσι. Αν συμβεί το απευκαίο, κάποιος θα πάει φυλακή.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Ακούστε τώρα. Προσπαθείτε να ξεγελάσετε τους ομογενείς, ότι δήθεν ενδιαφέρεστε, κυρία Κεραμέως, εσείς και η Κυβέρνησή σας. Θα πω κάτι στους ομογενείς. Αν καταφέρετε να ξεγελάσετε κάποιον, δεν σημαίνει, κυρία Υπουργέ, ότι είναι χαζός αυτός. Όχι. Ξέρετε γιατί; Γιατί σημαίνει ότι απλά δεν είστε άξιοι εμπιστοσύνης εσείς. Δεν φταίει αυτός, ο ομογενής.

Γιατί λέω ότι δεν ενδιαφέρεστε για τους ομογενείς; Έκλεισαν σχολεία στη Γερμανία. Λίγο πριν φύγετε από το Υπουργείο σας είχαμε αναταραχές στο Μόναχο και σε άλλες πόλεις. Ομογενείς είναι εκεί. Τι κάνατε για τα σχολεία ως Κυβέρνηση; Για πείτε μου.

Ενδιαφέρεστε για τους ομογενείς, για τους Έλληνες που υπάρχουν σε όλο τον κόσμο; Όχι, υποχρεωτικά το κάνατε. Εκατόν πενήντα χιλιάδες Έλληνες στη Μαριούπολη δεν ξέρουμε πού είναι. Εκατόν πενήντα χιλιάδες Έλληνες στη Μαριούπολη – κανείς δεν ενδιαφέρεται – σε πόλεμο!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Ενδιαφέρεστε; Ωραία, ενδιαφέρεστε.

Στη μεγάλη Ελλάδα υπάρχουν χιλιάδες Έλληνες, που ζητάνε μόνο βιβλία. Μου έστειλαν επιστολή πριν μία εβδομάδα. Πού είναι η πολιτεία; Πού είναι η Νέα Δημοκρατία;

Στη Βόρειο Ήπειρο ο Μπελέρης είναι φυλακή μήνες! Ενδιαφέρεστε για την ομογένεια; Τι κάνατε για τους Βορειοηπειρώτες;

Έχουμε πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Ορθόδοξοι Έλληνες της Μέσης Ανατολής! Τι κάνατε γι' αυτούς; Τίποτα!

Έλληνες των Σκοπίων διακόσιες χιλιάδες, κατά τον Γκλιγκρόφ. Τι κάνατε γι' αυτούς; Τίποτα!

Επτακόσιες χιλιάδες Ελληνόπουλα έφυγαν από την Ελλάδα και έγιναν μετανάστες. Τι κάνατε γι' αυτούς; Τίποτα!

Δημογραφικό, τελειώνει η Ελλάδα. Τι κάνατε γι' αυτούς, για την Ελλάδα, για τους Έλληνες, για τα παιδιά αυτά; Τίποτα! Όχι, κάνατε κάτι. Φέρντε λαθρομετανάστες και τους «μπολιάζουμε». Είναι μια λύση κι αυτή, κατά τη δική σας άποψη και την άποψη του ΣΒΑ.

Εμείς δεν θα επιτρέψουμε την κλοπή της ψήφου του ελληνικού λαού. Και απευθύνομαι σε όλα τα υπόλοιπα κόμματα.

Κύριοι συνάδελφοι, πολιτική σημαίνει «προβλέπω». Τώρα γιατί αλλάζουν άποψη κάποιοι; Σας είχα προειδοποιήσει. Σας είχα πει ότι τους ξέρω. Γνωρίζω τι κάνουν. Το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι η «καρέκλα». Έχουν υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης με τις «καρέκλες». Το καταλαβαίνετε; Δεν θα αλλάξουν άποψη.

Γιατί ψηφίζετε λοιπόν; Εδώ σας θέλω, και το ΠΑΣΟΚ και τον ΣΥΡΙΖΑ και τα υπόλοιπα κόμματα. Γιατί να ψηφίσετε κάτι που είναι σαθρό; Δεν θέλει το καλό των ομογενών η Νέα Δημοκρατία, θέλει μόνο την ψήφο, θέλει την εξουσία, θέλει την «καρέκλα».

Εδώ, λοιπόν, κάνω μια έκκληση σε όλους σας στην Αντιπολίτευση. Πήγαν να σας ξεγελάσουν. Είστε συνεργοί τους; Τους εμπιστεύεστε; Είμαι βέβαιος πως όχι. Αφού, λοιπόν, δεν τους εμπιστεύεστε, καταψηφίστε το νομοσχέδιο αυτό επιτέλους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Καταψήφισε το! Διότι αν το ψηφίσετε, όπως έλεγε ο Φούλερ, αυτός που έχει εξαπατηθεί δύο φορές από τον ίδιο άνθρωπο, είναι συνεργός στην απάτη. Δεν φταίει αυτός που τον εξαπάτησε. Είστε συνεργοί στην απάτη, αν ψηφίσετε, παρ' όλα αυτά, το νομοσχέδιο.

Θα πω κάτι στη Νέα Δημοκρατία. Όπως έλεγε ο Κικέρων, όσο πλησιάζει η κατάρρευση μιας αυτοκρατορίας τόσο πιο τρελοί είναι οι νόμοι της. Και αυτός ο νόμος είναι τρελός, δεν στέκει ούτε νομικά ούτε δημοκρατικά. Δεν είναι νόμος. Καλπονοθεύει το σύστημα. Γιατί; Γιατί ο Πρωθυπουργός διαπιστευτήρια μάλλον θέλει να δώσει σε κάποιους. Ίσως βιάζεται να πάει στην Ευρώπη ο άνθρωπος. Έχει συμφωνήσει. Φαίνεται. Ακούγονται πολλά και δεν το διαψεύδει κατηγορηματικά ο ίδιος.

Τι θέλουμε εμείς; Τι προτείναμε στην κ. Κεραμέως και τον κ.

Λιβάνιο; Ένα προς ένα. Κάναμε μια πρόταση νόμου. Τι λέει αυτή;

Πρώτον, στις βουλευτικές εκλογές καθορίζονται οι εκλογικές περιφέρειες στο εξωτερικό, όπως και στις εθνικές.

Δεύτερον, εκλέγεται ορισμένος αριθμός ομογενών Βουλευτών από τους τριακόσιους. Ήδη τους αφαιρείται το εκλέγεσθαι. Θέλετε μόνο την ψήφο, όχι να έχουν παρέμβαση.

Τρίτον, το ίδιο στις ευρωεκλογές, από τώρα θα στηθεί η ιστορία αυτή.

Οι ψήφοι εκτός της επικράτειας δεν προσμετρούνται σε αυτούς της επικράτειας. Είναι λάθος.

Η ψηφοφορία των κατοίκων του εξωτερικού γίνεται παράλληλα, με αυτοπρόσωπη παρουσία ή με επιστολική ψήφο, αν υπάρχουν δυσκολίες. Η καταμέτρηση γίνεται την ίδια ώρα με αυτή της επικράτειας, στα ίδια εκλογικά τμήματα του εξωτερικού. Αυτά ζητήσαμε.

Γιατί τα ζητήσαμε, κυρία Κεραμέως; Γιατί αυτά τα λίγα είναι η ασφαλιστική δικλείδα ότι δεν θα κλέψετε στις εκλογές. Και το αρνηθήκατε αυτό. Το αρνηθήκατε! Αυτά είναι που μας ενοχλούν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Και καλώ και πάλι τους Βουλευτές, ακόμη και της Νέας Δημοκρατίας, να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων.

Μην ψηφίσετε το νομοσχέδιο αυτό. Τρυπάει την ουσία της δημοκρατίας, βεβηλώνει, ακυρώνει τη βούληση του ελληνικού λαού. Δημιουργεί τεράστια προβλήματα για το μέλλον. Γιατί τους είδατε, σαν τους κλέφτες το απόγευμα, ήθελαν να το φέρουν για τις εθνικές εκλογές. Σας είπα σκοπός τους είναι -αυτό που λέω- η λεηλασία του κράτους. Θεωρούν λάφυρο το κράτος και θεωρούν ότι η εξουσία είναι το βήμα από όπου θα μπορούσαν να λαφυραγωγήσουν.

Επειδή μιλάμε για πολιτική, ακούω τώρα τους από πίσω, γιατί οι διακόσιοι βγήκαν από κάπου. Ποιοι ψήφισαν; Ποιοι στήριξαν τη Νέα Δημοκρατία; Ποιοι ήταν τα δεκανίκια της στην πρώτη φάση της ιστορίας; Συγκεκριμένα κόμματα. Και επειδή είμαι παλιός στην πολιτική ή δεν ξέρατε, άρα είστε άσχετοι από πολιτική και κακώς είσατε εδώ μέσα ή ξέρατε και ψηφίσατε για να στηρίξετε αυτούς.

Ο ελληνικός λαός, λοιπόν, αντιλαμβάνεται, έχει το ένστικτο και μπορεί να καταλάβει ποιος υπηρετεί το συμφέρον του λαού και πως με δόλο υπηρετούν κάποιοι τα συμφέροντα της Νέας Δημοκρατίας. Εδώ μέσα υπάρχουν κάποιοι και είναι πολλοί. Εμείς είμαστε απέναντι ολικά, συνολικά σε αυτήν τη Νέα Δημοκρατία που δεν έχει σχέση με τη Νέα Δημοκρατία. Είναι κόμμα του κ. Μητσοτάκη, δεν έχει σχέση με τη Νέα Δημοκρατία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Πάμε και στην ακρίβεια, για να κλείσω. Κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, με πυροτεχνήματα και pass δεν λύνεις το πρόβλημα της ακρίβειας. Σας ρωτώ εσάς εν πλήρει τιμή: Πώς θα πέσουν οι τιμές στα προϊόντα, όταν η ενέργεια είναι ακριβή; Ακριβή ενέργεια, ακριβό καύσιμο, ακριβή πρώτη ύλη, ακριβό κόστος παραγωγής, όταν ο ίδιος ο Πρωθυπουργός παραδέχθηκε στο Νταβός -και έπρεπε να παραιτηθεί την επόμενη μέρα- ότι πληρώσαμε 7 δισεκατομμύρια ευρώ αντί για 1 δισεκατομμύριο για να πάρουμε ρωσικό φυσικό αέριο. Πληρώσαμε 6 δισεκατομμύρια παραπάνω. Το είπε στο Νταβός. Δεν σας πειράζει αυτό εσάς στη Νέα Δημοκρατία; Δεν σας ενοχλεί τους Βουλευτές, τους αξιοπρεπείς Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, τους καλούς συναδέλφους; Δεν σας ενοχλεί ότι ο Πρωθυπουργός παραδέχθηκε ότι δώσαμε 7 δισεκατομμύρια αντί για 1 δισεκατομμύριο; Από την τσέπη του βγαίνουν;

Γιατί δεν κάνουμε εξορύξεις; Άλλη ερώτηση. Η Κύπρος έκανε ήδη και βρήκε στο οικόπεδο έξι τεράστια κοιτάσματα φυσικού αερίου. Γιατί από το 2019 δεν κάνει τίποτα; Πώς θα πέσουν οι τιμές όταν έχεις υπερφορολόγηση, κύριοι συνάδελφοι; Όλα τα λιπάσματα είναι πανάκριβα. Πώς θα καλλιεργήσει ο αγρότης όταν ο Πρωθυπουργός ικανοποιεί δήθεν συμμάχους εναντίον των Ελλήνων; Θέλετε παράδειγμα; Αυτό που είπε στο Νταβός. Ομολόγησε ότι το 2022 πληρώσαμε 7 δισεκατομμύρια αντί για 1 δισεκατομμύριο.

Και να πω και κάτι στο ΠΑΣΟΚ και στους υπόλοιπους τους ψευτοαριστερούς όχι εσάς, εσείς είστε κεντροαριστεροί. Υπάρχουν ψευτοαριστεροί, κεντροαριστεροί, αριστεροί κανονικοί, για

να τα λέμε όλα και ολίγον αριστεροί πιο πάνω. Ενοχλείστε πολλοί από τους ψευτοαριστερούς εδώ μέσα για τις λιτανείες, τον επιτάφιο και όλα αυτά. Το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός πήγε στο Νταβός και κάλεσαν έναν σαμάνο, έναν μάγο και έκανε τελετουργία, δεν σας ενόχλησε εσάς ούτε την αισθητική σας; Τίποτα δεν σας ενοχλεί; Μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία σας ενοχλεί; Δεν το καταλαβαίνω. Δεν αναφέρομαι στους συναδέλφους τους παρισταμένους, γενικά αναφέρομαι. Με μάγους και σαμάνους στο Νταβός και ο Πρωθυπουργός εκεί να τα βλέπει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ναι, κλείνω, κύριε Πρόεδρε.

Να σας πω και τα νεότερα, τι δέχτηκε ο Πρωθυπουργός; Το διαβήτη του διοξειδίου του άνθρακος ξέρει κάποιος εδώ μέσα τι είναι; Δεν ξέρετε. Από 1^{ης} Φεβρουαρίου, κύριοι συνάδελφοι, στα πλοία τα ελληνικά θα πληρώνουμε παραπάνω εισιτήριο, γιατί τους έβαλαν διαβήτη διοξειδίου του άνθρακος για να ταξι-δεύουν. Το ξέρετε αυτό; Μην αγανακτείτε, γιατί τα πεντέμισι είναι καλά για σας. Ρωτήστε τον άλλο με τα 400 και 500 ευρώ πώς τα βγάζει.

Ο επιναυλίσκος -έτσι λέγεται- διοξειδίου του άνθρακος θα γράφεται έτσι και πάνω στα εισιτήρια ακτοπλοϊκών γραμμών. Χτυπάμε και τον τουρισμό και βγαίνουν στο Νταβός και ήδη μιλάνε για τη νέα ιδεολογία. Η «οικοκτονία» είναι η νέα ιδεολογία του Νταβός. Επειδή είστε ανενημέρωτοι οι περισσότεροι, ξέρετε τι σημαίνει «οικοκτονία»; Λέμε ότι το διοξειδίου του άνθρακος οφείλεται στη γεωργία, αλιεία και κτηνοτροφία, που σημαίνει ότι πρέπει να σκοτώσουμε τους τρεις πυλώνες του πρωτογενούς τομέα. Το είπαν οι ίδιοι στο Νταβός να διαλυθούν. Τους φαίνεται περίεργο σε μερικούς εδώ, δεν διαβάζουν. Τους λέω «οικοκτονία», μπιέτε στα πορίσματα του Νταβός και δείτε το, το γράφει μέσα. Το ξέρουν οι αγρότες; Το ξέρουν οι κτηνοτρόφοι; Το ξέρουν οι αλιείς;

Φέρατε νομοσχέδιο, λέει, για τον ΕΛΓΑ. Αύξηση ασφαλιστρού από 4% έως 8% για τους αγρότες. Πώς θα μειωθούν οι τιμές στα αγροτικά προϊόντα; Πώς θα κατασκευάσει ο Έλληνας παραγωγός προϊόντα, όταν το λίπασμα έχει αυξηθεί στην Ελλάδα +6%, όταν στις υπόλοιπες χώρες έχει πέσει από 20% μέχρι 40% κάτω. Πώς θα πέσουν οι τιμές στην ενέργεια όταν δεν κάνεις εξορμήξεις;

Για να μη σας πω το άλλο το καλύτερο. Έρευνα του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου: Πειραγμένες οι αντλίες σε όλα σχεδόν τα πρατήρια. Ακούστε τι λέει. Έως και 21% παίρνουμε μικρότερη ποσότητα, όταν πληρώνουμε για 100 ευρώ στη βενζίνη και στο πετρέλαιο. Πλάκα κάνουμε; Πού είναι το κράτος, πείτε μου εσείς; Θα χτυπήσει την ακρίβεια με πυροτεχνήματα ο Πρωθυπουργός;

Με πυροτεχνήματα δεν χτυπάς την ακρίβεια, ούτε υπηρετείς τον πολίτη και τα νέα παιδιά. Υπηρετείς τον καπιταλιστή, τον ολιγάρχη, την πλουτοκρατία και όχι τον ελληνικό λαό. Αυτοί είστε, αυτούς υπηρετείτε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Πώς θα πέσουν οι τιμές στα ακίνητα όταν ο Πρωθυπουργός...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, ολοκληρώστε σας παρακαλώ!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ενάμισι λεπτό ακόμα και κλείνω, κύριε Πρόεδρε. Ενάμισι λεπτό.

Πώς θα πέσουν οι τιμές, αφού πλέον η Golden Visa ισχύει για διακόσιους πενήντα χιλιάδες ακόμη και σε λαϊκές περιοχές, όπως το Περιστέρι; Καταργείστε τη Golden Visa. Δεν μπορούν να νοικιάσουν τα νέα ζευγάρια ένα σπίτι να μείνουν μαζί, να κάνουν παιδιά με 600 και 700 ευρώ ενοίκιο.

Αλλά βρήκατε τώρα -και πρέπει να ολοκληρώσω, γιατί με πιέζει ο κύριος Πρόεδρος- κόλπο. Έχετε τα τυχαία βίντεο, κυρία Κεραμέως. Πάει ο Πρωθυπουργός για καφέ, βρίσκει μια ωραία κυρία, «τι ωραίος άνδρας που είστε», πάει στον άλλο «έχω κάνει εξωδικαστικό συμβιβασμό», πάει στον τρίτο «όλα καλά είναι, κύριε Πρωθυπουργέ». Στιγμένα βίντεο. Είναι η νέα μόδα. Τυχαία βίντεο, τυχαία ρεπορτάζ. Εμείς του λέμε του κ. Μητσοτάκη ότι όταν οι άνθρωποι δεν έχουν αρετές, τότε δανείζονται από την κολακεία. Προσέξτε τους κολακείς, κύριε Πρωθυπουργέ, και την κολακεία. Προσέξτε!

Πάμε και στο τελευταίο θέμα και κλείνουμε εδώ, γιατί μας πιέζει και ο κύριος Πρόεδρος. Συνεδριάζει η Εκκλησία της Ελλάδος. Άργησε ο Ιερώνυμος. Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών άργησε πολύ. Και όταν αργείς πολύ, δίνεις χρόνο στη Νέα Δημοκρατία, κύριε Αρχιεπίσκοπε. Βγήκαν Μητροπολίτες και μίλησαν. Και τι είπαν; Ότι ο Χριστιανισμός πρεσβεύει αυτό. Όποιος είναι χριστιανός «όστις θέλει, οπίσω μου ελθείν», ακολουθεί. Δεν θέλει η Νέα Δημοκρατία των παραδόσεων, των αξιών και των κανόνων να ακολουθήσει αυτούς, γιατί ακολουθεί τους Νταβός και όλους αυτούς τους περιεργούς τύπους; Δικαίωμα της. Εμείς θα ακολουθήσουμε την παράδοση, την Εκκλησία, την Ορθοδοξία τις αξίες, όλα αυτά που μας άφησαν οι παππούδες μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

Τα δήθεν κόμματα που ζητάνε δημοψήφισμα, ξεχνούν τον Τσίπρα; Πώς ζητάτε δημοψήφισμα; Πώς κοροϊδεύετε τον ελληνικό λαό; Τι δημοψήφισμα; Τον Τσίπρα τον ξεχάσατε; Εδώ θέλει απόφαση του ελληνικού λαού. Να βγει η Εκκλησία και να πει: «Όποιος Βουλευτής ψηφίσει αυτό το επαίσχυντο νομοσχέδιο, θα καταψηφιστεί από όλους τους χριστιανούς». Να δείτε πως θα τρέχουν -να μην πω καμιά κουβέντα και παρεξηγηθούν κάποιοι εδώ μέσα- να καταψηφίσουν το νομοσχέδιο. Αυτό θέλει να κάνει η Εκκλησία, γιατί είναι σοβαρό θέμα η πίστη μας, η Ορθοδοξία. Δεν αρκεί μια ανακοίνωση, όχι.

Και τι κάνουν τώρα; Διχάζει ο Πρωθυπουργός και έρχεται ο ΣΥΡΙΖΑ σαν δεκανίκι να στηρίζει τον Πρωθυπουργό. Φέρει προχωρημένη αντίληψη, λέει, περί διαχωρισμού κράτους-εκκλησίας. Δείτε πόσο είναι στημένο το παιχνίδι. Φέρνει πρόταση, λέει, ο κ. Κασσελάκης για διαχωρισμό κράτους-εκκλησίας.

Και ερωτώ τον κ. Κασσελάκη. Τα ακίνητα που έδωσε η Εκκλησία, που είναι δισεκατομμύρια ευρώ, θα τα πληρώσει από την τσέπη του ο ίδιος αν γίνει διαχωρισμός; Δεν μπαίνει στο μεταφυσικό. Δεν μένω στο ορθόδοξο της Ελλάδος, δεν μένω στο κατά το Σύνταγμα τι λέει. Μένω στην ουσία. Θα πληρώσει τα ακίνητα και τις εκτάσεις ο Κασσελάκης από την τσέπη του αν γίνει ο διαχωρισμός; Γιατί η Εκκλησία μπορεί να ασκήσει μετά ένδικα μέσα, αστικών αγωγών κ.λπ.. Δηλαδή, τον κ. Κασσελάκη ή τον εφηύρε ο κ. Μητσοτάκης ή δεν ξέρει από πολιτική. Γιατί εξυπηρετεί την πολιτική Μητσοτάκη. Εκεί που έχει πρόβλημα ο κ. Μητσοτάκης, έρχεται ο κ. Κασσελάκης και τον στηρίζει με μια ατυχή, να μην πω καμιά άλλη κουβέντα, επιλογή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, έχουν ζητήσει τον λόγο και άλλοι Αρχηγοί. Θα μιλήσουν όλοι οι Αρχηγοί σήμερα. Μιλάτε τριάντα δυο λεπτά.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Έλληνες, αγαπητά μου παιδιά, να θυμάστε ένα πράγμα από τη σημερινή παρουσία σας. Όταν ένα έθνος ξεχνά την τέχνη του πολέμου, όταν γελοιοποιεί τη θρησκεία του, όταν μετατρέπεται σε έθνος φιλάργυρων, τότε οι άγριες φυλές και οι βάρβαροι έρχονται, όπως έλεγε ο Καβάφης.

Εμείς λέμε, λοιπόν, εκλογές τον Ιούνιο, όχι αποχή, πρέπει να πάνε να ψηφίσουν οι Έλληνες που δεν ψήφισαν στις προηγούμενες εκλογές. Θα κάνουν νοθεία. Άρα, λοιπόν, αν πάνε να ψηφίσουν αυτοί οι Έλληνες θα αντιστραφεί το κλίμα. Οι κακοί πολιτικοί εκλέγονται από τους καλούς πολίτες που έχουν σιχαθεί αυτήν την πολιτική, την κακή πολιτική. Απτήν την κακή πολιτική θα την ανατρέψει μόνο η Ελληνική Λύση.

Νικήστε, λοιπόν, το σάπιο, το διεφθαρμένο, το παλιό. Φέρτε το νέο, το ελληνικό, το σοβαρό, το στιβαρό, το ελληνοκεντρικό. Μία είναι λύση και είναι ελληνική.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίσουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα πέντε μαθητήριες και μαθητές και δύο εκπαιδευτικοί συνοδοί από τον Ελληνογερμανικό Εκπαιδευτικό Σύλλογο.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Επίσης, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και τρεις εκπαιδευτικοί συνοδοί από το 3^ο Δημοτικό Σχολείο Πόρτο Ράφτης.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει η Υπουργός Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Βελόπουλε, σας ακούσαμε με μεγάλη προσοχή. Επιχειρηματολογήσατε περίπου είκοσι λεπτά, γιατί η Ελληνική Λύση είναι κατά της επιστολικής ψήφου, γιατί δεν θέλει η Ελληνική Λύση να άρει όλα τα πρακτικά εμπόδια στην άσκηση δικαιώματος ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού, των Ελλήνων της Γερμανίας, για παράδειγμα, με τους οποίους έχετε ιδιαίτερους δεσμούς. Άρα, τοποθετήθηκε η Ελληνική Λύση, γιατί δεν θέλει οι Έλληνες της Γερμανίας να έχουν το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου. Μάλιστα.

Το 2019, ειδικός αγορητής της Ελληνικής Λύσης, διαβάζω τα Πρακτικά: «Είμαστε υπέρ της επιστολικής ψήφου. Η επιστολική ψήφος κατ' αρχάς είναι η πλέον σίγουρη ψήφος. Έρχεται, ανοίγει ο φάκελος, ο οποίος είναι κλειστός και δεν υπάρχει περίπτωση να γίνει το οποιοδήποτε εγχείρημα». Συνεχίζει το 2019 στην Ολομέλεια, λέει ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης: «Ξέρετε πόσες επιστολές σας έχουν έρθει, κύριε Υπουργέ, για την επιστολική ψήφο; Τα περισσότερα εάν είδατε από την ομογένεια είναι για την επιστολική ψήφο, διότι έχουμε κάνει το εξής, θα πρέπει να ψηφίζουμε, λέει, στις πρεσβείες όσοι είναι κοντά. Όσοι είναι μακριά τι θα γίνει;». Διερωτάται ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης: «Δεν πρέπει να ψηφίζουν; Άντε, λοιπόν, πάλι να μπουν στα έξοδα, άντε να πάνε εκεί, άντε να κάνουν ολόκληρη διαδικασία».

Συνεχίζει η Ελληνική Λύση: «Είναι απαραίτητη η επιστολική ψήφος και είναι και σίγουρη ψήφος, ασφαλής ψήφος. Δεν υπάρχει πρόβλημα κανένα. Άρα γιατί να μην το κάνουμε και αυτό; Είπε ο κύριος Υπουργός θα το προσπαθήσει. Είναι ένα θέμα νομίζω, όλοι θα το δούμε θετικά. Όσο πιο κοντά να φέρει εκλογικά τμήματα στον τόπο καθενός». «Δεν θα γίνει, κύριε Υπουργέ», συνεχίζει ο εκπρόσωπος της Ελληνικής Λύσης «και το ξέρετε πολύ καλά, είναι δύσκολο». «Εγώ, όμως, τελευταία στιγμή σας καλώ, όπως κάλεσα» -στον κύριο Κατρούγκαλο τώρα- «από την πρώτη στιγμή, αφήστε αυτές τις φτηνές δικαιολογίες» λέει η Ελληνική Λύση. «Ελάτε να συμφωνήσουμε. Όλοι μαζί θα το φτιάξουμε. Διαβάστε μέσα τι λένε οι επιστολές. Ακούστε τι είπαν οι εκπρόσωποι της ομογένειας». «Είναι άδικο», λέει, η Ελληνική Λύση. «Αυτοί οι άνθρωποι είναι πιο Έλληνες και από τους Έλληνες. Τι δεν καταλαβαίνουμε», λέει, η Ελληνική Λύση.

Το 2021 Ελληνική Λύση και πάλι: «Κλείνοντας, η Ελληνική Λύση είναι υπέρ της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού χωρίς απολύτως κανένα περιορισμό, όπως επίσης υπέρ της επιστολικής ψήφου, ελπίζοντας να τοποθετηθούν όλα τα κόμματα της Βουλής ανάλογα, τεκμηριώνοντας πως μπορούμε να συνεννοηθούμε μεταξύ μας τουλάχιστον σε θέματα ελληνικής σημασίας».

Κύριε Πρόεδρε, η Ελληνική Λύση τα είπε αυτά. Η Ελληνική Λύση το 2019 ήταν αναφανδόν υπέρ της επιστολικής ψήφου. Το 2021 ήταν αναφανδόν υπέρ της επιστολικής ψήφου. Το 2024 είναι αναφανδόν κατά της επιστολικής ψήφου. Οι πολίτες, κύριε Πρόεδρε, βλέπουν και κρίνουν.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Βελόπουλε, έχετε τον λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Δεν ξέρω εάν ακούσατε πραγματικά τι είπα ή ήσασταν εκτός Βουλής; Καταλάβατε τι είπα;

Είπα εγώ ότι είμαι εναντίον της επιστολής ψήφου; Αυτή είναι η

κακή πολιτική που σας λέω ότι ερμηνεύετε αυτό που λέει ο πολιτικός αντίπαλος σας κατά πώς σας βολεύει.

Για να το πάμε από την αρχή. Δηλαδή είπαμε εμείς ότι θέλουμε και οι νεκροί να ψηφίζουν με την επιστολική ψήφο; Είπαμε εμείς ότι η εκκαθάριση ψηφίζετε τώρα για να γίνει τον Νοέμβριο; Είπαμε ποτέ η Ελληνική Λύση ότι θα επιτρέψουμε να γίνεται η καταμέτρηση στην Αθήνα με τους δικούς σας κολλητούς κομματάρχες από την Πειραιώς;

Δηλαδή, δεν κατάλαβα οικοδομείται ένα ολόκληρο θεώρημα σε μια αντίληψη ότι δεν θέλουμε. Θέλουμε και επειδή θέλουμε καταθέσαμε πρόταση νόμου εγγράφως για να υπάρχει στα Πρακτικά της Βουλής, ώστε ο ιστορικός του μέλλοντος να ξέρει τι λέγαμε εμείς και πώς χρησιμοποιείτε εσείς αυτό που λέγαμε εμείς κατά το δοκούν. Αυτό λέγεται λαθροχειρία που κάνετε. Ναι, είμαστε, κύριε Πρόεδρε, υπέρ της επιστολικής ψήφου, αλλά δεν θα επιτρέψουμε στη Νέα Δημοκρατία να κάνει καλπονοθεία. Το ξεκαθαρίσαμε.

Πάμε και παρακάτω σε κάτι τελευταίο. Για πείτε μου, επειδή ανασύρατε μια δήλωση παλιά του '20, του '21, το αντιλαμβάνομαι είναι λογικό, του '19 και του '17 μπορείτε να ανασύρετε και του '16, έχετε διαβάσει το καταστατικό της Νέας Δημοκρατίας, που είστε μέλος; Μιλάει για γάμο ομοφυλοφίλων εκεί μέσα; Τον φέρνετε, όμως. Και αυτό είναι χειρότερο από αυτό που κάνουμε εμείς. Γιατί εμείς σας λέγαμε τι θέλουμε και τότε. Δεν θα ψηφίζουν οι νεκροί και τα δέντρα, επειδή το θέλετε εσείς και ο Πρωθυπουργός σας. Θα ψηφίζουν οι Έλληνες ψηφοφόροι, όχι τα δέντρα και οι νεκροί.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει για δύο λεπτά ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Πότε καταθέσατε την πρόταση νόμου για επιστολική ψήφο; Στις 24 Ιουλίου του 2023. Λοιπόν, το 2019 συμφωνήσατε με την επιστολική ψήφο. Σωστά; Σωστά. Το 2021 ξανασυμφωνήσατε. Το 2023 διαφωνήσατε. Γιατί; Τρία νούμερα, τρεις αριθμοί 0,94%. Αυτοί είστε, αυτό σας νοιάζει!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Βελόπουλε, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό, αλλά όπως ξέρετε τελευταία ακούγεται η Κυβέρνηση πάντα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Το ποιο είμαστε, κύριε Λιβάνιε, αποδεικνύεται από ένα πράγμα, ότι εσείς συμφωνείτε να ψηφίζουν οι βρικολάκες και οι νεκροί και εμείς μόνο οι Έλληνες. Καταλάβατε; Ας ψηφίσουν οι νεκροί για εσάς. Ας ψηφίσουν οι Έλληνες σε εμάς. Τελεία και παύλα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Επειδή εδώ ούτε πουλάμε βυζαντινά ούτε τέτοια πράγματα, εάν έχετε μία καταγγελία ότι έχει ψηφίσει νεκρός, να την κάνετε, αλλιώς είναι λόγια του αέρα. Εάν δεν καταλαβαίνετε τα βασικά θέματα λειτουργίας της δημοκρατίας είναι δικό σας θέμα. Αλλά ένας νεκρός να έχει ψηφίσει, δεν έχει ψηφίσει ποτέ. Το ξέρετε. Το έχετε εξηγήσει πολλές φορές. Δεν το καταλαβαίνετε. Προτιμάτε να λέτε πράγματα στον αέρα. Να έχετε βίντεο, τα οποία δεν τα δείχνετε, να έχετε καταγγελίες τις οποίες δεν τις κάνετε και να σας έχει πει κάποιος ότι σας ψήφισαν αυτά τα άτομα και πήρατε δύο ψήφους. Αυτό κάνετε. Δεν κάνετε τίποτα άλλο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Κύριε

Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο επί προσωπικού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Σας δίνω τον λόγο για ένα μόνο λεπτό. Μετά εάν θέλει η Κυβέρνηση απαντάει και κλείνει εδώ αυτή η συζήτηση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ακούστε, κύριε Λιβάνιε, επειδή, δεν σας αρέσει η βυζαντινή ίντριγκα και μετατοπίζετε κάθε φορά από κόμμα σε κόμμα, από Πασόκος μου γίνετε Νέα Δημοκρατία του Μητσότακη, να σας πω κάτι απλό...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Εσείς πόσα κόμματα έχετε αλλάξει;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Εγώ έφυγα στα είκοσι δύο μου από το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου. Εσύ για καρέκλα έφυγες από το ΠΑΣΟΚ, έχει διαφορά. Εγώ άφησα καρέκλα.

Πάμε στην ουσία. Επειδή είπατε ότι εσείς ψάχνετε από εμένα να σας αποδείξω ότι ψηφίζουν νεκροί, δήλωσή σας στην ΕΡΤ ότι υπάρχουν εγγεγραμμένοι πεντακάσιες χιλιάδες νεκροί. Εάν αυτή η δήλωση δεν δημιουργεί ρήξη και ρήγμα...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών): Ψήφισαν;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης): Ακούστε λίγο.

Όταν έχεις τη «SINGULAR», η οποία είναι δική σου εταιρεία του κολλητού του Πρωθυπουργού, του Μανωλόπουλου από Θεσσαλονίκη δεν εμπιστεύομαι ούτε εσένα ούτε τον Πρωθυπουργό. Το κατάλαβες; Εάν το κατάλαβες καλώς. Εάν δεν το κατάλαβες, ξαναγύρνα στο ΠΑΣΟΚ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Ελληνικής Λύσης)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Πριν δώσω τον λόγο στον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Σπαρτιατών, θα μου επιτρέψετε να μιλήσει ένας Βουλευτής από τον κατάλογο. Έχει πάρα πολλή ώρα να μιλήσει ένας Βουλευτής.

Παρακαλώ, κύριε Κατσαφάδος, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΦΑΔΟΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει μια παροιμία που λέει ο ελληνικός λαός: «Κάλλιο αργά παρά ποτέ». Η αλήθεια είναι ότι αργήσαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αργήσαμε πολύ και αυτή την ευθύνη της καθυστέρησης την έχει το πολιτικό σύστημα, την έχει το κράτος και την έχει η πολιτεία.

Σήμερα, όμως, ερχόμαστε και συζητάμε ένα νομοσχέδιο το οποίο είναι ιστορικό και είναι και μεταρρυθμιστικό. Γιατί αποτελεί ιστορική μεταρρύθμιση το συγκεκριμένο νομοσχέδιο; Διότι λύνουμε μια εκκρεμότητα του παρελθόντος, μια σοβαρή εκκρεμότητα του παρελθόντος, γιατί υλοποιούμε μια ιστορική υποχρέωση απέναντι στις προηγούμενες γενιές Ελλήνων σε μία χώρα που γνωρίζουμε τη σχέση που έχει με τη μετανάστευση και με όσα πρόσφεραν οι Έλληνες μετανάστες στη μητέρα πατρίδα και με πόσους τρόπους, πολυποικίλα και πολυεπίπεδα, ακόμα και σήμερα προσπαθούν να βοηθήσουν την πατρίδα μας, αλλά και ευθυγραμμίζομαστε με το σήμερα, με αυτό το οποίο εδώ και πολλές δεκαετίες εφαρμόζεται στη συντριπτική πλειοψηφία των χωρών του δυτικού κόσμου.

Κάνουμε πράξη, λοιπόν, σήμερα το αυτονόητο, αλλά αυτό δεν είναι το μεγάλο πρόβλημα της χώρας μας; Πολλές φορές το αυτονόητο δεν έχει καταστεί ζητούμενο στην πατρίδα μας; Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα και αυτό έρχεται η σημερινή μεταρρύθμιση, αυτό το σημερινό ιστορικό νομοθέτημα να επιλύσει.

Δεν θα μπω στον πειρασμό να σχολιάσω αυτά τα οποία είτε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης. Πραγματικά, όμως, λυπάμαι βαθύτατα όταν πενήντα χρόνια μετά από την εγκαθίδρυση της πιο ισχυρής δημοκρατίας στη χώρα μας, έρχονται κόμματα του Κοινοβουλίου και θέτουν ζήτημα νοθείας των εκλογών. Νομίζω ότι το ελληνικό πολιτικό σύστημα και η ελληνική δημοκρατία είναι τόσο ώριμα και τόσο ισχυρά που να μην μπαίνουν τέτοιες λογικές και τέτοιες νοοτροπίες τουλάχιστον στα κόμματα τα οποία συμμετέχουν στην Εθνική Αντιπροσωπεία.

Όμως, αν μου επιτρέπετε, κύριε Υπουργέ, οφείλουμε και πρέπει, όπως λύνουμε αυτήν την τεράστια και σοβαρή εκκρεμότητα, κάποια στιγμή να ανοίξουμε και μία ακόμα σοβαρή συζήτηση, γιατί το συγκεκριμένο νομοθέτημα έρχεται να ενισχύσει τη δημοκρατία, αλλά πρέπει να ενισχύσουμε τη δημοκρατία όταν κάτσουμε και κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση για το πώς πλέον θα

πρέπει να αντιμετωπίσουμε όλα αυτά τα fake news τα οποία κατακλύζουν την ελληνική κοινωνία, όλες αυτές τις θεωρίες συνωμοσίας οι οποίες δηλητηριάζουν τους Έλληνες πολίτες και θα πρέπει να δώσουμε μια σοβαρή απάντηση και μια σοβαρή λύση γύρω και απ' αυτό το θέμα, γιατί έτσι θα προσφέρουμε στην ελληνική κοινωνία και θα προσφέρουμε στη δημοκρατία, όπως κάνουμε με το σημερινό νομοθέτημα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι έχει να κάνει με το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι -γιατί κάτι άκουσα πριν στην Ολομέλεια-, ένας Έλληνας ο οποίος ζει στο εξωτερικό έχει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Δυστυχώς, όμως, με όλα αυτά τα εμπόδια που είχε, δεν του δίνανε τη δυνατότητα, το δικαίωμα του εκλέγειν. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Θα μπορούσε, λοιπόν, ένας Έλληνας ο οποίος είναι καθηγητής -υπάρχει πρόσφατο παράδειγμα του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά θα μπορούσε να είναι και στη Νέα Δημοκρατία και σε όλα τα κόμματα- θα μπορούσε ένας καθηγητής ο οποίος διαπρέπει στο εξωτερικό να συμμετάσχει στο ψηφοδέλτιο επικρατείας του κόμματός του ή στο ευρωψηφοδέλτιο του κόμματός του, να εκλεγεί, αλλά να μην έχει ψηφίσει ούτε καν το κόμμα του και τον εαυτό του, γιατί φυσικά μπορεί να έχει κάποιες υποχρεώσεις στο εξωτερικό, εκεί που δουλεύει, εκεί που προσφέρει και να ήταν αδύνατο να συμμετάσχει στις εκλογές. Δεν πρέπει να το λύσουμε αυτό;

Είμαστε μια χώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπου πρώτος κυβερνήτης της πατρίδας μας μετά τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα που έγινε το 1821, ήταν ένας Έλληνας του εξωτερικού, ο μεγάλος Ιωάννης Καποδίστριας, μια χώρα όπου ένας άλλος μεγάλος ηγέτης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος που τη μεγάλωσε, δεν ήταν στους εκλογικούς καταλόγους εκείνης της εποχής της πατρίδας μας. Παρ' όλα αυτά, όμως, πάρα πολλοί Έλληνες, όπως είναι αυτοί οι τόσοι πολλοί εθνικοί ευεργέτες που έχουμε, που μας έκαναν πανεπιστήμια, μας έκαναν ιδρύματα, μας έκαναν νοσοκομεία, αλλά και όλοι αυτοί οι Έλληνες της διασποράς, οι οποίοι μέσα τους έχουν την Ελλάδα, μέσα τους έχουν τη μητέρα πατρίδα, δεν έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν στις εκλογικές διαδικασίες του τόπου μας.

Τι κάνουμε; Προσπαθώντας να τηρήσουμε το αδιάβλητο της διαδικασίας -γιατί αυτό είναι προαπαιτούμενο- ερχόμαστε και δίνουμε τη δυνατότητα σε όλους τους Έλληνες οι οποίοι είναι στους εκλογικούς καταλόγους της χώρας με τη διαδικασία της επιστολικής ψήφου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Θεωρείτε ότι είναι λάθος; Θεωρείτε ότι πρέπει να ψηφίζουμε μόνο τα δέκα εκατομμύρια Έλληνες που βρισκόμαστε εδώ; Θεωρείτε ότι τα άλλα δέκα εκατομμύρια Έλληνες, στα οποία συνέχεια προστρέχουμε και ζητάμε τη βοήθειά τους, την αρωγή τους, να είναι οι πρεσβευτές της χώρας μας στο εξωτερικό, να συνδράμουν και να βοηθήσουν, δεν θα πρέπει να έχουν δικαίωμα ή θα πρέπει να τους δημιουργούμε προσκόμματα και εμπόδια για να μην ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα;

Αυτό ερχόμαστε να κάνουμε σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και όπως κάθε μεταρρύθμιση, έχει τις δυσκολίες της. Θα δοκιμαστεί το συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Αυτό έλειπε, όμως, να κατηγορείται μία κυβέρνηση ότι το κάνει για μικροκομματικούς σκοπούς το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, ένα νομοσχέδιο το οποίο δεν είναι ούτε δεξιό ούτε κεντρώο ούτε αριστερό και δεν θα έπρεπε να είναι. Είναι εθνικό και καλύπτει μια ιστορική ανάγκη.

Αυτό, λοιπόν, ερχόμαστε να ψηφίσουμε σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και πιστεύω ότι πέρα και πάνω από όλα θα πρτανεύσει και θα επικρατήσει η λογική και η σοβαρότητα και θα δώσουμε επιτέλους το αυτονόητο δικαίωμα σε όλους τους Έλληνες του εξωτερικού να αισθάνονται ότι δεν είναι Έλληνες δεύτερης κατηγορίας σε σχέση με τους Έλληνες οι οποίοι βρίσκονται στη μητέρα πατρίδα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε συνάδελφε και για τη συνέπεια στον χρόνο.

Τον λόγο έχει τώρα ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Σπαρτιατών κ. Στίγκας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σχετικά με το θέμα που συζητάμε για την επιστολική ψήφο, εμείς οι Σπαρτιάτες εκφράζουμε επιφυλάξεις, διότι πιστεύουμε ότι με αυτόν τον τρόπο δεν διασφαλίζεται πλήρως η διαφάνεια των εκλογών. Πολλές επιφυλάξεις βεβαίως είχαμε και πέρυσι το καλοκαίρι, όταν η Κυβέρνηση χωρίς λόγο το πρώτο νομοσχέδιο που έφερε εδώ μέσα τι ήταν; Ήταν για τους απόδημους, για την ψήφο των αποδήμων. Βεβαίως εκεί δεν πέρασε και ούτε καν συζητήθηκε η επιστολική ψήφος και γι' αυτό έχουμε πάρα πολλές επιφυλάξεις, πόσω μάλλον όταν φέρνεται κάποιος τροπολογίες της τελευταίας στιγμής.

Σημαντικό είναι ο ψηφοφόρος να προσέρχεται στην κάλπη και όχι μόνο να επιλέγει το πολιτικό κόμμα και τις ιδέες που εκφράζει αυτό, αλλά και να κατοχυρώνεται η μυστικότητα της ψήφου. Οι εκλογείς που θα βρίσκονται στο εξωτερικό την ημέρα των εκλογών θα έχουν το δικαίωμα με την επιστολική ψήφο, η οποία θα αποτελεί τον μοναδικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματός τους, να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα ειδικά για τις ευρωεκλογές, αλλά και στις περιπτώσεις διεξαγωγής εθνικών εκλογών ή δημοψηφισμάτων, μιας και δεν θα δημιουργηθούν εκλογικά τμήματα στις χώρες του εξωτερικού. Και γιατί να μη γίνει αυτό; Αν είχατε καλή πρόθεση, θα διευκόλυνε ακόμα περισσότερο και τους απόδημους.

Εγείρονται, όμως, ζητήματα για τις εγγυήσεις σε σχέση με το αδιάβλητο της διαδικασίας και την τήρηση της μυστικότητας κυρίως λόγω της εμπλοκής ιδιωτικών εταιρειών στη μεταφορά της επιστολικής ψήφου. Δηλαδή αυτό πώς θα γίνει; Θα πάει κάποιος κούριερ σε έναν ομογενή μας στη Βραζιλία, για παράδειγμα, και αυτός ο αλλοδαπός θα πιστοποιήσει αν αυτός που δίνει την επιστολή είναι Έλληνας;

Βεβαίως η επιστολική ψήφος δεν αφορά τη διευκόλυνση μόνο των αποδήμων, αλλά και κάποιες άλλες ειδικές κατηγορίες εκλογέων που θα μπορούσαν να συμβάλουν ουσιαστικά στην πολιτική διαμόρφωση της χώρας, αλλά θα πρέπει να απαντηθούν πολλά ερωτήματα και να λυθούν πολλές απορίες.

Για τους απόδημους το νομοσχέδιο συνεχίζει βέβαια να δρόμο του αλλά περιλαμβάνει διευκολύνσεις για ψηφοφόρους που δεν έχουν οικονομικούς και κοινωνικούς δεσμούς με την Ελλάδα. Επίσης, αυτοί οι ψηφοφόροι δεν έχουν τη γνώση της πολιτικής πραγματικότητας αλλά και των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα και θα ψηφίσουν με τέτοιο τρόπο που μέσα από την άγνοιά τους μπορεί να επιφέρουν συνέπειες με αυτή την πολιτική τους επιλογή.

Με το νομοσχέδιο στους απόδημους καθιερώνεται μεν η υποχρεωτικότητα της επιστολικής ψήφου, αλλά δεν θα έχουν καν την υποχρέωση να προσέλθουν σε ένα εκλογικό τμήμα προκειμένου να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, όπως θα ήταν και το ορθό, παρά μόνο να ταχυδρομήσουν ένα φάκελο ή να τον ταχυδρομούν άλλοι και να τον συμπληρώνουν εξ ονόματός τους χωρίς να μπορεί να διασφαλιστεί αν όντως τελικά ψήφισαν οι ίδιοι ή κάποιοι άλλοι για ιδιοτελείς σκοπούς. Άρα με τι τρόπο θα επιτευχθεί η ταυτοπροσωπία; Έτσι, θα έχουμε τελικώς στην ουσία δύο διαφορετικές καταστάσεις ως προς την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Η μία στο εσωτερικό που θα είναι η κλασική που γνωρίζουμε τόσα χρόνια και η άλλη του εξωτερικού που θα επιλέγουν είτε την αυτοπρόσωπη παρουσία τους -αν τελικά θα υπάρξουν εκλογικά τμήματα- είτε την επιστολική ψήφο. Θα πρέπει σε αυτό το τελευταίο να μας δοθεί μία απάντηση για το πώς θα υπάρξει το αδιάβλητο, η μυστικότητα της ψήφου, η ταυτοπροσωπία αλλά και το γεγονός ότι ο ψηφοφόρος όντως ψήφισε αυτό που ήθελε και δεν άλλαξε με κάποιο τρόπο η ψήφος του στην πορεία μέχρι να έρθει στην επιτροπή συλλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου και να καταμετρηθεί.

Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, όλους τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν για τη μυστικότητα της ψήφου και για την προστασία του αδιάβλητου της όλης διαδικασίας. Οι κίνδυνοι δεν εγκεινται μόνο στην παραλαβή και την αποστολή φακέλων, την εμπλοκή ιδιωτικών εταιρειών, τη μεταφορά ψηφοδελτίων αλλά και στο ενδεχόμενο της διπλοψηφίας. Δεν έχουν καθαρίσει, βεβαίως όπως γνωρίζουμε όλοι οι εκλογικοί κατάλογοι και ούτε υπάρχουν οι εγγραφές που θα έπρεπε για τους απόδημους. Επίσης, θέλω να θυμίσω σε αυτό το σημείο πόσες φορές μετά από εκλογικές ανα-

μετρήσεις έγιναν κάποιες δημοσιογραφικές έρευνες και σε διευθύνσεις ανθρώπων που είχαν ψηφίσει ήταν οικόπεδα, ήταν σπίτια εγκαταλειμμένα ή κάποιοι από αυτούς είχαν πεθάνει.

Πώς θα ελεγχθεί η περίπτωση της διπλοψηφίας, δηλαδή το ενδεχόμενο κάποιος ψηφοφόρος να ψηφίσει επιστολικά το Σάββατο και ξανά την Κυριακή να μεταβεί στο εκλογικό κέντρο; Η επιστολική ψήφος ουσιαστικά αλλάζει όλα αυτά που γνωρίζαμε σε κάθε εκλογική διαδικασία. Στην ουσία καθιερώνει μια παθητική στάση απέναντι στις εκλογές χωρίς να έχει ενεργό ρόλο ο ψηφοφόρος. Με τι τρόπο θα θεσπιστεί η υποβολή των αιτήσεων των εκλογέων για τη δυνατότητα άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο; Με τι τρόπο θα διασφαλιστούν τυχόν περιπτώσεις καθυστερήσεων φακέλων που μπορεί να φτάσουν από κάποια χώρα στην επιτροπή συλλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου και να ευθύνονται οι ταχυδρομικές τους υπηρεσίες; Μήπως θα φοβηθούν με τα πρόστιμα που θα τους βάλετε; Δεν νομίζω. Υπάρχουν πιθανοί κίνδυνοι εκβιασμού ακόμη και εξαγοράς της ψήφου. Γι' αυτό θα έπρεπε να προβλέπονται βαριές ποινές σε όσους προσπαθήσουν να επηρεάσουν το δικαίωμα ή την αλλαγή της ψήφου. Μη λησμονούμε, επίσης, το γεγονός ότι η επιστολική ψήφος στις ευρωεκλογές θα είναι ο προάγγελος της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές, όπως λέτε και θα είναι ως μία πρόβα για το πόσο επιτυχημένη ήταν η επιστολική ψήφος.

Σε αυτό το σημείο να θυμίσω τις πρόσφατες δηλώσεις του Προέδρου Πούτιν, που είπε ότι στην Αμερική το 2019 έγινε μεγάλη εκλογική νοθεία με την επιστολική ψήφο. Κι εμείς ρωτάμε αν έγιναν τέτοιες νοθείες όντως στην Αμερική, εδώ στο «Ελλαδιστάν», όπως το έχετε καταντήσει, τι μπορεί να γίνει; Όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι πάει να γίνει μια κλοπή ψήφων προς όφελος της Νέας Δημοκρατίας.

Πάμε σε ένα άλλο θέμα που μου έχει κάνει πάρα πολύ μεγάλη εντύπωση τις τελευταίες ημέρες. Είδαμε τον Πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Κασσελάκη, να προτείνει την εισαγωγή αλβανικών ως γλώσσα επιλογής στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας. Αυτή η κίνηση κρύβει μέσα της την προσπάθεια να αλιεύσει βεβαίως ψήφους -όπως όλοι έτσι κάνουν- και να έχει κοντά του τους ψηφοφόρους μιας ομάδας, όπως είναι οι Αλβανοί. Μια πρόταση που στην ουσία δεν έχει καμμία λογική. Εξάλλου ο κ. Κασσελάκης έζησε στην Αμερική, μια χώρα που ως πολύ-εθνικιστική ενσωμάτωσε μετανάστες από όλο τον κόσμο. Δεν ενέταξε στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα ούτε τα ελληνικά, ούτε τα πορτογαλικά, ούτε κινέζικα ή άλλες γλώσσες. Δεν μπορεί να μην γνωρίζει ο κ. Κασσελάκης ότι στην Αμερική η ελληνική γλώσσα διδάσκεται τώρα ακόμα σε φροντιστήρια που την οργάνωσή τους την έχουν ελληνικές κοινότητες συνήθως σε συνεργασία με την Εκκλησία.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι κατόπιν διακρατικών συμφωνιών λειτουργήσαν ελληνικά σχολεία, παραδείγματος χάριν, στη Γερμανία, είτε για παιδιά κοινοτικών υπαλλήλων είτε Ελλήνων μεταναστών που ενδιαφέρονται τα παιδιά τους να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Και όλα αυτά, βέβαια, με τη συνδρομή του ελληνικού κράτους. Εδώ, επί σειρά ετών έχουν καταργηθεί, από παλιά, δηλαδή, έχουν καταργηθεί τα αρχαία ελληνικά. Τα αλβανικά μας μαράνανε; Είναι δυνατόν στην Ελλάδα, τη χώρα του φωτός, των γραμμάτων, των τεχνών, του πολιτισμού, να βγαίνει πολιτικός αρχηγός και να λέει «να διδάσκουν αλβανικά»; Πώς γίνεται αυτό το πράγμα; Είναι δυνατόν; Επίσης, υπάρχουν στοιχεία που δείχνουν ότι οι νεαροί Έλληνες είναι οι πιο γλωσσομαθείς από όλους τους Ευρωπαίους. Χάθηκαν τα ισπανικά; Αυτά που διδάσκονται και τώρα, δηλαδή. Τα ισπανικά, τα γαλλικά, τα γερμανικά και τα ρώσικα, αν θέλετε, ή τα κινεζικά που είναι μεγάλες βιομηχανικές χώρες; Να λέει πολιτικός αρχηγός για αλβανικά; Θα τρελαθούμε στο τέλος; Υπάρχει μειονότητα εδώ και δεν το ξέρουμε; Και ακόμα να υπήρχε, είναι δυνατόν να λέμε τώρα για αλβανικά; Μετά θα έρθουν οι Πακιστανοί, θα έρθουν οι Ινδοί, θα έρθουν οι Αφγανοί και θα έχουμε πολλές γλώσσες, πλην της δικής μας.

Περνάμε σε ένα άλλο θέμα, πάρα πολύ σημαντικό. Κυριολεκτικά είναι να απορεί κάποιος γιατί με τόση θέρμη η Κυβέρνηση προσπαθεί να περάσει αυτό το έκτρωμα, που λέγεται γάμος ομοφυλοφίλων. Και λέγεται γάμος ομοφυλοφίλων και όχι ομόφυλων ζευγαριών. Οι Σπαρτιάτες θεωρούν απαράδεκτες όχι μόνο τις

επιθέσεις αλλά και οποιεσδήποτε προκλητικές συμπεριφορές σε βάρος ανθρώπων που έχουν επιλέξει έναν διαφορετικό προσανατολισμό. Βέβαια, η συζήτηση για την υιοθεσία των παιδιών από ομοφυλόφιλα ζευγάρια είναι διαφορετική, διότι η σεξουαλική επιλογή αλλά και συμβίωση είναι ατομική και ιδιωτική υπόθεση. Μη λησμονούμε ότι η οικογένεια είναι ο βασικός θεσμός που περιλαμβάνει την προστασία των παιδιών, τα οποία προκύπτουν από τη συμβίωση και τη σχέση μόνο του άντρα και της γυναίκας. Και για να υπάρχει ομαλή κοινωνική ανάπτυξη και παράλληλα να μην επηρεαστεί η ψυχολογία των παιδιών είναι δεδομένο αυτά να κατανούν τη βιολογική σχέση ενός άντρα με μία γυναίκα που προκύπτει μόνο από τη φύση του ανθρώπου. Αντίθετα, στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια το παιδί έχει αρχίσει να έχει μια λανθασμένη αντίληψη αυτής της βιολογικής σχέσης.

Υπάρχει αυτή εδώ η φωτογραφία. Έτσι μεγαλώσαμε όλοι κι έτσι μεγαλώνουν τα φυσιολογικά παιδιά. Είναι η φωτογραφία της μάνας με το παιδί. Η δεύτερη φωτογραφία είναι του πατέρα με το παιδί. Σας δείχνω τις φωτογραφίες γιατί, προφανώς, κάποιοι δεν το κατανοούν είτε από τα κόμματα της Αριστεράς είτε από τα κόμματα της Δεξιάς. Κι αυτή είναι η αγαπημένη φωτογραφία πολλών. Δυο μαντραχαλάδες με δύο παιδάκια. Από τις τρεις, σας βάζω κοιζί, οι δύο είναι φυσιολογικές. Αυτή εδώ δεν είναι. Αυτή εδώ η φωτογραφία αποτελεί ντροπή για το ανθρώπινο είδος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Ντροπή είναι αυτά που λες.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Πώς; Καλά, καλά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Όταν μιλάει το κόμμα τρανς εμείς γελάμε. Καταλάβατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ. Να είμαστε λίγο προσεκτικοί όλοι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Σας είπα ο Πρωθυπουργός –και πολύ σωστά– ότι είστε κόμμα black friday. Εγώ σας λέω ότι είστε και κόμμα τρανς. Πάμε παρακάτω.

(Θόρυβος από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Δεν επιτρέπονται αυτά στη Βουλή. Κύριε Πρόεδρε, να ανακαλέσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Έκανα παρατήρηση στον κύριο Πρόεδρο.

Παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε. Έχετε τη δυνατότητα να εκφραστείτε ελεύθερα. Αλλά καταλαβαίνετε ότι υπάρχουν κάποια όρια που δεν μπορεί να υπερβάνει κάποιος. Άλλο το δικαίωμα να εκφραστείτε ελεύθερα κι άλλο να προσβάλλετε αυτή τη στιγμή τους συναδέλφους.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Όταν ο Πρωθυπουργός τούς είπε black friday, δεν είπε κανέναν τίποτα από το Προεδρείο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Μάθε να μιλάς ελληνικά. Μην το απολαμβάνεις. Γελιοποιείσαι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Εντάξει, εντάξει.

Παρακάτω...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Πήγαινε τώρα στα διπλανά έδρανα. Έτοιμος είσαι.

Κύριε Πρόεδρε, να ανακαλέσει.

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κατ' αρχάς, εσείς εκεί της Νέας Αριστεράς, δεν έχετε απαντήσει τι θέλανε οι δύο μουσουλμάνοι Βουλευτές...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη που σας διακόπτω, αν μου επιτρέπεται.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Νομίζω ότι είναι καλό, πάνω στον προφορικό λόγο έτσι όπως ακούστηκαν κάποιες εκφράσεις, να ανακληθούν ως περιεχόμενο προσβλητικό που ακούστηκε και το εξέλαβαν έτσι οι συνάδελφοι. Το περιεχόμενο της τοποθέτησής σας είναι σεβαστό, αλλά νομίζω ότι υπάρχουν

εκφράσεις που μπορούν να μη χρησιμοποιούνται.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κύριε Πρόεδρε, δεν θέλω να θίξω κανέναν, αλλά το «τρανς», δεν έχει να κάνει με κάτι το πονηρό ή το προσβλητικό. Το «τρανς», όπως λέμε «τρανσφόρμερ» είναι ένα είδος μετάλλαξης. Δεν έχει να κάνει με προσβολή. Δεν σας είπα κάτι που θα μπορούσα αλλιώς να πω.

Εν πάση περιπτώσει, είχα ρωτήσει τη Νέα Αριστερά, οι δύο Βουλευτές της, που είναι Έλληνες Βουλευτές, γιατί πήγαν και προσκύντησαν τον Ερντογάν στην τουρκική πρεσβεία και ακόμη δεν μου έχουν απαντήσει.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Έλεος!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Ακόμη δεν έχετε απαντήσει!

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΜΕΡΟΠΗ ΤΖΟΥΦΗ: Να ανακαλέσετε τώρα αμέσως!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Γιατί σας πειράζει; Απαντήστε. Απαντήστε. Αυτό θέλω, μία απάντηση. Έλληνες Βουλευτές προσκύντησαν τον Ερντογάν. Γιατί κανέναν άλλος συνάδελφος δεν πήγε να τον συναντήσει στην τουρκική πρεσβεία; Αυτά γιατί δεν τα λέτε;

Πάμε παρακάτω. Η εμπειρία από άλλες χώρες αποδεικνύει πως όπου θεσμοθετήθηκε ο γάμος ομοφυλοφίλων, άνοιξε ο δρόμος για την υιοθεσία παιδιών και σίγουρα θα είναι το επόμενο βήμα που θα θεσμοθετήσετε -γιατί το πάτε λίγο-λίγο.

Η Κυβέρνηση αποφάσισε, εκτός από το νομοσχέδιο του γάμου των ομοφυλοφίλων, να επιτρέψει -όπως είπαμε- την υιοθεσία παιδιών από ομοφυλόφιλα ζευγάρια, χωρίς καν να υπάρχει μία επίσημη επιστημονική μελέτη η οποία να παρουσιάζει τις συνέπειες στον ψυχισμό των παιδιών από μία τέτοια πράξη. Και μην το αναιρείτε με διάφορα μισόλογα ή εκφράσεις που επικαλύπτουν τις πραγματικές σας προθέσεις. Στην ουσία, γίνεται καταχρηστική ερμηνεία ενός νόμου του 1946 που επιτρέπει την υιοθεσία παιδιού από έναν μόνο άντρα και έτσι μπορείτε να ανοίξετε ένα «παράθυρο» και στην παιδοφιλία, αφού κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι δεν είναι συγχρόνως και παιδοφίλο.

Παράλληλα, ο ΣΥΡΙΖΑ ζητά τη νομιμοποίηση παρένθετης μητέρας για να υιοθετούν παιδιά οι ομοφυλόφιλοι. Λες και η γυναίκα είναι ένα αυτοκίνητο που το νοικιάζουμε, το κάνουμε ό,τι θέλουμε και παίρνουμε αυτό που θέλουμε. Παιδιά κατά παραγγελία, όπως το έχει περιγράψει ο κ. Κασσελάκης, που θέλει με αυτόν τον τρόπο -όπως είπε παλαιότερα σε δηλώσεις- να αποκτήσει και δύο αγόρια. Στη συνέχεια μπορεί να παραγγείλει αν θα είναι ξανθά, μελαχρινά, γαλινομάτικα, καστανά ή οτιδήποτε άλλο.

Εδώ τα πράγματα έχουν αρχίσει να ξεφεύγουν, όχι μόνο πολιτικά, αλλά και κοινωνικά. Επιχειρείται διάλυση της κοινωνικής συνοχής με ένα συγκεκριμένο σχέδιο: Ο κ. Μητσοτάκης και η Νέα Δημοκρατία που -υποτίθεται- είναι κεντροδεξιό κόμμα, τρελά πιαστά το τρίπτυχο πατριδα, θρησκεία, οικογένεια; Να μας το πείτε. Γιατί με όλα αυτά, μάλλον, το αντίθετο γίνεται.

Αυτό που πράττει ο ίδιος και οι Βουλευτές του που θα το ψηφίσουν, δεν είναι εξαπάτηση ενός μεγάλου μέρους των ψηφοφόρων; Γιατί κάποιοι ψάχνουν να βρουν ποιοι εξαπάτησαν τους ψηφοφόρους. Να, η εξαπάτηση. Δεν τα είπατε αυτά πριν, κύριοι, το περασμένο καλοκαίρι όταν έγιναν οι εκλογές. Γιατί, κύριε Μητσοτάκη, θέλετε να γκρεμίσετε τις αρχές της ομαλότητας και της κοινωνικής συνοχής; Γιατί θέλετε να έρθετε αντιμέτωπος με τους ηθικούς νόμους και τις θρησκευτικές διδασχές, αλλά και όλα αυτά που μας δίδαξαν τα ιερά Ευαγγέλια; Μήπως γιατί έχετε φίλους, συμβούλους, συνεργάτες, παρέες αυτής της συνομοταξίας, όπως τον Λιγνάδη ή τον Νίκο Γεωργιάδη, που καταδικάστηκε για παιδοφιλία; Μήπως είναι αυτό;

Εμείς, πάντως, δεν συμφωνούμε με αυτά που λέτε και που θα πράξετε, μάλιστα και πολύ σύντομα. Γιατί σίγουρα θα μπορούσαν όλα αυτά να μην τα συζητάμε και να διευθετηθούν με έναν άλλο τρόπο, ιδιωτικό. Το σύμφωνο συμβίωσης, γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι, λύνει αυτά τα προβλήματα.

Όπως γνωρίζετε, οι Σπαρτιάτες παλεύουν για μια σειρά κοινωνικών δικαιωμάτων που αφορούν σε όλους τους πολίτες, χωρίς

να βάζουν διαχωρισμούς ανάλογα με τη σεξουαλική τους επιλογή. Ορισμένα πράγματα, όμως, πρέπει να έχουν ένα μέτρο, να υπάρχουν όρια και αυτά τα όρια τα έχετε ξεπεράσει προ πολλού. Διχάζετε την κοινωνία, τη χωρίζετε στα δύο, όπως κάνατε τότε και με τα εμβόλια. Μίσος αγιάτρευτο οι εμβολιασμένοι με τους ανεμβολίαστους.

Θεωρούμε ότι, ναι μεν, είναι ανορθολογικό να αναδεικνύεται ο σεξουαλικός προσανατολισμός ως διαχωριστική γραμμή σε κάποιους συνανθρώπους μας, αλλά αυτό που πρεσβεύουν και τα ομοφυλόφιλα ζευγάρια θα πρέπει -όπως είπαμε- να παραμείνει σε ιδιωτικό πλαίσιο μόνο και να μην υιοθετούν παιδιά.

Και μια που αναφερόμαστε στο νομοσχέδιο που θα φέρετε στη Βουλή, θα ήθελα να στηλιτεύσω τον γενικότερο τρόπο πολιτικού αρχηγού που, έτσι, συνηθίζει χυδαία να επικοινωνεί τις πολιτικές θέσεις. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο κ. Βελόπουλος δεν έχει κανένα πρόβλημα να απαξιώνει όλους τους ανθρώπους του καλλιτεχνικού -και όχι μόνο- χώρου, αδιαφορώντας για το δικαίωμα του καθενός να έχει στην ιδιωτική του ζωή τις δικές του ερωτικές προτιμήσεις, που μπορεί να αποκλίνουν από αυτές της πλειοψηφίας.

Έτσι, λοιπόν, εμένα και τους Σπαρτιάτες, τουλάχιστον, μας βρίσκουν αντίθετους οι χαρακτηρισμοί κατά των ομοφυλόφιλων του τύπου «γυάλιζε πόμολα», όπως είπε ο μέγας πολιτικός πριν από λίγες ημέρες.

Από την άλλη, βεβαίως, δεν συμφωνώ με την προπαγάνδα υπέρ της ομοφυλοφιλίας που ασκείται συστηματικά από καλλιτέχνες ή άλλες επιδραστικές προσωπικότητες που προβάλλουν τα συστημικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, καλλιεργώντας στην ελληνική κοινωνία ένα πρότυπο θηλυπρέπειας.

Μια που είστε εδώ, κυρία Υπουργέ, σας εύχομαι στον κ. Χατζηνικολάου, στον «ANT-1» στο κεντρικό δελτίο, που είπατε ότι «ο Πρωθυπουργός μας» -μάλλον δικός σας είναι- «νομοθετεί για τις μειοψηφίες». Αυτό είναι μέγα λάθος. Δεν μπορεί να επιβάλλουν τη γνώμη τους, την άποψή τους και τα θέλω τους οι μειοψηφίες στην πλειοψηφία. Γνωρίζετε πάρα πολύ καλά ότι αυτοί που ζητούν όλα αυτά που ζητούν, είναι μειοψηφία. Επομένως, θεωρώ ότι ήταν άκυρο αυτό που είπατε ή ατυχές.

Σε λίγο θα αρχίσουμε οι στρέιτ να νιώθουμε ενοχές επειδή, λέει, δεν είμαστε ομοφυλόφιλοι. Βεβαίως. Τι να κάνουμε; Μας κατηγορούν όλοι ότι είμαστε ομοφοβικοί. Γιατί να είμαστε ομοφοβικοί; Από πού κι ως πού;Για όνομα του Θεού! Θα φτάσουμε να ντρεπόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε! Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ!

Λοιπόν, δεν μπορώ να επιτρέψω μέσα στο Κοινοβούλιο να ακούγονται οι εκφράσεις όπως ακούστηκαν. Παρακαλώ, ανακαλέστε την προηγούμενη φράση.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Την ανακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Και παρακαλώ ολοκληρώστε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Το ίδιο, όμως, θα λέτε και για τους άλλους και για τους «Βελόπουλους» εδώ πέρα που κάνουν διάφορα πράγματα.

Επιτέλους, πώς προστατεύεται η μητρότητα σε μια ομοφυλοφιλική ένωση μεταξύ ανδρών και μεταξύ γυναικών;

Τέλος, στο πλαίσιο της χριστιανικής θεώρησης των πραγμάτων, η ένωση μεταξύ δύο ανθρώπων του ίδιου φύλου είναι αποδοκιμαστέα στα μάτια του Θεού. Το έχει πει, ήδη, ο Απόστολος Παύλος στην προς Κορινθίους επιστολή: «Μη πλανάσθε ούτε πόρνοι ούτε ειδωλολάτραι ούτε μοιχοί ούτε μαλακοί ούτε αρσενοκοίται, βασιλείαν Θεού κληρονομήσουσι».

Γι' αυτό, λοιπόν, πρέπει να αντισταθούμε. Και εσείς, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, να μην ακούτε τις παραινήσεις, να μην ακούτε τα μασάζ που σας κάνουν, να μην ακούτε κανέναν. Είστε Έλληνες Βουλευτές. Και αυτά που είπε ο κ. Μητσστάκης, «ψήφος κατά συνείδηση κ.λπ.» ή «να υπάρχει αποχή», εμείς λέμε να μην πάτε στο μπαρ να πιείτε ποτό, αλλά να είστε εδώ, να μιλήσετε και να καταψηφίσετε αυτό το έκτροπο.

Και κλείνω, λέγοντας κάτι που δεν είναι δικό μου -οπότε δεν θα με κόψετε, κύριε Πρόεδρε- αλλά το είπε ο Σαράντης Καργά-

κος, ένας πολύ σοβαρός άνθρωπος, ένας μεγάλος Έλληνας: «Ζούμε την εποχή της εκπούστευσης και της εκπόρνευσης του έθνους μας. Σπεκουλαδόροι κίναδοι διευθύνουν τη χώρα». Με αφορμή τον θάνατο ενός ηθοποιού, είχε γράψει επί λέξει: «Εσείς επιλέξατε να δηλητηριάσετε τη μνήμη των ανθρώπων για να καθαγιάσετε το πωσιγόλντικο με κίβδηλα δάκρυα και εξίσου κίβδηλη ανθρωπιά. Εσείς και η χηρεύσασα προσβάλλετε και σκυλεύετε τις μνήμες των ανθρώπων και όχι εμείς. Στην κάμερα...»

(Θόρυβος - διαμαρτυρίες από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Τι είναι αυτό τώρα; Μόνο εμάς ενοχλεί αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριοι συνάδελφοι και κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ, ακούστε λίγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Μα, τι είπα τώρα; Ανάγνωσα ένα κείμενο ενός συγγραφέα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, παρακαλώ, ακούστε λίγο.

Δεν χρειάζεται οι πολιτικές θέσεις ή οι απόψεις του καθενός να εκφράζονται με τρόπο που μπορεί να χαρακτηριστεί χυδαίος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Αυτό χαρακτηρίζεται χυδαίο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Νομίζω ότι το μέτρο αυτό το καταλαβαίνει ο καθένας μας. Και παρακαλώ αυτό το μέτρο, σε αυτή την αντιπαράθεση, δεν πρέπει να το υπερβεί κανένας.

Το Προεδρείο οφείλει να προφυλάξει να ακουστούν με ελευθερία και με άνεση όλες οι απόψεις, αλλά το όριο, παρακαλώ, πρέπει να το καταλαβαίνει ο καθένας και να αυτοπεριορίζεται σε αυτό που θέλει να πει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Μα, τι είπα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Εγώ πριν σας είπα και ανακαλέσατε -και είναι προς τιμήν σας- την προηγούμενη φράση, αλλά παρακαλώ μη συνεχίζετε με αυτόν τον τρόπο και με αυτές τις εκφράσεις.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι όσο χρονικό διάστημα είμαι εδώ, σε αυτό το Κοινοβούλιο, δεν έχω δώσει δείγματα γραφής σε κάτι κακό. Συμφωνούμε; Είμαι κύριος σε όλα. Απλά διάβασα κάτι που είπε ένας συγγραφέας και το έχει πει δημόσια. Δεν το είπε κάπου κρυφά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Έχουν ακουστεί πολλά πράγματα δημόσια από πολλούς. Σε έναν κοινοβουλευτικό διάλογο δεν σημαίνει ότι κάθε φορά μπορεί να γίνεται χρήση τέτοιων εκφράσεων. Εδώ είναι ένας κοινοβουλευτικός διάλογος. Κι αν μου επιτρέπετε, κιόλας, να πω ότι κανονικά δεν μπορείτε να διαβάσετε τίποτα, από πουθενά. Ό,τι είναι να πείτε πρέπει να το πείτε από στήθους.

Σε κάθε περίπτωση κι επειδή σήμερα έχουμε ένα άλλο νομοσχέδιο και γίνεται μια συζήτηση για ένα νομοσχέδιο που θα έρθει, παρακαλώ αυτοπεριοριστείτε και κλείστε την ομιλία σας. Μιλάμε για το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών αυτή τη στιγμή.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Δεν πειράζει. Εγώ μπορώ να μιλάω για όποια θέματα θέλω. Πού είναι το κακό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Δεν το κάνατε μόνο εσείς. Θέλω να είμαι δίκαιος. Το κάνουν κι άλλοι Αρχηγοί κομμάτων όταν έρχονται.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Έτσι είναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Καταλαβαίνω ένα μικρό μέρος της ομιλίας να αναφερθεί στα πολιτικά πράγματα, αλλά όχι όλη η ομιλία να είναι για ένα άλλο ζήτημα, εκτός νομοσχεδίου.

Δuo φράσεις ακόμα και ολοκληρώστε την τοποθέτησή σας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κύριε Πρόεδρε, ακούστε με λιγάκι. Το πόσο θα κρατήσει η ομιλία ενός Προέδρου δεν το καθορίζει κανένας. Θα κρατήσει το χρονικό όριο που είναι. Μάλιστα, εκεί συμφωνώ. Το τι θέμα θα πει όμως, δεν νομίζω να το καθορίζει το Προεδρείο της Βουλής ή κάποιος

άλλος. Λογικά πράγματα μιλάμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε. Θα μου επιτρέψετε σε αυτό να σας πω ότι ο Κανονισμός της Βουλής προβλέπει ότι η συζήτηση, παρά μόνο αν είναι ειδική συζήτηση των αρχηγών των κομμάτων, γίνεται επί του συγκεκριμένου νομοσχεδίου και δεν δικαιούται κανείς να παρεκκλίνει από αυτό. Βεβαίως, είθισται οι Πρόεδροι των κομμάτων ειδικά να έχουν τη δυνατότητα να αναφερθούν και σε άλλα πολιτικά ζητήματα, όμως, κατανοείτε ότι αυτό πρέπει να είναι το μικρότερο μέρος μιας ομιλίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Πολύ ωραία. Θα το έχω υπ' όψιν.

Το θέμα είναι ότι όταν λέει κάποιος κάτι, σίγουρα θα υπάρχουν κάποιες αντιδράσεις. Δεν είδα, όμως, με την ίδια θερμότητα να αντιμετωπίζετε και τους Σπαρτιάτες όταν εδώ μέσα στο Κοινοβούλιο ακουγόντουσαν περίεργες εκφράσεις. Υβριστικές και ποταπές εκφράσεις, όπως «ναζί», «μορφώματα» και χίλια δυο άλλα πράγματα, κατά κόρον έχουν ειπωθεί εδώ στο Κοινοβούλιο. Δεν μας υποστηρίζετε.

Εμείς, όμως, δεν εκφράζουμε την άποψη ότι πρέπει να αποδώσουμε «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι» στον οποιονδήποτε εδώ μέσα. Εμείς σεβόμαστε όλους τους συναδέλφους και μιλάμε πολιτικά. Τώρα, αν αυτό που λέει ένας Πρόεδρος...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Πρόεδρε, συγγνώμη, πρέπει να πω κάτι σε αυτό. Δεν είναι προσωπική αντιπαράθεση. Υπάρχει ένας θεσμικός ρόλος που πρέπει να υπηρετήσω και φαντάζομαι δεν αναφέρεστε στη δική μου περίοδο κατά την οποία προεδρεύω. Εγώ προσπαθώ -δεν ξέρω αν τα καταφέρνω πάντα-, όπως προσπαθούν και όλοι οι συνάδελφοι, να ισορροπήσω ανάμεσα στην ανάγκη να ακουστούν όλες οι απόψεις με άνεση, αλλά ταυτόχρονα να μην είναι και προσβλητικός ο λόγος κάποιου.

Επειδή αυτή η συζήτηση νομίζω ότι είναι αδιέξοδη, παρακαλώ πείτε τις τελευταίες φράσεις για να ολοκληρώσετε την ομιλία σας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Θα πω τις τελευταίες φράσεις. Το θέμα, όμως, είναι ότι τα λεγόμενά μου αν ενοχλούν κάποιους δεν με ενδιαφέρει, να το πω έτσι λίγο «ωμά». Αυτά που λέω εγώ εκφράζουν την ελληνική κοινωνία, εκφράζουν την Ελλάδα, εκφράζουν τον ελληνικό λαό, στην πλειοψηφία του τουλάχιστον. Αν κάποιος έχει περίεργες ιδέες και θέλουν να εφαρμόσουν κάποια άλλα πράγματα, αυτό είναι δικό τους πρόβλημα. Εμείς εδώ μέσα ήρθαμε για να λέμε αλήθειες και οι αλήθειες πονάνε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Θα δοθεί ο λόγος σε έναν Βουλευτή ακόμα γιατί αμέσως μετά θα έρθει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας.

Παρακαλώ, τον λόγο έχει ο κ. Μαρκογιαννάκης.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μπορώ να έχω τον λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Συγγνώμη, κύριε Μαρκογιαννάκη.

Κύριε Ηλιόπουλε, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό, αλλά νομίζω ότι δόθηκαν οι όποιες διευκρινίσεις που τουλάχιστον με αφορούσαν.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Πραγματικά ένα λεπτό. Είναι ευθύνη όλων μας, όταν ακούγεται μέσα σε αυτή την Αίθουσα κακοποιητικός λόγος, ρατσιστικός λόγος, σε οποιαδήποτε έκφανση, να υπάρχουν απαντήσεις. Δεν μπορώ να κατανοήσω γιατί η μειοψηφία της Αίθουσας οδηγήθηκε να εκφράσει τη διαφωνία της με αυτά που ακουγόνταν πριν. Πρέπει να είναι καθαρό ότι σε αυτά τα πράγματα υπάρχει ένα μέτωπο από όλες και όλους μέσα σε αυτή την Αίθουσα. Αλλιώς, δεν σεβόμαστε ούτε τη διαδικασία -και επιτρέψτε μου να πω- ούτε την ίδια τη δημοκρατία. Πρώτη παρατήρηση.

Δεύτερη παρατήρηση, σε τριάντα δευτερόλεπτα και κλείνω, κύριε Πρόεδρε, κι ευχαριστώ πολύ. Συζητάμε σήμερα νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών. Εχθές, ο κ. Μπέος στο δημοτικό

συμβούλιο του Βόλου απειλήσε δημοτικό σύμβουλο λέγοντας «εσύ σίγουρα θα φας ξύλο μέχρι να τελειώσει η θητεία». Εχθές έγινε αυτό. Και ρωτώ τον αρμόδιο Υφυπουργό, αφού η κυρία Υπουργός δεν είναι στην Αίθουσα. Θα γίνει ποτέ κάποιος πειθαρχικός έλεγχος στον κ. Μπέο ή θα συνεχίζετε να το χαϊδεύετε; Τον άνθρωπο ο οποίος έχει χειροδικήσει απέναντι σε πολίτες, βρίζει πολίτες, χρησιμοποιεί κακοποιητικό λόγο διαρκώς και εχθές, μέσα στο δημοτικό συμβούλιο, απειλήσε άνθρωπο της Αντιπολίτευσης με ξύλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ακουστήκατε, κύριε Ηλιόπουλε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΝΑΣΟΣ) ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Θα κάνετε κάτι; Σας εκφράζει αυτή η λογική; Αυτό είναι το «μέτωπο με την τοξικότητα» που έχετε ή θα συνεχίσετε να χαϊδεύετε τον κ. Μπέο και θα τον αφήνετε μόνο του χωρίς κανένα πειθαρχικό έλεγχο; Είναι ντροπή σας να το συνεχίσετε αυτό!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Κύριε Ηλιόπουλε, ακούστηκε αυτό που θέλατε να πείτε.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα κι εγώ τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Παρακαλώ, ένα λεπτό και στον κ. Ξανθόπουλο και κλείνουμε αυτόν τον κύκλο, αφού απαντήσει και ο κ. Στίγκας.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Στην κυριολεξία ένα λεπτό.

Προφανώς, ο κύριος Πρόεδρος των Σπαρτιατών θέλει να ξεχάσει ότι βρίσκεται στον προθάλαμο της δικαστικής εξουσίας για μια υπόθεση η οποία είναι πλήγμα, όχι μόνο γι' αυτούς, αλλά και για όσους τους στηρίζουν.

Δεύτερο και πολύ σημαντικό. Εμείς φιλοδοξούμε να είμαστε κόμμα όλων των πολιτών, όλων των ανθρώπων, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε επιλογή τους. Και αυτή μας την προσπάθεια δεν θα μας την ανακόψει κανείς και κυρίως αυτοί οι τύποι οι οποίοι στεγάζονται στο ακροδεξιό φάσμα της πολιτικής ζωής και επικοινωνούν με τις πιο σκοτεινές περιόδους της ελληνικής και της παγκόσμιας ιστορίας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Για ένα λεπτό ο κ. Στίγκας. Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ.

Άκουσα προηγουμένως για κακοποιητικό λόγο. Εμείς γι' αυτή την ειδική περίπτωση των ομοφυλοφίλων ποτέ μα ποτέ δεν έχουμε εκφράσει και δεν θα εκφράσουμε κακοποιητικό λόγο. Το τι κάνει ο καθένας στο κρεβάτι του είναι απόλυτο δικαίωμα του και δεν μας ενδιαφέρει. Εδώ μιλάμε για άλλα θέματα που φέρνουν και ταλανίζουν την ελληνική κοινωνία και προσπαθούν να εκμαυλίσουν την ελληνική κοινωνία.

Τώρα αυτό που είπε ο κύριος συνάδελφος, ο κ. Ξανθόπουλος, αν είμαστε του σκοτεινού παρελθόντος. Ας κοιτάξουν τον εαυτό τους και μετά να μιλάνε για τους Σπαρτιάτες. Εμείς έχουμε και ήθος και ευπρέπεια και νομίζω το έχουμε δείξει τόσους μήνες.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Το είδαμε!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΙΓΚΑΣ (Πρόεδρος των Σπαρτιατών): Εάν, όμως, κάποια πράγματα τους ενοχλούν, δικαίωμά τους είναι. Δεν θα μας αφαιρέσουν τον λόγο. Δεν θα μας φιμώσουν. Γιατί βγαίνουν και δημοσιεύματα έντεχνα και από την Κυβέρνηση και από παντού και από τον Βελόπουλο ότι στις 28 του μηνός που έχουν -λέει- το εκλογικό θα βγει απόφαση και η απόφαση θα είναι αυτή. Αυτή είναι η τρομοκρατία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Τον λόγο έχει ο κ. Μαρκογιαννάκης κι αμέσως μετά ο Πρόεδρος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συζήτηση της Ολομέλειάς μας έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα. Συζητάμε σήμερα εδώ, στον ναό της δημοκρατίας, για ένα θέμα που βρίσκεται στον πυρήνα της ίδιας της δημοκρατικής διαδικασίας, για το δικαίωμα του εκλέγειν. Και το συζητάμε εμείς, οι εκπρόσωποι των πολιτών αυτής της χώρας, των πολιτών που κάνοντας χρήση αυτού ακρι-

βώς του δικαίωματος, ανέδειξαν εμάς στο Κοινοβούλιο. Η ευθύνη μας, επομένως, είναι βαριά τόσο απέναντι στη δημοκρατία όσο και απέναντι στους συμπολίτες μας, ιδιαίτερα εκείνους οι οποίοι έχουν αντικειμενική δυσκολία να ασκήσουν αυτό το θεμελιώδες πολιτικό τους δικαίωμα.

Πριν από έξι μήνες αυτή εδώ η Βουλή, με συντριπτική πλειοψηφία των δύο τρίτων και άνω, έκανε ένα πολύ σημαντικό βήμα εγκρίνοντας το σχέδιο νόμου για την άρση των εμποδίων για την ψήφο των αποδήμων. Σήμερα, με το παρόν σχέδιο νόμου, έχουμε τη δυνατότητα να προχωρήσουμε ακόμα πιο μπροστά, να διευρύνουμε και να εμβαθύνουμε τη δημοκρατική λειτουργία της πολιτείας μας, κάνοντας αυτό που επί πολλά χρόνια όλοι αποκαλούσαν αυτονόητο, αλλά ουδέποτε υλοποίησαν.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ)

Κι όμως, παρά τις αρχικές ενδείξεις ευρείας συναίνεσης, όπως προέκυψε στην επί της αρχής συζήτηση, μετά από την ανακοίνωση της τροπολογίας της κυρίας Υπουργού, στην ουσία ακούστηκαν πολλές βαριές εκφράσεις από την Αντιπολίτευση, με διατυπώσεις ακραίες, αλλά και τόσο απρόσεκτες που, τελικά, αυτοαναϊρούνται. Είναι μία τροπολογία με την οποία δίνεται το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου στους συμπολίτες μας που κατοικούν στο εξωτερικό και για τις εθνικές εκλογές, ώστε να μην είναι απλώς συμπατριώτες μας, αλλά να γίνουν και κατ' ουσίαν συμπολίτες μας μέσα από την απρόσκοπτη συμμετοχή τους στις δημοκρατικές μας διαδικασίες.

Σταχυολογώ και ρωτώ:

Πώς είναι δυνατόν να αποκαλείτε αυταρχική μια δημοκρατία που διευρύνει τις δυνατότητες άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των πολιτών της; Πώς είναι δυνατόν να συνιστά «πραξικόπημα» η πρόβλεψη μέτρων διευκόλυνσης και αύξησης της συμμετοχής στις εκλογές και μάλιστα, της συμμετοχής των πολιτών που ήδη έχουν δικαίωμα και είναι ήδη εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους; Ας είμαστε, λοιπόν, όλοι πιο προσεκτικοί στην επιλογή των εκφράσεων μας και ας μην παρασυρόμαστε από τη συνήθεια της αμετροπέπιας που κυριάρχησε στον πολιτικό διάλογο, ειδικά την προηγούμενη δεκαετία.

Χώρος για κριτική υπάρχει. Δεν χρειάζονται λεκτικές ακρότητες, αρκούν τα δομημένα επιχειρήματα. Οτιδήποτε άλλο ρίχνει νερό στον μύλο της απαξίωσης της έννοιας της δημοκρατίας, προς μεγάλη χαρά όσων караδοκούν για να την πλήξουν και όπως βλέπετε στην Ευρώπη και αλλού αυτοί και αυτές δεν είναι λίγοι, είναι αρκετοί.

Επομένως είναι ζήτημα δημοκρατικής πίστης να προχωρήσουμε τα βήματα διευκόλυνσης της συμμετοχής των πολιτών στις εκλογικές διαδικασίες. Για τις δημοκρατίες η έννοια του πολίτη είναι απολύτως ταυτισμένη με το δικαίωμα ψήφου και άρα, με τη δυνατότητά του να το ασκεί. Αυτό κάνει σήμερα η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, προτείνει στη Βουλή σε όλους και όλες εμάς, δηλαδή, που βρισκόμαστε εδώ, ακριβώς, επειδή οι συμπολίτες μας άσκησαν το δικαίωμά τους, μας προτείνει να διευρύνουμε τη δυνατότητα των συμπολιτών μας να ασκούν το βασικότερο των δημοκρατικών τους δικαιωμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η κυρία Υπουργός εχθές έκανε λόγο για μία ιστορική ευκαιρία. Και έχει δίκιο. Είναι, πράγματι, μια ιστορική ευκαιρία για να εκσυγχρονίσουμε τις δημοκρατικές μας διαδικασίες. Πρόκειται για ένα αποφασιστικό βήμα δημοκρατικού εκσυγχρονισμού, συνεπώς με την προγραμματική δέσμευση του Πρωθυπουργού για ένα πολυδιάστατο και πολυδύναμο εκσυγχρονισμό της χώρας.

Φέρνουμε τη δημοκρατία μας ένα βήμα πιο κοντά στις διεθνείς εξελίξεις. Φέρνουμε τους συμπολίτες μας ένα βήμα πιο κοντά στις δημοκρατικές τους διαδικασίες. Ενισχύουμε και προστατεύουμε το πολίτευμα μας. Ενισχύουμε και προστατεύουμε τη φιλελεύθερη αστική δημοκρατία σε μια στιγμή κατά την οποία οι εφιάλτες του παρελθόντος δείχνουν να ξυπνούν σε Ευρώπη και Αμερική. Ας θυμηθούμε, κύριοι συνάδελφοι, συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια, ποιοι έχουν καταφερθεί κατά της επιστολικής ψήφου σε άλλες χώρες, αμφισβητώντας εκλογικά αποτελέσματα και προσπαθώντας να εμφυσησουν στους πολίτες των χωρών αμφιβολίες και αποστροφή για τις εκλογικές διαδικασίες. Μα, αμ-

φισβήτηση και αποστροφή για τις εκλογικές διαδικασίες σημαίνει, τελικά, αμφισβήτηση της ίδιας της δημοκρατίας.

Ας μην αναπαράγουμε άκριτα τα επικίνδυνα σχήματα λόγου που υπονομεύουν τη δημοκρατική πίστη. Σε μια εποχή που η δημοκρατία βάλλεται διεθνώς από αρνητές, αμφισβητίες, ομολογημένους και ανομολόγητους εχθρούς της μια είναι η καλύτερη ασπίδα προστασίας που μπορούμε να τους προσφέρουμε: Η εγγύτητά της με τους πολίτες της. Η συμμετοχή είναι το απόλυτο μέγεθος νομιμοποίησης στα δημοκρατικά πολιτεύματα.

Υπερψηφίζοντας, επομένως, τις διατάξεις για την επιστολική ψήφο διευρύνουμε τη συμμετοχή, ενισχύουμε τη δημοκρατική νομιμοποίηση, δυναμώνουμε τη δημοκρατία μας, κάνουμε -ως εκπρόσωποι των πολιτών- το καθήκον μας απέναντι σε αυτούς και απέναντι στη δημοκρατική μας πολιτεία.

Πριν από λίγους μήνες η πρώτη συμμετοχή αποδήμων Ελλήνων και Ελληνίδων σε εκλογική διαδικασία ήταν ένα αποφασιστικό βήμα. Υπήρξαν ωστόσο ζητήματα που οδήγησαν σε χαμηλή συμμετοχή. Πολλά από αυτά τα αντιμετωπίσαμε τον περασμένο Ιούλιο, όταν με ευρεία συναίνεση προβήκαμε στην άρση των περιορισμών για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους. Τώρα περνάμε στο επόμενο βήμα για τη διευκόλυνση άσκησης του εκλογικού δικαιώματός τους, με την υιοθέτηση ενός εργαλείου, δοκιμασμένο διεθνώς, της επιστολικής ψήφου.

Οι πλέον προηγμένες δημοκρατίες του κόσμου εδώ και δεκαετίες έχουν συμπεριλάβει την επιστολική ψήφο στις διαδικασίες τους. Το παράδειγμα των πιο πολυσχολών ψηφοφόρων του πλανήτη -αν θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω αυτή την έκφραση-, των Ελβετών, που ψηφίζουν κατά μέσο όρο τέσσερις φορές τον χρόνο με χρησιμοποίηση κατά κόρον την επιστολική ψήφο ήδη από τη δεκαετία του '70 είναι χαρακτηριστικό. Μισό αιώνα αργότερα η διαδικασία που εμείς σήμερα προτείνουμε εδώ είναι ακόμα πιο ασφαλής. Αφορά στο τμήμα εκείνο των πολιτών εκλογών που έχουν αντικειμενικό πρόβλημα απόστασης για να συμμετάσχουν στις εκλογές μας.

Δεν μπορεί, λοιπόν, τη στιγμή που σε άλλες χώρες οι Βουλευτές εγκαινιάζουν τις κυβερνήσεις τους ότι δεν αποστέλλουν αρκετούς φακέλους για επιστολική ψήφο, εμείς εδώ ακόμη να συζητάμε για το αν η επιστολική ψήφος κρύβει κινδύνους. Οι καιροί δεν αλλάζουν. Οι καιροί έχουν ήδη αλλάξει. Ούτε η Ελλάδα ούτε η δημοκρατία μας ούτε οι συμπολίτες μας μπορούν να περιμένουν άλλο. Ας συνεχίσουμε μαζί τα βήματα του δημοκρατικού εκσυγχρονισμού που ξεκινήσαμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας προτρέπω να υπερψηφίσετε το σχέδιο νόμου, ώστε όλοι και όλες μαζί να δώσουμε, μέσα από μια διευρυμένη πλειοψηφία, ένα ισχυρό σήμα δημοκρατικής αποφασιστικότητας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ο Δημήτρης Κουτσούμπας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Κυρίες και κύριοι, χωρίς περιστροφές, σας λέμε ευθέως πως έχετε φέρει ένα επικίνδυνο, αντιδραστικό νομοσχέδιο, το οποίο αφορά στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, ένα αντισυνταγματικό νομοσχέδιο, το οποίο, φυσικά, δεν βελτιώνεται, μόνο απορρίπτεται.

Εχθές, με την τροπολογία που καταθέσατε, η οποία αποτελεί, ουσιαστικά, ένα νέο νομοσχέδιο, προκειμένου να επεκτείνετε την επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές για τους απόδημους του εξωτερικού, το κάνατε ακόμα πιο επικίνδυνο, ακόμα πιο αντιδραστικό. Αρπάξατε την ευκαιρία, δηλαδή, τη συναίνεση που απλόχερα σας πρόσφεραν ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ, η Πλεύση Ελευθερίας και είπατε να το τερματίσετε. Η ευθύνη των συγκεκριμένων κομμάτων είναι τεράστια, δεν το συζητάμε. Το λιγότερο που έχουν να κάνουν είναι να αποσύρουν τη στήριξή τους, αφού πρώτα σκουπίσουν τα δάκρυά τους, γιατί δήθεν η Κυβέρνηση τους εξαπάτησε και χάλασε τη «σούπα» της συναίνεσης. Αυτά παθαίνεις όταν προσπαθείς να εμφανίσεις ως δήθεν προοδευτικές, αντιδραστικές μεταρρυθμίσεις. Θα πάθετε το ίδιο και στα

επόμενα νομοσχέδια -στα επεισόδια- που έρχονται, που ο κ. Μητσοτάκης εμφανίζει ως μέγιστη πρόοδο, μάλιστα.

Πάμε τώρα στο νομοσχέδιο. Τι κάνετε εσείς της Κυβέρνησης; Ανοίγετε επικίνδυνους δρόμους για τη χειραγώγηση της ψήφου. Αλλάζετε τον ίδιο τον χαρακτήρα της ψήφου. Αυτά προσπαθείτε να τα στηρίξετε με παραπλανητικά έως και φτηνά -θα μου επιτρέψετε να πω- επιχειρήματα. Έτσι είναι. Όλα τα επιχειρήματα που έχετε χρησιμοποιήσει μέχρι τώρα είναι στον αέρα, καταρρίπτονται χωρίς ιδιαίτερο κόπο.

Βέβαια, δεν είναι η πρώτη φορά που το κάνετε αυτό. Εδώ νομοθετήσατε τη δεκάωρη εργασία χωρίς υπερωριακή αμοιβή και λέγατε ότι το κάνετε για να διευκολύνετε τους εργαζόμενους να πηγαίνουν να μαζεύουν τις ελιές στο χωριό. Ούτε φυσικά είναι δικό σας προνόμιο αυτή η τακτική. Την έχουν χρησιμοποιήσει όλες οι κυβερνήσεις διαχρονικά. Γι' αυτό λέμε πως δεν είναι τυχαίο ότι και σε αυτό το κατάπτυστο νομοσχέδιο δήλωσαν τη στηριξή τους τα γνωστά «συνεταιρικά» σας -ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΠΑΣΟΚ- δίνοντάς σας το πολυπόθητο άλλοθι της συναίνεσης, όπως άλλωστε με σταθερότητα κάνουν εδώ και τεσσεράμισι χρόνια. Φαίνεται πως η προσπάθεια ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ να εμφανίσουν την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό ως υπερασπιστή δικαιωμάτων θα έχει πάρα πολλά επεισόδια.

Ό,τι και να πείτε, πάντως, εσείς της Νέας Δημοκρατίας, το εν λόγω νομοσχέδιο είναι άλλο ένα νομοσχέδιο-έκτρωμα αυτής της Κυβέρνησης. Και αυτό δεν αλλάζει επειδή θα το στηρίζουν δήθεν προοδευτικά κόμματα. Είναι, επίσης, σαφές ότι ποντάρετε στη μέθοδο της σαλαμοποίησης των αλλαγών τις οποίες θέλετε να περάσετε στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και στον εκλογικό νόμο. Τα φέρντε λίγα-λίγα για να μη χτυπάνε και πολύ άσχημα στον λαό.

Πρώτα επαναφέρατε το απαράδεκτο και καλπονοθευτικό μπλόκ στις βουλευτικές εκλογές, μετά καταργήσατε τα κριτήρια που είχαν θεσπιστεί, με ευρύτατη πλειοψηφία, το 2019 για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων εκτός της επικράτειας, τώρα φέρντε την επιστολική ψήφο και αλλάζετε τον τρόπο κατανομής των εδρών στις ευρωεκλογές.

Αλήθεια, τελειώνει εδώ αυτό το παιχνίδι ή ετοιμάζεται και άλλα; Το ρωτάμε γιατί ακούσαμε τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας να λέει στην επιτροπή ότι το επόμενο βήμα πρέπει να είναι η δυνατότητα να ψηφίζουν και οι Έλληνες του εξωτερικού, που δεν είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Για ποιον λόγο να τους αποκλείουμε; Αναρωτήθηκε με το γνωστό υφάκι, το ύφος αυτής της αθάνας θρασύτητας που παίρνετε, εδώ που τα λέμε, όλοι σας όταν παριστάνετε ότι λέτε κάτι αυτονόητο και αφήντε, βέβαια, τους πάντες άφωνους.

Εμείς, πάντως, αυτό νομίζουμε ότι είναι το νόημα των εκλογικών καταλόγων, να ξέρουμε ποιοι έχουν δικαίωμα ψήφου ώστε να μην ψηφίζουν, να αποκλείονται, δηλαδή, αυτοί που δεν το έχουν. Έτσι απλά. Είναι παρωχημένο αυτό; Είναι αγκύλωση; Είναι δογματισμός; Και το σύγχρονο και προοδευτικό ποιο είναι; Να ψηφίζουν και τα δέντρα; Θα μας το πείτε και αυτό σε λίγο. Άλλωστε έχετε και το know how ως παράταξη. Μην πάμε τώρα πολύ μακριά και πολύ παλιά.

Εμείς, φυσικά, είχαμε προειδοποιήσει ότι εκεί το πάτε, με μαθηματική ακρίβεια. Δηλαδή, το πάτε σε μία τεραστίων διαστάσεων αλλοίωση του εκλογικού σώματος, συμπεριλαμβανοντας ανθρώπους που δεν έχουν κανένα πραγματικό δεσμό με τη χώρα, παρά μόνο κάποιους συναισθηματικούς δεσμούς και αν και, κατά συνέπεια, δεν θα υποστούν και τις συνέπειες της όποιας επιλογής τους, που σημαίνει, βέβαια, ότι μπορεί να είναι πολύ πιο εύκολα χειραγωγήσιμοι.

Και αφήστε την υποκρισία ότι νοιάζεστε για την Ομογένεια. Αν νοιάζεστε για την Ομογένεια, κοιτάξτε να δώσετε λύσεις στα προβλήματα της, όπως για το γεγονός ότι επτακόσια παιδιά στο Μόναχο κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς σχολείο, οι γονείς τους είναι εδώ και καιρό ανάστατοι, κάνουν κινητοποιήσεις, κινητοποιούνται, βρίσκονται στον δρόμο και εσείς απλά παρακολουθείτε ή τους κάνετε μπαλάκι του πινγκ πονγκ.

Αν νοιάζεστε πραγματικά για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των Ομογενών στις εκλογές, φτιάξτε περισσότερα εκλογικά τμήματα για να ψηφίζουν με φυσική παρουσία όσοι έχουν πραγματι-

κούς δεσμούς με τη χώρα, χωρίς να χρειάζεται να ταξιδεύουν χιλιόμετρα μακριά. Αλλά αυτά, λέτε, κοστίζουν. Καμμία έκπληξη δεν μας προξενεί που το μετράτε και αυτό με όρους κόστους. Αυτή είναι άλλωστε και η συνολική αντίληψή σας για την ίδια τη δημοκρατία και τη συμμετοχή.

Οπότε τι κάνετε; Καταργείτε τελείως τα εκλογικά τμήματα του εξωτερικού και θεσμοθετείτε ως μοναδική επιλογή την επιστολική ψήφο. Δεν θα απαιτείται, δηλαδή, ούτε αυτή η ελάχιστη ένδειξη ενδιαφέροντος που είναι να πάει κάποιος μέχρι το εκλογικό τμήμα. Όμως, η επιστολική ψήφος δεν αφορά, φυσικά, μόνο στους ψηφοφόρους του εξωτερικού, όπως παραπλανητικά προσπαθείτε να το παρουσιάσετε σε ορισμένες τοποθετήσεις σας. Είναι πρόβλημα και ανοίγει επικίνδυνους δρόμους και στο εσωτερικό της χώρας.

Πάμε, λοιπόν, στο προκείμενο. Και δώστε μας επιτέλους μια σοβαρή απάντηση στο εξής απλό ερώτημα και εσείς της Κυβέρνησης και εσείς οι άλλοι, οι πρόθυμοι που υπερψηφίζετε. Την 9^η Ιουνίου, μόλις κλείσουν οι κάλπες των ευρωεκλογών και βγει το αποτέλεσμα, θα μπορεί να μας εγγυηθεί κάποιος ότι όσοι ψηφισαν με επιστολική ψήφο, το έκαναν εντελώς μόνοι τους, με αμεσότητα και μυστικότητα και χωρίς να υπόκεινται σε άμεσες πιέσεις και εκβιασμούς; Προσέξτε, λέω «άμεσες», γιατί γνωρίζουμε πολύ καλά ότι στο σημερινό σύστημα γενικότερα, που βασίζεται στην εκμετάλλευση των αδυνάτων, άρα και στις διαφόρων ειδών εξαρτήσεις και καταναγκασμούς, πιέσεις και εκβιασμοί θα υπάρχουν και υπάρχουν έτσι κι αλλιώς. Θυμόσαστε όλοι άλλωστε το βίντεο με τον Υπουργό σας, τότε υποψήφιο Βουλευτή να περιοδεύει σε χώρο εργασίας, παρέα με τον εργοδότη, ο οποίος εργοδότης έβγαζε λόγο στους εργαζόμενους για το τι πρέπει να ψηφίσουν για να έχουν τη δουλειά τους. Και αυτό είναι η σταγόνα στον ωκεανό, που έτυχε να καταγραφεί σε αυτό το βίντεο και να δημοσιοποιηθεί.

Όλοι ξέρουμε τι συμβαίνει κάθε μέρα, κάθε ώρα και στους χώρους δουλειάς και στα σπίτια και απέναντι, ιδιαίτερα, σε ευάλωτους συμπολίτες μας. Τουλάχιστον, όμως, μέχρι τώρα όσες πιέσεις και αν είχαν ασκηθεί, ο ψηφοφόρος τη στιγμή της ψηφοφορίας ήταν μόνος, με τον εαυτό του, μέσα στο παραβάν, χωρίς να τον βλέπει κανείς και μπορούσε να πάρει την ευθύνη της επιλογής του. Αυτό έρχεστε και το καταργείτε και δεν έχετε δώσει την παραμικρή τεκμηρίωση.

Αλλά για ποια αμεσότητα μπορούμε να μιλάμε, όταν την ταυτοπροσωπία κατά την παραλαβή του φακέλου θα τη διενεργεί ο υπάλληλος της ταχυδρομικής εταιρείας; Αλήθεια, για τον Έλληνα ψηφοφόρο που θα ψηφίσει με επιστολική ψήφο κάπου στη Λατινική Αμερική, για παράδειγμα, ως πούμε στην Κολομβία, ποιος θα κάνει ταυτοπροσωπία; Ο υπάλληλος της ταχυδρομικής εταιρείας της Κολομβίας; Είστε καθόλου με τα καλά σας; Και πώς, ακριβώς, θα επιβάλλεται πρόστιμο σε αυτή την εταιρεία αν γίνουν παρατυπίες;

Σας τα επισημαίνει αυτά και η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής και περιμένουμε καθαρή απάντηση.

Για ποια αμεσότητα μπορούμε να μιλάμε όταν θα μπορεί να ταχυδρομεί την ψήφο, να ψηφίζει, δηλαδή, για λογαριασμό του εκλογέα ακόμα και τρίτο πρόσωπο με εξουσιοδότηση και μάλιστα, θα μπορεί να ταχυδρομεί και πάνω από μία ψήφο, ακόμα, δηλαδή, και εκατό και διακόσιες και χίλιες. Σας λέω εγώ, γιατί όχι; Καταλαβαίνετε τι μηχανισμούς χειραγώγησης νομοθετείτε; Και εσείς εδώ της δήθεν Αντιπολίτευσης καταλαβαίνετε τι έχετε δηλώσει μέχρι τώρα ότι θα υπερψηφίσετε;

Προφανώς, καταλαβαίνετε πολύ καλά όλοι σας και το κάνετε συνειδητά. Σας έχουμε παραθέσει συγκεκριμένα στοιχεία που δείχνουν ότι σε όλες τις χώρες, όπου χρησιμοποιήθηκε ή χρησιμοποιείται η επιστολική ψήφος έχουν καταγραφεί φαινόμενα εκλογικής απάτης, χειραγώγησης ψήφου, έχουν ακυρωθεί μέχρι και αποτελέσματα. Βέβαια, εσείς τη διεθνή εμπειρία την γράφετε στα παλαιότερα των υποδημάτων σας και την αξιοποιείτε μόνο εκεί που θεωρείτε όλοι ότι σας βολεύει.

Όπως, παραδείγματος χάριν, για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Αφήστε που και εκεί δεν σας δικαιώνει, αλλά θα το συζητήσουμε στην ώρα του αυτού.

Εδώ, λοιπόν, κάνετε ότι δεν ακούτε. Μάλιστα, τα στοιχεία από

όλες αυτές τις χώρες δείχνουν ότι πουθενά δεν φαίνεται να ανέβηκε η συμμετοχή του λαού εξαιτίας της επιστολικής ψήφου. Βέβαια, αυτό είναι 100% αναμενόμενο αφού η αποχή έχει κυρίως πολιτικά, έχει κοινωνικά αίτια και όχι τεχνικά. Περικλείει η αποχή μέσα της -σε σημαντικό βαθμό- μια διαμαρτυρία, περιέχει στάση απόρριψης αυτού του πολιτικού συστήματος και της πολιτικής των κυβερνήσεων του. Και το λέμε αυτό με σιγουριά, άσχετα αν εμείς δεν συμφωνούμε καθόλου ότι αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να εκφράζεται ο ψηφοφόρος και τον αντιπαλεύουμε αυτόν τον τρόπο στην πράξη. Αλλά για τις περιπτώσεις ψηφοφόρων που υπάρχει όντως ανάγκη διευκόλυνσης, όπως είναι για παράδειγμα οι εποχικοί εργαζόμενοι, πάλι μιλάτε υποκριτικά, γιατί αν θέλατε να τους διευκολύνετε πραγματικά θα είχατε κάνει δεκτή την τροπολογία του ΚΚΕ, για να μπορούν να ψηφίζουν με αυτοπρόσωπη παρουσία στα εκλογικά τμήματα του τόπου εργασίας τους, βάσει ειδικών εκλογικών καταλόγων που θα συνταχθούν με ευθύνη της ΔΥΠΑ, της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης. Τόσο δύσκολο ήταν; Καθόλου. Απλά δεν θέλατε να το κάνατε.

Την ίδια ώρα, βέβαια, διαβάζετε και το Σύνταγμα της χώρας όπως σας βολεύει, γιατί το Σύνταγμα μιλάει ρητά για ταυτόχρονη διενέργεια της ψηφοφορίας σε όλη την επικράτεια και έχει μια λογική που το προβλέπει αυτό. Ποια είναι αυτή η λογική; Ότι όλοι οι ψηφοφόροι ψηφίζουν έχοντας παρακολουθήσει στην προεκλογική περίοδο τις θέσεις των κομμάτων για όλα τα θέματα, μεταξύ των οποίων και αυτά που ανεβαίνουν ψηλά στην επικαιρότητα, λόγω ενός σημαντικού, αιφνιδιαστικού γεγονότος που συμβαίνει.

Θυμίζω ότι έντεκα ημέρες πριν από τις εκλογές του Ιουνίου συνέβη το πολύνεκρο ναυάγιο στην Πύλο, που μάλιστα, οδήγησε και στη ματαίωση του debate των πολιτικών αρχηγών και καθόρισε τη συζήτηση τις ημέρες που απέμειναν μέχρι την κάλπη. Με αφορμή αυτό το γεγονός, όλα τα κόμματα είπαν τις θέσεις τους για το προσφυγικό, έγινε πολιτική αντιπαράθεση. Αν υπήρχε τότε η επιστολική ψήφος, πολύς κόσμος θα είχε ήδη ψηφίσει, δηλαδή, θα ψήφισε με άλλα κριτήρια, σε άλλο πολιτικό κλίμα από ό,τι οι υπόλοιποι ψηφοφόροι. Και αυτό, επίσης, σας το επισημαίνει η Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής και είναι από μόνος του λόγος να αποσύρετε αυτό το νομοσχέδιο εδώ και τώρα. Βέβαια, θα μου πείτε εδώ ότι δεν σας καίγεται καρφί για το άρθρο 16 και πάτε να το παρακάψετε, στο δημοκρατικό δικαίωμα της ταυτόχρονης διενέργειας της ψηφοφορίας θα κλωσάτε;

Ακόμη, ακούμε τους Βουλευτές της Κυβέρνησης να μιλάνε -και μιλάνε πολύ είναι η αλήθεια- για την ανάγκη αύξησης της συμμετοχής. Η δική μου γνώμη είναι ότι η συμμετοχή εκτός από ποσοτικά έχει και ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία πρέπει επίσης να κοιτάζουμε.

Με το νομοσχέδιο αυτό εισάγεται μια εντελώς διαφορετική λογική συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία. Πρόκειται για μια πολύ πιο παθητική, απόμακρη στάση, όπου ο καθένας και η καθεμία από το σπίτι του ή κάπου αλλού, πάντως μακριά από συλλογικές διαδικασίες και από κάθε πολιτική ζύμωση, θα συμπληρώνει ένα έντυπο και θα το ταχυδρομεί. Για να το πούμε παραστατικά, κάπου μεταξύ της πληρωμής του λογαριασμού της ΔΕΗ και της παραλαβής ενός δέματος, θα μπορεί να ρίχνει και την ψήφο του, λες και αυτές οι πράξεις είναι ίδιας βαρύτητας.

Μιλάμε, δηλαδή, για υποβάθμιση της ίδιας της έννοιας της συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία. Πρόκειται για την επέκταση της λογικής των εξ αποστάσεως ψηφοφοριών, που νομοθετήσατε και για τα συνδικάτα των ενιαίων ψηφοδελτίων που προσπαθείτε ανεπιτυχώς να επιβάλλετε και στους φοιτητικούς συλλόγους επίσης, των ηλεκτρονικών κομμάτων που αντί για ενεργά μέλη έχουν followers, οι οποίοι το πολύ, πολύ να εμφανιστούν για να ψηφίσουν αρχηγό με 2 ευρώ και μετά δεν τους ξαναβλέπει και κανείς. Τις συνέπειες αυτής της λογικής τις βλέπουμε μπροστά μας αυτή την περίοδο στο πολιτικό σύστημα, στη σαπίλα που αυτό αποπνέει.

Για εμάς η συμμετοχή κρίνεται πρώτα από όλα στην καθημερινότητα, στον χώρο δουλειάς, στο σωματείο, στον σύλλογο γονέων και πάει λέγοντας. Κρίνεται από το πώς αντιμετωπίζεις τα κοινά προβλήματα, αν τα αντιμετωπίζεις με συλλογικό τρόπο, μαζί με όσους τραβάνε τα ίδια με σένα ή μόνος σου, ψάχνοντας

ατομικές διεξόδους που συνήθως δεν υπάρχουν. Αν δεν υπάρχει αυτή η συμμετοχή, τότε και η συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία μια φορά στα τέσσερα χρόνια, είναι εξ αρχής υπονομευμένη και πολύ πιο εύκολα χειραγωγήσιμη. Εκεί δίνουμε εμείς πρώτα απ' όλα όλες μας τις δυνάμεις.

Εδώ υπάρχουν θετικά παραδείγματα, όπως τα στοιχεία από το εργατικό κίνημα που δείχνουν ότι η συμμετοχή σε αρχαιρεσίες των σωματείων αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια κατά 4% έως 5% τον χρόνο. Ή οι ζωντανές διεργασίες που είναι σε εξέλιξη των πανεπιστημίων, των φοιτητών μας ενάντια στην ιδιωτική πανεπιστημίων που φέρνεται, με χιλιάδες φοιτητές να συμμετέχουν στις γενικές συνελεύσεις των συλλόγων τους, να συζητούν συλλογικά, δημοκρατικά μεταξύ τους και με τους καθηγητές τους, να συντονίζονται οι φοιτητές με άλλους φοιτητές άλλων σχολών, με τους μαθητές στα σχολεία, να ανταλλάσσουν απόψεις ακόμα και να συγκρούονται ιδεολογικά και να συναποφασίζουν, τελικά, τα μέσα με τα οποία θα δράσουν, τι πρωτοβουλίες θα πάρουν. Μιλάμε, δηλαδή, για συμμετοχή που οδηγεί σε δράση, σε πράξη και όχι σε επιστροφή στη θέση του παθητικού θεατή.

Εσείς, όμως, φοβάστε αυτή τη συμμετοχή, δεν τη θέλετε. Τους ονομάζετε μειοψηφία και στέλνετε, για παράδειγμα, τα MAT στις σχολές, για να χτυπήσουν τον αγώνα των φοιτητών, να τους τρομοκρατήσουν. Βάζετε διευθυντές σχολείων να απειλούν μαθητές που αγωνίζονται. Ποιος παλεύει, λοιπόν, για τη συμμετοχή και ποιος τη φοβάται;

Τέλος, μια κουβέντα για την αλλαγή στον τρόπο κατανομής των εδρών στις ευρωεκλογές, γιατί και εδώ περισσεύει η υποκρισία. Μη μας θεωρείτε κορόιδα, λες και δεν καταλαβαίνουμε τι πάτε να κάνετε. Μειώνετε το εκλογικό μέτρο, για να μοιραστούν περισσότερες έδρες στην πρώτη κατανομή και έτσι να ευνοήσετε, δυνητικά, τον εαυτό σας, ως το μεγαλύτερο κόμμα, τουλάχιστον, αυτή τη στιγμή. Και αυτή η αλλαγή δεν έχει καμμία σχέση με την ακραία πιθανότητα που επικαλείστε να προκύψουν διάφορα εκλογικά παράδοξα στην τρίτη κατανομή. Αλλά αυτός είναι ο σεβασμός σας στην περιβόητη συμμετοχή του λαού, την οποία επικαλείστε για να θεσπίσετε την επιστολική ψήφο.

Και, φυσικά, πρέπει επιτέλους να καταργήσετε εντελώς το αντιδημοκρατικό όριο του 3% και στις βουλευτικές εκλογές και στις ευρωεκλογές, όπως και το καλπονοθευτικό μόνους στις βουλευτικές, για να εκπροσωπούνται όλες οι ψήφοι του λαού ισότιμα. Έτσι μπορείτε να δώσετε, αν θέλετε, και ένα επιπλέον κίνητρο στον κόσμο να πάει να ψηφίσει αυτό που τον εκφράζει. Και σας το λέμε εμείς, που όπως ξέρετε, δεν έχουμε καμμία αγωνία για το αν θα περάσουμε το συγκεκριμένο όριο, αυτό είναι, όμως, το δίκαιο.

Κλείνοντας, εμείς θα σας πούμε για μια ακόμα φορά, έστω και τώρα, την τελευταία στιγμή, να αποσύρετε αυτό το άθλιο νομοσχέδιο, μαζί με την τροπολογία που φέρατε εχθές. Ξέρουμε ότι δεν θα το κάνατε, γιατί έχετε άλλες στοχεύσεις, τις συνέπειες θα τις δούμε και θα τις δει και όλος ο ελληνικός λαός πολύ σύντομα, κατά τη γνώμη μας. Τότε, όμως, δεν θα μπορείτε όλοι σας να κάνατε τους ανήξερους, η ευθύνη θα είναι όλη δική σας και όλων όσοι σας δίνουν χέρι βοήθειας σήμερα. Σε κάθε περίπτωση, να είστε βέβαιοι ότι ο λαός θα βρει τον τρόπο να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια που βάζετε και θα σας δώσει απάντηση όχι μόνο γι' αυτό, αλλά συνολικά για την πολιτική σας και στις ευρωεκλογές του Ιουνίου, δυναμώνοντας ακόμα περισσότερο το ΚΚΕ, αλλά κυρίως, τους αγώνες που δίνονται τώρα, κάθε μέρα, κάθε ώρα. Εμείς θα είμαστε εκεί, παντού μπροστά.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ωραία. Ευχαριστούμε τον Δημήτρη Κουτσούμπα.

Ζήτησε τον λόγο, για ένα λεπτό, ο κ. Χαρίσης.

Θέλετε τον λόγο για ένα λεπτό, κύριε Γκιουλέκα;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Για ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, γιατί ανέφερε ο Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος για τον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, για μένα, κάτι που είπα στην εισήγησή μου: «Ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας πρότεινε να ψηφίζουν και αυτοί που δεν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο στο εξωτερικό».

Διαβάζω από τα Πρακτικά της εισήγησής μου, για να μη δημιουργηθεί καμμία παρανόηση. «Εγώ θα ήθελα να εκφράσω την ευχή, κάτι τέτοιο, δηλαδή, η δυνατότητα παροχής ψήφου να μπορεί να επεκταθεί, εννών η επιστολική ψήφος, αφού μελετήσουμε το θέμα, αφού το συζητήσουμε εκτενώς και σε άλλους Έλληνες συμπατριώτες μας, οι οποίοι βρίσκονται στο εξωτερικό και θέλουν να εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους και να συμμετάσχουν και αυτοί στο να διαμορφώνουμε όλοι μαζί την κοινή μας πορεία».

Είναι άλλο πράγμα να μένει η εντύπωση ότι ξαφνικά προτείνει η Νέα Δημοκρατία να ψηφίζουν άνθρωποι που δεν είναι στους εκλογικούς καταλόγους και είναι άλλο πράγμα κάποιοι που θέλουν να εγγραφούν, υπό προϋποθέσεις, να μπορούν να εγγραφούν. Απλώς το λέω για να μη δημιουργηθεί κάποια παρανόηση.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ (Γενικός Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας): Τώρα τι να πω; Απλά παίζετε με τις λέξεις. Αυτό ακριβώς είπα που διαβάσατε μόλις τώρα ότι είπατε από τα Πρακτικά. Αυτή είναι η ουσία. Αυτό θα γίνει. Μην παίζουμε τώρα την κολοκυθιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς, ο κ. Χαρίτσος.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ομολογώ ότι είχα αρχικά προετοιμαστεί για να τοποθετηθώ με τη σημερινή μου ομιλία στο νομοσχέδιο για το θέμα της επιστολικής ψήφου στη διαδικασία ανάδειξης των Ευρωβουλευτών και τα εθνικά δημοψηφίσματα, να καταθέσουμε τις ενστάσεις μας, να παρουσιάσουμε τις προτάσεις μας, να γίνει μια κανονική δημοκρατική συζήτηση, ένας κανονικός δημοκρατικός διάλογος.

Μετά, όμως, από την αιφνιδιαστική κατάθεση της τροπολογίας, εσχές το βράδυ, από την κυρία Υπουργό Εσωτερικών, είναι προφανές ότι η συζήτηση μετατοπίζεται και μπαίνει σε ένα νέο πλαίσιο. Η Κυβέρνηση φέρνει από το «παράθυρο» την επιστολική ψήφο των αποδήμων Ελλήνων και, μάλιστα, με όρους καθολικότητας και αποκλειστικότητας και για τις εθνικές εκλογές ως τον μοναδικό τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

Αυτό είναι ένα μείζον θεσμικό απόηχο. Είναι ένα απόηχο το οποίο προσβάλλει βάναυσα το Κοινοβούλιο, καθώς σ' ένα τόσο σοβαρό θεσμικό ζήτημα η Κυβέρνηση επέλεξε να κινηθεί με όρους πολιτικού τυχοδιωκτισμού, απόηχο, όμως, και σε βάρος της ίδιας της δημοκρατίας μας.

Η Κυβέρνηση παίζει επικίνδυνα πολιτικά παιχνίδια, σε πολύ σοβαρά θεσμικά ζητήματα. Και είναι δική μας υποχρέωση να το σταματήσουμε αυτό, να πάρει η Κυβέρνηση ένα σοβαρό και αποφασιστικό μάθημα: Δεν παίζουμε με τη δημοκρατία.

Κατ' αρχάς, απευθυνόμενος στην κυρία Υπουργό, οφείλω να δηλώσω ότι, έχοντας υπηρετήσει στην ίδια θέση -λείπει τώρα η κυρία Υπουργός, να τις το μεταφέρετε σας παρακαλώ, κύριε Λιβάνιε-, αδυνατώ να διανοηθώ ότι μία Υπουργός Εσωτερικών φέρνει στη Βουλή με τη μορφή τροπολογίας, και μάλιστα εκπρόθεσμα, τη ρύθμιση ενός τόσο σοβαρού ζητήματος που απαιτεί την προβλεπόμενη από το Σύνταγμα αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του κοινοβουλευτικού σώματος. Ακριβώς γι' αυτό ο συνταγματικός νομοθέτης έχει προβλέψει την αυξημένη πλειοψηφία των διακοσίων Βουλευτών. Επειδή, ακριβώς, πρόκειται για μείζον θεσμικό ζήτημα και όχι απλώς και μόνο για μια παρεμπόμπουσα διάταξη.

Είναι δυνατόν να έρχεται νύχτα και αιφνιδιαστικά ένα τέτοιο ζήτημα που αφορά στον σκληρό πυρήνα έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας; Είναι δυνατόν να μην εξετάζεται από την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής; Είναι δυνατόν να μην περνάει από επεξεργασία από την κοινοβουλευτική επιτροπή; Είναι δυνατόν να μην έχει προηγηθεί καμμία διαβούλευση, κανένας δημοκρατικός δημόσιος διάλογος με τους εμπλεκόμενους; Ζούμε πράγματα, πραγματικά, ανήκουστα για το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Και ερωτώ την Κυβέρνηση και την κυρία Υπουργό. Εφόσον είχατε αυτή την πρόθεση, γιατί δεν συμπεριλάβατε εξ αρχής τη διάταξη στο νομοσχέδιο; Η απάντηση, βεβαίως, είναι σαφής. Εί-

δατε κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην επιτροπή να διαμορφώνεται -με ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, πρέπει να πω- μια ευρύτερη συναίνεση για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Θεωρήσατε, λοιπόν, κατάλληλο το πολιτικό timing για να εισάγετε -και μάλιστα ως αποκλειστικό τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων του εξωτερικού- την επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές, δίχως κριτήρια, δίχως καμμία ασφαλιστική δικλίδα.

Άνθρωποι που δεν ζουν στη χώρα, άνθρωποι που δεν έχουν καμμία βιοτική σχέση με την ελληνική πραγματικότητα, άνθρωποι που δεν πληρώνουν φόρους στην Ελλάδα αποκτούν ξαφνικά το δικαίωμα να αποφασίζουν για το ποια θα είναι η ελληνική Κυβέρνηση, χωρίς καν την αυτοπρόσωπη παρουσία τους στην εκλογική διαδικασία. Και αυτό, μάλιστα, το παρουσιάζετε ως δημοκρατική κατάκτηση. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό, νομίζω.

Επίσης, θα πρέπει να πω, δυστυχώς, ότι είναι εντυπωσιακή και η πολιτική αφέλεια -για να μην πω τίποτα χειρότερο- του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Τα δύο κόμματα με το «να» επί της αρχής ήδη από την επιτροπή σας άνοιξαν τον δρόμο, κυρία Υπουργέ, γι' αυτόν τον ακραίο αντιθεσμικό τακτικισμό. Είναι τεράστια η ευθύνη εκείνων των κομμάτων της Αντιπολίτευσης που έσπευσαν να συναινέσουν στον θεσμικό εκφυλισμό και εγκλωβίστηκαν, τελικά, στους σχεδιασμούς της Κυβέρνησης.

Και τι συμβαίνει τώρα; Τώρα που αποκαλύπτεται το πραγματικό σχέδιο της Κυβέρνησης προσαθούν τα κόμματα αυτά να ισορροπήσουν ανάμεσα σε δύο αντιφατικές θέσεις. Γιατί είναι, δυστυχώς, αντίφαση, κυρίες και κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, να καταψηφίζετε, τελικά -επιτέλους, θα πω εγώ-, αυτή την τροπολογία, αλλά την ίδια στιγμή να εμμένετε στην υπερψήφιση του νομοσχεδίου.

Και είναι ακόμα μεγαλύτερη αντίφαση να ψηφίζετε υπέρ της ένστασης αντισυνταγματικότητας, την οποία καταθέσαμε και εμείς ως Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Αριστεράς, και να επιμένετε να υπερψηφίσετε το νομοσχέδιο επί της αρχής. Δηλαδή, υπερψηφίζετε ένα νομοσχέδιο το οποίο εσείς οι ίδιοι καταγγέλλετε ως αντισυνταγματικό; Αδιανόητα πράγματα!

Σας καλώ, έστω και τώρα, την ύστατη αυτή ώρα, να ακολουθήσετε τη στάση της Νέας Αριστεράς, τη στάση της θεσμικής και δημοκρατικής συνέπειας. Είμαστε περήφανοι που το δικό μας «όχι» είναι αυτό που άσκησε πολιτική πίεση.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Και ελπίζω ειλικρινά να οδηγήσει τον ΣΥΡΙΖΑ στον δρόμο της λογικής και της νομιμότητας. Και το ίδιο περιμένουμε και από το ΠΑΣΟΚ. Όχι, όμως, «στα μισά του δρόμου». Αυτή τη στιγμή η επιλογή είναι μία, πλήρης απόρριψη και πλήρης καταδίκη του θεσμικού τυχοδιωκτισμού της Κυβέρνησης.

Κυρία Υπουργέ, όμως, οφείλω να σας συγχαρώ, και εσάς και ολόκληρη την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη προσωπικά, γιατί πραγματικά με αυτή τη ρύθμιση και με αυτόν τον πολιτικό τακτικισμό καταφέρατε να ξεπεράσετε τον ίδιο σας τον εαυτό στη θεσμική παρεκτροπή. Και δεν το λες και εύκολο αυτό.

Καταφέρατε να αποδείξετε, με τον πλέον emphaticό τρόπο, ότι δεν μπορεί κανείς να σας εμπιστευτεί, ούτε καν στα πολύ βασικά, στα πολύ θεμελιώδη, στα πολύ στοιχειώδη. Καταφέρατε να αποδείξετε ότι οι συναινέσεις μαζί σας είναι, τελικά, πάρα πολύ επικίνδυνες, ότι όσο κι αν προσπαθείτε να παρουσιάσετε ένα πιο κεντρικό, πιο φιλελεύθερο προσώπιο, δεν θα καταφέρετε ποτέ να ξεπεράσετε τις καταβολές σας. Θα είστε πάντα η γνωστή Δεξιά του παλαιοκομματισμού και του τυχοδιωκτισμού, που δεν διστάζει να καταστρατηγήσει το Σύνταγμα, για να πετύχει τα πολιτικά της παιχνίδια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεκινήσαμε να συζητάμε, από την επιτροπή, ένα νομοσχέδιο το οποίο αφορά στην κορυφαία διαδικασία λαϊκής συμμετοχής, την εκλογική διαδικασία, αρχικά για τις ευρωεκλογές και τα εθνικά δημοψηφίσματα, για τους πολίτες εντός και εκτός της επικράτειας. Τώρα πλέον, μετά από την κατάθεση της επίμαχης τροπολογίας, και για τις εθνικές εκλογές για τους Έλληνες του εξωτερικού.

Η Κυβέρνηση προσπάθησε να μας πείσει ότι επιλύει με το νομοσχέδιο αυτό ένα πράγματι σημαντικό ζήτημα, να μπορούν να

ψηφίζουν περισσότεροι, να έχουν λόγο, δηλαδή, περισσότεροι μέσα από την επιστολική ψήφο.

Εμείς, η Νέα Αριστερά, εξ αρχής είχαμε δηλώσει ότι θα περιμένουμε το τελικό σχέδιο νόμου για να εκφέρουμε άποψη, γιατί όλοι αναγνωρίζουμε το υπαρκτό πρόβλημα της αποχής ως ένα από τα μεγάλα προβλήματα της εποχής μας.

Η αποχή, όμως, είναι κατ' αρχάς ένα πολιτικό φαινόμενο. Σας θυμίζω ότι μέσα στα χρόνια της μεγάλης οικονομικής κρίσης ο αριθμός των ψηφισάντων μειώθηκε από τα επτάμισι περίπου εκατομμύρια στα πέντε. Δηλαδή, ένας στους τέσσερις Έλληνες, μία στις τέσσερις Ελληνίδες, επέλεξαν την αποχή, επέλεξαν να αποποιηθούν το εκλογικό τους δικαίωμα, την εκλογική τους υποχρέωση. Πρόκειται για μια ήττα της δημοκρατίας μας. Σύμφωνα, βεβαίως, όπως συμβαίνει σε πάρα πολλές δυτικές κοινωνίες, της μεγάλης κρίσης εκπροσώπησε.

Δεν είναι, όμως, μόνο αυτό. Τα τελευταία χρόνια η αποχή είναι και κοινωνικοοικονομικό πρόβλημα. Σχετίζεται με το κόστος μετακίνησης των ετεροδημοτών, με τη γιγάντωση της εποχικής εργασίας, με την εσωτερική μετανάστευση που αλλάζει τον χάρτη της χώρας. Θα πρέπει εδώ να υπενθυμίσω ότι η σημερινή Κυβέρνηση πριν από λίγους μήνες μόνο, το 2023, δεν έκανε απολύτως τίποτα όταν κατατέθηκαν ρεαλιστικές προτάσεις από την πλευρά της αντιπολίτευσης για τη συμμετοχή των πολιτών και ειδικά των νέων εργαζόμενων στον τουρισμό, στις βουλευτικές εκλογές.

Το πρόβλημα, λοιπόν, είναι υπαρκτό και το ξέρουμε. Είναι, όμως, το σημερινό νομοσχέδιο μια απάντηση σε αυτό το μείζον ζήτημα που αφορά, εν τέλει, την ποιότητα της δημοκρατίας στη χώρα μας; Όχι, κατηγορηματικά όχι. Και το λέω αυτό με πλήρη αίσθηση ευθύνης και ως επικεφαλής της συνολικής ομάδας της Νέας Αριστεράς, αλλά και με την εμπειρία του πρώην Υπουργού Εσωτερικών. Η Κυβέρνηση έχει ήδη δημιουργήσει τη δική της παράδοση, λυπηρή παράδοση επιτρέψτε μου να πω, στον μικροκομματικό χειρισμό της ελληνικής εκλογικής νομοθεσίας.

Υπενθυμίζω ότι αυτό είναι το πέμπτο κατά σειρά εκλογικό νομοσχέδιο που φέρνει η Κυβέρνηση Μητσοτάκη. Η αντιμετώπιση, όμως, του εκλογικού συστήματος με όρους βραχυπρόθεσμου τακτικισμού, με αποκορύφωμα, βεβαίως, την κατάθεση της χτεσινής τροπολογίας είναι ενδεικτική μιας αντίληψης ότι η Κυβέρνηση μπορεί κάθε φορά, κατά το δοκούν, βάσει του μικροπολιτικού τους συμφέροντος, να αλλάζει τους κανόνες του δημοκρατικού παιχνιδιού.

Τι κάνει λοιπόν, σήμερα, η Κυβέρνηση σε ένα σημαντικό πρόβλημα; Δίνει μια εξαιρετικά προβληματική και επικίνδυνη απάντηση.

Θα ξεκινήσω από τις ρυθμίσεις του κυρίως νομοσχεδίου. Εχθές ο εισηγητής μας ο Δημήτρης Τζανακόπουλος, κατέθεσε ένσταση αντισυνταγματικότητας επισημαίνοντας ότι το Σύνταγμα στο άρθρο 51 εξειδικεύει αρχές που απορρέουν ευθέως από τη λαϊκή κυριαρχία και ότι αυτές, ακριβώς, οι αρχές παρ' ότι αναφέρονται σε βουλευτικές εκλογές έχουν εφαρμογή και στις ευρωεκλογές για το Ευρωκοινοβούλιο όπως, εξάλλου, επισημαίνει και η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής που σημειώνει, μάλιστα, ότι και το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο έχει κρίνει εαυτόν αρμόδιο για την εκδίκαση ενστάσεων, στην περίπτωση των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ότι αυτές ακριβώς οι αρχές της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας, κάμπτονται στην περίπτωση της επιστολικής ψήφου και αυτό βρίσκει έρεισμα στην ανάγκη να ξεπεραστεί ένα εμπόδιο και ο ψηφοφόρος να μπορέσει να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα.

Τι κάνει όμως, η Κυβέρνηση, με την εν λόγω ρύθμιση; Μετατρέπει την εξαίρεση σε καθολικό κανόνα. Ας μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας. Αν περάσει αυτό το νομοσχέδιο, ένας πολίτης ο οποίος ζει εκατό μέτρα από το σχολείο στο οποίο ψηφίζει, από το εκλογικό τμήμα, που δεν αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα υγείας, που δεν έχει κάποιο άλλο κώλυμα που του αποτρέπει την αυτοπρόσωπη παρουσία, θα μπορεί να ψηφίζει επιστολικά. Και αυτό η Κυβέρνηση το παρουσιάζει ως εκσυγχρονισμό αλλά αδυνατεί να απαντήσει γιατί. Γιατί, δηλαδή, μετατρέπει την εξαίρεση σε κανόνα.

Και σαν να μην έφτανε η απουσία οποιασδήποτε προϋπόθεσης

για την επιστολική ψήφο, η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους γίνεται άπαξ. Ισχύει μόνιμα μέχρι ο εκλογέας να διαγραφεί. Μετατρέπει, λοιπόν, η Κυβέρνηση την εξαίρεση σε κανόνα που παραβιάζει κατ' αρχάς τη συνταγματική πρόβλεψη και την κοινή λογική ότι οι εκλογές θα πρέπει να είναι άμεσες και ταυτόχρονες. Σε έναν κανόνα -και εδώ ερχόμαστε και στον πυρήνα του προβλήματος- που παραβιάζει το πιο σημαντικό, τη μυστικότητα της εκλογικής διαδικασίας.

Τα πράγματα εδώ είναι πάρα πολύ απλά. Όταν μπαίνουμε στο παραβάν όλες και όλοι μας είμαστε μόνες και μόνοι μας με την συνειδητή μας έχοντας το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής του ψηφοδελτίου που θέλουμε, σε μια χώρα μάλιστα όπως η δική μας, όπου για δεκαετίες με καθοριστική ευθύνη της Δεξιάς παράταξης, αυτό το τόσο αυτονόητο δικαίωμα δεν ήταν δεδομένο, σε μια χώρα που έχει υποφέρει από εξωθεσμικές και από παρακρατικές πρακτικές. Από το 1974 και μετά, όμως, όλα τα κόμματα του δημοκρατικού τόξου δεσμεύτηκαν και εργάστηκαν ώστε η εκλογική διαδικασία να είναι κάτι το απαραβίαστο. Και είναι εξαιρετικά σημαντικό για την Γ' Ελληνική Δημοκρατία που κλείνει φέτος τα πενήντα της χρόνια το γεγονός ότι ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές της δεν υπήρξαν ζητήματα νοθείας, παραβίασης του δικαιώματος των πολιτών να επιλέγουν το ψηφοδέλτιο που ήθελαν μέσα στο παραβάν και να ρίχνουν στην κάλπη αυτό που εξέφραζε τα πιστεύω τους και τις επιθυμίες τους.

Η επιστολική ψήφος δοκιμάζει αυτό το δικαίωμα και η καθολική επιστολική ψήφος ξεχειλώνει αυτό το δικαίωμα. Τι θα συμβεί αύριο σε ένα σπίτι που ένα μέλος της οικογένειας θα μπορεί να επιβάλλει τη θέλησή του στα υπόλοιπα; Τι θα συμβεί αύριο σε μια επιχείρηση όπου ο εργοδότης θα μπορεί να υποχρεώνει τους εργαζόμενους του να συμμορφωθούν με τις δικές του απαιτήσεις;

Και μη μου πείτε ότι υπερβάλλω. Ειδικά όταν όλη η χώρα θυμάται -πολύ πρόσφατα, πριν τις τελευταίες εθνικές εκλογές- εκείνον τον εργοδότη που έχοντας δίπλα του Υπουργό της Κυβέρνησής σας, εκβίαζε τους εργαζόμενους να ψηφίσουν Νέα Δημοκρατία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Οι σχέσεις εξουσίας, οι σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν σε κάθε σπίτι, σε κάθε εργασιακό χώρο, σε κάθε τοπική κοινωνία, θα έχουν τον αντίκτυπό τους, εκεί που θεωρητικά είμαστε και θα πρέπει να είμαστε όλοι ίσοι. Και μόνο η μυστικότητα της ψήφου το διασφαλίζει αυτό, δίχως εξαιρέσεις. Η Κυβέρνηση μπορεί να προσποιείται ότι δεν καταλαβαίνει τη σοβαρότητα του ζητήματος. Κατά βάθος, όμως, όλοι γνωρίζουμε τι θα συμβεί με τη γενικευμένη, την καθολική εφαρμογή της επιστολικής ψήφου.

Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι η καθολική εφαρμογή της επιστολικής ψήφου στο διηκεές χωρίς κριτήρια και για όλους, είτε κωλύονται αντικειμενικά να προσέλθουν στην κάλπη είτε όχι, όπως δηλαδή εισηγείται σήμερα η Νέα Δημοκρατία με αυτό το νομοσχέδιο, αποτελεί μια εξαίρεση και στη διεθνή εκλογική πρακτική. Δεν είναι ο κανόνας. Εφαρμόζεται σε λίγες, ελάχιστες χώρες διεθνώς, σε λιγότερο από το 6% των χωρών, στις οποίες διεξάγονται δημοκρατικές εκλογές.

Πάμε τώρα και στο δεύτερο πολύπαθο ζήτημα, που είναι το ζήτημα των Ελλήνων του εξωτερικού. Το 2019, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προχώρησε σε μια νομοθετική ρύθμιση που συνάντησε ευρεία συναίνεση από την Αντιπολίτευση. Το θεμέλιό της ήταν η διευκόλυνση του εκλογικού δικαιώματος για εκείνους και εκείνες που είχαν κάτι βασικό, μπορούσαν να αποδείξουν κάτι πολύ βασικό: Βιοτική σχέση με την Ελλάδα.

Αυτό, ακριβώς, ήταν το σημείο ευρείας συναίνεσης των πολιτικών δυνάμεων. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, όμως, δεν εκτίμησε αυτή την συναίνεση. Αντιθέτως, την υπονόμωσε και την καταστρατήγησε. Προχώρησε μόνι της στην κατάργηση των κριτηρίων που είχαν από κοινού συμφωνηθεί. Και σήμερα ολοκληρώνει αυτή την διαδικασία με τη θέσπιση του καθολικού δικαιώματος επιστολικής ψήφου, για κάθε έναν και κάθε μία που ζει στο εξωτερικό, είναι Έλληνας πολίτης, αλλά μπορεί και να μην έχει καμμία απολύτως σχέση με την ελληνική πραγματικότητα.

Είναι μια απαράδεκτη κίνηση με ανυπολόγιστες συνέπειες. Και αυτό που υπογραμμίζει το απαράδεκτό της είναι το γεγονός ότι την ίδια ώρα την ίδια ώρα που αναγνωρίζεται το δικαίωμα της επι-

στολικής ψήφου για κάποιον ο οποίος μπορεί να έχει μια φανταστική και μόνο σχέση με την «μητέρα-πατρίδα», την ίδια ακριβώς ώρα η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει δημιουργήσει τεράστια προσκόμματα στην πολιτογράφηση χιλιάδων ανθρώπων που ζουν εργάζονται και φορολογούνται στη χώρα μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Επιστολική, λοιπόν, ψήφος -από τη μία- για ανθρώπους που μπορεί να μη φορολογούνται στον τόπο μας, που δεν ζουν στον τόπο μας, που δεν ξέρουν ακριβώς -και καθόλου ενδεχομένως- ποια είναι η πολιτική πραγματικότητα στη χώρα μας, αλλά ούτε καν δικαίωμα ψήφου σε εκείνους τους ανθρώπους που εργάζονται στον τόπο μας, που φορολογούνται στον τόπο μας, που μεγαλώνουν τις οικογένειές τους εδώ στην Ελλάδα και ματώνουν για το μέλλον αυτού του τόπου. Πρόκειται για τον ορισμό της αδικίας.

Όλα αυτά, βεβαίως, δεν γίνονται τυχαία. Έχουν στον πυρήνα τους τη στρεβλή αντίληψη της Κυβέρνησης για τη δημοκρατία μας. Η Νέα Αριστερά, όμως, δεν μένει μόνο στην κριτική.

Η Νέα Αριστερά καταθέτει και προτάσεις. Και σήμερα, λοιπόν, καταθέτουμε μια πρώτη πρόταση για μια ριζική μεταρρύθμιση στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής εμπειρίας, την κατάργηση της έννοιας του ετεροδημότη και τη σύνδεση της δημοτικότητας με την κατοικία, οι πολίτες να ψηφίζουν εκεί που ζουν και εργάζονται.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Αυτό είναι απολύτως ώριμο πολιτικά πλέον και είναι και απολύτως εφικτό τεχνικά πλέον με τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα. Είναι ένα μέτρο που θα έχει πολλαπλά ευεργετικά αποτελέσματα. Καταργεί έναν αναχρονισμό, απαλλάσσει τους πολίτες από τα έξοδα μετακίνησης, διορθώνει τη στρεβλή δημογραφική εικόνα που παρουσιάζεται σήμερα και η οποία οδηγεί σε αντίστοιχες στρεβλώσεις στη χρηματοδότηση περιφερειών και δήμων, σε αντίστοιχες στρεβλώσεις συνολικά στην εκπόνηση των δημόσιων πολιτικών και, κυρίως, κατοχυρώνει το δικαίωμα των πολιτών να ψηφίζουν εκεί που η πολιτική έχει σημασία για αυτούς, στον τόπο τους. Ψηφίζει σε κάθε τόπο όποιος μένει σ' αυτόν τον τόπο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Και αυτό το ριζοσπαστικό μέτρο σε συνδυασμό με την ύπαρξη κριτηρίων για τους πολίτες που ζουν στο εξωτερικό και έχουν βιοτική σχέση, πράγματι, με τη χώρα μας σε συνδυασμό με την πολιτογράφηση εκείνων που ήδη ζουν στη χώρα μας και συνεισφέρουν στην ελληνική κοινωνία θα φέρει πραγματικά μια τέτοια μεταρρύθμιση, ένα νέο τοπίο όχι μόνο εκλογικό, κυρίως και πρωτίστως πολιτικό νέο τοπίο, γιατί εκεί ακριβώς βρίσκεται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και η ρίζα του προβλήματος της αποχής.

Η πολιτική με τον τρόπο που ασκείται σήμερα δεν εμπνέει τους πολίτες. Και αυτό δεν θα αλλάξει με την επιστολική ψήφο, το έχει δείξει άλλωστε και η ευρωπαϊκή εμπειρία η οποία διδάσκει ότι η αποχή δεν μειώνεται αποκλειστικά και μόνο με τεχνικούς τρόπους. Η αποχή μειώνεται όταν η πολιτική έχει σημασία. Και η Νέα Αριστερά είναι εδώ γιατί πιστεύει ότι η πολιτική έχει πράγματι σημασία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Έχει σημασία όταν μιλά για τα μεγάλα προβλήματα της εποχής μας, για την κοινωνική ανισότητα, για την κλιματική δικαιοσύνη, για την υπονόμηση της δημοκρατίας μας. Έχει σημασία η πολιτική όταν αλλάζει τις ζωές των ανθρώπων προς το καλύτερο στο σήμερα. Έχει σημασία η πολιτική όταν μιλά στους πολίτες με ειλικρίνεια για τα προβλήματα και προτείνει προοδευτικές λύσεις. Έχει τελικά σημασία η πολιτική όταν σεβεται και δεν απαξιώνει τους δημοκρατικούς κανόνες και, κυρίως, επενδύει στο να έχουν αυτοί θετικό αποτύπωμα στη ζωή των ανθρώπων.

Όχι, λοιπόν, στα μικροκομματικά παιχνίδια με την επιστολική ψήφο. Όχι στη μετατροπή της εξαίρεσης σε καθολική συνθήκη. Ναι στη διαμόρφωση μιας σύγχρονης προοδευτικής μεταρρύθμισης που θα διατηρεί τη μυστικότητα της ψήφου και θα διασφαλίζει ότι κάθε πολίτης θα ψηφίζει εκεί που ζει και εργάζεται.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε, κύριε Χαρίτση.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για μια παρέμβαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Γεωργαντάς): Ορίστε, κυρία Υπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Θα είμαι πολύ σύντομη, κύριε Πρόεδρε. Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Πρόεδρε, κύριε Χαρίτση, θα ήθελα να κάνω μερικά πολύ σύντομα σχόλια σε αυτά που αναφέρατε. Ρωτήσατε γιατί δεν συμπεριλάβαμε εξαρχής τη διάταξη για τις εθνικές. Απάντηση, διότι πήμα βήμα και όταν ξεκίνησε αυτή η διαδικασία δεν υπήρχε κανένα δείγμα ακόμη ότι θα διαφαινόταν ακριβώς αυτή η θετική στάση μιας μεγάλης μερίδας των Βουλευτών, όπως εκφράζονται από τους εκπροσώπους τους, άρα από σημαντικό αριθμό κομμάτων υπέρ της επιστολικής ψήφου για τους εκλογείς του εξωτερικού. Όταν διεφάνη αυτή η θετική στάση θεωρήσαμε χρέος μας να καταθέσουμε μία πρόσθετη πράξη, ξεχωριστή από το νομοσχέδιο για να μπορέσει ο κάθε Βουλευτής να τοποθετηθεί ξεχωριστά επί του νομοσχεδίου και επί της τροπολογίας.

Είπατε άνθρωποι που δεν ζουν στη χώρα θα ψηφίσουν. Κύριε Χαρίτση, δεν χορηγούμε κανένα νέο δικαίωμα ψήφου, κανένα. Δεν αλλάζει τίποτα ως προς αυτό. Διευκολύνουμε την άσκηση του δικαιώματος ψήφου, δεν χορηγούμε νέο δικαίωμα ψήφου.

Είπατε ότι είναι θεσμική εκτροπή. Το είπατε και σε δηλώσεις σας. Είναι θεσμική εκτροπή, κύριε Χαρίτση, το να διευκολύνεις τους Έλληνες πολίτες στο να ψηφίζουν; Το να άρεις πρακτικά εμπόδια στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου είναι θεσμική εκτροπή; Είναι θεσμική εκτροπή η επιστολική ψήφος, η οποία πάει να απαλείψει πρακτικά εμπόδια, πάει να πει σε έναν Έλληνα που ζει στο Περθ της Αυστραλίας ότι δεν χρειάζεται να πάρεις ένα αεροπλάνο για τρεις ώρες και να πληρώσεις 1.000 δολάρια για να ασκήσεις το δικαίωμα της ψήφου.

Πάμε, όμως, και παραπέρα και θα κλείσω με αυτό. Τι λέει η Νέα Αριστερά; Η Νέα Αριστερά λέει όχι στο νομοσχέδιο. Άρα, λέει απ' ενός όχι στους Έλληνες του εξωτερικού. Τους λέει, εάν θέλατε να ψηφίσετε, τραβήξτε, πάρτε ένα εισιτήριο αεροπλάνου, πηγαίνετε στο προξενείο, που μπορεί να είναι τρεις ώρες μακριά με το αεροπλάνο, μπορεί να πληρώσεις 1.000 δολάρια. Αυτό λέει η Νέα Αριστερά ότι δεν με ενδιαφέρει αν είναι μακριά ο τόπος κατοικίας σου.

Λέει και κάτι άλλο η Νέα Αριστερά. Όταν ψηφίζει όχι στο νομοσχέδιο το ίδιο, λέει όχι και στους Έλληνες του εσωτερικού, λέει όχι και στους εκλογείς του εσωτερικού, λέει όχι στους ηλικιωμένους συμπολίτες μας, στους εποχικά εργαζόμενους, στα άτομα με αναπηρία, στους φοιτητές εν μέσω εξεταστικής περιόδου, στους μαθητές τρίτης λυκείου οι οποίοι θα είναι εν μέσω πανελλαδικών εξετάσεων.

Τι λέμε για όλους αυτούς; Λέμε ότι εμείς θέλουμε ως πολιτεία να ενισχύσουμε τη συμμετοχή τους, να άρουμε τυχόν πρακτικά εμπόδια μπορεί να υπάρχουν στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου.

Και κλείνω με το εξής. Εγώ σέβομαι τις διαφορετικές απόψεις, αλλά, κύριε Χαρίτση, δεν μπορώ να καταλάβω γιατί αυτή η φοβικότητα; Γιατί φοβόμαστε τη συμμετοχή; Γιατί φοβόμαστε να διευκολύνουμε τον Έλληνα πολίτη όπου και εάν αυτός βρίσκεται στην άσκηση του ιερού του δικαιώματος, του δικαιώματος της ψήφου;

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο για να απαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Πριν σας δώσω τον λόγο, επιτρέψτε μου να κάνω μία ανακοίνωση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και τρεις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 20^ο Γυμνάσιο Πάτρας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)
Ορίστε, κύριε Χαρίτσης, έχετε τον λόγο.

ΑΛΕΞΗΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της Νέας Αριστεράς): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα είμαι σύντομος.

Κυρία Υπουργέ, πολύ φοβάμαι ότι αντιστρέφετε την πραγματικότητα. Δεν είπαμε εμείς ποτέ ότι δίνεται ένα νέο δικαίωμα, αλλά το γεγονός ότι αυτό το δικαίωμα δίνεται χωρίς το παραμικρό κριτήριο και μάλιστα χωρίς την αυτοπρόσωπη παρουσία η οποία διασφαλίζει μια στοιχειώδη σχέση των ανθρώπων αυτών με την εκλογική διαδικασία στην Ελλάδα είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Μας είπατε ότι λέμε όχι στους Έλληνες του εξωτερικού. Αλήθεια, εμείς λέμε όχι στους Έλληνες του εξωτερικού; Εμείς λέμε όχι στους Έλληνες του εξωτερικού όταν ψηφίσαμε και στηρίξαμε να έχουν δικαίωμα ψήφου αλλά με συγκεκριμένα κριτήρια τα οποία επιβεβαιώνουν την βιοτική τους σχέση με τη χώρα;

Ίσα - ίσα εσείς λέτε ουσιαστικά όχι στους Έλληνες του εξωτερικού, σε αυτούς οι οποίοι, πραγματικά, θα έπρεπε να έχουν αυτό το δικαίωμα και σε αυτούς οι οποίοι θα έπρεπε, πραγματικά, να μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν και να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία στη χώρα μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Λέτε, επίσης -και εκεί νομίζω ότι είναι και η απόλυτη αντιστροφή της πραγματικότητας- ότι λέμε όχι στους Έλληνες του εξωτερικού. Εμείς είπαμε ότι θα έπρεπε να υπάρξουν εξαιρέσεις, αλλά δεν μπορούν οι εξαιρέσεις να μετατρέπονται σε γενικό καθολικό κανόνα. Αυτό το οποίο κάνετε με την επιστολική ψήφο, η γενικευμένη αυτή χρήση η οποία εφαρμόζεται σε ελάχιστες χώρες του εξωτερικού δεν έχει καμμία σχέση με τη δυνατότητα διευκόλυνσης, η οποία θα έπρεπε να υπάρχει για συγκεκριμένες κατηγορίες του πληθυσμού, οι οποίες, πραγματικά, αντιμετωπίζουν αντικειμενικό πρόβλημα για να προσέλθουν στην εκλογική διαδικασία, στο εκλογικό τμήμα, στο σχολείο στο οποίο ψηφίζουν.

Και, δυστυχώς, φαίνεται ότι με επιβεβαιώνετε σ' αυτό το οποίο είπα στην ομιλία μου. Είπα στην ομιλία μου ότι είδατε το παράθυρο του πολιτικού timing το οποίο διαμορφώθηκε στις επιτροπές για να φέρετε αυτήν την απαράδεκτη τροπολογία. Βήμα - βήμα λέτε. Βήμα - βήμα γίνεται στην Ολομέλεια της Βουλής χωρίς καμμία συζήτηση, χωρίς καμμία διαβούλευση, χωρίς κανένα δημοκρατικό διάλογο μια τόσο μείζονα θεσμική μεταβολή; Δυστυχώς, όμως, εδώ η ευθύνη δεν είναι δική σας. Η ευθύνη πρωτίστως ανήκει στα κόμματα της Αντιπολίτευσης που επέλεξαν να σπεύδουν από την επιτροπή να συναινέσουν στο νομοσχέδιο σας και έτσι να σας δώσουν την ευκαιρία να προχωρήσετε σ' αυτήν τη θεσμική παρεκτροπή.

Θα πρέπει, λοιπόν, τα κόμματα της Αντιπολίτευσης να επανεξετάσουν τη στάση τους και είτε να συναινέσουν και να αναλάβουν την πολιτική ευθύνη σε μια τέτοια τροπολογία και σε ένα τέτοιο νομοσχέδιο -γιατί δεν μπορείτε να πας με το ένα χωρίς το άλλο- είτε θα πρέπει να αναθεωρήσουν πλήρως και να καταψηφίσουν μαζί με τη Νέα Αριστερά αυτό το νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Κατρίνη, εσείς...

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Δεν έχω μιλήσει καθόλου σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Και επειδή δεν έχετε μιλήσει σήμερα, πρέπει να μιλήσετε τώρα; Έχετε ως το βράδυ άπειρες ώρες. Έγινε μια συζήτηση μεταξύ του Προέδρου της Νέας Αριστεράς και της κυρίας Υπουργού πάνω στα λεγόμενα του Προέδρου. Μη χάνουμε χρόνο.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Για ένα λεπτό ακριβώς, κύριε Πρόεδρε. Θα είμαι πολύ ακριβής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ορίστε, έχετε τον λόγο για ένα λεπτό.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Τη Δευτέρα 22 Ιανουαρίου, η Υπουργός Εσωτερικών από Βήματος της Βουλής πανηγυρίζοντας και επευφημούμενη από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας μιλάει

για τη μεταρρύθμιση, τη μεγάλη τομή που κάνει, την επέκταση του νομοσχεδίου και το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου για τις εθνικές εκλογές ως πολιτική απόφαση και ενδεικτικό της μεταρρυθμιστικής πνοής της Κυβέρνησης.

Την Τρίτη 23 Ιανουαρίου, η Υπουργός Εσωτερικών παραδέχεται στη Βουλή των Ελλήνων, στην ίδια Αίθουσα, ότι αυτό το έκανε αφού είδε ότι μαζεύονται τα διακόσια «ψηφαλάκια» που απαιτούνται.

Αυτό, λοιπόν, από μόνο του δείχνει τον τυχοδιωκτισμό σας και θα ήθελα να σας πω ότι ο τυχοδιωκτισμός όχι μόνο δεν είναι αρετή στην πολιτική αλλά ενίοτε είναι και αρνητικό σύμπτωμα και απαντάται, κυρία Υπουργέ.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρία Υπουργέ, σας παρακαλώ, σύντομα. Γνωρίζετε όλοι, το βλέπετε ότι ο κατάλογος των ομιλητών είναι μεγάλος και κάποια στιγμή θα πρέπει να μιλήσουν και οι Βουλευτές.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Έχετε δίκιο, κύριε Πρόεδρε. Θα είμαι πολύ σύντομη.

Κύριε Κατρίνη, είναι πολιτικός τυχοδιωκτισμός η Κυβέρνηση που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία να καταθέτει ένα νομοσχέδιο, να εμπλουτίζει αυτό με δεκάδες προτάσεις των κομμάτων της Αντιπολίτευσης και των φορέων, να διανθίζεται αυτό, να ενισχύεται, να γίνεται καλύτερο και εν συνεχεία στη βάση αυτών που ακούστηκαν στην επιτροπή -και δη από τους απόδημους συμπολίτες μας- να έρχεται να το εμπλουτίσει; Αυτό είναι τυχοδιωκτισμός; Αυτό είναι;

Μήπως είναι τυχοδιωκτισμός κάτι άλλο; Μήπως είναι τυχοδιωκτισμός να ψηφίζεις να επί της αρχής στο νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο και μία ώρα αργότερα, όχι παραπάνω, να έρχεται και να ψηφίζεις να στην αντισυνταγματικότητα, ότι δηλαδή αυτό που ψηφίσεις θεωρείς ότι είναι αντισυνταγματικό; Αυτό είναι πολιτικός τυχοδιωκτισμός, κύριε Κατρίνη.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Όχι, σας παρακαλώ.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Έκανε προσωπική αναφορά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Δεν είναι επί προσωπικού. Το παίρνω επάνω μου και δίνω τον λόγο στον κ. Καραμέρο από τον ΣΥΡΙΖΑ. Θα ακολουθήσουν ο κ. Κωτσός, ο κ. Γιόγιακας, ο κ. Δελής και ο κ. Μαντάς.

Ορίστε, κύριε Καραμέρο, έχετε τον λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, εγώ δεν θα σταθώ πολύ στην κατάθεση της εκπρόθεσμης και προκλητικής τροπολογίας, αλλά νομίζω ότι το Σώμα ο ελληνικός λαός πρέπει να ξέρουν περισσότερα γι' αυτή την απόφαση που πήρατε, απόφαση του τμήματος οικονομικής διαχείρισης και εκκαθάρισης δαπανών του Υπουργείου Εσωτερικών για μία δαπάνη ύψους 5 εκατομμυρίων ευρώ, κυρία Κεραμέως. Εδώ είναι το έγγραφο.

Στις 18 Ιανουαρίου, πριν ακόμα περάσει το σχέδιο νόμου που συζητάμε, το οποίο βέβαια το αλλάξατε στην πορεία, βλέπω εδώ στο έγγραφο δαπάνη 5 εκατομμυρίων ευρώ για προβολή και διαφήμιση για το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου.

Θα επαναλάβετε, λοιπόν, τα όσα σκανδαλώδη πράξατε με τη λίστα Πέτσα, που το πόρισμα του ΣΔΟΕ μιλάει για ζημία 3 εκατομμυρίων ευρώ που προκάλεσε αυτή η λίστα και φέρνεται άλλα 5 εκατομμύρια ευρώ; Από τη στιγμή που φέρνεται και την τροπολογία αυτή θέλοντας να περάσετε τη συγκεκριμένη δυνατότητα και στις εθνικές εκλογές, θα χρησιμοποιήσετε και κάποιο από το υπόλοιπο των 14,5 εκατομμυρίων;

Κυρία Κεραμέως, έτσι απλά είναι τα 5 εκατομμύρια ευρώ να τα ξοδεύετε; Κάνετε το ίδιο που κάνατε στο Υπουργείο Παιδείας που προμηθευτήκατε έναντι 150 εκατομμυρίων ευρώ τους διαδραστικούς πίνακες που είναι στις αποθήκες των σχολείων;

Δεν σας ενδιαφέρει το δικαίωμα της ψήφου των ομογενών. Είπατε για τον ομογενή μας τον Έλληνα στο Περθ της Αυστραλίας

ότι θα κάνει τρεις ώρες να πάρει το αεροπλάνο για να πάει να ψηφίσει. Έχει την καθημερινότητά του και τα προβλήματά του αναμφισβήτητα ο Έλληνας του εξωτερικού. Ξέρετε ότι ένας Έλληνας κάτοικος αυτής της χώρας που μένει στο Μενίδι ή στις Αχαρνές κάνει τρεις ώρες για να πάει από το Μεσούνυχι με το 721 στην πλατεία Βάθη ή σας φαίνεται πάρα πολύ λαϊκό αυτό; Είναι το ίδιο περιβάλλον που ζει ο καθένας;

Εμείς έχουμε προτείνει εν ευθέτω χρόνω προφανώς να έχουν δικαίωμα ψήφου οι Έλληνες ομογενείς και οι Έλληνες που διώξατε χρεοκοπώντας τη χώρα τα προηγούμενα χρόνια -και δεν πρέπει να το ξεχνάμε αυτό- που τώρα κόπτεσθε για να έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στην κάλπη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ: ... (Δεν ακούστηκε)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Βεβαίως χρεοκοπήσατε τη χώρα, κύριε Τατάρα. Μην εκπλήσσεστε. Εσείς τους διώξατε και ποντάρετε τώρα στην ψήφο αυτή μήπως και αποκομίσετε κάποια μικροκομματικά οφέλη.

Σας λέμε, λοιπόν, ότι θα πρέπει να δώσετε εξηγήσεις γι' αυτά τα 5 εκατομμύρια ευρώ. Πού ακούστηκε; Δεν είναι εδώ και ο κ. Λιβάνιος. Ποια πρακτική χρηστής διοίκησης επιτάσσει να υπογράψετε 5 εκατομμύρια ευρώ δαπάνη για ένα νόμο που δεν έχει συζητηθεί στη Βουλή, που δεν έχει περάσει από το Σώμα, που δεν έχει τη νομιμοποίηση; Αλλά δεν θα μας απαντήσετε όπως δεν θα μας απαντήσετε φυσικά και για τη διαφημιστική δαπάνη των 240 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπεται μέσα στο 2024 από την κεντρική και τη γενική διακυβέρνηση.

Βέβαια, τι θέλετε να κάνετε; Θέλετε να δημιουργήσετε μια διάθλαση, ώστε οι Έλληνες του εξωτερικού, οι ομογενείς και οι κάτοικοι του εξωτερικού να μη μαθαίνουν τι συμβαίνει στην πατρίδα, τι συμβαίνει εδώ.

Θα σας πω ένα σημερινό παράδειγμα. Βγαίνει ο κ. Σκρέκας και ανακοινώνει μισό εκατομμύριο ευρώ πρόστιμο στη «FRIESLAND», μια εταιρεία γαλακτοκομικών, τα Νουνού, για να καταλαβαίνει και ο κόσμος τι πληρώνει τόσον καιρό.

Κοιτούσα τους ισολογισμούς και τα έσοδα της συγκεκριμένης εταιρείας. Το 2022 είχε 340 εκατομμύρια ευρώ έσοδα. Τις προηγούμενες χρονιές είχε 250, 260, 275. Ξαφνικά, δηλαδή, σε μια χρονιά, εκεί που αφήσατε τον πληθωρισμό της απληστίας χωρίς ελέγχους, είχε 80 εκατομμύρια ευρώ περισσότερα έσοδα, μία εταιρεία 80 εκατομμύρια ευρώ στα γαλακτοκομικά περισσότερα έσοδα και έρχεστε τώρα και τους βάζετε μισό εκατομμύριο ευρώ;

Είναι προφανώς κοροϊδία και αυτά πρέπει να τα γνωρίζουν οι Έλληνες του εξωτερικού πριν ψηφίσουν, να γνωρίζουν ότι έχετε αφήσει ασύδοτη την κατάσταση στην ακρίβεια, ότι δήθεν κόπτεσθε για το δημογραφικό την ώρα που οι νέοι γονείς σε εβδομήντα τρεις χιλιάδες οικογένειες το 2023 θα πρέπει να πληρώνουν το βρεφικό γάλα 213% ακριβότερο από άλλες χώρες της Ευρώπης, να γνωρίζουν οι Έλληνες του εξωτερικού ότι μπορεί να μπει σε ένα τρένο το παιδί τους εδώ στην Ελλάδα και να συγκρουστεί με ένα άλλο και να θρηνούμε νεκρούς κι εσείς να προσπαθείτε να συγκαλύψετε το έγκλημα, να γνωρίζουν ότι μπορεί να υπάρξεις πλημμυροπαθής όπως στην Καρδίτσα, στη Θεσσαλία λόγω της κλιματικής κατάρρευσης και του φαινομένου Daniel και μετά να έρθει η Κυβέρνηση και ο ΔΕΔΔΗΕ και να κόβει το ρεύμα σε εκατόν ενενήντα έναν αγρότες και να επίκειται διακοπή σε ακόμα οκτακόσιους είκοσι τρεις, να γνωρίζουν οι Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό και να συναποφασίζουμε ότι έρχεστε τώρα στο τέλος του μήνα να κόψετε 15,5 εκατομμύρια ευρώ από τους συνταξιούχους, 26 με 100 ευρώ από τον κάθε συνταξιούχο στις συντάξεις Φεβρουαρίου - Μαρτίου του 2024, να γνωρίζουν οι Έλληνες ομογενείς ότι έχουν φύγει από το Εθνικό Σύστημα Υγείας δέκα χιλιάδες υγειονομικοί τον τελευταίο χρόνο και δεν κάνετε τίποτα για να τους αντικαταστήσετε, να γνωρίζουν οι Έλληνες ομογενείς ότι πέφτουν οι σοβάδες στα σχολεία κι εσείς με την προηγούμενή σας ιδιότητα ξοδέψατε 150 εκατομμύρια ευρώ για διαδραστικούς πίνακες που είναι στις αποθήκες των σχολείων.

Αυτή είναι η καθημερινότητα στην Ελλάδα. Πάνω σε αυτή πρέπει να καλούνται και να αποφασίζουν οι Έλληνες πολίτες, είτε ζουν εδώ είτε ζουν στο εξωτερικό.

Τώρα να σας πω για το «γονατογράφημα» της τροπολογίας που φέρατε; Βήμα-βήμα πήγατε; Προσπαθήσατε να εξαπατήσετε

πολιτικά ερχόμενη εδώ με μια εκπρόθεσμη τροπολογία, γνωρίζοντας ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο έως αδύνατο να φτάσετε στη συναίνεση διακοσίων Βουλευτών και μάλιστα να αντιστρέψετε το κλίμα, για να δημιουργείτε ένταση προκειμένου να ξεφύγετε από τα εσωτερικά σας προβλήματα.

Δεν ξέρω αν πήγατε στα σεμινάρια για το ζήτημα της άρσης των διακρίσεων του οικογενειακού δικαίου. Δεν ξέρω σε ποιο από τα τρία σεμινάρια συμμετείχατε, αλλά δεν θα μπορέσετε με τέτοιες πρακτικές να ξεφύγετε από την πραγματικότητα.

Η πραγματικότητα είναι ότι εμείς έχουμε συγκεκριμένες προτάσεις, καταθέσαμε συγκεκριμένες τροπολογίες, μιλάμε για τον ηλεκτρονικό κατάλογο προκειμένου να μπορούν και οι Έλληνες που ζουν στη χώρα και δουλεύουν σε εποχικές δουλειές να εργάζονται και να ψηφίζουν όπως συνέβη σε εσωτερικές διαδικασίες των δύο μεγάλων προοδευτικών κομμάτων του Κοινοβουλίου. Λέμε για το δικαίωμα ψήφου πρόσβασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες προτείνοντας ένα συγκεκριμένο σχέδιο προσβάσιμων εκλογικών κέντρων. Θα πρέπει αυτά να τα κοιτάξετε με προσοχή αλλά, κυρίως, να μη βλέπετε τη νομοθέτηση σαν μια ευκαιρία να αρμέξετε το δημόσιο ταμείο. Γιατί αυτό κάνει με τα 5 εκατομμύρια ευρώ από το Υπουργείο Εσωτερικών και δεν μπορείτε παρά να μας δώσετε εξηγήσεις, γιατί πριν έρθει στη Βουλή το νομοσχέδιο πήρατε μια τέτοια απόφαση που ζημιώνει το ελληνικό δημόσιο.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Γεώργιος Κωτσός από τη Νέα Δημοκρατία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, δεν θα αποφύγω τον πειρασμό να σχολιάσω την επιχειρηματολογία του προηγούμενου ομιλητή που εξέφρασε την άποψη ότι πρέπει να ενημερώνονται οι Έλληνες του εξωτερικού. Μα δεν ενημερώνεστε εσείς για αυτά που συμβαίνουν στην Ελλάδα. Επιχειρήσατε να πείτε ότι υπάρχει διάταξη με την οποία κόβονται τα ρεύματα στους αγρότες στη Θεσσαλία. Σας πληροφορώ ότι αυτό έχει διευθετηθεί. Δεν υφίσταται αυτό το ζήτημα. Δεν υπάρχει αυτό το ζήτημα.

ΜΑΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΤΟΛΗ: Δεν έχει διευθετηθεί καθόλου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΜΕΡΟΣ: Δεν έχει διευθετηθεί.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ: Καλό θα είναι όταν παίρνουμε μέρος στο δημόσιο διάλογο να είμαστε ειλικρινείς και να είμαστε ενημερωμένοι.

Θα μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, να αναφέρω ένα πολύ συγκεκριμένο και υπαρκτό παράδειγμα αναφορικά με το νομοσχέδιο που συζητούμε. Ο κ. Κώστας στο τέλος της δεκαετίας του 1960 έφυγε οικονομικός μετανάστης στη Γερμανία. Το 2019, κύριε Υπουργέ, ήρθε στην Ελλάδα και ψήφισε στις εκλογές. Το 2023 δεν μπόρεσε να έρθει. Ήταν στη Γερμανία αλλά δυστυχώς με τις διατάξεις που είχαμε στο νομοθέτημα που ψηφίσαμε όλοι μαζί, δεν μπόρεσε να ψηφίσει. Δεν είχε το δικαίωμα να ψηφίσει. Και εύλογα αναρωτιέται «μα ψήφισα το 2019. Το 2023 γιατί δεν μπορώ να ψηφίσω;». Σ' αυτόν τι απαντάμε, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι;

Οφείλουμε σε όλες τις Ελληνίδες και σε όλους τους Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται στη Γη, να τους δώσουμε τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ευκαιρίες; Αν απαντούμε ναι σ' αυτό τότε θα πρέπει να δώσουμε και απάντηση πως θα εξυπηρετήσουμε, θα διευκολύνουμε τις Ελληνίδες και τους Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται, να συμμετέχουν στην κορυφαία διαδικασία που είναι η εκλογή οργάνων, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο είτε σε τοπικό επίπεδο είτε σε εθνικό επίπεδο. Αυτό ακριβώς έρχεται να κάνει και το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Είναι η πρώτη φορά που η Νέα Δημοκρατία συζητά σε αυτή τη διαδικασία; Το ξεκινήσαμε το 2019 με τον κ. Θεοδωρικάκο και προκειμένου να επιτευχθεί η συναίνεση αναγκάστηκαν να γίνουν συμβιβασμοί που οδήγησαν στο παράδειγμα και στις αστοχίες που σας ανέφερα πιο πριν. Δεν θα πρέπει να άρουμε αυτούς τους συμβιβασμούς, αυτές τις αστοχίες; Και οι αρχές που διέπουν την ψηφοφορία αναφέρθηκαν πιο πριν από τον κ. Χαρίτση. Είναι η

καθολικότητα, η αμεσότητα, η μυστικότητα. Δεν διασφαλίζονται αυτά τα τρία με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο; Ιδιαίτερα η πρώτη αρχή. Η αρχή της καθολικότητας. Να έχουν, δηλαδή, τη δυνατότητα όλες οι Ελληνίδες και όλοι οι Έλληνες να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία. Θα δημιουργήσουμε ξανά προσκόμματα - μέσα από διάφορες δικαιολογίες δημιουργώντας ένα δήτην άλλοι για τους εαυτούς μας- στους Έλληνες που ζουν εκτός Ελλάδος. Μεγάλη συζήτηση για τη συναίνεση. Ναι, διεφάνη κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην επιτροπή ότι υπάρχει μια ευρεία συναίνεση αναφορικά με το νομοσχέδιο. Παράλληλα ήρθε η Κυβέρνηση με μία τροπολογία να διευρύνει τη δυνατότητα αυτή και στις εθνικές εκλογές. Κατηγορείτε την Υπουργό για ποιον λόγο το έφερε στη συνέχεια. Μα, η συγκρότηση, η συζήτηση και η τελική διαμόρφωση ενός νομοσχεδίου δεν είναι μια δυναμική διαδικασία η οποία διαμορφώνεται στις επιτροπές και καταλήγει τελικά μέσα από την Ολομέλεια να ψηφιστεί. Εκτός και αν θεωρείτε ότι η ακρόαση των φορέων είναι μια τυπική διαδικασία απλά και μόνο για να περάσει. Ό,τι κι αν πουν δεν τους ακούμε, δεν τους λαμβάνουμε υπ' όψιν και προχωρούμε στην πεπατημένη του αρχικού νομοσχεδίου.

Τι κάνει η Υπουργός με την τροπολογία, αφού είδε και τη συναίνεση που υπάρχει συνολικά στη βασική αντίληψη ότι όλες οι Ελληνίδες και όλοι οι Έλληνες πρέπει να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία; Αφού ακούσαμε και στην ακρόαση φορέων το σύνολο των εκπροσώπων μας, των αποδήμων που ζητούν αυτή τη δυνατότητα να επεκταθεί πέρα από τις ευρωπαϊκές εκλογές και στις εθνικές εκλογές- έρχεται και κάνει το αυτονόητο. Δίνει τη δυνατότητα και σας καλεί να συμμετέχετε εφόσον συμφωνείτε στη βασική αρχή ότι όλοι πρέπει να συμμετέχουν και να έχουν την ίδια ευκαιρία και την ίδια δυνατότητα αυτή τη διαδικασία να επεκταθεί και στις εθνικές εκλογές.

Ακούγονται διάφορες δικαιολογίες για τερατουργήματα κ.λπ., θεωρώντας ή δίνοντας την αίσθηση στον απλό ακροατή ότι απλά ψάχνουμε να βρούμε άλλοι για να ξεφύγουμε από την ψήφιση του νομοσχεδίου και της τροπολογίας. Εκείνο που έκανε τη μέγιστη εντύπωση είναι, ότι ενώ επί της αρχής υπήρξε σύμφωνη γνώμη από τα τουλάχιστον δύο μεγαλύτερα κόμματα της Αντιπολίτευσης στο νομοσχέδιο, έρχονται μετά και καταψηφίζουν τη συνταγματικότητα του νομοσχεδίου που επί της αρχής ψήφισαν. Και το σπουδαιότερο; Ο εισηγητής του ΠΑΣΟΚ, απευθυνόμενος στα κόμματα που κατέθεσαν την αίτηση αντισυνταγματικότητας είπε ότι δεν υπάρχουν ερείσματα αντισυνταγματικότητας. Και στο τέλος καταψηφίσατε. Ψηφίσατε μάλλον την αίτηση αντισυνταγματικότητας. Θεωρώ ότι πρέπει πάνω από όλα να είμαστε ειλικρινείς με τους εαυτούς μας και ειλικρινείς με τους πολίτες τους οποίους εκφράζουμε. Αν πραγματικά πιστεύουμε στα ίδια δικαιώματα, στην ισοπολιτεία και ισονομία του συνόλου των Ελλήνων και των Ελληνίδων, μονόδρομος είναι να το ψηφίσουμε. Να σας θυμίσω μάλιστα τον στίχο του ποπτικού τραγουδιού που λέει «στα ξένα ήμουν Έλληνας και στην Ελλάδα ξένος». Δεν πρέπει να το επιτρέψουμε αυτό. Αναφέρθηκαν πλείστα όσα παραδείγματα: από τον Καποδίστρια, από τον Υψηλάντη, από ευεργέτες που έχουν βοηθήσει την Ελλάδα ενώ δεν έζησαν στην Ελλάδα. Διέπρεψαν οπουδήποτε αλλού. Τον κ. Κώστα, την κ. Μαρία που ζει στην Αμερική, που ζει στην Αυστραλία, που ζει στη Γερμανία, θα πρέπει να τους δώσουμε τη δυνατότητα να εκφράζονται στο σύνολο των εκλογικών διαδικασιών της Ελλάδας που έχει στην καρδιά της, της Ελλάδας που αγαπά και πονά.

Μια τελευταία κουβέντα, κύριε Πρόεδρε, δώστε μου το δικαίωμα να πω για την πρόβλεψη που έχει το νομοσχέδιο για τους πλημυροπαθείς της Θεσσαλίας και ιδιαίτερα του πρωτογενούς τομέα δίνοντάς τους τη δυνατότητα της απαλλαγής από τα μισθώματα προς τους δήμους -όσοι μισθώνουν δημοτικές γαίες- προκειμένου να τους διευκολύνει να παραμείνουν στα χωράφια τους μετά από μία δύσκολη περιπέτεια, μετά από μία πλημύρα, έναν κατακλυσμό, που τους στέρησε και την παραγωγή, τους στέρησε και τη δυνατότητα να έχουν οικονομικό εισόδημα. Μάλιστα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επεκταθεί κατά δύο χρόνια αυτή η διαδικασία.

Θεωρώ ότι μέσα από το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, κυρία Υπουργέ, δυναμώνουμε τη δημοκρατία αλλά όχι μόνο τη δημο-

κρατία. Δυναμώνουμε την Ελλάδα. Και σε αυτό πρέπει να συνηγορήσετε όλοι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα άνω δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας, αφού ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής και ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», τριάντα εννιά μαθητρίες και μαθητές και δύο συνοδοί εκπαιδευτικοί από το 20^ο Γυμνάσιο Πάτρας, δεύτερο τμήμα.

Σας καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Τον λόγο έχει ο κ. Βασίλειος Γιόγιακας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΙΟΓΙΑΚΑΣ: Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η νομοθέτηση της επιστολικής ψήφου είναι θεωρώ η απαρχή μιας σημαντικής εξέλιξης για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τους απόδημους Έλληνες. Είναι ένα ουσιαστικό βήμα προς τη δυνατότητά τους να ψηφίσουν, με αρχή τις ευρωεκλογές του ερχόμενου Ιουνίου, χωρίς πρακτικές δυσκολίες, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούν από τον τόπο τους. Ένα βήμα που έρχεται σε συνέχεια του νόμου που ψηφίστηκε τον περασμένο Ιούλιο και με τον οποίον καταργήθηκαν όλοι οι νομικοί περιορισμοί σε όσους Έλληνες επιθυμούν να ψηφίσουν από το εξωτερικό.

Η επιστολική ψήφος αποτελούσε, άλλωστε, ένα διαχρονικό αίτημα των εκτός Ελλάδας Ελλήνων, γι' αυτό και γνωρίζουμε ότι υποδεχόμαστε τη θεσμοθέτησή μας με ιδιαίτερη ικανοποίηση. Αυτό επιβεβαίωσαν σε συνάντησή μας την περασμένη εβδομάδα και οι ομογενείς Βουλευτές που επισκέφθηκαν τη χώρα μας ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Παγκόσμιας Διακοινοβουλευτικής Ένωσης Ελληνισμού.

Πιστεύω, μάλιστα, ότι το παράδειγμα της εκλογικής μου περιφέρειας, της Θεσπρωτίας, είναι από τα πιο χαρακτηριστικά της διπλής στόχευσης: Εξωτερικής και εσωτερικής που έχει αυτή η νέα, για τα δικά μας εκλογικά πράγματα, διαδικασία. Είναι μια περιοχή από την οποία κατάγονται πολλοί συμπατριώτες μας που ζουν στο εξωτερικό, μια περιοχή με υψηλό ποσοστό ηλικιωμένων και γενικότερα συμπολιτών μας με προβλήματα κινητικότητας, αρκετοί από τους οποίους ζουν σε δεκάδες ορεινά και απομονωμένα χωριά, με εποχικούς εργαζόμενους στον τουρισμό και ασφαλώς με ετεροδημότες που ζουν μακριά -στην Αθήνα και αλλού- που όσο και να θέλουν να συνδυάσουν τις εκλογές με μια επίσκεψη στα πάτρια εδάφη δεν θα έχουν πάντα την άνεση να το κάνουν. Το ίδιο άλλωστε ισχύει και για τους φοιτητές και τους σπουδαστές που είναι μακριά από τις οικογένειές τους.

Οι προσεχείς εκλογές για την Ευρωβουλή προσφέρουν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια ιδανική ευκαιρία να εφαρμοστεί για πρώτη φορά η επιστολική ψήφος: Από τη μια γιατί το ψηφοδέλτιο κάθε κόμματος είναι ενιαίο για όλη την επικράτεια -κάτι που απλοποιεί τη σχετική διεργασία- και από την άλλη γιατί ο χρόνος των ευρωεκλογών είναι κάθε φορά γνωστός πολύ καιρό πριν, επιτρέποντας έτσι έγκαιρο προγραμματισμό.

Επίσης, επειδή κάποιοι πολίτες δεν έχουν ισχυρό κίνητρο να πάνε να ψηφίσουν στις ευρωεκλογές, ίσως είναι οι πιο κατάλληλες για να δούμε αν και κατά πόσο η επιστολική ψήφος μπορεί από μόνη της να κάνει τη διαφορά ενισχύοντας τη συμμετοχή. Η επιτυχία της επιστολικής ψήφου κρίνεται από την αποδοχή της στους ψηφοφόρους και η αποδοχή της μεταξύ των εκλογέων κρίνεται -αλλά όχι μόνο- από την αξιοπιστία της διαδικασίας. Και εδώ στις σχετικές διατάξεις του νομοσχεδίου που συζητούμε, η αξιοπιστία διασφαλίζεται με τρόπο, θεωρώ, αδιαμφισβήτητο.

Έχουν ληφθεί όλες οι προβλέψεις οι οποίες εγγυώνται την εγκυρότητα του εκλογικού αποτελέσματος, τον μυστικό χαρακτήρα της ψηφοφορίας, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Πέρα από την τήρηση των απτών προϋποθέσεων του αρμόδιου γραφείου του Οργανισμού για την Αγάθεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, του ΟΑΣΕ, προβλέπονται πρόσθετες δικλίδες

ασφαλείας. Οι προβλέψεις αυτές θεωρώ ότι απαντούν στις ενστάσεις και τις επιφυλάξεις που εκφράστηκαν από την Αντιπολίτευση σχετικά με τη διαδικασία, γι' αυτό και προκαλεί έκπληξη -αν όχι προβληματισμό- η αντίδραση ορισμένων κομμάτων που έσπευσαν αυθαίρετα και προκαταβολικά να υποσκάψουν την αξιοπιστία της επιστολικής ψήφου με επιχειρήματα όπως ότι υποβιβάζεται η συμμετοχή του λαού στις εκλογές ή ότι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας πάει να κάνει λαθροχειρία και καλπονοθεία. Αυτά είναι επιχειρήματα που δεν αντέχουν σε σοβαρή κριτική και που παραβλέπουν ότι η πρακτική αυτή εφαρμόζεται με επιτυχία σε δεκάδες χώρες εντός και εκτός Ευρώπης, για δεκαετίες, χωρίς να αμφισβητηθεί το αδιάβλητο της εκλογικής διαδικασίας. Είναι, ξέρετε, αυτή η λογική που μας έχουν συνηθίσει κάποιοι από την Αντιπολίτευση του «όλα ή τίποτα» ή του «ναί μεν, αλλά».

Δύσκολα μπορεί να αρνηθεί κανείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η καθολική άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με την επιστολική ψήφο αποδεικνύει το σεβασμό σε μια θεμελιώδη ιδιότητα του πολίτη. Υπόσχεται να αναζωογονήσει την εκλογική διαδικασία και τη γνήσια έκφραση της λαϊκής εντολής εφόσον αυτή νομιμοποιείται από την αυξημένη συμμετοχή.

Όσοι πιστεύουμε στην αντιπροσωπευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία, θέλουμε η επιστολική ψήφος να πετύχει το σκοπό της έχοντας πάντα επίγνωση ότι είναι ένας μόνος από τους τρόπους που έχουμε στη διάθεσή μας με σκοπό να ενισχύσουμε τη δημοκρατία μας και τη συμμετοχή στους θεσμούς.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Γιόγιακα.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Ιωάννης Δελής από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΣ: Σύμφωνα με την Κυβέρνηση σήμερα συζητούμε μια ιστορική μεταρρύθμιση με την οποία ενδυναμώνεται η δημοκρατία και μαζί η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην πολιτική. Μεγάλες κουβέντες.

Μάλιστα, η Κυβέρνηση στάζει και μέλι για την αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός τους χαιρετίζει με νόημα που στηρίζουν ανοιχτά και αυτή τη μεταρρύθμιση, ενώ η Υπουργός Εσωτερικών χαρακτηρίζει ελπιδοφόρα τη στάση της, τόσο ελπιδοφόρα που με τροπολογία χθες τους ζητά -γιατί όχι, τρώγοντας έρχεται η όρεξη- να επεκταθούν οι ρυθμίσεις του νομοσχεδίου και στις εθνικές εκλογές.

Εν τω μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ με κινήσεις ενός απόλυτου κοινοβουλευτικού παραλογισμού, που θα μνημονεύονται αύριο στην κοινοβουλευτική ιστορία, τι κάνουν; Από τη μια δηλώνουν ότι ψηφίζουν επί της αρχής, δηλαδή επί της ουσίας το νομοσχέδιο και από την άλλη, την ίδια στιγμή, ψηφίζουν ότι αυτό είναι αντισυνταγματικό. Ψηφίζουν, δηλαδή, ένα νομοσχέδιο το οποίο οι ίδιοι θεωρούν ότι είναι αντισυνταγματικό.

Θυμίζουμε, βέβαια, ότι λίγες μέρες πριν ο Άδωνις Γεωργιάδης χαρακτήριζε ως μεγάλο βήμα προόδου την ψήφο από τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ σε πολλά νομοσχέδια της Κυβέρνησης. «Το να μπορούν Νέα Δημοκρατία, ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ να συνεννοούνται στα μείζονα, είναι ένα μεγάλο βήμα μπρος του πολιτικού μας συστήματος» έλεγε χαρακτηριστικά.

Και βέβαια, όπως και να το κάνουμε οι εκλογές είναι ένα τέτοιο μείζον πολιτικό ζήτημα, ειδικά όταν στις εκλογές οι όροι διεξαγωγής τους αλλάζουν προς το χειρότερο όπως επιχειρείται τώρα με την επιστολική ψήφο που φέρνει αυτό το νομοσχέδιο. Γιατί αυτό, ακριβώς, είναι που πρόκειται να συμβεί με την επιστολική ψήφο, καθώς φανερά πια στις εκλογές στρώνεται το έδαφος ώστε να φουντώσουν και να ενταθούν ακόμα περισσότερο οι εκβιασμοί και οι κάθε είδους πιέσεις από τη μεγαλοεργοδοσία προς τους εργαζόμενους, αλλά και από άλλους μηχανισμούς πολιτικούς και ισχυρά λόμπι προς τους ψηφοφόρους. Και φυσικά αυτό οδηγεί κατευθείαν ακόμα και στην αλλοίωση των εκλογικών αποτελεσμάτων.

Να μέχρι πού φτάνετε να οδηγηθείτε όταν έχετε στόχο σας όλο το αστικό πολιτικό σύστημα, μέσα και από τις εκλογές να αποσπάτε πιο αποτελεσματικά τη συναίνεση του λαού στη σφαγή

του, ώστε να νομιμοποιείτε τα αντιλαϊκά και αντιδραστικά μέτρα που ψηφίζετε κάθε φορά.

Και κάπως έτσι εξηγείται και όλη αυτή η απλόχερη συναίνεση της αστικής Αντιπολίτευσης σε ένα ακόμα κυβερνητικό νομοσχέδιο.

Και μέσα σε αυτό το κλίμα η Κυβέρνηση παριστάνοντας την αθώα, να επιμένει ότι το νομοσχέδιο της επιστολικής ψήφου δεν είναι παρά μια απλή τεχνική διευκόλυνση για τη συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία.

Κατ' αρχάς οι ρυθμίσεις που εισάγονται δεν αφορούν μονάχα στους απόδημους Έλληνες αλλά σε όλους τους ψηφοφόρους. Ειδικά, όμως, για τους απόδημους -των οποίων βέβαια την ψήφο πολλοί αγαπάτε, αλλά για τα ελληνικά σχολεία των παιδιών τους αδιαφορείτε, όπως στο Μόναχο όπου κλείνουν αβέρτα σχολεία- δεν φτάνει ότι η επιστολική ψήφος μπορεί να συμπεριλαμβανεί, σύμφωνα με το νόμο που ψηφίσατε, ακόμα και εκλογείς οι οποίοι δεν έχουν κανένα απολύτως οικονομικό ή κοινωνικό δεσμό με τη χώρα, αγνοούν τις εξελίξεις και, κυρίως, δεν επηρεάζονται, δεν υφίστανται τις συνέπειες της οποιας επιλογής τους.

Τώρα έρχεστε με το νομοσχέδιο αυτό και πάτε ένα βήμα παραπέρα. Καταργείτε εντελώς τη δυνατότητα αυτοπρόσωπης παρουσίας τους σε ένα εκλογικό τμήμα, καθιστώντας την επιστολική ψήφο ως τη μόνη επιλογή που έχουν, δηλαδή υποχρεωτική. Την ίδια ώρα στο εσωτερικό προσφέρετε και τις δύο επιλογές και την αυτοπρόσωπη και την επιστολική. Άρα γίνεται κατάτμηση του ενιαίου εκλογικού σώματος ως προς τους όρους συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, η οποία μαζί με το σπάσιμο της ταυτοχρονίας των εκλογών συνιστούν, ξέρετε, μια ουσιαστική πολιτική παρέμβαση. Δεν είναι ένα απλό τεχνικό ή τυπικό ζήτημα.

Μάλιστα, εκτός από τους ψηφοφόρους του εξωτερικού, προκύπτει θεωρητικά και το ενδεχόμενο και για το εσωτερικό της χώρας η ψηφοφορία στις ευρωεκλογές του Ιούνη που έρχεται να γίνει αποκλειστικά με επιστολική ψήφο, αφού όλοι οι εκλογείς, σύμφωνα με αυτό το νόμο που θα ψηφίσετε, έχουν το δικαίωμα να την επιλέξουν αυτή την επιστολική ψήφο. Επιστολική ψήφος, όμως, σημαίνει στην ουσία ότι δεν διασφαλίζεται ούτε η μυστικότητα ούτε η αμεσότητα, δηλαδή δεν διασφαλίζεται η ιδιωτικότητα της ψήφου κι όλα αυτά δημιουργούν τελικά μεγάλες και βάσιμες αμφιβολίες για το ίδιο το αδιάβλητο των εκλογών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ρόλος των εφορευτικών επιτροπών και των δικαστικών αντιπροσώπων με το νομοσχέδιο ανατίθεται πλέον στους κούριερ των ιδιωτικών εταιρειών. Αυτό κάνει. Τους κινδύνους αλλοίωσης των εκλογών επιβεβαιώνει και η διεθνής πείρα με χιλιάδες χαμένους φακέλους να ανακαλύπτονται μέρες μετά τις εκλογές στην Αμερική μαζί με την παραποίηση βέβαια ταχυδρομικών εγγράφων και τη συμπλήρωση ψηφοδελτίων από τρίτους, αλλά και στην Ελβετία όπου βρέθηκαν εκατοντάδες ψήφοι με τις ίδιες υπογραφές και έγινε αντικατάσταση ψήφων την ώρα της διαλογής.

Είναι χαρακτηριστική μάλιστα μια περίπτωση μαζικής πλαστογραφίας στη Γερμανία. Στις τοπικές εκλογές του Quakenbruck το 2018, πριν λίγα χρόνια δηλαδή, «Die Linke», το αδελφάκι του ΣΥΡΙΖΑ συγκέντρωσε πάνω από το 60% των επιστολικών ψήφων σε αυτό το μέρος, ενώ στην περιφέρεια πήρε το 3%. Ορισμένοι ψηφοφόροι είχαν λάβει έγγραφο επιστολικής ψήφου παρ' ότι δεν είχαν υποβάλει αίτηση. Σύμφωνα με καταγγελίες έγγραφα επιστολικής ψήφου είχαν κλαπεί από τα γραμματοκιβώτια. Αρκετοί ψηφοφόροι που ήθελαν να ψηφίσουν αυτοπροσώπως τη μέρα των εκλογών ενημερώθηκαν ότι είχαν ήδη ψηφίσει -λέει- επιστολικά. Επιπλέον, ορισμένα έγγραφα είχαν πλαστές υπογραφές. Φυσικά ακολούθησε έρευνα από την οποία προέκυψε ότι στελέχη του κόμματος αυτού πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι κι έδιναν οδηγίες σε άτομα που δεν μιλούσαν και τόσο καλά γερμανικά να υποβάλουν αίτηση για επιστολική ψήφο. Οι ίδιοι στη συνέχεια συμπλήρωναν τα ψηφοδέλτια και πλαστογραφούσαν την υπογραφή του ψηφοφόρου. Το περιφερειακό δικαστήριο -γιατί εκεί αποκαλύφθηκαν όλα αυτά- καταδίκασε τον επικεφαλής αυτής της εκλογικής απάτης σε επτά μήνες φυλάκισης με αναστολή, ποινή η οποία επιβεβαιώθηκε και από το ομοσπονδιακό δικαστήριο. Και μια ειρωνεία της τύχης. Το συγκεκριμένο στέλεχος του «Die Linke» φιγουράρει ακόμα και σήμερα ως εκλεκτό μέλος της

ευρωπαϊκής πλατφόρμας για δημοκρατικές, παρακαλώ, εκλογές.

Δεν είναι τυχαίο ότι η Γαλλία έχει εγκαταλείψει από το 1975 ακόμα το σύστημα της επιστολικής ψήφου για το εσωτερικό της χώρας διατηρώντας την μόνο για τους ψηφοφόρους του εξωτερικού, αλλά κι εκεί πρόσφατα είδαμε την ακύρωση αποτελεσμάτων δύο εκλογικών περιφερειών λόγω τεχνικών -καταλαβαίνετε- προβλημάτων.

Κλείνοντας, αν νομίζετε με όλα αυτά ότι ο λαός θα αποδεχτεί ως μονόδρομο την αντιδραστική σας πολιτική και θα σκύψει το κεφάλι, τότε ματαιοπονείτε. Υπάρχει και άλλος δρόμος για τον λαό και αυτός, βέβαια, είναι η πρόταση διεξόδου που προτείνει το ΚΚΕ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Περικλής Μαντάς από τη Νέα Δημοκρατία και θα ακολουθήσει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος των Σπαρτιατών, ο κ. Κόντης.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΑΝΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το σημερινό νομοσχέδιο η χώρα μας αποκτά για πρώτη φορά τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει ένα μεγάλο και σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού, προς την κατεύθυνση της πρόοδου και προς την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής κανονικότητας όσον αφορά στην εμπάθυνση, την εμπέδωση και τη λειτουργία της δημοκρατίας μας. Διότι για πρώτη φορά μια κυβέρνηση στην Ελλάδα τολμά να βελτιώσει δομικά και να εκσυγχρονίσει τη βασικότερη, την ουσιαστικότερη και την πιο θεμελιώδη δημοκρατική διαδικασία, τη διαδικασία δηλαδή πραγματοποίησης των εκλογών.

Με όχημα τις επικείμενες ευρωεκλογές και την επιστολική ψήφο την οποία σήμερα συζητάμε, η χώρα μας επιτέλους αποκτά έναν εναλλακτικό τρόπο για τη διενέργεια των εκλογών, έναν τρόπο που δεν περιορίζει αλλά διευρύνει τη δημοκρατία ώστε να αφορά ακόμα πιο πολλούς, έναν τρόπο που δεν αποκλείει αλλά συμπεριλαμβάνει όλους τους πολίτες μας και ειδικότερα όσους βρίσκονται μακριά από τις εστίες τους, όσους εργάζονται, όσους αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα και όσους βρίσκονται για οποιονδήποτε λόγο στο εξωτερικό και έναν τρόπο που με μεθοδικότητα, ακρίβεια και επαγγελματισμό διασφαλίζει ότι οι τρεις βασικές συνταγματικές αρχές, οι αρχές δηλαδή της αμεσότητας, της καθολικότητας και της μυστικότητας της ψήφου, προωθούνται στο ακέραιο και καθολικό.

Είναι γεγονός ότι το σημερινό νομοσχέδιο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί δεξιό, κεντρώο ή αριστερό, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί συστημικό ή μη συστημικό και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί περισσότερο φιλελεύθερο ή περισσότερο σοσιαλιστικό διότι η επιστολική ψήφος δεν έχει αμιγώς πολιτικά χαρακτηριστικά, δεν ασχολείται με τις κομματικές τοποθετήσεις των ψηφοφόρων αλλά θεμελιώνει, εμβαθύνει και διευρύνει το δημοκρατικό δικαίωμα που έχουμε όλοι μας να μπορούμε να επιλέγουμε απ' όπου και αν βρίσκομαστε τους αντιπροσώπους μας στο εθνικό και το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Κατά συνέπεια είναι προς τιμήν των κομμάτων της Αντιπολίτευσης που δίνουν θετική ψήφο σε αυτό το νομοσχέδιο, διότι φαίνεται να αντιλαμβάνονται αυτό που καθένας μπορεί να καταλάβει, ότι τέτοιες ρυθμίσεις δυναμώνουν τη δημοκρατία και ενισχύουν τις επιλογές των πολιτών. Και, βέβαια, αποτελεί χρέος μας όλα τα κόμματα που διαμορφώνουν αυτή τη στιγμή τη μεγάλη κοινοβουλευτική Πλειοψηφία για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές, αυτά τα κόμματα να εγκρίνουν την επιστολική ψήφο και για τις εθνικές εκλογές. Διότι είναι η καλύτερη ευκαιρία για το πολιτικό μας σύστημα να αποδείξει ότι έχει πλέον ωριμάσει και ότι είναι σε θέση να ακούει τη φωνή και τον παλμό της Ελλάδας και των Ελλήνων του εξωτερικού.

Από την άλλη πλευρά, βέβαια, η αρνητική θέση άλλων κομμάτων της Αντιπολίτευσης τα οποία καταψηφίζουν το νομοσχέδιο προκαλεί εύλογες απορίες. Γιατί πώς είναι δυνατόν ένα κοινοβουλευτικό κόμμα να μη θέλει να ψηφίζουν όσο το δυνατόν περισσότεροι; Πώς γίνεται έμμεσα να ζητείται η ψήφος να περιοριστεί σε κάποιους λίγους και εκλεκτούς; Πώς γίνεται να προφασίζονται αμφιλεγόμενα επιχειρήματα για να δικαιολογήσουν την άρνησή τους; Και τι δεν ακούσαμε τις τελευταίες ημέ-

ρες. Ακούσαμε ότι δήθεν δημιουργούνται προβλήματα χειραγώγησης ψήφου από εργοδότες και άλλους μηχανισμούς, ότι αν οι πολίτες μπορούν να ψηφίσουν από την άνεση του καναπέ τους γίνονται μαλθακοί και δεν κατεβαίνουν στους δρόμους για να διεκδικήσουν τα δικά τους και κάποιοι άλλοι ανακάλιπταν ζητήματα νομιμότητας και συνταγματικότητας εκεί που δεν υπάρχουν ή εργαλειοποίησαν τα ΑΜΕΑ, λέγοντας ότι ζήτησαν διευκολύνσεις προσβασιμότητας και όχι επιστολικής ψήφου. Δηλαδή μέχρι να φτιάξουμε ράμπες και υποδομές σε κάθε εκλογικό κέντρο, σε κάθε σχολείο, σε κάθε χωριό σε όλη την Ελλάδα, μέχρι τότε οι άνθρωποι να ταλαιπωρούνται και να μην μπορούν να ψηφίσουν από το σπίτι τους. Ας μη γελιόμαστε, όμως. Κοινή συνισταμένη όλων αυτών των παρωχημένων προτάσεων είναι σαφέστατα μόνο μία. Η καταψήφιση για την καταψήφιση, η αντιδραστικότητα για την αντίδραση και η φοβικότητα απέναντι στη διευρυμένη δημοκρατία.

Με το νομοσχέδιο που ψηφίζουμε σήμερα, για πρώτη φορά στην Ελλάδα οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με αναπηρία, οι εποχικά εργαζόμενοι και όσοι εργάζονται την ημέρα των εκλογών, οι φοιτητές, οι σπουδαστές, οι μαθητές, όσοι βρίσκονται εκτός Ελλάδας και έχουν δικαίωμα ψήφου, οι Έλληνες απανταχού στον κόσμο, οι φοιτητές μας στα πανεπιστήμια του εξωτερικού, οι επαγγελματίες που βρίσκονται εκτός Ελλάδας, όλοι αυτοί κι ακόμα περισσότεροι αποκτούν επιτέλους τη δυνατότητα να ασκήσουν εύκολα και με όλες τις θεσμικές διασφαλίσεις το απόλυτο δημοκρατικό τους δικαίωμα. Αυτό αποτελεί μια εθνική κατάνκτηση ιστορικής σημασίας.

Παράλληλα, λοιπόν, με τις ρυθμίσεις που ψηφίζουμε σήμερα θέτουμε τις βάσεις και για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, ώστε να μπει επιτέλους ακρίβεια και τάξη στα στατιστικά δεδομένα της συμμετοχής στις εκλογές αλλά και να προστατευθεί καλύτερα η εκλογική διαδικασία. Πολύ σωστά και θεσμικά η διαδικασία αυτή προβλέπεται για μετά τις ευρωεκλογές ώστε να συμβεί σε χρόνο πολιτικά ουδέτερο και να μην υπάρχει η παραμικρή σκιά για επιρροή οποιουδήποτε εκλογικού αποτελέσματος.

Και τέλος, υπάρχει ειδική μέριμνα για τα άτομα με αναπηρία, ώστε να διευκολύνονται να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα, να βελτιωθεί η προσβασιμότητα τους στα εκλογικά κέντρα και να ενημερώνονται καλύτερα μέσα από την υποχρεωτική διερμηνεία νοηματικής γλώσσας ή υποτιτλισμού όλων των ομιλιών των πολιτικών Αρχηγών αλλά και των μηνυμάτων των κομμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αξίζουν ειλικρινή συγχαρητήρια στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών γι' αυτό το νομοθέτημα διότι επιτέλους σήμερα η Ελλάδα γίνεται περισσότερο Ευρώπη.

Κλείνοντας, θα ήθελα να θυμίσω στο Σώμα αλλά και στους Έλληνες πολίτες που μας ακούν ότι ήταν η δική μας η κυβέρνηση που το 2019 φρόντισε για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού. Ήταν η δική μας Κυβέρνηση που το 2023 προχώρησε στην άρση όλων των εμποδίων που είχαν αρχικά τεθεί. Και σήμερα είναι η δική μας Κυβέρνηση που θεσπίζει και την επιστολική ψήφο, ώστε κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνας όπου κι αν βρίσκεται και σε οποιαδήποτε συνθήκη να μπορεί να αποφασίσει για το μέλλον της πατρίδας και για την πορεία της χώρας μας προς τα εμπρός. Και αυτό αποτελεί μια εθνική παρακαταθήκη και ένα εθνικό κεκτημένο που ποτέ δεν πρόκειται να αμφισβητηθεί.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Μαντά.

Τον λόγο έχει ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Σπαρτιατών, ο κ. Κόντης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, θα πούμε πάλι όσα έχουμε πει στις επιτροπές και σε προηγούμενη συζήτησή μας στη Βουλή. Εμείς κατ' αρχάς κι εγώ προσωπικά ως κάτοικος εξωτερικού επί πολλά χρόνια -και ειδικά σε μια δύσκολη χώρα, όπως είναι η Βραζιλία απομακρυσμένη από την Ελλάδα- ήμουν υπέρμαχος της ελευθερίας στην ψήφο των αποδήμων Ελλήνων. Γιατί εκτός από τα δικά μου θέλω, ζούσα και τις αγωνίες των Ελλήνων συνομογενών. Παρ' ότι σήμερα δεν έχω αποκοπεί από εκεί ευρισκόμενος

εδώ, διατηρώ το γραφείο μου, διατηρώ τη φορολογική μου έδρα εκεί, ομιλώ κάθε μέρα με ομογενείς φίλους της διασποράς στο Ρίο, Σάο Πάολο. Όλοι αυτοί εκφράζουν την ίδια ανησυχία στο γιατί αφαιρείται η δυνατότητα πρόσβασης σε μόνιμα εκλογικά κέντρα έστω στα προξενία μας, και γιατί δεν δίνεται πλέον μια μεγαλύτερη επέκταση -και θα σας πω τον τρόπο- δυνατότητας με φυσική παρουσία και εφαρμόζουμε πλέον μια επιστολική ψήφο, τη μοναδική δυνατότητα ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Και δεν αναφέρομαι καθόλου στην προσπάθεια που έγινε χθες -δεν ήμουν παρών λόγω απουσίας στο εξωτερικό- να ψηφίζουμε και στις εθνικές εκλογές.

Θα αρχίσω σίγουρα σε αυτό το νομοσχέδιο από το υπερβολικά μεγάλο παράβολο των 20.000 που θεσπίζεται αντί του προϋπάρχοντος των 3.000. Θα συνεχίσω λέγοντας ότι υπάρχει τρόπος πιστοποίησης στο εξωτερικό χωρίς να περιμένουμε από τα couriers να παραδώσουν αυτή την ψήφο και να την παραλάβει ο οποιοσδήποτε. Γιατί να σας πω ότι ακόμα και στα μεγάλα αστικά κέντρα στη Βραζιλία ο courier, είτε πετάει τον φάκελο κάτω από μια πόρτα είτε -σίγουρα επειδή έχει και άλλα να κάνει- δεν πρόκειται να κάθεται να κάνει πιστοποίηση με τον τρόπο που ζητάμε εμείς να γίνει. Στη Βραζιλία, αν δεν το γνωρίζετε, λοιπόν, και μπορείτε να το πιστοποιήσετε μέσω των προξενικών μας αρχών, ο κάθε πολίτης, είτε Έλληνας είτε ξένος έχει εγγραφεί με έναν μόνιμο αριθμό σε συμβολαιογραφεία της περιοχής του, ακόμα και στο πιο μικρό χωριό, τα λεγόμενα κατόριο, στα οποία υπάρχει δείγμα υπογραφής του, υπάρχουν όλα τα στοιχεία του, η διεύθυνση του και εκεί. Θα μπορούσε, λοιπόν, να επιστρατευθεί -όπως κάνουν άλλες χώρες- στη χώρα αυτή ένας αριθμός συμβολαιογραφείων για την ημέρα της ψηφοφορίας -και οι Βραζιλιάνοι σίγουρα θα μας διευκόλυναν- να παραλάβουν και να ταυτοποιείται εκεί και για την παραλαβή δίνοντας το σαν διεύθυνση ή το προξενείο μας στο Ρίο, στην Μπραζιλία, οι πρεσβείες μας του Σάο Πάολο, του Ρεσίφ, θα ήταν επιφορτισμένες με τη διανομή αυτή σε κατά τόπους συμβολαιογραφικά μεγάλα γραφεία που θα πήγαιναν οι Έλληνες της διασποράς να παραλάβουν. Εκεί να είστε σίγουροι ότι θα υπήρχε η απόλυτη ασφάλεια, τακτοποίηση στην ταυτόχρονη παραλαβή και αποστολή στην Ελλάδα. Είναι πολύ εύκολο να γίνει και απορώ πως δεν το έχουμε ψάξει τουλάχιστον σε χώρες που είναι εφικτό. Αυτός είναι ένας τρόπος που διασφαλίζει πολύ περισσότερο από τον courier και δεν ξέρω και πώς θα γίνεται η αποστολή του φακέλου. Θα γίνεται με τον ίδιο courier προς την Ελλάδα ή θα γίνεται με τοπικά ταχυδρομεία; Σίγουρα με το χρονικό περιθώριο των είκοσι ημερών που δίνονται, θα μπορούσε να γίνει πιο προσεγμένη ψηφοφορία, ώστε να μην υπάρχει καμμία αμφιβολία για το διαβλητό της εκλογής.

Αυτό, λοιπόν, που θα πρέπει να μεριμνήσουμε θα είναι -όσο έχουμε καιρό- να υπάρξουν τα εκλογικά κέντρα. Θα έλεγα να μην ισχύσει η επιστολική ψήφος εάν δεν γίνουν οι διαγραφές από τους εκλογικούς καταλόγους των -καθ' ομολογίαν και δική σας- πεντακοσίων χιλιάδες νεκρών και να γίνει αυτό σε ένα διάστημα μέχρι το καλοκαίρι ή μέχρι και έναν χρόνο από τώρα, να δοθεί η δυνατότητα στους Έλληνες της διασποράς πάλι με τον τρόπο που σας είπα, μέσω των συμβολαιογραφείων αυτών, τα οποία θα αποστέλλουν στην προξενική μας αρχή τη δυνατότητα της εγγραφής τους σε ειδικούς καταλόγους, γιατί αυτή τη στιγμή -όπως ξέρουμε- έχουμε μόνο είκοσι έναν χιλιάδες Έλληνες του εξωτερικού από τα πέντε, έξι εκατομμύρια εγγεγραμμένους στους εκλογικούς καταλόγους.

Συνεπώς δεν νομίζω ότι αποσκοπούμε τώρα για το δικαίωμα των Ελλήνων στις ευρωεκλογές, αλλά αποσκοπούμε στο να θεσπίσουμε κάτι που θα ισχύσει στις εθνικές εκλογές και ίσως αύριο καταργηθεί τελείως -με διάφορες άλλες ευκαιρίες που θα εμφανιστούν, είτε είναι κορωνοϊός είτε η νόσος «χ»- να ψηφίζουν όλοι είτε ηλεκτρονικά είτε επιστολικά. Η ψήφος μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια τις χιλιάδες ετών δημοκρατίας είναι η μόνη δημοκρατική, η ολοκλήρωση της δημοκρατίας που δίνει στον Έλληνα πολίτη -και σε όλου του κόσμου- να εκφράζονται και να έχουν στην εξουσία αυτόν ο οποίος πιστεύουν ότι τους εκπροσωπεί και αυτοί που απέχουν έχουν κι αυτοί το μερίδιο ευθύνης όταν διαμαρτύρονται γι' αυτόν που τους κυβερνά. Θα πρέπει να πηγαίνουν, να συμμετέχουν και να αναλαμβάνουν το βάρος που τους αναλογεί.

Έτσι, λοιπόν, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να μην υπάρξει η επιστολική και να μη μας κατηγορήσει κάποιος ότι δεν τη θέλουμε. Πάντα θέλαμε να ψηφίσουν οι Έλληνες της Διασποράς. Είπαμε, όμως, ότι θέλαμε να δημιουργηθούν περιφέρειες, να έχουν το δικαίωμα οι Έλληνες του εξωτερικού ώστε να τους δοθεί κίνητρο να επιλέγουν από τους ανθρώπους τους Έλληνες της Διασποράς και θα είχαν πολύ μεγαλύτερο κίνητρο -να είστε σίγουροι- και ίσως είχαμε και μεγαλύτερη προσέλευση από αυτή που υπάρχει εντός Ελλάδος. Να υπάρξουν όλες αυτές οι προϋποθέσεις και μετά να μην μπορεί να αμφισβητηθεί η ψηφοφορία με τον τρόπο που αυτή τη στιγμή αμφισβητείται και που έχουμε δει να αμφισβητείται και σε άλλες χώρες, ακόμα και στην Αμερική που έγιναν οι εκλογές και στην ίδια τη Βραζιλία με τον Μπολσονάρου και τον Λούλα.

Θα θέλαμε, λοιπόν, να υπάρξει μια αναβολή σε αυτόν τον τρόπο της επιστολικής ψηφοφορίας ή να συνδυαστεί με την παρουσία σε εκλογικά κέντρα, όπως σας αναφέραμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα των Σπαρτιατών)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Τον λόγο έχει ο κ. Πάρις Κουκουλοπούλου από το ΠΑΣΟΚ, θα ακολουθήσει ο κ. Μαρκόπουλος, η κ. Φωτίου, ο κ. Μπαρλιάκος και ο κ. Χουρδάκης Μιχαήλ.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχοντας τα καθήκοντα του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου, να ζητήσω και ένα τρίλεπτο να προστεθεί στον χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Α, τώρα μη μου τα λέτε αυτά. Δεν είναι έτσι. Δικαιούστε επτά λεπτά, με τη σχετική ανοχή.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Αν έχω την ανοχή σας για ένα τρίλεπτο, είμαστε εντάξει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Μην το επικαλείστε αυτό, γιατί θα χρεώσω τον χρόνο ομιλίας σας στην ομιλία του Κοινοβουλευτικού σας Εκπροσώπου. Άρα δεν θα έχει να μιλήσει ο κ. Κατρίνης.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, δεν ετοιμάζομαι να μιλήσω επί μακρόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Καταλάβετε τι σας είπα ενώ πάνω στο επιχείρημα το δικό σας για τον χρόνο;

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Αν χρειαστεί, μια μικρή ανοχή, αυτό σας είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Έχετε τον λόγο.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Γ' Ελληνική Δημοκρατία είναι χωρίς καμμία αμφιβολία, όσο κι αν υπήρξαν σκιές στην περίοδο των μνημονίων, η καλύτερη περίοδος της νεότερης ιστορίας μας. Το δημοκρατικό Σύνταγμα του '74 - '75, η νομιμοποίηση του ΚΚΕ, η κατάργηση της βασιλείας με δημοψήφισμα άφησαν πίσω μια μακρά περίοδο ανωμαλίας στην οποία ανωμαλία συμμετείχαν -εκτός από εκτροπές του πολιτεύματος- και καλπονοθείες, εκλογικοί αψινθιασμοί, παράλογα εκλογικά συστήματα. Αυτά κατέστησαν παρελθόν από το '74 και μετά. Μάλιστα, στο ζήτημα του εκλογικού νόμου -για τον οποίο συζητάμε σήμερα- η Γ' Ελληνική Δημοκρατία κατάφερε να βρει τον δρόμο της, ουσιαστικά να μπει σε έναν ενάρετο κύκλο το 2004, όταν ψηφίστηκε ο ν.3231, του οποίου ο πυρήνας στον προσδιορισμό των εδρών πλην του μπόνους -όταν αυτό προβλέπεται- και ο τρόπος κατανομής στα κόμματα δεν έχει αλλάξει, παρά τις επιμέρους αλλαγές που υπήρξαν.

Ήταν σαράντα το μπόνους, έγινε πενήντα. Εισήχθη απλή αναλογική από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, επανήλθαν στο μπόνους του πενήντα, το ξέρει καλά ο κύριος Υπουργός, αλλά ο πυρήνας αυτός για τον οποίο μιλάω δεν άλλαξε ποτέ. Όλα αυτά είναι στοιχεία κανονικότητας και ομαλότητας. Όταν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι μιλάμε για εκλογικούς νόμους, θα πρέπει να έχουμε πιο χαμηλούς τόνους. Δεν προσφέρει στον διάλογο η οίηση και η αλαζονεία, το «εμείς ξεκινάμε, εμείς επιλύουμε» και πρέπει πρώτιστα να έχουμε ιστορική μνήμη και θεσμική μνήμη.

Επί της θεσμικής μνήμης, λοιπόν, μιλάμε σήμερα για ψήφο αποδήμων και για περαιτέρω διευκόλυνση τους, ακριβώς γιατί με τον ν.2623 του 1998, Υπουργός τότε ο Αλέκος Παπαδόπουλος, καταργήθηκαν τα εκλογικά βιβλιάρια και μετατράπηκαν τα δημο-

τολόγια σε εκλογικούς καταλόγους. Από εκεί αντλούν το δικαίωμά τους οι απόδημοι ως εγγεγραμμένοι στα δημοτολόγια, άρα και στους εκλογικούς καταλόγους να ψηφίζουν. Ήρθε στη συνέχεια η αναθεώρηση του 2001, Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, εισιγητής Ευάγγελος Βενιζέλος, Πρόεδρος της επιτροπής Φοίβος Ιωαννίδης, με συναινετικό τρόπο -δεν το διεκδικούμε κομματικά- και εισήχθη η πρόβλεψη για την επιστολική ψήφο ιδιαίτερα για τους απόδημους, αλλά και ως δυνατότητα γενικότερα για να θεσπιστεί στο μέλλον.

Ξέρει καλά ο παρισταμένος κύριος Υπουργός -και χαίρομαι που είναι εδώ ο κ. Λιβάνιος- ότι το 2009 - 2010 με την κυβέρνηση Γιώργου Παπανδρέου είχαμε ξεκινήσει έναν σοβαρό διάλογο που εμπειρείχε ακόμα και την ψηφιακή, την ηλεκτρονική ψηφοφορία. Το θυμάστε νομίζω, κύριε Υπουργέ, πρέπει να το επιβεβαιώσετε. Όμως, όλα όσα εκτράχυναν τότε τον πολιτικό βίο, μας οδήγησαν στην ώριμη απόφαση να τα αφήσουμε αυτά για αργότερα. Δεν μπορεί να ρυθμίζεις με βίαιο τρόπο εκλογικά ζητήματα όταν υπάρχουν άλλα μείζονα ζητούμενα στον δημόσιο διάλογο.

Μια απαραίτητη εισαγωγή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί χωρίς αυτά τα δεδομένα που είπα δεν μπορούμε να κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση. Και πρέπει να κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση έστω και στις λίγες ώρες που έχουν απομείνει.

Η κυρία Υπουργός νωρίτερα, αιτιολογώντας την αιφνιδιαστική και απαράδεκτη τροπολογία, με την οποία διευρύνει την καθολικότητα, τον τρόπο αυτό της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές, χωρίς κανένα διάλογο, καμμία ενημέρωση, την αιτιολόγησε από το γεγονός ότι είδε φως και ανέβηκε κυριολεκτικά, είδε δηλαδή να διαμορφώνεται η συναίνεση, άρα πιάνουμε και το διακόσια, άντε να περάσουμε και τις εθνικές εκλογές που απαιτούν 2/3. Στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής τόσο ο εισιγητής του ΠΑΣΟΚ, ο Παναγιώτης Δουδωνής, όσο και εγώ που πήρα τον λόγο στην επιτροπή -ήταν και η κ. Κεραμέως παρούσα- εστιάζαμε την κριτική μας λίγο παραπάνω από το μισό της ομιλίας μας στη μη λειτουργία της διακομματικής επιτροπής, ακριβώς γιατί έχει σχέση με αυτά που έλεγα νωρίτερα. Αν θες να ρυθμίζεις τα πράγματα πραγματικά, να απαντάς σε προβλήματα δύσκολα ή εύκολα ενδεχομένως και να γνωρίζεις και τι λένε τα κόμματα, δίνεις διαρκή χαρακτήρα στην διακομματική επιτροπή. Τα είπαμε με έμφαση αυτά στην επιτροπή. Και ουσιαστικά τι μας είπε σήμερα η κ. Κεραμέως; Έκανε αυτό το πράγμα αιφνιδιαστικά χθες για τον απλό λόγο ότι δεν λειτουργούμε τη διακομματική επιτροπή. Δικαίως είναι η κριτική μας, αυτό είναι το ζήτημα το πολιτικό και όχι τι ψηφίσαμε ή τι δεν ψηφίσαμε χθες για την αντισυνταγματικότητα.

Συνεχίζω, όμως, αφού μίλησα για τη θεσμική μνήμη, να μιλήσω επί της αποχής. Έχω πει και σε άλλες ευκαιρίες και στην επιτροπή ότι πρέπει να κρατάμε μικρό καλάθι για τη συμμετοχή. Οι χώρες που έχουν καθιερώσει πολύ πριν από εμάς την επιστολική ψήφο δεν έχουν λαμπρές, ζηλευτές επιδόσεις στο ζήτημα της συμμετοχής. Η Γαλλία που έχει μια καθολική ψήφο για τους εκτός επικράτειας εκλογείς εδώ και πάρα πολλά χρόνια, είναι μια χώρα όπου η συμμετοχή σημειώνει διαρκώς ιστορικά χαμηλά ποσοστά και από την άλλη καλπάζει η Λε Πεν, δύο γεγονότα που έχουν να κάνουν με την πραγματική αιτία της αποστασιοποίησης ή της ενίσχυσης των άκρων που επιλέγουν ως επιλογές οι πολίτες σε όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο.

Η εμπιστοσύνη έχει χαθεί στο πολιτικό σύστημα και από κάτω, αυτό που υποσκάπτει την εμπιστοσύνη είναι οι ανισότητες. Όταν καλπάζουν και συσσωρεύονται πρωτοφανή σε ιστορία κέρδη από τις τράπεζες, στη συνέχεια στους τεχνολογικούς κολοσσούς και πρόσφατα από τους ενεργειακούς γίγαντες και συμπιέζεται η μεσαία τάξη και τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, είναι προφανές χωρίς να δίνονται απαντήσεις στους αμήχανους πολίτες που βλέπουν όλο αυτό τον καλπασμό από τη μια και τη συμπίεση από την άλλη, ότι η εμπιστοσύνη μειώνεται, οι αποστάσεις μεγαλώνουν και έχουμε αυτά τα αποτελέσματα.

Αρα λοιπόν, μικρό καλάθι. Εξάλλου, να σας πω και μερικά παραδείγματα από την Ελλάδα. Το 2004 κάναμε ιστορικό υψηλό ως προς τον αριθμό των ψηφισάντων. Ψήφισαν επτάμισι εκατομμύρια. Ποτέ άλλοτε δεν ψήφισαν επτάμισι εκατομμύρια στην Ελλάδα. Τι ήταν τότε; Ήταν η μεγάλη προσδοκία, μιας άκρως επιτυ-

χημένης προεκλογικής εκστρατείας που μίλησε για επανίδρυση του κράτους και διάφορα άλλα πράγματα. Ποια ήταν η κατάληξη της; Ξέρουμε όλοι. Ήταν η προετοιμασία της χρεοκοπίας και των μνημονίων. Αυτό συνέβη αντί για επανίδρυση του κράτους. Έτσι πρέπει να αποτιμούμε ιστορικά αυτά τα φαινόμενα. Υπάρχουν και άλλες ευθύνες και δικές μας και του ΣΥΡΙΖΑ στη συνέχεια, αλλοπρόσλλα δημοψηφίσματα και όλα αυτά. Αυτά είναι που πρέπει να βάλουμε στο διάλογο αν θέλουμε πραγματικά να χτυπήσουμε την αποχή.

Αφού αναφέρθηκα, όμως, στο 2004, να σας δώσω και ένα ακόμα στοιχείο για να πάω στο προκείμενο. Τι καλούμαστε να ρυθμίσουμε; Αυτά στα οποία αναφέρομαι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δείχνουν τι έχουμε να ρυθμίσουμε, προσέξτε. Το 2000 πριν γίνει η κατάργηση των εκλογικών βιβλιαρίων, ήταν εγγεγραμμένοι στους καταλόγους πεντακόσιες ογδόντα χιλιάδες λιγότεροι, δηλαδή όταν έγιναν τα δημοτολόγια εκλογικοί κατάλογοι προστέθηκαν πεντακόσιες χιλιάδες και κάτι. Από αυτούς, έχει πει πολλές φορές ο κ. Λιβάνιος που παρίσταται ότι μισό εκατομμύριο και κάτι περίπου είναι αυτοί που αυτομάτως ενεγράφησαν ως κάτοικοι του εξωτερικού. Για αυτό είναι ένας από τους λόγους που μεγαλώνει τόσο πολύ η αποχή στην Ελλάδα, γιατί υπάρχουν και δεύτερης γενιάς εγγεγραμμένοι σε αυτούς που έχουν οικογενειακή μερίδα από τους γονείς τους στην Ελλάδα, αλλά έχουν ήδη αποστάσεις από τη χώρα. Προστέθηκαν σε αυτούς συμπολίτες μας; Φυσικά. Η γενιά του brain drain, αλλά και άλλοι πήραν τον δρόμο της ξενιτιάς. Αυτό είναι που έχουμε να ρυθμίσουμε. Αυτό είχαμε να ρυθμίσουμε ως προκείμενο και εδώ είναι ένα πεδίο δόξης λαμπρό για τη διακομματική επιτροπή για την οποία μίλησα με τρόπο συναινετικό, σοβαρό και με τον οποίο θα μπορούσαμε πραγματικά να δώσουμε απαντήσεις σε περισσότερο ή λιγότερο σοβαρά προβλήματα, όπως είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ολοκληρώστε, κύριε συνάδελφε.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε.

Έτσι ρυθμίζονται αυτά τα θέματα και όχι στα πρωινάδικα. Τα πρωινάδικα απευθύνουν από σήμερα το πρωί το αφελές υποτίθεται ερώτημα «Μα, ποια είναι ακριβώς η διαφορά που έχουν οι εθνικές εκλογές από τις ευρωεκλογές;». Πώς δεν έχουν! Πρώτα απ' όλα είναι οι συνταγματικές προβλέψεις για την προθεσμία. Οι ευρωεκλογές είναι γνωστό ότι γίνονται 9 Ιουνίου εδώ και πολλούς, πολλούς μήνες. Ίσως ένα χρόνο περίπου πριν από σήμερα. Οι εθνικές εκλογές μπορούν να προκηρυχθούν αύριο για παράδειγμα και να γίνουν στη συντομότερη προθεσμία των είκοσι μία ημερών. Ποιος προλαβαίνει να κάνει όλα αυτά και να βάλει μπροστά τις προβλέψεις όταν το ψηφοδέλτιο επικρατείας σε μια τέτοια περίπτωση συντεταγμένων προθεσμιών κατατίθεται στον Άρειο Πάγο μία εβδομάδα ακριβώς πριν τις εκλογές, την τελευταία Κυριακή ή δύο εβδομάδες αν έχουμε μια πιο κανονική προθεσμία. Δεν νομίζω να κάνω λάθος. Αν έχουμε, λοιπόν, την πιο συντεταγμένη προθεσμία, των τριών εβδομάδων, πάμε εκεί που πάμε.

Ερώτημα, όχι αφελές αλλά πραγματικό: οι εκτός επικράτειας από την ώρα που έχουν δημοτικότητα συγκεκριμένη, κύριε Υπουργέ, και δηλώνουν τόπο κατοικίας το Σικάγο, το Τορόντο, το Μόναχο και οτιδήποτε άλλο, ψηφίζουν ή όχι στην εκλογική τους περιφέρεια; Δεν ψηφίζουν στην εκλογική τους περιφέρεια.

Εδώ, όμως, εγείρονται διάφορα ζητήματα, γιατί ο πυρήνας στον οποίο αναφέρθηκα -δεν τον ανέφερα τυχαία- ο πυρήνας στην κατανομή των εδρών, έχει να κάνει με τον αριθμό των ψήφων. Έχετε σκεφθεί καθόλου πιθανές ενστάσεις από υποψηφίους στις εκλογικές περιφέρειες, ακριβώς γιατί δεν προσμετρήθηκαν στην περιφέρειά τους ψήφοι αποδήμου που προσμετρήθηκαν στο εθνικό αποτέλεσμα; Αν είναι μεγάλος ο αριθμός και δεν είναι στις δεκαοκτώ χιλιάδες.

Για αυτά δεν θέλω να μου απαντήσετε σήμερα. Αν μπορείτε να μου απαντήσετε δεν έχω καμμία αντίρρηση, αλλά αυτά που σας θέτω είναι ζητήματα ενός ενδιαφέροντος διαλόγου, που θα μπορούσε να κάνει μια διακομματική επιτροπή με στοιχειώδη άνεση χρόνου. Έτσι ρυθμίζονται τα θέματα στη δημοκρατία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και όχι όπως τα ρυθμίζει η Κυβέρνηση, σε έναν υποδειγματικό κακό τρόπο νομοθέτησης.

Ο κ. Βορίδης ανακοινώνοντας τι θα πράξει για το επερχόμενο νομοσχέδιο που αφορά τον γάμο των ομοφύλων, μας είπε ότι δεν θα χάσει η Βενετιά βελόνι, αν δεν είναι Υπουργός. Σωστά, δικίο έχει σε αυτό, ως προς τη στάση του σε αυτό που είπε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ωραία. Ολοκληρώστε, κύριε Κουκουλόπουλε.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Όμως, όταν χάνει η δημοκρατία, τότε υπάρχει πρόβλημα για όλους μας και για την κυβέρνηση και για την αντιπολίτευση και για το πολιτικό σύστημα και τελικά για τον ελληνικό λαό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ο επιπλέον χρόνος, κύριε Κουκουλόπουλε, ή μέρος του επιπλέον χρόνου που σας δόθηκε να ξέρετε ότι θα αφαιρεθεί ή θα χρεωθεί -όπως θέλετε πάρετε το- ως δεύτερη παρέμβαση του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ. Ενημερώστε τον κ. Κατρίνη ότι θα έχει τη δυνατότητα μιας παρέμβασης συν ομιλίας φυσικά.

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω συνεννοηθεί με τον κ. Κατρίνη, κύριε Πρόεδρε, για αυτό σας το είπα. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θέλω να εξηγούμαι για να μην παρεξηγούμαι.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και ενημερώθηκαν για την ιστορία του κτηρίου και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βουλής, τριάντα οκτώ μαθήτριες και μαθητές και τέσσερις συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Γενικό Λύκειο Λίμνης Ευβοίας.

Η Βουλή σας καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Η Βουλευτής κ. Καλλιόπη Βέττα ζητεί άδεια ολιγοήμερης απουσίας στο εξωτερικό.

Η Βουλή εγκρίνει;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Συνεπώς η Βουλή ενέκρινε τη ζητηθείσα άδεια.

Καλούμε στο Βήμα τον κ. Δημήτριο Μαρκόπουλο από τη Νέα Δημοκρατία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, να ξεκινήσω λίγο με τα του οίκου μου. Ως δημοσιογράφος αλλά και ως Βουλευτής να καταδικάσω την απαράδεκτη επίθεση σήμερα του Βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ του κ. Παύλου Πολάκη, στον σκιτσογράφο της «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ» Ηλία Μακρή και να πω ότι όποιος μπαίνει στην πολιτική, καλό είναι να γνωρίζει και τους κανόνες. Επομένως όποιος δεν αντέχει στην κριτική υπάρχει και το σπίτι του, μπορεί να πάει στο σπίτι του. Και το λέω εγώ που έχω υποστεί κριτική και από τη συγκεκριμένη εφημερίδα και από τον συγκεκριμένο σκιτσογράφο. Όποιος δεν μπορεί, σπίτι του. Δεν υπάρχει πρόβλημα.

Ανεβαίνοντας στο Βήμα σκέφτηκα μία λέξη. «Εκκρεμότητα». Η ελληνική δημοκρατία εδώ και πολλά, πολλά χρόνια εξελίσσεται σε μία δημοκρατία της εκκρεμότητας. Και εξηγούμαι: Εκκρεμότητα ως προς την αξιολόγηση των δημοσίων υπαλλήλων, εκκρεμότητα ως προς μια σειρά εθνικών μας ζητημάτων, εκκρεμότητες για τη δόμηση και τα αυθαίρετα, εκκρεμότητες για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, εκκρεμότητες, εκκρεμότητες, εκκρεμότητες.

Εδώ, λοιπόν, σε αυτό το νομοσχέδιο οφείλουμε να μην αφήσουμε άλλη εκκρεμότητα. Δεν μπορεί χώρες με τα ίδια χαρακτηριστικά μετανάστευσης με τη δική μας όπως το Ισραήλ, όπως η Ιταλία, όπως η Ιρλανδία ή όπως προαναφέρθηκε από τον κ. Κουκουλόπουλο η Γαλλία, να έχουν λύσει το θέμα, την εκκρεμότητα αν θέλετε, της ψήφου των ομογενών τους και εμείς ακόμα να μην έχουμε προχωρήσει. Δεν είναι δυνατόν. Όποιος δεν θέλει να ζυμώσει, δέκα χρόνια κοκκινίζει, γιατί κάποιοι καμώνονται ότι είναι ομογενείς και ότι εκφράζουν το ομογενειακό στοιχείο, όμως, πάλι εμπόδια, πάλι αστερίσκους, πάλι υποσημειώσεις. Να είμαστε, λοιπόν, καθαροί.

Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο νομοσχέδιο δεν είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο πρέπει να το δούμε με μικροπολιτική ματιά. Είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο οφείλουμε να το δούμε με εθνική ματιά, γιατί είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο μεγαλώνει τη χώρα

μας. Χρησιμοποιούμε για άλλα θέματα, είναι λίγο και η καραμέλα των εποχών μας, τη λέξη «συμπεριληπτικός». Δεν θα είμαστε, λοιπόν, συμπεριληπτικοί στους Έλληνες ομογενείς ανά τον πλανήτη; Δεν μας αφορά ο Έλληνας στο Σικάγο; Δεν μας αφορά η Ελληνίδα στην Αυστραλία; Δεν μας αφορά η οικογένεια που μεγάλωσε από τη βόρεια Ελλάδα και βρίσκεται στη Γερμανία ή στο Βέλγιο γιατί κάποιος πήγε να δουλέψει ως ανθρακωρύχος; Δεν μας αφορά καν εμάς ως Βουλευτές το γεγονός ότι μερικά από τα καλύτερα μυαλά με τις λαμπρότερες σπουδές της χώρας μας, αναγκάστηκαν να φύγουν και πρέπει να τους δώσουμε τη δυνατότητα να εκφράζονται πολιτικά;

Για εμένα η σημερινή παρουσία ήταν ιδιαίτερα σημαντική. Ο αδελφός μου εδώ και είκοσι ένα χρόνια είναι ένας Έλληνας που ζει στο εξωτερικό, αρχικά οκτώ χρόνια στη Βαρκελώνη και δεκατρία χρόνια στη Σεβίλη. Είναι ένας άνθρωπος ο οποίος κερδίζει τη ζωή του εκτός συνόρων, πολιτικοποιημένος άνθρωπος ο οποίος ενδιαφέρεται και έρχεται σε κάθε εκλογική αναμέτρηση να ψηφίσει. Δεν θα πρέπει σε αυτόν τον άνθρωπο να δώσουμε το δικαίωμα να εκφράζεται πολιτικά; Πώς θα γίνει; Δεν θα μεγαλώσουμε το εκλογικό μας σώμα σε μια περίοδο που βλέπουμε ότι δοκιμαζόμαστε ως πολιτικό σύστημα; Εμβάθυνση κρύβει αυτό το νομοσχέδιο και αυτή τη στιγμή μας παρακολουθούν όλοι και δικαιολογίες δεν χωράνε.

Η ομογένειά μας σήμερα μας κοιτάζει με ενδιαφέρον, με αγάπη και κυρίως με ελπίδα ότι θα ανταποκριθούμε και δεν θα φανούμε κατώτεροι των περιστάσεων. Ο Μανώλης Ρασούλης στο περίφημο «Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ», μιλούσε για τον Έλληνα που εκτός συνόρων «ελληνοξεχνά». Μιλούσε για τον Έλληνα που στο Σικάγο μέσα ζει στη μοναξιά. Εμείς, λοιπόν, τι κάνουμε τώρα; Δημιουργούμε τον Έλληνα που «ελληνοθυμάται», τον Έλληνα που συμμετέχει, που έχει φωνή και γι' αυτό -καλόπιστα σας το λέω, δεν είναι επιθετικό το σχήμα, σας προειδοποιώ- αυτόν τον Έλληνα του οποίου ο παππούς ή ο πατέρας ή ακόμη και ο ίδιος κάποτε έπαιρνε τα τρένα για να πάει στην Ξενιτιά και τώρα παίρνει τα αεροπλάνα, δεν πρέπει να τον αποκλείσετε. Πρέπει να τον συνδέσουμε με τη χώρα, με τον εθνικό κορμό, όπως έλεγαν κάποτε παλιότερα, με τη μητέρα πατρίδα, να θυμόμαστε τις έννοιες. Η μητέρα πατρίδα έχει μια μεγάλη αγκαλιά για όλους.

Είδα τις αρχικές αντιδράσεις του ΣΥΡΙΖΑ και του κ. Κασσελάκη και θυμήθηκα την παλιά καλή ελληνική διαφήμιση της δεκαετίας του '80. Αγαπάς την Ελλάδα; Απόδειξη. Αγαπάτε, λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, την Ελλάδα και τους Έλληνες κυρίως; Απόδειξτε το. Ιδού πεδίο δόξης λαμπρόν. Καλά τα λόγια, καλές οι αναφορές στην ομογένεια ήρθε, όμως, αγαπητοί μου συνάδελφοι, και η ώρα των πράξεων. Αγαπάτε τους Έλληνες ομογενείς; Απόδειξη. Σας ζητάμε δημοκρατική απόδειξη.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Ευχαριστούμε τον κ. Μαρκόπουλο.

Τον λόγο έχει τώρα η κ. Θεανώ Φωτίου από τη Νέα Αριστερά. Μετά την κ. Φωτίου θα ακολουθήσει ο κ. Μπαραλιάκος, ο κ. Χουρδάκης, ο κ. Παναγιωτόπουλος και η κ. Οικονόμου.

Κυρία Φωτίου, έχετε τον λόγο.

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πια σαφές στο Σώμα, νομίζω, σήμερα ότι η χθεσινή αιφνιδιαστική τροπολογία της Κυβέρνησης επαναπλαισιώνει και επανανοηματοδοτεί το νομοσχέδιο για την ψήφου των αποδήμων στις ευρωεκλογές.

Θα το πω με απλά λόγια. Η Κυβέρνηση με αυτή την τροπολογία δεν κάνει μια τροπολογία σε ένα νομοσχέδιο, αλλά φέρνει επί της ουσίας ένα νέο νομοσχέδιο. Δηλαδή επεκτείνει τις αντισυνταγματικές ρυθμίσεις της επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές και στις εθνικές, πράγμα που ήταν εξαιρετική εξέλιξη η πρόθεσή της, για να αλλοιώσει τα αποτελέσματα των εθνικών εκλογών. Αυτό ήταν κατά βάση στο μυαλό σας.

Το πιο εξοργιστικό, όμως, είναι με ποιον τρόπο γίνεται αυτό. Γίνεται με έναν αγοραίο -επιμένω- πραξικοπηματικό κοινοβουλευτικό τρόπο. Δηλαδή, αφού έχουν τοποθετηθεί τα κόμματα επί της αρχής και εν αναμονή της συζήτησης της αντισυνταγματικότητας που έχει καταθέσει το ΚΚΕ, η Νέα Αριστερά και άλλοι, η κ.

Κεραμέως καταθέτει την τροπολογία. Είναι η στιγμή της απληστίας, της απληστίας της εξουσίας, της απληστίας του αυταρχισμού.

Τι λέει η κ. Κεραμέως στα δημοκρατικά κόμματα για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές; Θα το πω και εγώ αγοραία: Σας την έφερα. Και αφού συμφωνήσατε επί της αρχής με τον εκβιασμό που έκανα στο νομοσχέδιο, ότι έτσι κι αλλιώς αυτό περνάει με εκατό πενήντα μία ψήφους -και εσείς τι θα κάνετε; Θα χάσετε τις ψήφους που θα παίρνατε αλλιώς ως κόμματα από τους απόδημους με τη «ρετσινιά» που εγώ θα σας βάλω, ότι δεν το ψηφίσατε-, ψηφίστε τώρα λοιπόν, την επιστολική ψήφο των αποδήμων για τις εθνικές εκλογές. Γιατί δεν χρειάζεται μαθές να ξανανομοθετήσουμε σε δύο μήνες, αφού σήμερα μου δίνετε την καλή ευκαιρία να ξεμπερδεύουμε μια και καλή.

Αυτό έκανε η κ. Κεραμέως. Γι' αυτό είναι αγοραίο αυτό που έκανε.

Τι γίνεται στη συνέχεια; Τα κόμματα της Αντιπολίτευσης που είχαν συναινέσει στο νομοσχέδιο, σε εξάλλη κατάσταση, διότι κατανούσαν πώς έγινε η παγίδα όλης αυτής της ιστορίας, ψηφίζουν ότι το νομοσχέδιο, χωρίς την τροπολογία -προσέξτε, χωρίς την τροπολογία-, είναι αντισυνταγματικό.

Άρα τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι δεσμεύονται όλα τα κόμματα που το ψήφισαν ότι είναι αντισυνταγματικό αυτό το νομοσχέδιο, χωρίς την τροπολογία, ότι κάνουν την ψήφο τους αρνητική επί της αρχής. Αν δεν σημαίνει αυτό, τότε έχουμε εδώ μέσα έναν παρωλογοισμό φοβερό.

Επομένως νομίζω ότι είναι γεγονός ότι το νομοσχέδιο ως έχει καταπατά τις αρχές της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας, με την επιστολική ψήφο. Πράγματι, δεν διασφαλίζεται το αδιάβλητο της εκλογικής διαδικασίας με επιστολική ψήφο, διότι στη διαδικασία αυτή έχετε προβλέψει, αφ' ενός, να συμμετέχουν ιδιωτικές εταιρείες ταχυμεταφορών και, αφ' ετέρου, οι ιδιωτικοί υπάλληλοι να ταυτοποιούν τους εκλογείς, όταν λαμβάνουν τους εκλογικούς φακέλους.

Τι γινόταν μέχρι σήμερα; Ποιος ταυτοποιεί ότι εγώ είμαι η Θεανώ Φωτίου που ψηφίζω και όχι ο υπάλληλος του κούριερ, που δεν με έχει δει ποτέ στη ζωή του; Ο δικαστικός εκπρόσωπος, πριν ψηφίσω. Αυτός ταυτοποιεί. Του δίνω την ταυτότητά μου, με βλέπει μένα και αφού γίνουν όλα, λέει: Ψηφίστε. Είστε όντως η κ. Φωτίου.

Τώρα στο χωριό τάδε ποιος θα ταυτοποιεί; Τον ξέρει τον άνθρωπο ότι είναι αυτός ο άνθρωπος που του έδωσε την επιστολική ψήφο, τον φάκελο, με τα ένα, δύο, τρία και σαράντα τρία; Όχι.

Επιπλέον οι διαδικασίες που προβλέπετε για την επιστολική ψήφο, καθώς δεν διασφαλίζουν τη μυστικότητα, αφήνουν ανοικτή την πόρτα στη χειραγώγηση των εκλογών από οποιονδήποτε θα το επιθυμούσε.

Δεν θα πω το κλασικό παράδειγμα, που όλοι έχουν αναφερθεί σε αυτό, με τον Γεωργιάδη στις τελευταίες εκλογές, που οη κάμερα καλούσε μαζί με τον ιδιοκτήτη της συνεργαζόμενης εταιρείας, να ψηφίσουν το συμφέρον τους. Δηλαδή, «λέγε με Γεωργιάδη». Δεν θα πω γι' αυτό. Αυτό είναι το λιγότερο.

Δεν θα πω ότι στους χώρους εργασίας θα γίνει κάτι αντίστοιχο, αν αναλαμβάνουν όλοι μαζί να συμπληρώσουν την επιστολική ψήφο. Θα πω για το τραπέζι της κουζίνας. Τι θα γίνει εκεί; Δεν θα κάτσει όλη η οικογένεια να ψηφίσει μαζί; Αυτό είναι μυστικότητα; Δηλαδή και τα παιδιά που λέγανε στους γονείς τους ότι «ναι, θα ψηφίσουμε» και μετά δεν ψηφίζαν και πήγαιναν και ψηφίζαν κάτι διαφορετικό, πάει και αυτό. Μπράβο σας! Είστε πραγματικά, όπως το είπε και ο Χαρίσης, «μανούλες». «Μανούλες»!

Αντίθετα απ' ό,τι συνιστούν ως καλές πρακτικές αρμόδιοι διενεργούν φορείς, εσείς δεν εισάγετε την επιστολική ψήφο για ειδικές και συγκεκριμένες περιπτώσεις πολιτών, όπως καταθέσαμε την τροπολογία με τον Αλέξη Χαρίση. Την κάνετε υποχρεωτική για όλους τους πολίτες του εξωτερικού. Επομένως είναι απλώς ένα χοντροκομμένο ψεύδος από μέρους σας ότι αυτό είναι βέλτιστη πρακτική. Ξέρετε τα σκάνδαλα στη Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Ουγγαρία.

Ποιο είναι -κλείνω με αυτό- το κεντρικό πολιτικό συμπέρασμα που νομίζω ότι χρειάζεται να βγάλουν οι πολίτες από την εν λόγω συστηματική προσπάθεια της Νέας Δημοκρατίας να συρρικνώσει

τη δημοκρατία στη χώρα μας;

Είναι το πέμπτο νομοσχέδιο του Μητσοτάκη που παρεμβαίνει σε ζητήματα εκλογικών διαδικασιών. Πρώτο, κατάργηση απλής αναλογικής στους δήμους, στην αυτοδιοίκηση. Δεύτερο, κατάργηση της απλής αναλογικής και υιοθέτηση ενισχυμένης στις εθνικές εκλογές. Τρίτο, διευκόλυνση ψήφου αποδήμων. Τέταρτο και κομβικό, το καλοκαίρι του 2023, όταν καταργήθηκαν οι ρυθμίσεις και οι περιορισμοί στην ψήφο αποδήμων που είχαν συμφωνηθεί το 2019. Τότε είχε γίνει μια συναίνεση σχεδόν απ' όλα τα κόμματα.

Τι δηλαδή έλεγε τότε, το 2019; Ότι επιτρέπεται η επιστολική ψήφος για όσους απόδημους Έλληνες πολίτες βρίσκονται σε διάρκεια τριάντα πέντε ετών -όχι ενός και δύο ετών-, έχουν κάνει δύο έτη διαμονής στην Ελλάδα και δύο αντίστοιχες φορολογικές δηλώσεις. Αυτό ήταν. Αυτό καταργείται.

Νομίζω αυτό σήμερα αποκάλυψε πολύ ωραία η τροπολογία της Υπουργού. Ξέρω ότι από τα φίλα μέσα από το πρωί έχει αρχίσει: «Να την αποσύρει, για να προχωρήσουμε κανονικά». Δεν νομίζω ότι είναι ο χαρακτήρας του αυταρχισμού της τέτοιας που να μπορεί να την αποσύρει.

Αυτή αποκάλυπτει, κυρία Κεραμέως, την πραγματική στρατηγική της Νέας Δημοκρατίας. Όπως είχε πει από το 2019 ο κ. Βορίδης, «να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για να αποφευχθεί στο μέλλον ένα νέο ιστορικό ατύχημα με αυτό του 2015». Δηλαδή, κυβέρνηση της Αριστεράς. Ήδη, όμως, η κοινωνία καταλαβαίνει, υποφέρει, δεν ανασαίνει.

Το νομοσχέδιο το καταψηφίζουμε. Αλλά, γρήγορα στις ευρωεκλογές θα έχετε την πρώτη απάντηση του ελληνικού λαού.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρόυλης): Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Μπαρλιάκος Ξενοφών από τη Νέα Δημοκρατία.

ΞΕΝΟΦΩΝ (ΦΩΝΤΑΣ) ΜΠΑΡΛΙΑΚΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου εισάγουν μια τομή η οποία αποτελεί ένα ορόσημο για την ποιότητα και τον χαρακτήρα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Η ενίσχυση της συμμετοχής, η διευκόλυνση στην άσκηση του δικαιώματος ψήφου για όλους τους πολίτες και εν τέλει, η εμβάθυνση της δημοκρατίας μας μέσω της εφαρμογής της επιστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές και στα εθνικά δημοψηφίσματα αλλά και στις εθνικές εκλογές συνιστά μια νομοθετική πρωτοβουλία με ιστορικό χαρακτήρα, μια νομοθετική πρωτοβουλία, η οποία απαιτεί κοινοβουλευτική σύμπνοια και εθνική ομοθυμία. Η σημερινή παρακαταθήκη αποτελεί κοινό εθνικό κτήμα και ούτε μικροκομματικοί διαξιφισμοί ούτε ανέξοδες και λαϊκίστικες αντιπαραθέσεις χωρούν.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει αποδείξει, άλλωστε, ότι είναι σταθερά προανατολισμένη στις μεγάλες εθνικές επιλογές, ενώ ταυτόχρονα δεν παύει να αφουγκράζεται με συνέπεια την ελληνική Διασπορά και να είναι ο στυλοβάτης των διαχρονικών αιτημάτων της για την υιοθέτηση διαδικασιών, που θα διευκολύνουν τη συμμετοχή των απανταχού Ελλήνων σε εκλογικές διαδικασίες που αφορούν το μητροπολιτικό κέντρο.

Και στην προηγούμενη και στην τωρινή μας διακυβέρνηση πράττουμε το νομικά αυτόνομο και το ηθικά επιβεβλημένο. Το προς ψήφιση νομοσχέδιο, καθιερώνει την επιστολική ψήφο ως μέσο διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων για τις ευρωεκλογές, τα εθνικά δημοψηφίσματα και τις εθνικές εκλογές.

Αφ' ενός, πρόκειται, για ένα ουσιαστικό άνοιγμα προς τον απανταχού Ελληνισμό με την κατάργηση όλων των πρακτικών εμποδίων στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών από το εξωτερικό, σε συνέχεια βέβαια της άρσης όλων των νομικών περιορισμών τον περασμένο Ιούλιο με τον ν.5044/2023, αφ' ετέρου, εντός της επικράτειας είναι ένα μέσο διευκόλυνσης διαφόρων κατηγοριών ψηφοφόρων, που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Η' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΙΛΙΑΡΔΟΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, δεν υπάρχει

χώρος για εκπτώσεις, όπως δεν υπάρχει χώρος για άγρια εντυπώσεων πάνω σε ένα τόσο μείζον ζήτημα. Πέρα από κομματικά στεγανά, η επιστολική ψήφος στους Έλληνες του κόσμου ενώνει. Στα μεγάλα, που αφορούν το έθνος, οφείλουμε να κοιτάμε μπροστά όλοι μαζί και η τροπολογία για την επιστολική ψήφο στις εθνικές εκλογές, αυτό ακριβώς επιτυγχάνει με τον πιο ηχηρό και αταλάντευτο τρόπο.

Το παρόν νομοσχέδιο, προϊόν εργαδών, επισταμένης και συστηματικής προσπάθειας από την ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών έρχεται να προστεθεί σε μια σειρά μεταρρυθμιστικών επιλογών, οι οποίες πλαισιώνουν τους άξονες των σημερινών διατάξεων.

Μετά από τα νομοσχέδια, πρώτον, για την άρση όλων των περιορισμών στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών από το εξωτερικό, δεύτερον, για την αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και, τρίτον, για το νέο πλαίσιο επιλογής και αξιολόγησης διοικήσεων φορέων του δημοσίου, μια ακόμα εμβληματική μεταρρύθμιση ιστορικής και εθνικής σημασίας, όπως η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, ψηφίζεται αυτές τις ημέρες από τη Βουλή των Ελλήνων.

Επιτρέψτε μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να σταθώ στην αρτιότητα και την τεχνική επεξεργασία των διατάξεων για την επιστολική ψήφο, οι οποίες θωρακίζουν το αδιάβλητο της διαδικασίας, δεν καταλείπουν αμφιβολία για την ταυτοποίηση των εκλογέων, χωρίς περιπτώσεις, χρονοβόρες και δυσκίνητες διαδικασίες και εν τέλει κατατείνουν στην αύξηση της συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία.

Οι διατάξεις του νομοσχεδίου απαντούν σε μια σειρά από ερωτήματα με απόλυτα σαφή, κατανοητό και απλό τρόπο, όπως ποιους αφορά η εισαγωγή της επιστολικής ψήφου, πώς ξεκινάει η διαδικασία της επιστολικής ψήφου, τι περιλαμβάνει ο φάκελος και πότε αυτός αποστέλλεται στον εκλογέα, πώς θα είναι το ψηφοδέλτιο, πώς ψηφίζει ο εκλογέας, τι γίνεται στη συνέχεια αφού ο εκλογέας ψηφίσει και στείλει τον φάκελο, πού συγκεντρώνονται οι φάκελοι, πού τους αποστέλλουν οι εκλογείς και πώς διασφαλίζεται η μυστικότητα της ψήφου.

Πολλά ακόμα επιμέρους ερωτήματα, τα οποία ενδεχομένως θα γεννηθούν στο εκλογικό σώμα, αποσαφηνίζονται ενδελεχώς στις ρυθμίσεις αυτού του νομοσχεδίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιδιώκουμε τη μέγιστη δυνατή κοινοβουλευτική συναίνεση. Άλλωστε η συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας, όχι μόνο είναι ώριμοι για την εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας, αλλά τη θεωρεί αναγκαία και επιβεβλημένη.

Σε πρόσφατη δημοσκόπηση, μάλιστα, περίπου το 70% των πολιτών είναι θετικοί απέναντι στην εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, ενώ σχεδόν το 76% θεωρούν ότι θα οδηγήσει σε αυξημένη συμμετοχή.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Η αύξηση της συμμετοχής με αυτό τον τρόπο, όχι μόνο δεν φαλκιδεύει το δημοκρατικό πολίτευμα, όχι μόνο δεν νοθεύεται η λαϊκή εντολή, όπως ακούστηκε από την Αντιπολίτευση, αλλά πολύ περισσότερο εκφράζεται γνησίως και αρχικώς η δημοκρατική βούληση των πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παράλληλα με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, το νομοσχέδιο κινείται και στους άξονες του εκσυγχρονισμού του τρόπου εκλογής, στην εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων σε πολιτικά ανύποπτο χρόνο για την έγκυρη μέτρηση της αποχής από τις εκλογές και στη διευκόλυνση της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία και τη συμμετοχή τους με φυσική παρουσία.

Ο τρόπος για τη συμμετοχή όλων των Ελλήνων -εντός και εκτός των στενών γεωγραφικών μας ορίων- πρέπει να εκδηλώνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συντεταγμένα και με σχέδιο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Με την ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου δείχνουμε εμπράκτως ποιες είναι οι προθέσεις, ότι όχι μόνο υπολογίζουμε τους πάντες, αλλά αποζητούμε και την συμμετοχή τους. Κάθε ψήφος μετράει.

Κάθε ψήφος έχει βαρύτητα και νομική ισοδυναμία. Επιθυμούμε την ενεργό συμμετοχή όλων στα κοινά της πατρίδας μας, ώστε μαζί να οικοδομήσουμε και να συνδιαμορφώσουμε τις προϋποθέσεις για μια πατρίδα, με ρόλο πρωταγωνιστικό και ισχυρό στα διεθνή τεκταινόμενα.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Μπαρλιακό.

Επόμενος ομιλητής ο κ. Χουρδάκης Μιχαήλ, Ανεξάρτητος Βουλευτής.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΟΥΡΔΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ομολογούμενως το εισαχθέν νομοσχέδιο φέρνει κάτι καινούργιο και καινοτόμο, σε σχέση με την εκλογική νομοθεσία. Αναφέρθηκε πως -ενδεχομένως- αποτελεί και μια από τις πιο ριζικές αλλαγές στη διαδικασία των εκλογών, τα τελευταία πολλά χρόνια. Παρ' όλο, βέβαια, που ξέρουμε ότι από την αναθεώρηση του 2001 υπήρχε αυτή η δυνατότητα.

Καινοτόμο, όμως, ή καινούργιο, δεν σημαίνει απαραίτητα και θεμιτό ή ορθό. Η αλλαγή του εκλογικού νόμου, για τους σκοπούς απόσπασης «πηχυαίων» τίτλων, έτσι για να είναι «φαντεζί», μια ακόμα μεταρρύθμιση της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, δεν πρέπει απαραίτητα να πανηγυρίζεται. Και οι συνάδελφοι της Συμπολίτευσης θα έπρεπε να προσέρχεστε περισσότερο προβληματισμένοι στην υπερψήφιση ενός νομοσχεδίου που αλλάζει άρδην την εκλογική διαδικασία.

Αρχικά, για τις ευρωεκλογές και από ό,τι φαίνεται μετά από τη χθεσινή τροπολογία της κ. Κεραμέως, μελλοντικά, πολύ σύντομα και για τις εθνικές εκλογές.

Το πρώτο, φυσικά, ζήτημα που τίθεται εδώ, έχει να κάνει με τη διαδικασία ψήφισης του παρόντος νομοσχεδίου. Θέλω να τονίσω τη σελίδα 8 της επιστημονικής έκθεσης της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής γίνεται αναφορά ότι: «ήδη έχει εκφραστεί στον δημόσιο διάλογο από συνταγματολόγους η άποψη πως η παρούσα ρύθμιση, δεδομένου ότι αποσκοπεί στην αλλαγή του εκλογικού συστήματος, απαιτεί ενισχυμένη πλειοψηφία των 2/3 της Βουλής».

Αναρωτιέμαι, αν αυτή η συνταγματικότητα, υπό το πρίσμα, δηλαδή, της μη ορθής ψήφισής της, τελικώς αμφισβητηθεί στα δικαστήρια, τι θα συμβεί; Θα διασυρθούν πανευρωπαϊκώς, ως η μόνη χώρα που θα χρειαστεί να επαναλάβει εκλογές για την Ευρωβουλή και ενώ αυτό θα έχει επισημανθεί στη συζήτηση αυτών των ημερών;

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και μόνο στην πιθανότητα να μπορεί να προκύψει κάτι τέτοιο, θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη η ανάγκη -από τη μεριά της Κυβέρνησης- να αναζητήσει τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση από Βουλευτές της Αντιπολίτευσης.

Δυστυχώς, όμως, μετά τα χθεσινά όπου ξεκάθαρα φάνηκε ότι τορπιλίζεται η όποια δυνατότητα συναίνεσης αυτό φαίνεται ότι είναι πολύ δύσκολο και ενώ θα έπρεπε η Κυβέρνηση όχι από πολιτική αβροφροσύνη, αλλά από την επιλογή ουσιαστικής νομιμοποίησης τέτοιων πολύ σημαντικών αλλαγών δομικών για την εκλογική νομοθεσία, να αναζητεί συναίνεση.

Σε ό,τι αφορά το όριο του 3% για τις ευρωεκλογές, δεν μπορώ να το δικαιολογήσω και το θεωρώ σχεδόν απαράδεκτο. Στις ευρωεκλογές προφανώς και δεν τίθεται θέμα κυβερνησιμότητας και άρα η μείωση του ορίου έστω στο 1% ή στο 1,5% αν θέλουμε και έχουμε στο πίσω μέρος του μυαλού μας και άλλους λόγους σχετιζόμενους με εθνικά θέματα, τουλάχιστον θα δημιουργούσε προϋποθέσεις για μεγαλύτερη συμμετοχή, θα αύξανε το κίνητρο όσων θεωρούν ότι δεν έχει νόημα να συμμετέχουν ή να κατέβουν να ψηφίζουν στις εκλογές, γιατί το μικρότερο -ποσοστιαία- κόμμα που θα επέλεγαν δεν έχει καμμία τύχη και ταυτόχρονα θα αύξανε προδήλως και την αντιπροσωπευτικότητα και την αναλογικότητα της ψήφου, θα μείωνε το ποσοστό που αντιστοιχεί σε αδιάθετες έδρες και θα βελτίωνε την εκπροσώπηση ακόμη περισσότερων και δυνητικά όλων των τάσεων και φωνών στην ελληνική κοινωνία.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα της παραχώρησης διαδικασιών των εκλογών σε ιδιωτική εταιρεία και αυτό είναι κάτι που πρέπει να επανεξεταστεί και είναι λυπηρό ότι διαρκώς τα τελευταία χρόνια

υπάρχουν ενστάσεις, φωνές, παράπονα για αναφερόμενα προβλήματα στη διαδικασία, που και αυτό έχει οδηγήσει αρκετούς συμπολίτες μας να θεωρούν ότι είναι μάταιο να ψηφίσουν γιατί καλώς ή κακώς, δικαίως ή αδικώς, θεωρούν ότι υπάρχει ένας βαθμός νοθείας ή νόθευσης της εκλογικής διαδικασίας. Θα έπρεπε, λοιπόν, και αυτό να το επανεξετάσουμε.

Και φέρνω το πολύ απλό παράδειγμα ότι ακόμα και στις εκλογές τις διπλές, τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2023, δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί τα τελικά εκλογικά αποτελέσματα ανά εκλογικό τμήμα, το οποίο και εκλογές για δεκαπενταμελές να είχαμε σε ένα σχολείο, εάν δεν είχαμε τι ψήφισε το κάθε τμήμα του λυκείου, θα το θεωρούσαμε ότι δεν ταιριάζει με την αξιοπιστία του αποτελέσματος. Γιατί, λοιπόν, δεχόμαστε κάτι τέτοιο στις εθνικές εκλογές του 2023 και μάλλον θα το κάνουμε και στο 2024 και στο 2025;

Εκτός, λοιπόν, τέτοιων ζητημάτων νομιμότητας συνολικά, αλλά και με το παρόν νομοσχέδιο υπάρχουν και άλλα πρακτικά προβλήματα στο υπό συζήτηση σχέδιο. Δεν θα επικαιροποιηθούν εγκαίρως οι εκλογικοί κατάλογοι. Αυτό μόνο σαν αστέρι ακούγεται, δεδομένου ότι ακόμα και ένας μέσος χρήστης του excel θα μπορούσε με τη χρήση κατάλληλων φίλτρων και εφόσον έχουν διασυνδεθεί οι απαραίτητες υπηρεσίες μεταξύ τους να επικαιροποιήσει τους καταλόγους μέσα σε λίγες μέρες. Δηλαδή, μια μικρή ομάδα ατόμων θα μπορούσε αυτό να το κάνει σε λίγες μέρες.

Επίσης βλέπουμε ότι ιδιωτικοί φορείς θα αναλάβουν τη μεταφορά των ψηφοδελτίων. Με ποια κριτήρια; Γιατί πάλι έχουμε ιδιωτικούς φορείς σε θέματα που σχετίζονται με τον κλειστό πυρήνα της δημόσιας διοίκησης, όπως είναι οι εκλογές; Θεωρούμε ότι τα ΕΛΤΑ δηλαδή δεν είναι αρκετά καλά; Και σε όσους αναφέρθηκαν ότι και στην Αμερική υπάρχει επιστολική ψήφος εδώ και χρόνια, να θυμίσω ότι εκεί μόνο η αμερικανική εταιρεία «U.S. POSTAL SERVICE», η οποία είναι σε σημαντικό βαθμό κρατική, σχετίζεται με αυτή τη διαδικασία.

Επίσης άρθρο 13, παράγραφος 6: Χρέωση ή πιθανή χρέωση στους πολίτες, όπου μετά θα λάβουν πίσω τα χρήματά τους. Ελπίζω αυτό να αποτελεί μέριμνα μόνο για τυχόν αδυναμία που δεν θα μπορέσει να υπάρχει ειδικό συμβόλαιο για φορείς του εξωτερικού και να μη γίνει σε καμμία περίπτωση στην Ελλάδα, διότι είναι ηθικά, πολιτικά και νομικά λάθος να ζητάμε από τους συμπολίτες μας να πληρώσουν για να ψηφίσουν, ακόμα και αν εκ των υστέρων πάρουν τα χρήματά τους πίσω.

Υπάρχουν και άλλα πρακτικά ζητήματα που σχετίζονται με τη φύλαξη και την αποθήκευση των ψηφοδελτίων. Δεν υπάρχουν αρκετοί και ικανοί χώροι στο ελληνικό δημόσιο; Τι λείπει από τη δημόσια ακίνητη περιουσία για να αναλάβει αυτό τον ρόλο; Θα έχουμε την Αστυνομία να φρουρεί ιδιωτικούς χώρους και ιδιωτικές αποθήκες; Και τι κριτήρια θα έχουν αυτές οι αποθήκες που θα έχουν δωρεάν φύλαξη από την Ελληνική Αστυνομία για τουλάχιστον έναν μήνα;

Γίνεται, επίσης, αναφορά ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα είναι το Πρωτοδικείο Αθηνών. Υπάρχει υπεύθυνος προστασίας δεδομένων στο Πρωτοδικείο Αθηνών; Όλοι όσοι είστε δικηγόροι και έχετε καθημερινή τριβή με τα δικαστήρια νομίζω έχετε τις δικές σας ενστάσεις για το κατά πόσο πράγματι θα εξασφαλιστεί η ανωνυμία.

Σε εκθέσεις οργάνων και του ΟΗΕ και του ΟΑΣΕ φαίνεται ότι το θέμα της μυστικότητας της ψήφου και της διασφάλισης αυτής είναι μείζον πρόβλημα στην επιστολική ψήφο. Θέλω να είμαστε σίγουροι ότι η μυστικότητα στη ψήφο και η δυνατότητα του πολίτη να εκφραστεί ανόθευτα και να εκφράζει ανόθευτα την πολιτική του βούληση είναι κάτι που πρέπει όλοι να το διασφαλίσουμε ως την ελάχιστη εγγύηση σε ένα σύγχρονο δημοκρατικό κράτος που θέλω να πιστεύω ότι είναι η χώρα μας.

Από τις ρυθμίσεις, όμως, που εισάγονται εδώ δεν είμαι σίγουρος ότι αυτός είναι ο σκοπός της Κυβέρνησης, διότι τα θέματα που σχετίζονται με τη μυστικότητα της ψήφου πολύ πιθανώς θα δημιουργήσουν προβλήματα σε υπερήλικες, σε ΑΜΕΑ, σε άτομα που βρίσκονται αποκλεισμένοι γεωγραφικά και άρα θα αναζητήσουν βοήθεια από τρίτους. Και ενώ το τυποποιούμενο ποινικό αδίκημα μιλάει για «κακόβουλη» χρήση του συστήματος επιστο-

λικής ψήφου, φαίνεται μάλλον να είναι ελλειπτική ρύθμιση και δεν είναι σίγουρο τι θα θεωρηθεί ως κακόβουλο και εάν η υποβοήθηση ενός υπερήλικα από κάποιον που τον φροντίζει και άρα είναι εξαρτημένο μέλος θα θεωρηθεί ως τέτοια.

Πιθανώς να θέλει η Νέα Δημοκρατία να εξασφαλίσει ότι η μεγαλύτερη ηλικιακά ψηφοφόροι θα λάβουν την κατάλληλη εκλογική φροντίδα. Θέλω να πιστεύω μόνο από συγγενείς και όχι από τον εκλογικό και κομματικό σας μηχανισμό.

Είμαι βέβαιος, όμως -και τελειώνω- ότι ο λαός είναι σοφός, θα έρθει να ψηφίσει και θα εκφραστεί ανόθευτα όσο και αν το παρόν νομοσχέδιο φαίνεται ότι θέλει αυτό να το καταστρατηγήσει και παρ' όλη την προσπάθεια να εισαχθούν μεσάζοντες στην έκφραση της λαϊκής βούλησης.

Θέλετε λύσεις, πραγματικές λύσεις για να διευκολυνθεί η διαδικασία της ψηφοφορίας; Υπάρχουν. Θέλετε αύξηση της συμμετοχής; Ας βελτιώσουμε τη διαδικασία εντός του Κοινοβουλίου, ας βελτιώσουμε τη διαδικασία στις επιτροπές και ας κάνουμε όλη τη διαδικασία της πολιτικής ζύμωσης πιο αρεστή στον κόσμο για να επανέλθει σε εκλογικές διαδικασίες.

Θέλετε επιστολική ή απομακρυσμένη; Κάντε το για όλους. Δεν νοείται το 2024 και όταν ήδη υπάρχει ηλεκτρονικό σύστημα υπεύθυνης δήλωσης για αγοραπωλησίες, για πολύ σημαντικά ζητήματα που δεν μπορούν να επαναληφθούν κάθε τέσσερα χρόνια να το δέχεται το κράτος και να μη δέχεται την απομακρυσμένη ηλεκτρονική διαδικασία στις εκλογές. Δείτε τι κάνει η Εσθονία.

Θέλω να πω πραγματική διευκόλυνση των φοιτητών και των εργαζομένων; Ενοποιήστε τα μητρώα. Είμαστε στο 2024, δεν έχει καμία δυσκολία αυτό να μπορεί ο καθένας, από όποιο σημείο είναι, να διασυνδεθεί με το Υπουργείο Εσωτερικών και να ψηφίζει είτε για την περιφέρειά του είτε τοπικά.

Εύχομαι πραγματικά, έστω και την τελευταία στιγμή, να αναλογιστείτε με βάση τα δημοκρατικά κριτήρια το καλό της ελληνικής κοινωνίας και όχι κομματικά κριτήρια.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Χουρδάκη.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Ανδρέας Παναγιωτόπουλος, Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ. Παρακαλώ πολύ να τηρείται ο χρόνος, γιατί είναι πάρα πολλοί οι ομιλητές.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ήθελα να πω καλή χρονιά, γιατί είναι η πρώτη μου κοινοβουλευτική ομιλία για το 2024. Ωστόσο, όμως, δεν ξεκινήσαμε καθόλου καλά, κύριε Πρόεδρε και κυρία Υπουργέ, καθώς το κοινοβουλευτικό και νομοθετικό έργο που μας έχει εμπιστευθεί ο ελληνικός λαός, αφού η Κυβέρνηση φρόντισε με τις γνωστές πρακτικές της, τις fast track διαδικασίες και διαβούλευσης, αλλά και των εκπρόθεσμων τροπολογιών να δυναμτίσουν τη συνάντηση σε ένα κομβικό ζήτημα δημοκρατίας, όπως είναι η εκλογική διαδικασία και η επιστολική ψήφος.

Περηφανεύεστε, κύριοι της Κυβέρνησης, ότι είστε η παράταξη που έβαλε την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όταν την ίδια στιγμή εσείς πρώτοι γράφετε στα παλαιότερα των υποδημάτων σας τις δημοκρατικές συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που στο συγκεκριμένο ζήτημα, όπως διατυπώνεται στον Κώδικα Καλών Πρακτικών της Επιτροπής της Βενετίας είναι η μη θεσμοθέτηση αλλαγών σε θεμελιώδη στοιχεία του εκλογικού νόμου έναν χρόνο τουλάχιστον πριν τη διενέργεια των ευρωεκλογών, κάτι που η Κυβέρνηση δεν τηρεί.

Πώς να το χαρακτηρίσουμε αυτό; Light ή γιαντζι Ευρωπαίοι; Όπως έχει ήδη καταδειχθεί οι τεχνικές ατέλειες, οι πρόχειρες ρυθμίσεις που πιθανά είναι και μη εφαρμόσιμες, το δημοσιονομικό κόστος, το υψηλό κλιματικό αποτύπωμα και η απουσία ψηφιακού εκσυγχρονισμού είναι μερικά από τα προβληματικά σημεία του νομοσχεδίου που το καθιστούν επί της ουσίας και πρακτικά αναχρονιστικό.

Επίσης δεν προβλέπει την ύπαρξη τρίτης έμπιστης οντότητας, δηλαδή δικαστικών αντιπροσώπων στη διαδικασία της παραλαβής της επιστολικής ψήφου, εφόσον υπάλληλος ιδιωτικών εταιρειών θα παραλαμβάνει την επιστολική ψήφο στη χώρα και σε όλο τον κόσμο και θα παρεμβαίνει μέχρι την παράδοση των επι-

στολών στις επιτροπές συλλογής επιστολικής ψήφου. Και εδώ δεν πρόκειται για άλλο ένα έργο ΣΔΙΤ, αλλά για τη θεσμική διαφύλαξη της υπέρτατης συνταγματικής υποχρέωσης, της διαφάνειας στη διεξαγωγή της άμεσης, καθολικής και μυστικής ψηφοφορίας.

Τίθεται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεμελιώδες ζήτημα αξιοπιστίας σχετικά με τη διασφάλιση της αρχής της μυστικότητας της ψήφου. Επίσης, ενώ διατείνεστε ότι εκσυγχρονίζετε το σύστημα και διευκολύνετε τους πολίτες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, τους εποχικούς εργαζόμενους, τους φοιτητές και όσους λόγω κωλύματος δεν μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο κατοικίας τους κατά τη διενέργεια των ευρωεκλογών τους αποκλείετε, γιατί προφανώς φοβάστε τον κόσμο της εργασίας και της νεολαίας.

Επίσης ισχυρίζεστε ότι περιορίζετε την αποχή, αλλά με τέτοια απαξίωση των κοινοβουλευτικών θεσμών, μάλλον την ενισχύετε.

Επιπλέον τι δημοκρατική μεταρρύθμιση είναι αυτή που θέλετε να αποτρέψετε τη συμμετοχή πολλών συνδυασμών στις ευρωεκλογές, αφού υπάρχει υπερτριπλασιασμός του κόστους της συνολικής συμμετοχής ενός συνδυασμού, που αν ψηφιστεί το νομοσχέδιο θα ανέρχεται στις 20.000 ευρώ, ενώ μέχρι τώρα ήταν κατ' ελάχιστον 6.150 ευρώ για τους συνδυασμούς και για τους είκοσι ένα υποψηφίους, ενώ δεν επιστρέφεται το παράβολο σε όσους συνδυασμούς δεν ξεπεράσουν το ποσοστό του 1,5% των ψήφων; Και όχι μόνον αυτό, αλλά με το άρθρο 5 που αφορά στην κατανομή των εδρών, τροποποιώντας το άρθρο 16 του ν.4255/2014 προσμετράται μόνον ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων των συνδυασμών που υπερβαίνουν το 3% και αφού ο παρονομαστής θα παραμένει σταθερός, δηλαδή είκοσι μία έδρες, στοχεύετε στο να λάβετε περισσότερες έδρες στην πρώτη κατανομή. Και βέβαια συνεχίζετε στη δεύτερη κατανομή των εδρών - πάντα με το αζημίωτο βέβαια για εσάς- να κατοχυρώνετε έδρες στο κόμμα με τις περισσότερες ψήφους πανελλαδικά σε περίπτωση ίσου αδιάθετου υπολοίπου, ενώ στον μέχρι σήμερα ισχύοντα νόμο προβλεπόταν κλήρωση. Το ίδιο κάνετε και στην περίπτωση των επιπλέον αδιάθετων εδρών σε μια ενδεχόμενη τρίτη κατανομή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για εμάς καμμία άλλη διαδικασία ψηφοφορίας δεν μπορεί να υποκαταστήσει πλήρως την αυτόνομη και αυτοπροσώπη άσκηση της εκλογικής βούλησης, την οποία η Κυβέρνησή σας υποτιμά.

Ωστόσο, όπως ήδη ακούσατε από την εισηγήτρια μας κ. Πούλου, σε συνδυασμό με τις τροπολογίες που καταθέσαμε και κυρίως πριν έρθει η अपαράδεκτη πρακτικής τροπολογία για την επέκταση της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές, στο πλαίσιο της δημοκρατικής συναίνεσης εμείς προτείνουμε:

Πρώτον, τον ηλεκτρονικό εκλογικό κατάλογο, για να ψηφίζουν οι πολίτες από τις περιοχές που βρίσκονται είτε εργάζονται με φυσική παρουσία στα εκλογικά τμήματα της επικράτειας.

Δεύτερον, την επιστολική ψήφο αποκλειστικά για τους εκτός της επικράτειας και συγκεκριμένες ομάδες εκλογέων εντός επικράτειας, ΑΜΕΑ, ασθενείς, ηλικιωμένους, στη βάση συγκεκριμένων προϋποθέσεων και κριτηρίων.

Τρίτον, τη σύσταση ανεξάρτητης εκλογικής αρχής, όπως έχουν υιοθετήσει τα περισσότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συμμετοχή εκπροσώπων της πολιτείας και της κοινωνίας των πολιτών για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας των εκλογικών διαδικασιών.

Όμως, όλη αυτή την έστω βιαστική δημιουργική διαδικασία την τινάζετε στον αέρα, γιατί τέτοιες τάξεις ζητήματα και νομοθετήματα που άπτονται του πυρήνα της λειτουργίας της δημοκρατίας μας και της ελεύθερης έκφρασης της λαϊκής βούλησης δεν είναι δυνατό να συζητούνται «στο πόδι» στο Κοινοβούλιο και με όρους χαρτοπακτικής λέσχης στη δημόσια σφαίρα.

Εξηγούμαι: Άκουγαν οι πολίτες και η κοινή γνώμη εδώ και κάποιες ημέρες για κάποιον άσσο στο μανίκι του Μητσότακη. Περαιστικά του ανθρώπου, λόγω ασθενείας λείπει. Τον άσσο τον έβγαλε η κ. Κεραμέως, μια αντισυνταγματική τροπολογία που ναρκοθετεί το θέμα της επιστολικής ψήφου, αφού η επέκταση που επιδιώκει η Κυβέρνηση του δικαιώματος και στις εθνικές εκλογές είναι καθ' όλα εκτός της συνταγματικής μας τάξης και

είναι ένα θεμελιώδες ζήτημα που είναι πολιτικά και δημοκρατικά απαράδεκτο να παίζεται με τζογαδόρικές πρακτικές.

Προς τα πού το πάτε, κυρία Υπουργέ; ΚΕΠ εκλογικών γραφείων θα ανοίξουμε; Ποια επιστολική ψήφο θα έχουν ομάδες Ρομά, μεταναστών και άλλων; Ή μήπως θα ανοίξετε εκλογικά γραφεία τέτοια που θα φτιάχνουν επιστολικές ψήφους ανθρώπων και ανθρώπων;

Είναι μια τροπολογία που μας βρίσκει ριζικά και κάθετα αντίθετους, αφού η πρόβλεψη για την επιστολική ψήφο ήταν ότι αν συνέπιπταν οι ευρωεκλογές με τις εθνικές εκλογές, ούτε οι πρώτες θα γίνονταν με τη νέα ρύθμιση, γιατί θα υπήρχαν κίνδυνοι αποπροσανατολισμού και διχασμού των Ελλήνων που έχουν δικαίωμα ψήφου, όμως, εσείς φροντίσατε να διχάσετε κατ' αρχάς το Κοινοβούλιο, όπου στο θέμα της επιστολικής ψήφου διαμορφωνόταν ένα κλίμα λογικής συναίνεσης και στη συνέχεια στον Ελληνισμό, αφού εύλογα οι συμπατριώτες μας, κυρίως αυτοί που ζουν στο εξωτερικό, θα καταλογίσουν ευθύνες σε όλους μας.

Η τροπολογία αυτή της Κυβέρνησης είναι απαράδεκτη, προσβλητική για το Κοινοβούλιο και τη συνταγματική τάξη της χώρας, άσχετη με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου, ούτε αφορά στις εθνικές εκλογές, ενώ το νομοσχέδιο αφορά στις ευρωεκλογές και κυρίως υποτιμά τον απόδημο Ελληνισμό. Καταφέρατε μετά από διακόσια χρόνια περίπου να επαναφέρετε στο Κοινοβούλιο για τον Ελληνισμό ζήτημα αυτόχθονων και ετερόχθονων, κάτι που είχατε βέβαια ήδη ξεκινήσει με την ψήφο των αποδήμων και μ' έναν κουτοπόνηρο τρόπο που δεν προσιδιάζει στην κοινοβουλευτική τάξη μιας σύγχρονης ευρωπαϊκής χώρας.

Αλήθεια, κυρία Κεραμέως και κύριοι της Κυβέρνησης, πόση κουτοπονηριά χωράει στην αριστεία σας; Με αυτά τα λόγια θέλω να πω ότι είστε βεβαία οι απόγονοι των παρατάξεων εκείνων της Δεξιάς που έχουν κάνει τέρατα και σημεία όσον αφορά τον εκλογικό νόμο, με αποκορύφωμα το '61 -για όσους έχετε διαβάσει ιστορία- το πώς νομοθετήσατε, πώς πράξατε και πώς βάλατε τον ελληνικό λαό να ψηφίσει.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Παναγιωτόπουλο.

Παρακαλώ τους κυρίους συναδέλφους να τηρούν τον χρόνο. Καλείται στο Βήμα η Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Θωμάς Οικονόμου.

Ορίστε, κυρία συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΘΩΜΑΪΣ (ΤΖΙΝΑ) ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριοι Υπουργοί, αγαπητοί συνάδελφοι Βουλευτές, η επιστολική ψήφος είναι πλέον μια πραγματικότητα. Στις ευρωεκλογές του Ιουνίου θα έχουμε για πρώτη φορά τη δυνατότητα να ψηφίσουμε από απόσταση, είτε είμαστε εντός είτε εκτός Ελλάδας, χωρίς προσέλευση στα εκλογικά τμήματα και χωρίς ταιπωρία. Πρόκειται για μια αλλαγή που στηρίζει το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής κοινωνίας και αυτό γιατί είναι μια μεταρρύθμιση κοινής λογικής που έρχεται να διευκολύνει σημαντικές ομάδες ψηφοφόρων, όπως είναι οι απόδημοι Έλληνες, οι εργαζόμενοι ιδίως του τουριστικού κλάδου, οι ανάπηροι και οι υπερήλικες, οι φοιτητές και γενικότερα όσοι εκλογείς βρίσκονται εκτός έδρας για οποιονδήποτε λόγο.

Εδώ πρέπει να διευκρινίσουμε κάτι πολύ σημαντικό, γιατί έχει υπάρξει αρκετή παραπληροφόρηση για το θέμα των εκλογέων. Ακούσαμε, για παράδειγμα, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας να μιλάει για δήθεν αλλοίωση του εκλογικού σώματος. Όταν το ακούει κάποιος που δεν έχει διαβάσει το νομοσχέδιο πιστεύει ότι ενδεχομένως να ερχόμαστε να δώσουμε δικαίωμα ψήφου σε κάποιους ανθρώπους που δεν το δικαιούνται.

Δεν υπάρχει τίποτα αναληθέστερο αυτού. Εκείνο που κάνουν στην πραγματικότητα το Υπουργείο Εσωτερικών και η Κυβέρνησή μας είναι να διευκολύνουν την άσκηση του υπάρχοντος - ξαναλέω, του υπάρχοντος- και κατοχυρωμένου από το Σύνταγμα εκλογικού δικαιώματος όσων ψηφοφόρων είναι ήδη εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και σε κανέναν άλλον.

Ερχόμαστε, λοιπόν, με αυτή τη μεταρρύθμιση να εξασφαλί-

σουμε ότι τώρα και στο μέλλον κάθε Έλληνας πολίτης, ο οποίος θα έχει έγκαιρα εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους, θα μπορεί να ασκεί με ευχέρεια το εκλογικό του δικαίωμα, ακόμα και αν βρίσκεται στο εξωτερικό.

Εδώ έγκειται και η αξία της τροπολογίας της κ. Κεραμέως, με την οποία επεκτείνεται η δυνατότητα επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές ειδικά για τους απόδημους Έλληνες.

Επειδή χθες υπήρξαν εντονότερες αντιδράσεις από την Αντιπολίτευση και ιδιαίτερα από τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ, οφείλω κι εγώ να αναρωτηθώ: Πώς είναι δυνατόν μέχρι προχθές να τοποθετούνται θετικά επί της αρχής και ξαφνικά να αποκηρύσσουν το νομοσχέδιο; Διότι η ψήφος τους υπέρ του νομοσχεδίου στην επιτροπή σήμαινε ότι τόσο ο ΣΥΡΙΖΑ όσο και το ΠΑΣΟΚ ενέκριναν την επιστολική ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού ως τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο συμμετοχής τους σε δημοψηφίσματα και ευρωεκλογές και τώρα που μιλάμε για εθνικές εκλογές, ξαφνικά οι ομογενείς μας, σύμφωνα με την Αντιπολίτευση, δεν θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου.

Κυρία Υπουργέ, ο άσκοπος θόρυβος που προκλήθηκε φοβάμαι ότι συσκοτίζει την ουσία και τη μεγάλη σημασία του νομοσχεδίου αυτού ειδικά για νομούς όπως η Ευρυτανία την οποία έχω την τιμή να εκπροσωπώ. Για τέτοιες ορεινές και απομονωμένες περιοχές η επιστολική ψήφος θα επιτρέψει σε χιλιάδες ανθρώπους να συμμετέχουν στις επόμενες ευρωεκλογές παρ' όλο που δεν διαθέτουν πλέον τη μόνιμη κατοικία τους εκεί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι το παρόν νομοσχέδιο έρχεται να λύσει χρονίζοντα θέματα και να απαντήσει σε προσδοκίες δεκαετιών πολλών Ελλήνων εντός και εκτός της χώρας. Ήδη πριν μερικούς μήνες κάναμε το πρώτο βήμα με την κατάργηση όλων των τυπικών περιορισμών για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων του εξωτερικού. Σήμερα, πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, συζητούμε μια ρύθμιση που θα διευκολύνει ακόμα περισσότερους Έλληνες πολίτες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος. Γιατί ειδικά το δικαίωμα του εκλέγειν δεν είναι ακόμα ακόμη συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Αποτελεί τον θεμέλιο λίθο του πολιτεύματος μας και η προστασία του αποτελεί εγγύηση για το μέλλον της δημοκρατίας μας.

Στη δημοκρατία καμμία ψήφος δεν έχει παραπάνω αξία από οποιαδήποτε άλλη. Την ίδια βαρύτητα έχει για το Σύνταγμα και την ίδια σημασία θα πρέπει να έχει για όλους μας η ψήφος των αποδήμων με αυτή των Ελλήνων του εσωτερικού. Και ο μόνος τρόπος για να εξασφαλίσουμε αυτή την ισότητα είναι να άρουμε όλα τα πραγματικά πρακτικά εμπόδια συμμετοχής στην πολιτική διαδικασία. Έχοντας τα παραπάνω σαν προτάγματα προχωρούμε στη θεσμοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων που θα αφορούν στη διαδικασία της εκλογής, που θα προστατεύουν απολύτως τη μυστικότητα της ψήφου και που θα διασφαλίσουν το αδιάβλητο των εκλογών.

Κύριοι συνάδελφοι, το μόνο ερώτημα που τίθεται επομένως δεν αφορά στην ασφάλεια, τη μυστικότητα ή την εγκυρότητα της επιστολικής ψήφου αλλά το αν όντως θέλουμε να συμβαδίσουμε τους καιρούς κάνοντας πράξη κάτι που ισχύει στις περισσότερες χώρες του δυτικού κόσμου. Αν, δηλαδή, επιθυμούμε όλοι μας ειλικρινά να βρούμε έναν ευρύτερο κοινό και πολιτικό κοινό τόπο σε ένα ζήτημα που τουλάχιστον εμείς στη Νέα Δημοκρατία πιστεύουμε ότι υπερβαίνει κόμματα και παρατάξεις. Οι πολίτες που τώρα μας παρακολουθούν θα έχουν τη δυνατότητα να διαπισώσουν άμεσα και μέσα από την ψήφο του κάθε Βουλευτού ποιοι από εμάς πραγματικά ενδιαφέρονται για τη δική τους ψήφο.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Οικονόμου.

Έχει ζητήσει τον λόγο ο κ. Σωκράτης Φάμελλος, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κυρία και κύριε Υπουργέ, είναι γεγονός ότι η Κυβέρνηση κατάφερε να δυναμιτίσει τη συζήτηση αυτού του σημαντικού νομοσχεδίου. Όχι μόνο με την αιφνιδια-

στική τροπολογία για την επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές, που κυριολεκτικά πέταξε χθες στο τραπέζι η κ. Κεραμέως αλλά και με όλη τη διαδικασία που ακολούθησε στη συζήτηση αυτού του νομοσχεδίου και πριν την κατάθεσή του. Όλοι και όλες εδώ, όμως, οφείλουμε να προσέχουμε και να περιφρουρούμε τη νομοθετική διαδικασία, ιδιαίτερα στα θέματα του πυρήνα της δημοκρατίας που είναι η εκλογική διαδικασία.

Δυστυχώς ο κ. Μητσοτάκης και οι Υπουργοί του επέλεξαν να προσβάλουν αυτή τη διαδικασία. Να προσβάλουν τη νομοθετική διαδικασία αλλά και τις προβλέψεις του Συντάγματος που δεν προβλέπουν απλά αλλά επιβάλλουν συναίνεση για τα θέματα αυτά. Και το έκαναν γιατί η πρόθεσή τους είναι μόνο η δημιουργία εντυπώσεων και το κομματικό όφελος για να συνεχίσουν να χειρίζονται τις υπουργικές ή και την πρωθυπουργική καρέκλα.

Το ερώτημα βέβαια που μας δημιουργήθηκε είναι αν εμείς θα ακολουθήσουμε τον κ. Μητσοτάκη σ' αυτόν τον κατήφορο ή θα υπερβούμε το πρόβλημα που δημιούργησε ο κ. Μητσοτάκης διά της κ. Κεραμέως και με τη χθεσινή κίνηση. Οφείλουμε να πούμε ότι οι επιλογές αυτές απαξιώνουν την πολιτική. Οδηγούν την κοινωνία σε μια απολίτικη για να μην πω και αντιπολιτική στάση. Μετά, βέβαια, προσπαθούν να μας πείσουν ότι η επιδίωξή τους με την επιστολική ψήφο είναι να μειώσουν την αποχή. Πώς γίνεται όμως αυτό όταν οι επιλογές σας ακόμα κι εδώ στο Κοινοβούλιο είναι επιλογές που απομακρύνουν τον πολίτη από την πολιτική, που απαξιώνουν την πολιτική συζήτηση; Ακόμα και η διαδικασία της τροπολογίας που επιλέχθηκε είναι προσβλητική και για τον Κανονισμό της Βουλής. Και να πούμε την αλήθεια. Η προτροπή του κ. Μητσοτάκη για αποχή από την ψήφιση του επόμενου πιθανά νομοσχεδίου, για το δικαίωμα στο γάμο, των Βουλευτών που διαφωνούν είναι ξεκάθαρη. Η κ. Κεραμέως μας ζητάει υποκριτικά σήμερα να λάβουμε μέτρα για να ενισχύσουμε τη συμμετοχή στην πολιτική την ίδια στιγμή που ο Πρωθυπουργός προτρέπει τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας αλλά και τους Υπουργούς του να απέχουν. Εκεί καταλήγουν οι ανίερες συμμαχίες με την ακροδεξιά με μόνο στόχο τη διατήρηση της καρέκλας της εξουσίας.

Εμείς επιλέξαμε από την πρώτη στιγμή της ενημέρωσής μας από την κ. Κεραμέως και τον κ. Λιβάνιο να τηρήσουμε μια υπεύθυνη και σοβαρή στάση όπως κάνει πάντα ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία. Τοποθετηθήκαμε υπέρ της νομοθετικής εξειδίκευσης της συνταγματικής πρόβλεψης για την επιστολική ψήφο για τους απόδημους Έλληνες και τις Ελληνίδες. Υπήρξαμε ανοιχτοί στη συζήτηση και δεχτήκαμε να συζητήσουμε και τις παραμέτρους της επιστολικής ψήφου και για τους πολίτες εντός της επικράτειας που αδυνατούν αντικειμενικά να προσέλθουν στα εκλογικά τμήματα. Καταθέσαμε από την πρώτη συνάντηση - τη συνάντηση ενημέρωσης του Δεκεμβρίου - ερωτήματα και προτάσεις πάντα ελέγχοντας τη συνταγματική πρόβλεψη και τις συνταγματικές υποχρεώσεις. Συνεχίσαμε στις επιτροπές. Καταθέσαμε επεξεργασμένες προτάσεις και με έγγραφα μέσα στην επιτροπή και με τροπολογία εδώ στην Ολομέλεια. Και μάλιστα για μεταρρυθμίσεις οι οποίες ενισχύουν την εκλογική διαδικασία αξιοποιώντας και την τεχνολογική πρόοδο. Διότι δεν είναι δυνατόν να συζητάμε το 2024 για εκλογές και διαδικασίες δημόσιες και η πολιτεία να μην ενσωματώνει ψηφιακά εργαλεία.

Όμως η προσπάθεια αυτή αγνοήθηκε παντελώς από την Κυβέρνηση η οποία δεν ήταν απλά ανεπαρκής. Υπάρχει μεγάλη τεχνική νομοτεχνική ανεπάρκεια στο νομοσχέδιο. Όμως η Κυβέρνηση έχει και άλλα σχέδια πέρα από την ανεπάρκεια τα οποία υποτιμούν συνεχώς τη δημοκρατία. Να το πούμε απλά. Ο ΣΥΡΙΖΑ αποδείχθηκε συνεπής στη συζήτηση αυτή -και πρέπει να πω όχι μόνο ΣΥΡΙΖΑ αλλά και άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης- και η Κυβέρνηση αποδείχθηκε και ασυνεπής και ανεπαρκής. Αποδείχτηκε ανάξια να αξιοποιήσει τη διάθεση συναίνεσης που έδειξε η Αντιπολίτευση και δεν έδειξε η Κυβέρνηση. Наркоде- τησε την προσπάθεια ουσιαστικής σύγκλισης με αποκορύφωμα, βέβαια, την εμπρηστική και τυχοδιωκτική χθεσινή τροπολογία. Προσέξτε. Καταθέσατε μια τροπολογία εν γνώσει σας ότι αυτή απαιτεί διευρυμένη πλειοψηφία την οποία όχι μόνο δεν επιδίωξατε αλλά και την υπονομεύσατε. Αυτό έκανε η Κυβέρνηση χθες. Εμείς αποδείξαμε δύο πράγματα. Η συζήτηση που ανοίξατε για

την επιστολική ψήφο, πρώτα από όλα, είναι υποκριτική και ουδόλως είναι απόδειξη δημοκρατικότητας και μεταρρυθμίσεων. Αλλά αποδείχθηκε και κάτι ακόμα. Ότι η Κυβέρνηση όλα αυτά τα κάνει για δημιουργία εντυπώσεων και κομματικό όφελος. Ακόμα και στην περίπτωση των αποδήμων αποδείξατε ξανά χτες και με τις σημερινές τοποθετήσεις ότι τους αντιμετωπίζετε μόνο ως εκλογικό κοινό εφόσον στοχεύετε στην ψήφο τους και δεν τους αποδίδετε το βασικό δικαίωμα, που είναι το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Η πρόθεσή σας θα αποδειχθεί ξανά με την τροπολογία, που έχουμε καταθέσει για τρίτη φορά, αν δεν κάνω λάθος. Αν σας ενδιαφέρει τόσο πολύ η πραγματική συμμετοχή των αποδήμων να ψηφίσετε τώρα την τροπολογία μας για τις εκλογικές περιφέρειες των αποδήμων ώστε να εκλέγονται απόδημοι που να εκπροσωπούν απόδημους και να έχουν φωνή μέσα εδώ όπως κάνουν και άλλες χώρες με μεγάλη διασπορά, όπως η γειτονική μας Ιταλία. Είναι η τρίτη φορά που καταθέτουμε αυτή την τροπολογία

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Εξάλλου αυτό ζητούν οι απόδημοι και αυτό δεν το κάνετε. Διαχειρίζεστε τα αιτήματά τους αλά καρτ. Ό,τι συμφέρει εσάς.

Είναι προφανές, βέβαια, η στόχευση που έχετε να παρουσιάσετε τον κ. Μητσοτάκη και την Κυβέρνησή σας ως εκσυγχρονιστική, φιλελεύθερη, δημοκρατική. Γιατί το κάνετε αυτό; Γιατί πολύ απλά δεν στοχεύετε μόνο στο λεγόμενο κεντρικό εκλογικό κοινό αλλά και γιατί βαρύνεστε με σοβαρότατες παραβιάσεις των δημοκρατικών κανόνων. Εκ των προτέρων εμείς σας ξεκαθαρίζουμε ότι δεν θα σας κάνουμε αυτή τη χάρη. Δεν φτάνει κανένα νομοσχέδιο για να ουκουλώσει και να σβήσει τα σοβαρότατα ελλείμματα και τις υποχωρήσεις του δημοκρατικού αλλά και του ευρωπαϊκού κεκτημένου επί Κυβέρνησης Μητσοτάκη στην Ελλάδα.

Το κράτος δικαίου στη χώρα μας δέχεται συνεχώς πλήγματα από την Κυβέρνηση Μητσοτάκη. Η συζήτηση στις 17 Ιανουαρίου στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ήταν αποκαλυπτική. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ευρωβουλευτών του προοδευτικού τόξου παραδέχθηκε ότι υπάρχουν σοβαρά ζητήματα δημοκρατίας και ελευθερίας του Τύπου στην Ελλάδα. Ζητήματα που ξεκινούν από το σκάνδαλο των παρακολουθήσεων, από τις στρατηγικές αγωγές κατά των δημοσιογράφων, τις επιθέσεις σε μέλη ανεξάρτητων αρχών, την έλλειψη πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης.

Η Ευρωβουλευτής των Φιλελεύθερων, η Σοφί Ιντ' Βελτ, είπε στα ελληνικά: «Δεν σας αφήνουμε μέχρι να υπάρξει δικαιοσύνη». Πού απευθυνόταν; Απευθυνόταν στη χήρα Καραϊβάζ, στους γονείς των θυμάτων του δυστυχήματος στα Τέμπη, στους συγγενείς των νεκρών στο ναυάγιο στην Πύλο, στους δημοσιογράφους που έχουν δεχθεί επιθέσεις από την Κυβέρνηση επειδή της άσκησαν κριτική. Και το δυστύχημα είναι ότι κάνατε ό,τι μπορούσατε για να κρύψετε αυτή τη συζήτηση από το ελληνικό κοινό: Χαμηλά στα περισσότερα μέσα ενημέρωσης, απαξίωση από τους Βουλευτές σας, ακόμα και η κ. Κεραμέως το χαρακτήρισε πρωτοβουλία μιας πολύ συγκεκριμένης μειοψηφίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ούτε μία λέξη, βέβαια, από τον κύριο Μητσοτάκη.

Η συζήτηση για τα θεμελιώδη δικαιώματα στην Ελλάδα δεν είναι πολυτέλεια, είναι ανάγκη γιατί σε αυτά τα δικαιώματα στηρίζεται η δημοκρατία μας και, όσο και αν θέλετε να τα θάψετε, εμείς θα είμαστε εδώ, μέσα και έξω από τη Βουλή και θα συνεχίσουμε να ζητάμε απαντήσεις για το «Predator», για τις υποκλοπές, για τις επισυνδέσεις της ΕΥΠ, για τη σύνδεση των υποκλοπών με τον εγκέφαλο μέσα στο Μαξίμου, αλλά και για την απαλλαγή της εισαγγελίας που υπέγραψε αυτές τις σχετικές εντολές παρακολουθήσεων.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Θα αναδεικνύουμε τις αντισυνταγματικές μεθοδεύσεις: Στην αλλαγή της σύνθεσης της ΑΔΑΕ, στην άσκηση διώξεων σε μέλη της ανεξάρτητης αρχής για τη διερεύνηση του σκανδάλου των υποκλοπών, στη δολοφονία χαρακτήρα που επιδίωξατε να κάνετε για τον Πρόεδρο, τον κ. Ράμμο, αλλά και για τη χειραγώγηση των μέσων ενημέρωσης, για τη λίστα Πέτσα και όλες τις επόμενες λίστες, για την άσκηση στρατηγικών αγωγών κατά των δημοσιο-

γράφων που επιτελούν το λειτούργημά τους, αλλά και για τη νέα αλλαγή στους ποινικούς κώδικες, η οποία ευθέως απειλεί με φυλάκιση δημοσιογράφους, αν σας κάνουν κριτική.

Θα μιλήσουμε, επίσης, για την απαράδεκτη επιλογή της Νέας Δημοκρατίας να αμνηστεύσει τον κ. Καραμανλή για τη σύμβαση 717, παρ' ό,τι λάβατε ποινική δικογραφία από την ευρωπαϊκή Εισαγγελική Αρχή για τις κακουργηματικές ευθύνες του κ. Καραμανλή και επιλέξατε να τις κρύψετε και να μην ψηφίσετε τη δική μας πρόταση για προκαταρκτική επιτροπή.

Αλλά θα συνεχίσουμε να μιλάμε και για την άρνηση του Λιμενικού να κάνει εσωτερική πειθαρχική έρευνα για το ναυάγιο στην Πύλο, η οποία οδήγησε μέχρι και τον Συνήγορο του Πολίτη να ανακοινώσει ότι ξεκινά ανεξάρτητη έρευνα. Παρά την επιμελή σας προσπάθεια να φιλοτεχνήσετε ένα φιλελεύθερο προσωπείο στον κ. Μητσοτάκη, η αλήθεια δεν κρύβεται και όλα αυτά που σας ανέφερα ζητούν απαντήσεις.

Κύριε Πρόεδρε, οφείλω να επανέλθω στο περιεχόμενο του νομοσχεδίου, που θυμίζω ότι έχει τίτλο την εκλογή Ευρωβουλευτών. Και αυτό γιατί η Κυβέρνηση παραβιάζει ακόμα και τα θέματα αυτά της δεοντολογίας, εισάγοντας ρυθμίσεις για τις εθνικές εκλογές.

Μας φέρνετε ένα νομοσχέδιο για την εκλογική διαδικασία των Ευρωεκλογών που, πρώτα απ' όλα, δεν ακολουθεί τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκάθαρα έχει πει ότι δεν μπορεί να αλλάξει το εκλογικό σύστημα σε λιγότερο από έναν χρόνο πριν τις Ευρωεκλογές, για να υπάρχει εμπιστοσύνη του πολίτη στη διαδικασία αυτή.

Και εσείς τί κάνετε; Το γράφετε στα παλιά σας τα παπούτσια. Σε λιγότερο από έξι μήνες έρχεστε να αλλάξετε το εκλογικό σύστημα. Και, πώς το κάνετε αυτό; Αφού πρώτα επιλέξατε ποιο εκλογικό σύστημα βολεύει την Κυβέρνησή σας. Κατάντια είναι αυτό. Πρώτα μαγειρέψατε το εκλογικό σύστημα και μετά εισάγατε τη συζήτηση για την επιστολική ψήφο. Τα ξέρετε πολύ καλά. Τα κάνατε εσείς οι ίδιοι.

Πόσο ευρωπαϊκό, άραγε είναι αυτό; Ειδικά για την ψήφο των αποδήμων, το εκλογικό σύστημα έχει αλλάξει τρεις φορές μέσα σε σχεδόν μία θητεία και λίγους μήνες της Κυβέρνησης Μητσοτάκη. Η ταχύτητα από την άλλη μεριά και το χρονοδιάγραμμα που επιλέξατε, έχει επιπτώσεις και στην προχειρότητα του νομοσχεδίου, γιατί έχω εντοπίσει πάρα πολλά σημεία προχειρότητας: Γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, μεθοδολογικά προβλήματα, νομοτεχνικές ελλείψεις.

Υπάρχουν ερωτήματα ακόμα και αν θα καταφέρετε να το υλοποιήσετε όπως αυτό το απίστευτο ότι μπορεί ένας απόδημος να ενημερωθεί τα μεσάνυχτα του Σαββάτου προς την Κυριακή ότι δεν μπορεί να ψηφίσει επειδή δεν παραλήφθηκε η ψήφος του και πρέπει να έρθει στην Ελλάδα γιατί δεν υπάρχουν εκλογικά τμήματα πουθενά στα προξενεία.

Η μεθόδευση αυτή του χρονοδιαγράμματος δυνάμισε ακόμη μια φορά τη δυνατότητα συναίνεσης για ένα μείζον ζήτημα δημοκρατίας. Δεν έγινε ουσιαστική διαβούλευση με τα κόμματα και τους φορείς γιατί, προφανώς, αυτή η διαδικασία δεν εισήλθε στο δημόσιο διάλογο. Ήρθατε και συζητήσαμε τον Δεκέμβριο χωρίς να υπάρχει προσχέδιο, μια συνέντευξη Τύπου, σας θέσαμε από τότε ζητήματα και ερωτήματα, τα οποία υπάρχουν και σήμερα, άρα μια απόδειξη ότι έως και σήμερα δεν λύσατε τίποτα απ' όλα αυτά.

Πέρα όμως από τη διαδικασία, μεγάλο πρόβλημα είναι και το περιεχόμενο του νομοσχεδίου. Πράγματι, το είπε η εισηγήτριά μας, η κ. Πούλου, από την πρώτη τοποθέτηση ότι υπάρχουν σοβαρά ζητήματα αντισυνταγματικότητας. Και για τον λόγο αυτό, επειδή εμείς θεωρούμε μείζον το ζήτημα της διευκόλυνσης της επιστολικής ψήφου -ιδιαίτερα για τους αποδήμους που το γράφει και το προβλέπει το Σύνταγμα- εμείς καταθέσαμε τις προτάσεις - τροπολογίες μας. Τουλάχιστον δέκα είναι οι ρυθμίσεις, ενταγμένες σε τρεις τροπολογίες, που έχουμε καταθέσει, για να μην υπάρχουν προβλήματα.

Ήρθαμε, δηλαδή, στην ανεπάρκειά σας ή και στην έλλειψη πολιτικής βούλησης, να βρούμε εμείς λύσεις. Το έκανε αυτό η υπεύθυνη Αξιωματική Αντιπολίτευση της χώρας, αλλά δεν είναι υπεύθυνη η Κυβέρνηση. Ήμασταν ξεκάθαροι και είχαμε δηλώσει

ότι είμαστε υπέρ της στρατηγικής επιλογής της επιστολικής ψήφου. Ναι, θέλουμε να συζητηθεί η επιστολική ψήφος και θέλουμε να συζητιέται κάθε εργαλείο βελτίωσης της συμμετοχής των πολιτών στην εκλογική διαδικασία, στον πυρήνα της δημοκρατίας. Και είμαστε υπέρ και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Γιατί μιλάμε για μια σύγχρονη πολιτεία. Αυτή είναι η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ: Μια ισχυρή σύγχρονη ανθρώπινη πολιτεία.

Εμείς θέλαμε να βρεθεί λύση και με όρους διαφάνειας και αξιοπιστίας για όσους αντικειμενικά δεν μπορούν να προσέλθουν στα εκλογικά τμήματα, πέρα δηλαδή από τους απόδημους. Από το Δεκέμβριο σάς επισημάναμε στη συνάντηση που κάναμε -με δικό σας αίτημα- στο γραφείο μας, ότι υπάρχει σοβαρό ζήτημα στην εκτεταμένη εφαρμογή της επιστολικής ψήφου στο εσωτερικό της χώρας, γιατί υποτιμά μια άλλη βασική πρόβλεψη του Συντάγματος, για την καθολικότητα, την αμεσότητα και τη μυστικότητα της ψήφου.

Δηλαδή, εσείς προτείνετε τώρα την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, ακόμα και στους πολίτες, που κατοικούν διπλά στα εκλογικά τμήματα και ακυρώνετε τη δυνατότητα να υπάρχουν, τουλάχιστον, ταυτόχρονα εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό. Στερείτε δικαιώματα, δηλαδή. Όπως το Σύνταγμα, ξεκάθαρα, προβλέπει την επιστολική ψήφο ως μία θετική κάμψη μόνο για αυτούς και αυτές που αδυνατούν να προσέλθουν και υπάρχει αυτό το καθεστώς εξαιρέσεων. Δεν υπάρχει, όμως, πουθενά η επιλογή η επιστολική ψήφος να αποτελέσει τον κανόνα.

Σε κάθε περίπτωση, εμείς θέσαμε τα ερωτήματα αυτά γιατί θέλαμε να σας επισημάνουμε ότι υπάρχει ζήτημα αμεσότητας και μυστικότητας. Και για πολλές κοινωνικές ομάδες υπάρχουν και τα ερωτήματα της χειραγώγησης. Δεν απαντήσατε πως θα αντιμετωπίσετε τις πιέσεις σε ένα οικογενειακό περιβάλλον ή στον χώρο εργασίας

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε: Η Κυβέρνηση έκανε τα πάντα, χωρίς ιερό και όσιο, με μόνο σκοπό να τροφοδοτήσει την προπαγάνδα της. Αποδείχθηκε ότι ακόμα και τα στατιστικά που βάλατε μέσα στην αιτιολογική έκθεση είναι κομμένα και ραμμένα στα μέτρα σας. Το αποκάλυψε και αυτό η εισηγήτρια μας. Δηλαδή, αντί να παραθέσετε πλήρη στοιχεία για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου εντός επικρατείας σε σαράντα οκτώ κράτη, όπου τριάντα πέντε δεν την έχουν υιοθετήσει καθόλου -αναφερόμαι στα κράτη της Ευρώπης- και έξι την έχουν υιοθετήσει μόνο σε ειδικές συνθήκες και για ειδικές περιπτώσεις, εσείς μας φέρατε στοιχεία μόνο για είκοσι δύο από τα σαράντα οκτώ. Προσέξτε, λιγότερα και από τα μισά, για να φτιάξετε μια ψευδή εικόνα. Τι κάνατε; Μαγειρέψατε τα στατιστικά για να δημιουργήσετε μία εικονική πραγματικότητα ότι -δήθεν- η επιστολική ψήφος είναι κανόνας στην Ευρώπη και ενώ ο κανόνας είναι ότι, χωρίς περιορισμούς, είναι εξαίρεση.

Από την άλλη, οφείλω να σας θυμίσω ότι η επιστολική ψήφος, σύμφωνα με το Δίκαιο της Ένωσης, πρέπει να εφαρμόζεται με επαρκή μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία του αποτελέσματος, ο μυστικός χαρακτήρας της ψηφοφορίας και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στη δική σας πρόταση αποκαλύφθηκε -και από τους φορείς- ακριβώς το αντίθετο.

Πρώτον, απουσιάζει η λεγόμενη τρίτη έμπιστη οντότητα, αξιόπιστη οντότητα, που θα διασφαλίσει την αξιοπιστία και το αδιάβλητο της διαδικασίας. Αναφέρθηκαν πλείστα παραδείγματα εδώ μέσα. Δεν υπάρχει μια δημόσια αρχή ή ένας αντιπρόσωπος δικαστικής αρχής, που θα διασφαλίζει την αμεσότητα ή θα εξασφαλίζει ότι έχει αποτραπεί κάθε δυνατότητα εκβιασμού ή εκφοβισμού του εκλογέα ή άλλης αυθαίρετης παρέμβασης. Δεν υπάρχει πουθενά. Η Κυβέρνηση δεν έλαβε υπ' όψιν της ούτε τις προβλέψεις διεθνών οργανισμών, της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη, της Επιτροπής Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης. Και δεν προβλέπει κανένα μέτρο για να επιλύσει αυτά τα σοβαρά ζητήματα του κινδύνου χειραγώγησης και της νοθείας της εκλογικής βούλησης.

Σας επισημάναμε, επίσης, ότι υπάρχουν σοβαρά ζητήματα για την ταυτοπροσωπία, λόγω ψηφιακού αναλφαριθμητισμού, για τους αδύναμους, ανήμπορους -ας το πω έτσι- πιθανά και κατάκοιτους

συμπολίτες μας, που δεν έχουν την πρόσβαση στα ψηφιακά εργαλεία και υπάρχει ζήτημα ταυτοπροσωπίας.

Έχουμε και άλλα πολλά που σας έχουμε καταθέσει. Πρακτικά ερωτήματα: Πώς θα φτάσει το υλικό σε απομακρυσμένες περιοχές; Πώς θα συλλεχθεί αξιόπιστα και με προστασία της -αν θέλετε- εμπιστευτικότητας της ψήφου, αλλά και ερωτήματα όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα της συλλογής.

Να σας κάνω ένα ερώτημα; Βάλατε μία διαδικασία επιστολική, ενώ εσείς κλείνετε τα περισσότερα παραρτήματα των ΕΛΤΑ στην ελληνική επαρχία. Πώς ακριβώς, πέστε μου, συμβιβάζονται αυτές οι δύο πρακτικές;

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Γεννιούνται, λοιπόν, πολλά ζητήματα εμπιστοσύνης στην εκλογική διαδικασία. Κι όπως επισήμανε η Επισημητική Υπηρεσία της Βουλής υπάρχει προβληματισμός αν θα διασφαλιστεί η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών εντός επικρατείας που θέτει ως όρο το Σύνταγμα. Υπάρχει, λοιπόν, σοβαρό ζήτημα και όσον αφορά την ελεύθερη διαμόρφωση πολιτικής βούλησης, όσον αφορά το αδιαίρετο του εκλογικού σώματος. Προκύπτουν όμως και ζητήματα προχειρότητας -εξαιτίας του χρονοδιαγράμματος που επιλέξατε, αφού λύσατε το εκλογικό σύστημα που σας βολεύει, μετά τρέξατε την πρόταση επιστολικής ψήφου σε λίγο χρόνο- είναι και οι προτάσεις που κατατέθηκαν από τον πρόεδρο της αρχής για τα προσωπικά δεδομένα. Εκ των υστέρων πάτε να το καλύψετε. Δεν έγινε δημόσιος διάλογος με ακαδημαϊκούς, με ανεξάρτητες αρχές, με την «Κοινωνία των Πολιτών», για να μπορούσαμε να καταλήξουμε σε όλα αυτά.

Όμως, αυτό που θέλω να το ξεκαθαρίσουμε στην Ολομέλεια είναι ότι η Νέα Δημοκρατία υποβαθμίζει με πολιτική επιλογή το βασικό χαρακτηριστικό των εκλογών, ότι καμμία άλλη διαδικασία ψηφοφορίας δεν μπορεί να υποκαταστήσει πλήρως την αυτόνομη και αυτοπρόσωπη άσκηση της εκλογικής βούλησης. Κι αυτό είναι πολιτική σας επιλογή απ' ό,τι φαίνεται.

Το ότι η προτεραιότητά σας είναι το εκλογικό συμφέρον φάνηκε και από το άρθρο της κατανομής των εδρών. Η αλλαγή του εκλογικού μέτρου στο παρά πέντε με την σοφιστεία αυτή ότι στο μέτρο μετράνε τα κόμματα μόνο πάνω από 3% είναι προφανές - και το τρέξαμε το σενάριο αυτό- ότι δίνει περισσότερες έδρες στο κόμμα ή και στα κόμματα με τις περισσότερες ψήφους. Αυτό δεν είναι, δηλαδή, μια ευκαιριακή, προς όφελος του κομματικού συμφέροντος, μεταβολή του εκλογικού συστήματος λιγότερο από έξι μήνες πριν τις ευρωεκλογές; Οφείλω να πω ότι την ίδια στόχευση, δηλαδή αυτή την κομματική εκλογική στόχευση, είχε και το νομοσχέδιο για τους απόδημους που περάσατε το καλοκαίρι.

Όσο, όμως, για τη χθεσινή τροπολογία της κ. Κεραμέως, εντάξει οφείλω να πω ότι δεν τη χαρακτηρίζεις και μία σοβαρή στάση με σεβασμό στη δημοκρατία. Κατ' αρχάς γιατί υπονόμωσε τη δυνατότητα συναίνεσης ενώ στοχεύει σε διακοσίες και άνω ψηφούς μέσα στην Ολομέλεια. Προσβάλλετε τον πυρήνα της δημοκρατικής λειτουργίας. Κυρία Κεραμέως, φανερώνετε όχι μόνο εκνευρισμό, αλλά και μια έλλειψη σοβαρότητας. Μας έχει συνηθίσει η Κυβέρνηση σε αυτή την επικοινωνιακή και επιφανειακή διαχείριση.

Στο θέμα, λοιπόν, της εκπροσώπησης των αποδήμων εμείς καταθέσαμε ξανά σήμερα την ολοκληρωμένη πρότασή μας για τη δημιουργία τεσσάρων εκλογικών περιφερειών των αποδήμων, ώστε να εκπροσωπούνται εδώ μέσα στην ελληνική Βουλή. Αυτό είναι που ζητούν κατά προτεραιότητα οι απόδημοι. Μην κρύβετε και μην κόβετε τα λόγια τους. Βάζουν πρώτα αυτό το ζήτημα. Δεν το κάνετε όμως. Δεν τους δίνετε το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Κι όμως αξίζει στους απόδημους να εκπροσωπούνται στην ελληνική Βουλή. Το ότι το αρνείστε μας επιβεβαιώνει απλά ότι τους θέλετε μόνο για ψηφοφόρους, για εκλογικό κοινό και νομίζω ότι αυτό είναι υποτίμηση της ελληνικής διασποράς.

Θέλω, όμως, να θέσουμε κι ένα άλλο ερώτημα. Αν ενδιαφέρεστε τόσο πολύ για τους απόδημους, τι κάνατε τα τελευταία τέσσερα χρόνια για την ελληνική διασπορά; Τα προβλήματα που οι ελληνικές κοινότητες έχουν θέσει είναι ξεκάθαρα. Πρώτα απ' όλα να πάρουμε την υποβάθμιση του απενεργοποιημένου Συμβου-

λίου Αποδihίου Ελληνισμού. Τι κάνατε γι' αυτό; Λόγια μόνο. Τέσσερα χρόνια τίποτα. Τι κάνατε για την εκπαίδευση που έχει τόσα πολλά προβλήματα; Οι φορείς αναφέρθηκαν στη διαβούλευση σ' αυτά τα μεγάλα ζητήματα και πολλοί Βουλευτές μας έχουν κάνει παρεμβάσεις. Η συνεχής μείωση των κονδυλίων για την εκπαίδευση -για την ελληνική εκπαίδευση- επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα στα ελληνόπουλα τελευταίας γενιάς σε όλη την ελληνική διασπορά. Ξέρετε ότι το μεγαλύτερο ελληνικό σχολείο, το σχολείο «Αριστοτέλης» στο Μόναχο, η μεγαλύτερη σχολική μονάδα με πάνω από επτακόσιους πενήντα μαθητές είναι πιθανόν να πάψει να λειτουργεί λόγω μη ανανέωσης του συμβολαίου του; Τι κάνατε γι' αυτό, αν πράγματι νοιάζεστε για τους απόδημους; Πόσο υποκριτικό, λοιπόν, να λέτε ότι σας ενδιαφέρει και θέλετε να ενισχύσετε τον ακατάλυτο δεσμό με την πατρίδα, όταν δεν έχουν σχολεία.

Ας αναλύσουμε, όμως, και τις υπόλοιπες παρεμβάσεις μας. Από την πρώτη μέρα σας καταθέσαμε τους προβληματισμούς, τον Δεκέμβριο. Είμαστε μαζί με την κ. Πούλου και τον κ. Ξανθόπουλο. Τεκμηριωμένα σας καταθέσαμε πρόταση για ολοκληρωμένες ρυθμίσεις. Πρώτον, καταθέσαμε προτάσεις για το θέμα της ταυτοπροσωπίας και της αξιοπιστίας για όσους διαμένουν στο εξωτερικό και για όσους αδυνατούν να έρθουν στα εκλογικά τμήματα στο εσωτερικό. Σας καταθέσαμε επιπλέον μία πρόταση για την αξιοπιστή τρίτη οντότητα, αλλά καταθέσαμε και μία πρόταση για την ανεξάρτητη εκλογική αρχή.

Εσείς δεν έχετε δυνατότητα να συζητήσετε καμμία πραγματική δημοκρατική μεταρρύθμιση. Περνίστε για ψευτοεκσυγχρονιστές, ενώ δεν έχετε μία μεταρρυθμιστική πρόταση να καταθέσετε που να προχωράει μπροστά τη δημοκρατία μας και να ενισχύει το κράτος δικαίου και τις λειτουργίες της διοίκησης στην Ελλάδα;

Τα περισσότερα κράτη έχουν υιοθετήσει μία τέτοια πρωτοβουλία για την ανεξάρτητη εκλογική αρχή, με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργιών, ανεξάρτητων αρχών, του επιστημονικού κόσμου, των κομμάτων, για να υπάρχει διασφάλιση και διαφάνεια της φερεγγυότητας για χρήση πληροφοριακών συστημάτων και κυρίως για την εξασφάλιση της δυνατότητας να ασκείται το εκλογικό δικαίωμα σε όσους απουσιάζουν.

Εμείς, λοιπόν, καταθέσαμε και τη μεγάλη πρόταση-τομή για το ηλεκτρονικό εκλογικό κατάλογο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Γιατί υπάρχει ο ηλεκτρονικός εκλογικός κατάλογος στο Υπουργείο Εσωτερικών. Και δεν το ξέρουμε μόνο ως ΣΥΡΙΖΑ, που το γνωρίζουμε πολύ καλά και το έχουμε εφαρμόσει, αλλά υπάρχει διότι εξυπηρετείται τμήμα του και στην ψηφιακή πύλη στο συγκεκριμένο νομοσχέδιο. Εξάλλου, έτσι θα βγει κι ο έκτακτος εκλογικός κατάλογος για τα ψηφοδέλτια που δεν θα φτάσουν ποτέ επιστολικά.

Ο ειδικός αυτός, λοιπόν, εξειδικευμένος ηλεκτρονικός κατάλογος, μία καθολική εφαρμογή, εξασφαλίζει με διαφάνεια το εκλέγειν, χωρίς τον κίνδυνο διπλοψηφίας, επιλύει πρακτικά προβλήματα, την ταχύτητα, το κόστος, το κλιματικό αποτύπωμα. Κι όχι να ψάχνουν τα κούριερ σε όλη την Ελλάδα τους φακέλους, κύριε Λιβάνιε. Αυτό είναι εκσυγχρονισμός; Αυτό το οποίο έχετε εισάγει είναι η ψηφιακή καθυστέρηση. Και μάλιστα, αυτό το εργαλείο υπηρετεί πλήρως την κρίσιμη συνταγματική πρόβλεψη της αμεσότητας και της μυστικότητας. Οι περιπτώσεις, παραδείγματος χάριν, των εποχικώς εργαζομένων θα ικανοποιηθούν, αλλά και οι Έλληνες και οι Ελληνίδες που βρίσκονται για οποιοδήποτε λόγο στην ελληνική επικράτεια επίσης θα εξυπηρετηθούν. Διευκολύνονται με αυτόν τον ενιαίο ηλεκτρονικό κατάλογο γιατί ψηφίζουν με φυσική παρουσία στα εκλογικά τμήματα της περιοχής που βρίσκονται.

Να σας πω και την αλήθεια. Συζητούσαμε με τον κ. Ξανθόπουλο - ότι υπάρχουν χωριά που έχουν εκλογικά τμήματα και μπορεί να προσέλθει ο πολίτης, αλλά δυστυχώς πολλά χωριά στην περιφέρεια στη Δράμα δεν έχουν πλέον ΕΛΤΑ γιατί τα έχετε κλείσει. Πώς απαντάται, λοιπόν, αυτό το ερώτημα; Περιορίζει τη δυνατότητα, ενώ υπάρχει. Εσείς κλείνετε τ' αυτιά σας.

Ακούσαμε ότι ένα από τα επιχειρήματα που λέτε για να μην εφαρμοστεί ο ηλεκτρονικός εκλογικός κατάλογος είναι η ψη-

φιακή καθυστέρηση. Τώρα είναι δυνατόν εσείς, οι άριστοι της Κυβέρνησης, που ο κ. Πιερρακάκης για τέσσερα χρόνια έκανε «ψηφιακή επανάσταση», να επικαλείστε ότι δεν υπάρχει δίκτυο για να γίνει η λειτουργία του ηλεκτρονικού καταλόγου, τον οποίο εμείς τον χρησιμοποιήσαμε στις εσωκομματικές εκλογές του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία;

Εμείς καταθέσαμε και άλλη μία τροπολογία για την αυτόνομη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, όπως προβλέπεται από το Σύνταγμα, από τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων επίσης της Ευρώπης, τη σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με πρότυπα προσβάσιμα καταστήματα ψηφοφορίας και εκλογικά τμήματα με βοηθητικό εξοπλισμό. Τίποτα. Ούτε αυτό το ακούσατε. Δεν ακούτε, λοιπόν, ούτε τους οδηγούς καλών εκλογικών πρακτικών.

Για όλα αυτά, για εμάς ένα πράγμα είναι ξεκάθαρο. Το κίνητρό σας είναι μόνο το κομματικό συμφέρον. Ακόμα κι αυτά που καταθέτετε εδώ, ακόμα και ο λόγος που απαγγέλλετε από το Βήμα της Βουλής έχει να κάνει μόνο με το εκλογικό ακροατήριο, όχι με τις δημοκρατικές διαδικασίες, όχι με την εκλογική διαδικασία, όχι με τα δικαιώματα των πολιτών, όχι με τα συμφέροντα της χώρας.

Και οφείλω να πω ότι έτσι απαξιώνεται η πολιτική, έτσι θίγεται η πολιτική στην Ελλάδα, έτσι κατεβαίνει το επίπεδο της πολιτικής. Γι' αυτό και υπάρχουν και σοβαρά προβλήματα μέσα στην κοινωνία μας. Αυτό είναι κομματική ιδιοτέλεια, είναι ανεπάρκεια, είναι υποκρισία.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Εμείς θέσαμε πρώτα το δικαίωμα των πολιτών και τα θέματα της δημοκρατίας και όχι τη δική μας, αν θέλετε, εκλογική κομματική εξυπηρέτηση. Γι' αυτό και είπαμε στην πρότασή σας ναι, εμείς θα κάτσουμε να το συζητήσουμε. Παρ' ότι έχει σοβαρά ελλείμματα το νομοσχέδιο, που φαίνονταν από την συνέντευξη τύπου, εμείς είπαμε ναι, θα κάτσουμε να το συζητήσουμε. Αυτό υποδηλώνει και το «επί της αρχής» στις επιτροπές, ότι για εμάς το θέμα της επιστολικής ψήφου και του συνταγματικού δικαιώματος είναι πολύ πιο σημαντικό από τις δικές σας μεθοδεύσεις, για να ασχοληθούμε με τα δικά σας λάθη κατά προτεραιότητα. Κατά προτεραιότητα εμείς ασχολούμαστε με τη δημοκρατία και τα δικαιώματα των πολιτών. Αυτό σήμαινε η δική μας στάση.

Εσείς, βέβαια, δεν δείξατε ούτε επάρκεια, ούτε μεταρρυθμιστική δυνατότητα, ούτε δημοκρατική προσήλωση. Εσείς θεωρήσατε ότι η συναίνεσή μας είναι δυνατότητα για εσάς, ένα πάσο, ένα ελευθέρας για να το χρησιμοποιήσετε για τους κομματικούς σκοπούς. Γι' αυτό και ο κ. Μητσοτάκης την Κυριακή εξέφρασε τη χαρά του για την ευρεία πλειοψηφία. Τώρα ή δεν παρακολουθεί τι γίνεται στη Βουλή ή δεν τον ενημερώσατε. Δηλαδή, είναι δυνατόν να έχει καταθέσει ο ΣΥΡΙΖΑ δέκα τροπολογίες και πολλές άλλες άλλα κόμματα και να νομίζει ο κ. Μητσοτάκης ότι εμείς συνηγορήσαμε σε αυτή τη διαδικασία;

Έρχεται δε εκ των υστέρων να καταθέσει τη χθεσινή τροπολογία -διότι η κ. Κεραμέως εκ στόματος του κ. Μητσοτάκη πήρε την εντολή υποθέτω, για να υπηρετήσει πάλι το κομματικό συμφέρον. Δηλαδή, αναγνωρίζει στα άλλα κόμματα τη δυνατότητα των υπερβάσεων και της συναίνεσης και ο ίδιος έρχεται να ξαναδυναμίσει τη διαδικασία.

Κοιτάξτε, δεν σας ενδιαφέρει καθόλου ούτε πώς θα δυναμώσει η δημοκρατία μας, ούτε πώς θα δυναμώσει η εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην πολιτική. Με τέτοιες πρακτικές η πολιτική απαξιώνεται και αυτό δείχνουν και τα ποσοστά της αποχής. Τι μας λέτε τώρα, ωραία λόγια, ότι τάχατες έτσι θα λύσετε το πρόβλημα της αποχής, όταν πείθετε τον πολίτη ότι ό,τι και να λέει τα προβλήματα έρχονται απ' έξω, η Κυβέρνηση δεν ευθύνεται και υπάρχει προσωπική ευθύνη στον πολίτη για όλα τα προβλήματα τα οποία ζει;

Η στάση μας είναι ξεκάθαρη. Εμείς με τη συνταγματική πρόβλεψη συμφωνούμε και με τη συνταγματική πρόβλεψη της αμεσότητας, της μυστικότητας, ξεκάθαρα, αλλά και με την εξαίρεση του κανόνα για τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για όσους αδυνατούν και όσες αδυνατούν αποδεδειγμένα να προσέλθουν. Γιατί αυτό πρέπει να γίνει με σύγχρονα εργαλεία. Εσείς δεν δε-

χθήκατε τίποτα, αντιθέτως προκαλείτε εντάσεις.

Οι όροι που σας θέσαμε παραμένουν απαράβατοι και το δηλώνουμε ξεκάθαρα. Οι τροπολογίες μας για τον ηλεκτρονικό κατάλογο, για τη διευκόλυνση των ΑΜΕΑ και για την αξιοπιστη οντότητα για το αδιάβλητο της εσωτερικής ψήφου είναι απαραίτητες προϋποθέσεις και τις έχετε ήδη απορρίψει. Έχετε δυναμτίσει εσείς οποιαδήποτε δυνατότητα συναίνεσης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Αλλά και η τροπολογία για τους απόδημους και τις περιφέρειες των αποδήμων για το δικαίωμα του εκλέγεσθαι είναι επίσης κόκκινη γραμμή για τον ΣΥΡΙΖΑ, γιατί βάζουμε πρώτα από όλα τα δικαιώματα των αποδήμων και των Ελλήνων πολιτών. Δεν δίνουμε συγχωροχάρτι, δεν ετεροκαθοριζόμαστε, ούτε νευριάζουμε για τις μεθοδεύσεις σας, γιατί είναι πάνω από όλα μπροστά μας το δημοκρατικό καθήκον. Εμείς εκπροσωπούμε τους πολίτες και οι πολίτες θέλουν περισσότερη και ισχυρότερη δημοκρατία.

Για εμάς είναι προτεραιότητα να απαντήσουμε στις ανάγκες και στις απαιτήσεις. Πρέπει να απαντήσουμε στη δυνατότητα εκσυγχρονισμού του δημοκρατικού συστήματος, διασφαλίζοντας το δικαίωμα της συμμετοχής. Για να το πούμε απλά να το καταλάβουν και οι πολίτες, εμείς θέλουμε να δυναμώσουμε την πρόσβαση στις εκλογές, να δυναμώσουμε το εκλογικό δικαίωμα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, για τους νέους εργαζόμενους. Θέλουμε να ακουστεί πιο δυνατά η φωνή των νέων εργαζομένων και όλων των νέων πολιτών και αυτό εξασφαλίζει ο ηλεκτρονικός εκλογικός κατάλογος. Είναι πολιτική μας επιλογή. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για την ποιότητα της δημοκρατίας και για τη φερεγγυότητα, αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του πολιτικού συστήματος, αλλά και για να υπερασπιστούμε όσα θίγει καθημερινά ο κ. Μητσστάκης, το κράτος δικαίου, τη δικαιοσύνη, την ελευθεροτυπία, τις ανεξάρτητες αρχές, την αξιοκρατία. Είναι προφανές ότι δεν θα συνηγορήσουμε σε ένα νομοθέτημα, όπως το αφήνετε, ατελές, με σοβαρά δημοκρατικά προβλήματα, που προσβάλλει βασικές αρχές του Συντάγματος, παρ' ότι δώσαμε τη δυνατότητα να υπάρχει συναίνεση και η Κυβέρνηση δεν το έκανε, παρ' ότι κάναμε υπερβάσεις, κάναμε και προτάσεις, αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι άλλο.

Να το ξεκαθαρίσουμε στους Έλληνες και στις Ελληνίδες: Η Αντιπολίτευση αποδείχθηκε συνεπής. Η Κυβέρνηση αποδείχτηκε και ανεπαρκής και ασυνεπής και είναι προφανές ότι δεν θα υπάρξει καμμία ψήφος του ΣΥΡΙΖΑ σε μια τέτοια εξέλιξη. Είναι ξεκάθαρο ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Η χώρα μας έχει ανάγκη από μια νέα κοινωνική συμφωνία που δεν θα αφορά μόνο τα ζητήματα του εισοδήματος, της επιβίωσης, της παιδείας, της υγείας, των μεγάλων δημόσιων αγαθών, αλλά πλέον η χώρα μας έχει ανάγκη από μια κοινωνική συμφωνία που θα αφορά και στον πυρήνα της δημοκρατίας, στο κράτος δικαίου. Η μόνη προοπτική για την ενίσχυση του κράτους δικαίου στην Ελλάδα, για την ενίσχυση της δημοκρατίας, είναι η ανατροπή αυτής της κυβερνητικής πολιτικής, από μία ελπιδοφόρα πολιτική αλλαγή, την οποία μπορεί να φέρει μόνο μια προοδευτική κυβέρνηση.

Καλούμε, λοιπόν, τους πολίτες σε αγώνες για μια δημοκρατική, προοδευτική αλλαγή στην Ελλάδα και προφανώς αυτή η πρόσκληση είναι ανοιχτή και στις υπόλοιπες προοδευτικές δυνάμεις. Να συμβάλουμε για μια πραγματική, σύγχρονη, αλλά και δημοκρατική πρόταση. Η Ελλάδα έχει ανάγκη μια ισχυρή, σύγχρονη, ανθρώπινη πολιτεία που θα έχει σχέδιο, δεν θα αφήνει κανέναν και καμμία μόνο ή μόνη και πάνω απ' όλα θα στηρίζει τη δημοκρατία. Γιατί σήμερα αυτό είναι το πρώτιστο καθήκον για όλους μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ κ. Φάμελλο.

Έχει ζητήσει τον λόγο για μια παρέμβαση η κυρία Υπουργός.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Φάμελλε, σας άκουσα με πάρα πολύ μεγάλη προσοχή και θα ήθελα να απαντήσω σε σημεία που θέσατε.

Σημείο πρώτο, για να αναδείξουμε ακριβώς την ασυνέπεια που διακατέχει το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, η εισήγηση σας εισηγήθηκε ότι δεν έγινε κανένας διάλογος. Κι όμως εγώ ακούγοντας σας κάνατε, τουλάχιστον, έξι αναφορές σε συνάντηση ενημέρωσης που κάναμε μαζί, σε προτάσεις που καταθέσατε, σε ανταλλαγή απόψεων. Πώς συμβαδίζουν τα δύο; Πώς από τη μια δεν έγινε κανένας διάλογος και από την άλλη έξι αναφορές του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας σε συνάντηση ενημέρωσης, ανταλλαγής απόψεων; Και μάλιστα έχω ήδη ανακοινώσει ότι έχουμε ενσωματώσει και προτάσεις που κατέθεσε η εισηγήτρια σας.

Σημείο δεύτερο, αναφερθήκατε στην πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Δεν το εξηγήσατε λίγο περισσότερο. Θέλατε η ψήφος των αποδήμων να μετράει μόνο για αυτούς τους τέσσερις Βουλευτές και όχι για το συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα. Άρα ότι θέλατε διαφορετική βαρύτητα, μικρότερη βαρύτητα στην ψήφο των αποδήμων σε σχέση με την ψήφο των εντός επικρατείας. Αυτό, κύριε Φάμελλε, είναι κατάφωρα αντισυνταγματικό. Αυτή είναι η πρότασή σας; Βγείτε και πείτε το, όμως, στους απόδημους, ότι θέλετε να έχουν δεύτερης κατηγορίας ψήφο οι απόδημοι Έλληνες.

Τρίτο σημείο, αφήσατε να εννοηθεί ότι η αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ζητήματα με το νομοσχέδιο. Ίσως δεν σας ενημέρωσαν οι συνεργάτες σας για το τι ειπώθηκε στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής. Διαβάζω από τα πρακτικά των εκπροσώπων της αρχής: «Ο κύριος πρόεδρος της αρχής είναι υπέρ του σχεδίου νόμου της καθολικής ψήφου, όπως και η αρχή. Δεν εξέφρασε αμφιβολίες για την προστασία προσωπικών δεδομένων. Απλά έκανε αναφορά σε κάποιες διατάξεις που χρήζουν αποσαφήνισης και συμπλήρωσης. Κάποιες ειδικές διατάξεις χρήζουν συμπλήρωσης, διευκρίνισης και αποσαφήνισης. Εννοείται ότι είμαστε υπέρ του σχεδίου νόμου για τη διευκόλυνση όλων των εκλογών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εκτός για την επιστολική ψήφο». Αυτά τα είπε η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στην αρμόδια επιτροπή.

Σημείο τέταρτο, αφήσατε να εννοηθεί ότι η τροπολογία που κατατέθηκε δεν έχει καμμία σχέση με το αντικείμενο του νομοσχεδίου. Μάλιστα. Το αντικείμενο του νομοσχεδίου, με ένα από τα βασικά του σημεία, έχει να κάνει με το πώς θα διευκολύνουμε εκλογείς μέσω της επιστολής ψήφου. Ποια πιο σχετική τροπολογία από τη συγκεκριμένη, η οποία στοχεύει ακριβώς στο να διευκολύνει εκλογείς μέσω της επιστολικής ψήφου;

Έρχομαι στο τελευταίο σημείο, κύριε Φάμελλε. Ξέρετε, εμείς εδώ συζητάμε, είμαστε σε έναν μικρόκοσμο, διότι η μεγάλη ειλικόνα έξω είναι άλλη. Ποια είναι η μεγάλη ειλικόνα, τόσο για τους Έλληνες εντός της επικράτειας, όσο και για τους Έλληνες εκτός επικράτειας; Μας παρακολουθούν ξανά και ξανά, περνάνε τα χρόνια, περνάνε οι δεκαετίες. Ένα πράγμα τους απασχολεί. «Θα μας δώσετε -λένε- επιτέλους το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου χωρίς περιορισμούς»; Αυτό ρωτούν. Και η αλήθεια είναι ότι στην αρχή είπατε «ναι, είμαστε υπέρ». Έκτοτε, όμως, πολλές ανακολουθίες.

Πρώτη ανακολουθία: Πώς γίνεται ένα κόμμα να ψηφίζει επί της αρχής ένα νομοσχέδιο, να λέει «ναι» επί της αρχής και μια ώρα αργότερα να ψηφίζει «ναι» στην ένσταση αντισυνταγματικότητας. Δηλαδή, αυτό που μόλις ψήφισε -δεν μιλάω για την τροπολογία, μιλάω για το νομοσχέδιο- είναι αντισυνταγματικό.

Σημείο δεύτερο: Πώς γίνεται να λες ότι είσαι υπέρ της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες πολίτες του εξωτερικού για τις ευρωεκλογές, αλλά όχι για τις εθνικές εκλογές; Τι λέτε, δηλαδή, σε έναν Έλληνα πολίτη που μένει στο Μπουένος Άιρες; «Ναι, στις ευρωεκλογές ψήφισε με επιστολική ψήφο, αλλά για τις εθνικές εκλογές πάρε ένα αεροπλάνο, ταξίδεψε για τρεις ώρες για να πας στη Βόρεια Αμερική που έχει εκλογικό τμήμα και ψήφισε από εκεί». Και πώς γίνεται -αν καταλαβαίνω καλά- αρχικά να λες «ναι» στην επιστολική ψήφο και μετά να λες «όχι»;

Ακόμα, κύριε Φάμελλε, αν διαφωνείς με μια διαδικασία, τι

σχέση έχει αυτό με την ουσία, με το δικαίωμα των Ελλήνων του εξωτερικού να μπορέσουν επιτέλους να μην έχουν πρακτικούς περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος της ψήφου;

Και κάτι ακόμα. Πώς γίνεται ο πρόεδρος σου να είναι απόδημος, να υπερασπίζεται διαχρονικά τον πιο ενεργό ρόλο των αποδήμων και ξαφνικά να υπαναχωρείς από τη στάση και να λες ένα μεγάλο «όχι».

Κλείνω με το εξής: Ο πρόεδρός σας, απ' ό,τι καταλαβαίνω, θα περιοδεύσει σε χώρες του εξωτερικού εν όψει ευρωεκλογών, τώρα φαντάζομαι, το επόμενο διάστημα. Ένα ερώτημα θα έχουν για εκείνον οι απόδημοι Έλληνες, οι πρώην συμπολίτες του στην Αμερική για παράδειγμα. «Γιατί η Αξιωματική Αντιπολίτευση δεν ψηφίζει την επιστολική ψήφο, ενώ υπάρχει αυτή η δυνατότητα»;

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Υπουργό.

Τον λόγο έχει ο κ. Φάμελλος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία): Κύριε Πρόεδρε, η κ. Κεραμέως επέλεξε να μου θέσει έξι, επτά ερωτήσεις και επειδή είναι πολύ κρίσιμο το ζήτημα επέλεξα να απαντήσω προσωπικά, γιατί αυτές τις συζητήσεις τις έχουμε κάνει και μαζί.

Ας ξεκινήσω, λοιπόν, ένα-ένα γιατί οφείλουν να ξέρουν και τα υπόλοιπα κόμματα.

Πρώτο ζήτημα: Πώς η κ. Πούλου, εισηγήτρια μας και αρμόδια τομέαρχης επικαλείται και κατέθεσε την έλλειψη συνεννόησης και διαβούλευσης, αφού εγώ αναφέρθηκα έξι φορές στη συνάντηση, την οποία κάναμε τον Δεκέμβριο; Ναι, αναφέρθηκα ότι ήταν και η κ. Πούλου και ο κ. Ξανθόπουλος πολύ απλά γιατί, κύριε Πρόεδρε, η κυρία Υπουργός ήρθε μετά από μια συνέντευξη τύπου να μας παρουσιάσει με δική της πρόταση, το σχέδιο νόμου -δεν το είχαμε σε κείμενο- και είχαμε την επάρκεια από εκείνη τη συνάντηση να καταθέσουμε ερωτήματα: Πρώτον, για τη συνταγματικότητα, όσον αφορά τα θέματα της αμεσότητας και της μυστικότητας. Σας το θέσαμε. Δεύτερον, όσον αφορά τις τεχνικές και γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και όλο αυτό το πήγαινε-έλα με τα κούριερ σε όλο τον κόσμο. Σας το θέσαμε. Τα δυσπρόσιτα χωριά και το κλείσιμο των ταχυδρομείων. Σας το θέσαμε. Όλα τα ζητήματα τα οποία και σήμερα είναι στην επικαιρότητα. Σας τα θέσαμε χωρίς να έχουμε δει το σχέδιο νόμου. Και εσείς τι κάνετε; Κωφεύσατε. Βγάλατε σε διαβούλευση το νομοσχέδιο, χωρίς να λάβετε τίποτα υπ' όψιν σας. Άρα δεν κάνετε διάλογο, κυρία Κεραμέως. Τον καθρέφτη κοιτάτε και μιλάτε. Το ζήτημα είναι ακούτε; Δεν κάνετε διάλογο. Και ορθώς η κ. Πούλου είπε ότι δεν κάνετε καμμία διαβούλευση. Δεν ακούσατε τίποτα και κάνετε την διαβούλευση του oregon.gr την Πρωτοχρονιά και τα Φώτα, χωρίς καμμία συζήτηση με ανεξάρτητες αρχές, με δικαστικούς, με επισημους, με τη διανόηση, με την κοινωνία των ενεργών πολιτών. Καμμία. Αυτό είναι διαβούλευση; Όχι.

Το ξεκαθαρίζω, κύριε Πρόεδρε και κλείνω την πρώτη απάντηση. Η Κυβέρνηση επέλεξε το εκλογικό σύστημα που τη συμφέρει και στη συνέχεια υποβίβασε τη συζήτηση επιστολικής ψήφου μόνο και μόνο για τα κομματικά της συμφέροντα. Αυτό είναι κατάντια, είναι κατήφορος και δεν το παίρνουμε πίσω. Καμμία συναίνεση. Η χθεσινή δε κατάθεση τροπολογίας για ένα θέμα που απαιτεί διευρυμένη πλειοψηφία διακοσίων Βουλευτών με αιφνιδιαστικό τρόπο, αποδεικνύει ότι όχι απλά δεν θέλετε την συναίνεση, αλλά την υπονομεύετε. Υπονομεύσατε τη συναίνεση και με τη χθεσινή προσπάθειά σας, γιατί δεν θέλετε να υπάρξει συναίνεση για να πηγαίνετε και να λέτε ότι μόνο εσείς προτείνετε κάτι. Δεν θα σας περάσει όμως στους αποδήμους γι' αυτό στις αντιδράσεις σας δημούς, έχετε πολύ πανικό, το βλέπουμε.

Και θα κλείσω με αυτή την τελευταία ερώτηση. Την αφήνω για το τέλος, όμως.

Δεύτερο ζήτημα: να μετράει ή να μην μετράει η ψήφος των αποδήμων; Εγώ από ό,τι γνωρίζω από τη διαβούλευση που έχουμε κάνει οι απόδημοι θέλουν και να έχουν εκλογικές περιφέρειες του εξωτερικού και να εκλέγουν απευθείας τους αντιπροσώπους τους και να υπάρχει ενιαίο ψηφοδέλτιο. Αυτό πρότεινε η τροπολογία μας. Ρωτήστε τους αποδήμους αν θα το δεχτούν ή όχι. Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα. Οτιδήποτε έχουν προτείνει

οι απόδημοι είναι μέσα στην τροπολογία μας. Τα υπόλοιπα είναι κόλπα. Και ξέρετε γιατί είναι κόλπα και γιατί μιλάει για την προσμέτρηση; Γιατί το μόνο που σας ενδιαφέρει, κυρία Κεραμέως, είναι το εκλογικό ποσοστό. Δηλαδή δεν ενδιαφέρει την Κυβέρνηση, δεν ενδιαφέρει τη Νέα Δημοκρατία το δικαίωμα του εκλέγεται και του εκλέγει των αποδήμων, αλλά πώς θα πάρει η ίδια ψήφους. Τα ψηφαλάκια. Γι' αυτό τα κάνει όλα. Είναι ξεκάθαρο. Το ότι εσείς έχετε μόνο μία ψηφοθηρική ανάγνωση είναι ξεκάθαρο. Και αυτό κατάντια.

Πάμε στην Τρίτη. Λέει η κ. Κεραμέως ότι δεν άκουσε από την αρχή και τον πρόεδρο της αρχής για την προστασία των προσωπικών δεδομένων παρατηρήσεις. Γιατί μου διάβασε τα πρακτικά. Ναι, αλλά εγώ σας άκουσα, κυρία Κεραμέως, στην εναρκτήρια τοποθέτησή σας χθες, λίγο πριν ρίξετε τη νάρκη για την τροπολογία, που είπατε ότι φέρνετε νομοτεχνικές βελτιώσεις για να τροποποιήσετε το νομοσχέδιο σύμφωνα με τις επιστημονικές του Προέδρου της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Το παραδεχτήκατε και η ίδια και τώρα μου λέτε ότι δεν υπάρχει πρόβλημα;

Πάμε στο επόμενο, τέταρτο. Μου λέτε ότι δεν είναι πρόβλημα το ότι δεν συνάδει η τροπολογία σας με τον τίτλο που αφορά τις ευρωεκλογές. Μα εδώ, κυρία Κεραμέως, δεν απαντήσατε ούτε στη δική μας επισήμανση, ότι στο άρθρο 6 λέτε ότι σε περίπτωση διενέργειας την ίδια μέρα βουλευτικών και ευρωεκλογών, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου. Εκ των προτέρων εσείς λέτε ότι αυτό το νομοσχέδιο δεν μπορεί να συνδυαστεί με τις εθνικές εκλογές. Και μετά μου λέτε ότι δεν είναι πρόβλημα μόνο τίτλου; Με τα άρθρα δεν έχετε κάνει νομοτεχνική προσαρμογή και σας το έχουμε επισημάνει.

Πάμε στο βασικό ζήτημα. Πώς γίνεται ο ΣΥΡΙΖΑ να είπτε επί της αρχής «ναι» και μάλιστα λέτε μέσα σε μία ώρα άλλαξε θέση. Δεν καταλάβατε καλά ούτε μετρήσατε τις ώρες σωστά. Η κ. Πούλου, η εισηγήτρια μας, ξεκινώντας η τρίτη επιτροπή είπε ότι εμείς είμαστε θετικοί επί της αρχής της επιστολικής ψήφου, αλλά έχουμε σοβαρά ερωτήματα και επιφυλάξεις και θα συνεχίσω να σας τα θέτω μέχρι το τέλος. Στην τέταρτη επιτροπή σας κατέθεσε δέκα ρυθμίσεις σε τρεις τροπολογίες εγγράφως και είναι στα Πρακτικά της Βουλής. Το πήραν όλοι οι Βουλευτές, δεν μπορείτε να το κρύψετε. Και ερχόμαστε στην αρχή της Ολομέλειας και ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος, ο κ. Ξανθόπουλος σας ρωτάει «θα κάνετε δεκτές τις παρατηρήσεις; Πείτε μας, κυρία Κεραμέως, διότι οι Βουλευτές πρέπει να ξέρουν πριν τοποθετηθούν».

Άρα η Κυβέρνηση, κύριε Πρόεδρε, δεν έκανε καμμία από τις τροποποιήσεις, διορθώσεις και θα έλεγα εγώ και βελτιώσεις που προτείναμε, γιατί κάναμε πιο προωθημένες προτάσεις και βελτιώσαμε το ημιτελές με γραφειοκρατικά προβλήματα αλλά και δημοκρατικά προβλήματα νομοσχέδιο σας. Γιατί πιστεύουμε ότι είναι πιο σημαντική η επιστολική ψήφος και το δικαίωμα της συμμετοχής στις εκλογές από τις δικές σας επιδιώξεις. Υπερβήκαμε τις δικές σας αδυναμίες. Δεν υποκύπτουμε στα δικά σας ταπεινά κίνητρα. Έχουμε προσήλωση στα δημοκρατικά καθήκοντα. Γι' αυτόν τον λόγο στην πρωτολογία της η κ. Πούλου είπε πριν μπει το θέμα της συνταγματικότητας ότι έτσι όπως το έχετε αφήσει το νομοσχέδιο αυτό έχει σοβαρά αντισυνταγματικά προβλήματα, πριν ανοίξει η κουβέντα για το θέμα αντισυνταγματικότητας. Άρα και ο κ. Ξανθόπουλος και η κ. Πούλου πριν γίνει η συζήτηση για την ένσταση, έθεσαν πρώτοι εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ τα σοβαρά προβλήματα που είχαμε θέσει και στις επιτροπές. Έχουμε απόλυτη συνέπεια.

Και σας είπα, εμείς κατορθώσαμε και υπερβήκαμε την επιφύλαξη που έχουμε για τα δικά σας κίνητρα. Εσείς εξακολουθείτε να είστε προσηλωμένοι σε ταπεινά ψηφοθηρικά κομματικά κίνητρα. Προσβάλλετε την πολιτική διαδικασία, προσβάλλετε τη δημοκρατία και συνεχίζετε να το κάνετε αυτό.

Και πάω και στο τελευταίο. Γιατί λέει να υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού; Υπάρχει το Σύνταγμα, δεν ξέρω αν σας λέει τίποτα αυτή η λέξη. Έτσι κι αλλιώς το έχετε κάνει κουρελόχαρτο από τις υποκλοπές μέχρι τις ανεξάρτητες αρχές. Δεν σας ενδιαφέρει έτσι κι αλλιώς ούτε το Σύνταγμα ούτε

η δικαιοσύνη. Εδώ τα βάλετε μέχρι και με τους επιστήμονες. Αφαιρέσατε το Αστεροσκοπείο, άκουσον-άκουσον, από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας, γιατί δεν σας άρεσαν οι προβλέψεις. Είναι ανήκουστα αυτά που ζούμε, είναι παραβίαση του βασικού ευρωπαϊκού κεκτημένου. Το Σύνταγμα ορίζει ότι υπάρχει η θετική κάμψη για τη διαδικασία της επιστολικής για τους απόδημους, γιατί αναγνωρίζει την έκταση και την αδυναμία πρόσβασης στα εκλογικά τμήματα.

Εμείς λοιπόν λέμε το εξής. Τα ίδια δικαιώματα και στο εκλέγειν και στο εκλέγεσθαι μέσα και έξω από την Ελλάδα, δηλαδή πρώτον, τροπολογία για το εκλέγεσθαι στους απόδημους, δεν δέχeste τα ίδια δικαιώματα και θα σας βαρύνει αυτό συνεχώς. Και δεύτερον ηλεκτρονικός εκλογικός κατάλογος εντός των συνταγματικών προβλέψεων για να διευκολύνεται η πρόσβαση σε όλη την Ελλάδα για όλους τους πολίτες, χωρίς κανέναν αποκλεισμό. Ούτε αυτό το δέχeste!

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

Εμείς λοιπόν είμαστε πιο μπροστά από εσάς τα έχουμε λύσει αυτά.

Και τέλος, κάνατε μία ερώτηση για τον Στέφανο Κασσελάκη, τον Πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ, πώς θα μιλήσει με τους απόδημους. Κατ' αρχάς την αγωνία που έχετε εσείς για τη συνομιλία με τους απόδημους την έχουμε καταλάβει. Η τροπολογία σας δείχνει μια αγωνία. Θέλω να το ξεκαθαρίσω όμως. Και ο Στέφανος Κασσελάκης και όλος ο ΣΥΡΙΖΑ λέει ξεκάθαρα ότι εμείς είμαστε εδώ. Αν θέλετε να κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση με τη διαδικασία της διαβούλευσης και της συναίνεσης που επιβάλλει το Σύνταγμα και για το εκλογικό σύστημα και για την ψήφο των αποδήμων και για τις εκλογικές περιφέρειες, είμαστε εδώ. Γιατί η δική μας μόνο πρόταση δίνει δικαίωμα εκλέγεσθαι στους απόδημους. Η δική σας πρόταση δεν το δίνει.

Εμείς λοιπόν παρ' ότι εσείς δεν είστε επαρκείς και δεν έχετε την ίδια πολιτική βούληση προφανώς, έχουμε κάνει τις παρεμβάσεις και τις προτάσεις που απαιτούνται. Εσείς είστε πολύ πίσω από τις απαιτήσεις των αποδήμων. Και ειλικρινά αυτό που αναρωτιέμαι είναι τι θα απαντάτε τώρα τους απόδημους που δεν τους δίνετε το δικαίωμα του εκλέγεσθαι;

Εμείς αποδείξαμε ότι παρ' ότι είστε κακοπροαίρετοι, εμείς είμαστε καλοπροαίρετοι και συνεπείς και ανοίξαμε την κουβέντα για την επιστολική, ξέροντας ότι έχετε πολλά ελλείμματα στο νομοσχέδιο. Κάναμε υπέρβαση για να μπορέσουμε να εξυπηρετήσουμε το δικαίωμα των πολιτών. Δυστυχώς εσείς δεν δώσατε απαντήσεις. Σε μια κατηφόρα είστε. Και αυτή η κατηφόρα είναι αντιδημοκρατική και δυστυχώς, δημιουργεί προβλήματα στη χώρα μας.

Δεν σας προβληματίζει αλήθεια, να είμαστε το μαύρο πρόβατο της Ευρώπης και να συζητάει το Ευρωκοινοβούλιο συνέχεια για τις παραβιάσεις του κράτους δικαίου στην Ελλάδα; Σε αυτό χρειάζεται να δώσετε μια απάντηση και όχι απλά να γυρίζετε την πλάτη.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, ορίστε.

Μόνο σύντομα αν μπορείτε, γιατί περιμένουν Βουλευτές.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Δύο λόγια μόνο. Λυπάμαι που ο κ. Φάμελλος επιλέγει να φύγει.

Πρώτα απ' όλα αποδείχθηκε ότι ο διάλογος έγινε. Μπορεί να μην συμφωνήσαμε σε όλα, αλλά διάλογος έγινε από τη στιχομυθία που αποκαλύφθηκε μόλις τώρα. Και μάλιστα, οι ίδιες προτάσεις που ενσωματώσαμε είναι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ.

Παράδειγμα: η πρόβλεψη στα ψηφοδέλτια των μελών των εφορευτικών επιτροπών διαλογής να είναι όμοια με αυτά της επιστολικής ψήφου. Πρόταση της κ. Πούλου και του ΣΥΡΙΖΑ. Η πρόβλεψη για υπουργική απόφαση που καθορίζει κάθε τεχνική λεπτομέρεια της διαδικασίας. Πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ, ενσωματώθηκε.

Σχετικά με την πρόταση για τους απόδημους, δεν απαντήθηκε το μείζον. Ποιο είναι το μείζον; Θα έχει διαφορετική βαρύτητα η ψήφος των αποδήμων σε σχέση με την ψήφο των εντός επικρατείας; Γιατί αυτό είναι το μείζον στο οποίο δεν δόθηκε απάντηση.

Δημόσια διαβούλευση: έγινε κανονικά, ενενήντα έξι ολόκληρα σχόλια, ενσωματώθηκαν αρκετά από αυτά και συνεχίστηκε και στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Ηλεκτρονικός κατάλογος: Εγώ ρωτώ τον ΣΥΡΙΖΑ πώς θα λύσει το ζήτημα των ατόμων με αναπηρία που δεν μπορούν να ψηφίσουν, των συμπολιτών μας των ηλικιωμένων, των φοιτητών οι οποίοι είναι σε εξεταστική περίοδο, των εποχικά εργαζομένων. Εσείς έχετε μια λύση μόνο για όσους πάνε με φυσική παρουσία στο τμήμα.

Πώς θα απαντήσουμε σε όλους τους συμπολίτες μας, που δεν μπορούν να πάνε με φυσική παρουσία; Τι λέτε, λοιπόν, στα άτομα με αναπηρία; Τι λέτε στους συμπολίτες μας; Τι λέτε στους εποχικά εργαζόμενους, που δεν μπορούν να πάρουν άδεια στις 9 Ιουνίου, που δεν μπορούν να πληρώσουν 50 ευρώ ή 100 ευρώ; Τι λέτε στους φοιτητές εν μέσω εξεταστικής περιόδου;

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Κύριε συνάδελφε, παρακαλώ ησυχία!

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Άρα, αυτό που προτείνετε δεν λύνει το ζήτημα. Το ερώτημα, λοιπόν, παραμένει. Τονίζω ότι το ερώτημα παραμένει, διότι το μείζον παραμένει. Ποιο είναι το μείζον; Έχουμε το δέντρο και έχουμε το δάσος. Οι πολίτες δεν ασχολούνται με θέματα διαδικασίας, χωρίς να θέλω να τα υποβαθμίσω. Βλέπουν το δάσος -και ποιο είναι το δάσος; Ότι έχουμε 2024 και ότι για πενήντα χρόνια συζητάμε για το πώς θα διευκολύνουμε στους Έλληνες συμπολίτες μας την άσκηση του δικαιώματος ψήφου. Αυτό συζητάμε και εκεί θα είναι που θα κληθούμε όλοι μας να δώσουμε μια απάντηση για το κατά πόσον αδράξαμε ή όχι μία ευκαιρία.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Υπουργέ.

Επόμενος ομιλητής ο κ. Συμεών Κεδίκογλου Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ.

ΣΥΜΕΩΝ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα συνεχίσω, λοιπόν, από το σημείο που άφησε ο Πρόεδρος μας πριν, κάνοντας την κριτική γι' αυτό το νομοσχέδιο.

Αναρωτιέμαι, κύριοι της Κυβέρνησης, πόσο χαμηλά φτάνει ο πάτος του βαρελιού σε θέματα σωστής νομοθέτησης; Αυτή η τροπολογία έφερε τα πάνω-κάτω στην όποια συναίνεση προποθήσαμε να φέρουμε και κάνει τους Βουλευτές σας -άκουσον, άκουσον- να μιλάνε για τομές και μεταρρυθμίσεις.

Πραγματικά, κύριοι της Συμπολίτευσης, έχετε χάσει κάθε κριτική επάρκεια και λέτε για τομές και μεταρρυθμίσεις; Ξεπεράσατε τον εαυτό σας, κύριοι της Κυβέρνησης. Τι και αν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συστήνει να έρχονται τέτοιου είδους αλλαγές για εκλογικές διαδικασίες ένα χρόνο πριν; Εσείς το φέρνετε τέσσερις μήνες πριν. Αλλάζετε τους κανόνες του παιχνιδιού στην πορεία. Δεν είναι, όμως, η πρώτη φορά, είστε άξια τέκνα της πάλης ποτέ ΕΡΕ, όπου και τα δέντρα ψήφιζαν. Και θυμίζω ότι το 1985...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ησυχία παρακαλώ! Μιλάει ο Βουλευτής.

ΣΥΜΕΩΝ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: ...στις εκλογές για Πρόεδρο της Δημοκρατίας ένας Βουλευτής σας, εξ Ιωαννίνων νομίζω, Καλογιάννης λέγεται, πήρε την κάλπη και έφυγε. Και γι' αυτό πήρε το προσωνύμιο «Καλπογιάννης».

Ουσιαστικά, λοιπόν, εσείς αυτό που κάνετε είναι να προσπαθήσετε να πάρετε την κάλπη με ένα βεβαίως πιο σύγχρονο και πιο εκσυγχρονιστικό σύστημα. Όταν το εκλογικό αποτέλεσμα δεν είναι το επιθυμητό για τη Νέα Δημοκρατία, τόσο το χειρότερο για το αποτέλεσμα. Αλλάζουμε ή προσπαθούμε να αλλάξουμε τους κανόνες, για να έρθουν στα μέτρα μας.

Άλλωστε ο κ. Βορίδης πριν κάτι μήνες το είχε πει ξεκάθαρα, πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε ώστε να μην έρθει ξανά στα πράγματα η Αριστερά. Και νομίζω ότι η αρχική ιδέα ήταν ότι επειδή οι ομογενείς -έτσι τουλάχιστον πιστεύετε- σε σχέση με τους πολίτες που ζουν εντός της χώρας, θεωρούνται πιο συντηρητικό κομμάτι, η όλη ιστορία ήταν πώς να ενταχθούν και να ψηφίσουν, αλλά το θέμα είναι ότι το φέρνετε με έναν τρόπο τόσο προκλητικό, που πραγματικά τα λόγια περιπετούν.

Ακούσαμε επιχειρήματα, ότι είναι κάτι το οποίο ισχύει διεθνώς και ερχόμαστε και εμείς να φέρουμε αυτή την πρακτική. Για να δούμε, όμως, τα στοιχεία. Από τις εκατόν ενενήντα πέντε χώρες μόνο οι εξήντα έχουν επιστολική ψήφο. Από αυτές μόνο τριάντα τρεις έχουν επιστολική ψήφο εντός του εσωτερικού. Αλλά, προσέξτε, εμείς συμφωνούμε για τις ειδικές κατηγορίες: ανθρώπους με αναπηρία, ανθρώπους με κινητικά προβλήματα, ανθρώπους που είναι ηλικιωμένοι και πρέπει να τους διευκολύνουμε. Άλλο η διευκόλυνση και άλλο να πάει να ψηφίσει με επιστολική κάποιος που το εκλογικό κέντρο είναι δίπλα στο σπίτι του. Από αυτές τις τριάντα τρεις χώρες μόνο δώδεκα έχουν καθολική επιστολική ψήφο. Άρα, δηλαδή, ποσοστό 5,9 επί των χωρών. Αυτή είναι η πραγματικότητα, δεν είναι κάτι τόσο διαδεδομένο.

Τώρα, γιατί δεν φέρνατε αυτές τις ρυθμίσεις, όταν φέρετε τις ρυθμίσεις για τους κατοίκους του εξωτερικού, μια συνολική ρύθμιση για τις ελληνικές εκλογές; Γιατί θέλετε με την κατάτμηση να υπάρξει συσκότιση και να χάσουμε τη μεγάλη εικόνα.

Ξέρετε, αγαπητοί συμπολίτες, ότι η εγγραφή σε ειδικούς καταλόγους ισχύει στο διηνεκές, αν δηλαδή κάποιος δεν το ανακαλέσει συνεχίζει αυτό να υπάρχει; Και αυτό καταλαβαίνετε τι θα φέρει μια πιθανή αλλαγή διευθύνσεων, για κάποιους από τους εκλογείς; Υπάρχει ακόμα και ο κίνδυνος της διπλοψηφίας, αφού αν δεν περιέλθει έγκαιρα, όπως λέγεται, η ψήφος του, μπορεί να πάει ο ίδιος να ψηφίσει στο εκλογικό κέντρο -και καταλαβαίνετε πόσο δύσκολο είναι αυτό να ελεγχθεί μέσα στις ώρες που είναι ανοιχτές οι κάλπες.

Μπορεί να γίνει αυτό, η ταυτοπροσωπία, το ποιος παραλαμβάνει το εκλογικό υλικό, όχι από έναν δικαστικό αντιπρόσωπο, αλλά από τα παιδιά του κουριέρ, από το ποιος θα είναι ανάδοχος και ποια ιδιωτική εταιρεία θα τα έχει αναλάβει όλα αυτά, όταν σήμερα έχουμε όλη την εμπειρία που για να στείλεις ένα δέμα, πάει αλλού και πάει μετά από ένα μήνα; Θα τα εξασφαλίσετε όλα αυτά;

Ναι, δεν δείχνουμε τέτοια εμπιστοσύνη στους ιδιώτες αναδόχους που θα αναλάβουν ένα τέτοιο πρότζεκτ, όταν και στην Αμερική που είναι γνωστή για την επιστολική ψήφο -που και εκεί έχουν προβλήματα, σας θυμίζω την ιστορία με το Πρόεδρο Τράμπ- τα ταχυδρομεία είναι μια ομοσπονδιακή κυβερνητική υπηρεσία, που είναι καταχωρημένη στο σύνταγμα της Αμερικής.

Θυμάμαι ότι ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας αλλά και στελέχη, όλο αυτό το διάστημα -και στα τηλεοπτικά πάνελ- επιχειρηματολογούσαν γιατί δεν μπορούμε να το κάνουμε τώρα, ότι είναι διαφορετική η περιφέρεια στις Ευρωεκλογές, γιατί εκεί δεν έχουμε θέματα σταυρού, ότι τεστάρουμε το σύστημα και μάλιστα υπήρχε πρόβλεψη στο άρθρο 6 ότι σε περίπτωση που έχουμε μαζί βουλευτικές εκλογές θα γίνουν με διαφορετικό σύστημα.

Άρα, λοιπόν, τι κάνετε εδώ; Φέρνετε μια τροπολογία της τελευταίας στιγμής, θυμίζοντας τις χειρότερες πρακτικές. Θυμάμαι ότι τέτοιου είδους πρακτικές τις βλέπαμε, για παράδειγμα, πριν τις εκλογές σε θέματα ρύθμισης αυθαιρέτων. Θυμάμαι κάποιους Υπουργούς που έλεγαν τότε, είπαμε ρε παιδιά να φέρετε κάποιες τροπολογίες αλλά μην το παρακάνετε. Εδώ τώρα αυτό το επεκτείνετε και για θέματα θεσμικά. Μιλάμε για θεσμική εκτροπή, για θέματα που χρειάζεται να έχουν την ευρύτερη συναίνεση του Σώματος του ελληνικού Κοινοβουλίου. Άρα, λοιπόν, οι Υπουργοί, προφανώς, δεν είχαν και οι ίδιοι ιδέα και προσπαθούν τώρα να το υπερασπιστούν και φαίνεται ότι δεν είχαν ιδέα γιατί δεν υπήρχε καν τέτοιο θέμα στις νομοτεχνικές διορθώσεις.

Άρα, ισχύει, αυτό που λέγεται ότι δεν νομοθετούν οι Υπουργοί αλλά κάποιο Σώμα από το σύστημα Μαξίμου, εταιρείες συμβούλων που φέρνουν έτοιμα τα νομοσχέδια. Και έτσι δικαιολογείται η απορία των πολιτών «Μα, πώς κάποιοι Υπουργοί, χωρίς να έχουν μεγάλο έργο, παραμένουν και είναι μόνιμοι σε κάποια Υπουργεία»;

Κοιτάξτε, το επιχείρημα είναι ότι προσπαθούμε να αυξήσουμε την συμμετοχή των πολιτών. Το ερώτημα είναι γιατί το κάνετε τώρα; Το κάνετε από αλαζονεία του 41%; Για να φέρετε σε δύσκολη θέση την Αντιπολίτευση και να είναι απολογούμενη; Για να συνεχίσετε να έχετε μια προνομιακή σχέση με τους ομογενείς; Για να προβοκάρετε, ουσιαστικά, επειδή ξέρατε ότι δεν θα το ψηφίσουμε και να πούμε πάλι ότι φταίει η κακή Αντιπολίτευση;

Αυτό που είχαμε καταφέρει στη χώρα να έχουμε αναξιοπιστία είναι, σε δύο τομείς από το 1973 και μετά. Οι πανελλήνιες εξετάσεις, ο ΑΣΕΠ, που πάτε να τον πριονίσετε, βάζετε συνέντευξη -πολύ θα θέλατε να μην υπάρχει- και βεβαίως, οι εκλογές, που ποτέ κανένας δεν αμφισβήτησε την εγκυρότητα τους. Φανταστείτε τώρα να βάλουμε και θέματα αμφισβήτησης της αξιοπιστίας, που ξέρετε πόσο δύσκολα κατακτάται και σε θέματα εγκυρότητας των εκλογών.

Δυστυχώς, τώρα, υπάρχει ένα βαθύτερο σχέδιο. Θέλετε τον πολίτη να παρακολουθεί από τον καναπέ, στα όρια της αποχαύνωσης, να μη συμμετέχει και δυστυχώς, αυτό το πανηγύρι δημοκρατίας -τη γιορτή που λέγαμε- την καταργείτε γιατί ουσιαστικά χάνεται η μυστικότητα της ψήφου, όταν ο πολίτης ήταν μόνος του πίσω από το παραβάν με την κάλπη ήταν μια ιερή στιγμή. Εκεί δεν υπήρχαν οι πιέσεις, δεν υπήρχε εργοδότης, που θα του έλεγε τι να κάνει, δεν θα υπήρχε ο ηλικιωμένος που θα του έλεγαν τα παιδιά του «ψηφίσε αυτό». Ήταν ένα κατοχυρωμένο δικαίωμα.

Και ξέρετε κάτι; Η συμμετοχή είναι θέμα τεχνικό, είναι θέμα να καταλάβει ο πολίτης ότι η δημοκρατία, ότι η πολιτική, αφορά την καθημερινότητα του, λύνει τα προβλήματα του. Τότε θα πάει και θα συμμετέχει, όταν αισθανθεί ότι υπάρχει μια γιορτή δημοκρατίας, όχι με τέτοια τεχνικά θέματα τα οποία, εσείς επιφέρετε και στα οποία, βεβαίως, εμείς δεν μπορούμε να δώσουμε καμμία συναίνεση. Δυστυχώς, η σημερινή κατάσταση είναι ένα μήνυμα πλήρους απαξίωσης της εκλογικής διαδικασίας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κεδίκογλου.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Χρήστος Καπετάνιος Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ψηφίζουμε σήμερα ένα θεμελιώδες νομοθέτημα για την εξέλιξη της ελληνικής δημοκρατίας. Και εύλογα θα μπορούσε να πει κανείς: Γιατί για κάτι που εξελίσσει την κοινωνοβουλευτική μας διαδικασία, τους δημοκρατικούς μας θεσμούς, υπάρχει τέτοια στάση και συμπεριφορά επαμφοτερίζουσα από την αντιπολίτευση;

Νομίζω, το ερώτημα είναι απλό και η απάντηση απλούστερη. Διότι η Αντιπολίτευση δεν θέλει να βλέπει την Ελλάδα να εκσυγχρονίζεται. Το gov.gr, η τεχνητή νοημοσύνη, η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού, το εκλογικό σύστημα που ψηφίσαμε καταργώντας την απλή αναλογική, είναι νομοσχέδια και νόμοι του κράτους που αλλάζουν τη δομική σύνθεση της ελληνικής Δημοκρατίας και πάνε τη χώρα μας πιο μπροστά.

Αυτό προφανώς στην Αντιπολίτευση δεν αρέσει. Και δεν υπάρχει κανένας άλλος λόγος. Ο βασικός είναι ότι δεν της βγαίνουν τα «κουκιά». Διότι εδώ γεννιούνται δύο - τρία ερωτήματα απλά.

Πρώτο ερώτημα. Γιατί ενώ η επιστολική ψήφος στις ευρωεκλογές να είναι κάτι που η Αντιπολίτευση σχεδόν ομόθυμα, με τις εξαιρέσεις, να έρχεται και να λέει στην αρμόδια επιτροπή ότι «ναι, το ψηφίζουμε κατ' αρχήν» και να έρχεται ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ σήμερα να απολογείται -εγώ έτσι το άκουσα ως απλός Βουλευτής- για το αν έγινε ή δεν έγινε διάλογος, τι είπε η αρμόδια εισηγήτρια, τι δεν είπε;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι απλούστατο. Όταν κάτι το ψηφίζεις στην αρμόδια επιτροπή κατ' αρχήν, η κοινοβουλευτική διαδικασία διδάσκει ότι θα το ψηφίσεις και μέσα στη Βουλή, όχι ότι θα πας μέσα στη Βουλή και θα ψηφίσεις ότι αυτό στο οποίο κατ' αρχήν συμφωνείς είναι αντισυνταγματικό. Αυτό δεν έχει πουθενά καμμία βάση και καμμία βαρύτητα και όσο και να το επεξηγήσεις, δεν δικαιολογείται.

Δεύτερο ερώτημα. Δεν σας αρέσει αυτό το νομοσχέδιο, ούτε καν οι εκκαθαρίσεις των εκλογικών καταλόγων. Και ερωτώ. Τόσα χρόνια που και τα δύο κόμματα, και ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ, ήσαν αν κυβέρνηση, εκκαθαρίσατε ποτέ τους εκλογικούς καταλόγους; Αφήστε τα άλλα. Την επιστολική δεν την κάνατε. Ούτε καν τους εκλογικούς καταλόγους δεν μπήκατε στη διαδικασία να εκκαθαρίσετε. Και έρχεστε τώρα με ύφος χιλιών καρδιανιών και μας λέτε ότι είναι ένα νομοσχέδιο που ενδεχομένως να θέτει ζητήματα ακόμα και νόθευσης του εκλογικού αποτελέσματος.

Και τίθεται πάλι το ερώτημα. Σ' αυτές τις είκοσι τρεις, αν δεν

κάνω λάθος, χώρες της Ευρώπης που έχουν ένα ίδιο ή παρόμοιο σύστημα, που επί χρόνια έχουν την επιστολική ψήφο, που δίνουν το δικαίωμα στους πολίτες τους, είτε στο εξωτερικό είτε ακόμα και στο εσωτερικό, να ψηφίζουν επιστολικά, τόσα χρόνια τι γίνεται; Δεν είναι το αποτέλεσμα έγκυρο; Όχι.

Είναι κάποιες χώρες που ομόθυμα κυβερνήσεις και της συμπολίτευσης και της αντιπολίτευσης ψήφισαν με γνώμονα το εθνικό συμφέρον, με γνώμονα ότι οι πολίτες που μένουν στο εξωτερικό, οι πολίτες που δεν μπορούν να ψηφίσουν, είτε γιατί είναι φοιτητές, είτε γιατί είναι εποχικά εργαζόμενοι, είτε γιατί είναι άνθρωποι με κινητικά προβλήματα, είτε, είτε, είτε, να έχουν το δικαίωμα της έκφρασης της γνώμης. Και σε μια χώρα που γέννησε τη δημοκρατία δεν νοείται να συζητάμε εδώ πέρα μέσα εάν είναι θεμελιώδες δικαίωμα ή αν έχουν το δικαίωμα οι πολίτες να ψηφίζουν, αυτοί οι οποίοι δεν μπορούν να είναι με άλλον τρόπο εδώ. Δεν περιποιεί τιμή για κανέναν.

Γι' αυτόν τον λόγο θεωρώ ότι το νομοσχέδιο που έρχεται προς ψήφιση σήμερα και αύριο πρέπει να τύχει της εμπιστοσύνης του ελληνικού Κοινοβουλίου. Όχι γιατί το φέρνει η Νέα Δημοκρατία. Όχι γιατί κάποιο κόμμα προσδοκά ή μη οφέλη. Αλλά διότι -σας το λέω μιλώντας από καρδιάς και χωρίς κάποιο κείμενο για να πω οτιδήποτε άλλο- είναι ένα νομοσχέδιο το οποίο φέρνει την Ελλάδα στον δρόμο της προόδου, εκσυγχρονίζει τον τόπο μας. Και στη χώρα της δημοκρατίας, στη χώρα μας, την Ελλάδα, δεν νοείται να συζητάμε τίποτα παραπάνω.

Εγώ δεν θα καταχραστώ τον χρόνο, διότι είναι πολλοί οι ομιλητές. Είναι όμως σημαντικό να καταλάβουμε ότι όταν η Ελλάδα πρέπει να πάει μπροστά, πρέπει να βάζουμε πλάτη γι' αυτό και να αφήνουμε πίσω το μικροκομματικό συμφέρον.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Καπετάνο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα κάνω μία ανακοίνωση προς το Σώμα.

Η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας για τη συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ως παρατηρητή στο Σύστημα Ενσωμάτωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)».

Καλείται στο Βήμα η κ. Αθανασία Αναγνωστοπούλου Βουλευτής της Νέας Αριστεράς. Μετά θα ακολουθήσει η κ. Χατζηιωαννίδου και μετά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Νίκης, ο κ. Οικονομόπουλος.

Κυρία Αναγνωστοπούλου, έχετε τον λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ (ΣΙΑ) ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να ξεκινήσω από μία παρατήρηση, για να μην μείνει έτσι μέσα στο Κοινοβούλιο. Μας ακούει και ο κόσμος.

Η ψήφος δεν είναι έκφραση γνώμης. Η ψήφος είναι έκφραση της βούλησης του λαού, του πολίτη. Άκουσα τον προηγούμενο ομιλητή. Έλεος πια! Δεν εκφράζουμε μια γνώμη. Είναι η έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας.

Δεύτερο θέμα. «Αγαπάτε τους απόδημους; Απόδειξη!». Η Κυβέρνηση, λοιπόν, μας λέει όλο αυτό το διάστημα πόσο αγαπάει τους απόδημους, πόσο θέλει να τους φέρει κοντά στην πατρίδα και διάφορα άλλα πολύ συγκινητικά.

Θα θυμίσω στο Σώμα και στον ελληνικό λαό ότι η Μόνιμη Ειδική Επιτροπή για τη Διασπορά έχει μείνει ακέφαλη από τις εκλογές και μετά και δεν έχει συνεδριάσει ούτε μισή φορά. Εν τω μεταξύ, συζητάμε το θέμα των αποδήμων και η Κυβέρνηση τους αγαπάει πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

Τρίτο θέμα. Άκουσαμε -το ακούμε συνέχεια και από την Υπουργό, την άκουσα και σε ένα τηλεοπτικό κανάλι σήμερα το πρωί- το «ιστορική στιγμή για την Ελλάδα. Εκσυγχρονισμός της Ελλάδας που πρέπει να πάει μπροστά κ.λπ.».

Πρέπει να είσαι κραυγαλέα ανιστόρητος για να λες ιστορική στιγμή την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου -έλεος, δηλαδή!- σε μία χώρα όπου η καθολική ψηφοφορία θεσπίστηκε το 1844, όπου ήμασταν σχεδόν η πρώτη χώρα που το έκανε και έχουμε κι

άλλα διάφορα στην πορεία αυτού του τόπου, για να ερχόμαστε και να μας λέτε «ιστορική στιγμή» και «εκσυγχρονισμός».

Για να δούμε αυτόν τον εκσυγχρονισμό. Εξήντα χώρες παγκοσμίως από τις εκατόν ενενήντα πέντε με κοινοβουλευτικό σύστημα έχουν θεσπίσει την επιστολική ψήφο. Τριάντα τρεις χώρες και για τους εντός επικράτειας, εκ των οποίων μόνο οι δώδεκα, αν δεν κάνω λάθος -ελάχιστο ποσοστό-, έτσι, χωρίς να βάζουν ειδική κατηγορία.

Στις περισσότερες χώρες απ' αυτές, που είναι ελάχιστες μπροστά στις εκατόν ενενήντα πέντε, η επιστολική ψήφος είναι κατ'εξάρεση. Διότι, αγαπητοί και αγαπητές συνάδελφοι, η ψηφοφορία, η ψήφος, έχει ένα χαρακτηριστικό. Ποια έκφραση χρησιμοποιούμε; «Προσέρχεται ο λαός στις κάλπες». Είναι μία ύψιστη τελετουργία της δημοκρατίας το να προσέρχεται ο λαός στις κάλπες. Αυτή η αυτοπρόσωπη παρουσία στις κάλπες είναι ύψιστη τελετουργία.

Και τι σημαίνει τελετουργία, που έχει ουσία, ιστορική παράδοση -όχι στον αέρα, δημοκρατικών διεκδικήσεων- θα μπορούσε να το διαβάσει κανείς σε άπειρα όσα βιβλία.

Ερχόμαστε, λοιπόν, τώρα, φέρνουμε την επιστολική ψήφο, με όλες αυτές τις κραυγές που έχουμε βαρεθεί να τις ακούμε, ειλικρινά. Γιατί, το θεωρώ και προσβλητικό. Σαν να είμαστε εμείς τα κόμματα, που αντιθέμεθα ή έχουμε άλλη πρόταση, να λέτε ότι είναι αναχρονισμός. Είναι αναχρονισμός αυτό που επιτάσσει το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας; Εδώ, λοιπόν, έχουμε τεράστιο πρόβλημα.

Έρχομαι στο τρίτο σημείο αυτού του νομοσχεδίου. Από το 2019 μέχρι σήμερα, έχετε νομοθετήσει πέντε φορές για το ίδιο πράγμα. Θα μπορούσε να πει κανείς «επιπολαιότητα», «προχειρότητα», όλα αυτά. Ουδόλως! Ένα κόμμα, μία κυβέρνηση που θέλει να επιβάλει κυριαρχία, που θέλει να λειτουργήσει αυταρχικά, κάνει πάντα ένα πράγμα: Κατακερματισμό της συζήτησης και του θέματος.

Αυτός ο κατακερματισμός, από το 2019, «θολώνει» το σημαντικότερο: Το να μιλήσουμε για το όλο θέμα, να διαβουλευτούμε για το όλο θέμα, να εκφραστούν οι αντιρρήσεις. Αυτός ο κατακερματισμός έχει ένα και μόνο λόγο: Τη νόθευση της δημοκρατίας και της αντιπροσώπευσης.

Τέταρτο θέμα. Μία μικρή παρένθεση. Έχω ζηήσει είκοσι χρόνια από τη ζωή μου ως απόδημη Ελληνίδα, ως Ελληνίδα του εξωτερικού. Σταματήστε να εργαλειοποιείτε τους απόδημους. Σταματήστε να τους εργαλειοποιείτε! Θέλετε να συζητήσουμε για τα προβλήματα των απόδημων; Θέλετε να συζητήσουμε για το τι είναι αυτά που προέχουν και πώς μπορεί να υπάρξει ψηφοφορία; Τα είχαμε δει αυτά το 2019. Μετά τα αλλάξατε, τα ξανααλλάξατε, τα ξανααλλάξατε, για να φτάσετε εδώ ακριβώς που θέλετε.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Θέλω να φτάσω σε ένα άλλο πράγμα, πολύ σημαντικό. Ποιο είναι το μείζον πρόβλημα της εποχής μας, για να πούμε ότι μιλάμε εκσυγχρονιστικά και μεταρρυθμιστικά; Η αποχή των πολιτών από την εκλογική διαδικασία. Είναι μείζον θέμα δημοκρατίας. Η αποχή! Σας παραπέμπω -επειδή είσατε και πολύ εκσυγχρονιστές εσείς και ξέρετε τα του εξωτερικού- όχι σε καμμία αριστερή έκθεση, την Αμερικανική Ακαδημία Τεχνών και Επιστημών. Έκαναν μια σοβαρότατη έκθεση μελέτης, για ποιον λόγο απέχουν οι πολίτες από την ψηφοφορία, από την εκλογική διαδικασία.

Το πρώτο που βρήκαν δεν ήταν η έλλειψη επιστολικής ψήφου, γιατί η Αμερική στις περισσότερες, σε αρκετές πολιτείες έχει την επιστολική ψήφο. Τι προτείνει ανάμεσα στα άλλα; Την αυτοπρόσωπη παρουσία. Την δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων εκλογικών τμημάτων, ανάμεσα στα άλλα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού)

Και το άλλο που προτείνει -κι εδώ έρχομαι στο τελευταίο θέμα, μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε- είναι να υπάρχει κράτος δικαίου, να υπάρχει δημοκρατία εμπεδωμένη, δηλαδή, η ξαναπαρουσίαση της δημοκρατίας σε σχέση με τον λαό και τα αιτήματά του. Εσείς τι κάνετε; Το ακριβώς αντίθετο. Κι εκεί, θέλω να κάνω μία μικρή -όχι μικρή- ουσιαστική και θεμελιώδη παρατήρηση.

Παρακολουθούμε επί τεσσαράμισι χρόνια: Υπονόμευση του

κράτους-δικαίου, παρακολουθήσεις, υπονόμευση της ίδιας της δημοκρατίας, των ανεξάρτητων αρχών, των πάντων. Και λυπάμαι, που βλέπω ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ να συναινούν σε μία Νέα Δημοκρατία, που δεν θα κάνει κανένα βήμα, αν δεν έχει στόχο. Το είδαμε σε όλη αυτήν την πορεία.

Κυρίες και κύριοι, συνάδελφοι -ειδικά του ΣΥΡΙΖΑ του ΠΑΣΟΚ- θέλω να πω ένα πράγμα: Η χώρα χρειάζεται κατεπειγόντως μετά από διακυβέρνηση αυτής της Δεξιάς -επί πόσα χρόνια- ένα δημοκρατικό σοκ! Να δούμε όλη την εικόνα. Μην τη βλέπουμε κατακερματισμένη, όπως μας την παρουσιάζει η Κυβέρνηση. Γιατί, κατακερματισμένη στήνει συνέχεια παγίδες.

Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να βρούμε λύση. Ο Αλέξης Χαρίτσης, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας, πρότεινε να συζητήσουμε για το θέμα των ετεροδημοστών. Είναι ιστορική παράδοση. Να συζητήσουμε, όμως, 'Η θα κάνουμε και μία άλλη, μεγάλη περιφέρεια ετεροδημοστών -τους Έλληνες του εξωτερικού- όπου εκεί, με έναν κώδικα ιθαγένειας -αυτόν που έχουμε- με την επιστολική ψήφο, νοθεύεται ή δεν νοθεύεται η δημοκρατική αντιπροσωπεία; Να μιλήσουμε για αυτά.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Αριστεράς)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Αναγνωστοπούλου.

Καλείται στο Βήμα η κ. Μαρία - Νεφέλη Χατζηιωαννίδου, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

MARIA - ΝΕΦΕΛΗ ΧΑΤΖΗΙΩΑΝΝΙΔΟΥ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μου δίνει ειλικρινά μεγάλη χαρά να μιλήσω γι' αυτό το νομοσχέδιο, σήμερα, καθώς τόσο το συγκεκριμένο όσο και μία δέσμη νομοσχεδίων, που προωθούνται από την Κυβέρνηση, φέρνουν τη χώρα μας πιο κοντά στην Ευρώπη και στις ευρωπαϊκές χώρες, που θα θέλαμε να μοιάζουμε περισσότερο.

Αυτό το νομοσχέδιο ρυθμίζει πολλά σημαντικά θέματα γύρω από την εκλογική διαδικασία, όπως την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, καθώς και την προσβασιμότητα στα εκλογικά τμήματα.

Θα ήθελα, όμως, να σταθώ κυρίως στο θέμα της επιστολικής ψήφου, την οποία θεωρώ -και ως Ελληνίδα, που έζησα αρκετά χρόνια στο εξωτερικό- μία σημαντική τομή για τα ελληνικά δεδομένα.

Η επιστολική ψήφος δεν είναι ένα δεξιό, αριστερό ή κεντρώο μέτρο, αλλά είναι ένα μέτρο εμπάθυνας της δημοκρατίας. Και αυτό το αποδεικνύουν και οι ίδιοι οι πολίτες, καθώς σχεδόν το 70% στέκεται θετικά απέναντι στην επιστολική ψήφο, ενώ κοντά στο 75% το θεωρεί ως ένα εργαλείο, για να αυξήσει σημαντικά τη συμμετοχή.

Η επιστολική ψήφος έρχεται για να διευκολύνει ομάδες συμπολιτών μας, που έως τώρα δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία. Δίνει τη δυνατότητα στους Έλληνες, που κατοικούν στο εξωτερικό, να μπορούν να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας τους, χωρίς να χρειάζεται να ξοδέψουν χρήματα ή χρόνο. Παράλληλα, δίνει αυτήν την ευκαιρία και στους πολίτες εντός της επικράτειας.

Επίσης, αυτό το νομοσχέδιο είναι βαθιά συμπεριληπτικό. Και είναι συμπεριληπτικό, καθώς δίνει τη δυνατότητα να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα οι ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, εργαζόμενοι εποχικοί, εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών και φοιτητές.

Επομένως, αυξάνει τη συμμετοχή συνολικά στην εκλογική διαδικασία και κυρίως των νέων, καταπολεμώντας με αυτόν τον τρόπο την αποχή. Δίνει τη δυνατότητα στους νέους, που λόγω brain drain, φύγαν στο εξωτερικό, να έχουν επαφή με την πατρίδα τους. Και ξέρετε, όταν ένας νέος φεύγει στο εξωτερικό για να σπουδάσει ή να εργαστεί, τότε αυτομάτως η «νέα του πατρίδα» -εντός εισαγωγικών- αρχίζει να τον έλκει με όλα αυτά που του παρέχει.

Εμείς, λοιπόν, αυτό που μπορούμε να παρέχουμε -σε αυτούς τους νέους ανθρώπους που έφυγαν στο εξωτερικό- είναι η σχέση με την πατρίδα, διευκολύνοντάς τους σε αυτήν τη διαδικασία, ώστε να τους δείξουμε ότι λαμβάνουν μέρος στις εξελίξεις της

χώρας, αλλά παράλληλα δεν τους ξεχνά η Ελλάδα και δεν θα μας ξεχάσουν και αυτοί.

Καταλαβαίνω από τις ομιλίες των συναδέλφων ότι υπάρχει ένας προβληματισμός για το κομμάτι της διαδικασίας. Παρ' όλα αυτά, η Υπουργός το εξήγησε πολύ αναλυτικά χθες στην Ολομέλεια και δεν είναι ένα μέτρο, το οποίο δεν έχει εφαρμοστεί σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες. Συγκεκριμένα, έχει εφαρμοστεί η επιστολική ψήφος σε είκοσι χώρες στην Ευρώπη, χωρίς το παραμικρό πρόβλημα.

Παρ' όλα αυτά, εμείς ως χώρα, εφαρμόζουμε και άλλες δικλίδες ασφαλείας, όπως η διπλή επαλήθευση κινητού τηλεφώνου, το OTP, το συνθηματικό μιας χρήσης, η παραλαβή φακέλου μόνο από τον εκλογέα ή ρητά εξουσιοδοτημένο από το ίδιο άτομο και αυξημένα μέτρα ασφαλείας και διαφάνειας στα ειδικά εκλογικά τμήματα διαλογής των ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου.

Σε ό,τι αφορά την τροπολογία που κατατέθηκε χθες, δεν μπορώ να κατανοήσω γιατί κάτι το οποίο το ζητάμε για τις ευρωεκλογές και για τα εθνικά δημοψηφίσματα, δεν πρέπει να εφαρμοστεί και στις εθνικές εκλογές.

Επομένως, επειδή δεν γίνεται να διαφωνούμε και σε τόσο ξεκάθαρες θετικές πρωτοβουλίες και επειδή ο κόσμος εκεί έξω χαιρέται όταν συγκλίνουμε πολιτικά σε θέματα που πηγαίνουν τη χώρα μας μπροστά, θα συνόψιζα το θέμα ως εξής: Εάν θέλουμε να διευκολύνουμε τους ανθρώπους που ζουν εντός της επικράτειας ή στο εξωτερικό, θα πρέπει να το υπερψηφίσουμε. Εάν θέλουμε να συμπεριλάβουμε στην εκλογική διαδικασία ανθρώπους μας που δυσκολεύονται οικονομικά ή χρονικά να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία, θα πρέπει να το υπερψηφίσουμε. Εάν θέλουμε πραγματικά να δούμε εάν αυτό είναι ένα εργαλείο το οποίο θα βοηθήσει σημαντικά στην αποχή, θα πρέπει να το υπερψηφίσουμε.

Γι' αυτό, λοιπόν, σας καλώ όλους και όλες να υπερψηφίσουμε αυτή την εμβληματικής σημασίας ιστορική μεταρρύθμιση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ την κ. Χατζηιωαννίδου.

Επόμενος ομιλητής είναι ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - Νίκη, ο κ. Αναστάσιος Οικονομόπουλος.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΤΑΣΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμοι κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προκαλεί αλγεινή εντύπωση το ότι ένα τόσο σημαντικό νομοσχέδιο τέθηκε σε διαβούλευση μέσα στην περίοδο των εορτών. Τα σχόλια στη διαβούλευση ήταν λίγα σε σχέση με τη σημασία του νομοσχεδίου.

Οι απόψεις της Νίκης για τη ψήφο των ομογενών και τη διασφάλιση του αδιάβλητου του αποτελέσματος των εκλογών έχουν περιληφθεί σε υπόμνημα προς εσάς από τον Οκτώβριο του 2023. Δυστυχώς, το νομοσχέδιο απέχει πολύ από αυτό που προτεínουμε.

Ειδικότερα, προτεínουμε η ψηφοφορία στο εξωτερικό να πραγματοποιείται την ίδια μέρα, Κυριακή, που διενεργείται στο εσωτερικό και όχι σε ημέρα που για πολλούς ομογενείς είναι εργάσιμη. Η καταμέτρηση θα γίνεται επί τόπου στο εξωτερικό και οι σάκοι με τα ψηφοδέλτια να έρχονται στην Ελλάδα την επόμενη μέρα για επανέλεγχο.

Δεύτερον, οι εφορευτικές επιτροπές πρέπει να συγκροτούνται από το διπλωματικό προσωπικό, καθώς και ενδιαφερόμενους ομογενείς αντί να χρεώνεται το ελληνικό κράτος εκατομμύρια ευρώ για αποστολή δικαστικών αντιπροσώπων από Ελλάδα. Δεν καταλαβαίνω γιατί, κύριοι συνάδελφοι, μπορεί να στέλνουμε γραμματείς από τα ελληνικά δικαστήρια και δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε το προσωπικό στις κατά τόπους πρεσβείες μας και προξενικές αρχές.

Τρίτον θα πρέπει να αυξηθούν τα εκλογικά κέντρα της ομογένειας για την αποφυγή πολυέξοδων μετακινήσεων των ψηφοφόρων. Δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει να είναι σαράντα κατ' ελάχιστον στα εκλογικά τμήματα όταν εμπιστευόμαστε έστω και έναν με την επιστολική ψήφο να πάρει τον γιο του ή τον ανιψιό του ή τον εγγονό του να βάλει την ψήφο στο φάκελο. Ας είναι είκοσι

και τριάντα άτομα τα τμήματα, προκειμένου να εξυπηρετήσουμε τους αγαπητούς ομογενείς.

Τέταρτον η επιστολική ψήφος θα πρέπει να δοκιμαστεί αποκλειστικά στην περίπτωση κωλυμάτων υγείας ή κινητικών δυσκολιών. Είναι θέμα κοινωνικής ευαισθησίας και ισότητας.

Και πέμπτον, θα πρέπει να υπάρχει το δικαίωμα ψηφοφορίας και στην Ελλάδα στο ενδεχόμενο που οι ψηφοφόροι βρίσκονται εντός Ελλάδος.

Υποβάλαμε σειρά προτάσεων σε σχέση με τη διασφάλιση του αδιάβλητου της εκλογικής διαδικασίας με την υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 46827 επιστολή μας το 2022 προς το Υπουργείο Εσωτερικών, την οποία και επανυποβάλαμε τον Μάιο του 2023 στον υπηρεσιακό Υπουργό.

Οι προτάσεις σε σύνοψη είναι οι εξής: Πρώτον, τα αποτελέσματα κάθε εκλογικού τμήματος να αποστέλλονται από τους δικαστικούς αντιπροσώπους κατά την ώρα της εξαγωγής τους ταυτοχρόνως με ηλεκτρονικό μήνυμα πολλών αποδεκτών και σε όλα τα υποψήφια κόμματα. Δεύτερον, τα αποτελέσματα κάθε εκλογικού τμήματος, επίσης, να καταγράφονται και να αναρτώνται δημοσίως σε λογιστικό φύλλο μη αναθεωρήσιμο, δηλαδή μόνο για ανάγνωση, ώστε βαθμιαία να αθροίζονται και το αρχείο να είναι άμεσα μεταφορτώσιμο, ώστε να υπάρχει εξακρίβωση στοιχείων από κάθε ενδιαφερόμενο.

Αυτό πολύ απλά να έχει μία επιπλέον δικλίδα ασφαλείας ακόμα και για τις πιο απομακρυσμένες περιοχές της Ηπείρου, όπου θα μπορεί ο καθένας να δει δημόσια στην τηλεόραση σε ένα excelόχαρτο την ψήφο που έχει ρίξει. Δεν βλέπω γιατί το αρνείστε, κύριοι Υπουργοί. Τα αποτελέσματα να ελέγχονται πριν κατακυρωθούν ως οριστικά από ανεξάρτητο ελεγκτικό σώμα με χειρόγραφο τρόπο ανά νομό, αθροίζοντας από τα έγγραφα που στέλνουν με τηλεμοιότυπο ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στα κατά τόπους εκλογικά κέντρα.

Και τέταρτον, να γνωστοποιήσετε με τρόπο σαφή και εύληπτο τον τρόπο με τον οποίο θα έχουν online πρόσβαση όλοι οι πολιτικοί συνδυασμοί στα στοιχεία που αναφέρονται στην πολιτική ασφαλείας -OD TRADE, συστήματα καταγραφής- το βράδυ των εκλογών και δη κατά την πραγματική ώρα κατά την οποία θα γίνεται λήψη και ταυτόχρονη καταχώριση των αποτελεσμάτων.

Και πέμπτον, να προκηρύσσεται δημόσιος διαγωνισμός για την εταιρεία εξυπηρέτησης και διαχείρισης της εκλογικής διαδικασίας και των εκλογικών αποτελεσμάτων και όχι να γίνεται με απευθείας ανάθεση του Υπουργού.

Ζήτησαμε η ψηφοφορία στο εξωτερικό να γίνεται σε εκλογικά τμήματα την ίδια μέρα με το εσωτερικό και η επιστολική ψήφος να είναι η εξαίρεση για περιπτώσεις κωλυμάτων υγείας ή κινητικών δυσκολιών, όπως προανέφερα.

Με τη γενίκευση της επιστολικής ψήφου που φέρντε, βάζετε σε κίνδυνο την ακεραιότητα της διαδικασίας. Είναι γνωστά τα προβλήματα των εταιρειών του κλάδου των ταχυμεταφορών. Έγιναν ιδιαίτερα αντιληπτά κατά την περίοδο της πανδημίας.

Επίσης, το περιθώριο των ημερών ανάμεσα στην παραλαβή της επιστολής από τον εκλογέα και την προθεσμία παραλαβής της από την αρμόδια επιτροπή είναι ανεπίτρεπτα ασαφές, καταστρατηγεί την αρχή του ταυτόχρονου της ψηφοφορίας, τη στιγμή που αυτό μπορεί να «θεραπευτεί» με λιγότερο επώδυνα μέσα, την ταυτόχρονη ψηφοφορία που προτείνουμε κατά τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας.

Τι θα κάνετε αν τα ψηφοδέλτια ταχυδρομηθούν εγκαίρως από τους ομογενείς, αλλά δεν παραληφθούν εγκαίρως από την αρμόδια επιτροπή συλλογής επιστολικής ψήφου; Ακόμη και αν επιβάλετε συμβατικές κυρώσεις στους αναδόχους ταχυμεταφορών, οι ψήφοι αυτές δεν θα καταμετρηθούν. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορείτε να το θεραπεύσετε. Το θέμα θα μπορούσε να επιλυθεί πολύ εύκολα αν οργανώνετε εκλογικά τμήματα, όπως έγινε στις προηγούμενες εθνικές εκλογές τον Μάιο και τον Ιούνιο του '23, αλλά χωρίς τις περιοριστικές προϋποθέσεις που είχε βάλε η Αριστερά, με εφορευτικές επιτροπές από το διπλωματικό προσωπικό και ενδιαφερόμενους ομογενείς προς αποφυγή επιβάρυνσης του κρατικού προϋπολογισμού, με οδοιπορικά, έξοδα δικαστικών αντιπροσώπων από την Ελλάδα κ.λπ..

Η διαδικασία που προτείνετε είναι διαβλητή. Η πιθανή παρεμ-

βολή τρίτου προσώπου και η ονομαστική ταχυδρομική και επιστροφή φακέλου μπορεί να παραβιάσουν τη μυστικότητα της ψήφου και κατ' επέκταση το αδιάβλητο του αποτελέσματος και μιλάμε για ευρωεκλογές, δηλαδή για μια διαδικασία που μπορεί να εκθέσει τη χώρα άμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτό που προτείνουμε εμείς διασφαλίζει απόλυτα το δικαίωμα της ομογένειας στο εκλέγειν χωρίς αμφιβολίες και χωρίς αμφισβησίες που ρίχνουν νερό στον μύλο όσων αντιμετωπίζουν τους αδελφούς μας στο εξωτερικό με καχυποψία.

Αν θέλετε να το πάω και ένα βήμα παραπέρα, ναι, κύριοι Υπουργοί, όταν πειστούμε δοκιμαστικά ότι έγινε η ψηφοφορία και έχει γίνει σωστά και αδιάβλητα, να συζητήσουμε –αν θέλετε– και για επιστολική ψήφο σε όλη την ελληνική επικράτεια, αλλά αυτήν τη στιγμή, έτσι όπως έχετε σχεδιάσει, δεν είναι ούτε αδιάβλητη ούτε μυστική η ψηφοφορία.

Προς ενίσχυση του αδιάβλητου της ψηφοφορίας, η Νίκη πέρα από κανονικά εκλογικά τμήματα την ημέρα της ψηφοφορίας προτείνει την εξαγωγή αποτελεσμάτων ανά περιφέρεια και εκλογικό τμήμα σε υπολογιστικό φύλλο μη αναθεωρήσιμο, read only excel document, ώστε τα στοιχεία σταδιακά να αθροίζονται και το αρχείο να είναι άμεσα μεταμορφώσιμο προς εξακρίβωση στοιχείων από κάθε ενδιαφερόμενο.

Καλωσορίζουμε τη διόρθωση ώστε να αποφεύγεται το ενδεχόμενο που υπήρχε με το παλιό σύστημα: κόμμα με λιγότερη δύναμη από άλλο να λάβει περισσότερες έδρες. Ωστόσο, το εκλογικό σύστημα που φέρντε στο άρθρο 5 επιτρέπει μου να πω ότι είναι μια πονηρή αναλογική. Φαινομενικά γίνεται κατανομή των εδρών αναλογικά. Ουσιαστικά όμως η αναλογικότητα φαλκιδεύεται από δύο παραμέτρους. Πρώτον, τη διατήρηση του ορίου του 3%. Η Νίκη θα υπερβεί κατά πολύ το 4% στις ευρωεκλογές. Θα μπορούσαμε να το προσπεράσουμε πονηρά, όμως εδώ πρόκειται για την αναλογική εκπροσώπηση του ελληνικού λαού στο Ευρωκοινοβούλιο χωρίς να υπάρχει ζήτημα κυβερνητικής σταθερότητας. Το να αποκλείονται κόμματα και συνδυασμοί με 2,9% και 2,8% είναι δυσανάλογο και αχρείαστο στις ευρωεκλογές. Δεδομένου ότι οι έδρες είναι είκοσι μία θα μπορούσε να οριστεί το πλάφόν, το μισό του εκλογικού μέτρου, εν προκειμένω 2,4%.

Δεύτερον και σπουδαιότερο. Υπολογίζεται το εκλογικό μέτρο όχι επί τη βάσει του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων αλλά του αθροίσματος των κομμάτων που δικαιούνται έδρες. Άρα, αν για παράδειγμα τα κάτω του 3% κόμματα αθροίσουν 10%, το εκλογικό μέτρο θα είναι 90% δια είκοσι μία, ίσον 4,3% και όχι 100% δια είκοσι μία, δηλαδή 4,8%. Αυτό εξυπηρετεί το πρώτο κόμμα διότι μικραίνει τον παρονομαστή του κλάσματος από το οποίο εξάγονται οι έδρες της πρώτης κατανομής. Και ω, τη σύμπτωση, ταιριάζει με το πιθανό ποσοστό σας. Αν η Νέα Δημοκρατία λάβει στις ευρωεκλογές 35%, με το σύστημα που προτείνετε κατοχυρώνει οχτώ έδρες και από την πρώτη κατανομή, ενώ με το κανονικό εκλογικό μέτρο θα έπαιρνε μόλις επτά. Μπορεί να φτάσει τις εννέα έδρες μαζί με τη β' κατανομή. Εξαιτίας αυτής της ρύθμισης είναι δυνατό να μην πάρουν έδρα κόμματα που ενδεχομένως υπερβούν το τυπικό όριο του 3% αλλά έρθουν τυχόν όγδοα ή ένατα με 3,2% ή 3,3%. Προκύπτει με λίγα λόγια ότι όχι μόνο διατηρείτε τυπικά ένα δυσανάλογο όριο εκπροσώπησης αλλά ουσιαστικά το αυξάνετε κι άλλο προς όφελός σας και εις βάρος των μικρότερων κομμάτων περίπου στο 3,5%, χωρίς να το λέτε. Δεν είναι απλή αναλογική αυτή, κύριοι. Είναι επιμελώς κρυμμένη δυσαναλογική. Καλωσορίζουμε γενικά την επιστολική ψήφο για τα δημοψηφίσματα ωστόσο διαφωνούμε με τον τρόπο που τη φέρντε για τους λόγους που θέσαμε και για τις ευρωεκλογές.

Η Νίκη έχοντας υπ' όψιν τα παραπάνω με αίσθημα ευθύνης και γνήσιας αγάπης προς την απανταχού της γης ελληνική ομογένεια καταψηφίζει το νομοσχέδιο και προσκαλεί την Κυβέρνηση να φέρει άμεσα άλλο βελτιωμένο με σκοπό την καλύτερη διασφάλιση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των ομογενών και την απόλυτη αναλογικότητα του εκλογικού συστήματος για εφαρμογή αμέσως, στις ευρωεκλογές. Χρόνος υπάρχει ακόμα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Οικονομόπουλο.

Τον λόγο έχει ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του

ΠΑΣΟΚ, κ. Νίκος Ανδρουλάκης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ (Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πραγματικά αξίζουν συγχαρητήρια στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, την κ. Κεραμέως και τον κ. Λιβάνιο, που κατάφεραν μέσα σε λίγες ώρες να τινάξουν στον αέρα τη συναινετική πλειοψηφία που διαμορφώθηκε γύρω από αυτό το νομοσχέδιο. Αυτή τους η μεθόδευση είναι αποκαλυπτική για το πώς αντιλαμβάνεται η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας τον ρόλο του ελληνικού Κοινοβουλίου, την έννοια της διαβούλευσης και της συναίνεσης.

Εμείς δείξαμε έμπρακτα τις προθέσεις μας. Θέλουμε συναίνεση σε σημαντικά ζητήματα που αφορούν την κοινωνία, την οικονομία, την πατρίδα μας. Το πράξαμε και το καλοκαίρι, όταν υπερψηφίσαμε την χωρίς προϋποθέσεις συμμετοχή των αποδήμων στις εκλογές παρά τους όποιους αστερίσκους είχαμε και τότε.

Γιατί είχατε και τότε, αν θυμάστε καλά, νομοθετήσει πρόχειρα και με πυροτεχνήματα, «σαλαμποιώντας» μια πολύ σημαντική μεταρρύθμιση.

Η παράταξή μας, όμως, κινείται αξιακά, χωρίς σημαίες ευκαιρίας, χωρίς τυχοδιωκτισμούς. Γιατί η παράταξή μας είναι μια πραγματικά ρεαλιστική, προοδευτική, μεταρρυθμιστική δύναμη. Ας μην ξεχνάμε, λοιπόν, ότι η ψήφος των αποδήμων κατοχυρώθηκε νομοθετικά χάρη στις ψήφους του ΠΑΣΟΚ και αυτό είναι αδιαμφισβήτητο. Συμφωνήσαμε επί της αρχής και στο παρόν νομοσχέδιο, για να δείξουμε την εποικοδομητική μας διάθεση. Όμως η αλαζονεία σας, όπως και σε πολλά άλλα θέματα, έτσι και σε αυτό, είναι πολύ κακός σύμβουλος. Μεταφράζετε τη συναίνεση των κομμάτων ως λευκή επιταγή. Αντιμετωπίζετε τα υπόλοιπα κόμματα του Κοινοβουλίου ως κομπάρσους των επιδιώξεών σας.

Στις μεθοδεύσεις σας επιστρατεύσατε ακόμη και τον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος αντί να προστατεύσει, ως όφειλε, τον θεσμό που εκπροσωπεί, ανακηρύχθηκε υπερασπιστής της Κυβέρνησης, νομιμοποιώντας την πρακτική των εκπρόθεσμων τροπολογιών.

Αλλά ας δούμε βήμα-βήμα την αναξιοπιστία και την προχειρότητα της Κυβέρνησης. Έχετε φέρει τρεις νόμους για ακριβώς το ίδιο θέμα. Ξεκινήσατε με τον νόμο Θεοδωρικάκου. Τον Ιούλιο αλλάξατε το πλαίσιο. Και τώρα η Υπουργός έφερε το νομοσχέδιο μιας χρήσης, ένα νομοσχέδιο μόνο για τις εκλογές του Ιουνίου, εισάγοντας μάλιστα καθολικά την επιλογή της επιστολικής ψήφου, ακόμη και για πολίτες εντός της χώρας, ακόμη κι αν δεν έχουν κανένα απολύτως κώλυμα να πάνε στην κάλπη, ακόμη και αν είναι δίπλα στο σπίτι τους. Και μάλιστα ενώ στις συναντήσεις που είχατε κάνει με τα κόμματα, η ηγεσία του Υπουργείου είχε διαμηνύσει ότι δεν θα γίνουν δεκτοί αιφνιδιασμοί για τις εθνικές εκλογές, καθώς το Σύνταγμα προβλέπει πλειοψηφία δύο τρίτα για τέτοιες παρεμβάσεις. Είναι προφανές ότι τα δύο τρίτα υπάρχουν γιατί απαιτείται συναίνεση, συνδιαμόρφωση, διαβούλευση με τα κοινοβουλευτικά κόμματα και όχι πονηριές και αιφνιδιασμοί, που εν τέλει αποκαλύπτουν τον τρόπο που χειρίζεστε την κουλτούρα νομοθέτησης και το κοινοβουλευτικό σας ήθος.

Ποια είναι, λοιπόν, η δική μας θέση; Ναι, οφείλουμε να άρουμε όλα τα εμπόδια για την άσκηση εκλογικού δικαιώματος των αποδήμων. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να γίνει στο πόδι. Δεν μπορεί να γίνει με μια εκπρόθεσμη τροπολογία που δεν συζητήθηκε από κανέναν και με κανέναν και παρακάμφθηκε όλη η προβλεπόμενη θεσμική διαδικασία. Γι' αυτό, λοιπόν, σοβαρευτείτε! Αποσυρθείτε άμεσα την τροπολογία που καταθέσατε και εμείς θα είμαστε ανοιχτοί να συζητήσουμε πώς θα μπορούσε η επιστολική ψήφος να εφαρμοστεί για τους απόδημους και στις εθνικές εκλογές, πέρα από τις ευρωπαϊκές εκλογές, όπως προβλέπει ο νόμος που συζητάμε, όταν βεβαίως προηγούμενως έχουμε αξιολογήσει στην πράξη πώς θα λειτουργήσει αυτό το μέτρο -και τις αδυναμίες του- στις ευρωπαϊκές εκλογές, ώστε μετά να έχουμε όλον τον χρόνο για να κάνουμε τις απαιτούμενες βελτιώσεις. Έτσι λειτουργεί ένα κανονικό κράτος.

Δεν νοείται να εγκλωβιστεί το πολιτικό σύστημα σε μια διαδικασία που δεν έχουμε δει πώς λειτουργεί. Και, αν πρέπει να πα-

ρέμβουμε εκ νέου -και σημειώστε το αυτό- χρειάζονται ξανά διακόσιες ψήφοι. Δηλαδή λέτε σήμερα: «Ελάτε να το ψηφίσουμε όλοι μαζί, που χρειαζόμαστε τους διακόσιους». Αλλά αν το σύστημα αυτό αποτύχει στις ευρωπαϊκές εκλογές και πρέπει να το αλλάξουμε για τις επόμενες εθνικές εκλογές και δεν μπορούμε να βρούμε τις διακόσιες ψήφους, τι θα γίνει; Θα εγκλωβίσουμε την εκλογική διαδικασία σε ένα σύστημα με αδυναμίες; Αυτό δείχνει απίστευτη προχειρότητα. Χρειάζεται, λοιπόν, σοβαρότητα σε αυτό το κορυφαίο ζήτημα που αφορά την ποιότητα της δημοκρατίας μας.

Εμείς πιστεύουμε ότι αυτή την ρύθμιση την οφείλουμε στις Ελληνίδες και στους Έλληνες και ιδιαίτερα στους νεότερους που έφυγαν τα χρόνια της οικονομικής κρίσης στο εξωτερικό, ώστε να ψηφίζουν από τον τόπο διαμονής τους, χωρίς να εξαρτάται το εκλογικό τους δικαίωμα από τις ευελιξίες που τους δίνει η εργασία τους ή την οικονομική τους δυνατότητα να αγοράσουν ένα πολύ ακριβό αεροπορικό εισιτήριο για να έρθουν μια, δυο και τρεις μέρες στην Ελλάδα. Γι' αυτούς όλους εμείς θέλουμε λύση. Θέλουμε να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα χωρίς να εξαρτώνται από οικονομικές αδυναμίες ή εργασιακά ζητήματα. Γι' αυτό στηρίζουμε την επιστολική ψήφο για τους Έλληνες κατοίκους του εξωτερικού που έχουν ήδη δυνατότητα εκλογικού δικαιώματος.

Βέβαια συνηγορεί σε αυτά που λέω και η εμπειρία Μαΐου και Ιουνίου, που συμμετείχαν ελάχιστα. Σας τα λέγαμε -θυμάστε;- και πριν τον προηγούμενο νόμο που είχατε φέρει. Και επειδή ακούω από το πρωί διάφορους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας στα κανάλια, στη Βουλή, με το γνωστό ποίημα: Στείρα η Αντιπολίτευση. Δεν θέλει συναίνεση η Αντιπολίτευση», σας απαντώ: Πότε η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επέδειξε αυτούς τους τελευταίους μήνες συναίνεση;

Μετά τις καταστροφικές καταστάσεις που δημιούργησε το καλοκαίρι η κλιματική κρίση με τις καταστροφικές συνέπειες που έπληξαν τη Θεσσαλία, τον Έβρο, τη Ρόδο, σας είπαμε: «Ελάτε να συζητήσουμε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που θα αναμορφώνει το μοντέλο πολιτικής προστασίας» και μας είπατε: «Τα ξέρουμε όλα. Έχουμε φτιάξει task force». Ποια task force φτιάξατε; Βλέπουν οι πολίτες της Θεσσαλίας τι έχετε κάνει μέχρι σήμερα. Γνωρίζουν οι πολίτες του Έβρου τι συμβαίνει μέχρι σήμερα στη Δαδιά και οι πολίτες της Ρόδου και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας. Ούτε πολιτική προστασία που επενδύει στην πρόληψη υπάρχει και η αποκατάσταση πάει με βήματα χελώνας.

Ποια συναίνεση; Τέσσερις μήνες τώρα έχω καταθέσει ερώτηση στον Πρωθυπουργό. Ελάτε, κύριε Μητσοτάκη, στη Βουλή να συζητήσουμε το κορυφαίο ζήτημα της στεγαστικής κρίσης. Και μας απαντάει ότι «Δεν μου έχετε καταθέσει πολλές ερωτήσεις».

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

Αυτή τη μία ερώτηση, γιατί δεν έρχεται να τη συζητήσουμε στη Βουλή των Ελλήνων για να δούμε αν μπορούμε να έχουμε σχέδιο συναίνεσης, όταν τα ενοίκια έχουν ανέβει από το 2018 40% για τις οικογένειες και 50% για τους φοιτητές. Ποια συναίνεση, λοιπόν, επικαλούνται στα τηλεπαράθυρα οι Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας;

Το μόνο που επιδεικνύετε είναι αλαζονεία, υπέρμετρη αλαζονεία. Λοιδορείτε κάθε άλλη πρόταση, οποιουδήποτε κόμματος, ως λαϊκισμό, ως ανεδαφική. Μόνο που λίγο αργότερα έρχεστε εδώ πέρα να πείτε κάτι παρόμοιο και ως εκ θαύματος σας δοξάζουν οι μιντιακοί σας βραχίονες!

Όταν μιλούσαμε εμείς εδώ και δυόμισι χρόνια για τον πληθωρισμό της απληστίας των κερδών ισχυρών οικονομικών συμφερόντων μας απαντούσατε: «Η αγορά αυτορρυθμίζεται». Και πριν από μερικές εβδομάδες ο Πρωθυπουργός ήρθε στα λόγια μας, γιατί βλέπει τι περνάει ο ελληνικός λαός. Είναι απόλυτη ευθύνη του λαϊκισμού σας και των υπερβολών ισχυρών οικονομικών συμφερόντων της ακρίβειας που πληρώνει ο αδύναμος Έλληνας και η μεσαία τάξη.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

Τώρα λέτε: «Η Ελλάδα δεν θα γίνει «μπανανία»». Τώρα λέτε ότι κερδοσκοπούν οι πολυεθνικές εις βάρος του ελληνικού λαού.

Τώρα είδατε τα 7 δισεκατομμύρια κέρδη των τραπεζών τα τελευταία δύο χρόνια, που τα 3 δισεκατομμύρια είναι χρεώσεις; Τώρα είδατε τον συσσωρευμένο πληθωρισμό στα τρόφιμα του 27%; Τώρα είδατε να καταρρέει η αγοραστική δύναμη του ελληνικού λαού;

Υπάρχει και το κορυφαίο ζήτημα που σήμερα είδα με πηγαίους τίτλους «Πρόστιμα σε εταιρεία για το βρεφικό γάλα». Τώρα; Τώρα που φτάσαμε στο 213% αύξηση σε σχέση με άλλα ευρωπαϊκά κράτη της βασικής τροφής ενός βρέφους που κόπτεστε – λέτε- και για το δημογραφικό; Τώρα; Όλα μετά από δυόμισι χρόνια;

Όταν, λοιπόν, τα λέγαμε αυτά, όπως λέγαμε και αυτά που λέμε σήμερα για την ποιότητα της δημοκρατίας και κοινοβουλευτικού ύψους, λέγατε: «Λαϊκισμός. Αυτά δεν γίνονται. Η αγορά αυτορρυθμίζεται». Όλα τα ξέρετε. Αλλά ξέρετε, το 41% ήταν μία φορά. Έρχονται πάλι εκλογές και οι ευρωπαϊκές εκλογές και οι εθνικές εκλογές και θα κάνουμε ταμείο, ταμείο της αμέριστης αλαζονείας που δείχνετε και σήμερα με αυτή την εκπρόθεσμη τροπολογία που φέρατε τη νύχτα από το παράθυρο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

Επίσης, προσποιείστε, κόπτεστε για τον απόδημο Ελληνισμό. Ενδιαφέρεστε πολύ για τους απόδημους. Εδώ υπάρχει αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελληνισμού και Διασποράς που όμως δεν υφίσταται. Από τις εκλογές του Ιουνίου έχει συνεδριάσει μόλις μία φορά για να εκλέξει Πρόεδρο τον κ. Στυλιανίδη και είναι ακέφαλη από τις 13 Σεπτεμβρίου του 2023, που ο κ. Στυλιανίδης ανέλαβε Υπουργός Ναυτιλίας.

Και φέρντε αυτό το νομοσχέδιο και δεν λειτουργεί η επιτροπή, αλλά ενδιαφέρεστε για τον απόδημο Ελληνισμό και δεν έχετε ακούσει την άποψη της επιτροπής. Θα έπρεπε να λειτουργεί για να καλέσουμε τους απόδημους να συζητήσουμε εδώ, να βρούμε μια βέλτιστη λύση. Δεν φιλοτιμηθήκατε καν να απαντήσετε στους Βουλευτές μας, που ανέδειξαν αυτό το πρωτοφανές γεγονός.

Ακόμη και τώρα δεν την ενεργοποιείτε την επιτροπή αυτή. Το φαιδρό του πράγματος; Η επιτροπή θα εκλέξει Προεδρείο μεθαύριο, με τέσσερις μήνες καθυστέρηση και αφού θα έχει ψηφιστεί το επίμαχο νομοσχέδιο που αφορά τον απόδημο Ελληνισμό στην Ολομέλεια.

Επίσης, θα ήθελα να αναφερθώ και σε κάποια επιμέρους προβληματικά ζητήματα του νομοσχεδίου, όπως η επέκταση δυνατότητας επιστολικής ψηφοφορίας και στο εσωτερικό της χώρας, ακόμη και για ανθρώπους που δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα, κανένα εμπόδιο, κανένα κώλυμα, που μένουν δίπλα από την κάλπη, μεσοτοιχία με την κάλπη.

Τι είναι αυτό; Εξηγήστε το στην κοινή γνώμη. Πείτε στον ελληνικό λαό γιατί δίνεται δικαίωμα επιστολικής ψήφου σε ανθρώπους που δεν έχουν κανένα κώλυμα και μένουν δίπλα από την κάλπη. Δηλαδή μια χώρα που δεν είχε καθόλου επιστολική ψήφο, ξαφνικά και χωρίς καμμία αξιολόγηση των διαδικασιών αυτών δίνει δυνατότητα επιστολικής ψήφου σε εκατομμύρια Έλληνες, ακόμη κι αν δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο άσκησης εκλογικού δικαιώματος. Εξηγήστε λοιπόν, στον ελληνικό λαό γιατί το κάνετε αυτό. Τι εξυπηρετεί αυτή σας η θέση;

Για εμάς η επιστολική ψήφος για τους κατοίκους εσωτερικού -το είπαμε και το καλοκαίρι αυτό- είναι χρήσιμη μόνο όταν υφίσταται σοβαρό και αντικειμενικό εμπόδιο, δηλαδή όταν υπάρχει εμπόδιο στην άσκηση εκλογικού δικαιώματος, όπως θέματα υγείας, ηλικίας, αναπηρίας, σπουδών, εργασίας, απόστασης, αντικειμενικά προβλήματα. Για τον λόγο αυτό καταθέσαμε και σχετική τροπολογία.

Όλα αυτά -και σας προλαβαίνω- είναι εύκολο να διασταυρωθούν αυτόματα και άμεσα, βάσει των στοιχείων που διαθέτει ήδη το κράτος μέσω του προγράμματος «ΕΡΓΑΝΗ» για τους εργαζόμενους, του ψηφιακού μητρώου ατόμων με αναπηρία, τα αρχεία των πανεπιστημίων, τις λίστες ετεροδημοτών. Δεν μπορώ να φανταστώ ότι σε ένα ψηφιακό υπερκράτος, όπως αυτό που εσείς διαφημίζετε και το οποίο μας είχατε πει ότι ζήλευαν και οι Ιάπωνες, δεν μπορεί να γίνει αυτόματα η διασταύρωση τέτοιων στοιχείων, ειδικά όταν στο νομοσχέδιό σας προβλέπεται η έκδοση

συμπληρωματικού εκλογικού καταλόγου για όσους το ψηφοδέλτιο δεν φτάνει εγκαίρως. Άρα, μια χαρά μπορείτε με αυτά τα κωλύματα να δώσουμε επιστολική ψήφο στην Ελλάδα σε αυτούς που ψηφίζουν μέσα στη χώρα μας, για όσους έχουν αντικειμενικό λόγο που τους παρεμποδίζει να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Είναι κάτι που συμβαίνει σε πάρα πολλές χώρες της Ευρώπης. Σε περισσότερες χώρες συμβαίνει αυτό που λέω σήμερα εγώ, παρά αυτό που θέλετε να κάνετε εσείς. Όπως λέω, αυτό αναφέρεται και στην ανάλυση συνεπειών του νομοσχεδίου. Γιατί λοιπόν να πρωτοτυπήσουμε, ειδικά όταν θα είναι η πρώτη φορά που θα εφαρμοστεί η επιστολική ψήφος στη χώρα μας;

Σας ακούω να επικαλείστε ένα επιχείρημα, ότι η καθολική επιστολική ψήφος εφαρμόζεται σε κάποιες χώρες της Ευρώπης. Όμως η πραγματικότητα είναι ότι ακόμη και στη Γερμανία που εφαρμόζεται, η επέκταση του δικαιώματος έγινε σταδιακά. Στη Γερμανία θεσμοθετήθηκε το 1947, παρακαλώ, αλλά καθολικότητα απέκτησε το 2009, πενήντα δύο χρόνια μετά!

Εσείς εδώ πριν από μερικούς μήνες μας λέγατε ότι δεν θα καταφέρετε ούτε καν μέχρι τις ευρωεκλογές να το συζητήσουμε, όχι να νομοθετήσουμε και τώρα ξαφνικά φέρντε -ο Πρωθυπουργός τα έλεγε αυτά- όχι μόνο για τους απόδημους, όχι μόνο για όσους έχουν εμπόδιο στο εσωτερικό της χώρας, αλλά για εκατομμύρια Έλληνες πολίτες. Τι άλλαξε μέσα σε λίγους μήνες;

Έχετε ένα δεύτερο επιχείρημα. Να σας το απαντήσω αυτό τώρα. Το άκουσα κι αυτό από κάποιους εκπροσώπους της Νέας Δημοκρατίας. Το επιχείρημα είναι να βοηθήσουμε τη συμμετοχή. Ακούστε λοιπόν. Στη Γαλλία εφαρμόζεται το πιο προηγμένο σύστημα, ηλεκτρονική ψηφοφορία και ψήφος δι' αντιπροσώπου, δηλαδή, στέλνετε κάποιο γνωστό σας ή ένα μέλος της οικογένειάς σας να ψηφίσει για εσάς. Πολύ προωθημένα πράγματα. Η αποχή είναι της τάξης του 50%.

Και το λέω αυτό διότι δεν αντιμετωπίζεται το ζήτημα της αποχής με τεχνικά μέσα, όπως επικαλούνται στελέχη της Νέας Δημοκρατίας. Το ζήτημα της αποχής αντιμετωπίζεται με πολιτική αξιοπιστία την οποία έχετε χάσει προ πολλού! Προ πολλού την έχετε απωλέσει.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

Ποια πολιτική αξιοπιστία έχει ένα κόμμα που κάνει ό,τι μπορεί να συγκαλύψει ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα της Μεταπολίτευσης, το σκάνδαλο των υποκλοπών; Ποια πολιτική αξιοπιστία έχει ένα κόμμα, όταν επιτίθεται στις ανεξάρτητες αρχές, που είναι βασικός πυλώνας της ποιότητας δημοκρατίας της χώρας μας; Ποια αξιοπιστία έχει ένα κόμμα, όταν ακόμη και στην τραγωδία των Τεμπών αξιοποίησε την πρόταση του Κομμουνιστικού Κόμματος για να στείλει στον κάλαθο των αχρήστων το πόρισμα του Ευρωπαϊού Εισαγγελέα για την τηλεδιόκιση, που αν υπήρχε θα είχαν σωθεί αυτοί οι άνθρωποι;

Η αποχή αντιμετωπίζεται με ήθος και αξιοπιστία. Αφήστε λοιπόν τα τεχνικά μέσα. Άλλα είναι τα προβλήματα του πολιτικού συστήματος. Ο πελατειασμός, ο λαϊκισμός, η διχόνοια, η τοξικότητα που πρωταγωνιστούν στο δημόσιο λόγο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με τις ίδιες πρακτικές όπως αυτές που ακολούθησε ο ΣΥΡΙΖΑ από το 2015 μέχρι το 2019.

Εμείς, λοιπόν, θεωρούμε αυτό το θέμα που κουβεντιάζουμε κορυφαίο για την ποιότητα της δημοκρατίας μας. Γι' αυτό αποδείξαμε στην πράξη ότι προσφέρουμε συναίνεση και ήμασταν θετικοί επί της αρχής. Σας δώσαμε χέρι συναίνεσης και εσείς χθες μας απαντήσατε με περιφρόνηση. Ο ελληνικός λαός βλέπει αυτή την περιφρόνηση, που γεννά η αλαζονεία σας. Θα έρθει λοιπόν ο καιρός που θα πληρώσετε και την περιφρόνηση και την αλαζονεία.

Εν κατακλείδι, λοιπόν, σήμερα σας δίνουμε μία ακόμη τελευταία ευκαιρία για να υπάρξει συναίνεση. Σας καλούμε να αποσύρετε την τροπολογία που φέρατε από το παράθυρο. Άλλωστε δεν έχει κανένα νόημα πια αυτή η τροπολογία, γιατί δεν υπάρχουν διακόσιες ψήφοι σε αυτήν εδώ την Αίθουσα.

Εδώ λοιπόν είμαστε έτοιμοι και θετικοί επί της αρχής σε νομοσχέδιο που δίνει τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου σε όσους έχουν εκλογικό δικαίωμα και είναι κάτοικοι εξωτερικού, αλλά και

σε όσους ψηφίζουν εντός της επικράτειας και έχουν τα συγκεκριμένα κωλύματα που ανέφερα προηγουμένως. Σε ένα τέτοιο νόμο το ΠΑΣΟΚ είναι θετικό. Σε οποιοδήποτε άλλο παιχνίδι είμαστε απολύτως αρνητικοί...

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

...διότι εργαλειοποιείτε μια σοβαρή μεταρρύθμιση, που πρέπει να είναι στις ευρωπαϊκές εκλογές ένα πρώτο βήμα που θα το αξιολογήσουμε στις ευρωπαϊκές εκλογές και το φέρνεται στους εκλογικούς σας σκοπούς κόβοντας και ράβοντας, όπως αποδείχθηκε με την απαράδεκτη κοινοβουλευτική σας πρακτική χθες το βράδυ.

Θετικοί λοιπόν είμαστε γι' αυτό. Αν αυτό κληθούμε αύριο να ψηφίσουμε, θα το ψηφίσουμε. Αν κληθούμε να στηρίξουμε αυτά τα αιωρούμενα και μη προβλεπόμενα, αυτά τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε εκπλήξεις στις ευρωπαϊκές εκλογές και θα εγκλωβίσουν το πολιτικό σύστημα στις εμμονές σας, κυρία Κεραμέως και στις εμμονές του προϊσταμένου σας, είμαστε απολύτως αρνητικοί.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Βασίλειος Βιλιάρδος): Ευχαριστούμε πολύ τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Επόμενος ομιλητής ο κ. Μάξιμος Χαρακόπουλος, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φέτος συμπληρώνονται πενήντα χρόνια από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα. Ο μισός αυτός αιώνας συνιστά την πιο μακρά περίοδο ομαλής λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους. Αυτό το γεγονός από μόνο του ενισχύει την αυτοπεποίθηση για τη δύναμη της δημοκρατίας μας. Έκφραση αυτής της αυτοπεποίθησης είναι και η αποδοχή του από δεκαετιών αιτήματος των αποδήμων μας να μπορούν απρόσκοπτα να συμμετέχουν στις εκλογικές διαδικασίες της χώρας.

Δυστυχώς, οι γνωστές ιδεοληψίες που κατατράχουν τη μεταπολιτευτική μας ιστορία και η μόνιμη καχυποψία απέναντι σε αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στάθηκαν τροχοπέδη στη λήψη αυτονόμων αποφάσεων. Έτσι, φτάσαμε το δικαίωμα της ψήφου των αποδήμων να ψηφίστηκε από διακόσιους οκτώ Βουλευτές η άρση όλων των νομικών περιορισμών για τη συμμετοχή στις εκλογές των Ελλήνων του εξωτερικού.

Η προσπάθεια ξεκίνησε, όπως όλοι ξέρουμε, το 2019 επί υπουργίας Τάκη Θεοδωρικάκου και λόγω της ανάγκης επίτευξης ευρύτερης συναίνεσης περιορίστηκε να αφορά σε ελάχιστους ομογενείς. Συνεχίστηκε η προσπάθεια το 2021 επί υπουργίας Μάκη Βορίδη με πιο γενναία ρύθμιση που όμως δεν έγινε αποδεκτή. Τελικά τον Ιούλιο του 2023 επί Νίκης Κεραμέως και Θεοδωρή Λιβανίου ψηφίστηκε από διακόσιους οκτώ Βουλευτές η άρση όλων των νομικών περιορισμών για τη συμμετοχή στις εκλογές των Ελλήνων του εξωτερικού.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ**)

Και φτάνουμε στο σημερινό νομοσχέδιο που με την επιστολική ψήφο προσπαθεί να απαντήσει κυρίως στο πρόβλημα που διαπιστώθηκε στις πρόσφατες εκλογές με τη μεγάλη αποχή. Ιδιαίτερα στην ομογένεια αποδείχθηκε ότι είναι δύσκολο να μετακινηθούν όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου είτε για οικονομικούς λόγους, είτε λόγω έλλειψης χρόνου στα ελάχιστα σημεία που υπάρχουν εκλογικά τμήματα. Και η λύση που δίδεται είναι αυτή που ισχύει και σε πολλές άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις Ηνωμένες Πολιτείες, η επιστολική ψήφος. Προβλέφθηκε αυτό το μέτρο αρχικώς για τις ευρωεκλογές και τα εθνικά δημοψηφίσματα. Μάλιστα, περιλαμβάνει ορθώς και όσους εντός της επικράτειας δεν δύνανται για διάφορους λόγους να ψηφίσουν με φυσική παρουσία.

Ωστόσο, ενώ το νομοσχέδιο πέτυχε μια ευρεία συναίνεση στην επιτροπή που σχημαίνει ότι θα ψηφιζόταν από περισσότερους από τους διακόσιους Βουλευτές, τα ίδια κόμματα που είχαν ψηφίσει επί της αρχής του νομοσχεδίου στην αρμόδια επιτροπή ανέκρου-

σαν πρύμναν όταν η Κυβέρνηση θεώρησε εύλογα ότι αυτή η συναίνεση επέτρεπε την επέκταση της επιστολικής ψήφου για τους διαμένοντες στο εξωτερικό και για τις εθνικές εκλογές.

Εύστοχα ο Πρόεδρος της Βουλής, ο οποίος δέχτηκε κριτική, κ. Κωνσταντίνος Τασούλας σε μια από τις σπάνιες πια αγορεύσεις του στην Ολομέλεια επισήμανε την ιστορικότητα μιας τέτοιας μεταρρύθμισης που είναι κρίμα να χαθεί.

Ναι, θα μπορούσε η τροπολογία να είχε κατατεθεί εμπρόθεσμα για να μην κρύβεται κανείς πίσω από το δάχτυλό του. Όμως, η δημοκρατία μας είναι πια αρκετά ώριμη για να προχωρήσει στο βήμα αυτό που φιλοδοξεί να ενισχύσει τη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογές. Η ευνοϊκή αυτή συγκυρία δεν πρέπει να χαθεί για μια ρύθμιση που έχει ήδη καθυστερήσει δεκαετίες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζετε πολύ καλά ότι οι απόδημοι Έλληνες διατηρούν μέσα τους θερμό πατριωτισμό και αγνή αγάπη για την Ελλάδα. Αυτός λοιπόν ο Ελληνισμός εκτός Ελλάδος είναι η μεγάλη μας δύναμη και τον θέλουμε δίπλα μας είτε είναι στην Ευρώπη, είτε στην Αμερική, είτε στη μακρινή Αυστραλία. Εξάλλου, σήμερα με τις δυνατότητες που δίνουν τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και δικτύωσης οι αποστάσεις εκμηδενίζονται, η πληροφόρηση είναι άμεση και ζωντανή.

Ταυτόχρονα, όμως, η επιστολική ψήφος έρχεται να απαντήσει και σε μια πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης. Μιλώ για τη μαζική μετανάστευση, κυρίως νέων μας, στο εξωτερικό προς άγραν εργασίας. Αυτούς τους ανθρώπους, που είναι εκατοντάδες χιλιάδες, τους θέλουμε να γυρίσουν, ή έστω ένα μέρος τους, στην πατρίδα. Και σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι βασικός μας στόχος η διατήρηση ισχυρών δεσμών με τον τόπο τους.

Η επιστολική ψήφος θα διευκολύνει και τους χιλιάδες φοιτητές μας που σπουδάζουν στο εξωτερικό αλλά και όσους εντός συνόρων αδυνατούν για διάφορους λόγους να προσέλθουν στην κάλπη.

Η επιστολική ψήφος φιλοδοξεί να δώσει και μια απάντηση στο ανησυχητικό φαινόμενο της αποχής. Βεβαίως, η αποστασιοποίηση από τα πολιτικά δρώμενα και η ιδιώτευση που συχνά οφείλεται στην απογοήτευση ή και στην απαξίωση της πολιτικής θα πρέπει να μας προβληματίζει ιδιαίτερα. Αναμφίβολα το κύριο ζητούμενο για την ανάκτηση της αξιοπιστίας της πολιτικής και ημών των πολιτικών ως προσώπων είναι η συνέπεια λόγων και έργων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι επερχόμενες ευρωεκλογές συνιστούν μια ευνοϊκή πρόκληση για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου και σε δεύτερο χρόνο στην καθολική εφαρμογή της σε κάθε εκλογική αναμέτρηση. Θεωρώ επίσης αυτονόητες τις πρόνοιες για το ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων.

Δεν είναι δυνατόν, κυρία Υπουργέ, στην εποχή της ψηφιακής επανάστασης να μένουμε με καταλόγους που μπορεί να περιλαμβάνουν ακόμη και ανθρώπους που έχουν φύγει από τη ζωή.

Κύριε Πρόεδρε, το υπό συζήτηση νομοσχέδιο είναι πράγματι μια σημαντική μεταρρύθμιση και γι' αυτό θα ήθελα να δώσω τα συγχαρητήριά μου στην Κυβέρνηση και στους επισπεύδοντες Υπουργούς που το εισηγούνται.

Η επιστολική ψήφος στους απόδημους Έλληνες είναι ένα δικαίωμα που δεν πρέπει να περιοριστεί στις ευρωεκλογές, αλλά οφείλουμε να το παρέχουμε και για τις εθνικές εκλογές. Τώρα είναι η ώρα να αναλάβει ο καθένας και η καθεμία από εμάς τις ευθύνες του.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Χαρακόπουλο.

Τον λόγο έχει ο κ. Μιχάλης Λιβανός από τη Νέα Δημοκρατία.

ΜΙΧΑΗΛ ΛΙΒΑΝΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διανύουμε όντως τον πεντηκοστό χρόνο της νέας Κοινοβουλευτικής μας Δημοκρατίας από την αποκατάστασή της και μπορούμε συχνά πυκνά να υπερηφανευόμαστε για όλα εκείνα που πετύχαμε είτε μέσα από διαφωνίες, είτε μέσα από συναινέσεις που εξασφαλίσαμε. Όμως, τα πετύχαμε σε αντίθεση με αυτά τα οποία πολλές φορές όταν τελειώνουν οι εκλογές ή όταν τελειώνει η ψήφιση ενός νομοσχεδίου, όπως θα τελειώσει και αύριο η ψήφιση του

συγκεκριμένου νομοσχεδίου, καταλήγουμε να συζητάμε ξανά και ξανά για ευκαιρίες οι οποίες χάθηκαν και δεν πράξαμε αυτό το οποίο θα έπρεπε ή ήταν ώριμο να γίνει.

Εδώ έχουμε άλλη μια νέα ευκαιρία, που δεν είναι θέμα φιλοσοφικού περιεχομένου του πλός πολιτευόμενους, αλλά αξιακό για τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας μας και του πολιτικού μας συστήματος ότι θα πρέπει τις ευκαιρίες που χάσαμε αυτή τη φορά να μην τις χαρίσουμε ξανά και να τις πετάξουμε στον κάλαθο των αχρήστων.

Θα έπρεπε να είχαμε προχωρήσει εδώ και πολύ καιρό με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και τόλμη στο να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλες τις Ελληνίδες και σε όλους τους Έλληνες είτε στο εξωτερικό, είτε στην Ελλάδα οι οποίοι αντιμετωπίζουν αντικειμενικά ζητήματα και προβλήματα στη δυνατότητα εκτέλεσης του δικαιώματος ψήφισης και εκλέγειν και δεν τους το δώσαμε.

Επομένως, στο νομοσχέδιο που ψηφίζουμε, και ουσιαστικά αποτελεί μια πραγματική τομή για την Ελληνική Δημοκρατία και είναι υψίστης σημασίας να διευκολύνουμε κάθε Ελληνίδα και κάθε Έλληνα που είτε λόγω απόστασης, είτε λόγω αδυναμίας μέχρι τώρα δεν μπορούσε και στερείτο πρακτικά την δυνατότητα να ασκήσει το νόμιμό του δικαίωμα, τελικά να το κάνει.

Στις πρόσφατες βουλευτικές εκλογές συζητήσαμε το πώς στερήθηκαν οι απόδημοι, οι οποίοι ήταν εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, λόγω της αδυναμίας τους να προσέλθουν σε απομακρυσμένα εκλογικά τμήματα, να ψηφίσουν.

Σε αυτούς τους ανθρώπους, που συζητάγαμε πριν από λίγους μήνες και ψηφίσαμε τη δυνατότητα να τους χορηγήσουμε ακόμα μεγαλύτερη ευκολία άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος, τι θα τους πούμε όταν θα τελειώσει η ψήφιση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου;

Τι θα πούμε σε όλους αυτούς, οι οποίοι την ημέρα των εκλογών πρέπει να εργαστούν και κάνουν κυριολεκτικά αγώνα δρόμου ή δεν καταφέρνουν τελικά να ψηφίσουν και να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα;

Τι θα πούμε σε όλους αυτούς που μονίμως μιλάνε για την αποχή την ημέρα των εκλογών και αυτήν την αποχή δεν μπορούμε με αντικειμενικό τρόπο ποτέ να την εκτιμήσουμε, γιατί δεν είχαμε δώσει ούτε τη δυνατότητα να εκκαθαρίσουμε με σωστό και συστηματικό τρόπο τους εκλογικούς καταλόγους, αλλά δεν λύσαμε και κάθε πρακτικό ζήτημα που τυχόν στερεί από κάποιους ανθρώπους τη δυνατότητα να ψηφίσουν;

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο βοηθάει ακόμη περισσότερο τα άτομα τα οποία έχουν είτε αναπηρίες είτε προβλήματα κινητικότητας. Βοηθάει ακόμα και την ίδια εκλογική διαδικασία μέσα στα εκλογικά τμήματα, που πολλές φορές διακόπτεται προκειμένου να ψηφίσουν άτομα τα οποία δεν μπορούν να προσέλθουν μέσα στο εκλογικό τμήμα. Βοηθάει τους ηλικιωμένους, τους ασθενείς, όλους εκείνους οι οποίοι όταν τους βλέπουμε και τους κοιτάζουμε στα μάτια μας λένε «Γιατί εγώ δεν έχω το δικαίωμα να ψηφίσω;» και δεν έχουμε να τους απαντήσουμε στην πραγματικότητα τίποτα.

Θα έπρεπε λοιπόν όλοι μας -γιατί αυτή θα είναι η κατάληξη όλης αυτής της συζήτησης- να σκεφτούμε πολύ-πολύ σοβαρά, ανεξάρτητα από τις όποιες διαφωνίες έχουμε επί των διαδικασιών και όχι μόνο, και τις πολιτικές διαφωνίες που μπορεί να έχουμε, να σκεφτούμε ότι θα πρέπει να στείλουμε το μήνυμα στην κοινωνία ότι στο τέλος αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να έχουν όλοι ακόμα μεγαλύτερη δυνατότητα να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα και να έχουν τη δυνατότητα της συμμετοχής.

Ακόμη περισσότερο το χρωστάμε αυτό απέναντι στους απόδημους Έλληνες, στους οποίους πάντα προστρέχουμε και ζητάμε τη βοήθειά τους για τα εθνικά μας συμφέροντα και όταν έρχονται οι εκλογές νιώθουν ότι αυτός ο αόρατος δεσμός που ανέκαθεν είχαν με την πατρίδα κόβεται, με αποτέλεσμα να αποξενώνονται και να νιώθουν ένα ψυχολογικό χάσμα απέναντι στην ίδια την πατρίδα.

Και για τα παιδιά, και τους νέους και τις νέες, που σε αυτή τη δύσκολη μνημονιακή περίοδο πολλές φορές επέλεξαν ως επιλογή ζωής να μεταναστεύσουν για να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη και έχουν πάντα στο μυαλό τους την ορατή πιθανότητα να επιστρέψουν στην πατρίδα, σε αυτούς τους ανθρώπους που θέ-

λουν και επιθυμούν, διψούν, να συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία, πρέπει να τους διευκολύνουμε να το κάνουν.

Αυτό επιβάλλει η πολιτική κουλτούρα που διευρυμένα θα πρέπει να προσπαθούμε προς την κοινωνία να «διαφημίσουμε» τη συμμετοχή κάθε πολίτη στις εκλογικές διαδικασίες, προκειμένου να είναι πιο αντιπροσωπευτική η δημοκρατία μας.

Φτάνει η ιστορία αυτή να γίνεται με έναν τρόπο που να διασφαλίζει το αδιάβλητο και νομίζω ότι η διαδικασία, έτσι όπως εξηγήθηκε και συζητήθηκε, εξασφαλίζεται και μάλιστα με πολλές πρόσθετες διαδικασίες, που δεν αφήνουν κανένα περιθώριο αμφιβολίας για το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να κάνω κι ένα σχόλιο για το θέμα της τροπολογίας και την επέκταση της επιτολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές για τους απόδημους, για την ψήφιση της οποίας απαιτούνται διακόσιες και πλέον ψήφοι. Υπάρχει μια κοινοβουλευτική διαδικασία και όλοι τη γνωρίζουμε και στην κοινοβουλευτική αυτή διαδικασία, η οποία ξεκίνησε από την ίδια την κοινοβουλευτική επιτροπή, διαπιστώθηκαν δύο σημαντικά πράγματα.

Διαπιστώθηκε πρώτα απ' όλα μια πολύ μεγάλη, ευρεία συναίνεση για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές από τις περισσότερες πολιτικές δυνάμεις και δεύτερον διαπιστώθηκε το δίκαιο και το καθολικό του αιτήματος των αποδήμων να επεκταθεί και στις βουλευτικές εκλογές η δυνατότητα της επιστολικής ψήφου.

Άρα είναι μια ευκαιρία πραγματική, εφόσον υπάρχει όλη αυτή η συναίνεση να εφαρμοστεί στις ευρωεκλογές, γιατί όχι να μην προχωρήσουμε ένα βήμα ακόμη πιο γρήγορα και ακόμη πιο πρωτοποριακά, να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλους αυτούς τους ανθρώπους από τώρα να έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα και στις βουλευτικές εκλογές.

Αυτό βέβαια απαιτεί διακόσιες ψήφους. Δεν αρκούν οι ψήφοι της πλειοψηφίας, της πλειοψηφούσας κυβερνώσας παράταξης και επομένως αυτό θέτει όλους μας προ των ευθυνών μας για το αν θα κάνουμε αυτό το βήμα μπροστά και αν θα δείξουμε την απαιτούμενη ωριμότητα απέναντι στην Κοινοβουλευτική μας Δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω όπως περίπου άρχισα την ομιλία μου, και είναι πραγματικά κατάκτηση για το πολιτικό μας σύστημα να στέλνουμε, παρά τις όποιες επιμέρους διαφωνίες μας, μήνυμα στην κοινωνία, η οποία ως μην κρυβόμαστε διαμορφώνει τρόπο σκέψης και αντίδρασης από τον τρόπο που εμείς πολιτευόμενοι.

Η κοινωνία ζητά ένα μήνυμα προόδου και συναίνεσης στα σημαντικά ζητήματα που αφορούν τη χώρα, μακριά από λαϊκισμούς, μικροκομματικές σκοπιμότητες και θεατρνισμούς, που θολώνουν διαρκώς την εικόνα και δηλητηριάζουν με τοξικότητα τον κόσμο και δεν μας αφήνουν πολλές φορές εμάς τους ίδιους να σταθούμε με συνέπεια στις πράξεις μας, με κανόνες, με αρχές και με πράξεις ευθύνης, εδώ μέσα και πρώτα από όλα μέσα από την ψήφο μας.

Γι' αυτόν τον λόγο σάς καλώ να υπερψηφίσουμε τόσο το νομοσχέδιο όσο και την τροπολογία για τις εθνικές εκλογές με τη μεγαλύτερη δυνατή πλειοψηφία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε τον κ. Λιβανό.

Τον λόγο έχει η κ. Διγενή.

ΑΣΗΜΙΝΑ (ΣΕΜΙΝΑ) ΔΙΓΕΝΗ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Επιτρέψτε μου, αγαπητοί συνάδελφοι, να ξεκινήσω με μια διαπίστωση: Αυτό το ρεσιτάλ θεάτρου του παραλόγου που ζούμε από χθες σε αυτήν την Αίθουσα από κάποιους νομίζω ότι θα το ζήλευαν και ο Ιονέσκο, και ο Ζενέ, και ο Μπέκετ μαζί.

Οι απόδημοι, για την εξυπηρέτησή και τη διευκόλυνση των οποίων κόπτεται απολύτως υποκριτικά η Κυβέρνηση, εργαλείοποιούνται απροκάλυπτα, τυχοδιωκτικά και παλαιοκομματικά για την εξυπηρέτηση των πολιτικών συμφερόντων της.

Επικίνδυνοι δρόμοι για τη μυστικότητα και το αδιάβλητο της ψήφου ανοίχτηκαν ακόμα πιο πλατιά και με την τροπολογία για την επέκταση του μέτρου και στις εθνικές εκλογές. Κακώς χαρα-

κτηρίζεται αιφνιδιαστική αυτή η χθεσινή κίνηση της Υπουργού από τους «πεφτοσυννεφάκηδες». Ήταν μια κίνηση πολύ καλά μελετημένη και με τον δέοντα πάντα βοναπαρτισμό, με συγκεκριμένους στόχους, που αναλύθηκαν διεξοδικά -δεν θα τους επαναλάβω- από τους Βουλευτές του ΚΚΕ, στο πλαίσιο ενός συνολικού σχεδιασμού.

Στο διά ταύτα τώρα με στοιχία: Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται η Κυβέρνηση και τα άλλα αστικά κόμματα για την επιστολική ψήφο, η διεθνής εμπειρία προσφέρει άπειρα παραδείγματα που επιβεβαιώνουν ότι δεν διασφαλίζονται η μυστικότητα και το αδιάβλητο της ψήφου, ενώ η μη αυτοπρόσωπη παρουσία σε εκλογικά κέντρα αυξάνει τους κινδύνους για νοθεία.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες, όπου η επιστολική ψήφος καθιερώθηκε πριν από πολλά χρόνια, αποσύρθηκε κάτω από το βάρος καταγγελιών για νοθεία, ενώ σε άλλες χώρες έχει αναπτυχθεί ο προβληματισμός κατά πόσον η επιστολική ψήφος μπορεί να είναι πραγματικά ανόθευτη. Ορισμένα μάλιστα αποκαλυπτικά παραδείγματα κάνουν επιτακτική την ανάγκη να αποσύρει η Κυβέρνηση κάθε σκέψη για την καθιέρωσή της με αφετηρία τις επερχόμενες ευρωεκλογές.

Πάρτε μια μικρή ιδέα από το αδιάβλητο της επιστολικής της ψήφου: Η παραποίηση των τοπικών εκλογών στο Στένταλ από το 2014 έμεινε στην ιστορία ως «η εκλογική απάτη του Στένταλ». Εκδόθηκαν τότε περισσότερα επιστολικά ψηφοδέλτια από τους ψηφοφόρους που είχαν κάνει αίτηση. Επίσης εκδόθηκαν πλαστές εξουσιοδοτήσεις σε ανθρώπους που εμπλέκονταν στην εκλογική διαδικασία. Εκατοντάδες ψηφοδέλτια παραδόθηκαν σε υποψήφιο ο οποίος τα συμπλήρωσε υπέρ του. Η νοθεία αποκαλύφθηκε, ο υποψήφιος παραιτήθηκε και το 2017 καταδικάστηκε για εκλογική νοθεία σε πενήντα τριακόσιες περιπτώσεις.

Άλλη περίπτωση είναι ο συντονιστής της προεκλογικής εκστρατείας του Πράσινου Κόμματος στο Αμβούργο, που παραποίησε δεκάδες έγγραφα επιστολικής ψήφου στις βουλευτικές εκλογές και τα κατήυθε προς έναν υποψήφιο των Πρασίνων πλαστογραφώντας τα. Ο συγκεκριμένος υποψήφιος έλαβε ασυνήθιστα μεγάλο αριθμό ψήφων, με αποτέλεσμα να κινήσει υποψίες για νοθεία και τελικά καταδικάστηκε και αυτός το 2018, έχοντας προσθέσει με το παράδειγμά του μια ακόμα απόδειξη για το πόσο «φερέγγυα» είναι η επιστολική ψήφος.

Από το 2014 και μετά σε Γερμανία, Ελβετία, Ουγγαρία, Ιταλία και Ισπανία υπήρξαν πάρα πολλές καταγγελίες για πλαστές εξουσιοδοτήσεις, καμένα ψηφοδέλτια εκλογών του εξωτερικού σε χωματερή, συλλήψεις και νοθείες.

Άλλωστε, η Κυβέρνηση, που τώρα νοιάζεται δήθεν για αυτούς που δεν μπορούν να ψηφίσουν στις τελευταίες εκλογές, μην ξεχνάμε ότι απέρριψε την τροπολογία του ΚΚΕ να μπορούν να ψηφίζουν οι εποχικοί εργαζόμενοι του τουρισμού αλλά και οι φοιτητές στους τόπους όπου εργάζονται ή φοιτούν, όπως και σειρά άλλων μέτρων για πραγματική διευκόλυνση των ψηφοφόρων.

Θεσπίζεται δε και το εξής εντυπωσιακό και ταυτόχρονα γελοίο: Οι υπάλληλοι των ταχυδρομικών εταιρειών θα είναι, λέει, υπεύθυνοι να επιβεβαιώσουν την ταυτοπροσωπία κατά τη διαδικασία της παραλαβής και αποστολής του φακέλου από τον εκλογέα. Σκεφτείτε, δηλαδή, τον υπάλληλο μιας εταιρείας ταχυμεταφορών στην άκρη του κόσμου, που θα πρέπει να επιβεβαιώσει την ταυτότητα ενός Έλληνα ψηφοφόρου! Αντιλαμβάνεστε τι θεσμοθετείται; Και αυτό δεν το επισημαίνει μόνο το ΚΚΕ. Το επισημαίνει και η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων αλλά και η Επιτημονική Υπηρεσία της Βουλής.

Φυσικά, οι κίνδυνοι δεν υπάρχουν μόνο σε τεχνικά ζητήματα υλοποίησης του μέτρου αλλά κυρίως στις πιέσεις, στους εκβιασμούς, στις απόπειρες εξαγοράς ψήφου, πέρα από την ιδεολογική και πολιτική χειραγώγηση, που ούτως ή άλλως υπάρχει. Σε όλο αυτό, λοιπόν, η Κυβέρνηση φροντίζει, ώστε αυτές οι πιέσεις να ασκούνται ακόμα πιο εύκολα, ακόμα πιο αποτελεσματικά και από την οικογένεια και από το χώρο δουλειάς, με το αφεντικό να επιβάλλει στους εργαζόμενους ποια πολιτική και ποια εκλογική συμπεριφορά θα πρέπει να έχουν. Ξεχνάμε μήπως ότι στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές είδαμε υποψήφιο Υπουργό της Κυβέρνησης και υποψήφιο Βουλευτή να κάνει επίσκεψη σε χώρο

εργασίας μαζί με το αφεντικό της εταιρείας και να λένε στους εργαζόμενους για το τι πρέπει να ψηφίσουν στις εκλογές; Κι αυτό έγινε μπροστά στις κάμερες, οπότε μπορείτε να αφήσετε τη φαντασία σας ελεύθερη να σκεφτεί τι γίνεται πίσω από τις κάμερες. Ξεχνάμε μήπως τη σύλληψη υποψήφιου Βουλευτή στις τελευταίες εκλογές με έναν ολόκληρο μηχανισμό πίσω του που μοίραζε χρήματα;

Και κάτι ακόμα. Αφού όλα είναι διασφαλισμένα και όλα θα πάνε ρολόι και όλα είναι ωραία, ποιος ο λόγος να θεσμοθετείται η υπεύθυνη δήλωση του ψηφοφόρου ότι ο ίδιος αυτοπροσώπως συμπλήρωσε το φάκελο και έκανε την αποστολή; Ο λόγος που μπαίνει στο κάδρο αυτή η δήλωση -η οποία, αν αποκαλυφθεί, θα είναι φυσικά κατόπιν εορτής- είναι γιατί και η ίδια η Κυβέρνηση δεν μπορεί παρά να αποδέχεται τον κίνδυνο, ότι δηλαδή η συμπλήρωση του ψηφοδέλιου και η αποστολή του φακέλου μπορεί να γίνει από άλλο πρόσωπο και όχι από τον ίδιο τον εκλογέα. Γιατί, αν όλα ήταν σίγουρα, δεν θα χρειαζόταν αυτή η δήλωση.

Εμείς ως ΚΚΕ όχι απλά είμαστε αντίθετοι στο συγκεκριμένο μέτρο αλλά κάθετα αντίθετοι στη λογική και τους κινδύνους που φέρνει. Απορρίπτουμε τα προσχήματα της Κυβέρνησης. Δεν ισχύει αυτό που λέει, ότι τάχα θα καταπολεμηθεί η αποχή μέσα από αυτό το μέτρο. Υπάρχουν έρευνες και μελέτες πανεπιστημίων ότι επιστολική ψήφος δεν βοηθάει στην καταπολέμηση της αποχής, γιατί πολύ απλά η αποχή έχει κοινωνικά και πολιτικά αίτια και δεν είναι ζήτημα εφαρμογής ενός τεχνικού μέτρου.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιδάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε την κ. Διγενή.

Τον λόγο έχει ο κ. Εμμανουήλ Κόνσολας από τη Νέα Δημοκρατία.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΣΟΛΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι από τις περιπτώσεις εκείνες που ένα νομοθέτημα, ένα σχέδιο νόμου, ένας νόμος που πρόκειται να ψηφιστεί αύριο στη Βουλή γίνεται αντικείμενο συζήτησης διευρυμένων κοινωνικών ομάδων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, νέων και ενηλίκων, εφήβων και υπερηλίκων. Και αυτό, γιατί το διακύβευμα είναι πολύ σημαντικό, σημαντικό για τον ελληνισμό, σημαντικό για την Ελλάδα, σημαντικό για τη δημοκρατία.

Θέλω να πω έτσι, με πολύ σεβασμό σε όλους τους Βουλευτές, ότι σε όλες τις πτέρυγες της Εθνικής Αντιπροσωπείας ακούστηκαν σημαντικές αναφορές που αφορούν στο μέλλον της εκλογικής διαδικασίας για τα θέματα που σχετίζονται με το νομοσχέδιο και αξίζουν συγχαρητηρίων οι περισσότεροι από τους Βουλευτές που τοποθετήθηκαν και στην επιτροπή αλλά και εδώ. Κατανώ τις ενδεχόμενες επιφυλάξεις. Όμως, πρέπει να τονίσω ότι το προθεσμιακό επίπεδο των Βουλευτών σχεδόν στο σύνολό τους ήταν σε ένα βαθμό απόλυτα ικανοποιητικό, σύστοιχο με τις κοινωνικές ανάγκες, σύστοιχο με τις προθέσεις της Κυβέρνησης, σύστοιχο με τους σκοπούς του νομοσχεδίου και αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι ήταν κάτι το οποίο το αναμέναμε. Αρκεί να αποδειχθεί ότι αυτές οι προθέσεις θα έχουν και αποτέλεσμα.

Σε επίπεδο σχεδίου νόμου υπάρχουν δύο μαγικές λέξεις: προ-θεσιακές προβλέψεις και κατακτηθείσες μέσα από την ψήφισή τους. Άρα, θα υπάρχει αυτή η συναίνεση εκφρασμένη και με τη θετική ψήφο των συναδέλφων, για να υπερψηφίσετε το νομοσχέδιο; Προσδοκώ πως ναι. Θέλω να πιστεύω πως ναι, γιατί αυτή η βούληση της Νέας Δημοκρατίας ισχύει διαχρονικά. Είναι η μεγάλη παράταξη που έχει εκφραστεί πολλές φορές εντός και εκτός Κοινοβουλίου, σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο, σύστοιχο με αυτό που επιτάσσει η ευρωπαϊκή πρόβλεψη προκειμένου να συμμετέχουν οι πολίτες στη διαδικασία των ευρωεκλογών αλλά και των εθνικών εκλογών. Η Νέα Δημοκρατία, λοιπόν, εδώ και χρόνια έχει ταχθεί υπέρ της προθέσεως στο να υπάρχει επιστολική ψήφος για τους απόδημους Έλληνες αλλά όχι και μόνο.

Δεν χρειάζεται να υπενθυμίσω στους αγαπητούς συναδέλφους ότι η πρώτη προσπάθεια, προκειμένου να διευκολυνθούν οι Έλληνες απόδημοι του εξωτερικού, να ασκήσουν δηλαδή το εκλογικό τους δικαίωμα, αυτό που έχουν ως πρόθεση, προσδοκία και ανάγκη, για να στηρίξουν τους εκπροσώπους τους στην Εθνική Αντιπροσωπεία, ξεκινάει από το 2019. Μάλιστα, το 2021 η θε-

σμική παρέμβαση έγινε με άρση κάποιων αβελητηριών που υπήρχαν και νομικών περιορισμών και το καλοκαίρι του 2023 οδηγήθηκε σε νέα θεσμική πρωτοβουλία, όπου ήρθαν και τα νομικά εμπόδια.

Το λέω αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να τονίσω ότι η Νέα Δημοκρατία και την πρόθεση έχει και τη βούληση να ψηφιστεί το νομοσχέδιο. Και πρέπει να πω, κυρία Υπουργέ, ότι με αυτό το νομοσχέδιο γράφεται ιστορία και οι περγαμινές αυτού θα αποδείξουν στην πορεία του χρόνου πόσο σημαντικό είναι. Γιατί το ζητούμενο πάντα ήταν η μέγιστη δυνατή διευκόλυνση να ισχύει στην Ελλάδα με επιστολική ψήφο, όπως ισχύει σε χώρες της Ευρώπης αλλά και στις Ηνωμένες Πολιτείες, να προχωρήσουμε ένα βήμα μπροστά.

Ακούσαμε τον εισηγητή μας, τον κ. Γκιουλέκα, που ανέλυσε με απόλυτη ακρίβεια όλο το εύρος και όλες τις παραμέτρους που συνθέτουν αυτό το νομοσχέδιο, τις ανάγκες, τη σκοπιμότητα, τις προβλέψεις για την επόμενη μέρα για τις ομάδες πληθυσμού που χρειάζονται αυτό το νομοσχέδιο. Δυσκολεύομαι πραγματικά να κατανοήσω μετά την τοποθέτηση και τις διευκρινίσεις από την Υπουργό και τον κ. Γκιουλέκα και από συναδέλφους πολλών κομμάτων τη στάση, τη θέση και τα επιχειρήματα κομμάτων της Αντιπολίτευσης και ιδιαίτερα του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, που είχαν συνανέσει στη θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές. Κοινή συνισταμένη θα ήταν -πιστεύω- και η πρόθεσή μας να εδραιώσουμε αυτή τη διευκόλυνση, την ανάγκη της ελληνικής κοινωνίας και στις εθνικές εκλογές. Δεν το κατανοώ.

Η υποτιθέμενη αντισυνταγματική πρόβλεψη του νομοσχεδίου έχει καταρριφθεί και από την Υπουργό με τα επιχειρήματα αλλά και από τον κ. Γκιουλέκα. Είναι νομικοί και οι δύο. Με συγχωρείτε πάρα πολύ, εκείνοι που συναινούσαν για το νομοσχέδιο της επιστολικής θεσμοθέτησης για τις ευρωεκλογές για ποιον λόγο αρνούνται τώρα και για τις εθνικές εκλογές, όταν μάλιστα η διευκόλυνση δεν είναι μόνο για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, είναι για φοιτητές, σπουδαστές, είναι για νέους που βρίσκονται εκτός από τις οικίες τους; Και καταλαβαίνετε ότι χρειάζεται καμιά φορά να υπενθυμίσω ότι το καλοκαίρι το περασμένο υπήρχαν κόμματα που είχαν φέρει και τροπολογίες στην Εθνική Αντιπροσωπεία, για να διευκολυνθεί -υποτίθεται- ο εργαζόμενος στα εποχικά επαγγέλματα. Πού είναι, λοιπόν, αυτή η ανάγκη μέσα από την τοποθέτησή τους σήμερα; Πώς γίνεται τα ίδια κόμματα που τότε έφεραν την τροπολογία να διευκολυνθούν οι εργαζόμενοι σε εποχικές ξενοδοχειακές και τουριστικές επιχειρήσεις ή σε άλλου είδους εποχιακές εργασίες να μη συναινούν σε αυτή τη θεσμοθέτηση;

Και επειδή γίνεται με τρόπο σαφή, σαφέστατο, συγκροτημένο, που διασφαλίζει τη μυστικότητα -και το λέω αυτό για τις αντιρρήσεις που έχουν- αλλά και το αδιάβλητο της ψηφοφορίας, εντούτοις επιμένουν από την Αντιπολίτευση ότι δεν συμφωνούν. Να σας θυμίσω δε ότι τότε που έφεραν την τροπολογία αυτή, μας κατηγορούσαν για ατομία. Εδώ υπάρχει αντίφαση. Εδώ υπάρχει αντινομία. Υπάρχει αναντιστοιχία προθέσεων και πραγματικών προθέσεων. Άρα, τώρα η Κυβέρνηση τι προτείνει; Να επεκταθεί ο θεσμός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κάποιοι φαίνεται πως για να καταψηφίσουν αναζητούν δικαιολογίες, αλλά και τρόπους για να δημιουργήσουν εικόνα, να σηκώσουν τη σκόνη στην Εθνική Αντιπροσωπεία και να θολώσουν το τοπίο, για να ξεχάσουν οι πολίτες τι έλεγαν πριν, τι λένε τώρα, αλλά και τι θα δικαιολογούνται ενδεχόμενα την επόμενη ημέρα της ψήφισής του. Γιατί αυτό που πραγματικά αποδεικνύεται είναι στην πράξη τι συμβαίνει. Θέλω να δω αύριο τι πραγματικά θα κάνουν για την τροπολογία που καταθέσαμε. Γιατί είναι αλήθεια, κύριε Πρόεδρε, ότι σήμερα βρίσκεται απέναντι στο αίτημα των πολιτών η ελληνική Βουλή και θα πρέπει να προσπεράσουμε τις μικροκομματικές σκοπιμότητες που εδραιώνονται με την επιχειρηματολογία της Αντιπολίτευσης. Ο τακτικισμός και οι μικροκομματικές σκοπιμότητες έχουν υψώσει τείχη σε αυτόν τον προθεσιακό στόχο της Κυβέρνησης, που τον φέρνει με πραγματικούς όρους σήμερα στην Εθνική Αντιπροσωπεία, για το δικαίωμα δηλαδή ψήφου στις εθνικές εκλογές. Υπάρχει πραγματική ανάγκη γι' αυτό; Και βέβαια υπάρχει.

Επιτρέψτε μου να θυμίσω, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, μερι-

κούς δείκτες από τη δική μου εκλογική περιφέρεια, τα Δωδεκάνησα, σε ό,τι αφορά τις εκλογές του Μαΐου του 2019. Δεν πάω να σας πω τι έγινε στις ευρωεκλογές του 2014, θυμάστε την αποχή, τι συνέβη. Πάμε όμως για το 2019. Οι εγγεγραμμένοι στη Δωδεκάνησο ήταν εκατόν πενήντα πέντε χιλιάδες οκτακόσιοι εξήντα επτά ψηφοφόροι και συμμετείχαν εκατόν δέκα χιλιάδες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Μόνο μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Άρα, η συμμετοχή ήταν στο 56%. Ακούστε όμως τι συνέβη στις εθνικές εκλογές. Τον Μάιο του 2023 εγγεγραμμένοι εκατόν ενενήντα οκτώ χιλιάδες εννιακόσιοι οκτώ και συμμετείχαν εκατόν οκτώ χιλιάδες, 54%. Δηλαδή 45% περίπου δεν συμμετείχαν. Αλλά η πραγματική εικόνα αποτυπώνεται στις επόμενες εκλογές τον Ιούνιο του 2023 που ήταν εκατόν ενενήντα εννέα χιλιάδες επτακόσιοι εβδομήντα τέσσερις καταγεγραμμένοι και συμμετείχαν ενενήντα μία χιλιάδες, δηλαδή αποχή στο 55%. Μα, αυτό θέλουμε; Την αποχή; Όταν θέλουμε μεγαλύτερη δημοκρατική νομιμοποίηση με τη συμμετοχή των πολιτών σε όλη την επικράτεια, γιατί μας ενδιαφέρει η γνώμη τους, η ψήφος τους και μετά ξεχνάμε πώς μπορούμε να τους ενεργοποιήσουμε;

Σας θυμίζω: Από το Αγαθονήσι μέχρι το Καστελόριζο και από την Πάτμο μέχρι την Κάσο, εκεί υπάρχουν νησιώτες που χρειάζεται η επιστολική ψήφος ακόμα και στις εστίες τους, στην Αθήνα που μένουν, και να μη μετακινούνται. Έχουμε όλοι δει τους μεταφερόμενους ψηφοφόρους, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και να μην κρυβόμαστε.

Θέλουμε την επιστολική ψήφο, κυρία Υπουργέ, παντού. Είναι μια καλή πρακτική που το έχουν δείξει και άλλες χώρες και χιλιάδες Έλληνες χρειάζονται αυτή την πρόβλεψη. Να θυμίσω δε εδώ ότι μας ακούν η νεολαία μας, οι φοιτητές μας, σαράντα χιλιάδες φοιτητές στο εξωτερικό. Αυτούς πρέπει να τους αφήσουμε απέξω την ώρα των ευρωεκλογών, ενώ θα μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να ψηφίζουν επιστολικά σε περίοδο, μάλιστα, εξεταστικής των πανεπιστημίων τους; Να μην ψηφίσουν; Για όνομα του Θεού!

Άρα, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θέλω να αποδείξετε ότι η πρόθεσή σας που αποτυπώθηκε με τη συζήτηση στην επιτροπή, όπως επίσης και η θέση των φορέων του Ελληνισμού της διασποράς, που ήταν σύστοιχη με τις δικές σας προθέσεις, είναι να δυναμώσουμε τη φωνή τους και να ψηφίσετε όλοι αυτό το νομοσχέδιο. Θέλω να πιστεύω ότι θα υπερψηφιστεί απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Κονσόλα.

Για την ενημέρωσή σας, η σημερινή συζήτηση θα διεξαχθεί απόψε μέχρι τον αριθμό εκατό και τον κ. Ιωάννη Τσίμαρη.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον κ. Ελευθέριο Κτιστάκη. Στη συνέχεια θα πάρει τον λόγο ο κ. Μητράκης και μετά ο Υφυπουργός Εξωτερικών, ο κ. Κώστηρας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αναφέρθηκε επανειλημμένως η κυρία Υπουργός και χθες και σήμερα στο γεγονός ότι επί πενήντα έτη συζητούμε και προσπαθούμε να καθιερώσουμε την επιστολική ψήφο. Εγώ θα πω μια δική μου εμπειρία. Το 1993-94 ήμουν φοιτητής Εράσμου στην Αγγλία και έκανα παρέα με δύο Βέλγους συμφοιτητές μου. Και ανάμεσα στις συζητήσεις για τις δύο χώρες, για τα πολιτεύματα και για κάποιες διαδικασίες τέθηκε το ερώτημα από εμένα πώς ψηφίζουν με πληρεξούσιο, γιατί τότε είχαν εκλογές ή το 1993 ή το 1994 -δεν το θυμάμαι ακριβώς, να είμαι ειλικρινής- και ψηφίζαν με πληρεξούσιο. Είχαν δώσει πληρεξουσιότητα στους γονείς τους ή στα αδέρφια τους να ψηφίσουν. Λίγα χρόνια μετά καθιερώθηκε στο Βέλγιο η επιστολική ψήφος. Λίγα χρόνια μετά το 1993, πριν τριάντα χρόνια περίπου. Ήμουν νιός και γέρασα, με αυτό που λέει η κ. Κεραμέως. Ήμουν νιός και γέρασα!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Δεν σας φαίνεται!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΤΙΣΤΑΚΗΣ: Μπορεί να μη φαίνεται, αλλά είναι, κύριε Γκιουλέκα! Ευχαριστώ!

Επί τριάντα χρόνια εγώ αναρωτιέμαι, μετά την εμπειρία αυτής

της συζήτησης, πώς δεν το έχουμε καθιερώσει εδώ.

Επ' ευκαιρία να πω ότι υπάρχουν διάφορες διαδικασίες -όλοι μας το ξέρουμε- στην Ευρώπη -κυρίως στην Ευρώπη αναφέρομαι, γιατί είναι πιο κοντά στα ήθη μας και τα νομοθετικά και τα κοινοβουλευτικά- τις οποίες μπορούμε να τις αντιγράψουμε, να τις προσαρμόσουμε και να τις εφαρμόσουμε. Δεν χρειάζεται να ανακαλύψουμε την πυρίτιδα σε όλους τους τομείς, σε όλα τα θέματα. Κάποιοι το έχουν κάνει πριν από εμάς. Δεν είναι κακό να τους αντιγράψουμε.

Ειδικά για την τροπολογία τη χθεσινή για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου στις εθνικές εκλογές, αναρωτιέμαι αν μιλάμε για την ίδια διαδικασία για την οποία υπήρξε συναίνεση στην επιτροπή από τα περισσότερα κόμματα της Αντιπολίτευσης ως προς τις ευρωεκλογές και το δημοψήφισμα. Γιατί αν μιλάμε για την ίδια διαδικασία, εάν η διαδικασία αυτή μας αρκεί, τη θεωρούμε σωστή, συνταγματική και δίκαιη, είτε χρησιμοποιηθεί αυτή η διαδικασία και εφαρμοστεί στις ευρωεκλογές είτε στις εθνικές, δεν βλέπω ποια η διαφορά. Ή μας κάνει η διαδικασία ή δεν μας κάνει. Ή μας κάνουν οι δικλίδες ασφαλείας ή δεν μας κάνουν. Εάν μας κάνουν, μας κάνουν για όλες τις εκλογές, εφόσον επιτρέπεται βέβαια από το Σύνταγμα. Στο πλαίσιο αυτό τη χρησιμοποιούμε σε όλες τις εκλογές.

Άκουσα τον κ. Βελόπουλο προ ολίγων ωρών να κάνει αναφορά στο ευθυμογράφημα του αείμνηστου Δημητρίου Ψαθά για την τσάντα και το τσαντάκι. Αν το έκανε για να χαλαρώσουμε λίγο την ατμόσφαιρα, καλώς το έκανε. Αν το έκανε για να μας πείσει ότι αυτό που κορόιδευαν ογδόντα-ενενήντα χρόνια πριν πρέπει και σήμερα να το ασπαστούμε, δεν συμφωνώ. Καθόλου δεν συμφωνώ. Προχωράμε. Τα χρησιμοποιούμε αυτά τα ευθυμογραφήματα για τον σκοπό τον οποίο είχαν γραφεί, ως ευθυμογραφήματα, όχι για να επηρεάζουν το πώς θα νομοθετούμε σήμερα, ογδόντα-ενενήντα χρόνια μετά.

Αναφέρθηκε επίσης ο κ. Βελόπουλος σε ένα παράδειγμα και αναρωτήθηκε αν ένας παππούς θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει και να ψηφίσει με τον τρόπο που ανέλυσε παραστατικά η κυρία Υπουργός. Μιλάμε νομίζω για τον ίδιο παππού ο οποίος, είτε μόνος του είτε με τη βοήθεια των παιδιών και των εγγονών του, χρησιμοποίησε τη διαδικασία, την εφαρμογή του εμβολιασμού. Αυτή τη διαδικασία που ήταν αμιγώς ηλεκτρονική μέχρι να καταλήξουμε στο νοσοκομείο όπου γινόταν το εμβόλιο από τη νοσοκόμα και διεκπεραιώθηκε χωρίς καθόλου προβλήματα. Μιλάμε για τον ίδιο παππού που κατάφερε να εφαρμόσει μια ηλεκτρονική διαδικασία, εάν θα μπορούσε να διαβάσει και να ψηφίσει κάτι το οποίο τον ενδιαφέρει και θα το κάνει, είτε μόνος του είτε με τη βοήθεια για να κατανοήσει τον τρόπο, τουλάχιστον την πρώτη φορά.

Επίσης, άκουσα από διάφορους ομιλητές της Αντιπολίτευσης το επιχείρημα ότι πρέπει να περιοριστεί το δικαίωμα χρήσης επιστολικής ψήφου μόνο σε ειδικές κατηγορίες, κάποια άτομα με αναπηρία ίσως ή ηλικιωμένους. Σε αυτό θα πρέπει να αναρωτηθούμε ποιος και πού τραβάει τη γραμμή; Δηλαδή, πώς ορίζουμε τους ηλικιωμένους; Τι γίνεται σε διάφορες περιπτώσεις που κάποια άτομα πραγματικά δεν μπορούν να μετακινηθούν, χωρίς να είναι ανάπηρα; Γι' αυτούς τι θα γίνει; Δεν πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη;

Άκουσα, επίσης, διάφορες συνωμοσίες και συνωμοσιολογικά επιχειρήματα για τη μυστικότητα της ψήφου και για τη διαδικασία ταυτοποίησης. Μου θύμisan τον τεχνοφασισμό που ο κ. Τσίπρας μας έλεγε το 2015. Ελπίζω ότι δεν θα επιστρέψουμε στον τεχνοφασισμό και στην απειλή του τεχνοφασισμού.

Επίσης, άκουσα κάποια στατιστικά για το πόσα κράτη χρησιμοποιούν την επιστολική ψήφο, αυτή τη διαδικασία, από τα εκατόν ενενήντα πέντε του ΟΗΕ. Όμως, δεν άκουσα ότι είκοσι δύο από τα είκοσι επτά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με διάφορες παραλλαγές χρησιμοποιούν την επιστολική ψήφο, αυτή τη διαδικασία. Και επαναλαμβάνω, επειδή είμαστε πιο κοντά στην Ευρώπη -και θέλουμε να είμαστε πιο κοντά στην Ευρώπη- είτε στα κοινοβουλευτικά ήθη είτε στη νομοθεσία είτε στην κοινωνία μας, προτιμώ τα στατιστικά μου να είναι σε αντιπαράθεση με την Ευρώπη παρά με τις εκατόν ενενήντα πέντε χώρες του ΟΗΕ.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι πρέπει να κατανοήσουμε ότι εκτός από την αποχή και την καταπολέμηση της αποχής, είναι πολύ σημαντικό να διευκολύνουμε και πολλούς συνανθρώπους μας να ψηφίσουν, αυτούς που θέλουν να ψηφίσουν και δεν μπορούν. Θεωρώ ότι πρέπει να υπερψηφιστεί το νομοσχέδιο και η επίμαχη χθεσινή τροπολογία, ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί και στις εθνικές εκλογές η επιστολική ψήφος, από όσα περισσότερα κόμματα και της Αντιπολίτευσης γίνεται.

Ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Κτιστάκη.

Τον λόγο έχει ο κ. Παναγιώτης Μηταράκης από τη Νέα Δημοκρατία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΝΟΤΗΣ) ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα είναι μια ιστορική συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων, καθώς προχωράμε σε μία πολύ σημαντική μεταρρύθμιση στην εκλογική διαδικασία. Είναι μία μεταρρύθμιση που διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος, αλλά και της υποχρέωσης σύμφωνα με το Σύνταγμα, των Ελλήνων πολιτών να συμμετέχουν στην εκλογική διαδικασία. Η Κυβέρνηση σταθερά προχωρά στον δρόμο των μεγάλων μεταρρυθμίσεων.

Ήδη αντιμετωπίσαμε, με τη θετική στήριξη των κομμάτων της Αντιπολίτευσης, την άρση περιορισμών στην ψήφο των αποδήμων Ελλήνων. Μια εκκρεμότητα σχεδόν μισού αιώνα, αποκαταστάθηκε. Έχει ήδη θεσμοθετηθεί, ώστε οι Έλληνες πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους, είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι του εξωτερικού είτε τυγχάνει να βρίσκονται στο εξωτερικό κατά την ημερομηνία διεξαγωγής εκλογών, να μπορούν να εγγράφονται σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους για να ασκήσουν -στα σημεία που έχουν οριστεί- το εκλογικό τους δικαίωμα από το εξωτερικό, χωρίς τους περιορισμούς που είχε η προηγούμενη νομοθεσία.

Σήμερα, όμως, με την τροπολογία που κατέθεσε χθες η κυρία Υπουργός, διευρύνεται αυτό το δικαίωμα και διευκολύνεται έτι περαιτέρω η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι ο Ελληνισμός της διασποράς αποτελεί μεγάλο περιουσιακό στοιχείο της χώρας μας και είναι πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, συνάμα και μια μεγάλη ευκαιρία, να διατηρήσουμε αυτούς τους άρρηκτους δεσμούς.

Έγιναν χθες ιδιαίτερες αναφορές στο Σύνταγμα. Σας θυμίζω την ουσιαστική συνταγματική επιταγή, της ενίσχυσης της σχέσης της μητέρας πατρίδας με τον απόδημο Ελληνισμό. Είναι μια διατήρηση που γίνεται πιο δύσκολη, καθώς περνάμε από πρώτες γενιές αποδήμων σε δεύτερες, τρίτες και τέταρτες. Ξέρω από πρώτο χέρι την επιθυμία των Ελλήνων του εξωτερικού να είναι κοντά στην πατρίδα, περήφανοι για την ελληνική καταγωγή, για τη ρίζα τους.

Το βίωσα και στη δικιά μου οικογένεια. Ο παππούς ο ένας ήταν στην Αλεξάνδρεια, ο άλλος στην Αιθιοπία, ο πατέρας μου σε Αίγυπτο, Ινδία, Πορτογαλία, Αγγλία, η μητέρα μου σε Αίγυπτο και Γερμανία. Η σύζυγός μου και εγώ, ζήσαμε και δουλέψαμε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες πριν γυρίσουμε στην Ελλάδα το 2010, στα δύσκολα χρόνια των μνημονίων.

Αντιλαμβάνομαστε όλοι και αναγνωρίζουμε ότι αυτή η γεωγραφική απόσταση που είτε είναι πρόσκαιρη είτε είναι μόνιμη, δεν είναι στο μυαλό και στην καρδιά του Έλληνα του εξωτερικού, με θέληση ενεργού συμμετοχής, απέναντι στο κόστος και στη δυσκολία που αυτό ενέχει. Σήμερα, λοιπόν, εισάγουμε μια μεγάλη μεταρρύθμιση, την επιστολική ψήφο. Είναι μια διαδικασία βασισμένη σε διεθνή πρότυπα, με τεχνολογία και ασφάλεια πολύ περισσότερη από ότι σε άλλα κράτη που ήδη εφαρμόζουν εδώ και χρόνια, εδώ και δεκαετίες, την ίδια διαδικασία.

Ίσως θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η διαδικασία ψηφοφορίας σήμερα έχει και ταξικά χαρακτηριστικά, καθώς για να μετακινηθεί κάποιος απαιτεί χρόνο και απαιτεί και οικονομικό κόστος. Ένας Έλληνας του εξωτερικού μέχρι πρότινος, έπρεπε να έρθει στην Ελλάδα, ένας άνθρωπος που βρίσκεται εκτός της εκλογικής

του περιφέρειας θα έπρεπε κατά κανόνα να ταξιδέψει στην ιδιαίτερη πατρίδα του. Στο πλαίσιο αυτό, η πρωτοβουλία της Κυβέρνησης είναι κατεξοχήν λαϊκή. Προωθεί την απόλυτη ισότητα της ψήφου σε όλους τους Έλληνες πολίτες που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η τροπολογία που κατέθεσε η κυρία Υπουργός Εσωτερικών, εντάσσεται στο πλαίσιο όχι μόνο του μεταρρυθμιστικού έργου της Κυβέρνησης, αλλά και της εξίσωσης αυτής που ζητάμε στα δικαιώματα των αποδήμων με τους Έλληνες που ζουν στη χώρα μας. Η δυνατότητα να ψηφίζουν και στις εθνικές εκλογές με επιστολική ψήφο, αποτελεί μια ιστορική ευκαιρία, αλλά και ευθύνη. Μετά την καθιέρωση των ψηφοδελτίων το 1914, το δικαίωμα της ψήφου στις γυναίκες το 1952, αποτελεί μια νέα μεγάλη δημοκρατική αλλαγή στον τρόπο που ασκούμε το εκλογικό μας δικαίωμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε σήμερα τη μεγάλη ευκαιρία να ενισχύσουμε τους δεσμούς των Ελλήνων του εξωτερικού με τη χώρα μας, με τη μητέρα πατρίδα, με τη ρίζα τους. Η υπερψήφισή με την ευρύτερη δυνατή συναίνεση, θα αποτελέσει σημαντικό μήνυμα πολιτικού εκσυγχρονισμού και να αποδείξουμε όλοι μαζί ότι σε θέματα δημοκρατίας είναι πολύ περισσότερα αυτά που μας ενώνουν από αυτά που μας χωρίζουν. Πρέπει να ψηφίσουμε, λοιπόν, με το βλέμμα στις επόμενες γενιές των αποδήμων Ελλήνων, οι οποίοι θέλουν να διατηρήσουν αυτή την ενεργή σχέση με την πατρίδα μας.

Για εμάς τους Χιώτες είναι μια χαρμόσυνη ημέρα, καθώς έχουμε μια μεγάλη χιακή παροικία στο εξωτερικό, όχι μόνο τώρα, αλλά και στις προηγούμενες δεκαετίες και αιώνες.

Γενικότερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στόχος όλων μας πρέπει να είναι η διεύρυνση της συμμετοχής στις εκλογές και κάθε πρωτοβουλία προς την κατεύθυνση αυτή είναι θετική.

Κλείνοντας, θα ήθελα να κάνω μια ειδική αναφορά στις διατάξεις για τη διευκόλυνση συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία ατόμων με αναπηρία, προτάσσοντας τον ορισμό πλέον εκλογικών τμημάτων που είναι προσβάσιμα σε ανθρώπους που έχουν ειδικές ανάγκες, επιβάλλοντας μηνύματα κομμάτων, πολιτικές εκδηλώσεις, συνεντεύξεις τύπου και άλλες συναφείς εκδηλώσεις να συνοδεύονται από διερμηνεία νοηματικής γλώσσας ή υποτιτλισμό, όπως και οι τηλεοπτικές συνεντεύξεις των αρχηγών των πολιτικών κομμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι σημαντική, λοιπόν, η αλλαγή που εισάγει σήμερα η Κυβέρνηση στο πλαίσιο ενός προγράμματος σημαντικών μεταρρυθμίσεων. Σας καλώ να υπερψηφίσετε το νομοσχέδιο και ειδικά την τροπολογία, για να μη χάσουμε την ευκαιρία να επιτρέψουμε στους Έλληνες του εξωτερικού να ψηφίζουν χωρίς δυσκολίες και στις βουλευτικές εκλογές, όπως και στις εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Μηταράκη.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στον Υφυπουργό Εξωτερικών, τον κ. Γεώργιο Κώτση.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΗΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριοι Υπουργοί, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το σχέδιο νόμου που συζητάμε σήμερα στην ελληνική Βουλή αποτελεί μια κομβική και πραγματικά προοδευτική θεσμική μεταρρύθμιση.

Το μέτρο της επιστολικής ψήφου που προγραμματίζεται να εφαρμοστεί από τις ερχόμενες ευρωεκλογές μεταβάλει ριζικά πολλά δεδομένα που έχουν να κάνουν με τις σχέσεις του μητροπολιτικού κέντρου και τον Απόδημο Ελληνισμό. Δημιουργεί κίνητρα μεγαλύτερης συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία, καθώς όλοι θα έχουν τη δυνατότητα να ψηφίσουν μέσω μιας απλής και εύκολης διαδικασίας, αλλά κυρίως οι Έλληνες του εξωτερικού, η ελληνική διασπορά, η ομογένειά μας, η οποία έχει δείξει δείγματα γραφής διαχρονικά για τη στήριξη των εθνικών συμφερόντων και μέχρι σήμερα δεν μπορούσε να υπάρξει η απαραίτητη αντιστοίχιση με τη συμμετοχή στην πολιτική ζωή του τόπου, είναι

πλέον πιο κοντά στο μητροπολιτικό κέντρο.

Και αυτό ήταν μια διαχρονική προσπάθεια που έκανε η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη ήδη από την προηγούμενη θητεία της, συνεχίστηκε με τον ν.5044/2023 για την άρση όλων των περιορισμών στην ψήφο των αποδήμων, ενώ σήμερα πλέον γίνεται ένα μεγάλο βήμα σε σχέση με τις επερχόμενες ευρωεκλογές, καθώς η επιστολική ψήφος πραγματικά ήταν ένα πάγιο αίτημα του Απόδημου Ελληνισμού, ένα πάγιο αίτημα της ελληνικής διασποράς και πλέον θα γίνει νόμος του κράτους με τη στήριξη -ευελπιστώ- του μεγαλύτερου αριθμού Ελλήνων Βουλευτών.

Βλέποντας και την ανταπόκριση που υπήρξε και από τους φορείς που ήρθαν στη Βουλή και τοποθετήθηκαν εκ μέρους της ομογένειας, αλλά -επιτρέψτε μου να πω- και από τις επαφές που κάνουμε όλο αυτό το διάστημα με τους Έλληνες του εξωτερικού πραγματικά η υποδοχή αυτής πρωτοβουλίας είναι πάρα πολύ ευρεία και πάρα πολύ θερμή και το εύλογο ερώτημα που όλοι οι συμπατριώτες μας έθεταν και συνεχίζουν να θέτουν είναι για ποιον λόγο δεν μπορούμε να πάμε μέχρι και το τελευταίο βήμα και να καθιερώσουμε την επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές, εφόσον υπήρξε πράγματι μια συναίνεση σε αυτή τη Βουλή από τα κόμματα τα οποία τοποθετήθηκαν επί της αρχής στο θέμα των ευρωεκλογών.

Η κυρία Υπουργός χθες, πράγματι, μέσα σε αυτό το περιβάλλον το οποίο είχε δημιουργηθεί έφερε μια επιπρόσθετη διάταξη, η οποία είναι πλέον το αναγκαίο τελικό και πραγματικό βήμα ισότητάς έναντι των Ελλήνων του εξωτερικού σε σχέση με τη μητέρα Ελλάδα και νομίζω ότι αυτή η ισότητα που θα επιτευχθεί με την ψήφιση και της τροπολογίας θα δώσει πλέον ένα πραγματικά σαφές, καθαρό, εθνικό μήνυμα σε σχέση με την ομογένεια και σε σχέση με τις σχέσεις της με την Ελλάδα.

Πενήντα χρόνια από το 1974, πενήντα χρόνια δημοκρατίας νομίζω ότι είναι μια μεγάλη ευκαιρία για το ελληνικό Κοινοβούλιο, είναι μια μεγάλη ευκαιρία για όλο το πολιτικό σύστημα να στείλει ένα μήνυμα στους Έλληνες του εξωτερικού ότι πραγματικά ένα πάγιο ζήτημα ισότητας επιλύεται.

Και αυτό δεν έγινε έτσι. Έγινε κατόπιν μιας πολύ σημαντικής επεξεργασίας βέλτιστων πρακτικών από το Υπουργείο Εσωτερικών σε σχέση με άλλες χώρες, προκειμένου να υπάρχουν οι δικλίδες ασφαλείας, έγινε με διαβούλευση και έγινε κατόπιν μιας σημαντικής προσπάθειας που εντάσσεται σε ένα συνολικό πρόγραμμα που η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη θέτει σε σχέση με τον απόδημο Ελληνισμό.

Υπενθυμίζω ότι η συμμετοχή των συμπατριωτών μας στις εκλογικές διαδικασίες προφανώς ολοκληρώνεται και με ευρύτερες πολιτικές που έχουν να κάνουν με τη στήριξη των Ελλήνων του εξωτερικού, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός που έχει ανακοινωθεί από το Υπουργείο Εξωτερικών σε σχέση με τα ελληνικά προξενία προκειμένου να κάνει την καθημερινότητα των συμπατριωτών μας καλύτερη, να την κάνει πιο πρακτική, να γλιτώσουμε χρόνο, προκειμένου να υπάρχει μια βέλτιστη αντιμετώπισή τους από το ελληνικό κράτος.

Επίσης, το gov.gr πλέον έχει ένα ξεχωριστό πεδίο το οποίο αφορά σε όλες τις υπηρεσίες που αφορούν τους απόδημους Έλληνες. Υπάρχει το My ConsulLive και ο ψηφιακός βοηθός, στον οποίο μπορούν ψηφιακά πλέον να έχουν επικοινωνία με τις αρχές μας για να επιλύουν ζητήματα της καθημερινότητάς τους και επενδύουμε στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Θα προσπαθήσουμε να κάνουμε ακόμα μεγαλύτερα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση, γιατί όλες οι πρωτοβουλίες που λαμβάνονται οφείλουν να έχουν ως γνώμονα τη βελτίωση της καθημερινότητας των συμπολιτών μας στο εξωτερικό.

Επίσης, στην πλατφόρμα σχετικά με την ελληνική γλώσσα στα ελληνικά προστέθηκε πρόσφατα η γαλλική και η γερμανική γλώσσα, προκειμένου να ενισχύσουμε την ελληνομάθεια και την ελληνική γλώσσα των συμπατριωτών μας ειδικά των νεαρών ηλικιών στο εξωτερικό, ενώ τις επόμενες μέρες θα παρουσιαστεί από το Υπουργείο Εξωτερικών εθνική στρατηγική, η οποία θα αφορά στον Απόδημο Ελληνισμό για τα επόμενα χρόνια με βάση την καθημερινότητα, την ελληνομάθεια, τη σχέση με την Εκκλησία, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και ζητήματα που έχουν να κάνουν με μια ευρύτερη, με μια συγκροτημένη συνεκτική πολιτική

σε σχέση με τους Έλληνες του εξωτερικού.

Διότι η προσπάθειά μας για να δέσουμε και να φέρουμε ακόμα πιο κοντά τους συμπατριώτες μας με το μητροπολιτικό κέντρο δεν είναι αποσπασματική, είναι συγκροτημένη, είναι συνεκτική και είναι και συνεταγμένη.

Σε σχέση με αυτά που είχαμε δει στο παρελθόν, που δεν θα πρέπει να μας χωρίζουν αυτού του είδους οι διαφορές, σίγουρα υπάρχει μια πολύ μεγάλη απόσταση, αλλά επί τη ευκαιρία αυτού του κομβικού μεταρρυθμιστικού νομοθετήματος, που σήμερα συζητείται, νομίζω ότι είναι μια πρώτη τάξεως ευκαιρία να βγούμε από τις μικροπολιτικές διαφορές, από τους κομματικούς συσχετισμούς, γιατί το υπόβαθρο εντός του οποίου καλούμαστε να διαχειριστούμε το συγκεκριμένο θέμα είναι εθνικό.

Είναι ζήτημα εθνικής προτεραιότητας να συσφίξουμε τις σχέσεις μας με τους απόδημους Έλληνες. Είναι ζήτημα εθνικής προτεραιότητας να τους φέρουμε πιο κοντά στην πράξη και όχι στα λόγια, γιατί ακούω συναδέλφους όλες αυτές τις δύο μέρες να βρίσκουν λεπτομέρειες, μικροδιαφωνίες τι κάνοντας, όμως, στην ουσία; Κάνοντας Έλληνες δύο ταχυτήτων, αυτούς που θα ψηφίζουν στην Ελλάδα ή θα ψηφίζουν στο εξωτερικό, αυτούς που θα ψηφίζουν στις ευρωεκλογές αλλά δεν θα ψηφίζουν στις εθνικές εκλογές.

Ποια, λοιπόν, είναι η διαφωνία μας, ποια η διαφορά μας όταν έχουμε να κάνουμε με ένα σημαντικό εθνικό κεφάλαιο που υπερασπίζεται και συμφέρει την πατρίδα μας, είναι η φωνή της Ελλάδας στο εξωτερικό, είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές του Ελληνισμού ανά τον κόσμο, προκειμένου να επιτύχουμε μια πραγματική ισότητα στις σχέσεις τους με την Ελλάδα.

Και αυτή, λοιπόν, η πρωτοβουλία του Υπουργείου Εσωτερικών σε συνέχεια και της προηγούμενης νομοθέτησής του, νομίζω ότι έρχεται και κλείνει ένα σημαντικό κεφάλαιο ισότητας των Ελλήνων ανά τον κόσμο με όσους βρίσκονται στην Ελλάδα.

Θεωρώ, λοιπόν, χρέος μας ως πολιτικό σύστημα, ως κοινοβουλευτικό σύστημα συνολικά να μπορούμε να συμφωνήσουμε στα βασικά, να συμφωνήσουμε και οι τριακόσιοι της Βουλής ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο θα γίνει νόμος του κράτους και θα στείλουμε ένα σημαντικό μήνυμα στους συμπατριώτες μας στο εξωτερικό. Είναι θέμα εθνικό, κεφαλαιώδες, συμβολικό και ουσιαστικό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Θα δώσω τον λόγο στον κ. Αναστάσιο Μπαρτζώκα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΠΑΡΤΖΩΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ, αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, είναι πράγματι σήμερα μια μεγάλη μέρα για τη δημοκρατία μας, μια ιστορική μέρα για την Ελλάδα, μια μεγάλη μεταρρύθμιση και μια μεγάλη καινοτομία για τα ελληνικά δεδομένα.

Αλλωστε, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η δημοκρατία κρίνεται όχι μόνο από το εύρος της και πόσα δικαιώματα παρέχει όλο και περισσότερο στους πολίτες της, αλλά και το πόσο είναι ευέλικτη και μεταρρυθμίζεται, έτσι ώστε να εκσυγχρονίζεται, να συγχρονίζεται με αυτό το οποίο ζούμε και με το παρόν.

Κάνουμε, λοιπόν, ένα γενναίο βήμα για να υλοποιήσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την επιταγή του Συντάγματος στο άρθρο 51 για καθολική ψηφοφορία. Δίνουμε μια επιλογή σε όλες τις Ελληνίδες και όλους τους Έλληνες να μπορούν να συμμετάσχουν σε κάθε περίπτωση στο υπέρτατο συνταγματικό δικαίωμα, αλλά και την ύψιστη συνταγματική υποχρέωσή μας στην ανάδειξη των εκπροσώπων μας μέσω της ψήφου μας.

Πολλά συγχαρητήρια, λοιπόν, στην ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, στην κ. Κεραμέως, αλλά και τον κ. Λιβάνιο, για τη νομοθετική πρωτοβουλία, αλλά και για τον ανοιχτό διάλογο που επέλεξαν για ακόμη μια φορά, έναν διάλογο ώστε όλες οι πλευρές να ακουστούν και να έχουμε ένα άρτιο νομοσχέδιο.

Συνηθίζουμε να λέμε ότι έξω από τα σύνορα της Ελλάδας υπάρχει ακόμη μια Ελλάδα και αυτό είναι αλήθεια. Ήμασταν και παραμένουμε ένα έθνος διασκορπισμένο στις τέσσερις γωνίες του ορίζοντα. Αυτό το κομμάτι της Ελλάδας η Νέα Δημοκρατία

και η Κυβέρνησή της το έχουν αναδείξει τα τελευταία χρόνια και μάλιστα έχουμε τονίσει ότι επιθυμούμε να τους κάνουμε κοινωνούς στη λήψη των αποφάσεων. Η αρχή έγινε με τα εκλογικά τμήματα, που για πρώτη φορά στήθηκαν σε χώρες του εξωτερικού και τώρα προχωράμε δυναμικά στο επόμενο στάδιο, στην επιστολική ψήφο για ευρωεκλογές και δημοψηφίσματα.

Όμως αυτή τη φορά δεν μιλάμε μόνο για τους εκτός συνόρων Έλληνες, αλλά δίνουμε τη δυνατότητα να επιλέξουν την επιστολική ψήφο όλοι όσοι έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν, ακόμα και αν βρίσκονται εντός της επικράτειας. Πρόκειται για μια επιλογή η οποία έχει αξιοποιηθεί εδώ και πολλά χρόνια από πολλές χώρες παγκοσμίως και κυρίως από πολλές Ευρωπαϊκές. Επομένως, υπάρχει η τεχνολογία, υπάρχει η εμπειρία και υπάρχουν πολλά κράτη που το εφαρμόζουν επιτυχώς εδώ και πολλά χρόνια.

Γιατί γίνεται αυτό και σε ποιους αφορά αυτή η ρύθμιση; Κατ' αρχάς όλους. Κατά κύριο λόγο όμως ωφελεί όσους εργάζονται -για παράδειγμα εποχικά- μακριά από την κατοικία τους, αλλά και τους πιο ηλικιωμένους συμπολίτες μας που δυσκολεύονται με τις μετακινήσεις. Ωφελεί και όσους είναι ασθενείς, τα άτομα με αναπηρία, αλλά και τους φοιτητές και σπουδαστές μας που δεν είναι πάντα εφικτό να ταξιδέψουν.

Επιτρέψτε μου, επίσης, να θέσω και μια ακόμη παράμετρο στη συζήτηση. Η αποχή ως στάση έναντι των εκλογών δείχνει ως ένα βαθμό την αποτυχία της πολιτείας να πείσει τους πολίτες να προσέλθουν επί κάλπες, δείχνει την αποτυχία όλων μας να ακούσουμε από κοντά τις ανάγκες, κυρίως, της νέας γενιάς. Η επιστολική ψήφος έρχεται να απαντήσει και σε αυτή την άτυπη διαμαρτυρία, στην ανάγκη να μεταφέρουμε σε όλους όσοι, πιθανόν, έχουν λίγο ή πολύ απογοητευθεί, το μήνυμα ότι τους θέλουμε μαζί μας. Θέλουμε να ψηφίζουν οπωσδήποτε απλά και εύκολα και θέλουμε όλοι μαζί να συνδιαμορφώσουμε το μέλλον αυτής της χώρας.

Βεβαίως, είναι πολύ σημαντική και απαραίτητη και η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Εκλογικοί κατάλογοι προβλέπεται να εκκαθαριστούν με το σημερινό νομοσχέδιο. Δεν έχουμε αληθινά στοιχεία επί της αποχής και αυτό γιατί παραμένουν εγγεγραμμένοι άνθρωποι που είναι ακόμα και άνω των εκατό δέκα ετών. Όταν τελικώς εκκαθαριστούν οι εκλογικοί κατάλογοι, θα έχουμε και την πραγματική εικόνα της συμμετοχής στις εκλογικές διαδικασίες. Τουλάχιστον σε αυτό νομίζω ότι δεν έχει κανένας την παραμικρή αντίρρηση.

Σε όσους διατύπωσαν διαφωνίες, ανησυχίες και προβληματισμούς εγώ από την πλευρά μου έχω να πω πως αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία. Είναι η δυσκολία τού να ξεφύγουμε απ' όσα έχουμε συνηθίσει επί δεκαετίες και να εμπιστευτούμε μια νέα διαδικασία, η οποία -να σημειώσουμε- κρίθηκε συνταγματική από την Επιστημονική Επιτροπή της Βουλής. Επίσης, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε τις δικλίδες ασφαλείας που φρόντισε η ηγεσία του Υπουργείου να μπουν, δηλαδή, όλα τα στάδια που απαιτεί να τηρούνται ο ΟΑΣΕ, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη. Διασφαλίζεται πλήρως η μυστικότητα, αλλά ταυτόχρονα με την υπεύθυνη δήλωση που συμπληρώνει ο πολίτης, εξασφαλίζουμε ότι ασκεί ο ίδιος το εκλογικό του δικαίωμα.

Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, ότι η πλειονότητα των φορέων που κλήθηκαν στο Κοινοβούλιο να σχολιάσουν το νομοσχέδιο τις προηγούμενες ημέρες τάχθηκαν όλοι υπέρ του νομοσχεδίου. Οι εκπρόσωποι των απόμων με αναπηρία το χαρακτήρισαν ξεκάθαρα ως πρόοδο. Θερμή υποδοχή υπήρξε και από τις ενώσεις των ομογενών μας που αναγνωρίζουν ότι για πρώτη φορά γίνεται μια συστηματική προσπάθεια να τους φέρουμε πιο κοντά στην πατρίδα μας.

Ο Αριστοτέλης έλεγε ότι «ο άνθρωπος είναι φύσει πολιτικό ζώον», δηλαδή, ζει, διαμορφώνεται και εξελίσσεται μέσα στο πολιτικό του γίγνεσθαι. Οφείλει, λοιπόν, να έχει πολιτική άποψη γι' αυτά που συμβαίνουν στην πατρίδα του. Να εκφράζει αυτή την άποψή του και να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή. Με τη σημερινή μας ψήφο έχουμε τη σκέψη μας στα λόγια αυτά του Αριστοτέλη. Μπορεί εμείς να μην έχουμε την πολυτέλεια πλέον της άμεσης δημοκρατίας της αρχαίας Αθήνας, αλλά με τις ρυθμίσεις που ψηφίζουμε δίνουμε τη δυνατότητα σε όλες τις Ελληνίδες και σε όλους τους Έλληνες να συμμετέχουν άμεσα, πιο

εύκολα και πιο απλά στην εκλογική διαδικασία, να ψηφίσουν και να καταγράψουν έτσι την πολιτική τους θέση, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονται, αν είναι ασθενείς ή αν γι' άλλους λόγους δυσκολεύονται να μεταβούν σε ένα εκλογικό τμήμα.

Η Νέα Δημοκρατία αποδεικνύει πως όχι μόνο δεν φοβάται τη διεύρυνση του αριθμού των πολιτών που καταφέρνουν ή επιδιώκουν να ψηφίσουν, αλλά αντίθετα -για πρώτη φορά στα χρονικά της σύγχρονης Ελλάδας- επιδιώκει να διευκολύνει όλους τους Έλληνες στη διαδικασία αυτή.

Έρχομαι τώρα στην τροπολογία που κατέθεσε χθες η Υπουργός για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές και σε μια αντίδραση που ήταν εντελώς παράδοση από την Αντιπολίτευση. Ακούσαμε ακραίους χαρακτηρισμούς και απίστευτες κατηγορίες. Για ποιον λόγο; Για κάτι για το οποίο είμαι σίγουρος -και νομίζω και εσείς μέσα σας είστε σίγουροι- ότι επί της ουσίας συμφωνείτε οι περισσότεροι από εσάς και οι περισσότερες από εσάς. Πρέπει να αποδεχτούμε ότι ειδικά για τους Έλληνες του εξωτερικού είναι σχεδόν αδύνατο να στηθούν κάλπες σε κάθε μικρή πόλη της υπηλίου. Επομένως, η ταλαιπωρία που θα πρέπει να υποστούν να ταξιδεύουν ακόμα και εκατοντάδες χιλιάδες χιλιόμετρα για να ψηφίσουν, ουσιαστικά ισοδυναμεί με αποδυνάμωση του δικαιώματός τους στην ψήφο. Εξάλλου, είναι ένα πάγιο αίτημα των ενώσεων αποδήμων αυτό που ικανοποιείται με τη σημερινή τροπολογία. Δεν αντιλαμβάνομαι, συνεπώς, για ποιον λόγο έχουμε αυτές τις αντιδράσεις, αφού σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρξει η προβλεπόμενη αυξημένη πλειοψηφία για τις εθνικές εκλογές.

Σε αυτή τη συμβολική στιγμή, πενήντα έτη μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας μας, κάθε κοινοβουλευτική παράταξη βρίσκεται πια ενώπιον των ευθυνών της απέναντι στον ελληνικό λαό. Όσοι υπάρξουν ανακόλουθοι με όσα υποστήριζαν τόσον καιρό, κρίνονται και θα κριθούν, βέβαια, και στο μέλλον.

Τώρα, λοιπόν, απομένει σε όλους μας, και στα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, να συστρατευθούν σε αυτή την προσπάθεια και να αποδείξουν ότι στηρίζουν στην πράξη και όχι μόνο στα λόγια το μεταρρυθμιστικό έργο για μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των πολιτών στις εκλογές.

Για άλλη μία φορά η Νέα Δημοκρατία παραμένει πιστή σε όσα έχει εξαγγείλει και τις δεσμεύσεις που έχει θέσει ο ίδιος ο Πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης. Παραμένουμε, λοιπόν, πρωτοπόροι. Δεν φοβόμαστε να κάνουμε δομικές αλλαγές. Δεν φοβόμαστε το καινούργιο και το άγνωστο, αφού πάντα έχουμε ως γνώμονα να εξελισσόμαστε για το καλό της πατρίδας μας, αλλά πάνω απ' όλα για το καλό όλων των Ελλήνων.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Μπαρτζώκα.

Τον λόγο τώρα έχει ο κ. Χρήστος Κατσώτης.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η συμμετοχή στα πολιτικά δρώμενα, κύριε Μπαρτζώκα, δεν διασφαλίζεται με την επιστολική ψήφο.

Κυρία Κεραμέως, κύριε Λιβάνι -για να μη σας αδικήσω- η προσπάθειά σας να περάσετε τις ρυθμίσεις-τομή στην αλλοίωση των συσχετισμών προς το παρόν, εν μέρει, απέτυχε.

Ως ΚΚΕ, με τον Γενικό Γραμματέα, τον εισηγητή μας Ιωάννη Γκικόκα και τους Βουλευτές, συμβάλλαμε στην αποκάλυψη των στόχων σας. Ο ελληνικός λαός -και εντός και εκτός- από τη συζήτηση, αλλά και από την τροπολογία κατάλαβε τις προθέσεις σας. Αλήθεια, θεωρείτε ότι ο κόσμος είναι τόσο αφελής ώστε να πιστέψει ότι οι προθέσεις σας είναι αγνές;

Όταν οι προτεραιότητές σας είναι τα κέρδη των καπιταλιστών και όχι η ζωή και οι ανάγκες του λαού, μπορείτε να ισχυρίζεστε ότι θέλετε την ισότητα στα δικαιώματα; Αλήθεια, εμπόδιο γι' αυτά είναι η επιστολική ψήφος;

Όταν η πολιτική σας κάνει τους φτωχούς φτωχότερους και τους πλούσιους πλουσιότερους, που δημιουργείτε την εργασιακή «ζούγκλα» με τις ελαστικές εργασιακές σχέσεις, αυξάνετε την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια, οδηγείτε ολόκληρες εργατικές λαϊκές οικογένειες -ή μέρος τους- διαχρονικά στην ξενιτιά, τους λέτε ότι τους νοιάζεστε; Γι' αυτό που νοιάζονται όλα τα

αστικά κόμματα είναι η θωράκιση και η παραπέρα ενίσχυση της κυριαρχίας αυτού του σάπιου, εκμεταλλευτικού συστήματος. Νιώθετε να ενισχύεται το ρεύμα αμφισβήτησης της στρατηγικής της καπιταλιστικής ανάπτυξης, γι' αυτό επιδιώκετε -εκτός των άλλων- και την αλλοίωση του εκλογικού σώματος του πολιτικού συσχετισμού.

Τα διάφορα επιχειρηματικά λόμπι εντός και εκτός της Ελλάδας -που με τον νόμο του Βορίδη το 2021 νομιμοποιήθηκε η θεσμική τους παρέμβαση- θα αξιοποιηθούν πιο αποτελεσματικά και στις εκλογές, ιδιαίτερα με την επιστολική ψήφο και θα αυξήσει τη μάζα εκλογέων που βρίσκονται για πολλά χρόνια εκτός Ελλάδας ή έχουν ελληνική καταγωγή.

Απόδομοι που δεν έχουν καμμία συνέπεια από την όποια επιλογή τους, αφού δεν επηρεάζονται από τις πολιτικές που καθορίζουν τη ζωή του λαού, θα είναι αυτοί που θα καθορίζουν την πολιτική στη χώρα μας.

Η μαζική εγγραφή νέων εκλογέων είναι θέμα χρόνου, αφού αρκεί κάποιος να αποδείξει ελληνική καταγωγή και ας μην έχει οικονομικές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις στην Ελλάδα, για να μπορεί να πάρει την ελληνική ιθαγένεια και άρα πλήρη πολιτικά δικαιώματα.

Αλήθεια, πώς θα επιλέγουν όλοι αυτοί που δεν ζουν τις συνέπειες της πολιτικής σας; Θα είναι κριτήριο η ανεργία, οι μισθοί και οι συντάξεις πενίας, η μισή δουλειά με μισά δικαιώματα; Θα είναι κριτήριο η τραγική κατάσταση στην υγεία, στην παιδεία; Η ερημποίηση της υπαίθρου, ως αποτέλεσμα της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, που είναι χωρίς ασθενοφόρα και γιατρούς και πεθαίνει ο κόσμος αβοήθητος; Η ακρίβεια που τσακίζει το γλίσχρο εισόδημα του λαού; Θα είναι το άδικο φορολογικό σύστημα που τσακίζει τον λαό και απαλλάσσει τους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους; Θα είναι η αύξηση των ορίων ηλικίας και τη σύνταξη; Θα είναι οι πλειστηριασμοί που ξεσιπώνουν βιοπαλαιστές ανθρώπους και τόσα άλλα που βασανίζουν τον λαό;

Αλήθεια, γι' αυτά και για τόσα άλλα που ζει ένας λαός στη χώρα μας, πώς ενημερώνονται οι Έλληνες που είναι για χρόνια στο εξωτερικό, που προφανώς μπορεί να ζουν παρόμοια ή άλλα προβλήματα; Μήπως από τα «αντικειμενικά» μαζικά μέσα ενημέρωσης ή από το διαδίκτυο τα οποία εκθειάζουν τις επιτυχίες της κάθε κυβέρνησης, όπως για παράδειγμα το Ταμείο Ανάκαμψης και τα προαπαιτούμενα, την επενδυτική βαθμίδα, που όντως είναι επιτυχίες, αλλά και το κεφάλαιο, με τη ζωή του λαού στα τάρταρα;

Πώς ενημερώνονται για το αντεργατικό νομοθετικό οπλοστάσιο που έχετε κάνει όλοι σας και δίνετε νέες δυνατότητες στην εργοδοσία να περιορίζει περαιτέρω τη διεκδίκηση με το δικαίωμα της απεργίας; Αλήθεια, οι αγώνες των εργαζομένων, των άλλων λαϊκών στρωμάτων, των αυτοαπασχολούμενων, των φτωχών αγροτών, των φοιτητών, των σπουδαστών, των μαθητών, συνολικά της νεολαίας, πώς προβάλλονται εντός και εκτός Ελλάδας; Μαθαίνουν για τα εργατοδικεία, τα αγροτοδικεία, τα μαθητοδικεία που στήνονται κάθε φορά για να τρομοκρατείται ο λαός, για την καταστολή των αγώνων διαχρονικά από διάφορους μηχανισμούς κρατικούς και ιδιωτικούς;

Είναι όλα αυτά κριτήρια για τη διαμόρφωση της πολιτικής στάσης των εργαζομένων και του λαού συνολικά; Ναι, είναι. Και όλα αυτά όχι μόνο αποκρύβονται επιμελώς από όλους τους μηχανισμούς χειραγώγησης, αλλά παρουσιάζετε και μια εικονική πραγματικότητα. Παρουσιάζετε τελευταία, για παράδειγμα, ότι η Κυβέρνηση ενδιαφέρεται για τους νέους και τους δίνει σπίτια, ότι ο εξωδικαστικός συμβιβασμός δουλεύει και ότι ο λαός σώζει το σπίτι του από τον πλειστηριασμό, ότι η Κυβέρνηση καταπολεμά την ακρίβεια, βάζοντας μεγάλα πρόστιμα στις πολυεθνικές. Παρουσιάζετε έναν λαό, που ζει τα αδιέξοδα της πολιτικής σας, χαρούμενο, ευτυχημένο, που ευημερεί και με τα διάφορα pass αντιμετωπίζει πρόσκαιρες δυσκολίες.

Αλλά μήπως η Κυβέρνηση, όπως και οι προηγούμενες, είχε διαφορετική στάση για τα προβλήματα των αποδήμων; Μήπως ενδιαφέρθηκε, για παράδειγμα, για τα ελληνόφωνα σχολεία; Όχι! Δικό σας έργο είναι κι αυτό.

Για όλα αυτά θέλετε τον λαό χωρίς τη δική του οργάνωση και ενεργή συμμετοχή στα σωματεία και σε άλλους φορείς λαϊκής

πάλης, με τις κάθε είδους πιέσεις και εκβιασμούς, να κάνει επιλογές που θα του υποδεικνύουν όσοι ασκούν εξουσία πάνω του, από εργοδότες, διευθυντικό προσωπικό και άλλους πολυπλόκαμους κρατικούς και εργοδοτικούς μηχανισμούς, τα διάφορα ισχυρά λόμπι.

Χωρίς τη δυνατότητα να βρίσκεται, έστω και λίγο, μόνος του στο παραβάν, αλλά με την επιστολική ψήφο, έρχεστε και δημιουργείτε ένα ευρύτατο περιθώριο νόθευσης της λαϊκής βούλησης και χειραγώγησης της ψήφου πολύ πιο εύκολα και αποτελεσματικά. Υπάρχουν παραδείγματα από τη διεθνή πρακτική. Οι Βουλευτές μας είπαν πάρα πολλά για αυτά.

Ωστόσο, εκτός αυτών των παραδειγμάτων, υπάρχει η πείρα από την εφαρμογή στο παρελθόν της επιστολικής ψήφου στα σωματεία, ιδιαίτερα αυτά που είχαν δημιουργήσει οι γνωστοί εργατοπατέρες για να νοθεύουν τον συσχετισμό και να υπηρέτουν τους εργοδότες και τις κυβερνήσεις. Αρκετές συνδικαλιστικές δυνάμεις στο κίνημα στάθηκαν απέναντι σε αυτή την ευρύτατη νοθεία, γιατί από την έρευνα διαπίστωναν ότι ψήφιζαν άνθρωποι πεθαμένοι ή ανύπαρκτοι ή άνθρωποι που ποτέ δεν ψήφισαν, αλλά άλλοι ψήφιζαν γι' αυτούς. Και αυτά με υπογραφή του πρακτικού δικαστικού αντιπροσώπου.

Φανταστείτε τι έχει να γίνει με τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου. Μετά την επιστολική ψήφο, θα φέρετε την ηλεκτρονική ψηφοφορία, όπως τη νομοθετήσατε για τα συνδικάτα. Η διαμόρφωση του πολιτικού συσχετισμού θα γίνεται με ένα like «μου αρέσει», δηλαδή, γιατί δεν θα μπορέσει να το διορθώσει σε unlike, «δεν μου αρέσει».

Η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου και η όποια συνέχεια, αλλάζει συνολικά τη σχέση των ψηφοφόρων με την εκλογική διαδικασία. Δημιουργεί παθητική στάση, αποξένωση από την ενεργή συμμετοχή. Το ότι δεν θα υπάρχουν εκλογικά τμήματα για τους εκλογείς του εξωτερικού, δημιουργεί ακόμα πιο σοβαρούς κινδύνους για το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Ανάμεσα στους μεγάλους κινδύνους για την ακεραιότητα της εκλογικής διαδικασίας που προκύπτουν από την επιστολική ψήφο, είναι και το γεγονός ότι η διαδικασία θα διεκπεριώνεται με την εμπλοκή ιδιωτικών εταιρειών και των υπαλλήλων τους. Δηλαδή αυτός που θα ελέγχει την ταυτοπροσωπία παραλαμβάνοντας το φάκελο, θα είναι διανομέας μιας ιδιωτικής εταιρείας και όχι κρατικοί λειτουργοί, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Το ίδιο ισχύει και για μια σειρά κρίσιμες στιγμές, όπως η παραλαβή των φακέλων, η μεταφορά και η επιβεβαίωση ταυτοπροσωπίας.

Όσον αφορά την επίκληση των φοιτητών και των εργαζομένων στον τουρισμό-επισιτισμό, θυμίζουμε, κυρία Υπουργέ, ότι η Κυβέρνηση το καλοκαίρι αρνήθηκε δύο φορές να αποδεχθεί τις προτάσεις του ΚΚΕ να συσταθούν ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι για να ψηφίσουν από τον τόπο όπου εργάζονταν οι εργαζόμενοι και οι φοιτητές που έμεναν.

Εχθρός των εργαζομένων εντός και εκτός της χώρας, Ελλήνων και ξένων, είναι ο ίδιος και είναι ο καπιταλισμός και όσοι τον στηρίζουν, ένα σύστημα που σαπίζει, που κάνει τους πολέμους-πραγματικούς και οικονομικούς- και σκορπά τον θάνατο και τη φτώχεια στους λαούς.

Ως ΚΚΕ δίνουμε σε όλες τις συνθήκες τη μάχη της πλατείας ενημέρωσης, της αποκάλυψης της πολιτικής σας, της προβολής της πρότασής μας, επιδιώκοντας την όλο και μεγαλύτερη συμπίεση στον αγώνα για τις λαϊκές ανάγκες και κυρίως για την ανατροπή του βάρβαρου εκμεταλλευτικού συστήματος, της συμπίεσης στον αγώνα για τη νέα μορφή οργάνωσης οικονομίας και της κοινωνίας με την εξουσία της εργατικής τάξης, που θα έχει κέντρο τον άνθρωπο και τις σύγχρονες ανάγκες τους για το σοσιαλισμό-κομμουνισμό. Αυτό προϋποθέτει την πλατιά συμμετοχή του λαού, κύριε Μπαρτζώκα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο έχει ο κ. Ιωάννης Γιάτσιος από τη Νέα Δημοκρατία.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΑΤΣΙΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αξιότιμοι Υπουργοί, αγαπητοί συνάδελφοι, εάν θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς με μία λέξη το σχέδιο νόμου που έχουμε σήμερα ενώπιόν μας, αυτή θα ήταν «εκσυγχρονισμός». Εκσυγχρονισμός του τρόπου εκλογής των Ελλήνων Ευρωβουλευτών, σύγκλιση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο μέσω της εισαγωγής της

δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο, ψηφιοποίηση της κατάθεσης των υποψηφιοτήτων σε ηλεκτρονική πύλη, εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων και διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των ατόμων με αναπηρία.

Καλό θα είναι ήδη από την αρχή να ξεκαθαρίσουμε ορισμένα θεμελιώδη χαρακτηριστικά αυτού του νομοσχεδίου, προκειμένου να αποφύγουμε στείρα και άσκοπη αντιπολιτευτική κριτική.

Το παρόν σχέδιο νόμου δεν χορηγεί δικαίωμα ψήφου σε άτομα που δεν το κατείχαν, αλλά διευκολύνει την άσκησή του από τους Έλληνες που ζουν στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, για κάθε εκλογική διαδικασία. Κύριος, αλλά όχι αποκλειστικός, ωφελούμενος αυτής της ρύθμισης είναι η ελληνική diaspora, της οποίας ικανοποιείται το πάγιο, μακροχρόνιο και δίκαιο αίτημα της απρόσκοπτης και ελεύθερης συμμετοχής στις εκλογές.

Ήδη από το καλοκαίρι του 2023, με τον νόμο για την ψήφο των αποδήμων, η Κυβέρνηση ήρε όλους τους περιορισμούς στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και είτε διαβιούν μόλις στο εξωτερικό είτε βρίσκονται στο εξωτερικό την ημέρα των εκλογών. Το σημερινό νομοσχέδιο απλά περιέχει τις προβλέψεις για την πρακτική εφαρμογή αυτής της διαδικασίας.

Η θέσπιση της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος διά της επιστολικής ψήφου έρχεται ως απάντηση, όχι μόνο στην επιθυμία των Ελλήνων της diasporas για ενεργή συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία, αλλά και ως αντίδραση στο μεγάλο ζήτημα της αποχής που συναντάται ακόμα πιο έντονα στις ευρωεκλογές. Μετά τις ευρωεκλογές του 2014, κατά τις οποίες σημειώθηκε ιστορικό χαμηλό συμμετοχής των εκλογέων στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενθάρρυνε τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν μεταξύ άλλων την επιστολική ψήφο, για τη διευκόλυνση των εκλογέων και με στόχο την αύξηση της συμμετοχής.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί η επιστολική ψήφος αφορά τόσο τους Έλληνες πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου εκτός, αλλά και εντός της επικράτειας. Αυτό το μέτρο απευθύνεται και λαμβάνει υπ' όψιν κυρίως τους πιο ευάλωτους και γενικότερα όσους δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στον τόπο που διατηρούν τα εκλογικά τους δικαιώματα.

Ανάμεσα στις πολλές και διαφορετικές κατηγορίες των συμπολιτών μας που, κάνοντας χρήση της επιστολικής ψήφου, θα διευκολυνθούν στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, ανήκουν εκλογείς που βρίσκονται εντός της επικράτειας, αλλά δεν μπορούν να επιβαρυνθούν με το κόστος μετακίνησης στον τόπο που ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα, ηλικιωμένοι και άτομα με κινητική αναπηρία που αντιμετωπίζουν δυσκολίες μετακίνησης, εργαζόμενοι οι οποίοι βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας τους και εργάζονται είτε ως εποχιακοί υπάλληλοι είτε την ημέρα των εκλογών δεν μπορούν να λείψουν από την εργασία τους, φοιτητές και σπουδαστές οι οποίοι σπουδάζουν μακριά από τον τόπο διατηρούν τα εκλογικά τους δικαιώματα, οικογένειες με παιδιά που δίνουν εξετάσεις για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και δεν έχουν το χρόνο μετάβασης στο εκλογικό κέντρο, αλλά και Έλληνες πολίτες που, αν και κατοικούν εντός της επικράτειας, γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι την ημέρα των εκλογών θα βρίσκονται εκτός χώρας και δεν θέλουν να χάσουν την ευκαιρία να ψηφίσουν.

Κρίνοντας από τις παραπάνω περιπτώσεις διαπιστώνουμε ότι είναι έντονα παρόν το κοινωνικό πρόσημο, καθώς διευκολύνεται μια σειρά ευάλωτων συμπολιτών μας, εργαζομένων και όσων δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο οικονομικό κόστος της μετακίνησης.

Η εφαρμογή της επιστολικής ψήφου είναι κάτι εντελώς νέο και καινοτόμο στην ελληνική εκλογική διαδικασία. Συνεπώς είναι εύλογη η ανησυχία για την αξιοπιστία και το αδιάβλητο του χαρτί της. Εδώ έχω να τονίσω ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών έχει λάβει όλες τις πρόνοιες για μια ασφαλή διαδικασία, που τηρεί όλες τις προϋποθέσεις των βέλτιστων πρακτικών, αλλά και των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών, ιδίως για τη γνησιότητα της έκφρασης της λαϊκής βούλησης και της μυστικότητας της ψήφου, με την πλήρη και αυστηρή ικανοποίηση των οδηγιών του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Αν-

θρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη.

Ειδικότερα γίνεται σαφής διαχωρισμός του επώνυμου και ανώνυμου στοιχείου. Οι επιτροπές συλλογής επιστολικής ψήφου και οι εφορευτικές επιτροπές διαλογής επιστολικής ψήφου είναι υπό την προεδρεία δικαστικού και τα μέλη τους είναι νομικοί. Ειδικές κάλπες φύλαξης φακέλων επιστροφής επιστολικών ψήφων σφραγίζονται καθημερινά με ειδική διαδικασία και υπάρχει συνεχής καταγραφή σε κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης των χώρων όπου βρίσκονται. Δεν υπάρχει απολύτως καμμία εμπλοκή των κομμάτων και των υποψηφίων σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, ενώ προβλέπονται και αυστηρές ποινές σε όποιον διακινεί ή ανοίγει φάκελο.

Όσο σημαντική είναι η αδιαβλητότητα της επιστολικής ψήφου, άλλο τόσο κρίσιμη είναι και η φιλικότητα της εφαρμογής της για να γίνει θελκτική και να αξιοποιηθεί από τους πολίτες. Με αυτό το σκεπτικό, αρκεί κάποιος να υποβάλει αίτηση στην ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή με τα διαπιστευτήριά του ως εκλογέας, να ακολουθήσει τις σχετικές οδηγίες και να χρησιμοποιήσει τους κωδικούς που θα του έρθουν στο κινητό με μήνυμα και στο email του.

Όπως πολύ σωστά έχει αναφέρει η κυρία Υπουργός, η επιστολική ψήφος είναι μια πρωτοβουλία που αφορά όλους τους Έλληνες εντός και εκτός επικράτειας και βαθαίνει τη δημοκρατία. Το γεγονός ότι το σχέδιο νόμου εγκρίθηκε ήδη επί της αρχής με ευρεία πλειοψηφία από την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή αποδεικνύει τον υπερκομματικό και εθνικό χαρακτήρα αυτής της ρύθμισης και μου δίνει την αισιοδοξία ότι και στο μέλλον και άλλες αντίστοιχες πρωτοβουλίες θα συγκεντρώσουν ευρεία συναίνεση.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιώτακης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Γιάτσιο.

Τον λόγο έχει η κ. Χριστίνα Σταρακά.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΤΑΡΑΚΑ: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώντας επιτρέψτε μου να σταθώ στην περιττή συνέπεια λόγων και έργων, καθώς και την καλή νομοθέτηση της Νέας Δημοκρατίας, δύο ζητήματα που έχει «κάνει μοιμαία» η Νέα Δημοκρατία τα τελευταία χρόνια.

Ο Πρωθυπουργός διαψεύδοντας τον εαυτό του και χωρίς καμμία, μα καμμία προηγούμενη διακομματική διαβούλευση, παρουσίασε αιφνιδιαστικά τον περασμένο Νοέμβριο στο Υπουργικό Συμβούλιο τους εκλογικούς φακέλους και τα ψηφοδέλτια που θα χρησιμοποιηθούν στις ευρωεκλογές, παρ' ό,τι πριν μερικούς μήνες έλεγε ότι μετά τις τελευταίες, θα ξεκινήσουν οι επικείμενες αλλαγές.

Με τον ίδιο ακριβώς αιφνιδιαστικό τρόπο η Υπουργός, η κ. Κεραμώεω έφερε χθες εκπρόθεσμη και άσχετη τροπολογία, τινάζοντας στην κυριολεξία στον αέρα όλη τη διαβουλευτική διαδικασία και το κλίμα συναίνεσης που είχε διαμορφωθεί.

Μέσα στην απόλυτη αλαζονεία σας με μια λογική -θα με συγχωρέσετε για την έκφραση- «κάνω ό,τι γουστάρω», προχωράτε σε αδιανόητα πράγματα. Ενώ στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής λάβατε επί της αρχής τη θετική ψήφο των κομμάτων της Αντιπολίτευσης για το θέμα της επιστολικής ψήφου, στην Ολομέλεια φέρατε την εκπρόθεσμη τροπολογία για επέκτασή της και στις βουλευτικές εκλογές, κάτι το οποίο δεν έχει συζητηθεί.

Έτσι αντιλαμβάνεστε τη συναίνεση πάνω σε ένα εθνικό θέμα; Υφαρπάζοντας την ψήφο της Αντιπολίτευσης με αστείους, πραγματικά αστείους, τακτικισμούς, θεωρώντας πως έτσι και μόνο έτσι θα εκθέσετε τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, αν αλλάξουν τη στάση τους με όσα είχαν πει στην επιτροπή της Βουλής;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Βουλή δεν είναι φοιτητικό αμφιθέατρο. Και όλες αυτές τις πρακτικές κάποια στιγμή θα τις πληρώσετε.

Πάμε τώρα στην ουσία του νομοσχεδίου. Για εμάς, στο ΠΑΣΟΚ, η συμμετοχή στη δημοκρατία δεν είναι ζήτημα μικροπολιτικής, αλλά είναι ένα κρίσιμο θεσμικό ζήτημα λειτουργίας της πολιτείας. Στο πλαίσιο αυτό πάγια θέση μας είναι η διευκόλυνση

-καθαρά η διευκόλυνση- του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων του εξωτερικού, την οποία αποδείξαμε έμπρακτα εξάλλου με τη συναίνεσή μας και με τη θετική μας ψήφο επί της αρχής στο νομοσχέδιο.

Όσον αφορά τους εντός Ελλάδας εκλογείς προτείνουμε τροπολογία για άρση εμποδίων για κάποιες συγκεκριμένες κατηγορίες συμπολιτών μας. Ειδικότερα προτείνουμε τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για τους εντός επικράτειας εκλογείς με αντικειμενικές δυσκολίες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με φυσική παρουσία, όπως για λόγους αναπηρίας, υγείας, ηλικίας, σπουδών, εργασίας σε τόπο διαφορετικό από εκείνον που ψηφίζουν, καθώς και αν τυχόν εργάζονται την ημέρα των εκλογών.

Η λογική μας επαναλαμβανών στηρίζεται σε μία λογική της πολιτικής της διευκόλυνσης και θέλω να το τονίσω αυτό. Γι' αυτό επίσης διατηρούμε και τις επιφυλάξεις μας αναφορικά με την εξαρχής απροϋπόθετη επέκταση της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στο σύνολο των εντός επικράτειας εκλογέων, δίχως να διαπιστώνεται συγκεκριμένη ανάγκη προσφυγής στη διαδικασία αυτή.

Εδώ οφείλετε να έχετε υπ' όψιν ότι ακόμα και στις πιο εμβληματικές θεσμικές αλλαγές χρειάζεται χρόνος, αγαπητοί συνάδελφοι, για να ωριμάσουν και να έχουν από αποτέλεσμα στην κοινωνία.

Με τις επιχειρούμενες διατάξεις τίθεται εν αμφιβόλω η δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας του συστήματος εκλογών σε τέτοια κλίμακα. Όπως επίσης σημειώνεται στην ανάλυση συνεπειών ρύθμισης του νομοσχεδίου που παρατίθεται, μόνο επτά από τις είκοσι δύο ευρωπαϊκές χώρες χορηγούν τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου σε εντός επικράτειας εκλογείς δίχως προϋποθέσεις.

Εμείς πραγματικά κοιτάμε να βελτιώσουμε τον νόμο ασκώντας ουσιαστική αντιπολίτευση, επισημαίνοντας τα λάθη και τις παραλείψεις, όσο εσείς ακροβατείτε με εκπρόθεσμες διατάξεις ανάμεσα στον τακτικισμό και στον τυχοδιωκτισμό.

Βασικός στόχος του νομοσχεδίου μάς λέτε ότι είναι η καταπολέμηση της αποχής και η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στην εκλογική διαδικασία. Μάλιστα, έτσι θα καταπολεμηθούν άραγε αυτά τα φαινόμενα; Η αποχή ξέρετε πώς μεταφράζεται; Μεταφράζεται ως δυσπιστία συμμετοχής προς τη δημοκρατία. Μεταφράζεται ως δυσθυμία απέναντι στα πολιτικά κόμματα, απέναντι στους εκπροσώπους της, απέναντι στη δυνατότητα της οργανωμένης πολιτικής να αλλάξει τις ζωές των ανθρώπων προς το καλύτερο.

Αυτή λοιπόν η δυσπιστία έχει ορισμένους τρόπους που θεραπεύεται. Και θεραπεύεται με περισσότερη και μεγαλύτερη δημοκρατία και όχι με λογικές της απονεύρωσης και της απο-ιδεολογικοποίησης της συμμετοχικής διαδικασίας σε μια μετα-δημοκρατική ψήφο από την ασφάλεια του σπιτιού του καθενός. Θεραπεύεται με ουσιαστικό τρόπο όταν υπάρχει ένα κράτος δικαίου με ισχυρούς, ανεξάρτητους, διαφανείς θεσμούς μεγαλύτερης συμμετοχής που σέβονται τον πολίτη, με συμπεριληπτικές πολιτικές που μειώνουν τις οικονομικές και τις κοινωνικές ανισότητες, με δίχτυ προστασίας για τις ευάλωτες ομάδες και ίσες ευκαιρίες για όλους.

Θεραπεύεται, αγαπητοί συνάδελφοι, αναθερμαίνοντας και αναζωπυρώνοντας το ενδιαφέρον του κόσμου για τα κοινά.

Στο πλαίσιο αυτό λοιπόν εμείς είμαστε υπέρ μιας συμμετοχικής ζωσας δημοκρατίας και όχι μιας «ωχαδελφικής», «ασθμαίνουσας», δημοκρατίας.

Εξάλλου, συνάδελφοι, η επιστολική ψήφος δεν είναι πανάκεια. Κάθε χώρα έχει προφανώς τις ιδιαιτερότητές της ως αποτέλεσμα των διαφορετικών συνταγματικών παραδόσεων που έχει η κάθε χώρα. Σε εμάς ο κατ' εξοχήν συνυφασμένος με τον χαρακτήρα του λαού μας και τη σχέση του με την πολιτική θεσμός είναι οι εκλογές, η πολιτική ζύμωση και η συμμετοχή σε αυτές με τον παραδοσιακό τρόπο.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η δυνατότητα απροϋπόθετης επιστολικής ψήφου δεν έχει καθιερωθεί ακόμα ούτε στη Γαλλία, χώρα με ισχυρές συνταγματικές και πολιτικές παραδόσεις.

Καταλαβαίνετε λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι αυτό το νομοσχέδιο δεν αποτελεί όπλο κατά της αποχής, όπως διατυμπανί-

ζει η κ. Κεραμέως.

Συμπερασματικά το νομοσχέδιο έχει πολλά πεδία βελτίωσης και χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας τόσο στον πυρήνα της φιλοσοφίας του, όσο και σε νομοτεχνικά ζητήματα που αφορούν την αμεσότητα και τη μυστικότητα της διαδικασίας.

Κλείνοντας θέλω να επισημάνω πως μόλις χθες επαληθεύσατε για άλλη μια φορά τον λόγο για τον οποίο ο ελληνικός λαός πραγματικά αποστρέφεται το πολιτικό σύστημα τελευταία, γιατί με ηγεμονικό τρόπο καταστρατηγήσατε τις αρχές της συναίνεσης και της διαβούλευσης πληγώνοντας για άλλη μια φορά το Σύνταγμα μας και τις θεσμικές μας επιταγές.

Ο μακιαβελισμός σας, σας οδηγεί στο να νομοθετείτε ξεπερνώντας επανειλημμένα τα συνταγματικά και δημοκρατικά όρια προς εξυπηρέτηση μικροπολιτικών συμφερόντων. Έτσι όμως σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται να ανακτήσετε την εμπιστοσύνη του ελληνικού λαού.

Αντίθετα, η παράταξή μας, αντιλαμβανόμενη τον ιστορικό της ρόλο, ασκεί χρέη θεματοφύλακα απέναντι στο Σύνταγμα και στις θεσμικές διαδικασίες. Την ίδια στιγμή προχωράμε με ρεαλιστική, σοβαρή και μετρημένη αντιπολίτευση σε προοδευτικές αλλά και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που τόσο πολύ έχει ανάγκη τη δεδομένη στιγμή η χώρα μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Διαμαντής Γκολιδάκης.

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΓΚΟΛΙΔΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριοι Υπουργοί, αγαπητοί συνάδελφοι, αρχικά καλή χρονιά σε όλους με υγεία και με την ευχή να έχουμε μια παραγωγική διαβούλευση στη Βουλή που θα οδηγήσει πάντα στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του Έλληνα πολίτη.

Ξεκινώντας δεν πιστεύω να διαφωνεί κανείς σε αυτή εδώ την Αίθουσα ότι το απέραντο και αειθαλές του οικουμενικού Ελληνισμού δίνει ρυθμό και κατεύθυνση στο σύγχρονο ελληνικό κράτος είτε όταν πλέει σε γαλήνια νερά, είτε όταν αντιμετωπίζει συστημικές τρικυμίες. Αυτός ο ισχυρός δεσμός δεν πρέπει να χαλαρώσει. Απεναντίας πρέπει να ενισχύεται.

Σήμερα συζητάμε μια μεταρρύθμιση η οποία ενισχύει αυτόν τον δεσμό και η οποία κινείται πέρα και πάνω από κόμματα. Πρόκειται για ένα νομοθέτημα που ενισχύει το δημόσιο συμφέρον και είναι υπέρ των πολιτών, ανεξάρτητα από πολιτικές καταβολές. Άλλωστε, ο Πλάτων το είχε θέσει πολύ σωστά, ότι ο καλός πολιτικός δεν σκέφτεται το δικό του προσωπικό συμφέρον, αλλά το συμφέρον των πολιτών.

Ακριβώς σε αυτή την κατεύθυνση και σε αυτή τη γραμμή είναι το νομοσχέδιο αυτό, καθώς η επιστολική ψήφος δεν είναι ούτε δεξιό, ούτε αριστερό, ούτε κεντρώο μέτρο. Είναι ένα μέτρο εμπάθους της δημοκρατίας. Είναι από τα νομοθετήματα που υλοποιούν απαιτήσεις και προσδοκίες δεκαετιών στη χώρα μας που έφερε τη δημοκρατία.

Εν μέσω μιας ιστορικής στιγμής, καθώς βρισκόμαστε πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της σύγχρονης δημοκρατίας μας, συζητούμε για μια ρύθμιση που σκοπεύει να διευκολύνει έτι περαιτέρω τους Έλληνες πολίτες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος. Ξεκινώντας από τις ευρωεκλογές του 2024 δεν θα υπάρχει κάποιο εμπόδιο, νομικό ή πραγματικό, για συμμετοχή όλων σε Ελλάδα και εξωτερικό στην εκλογική διαδικασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το νομοσχέδιο αυτό καθιερώνεται για πρώτη φορά στη χώρα μας η επιστολική ψήφος ως μέσο διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων. Αίρονται, όπως είπαμε, όλα τα πραγματικά και πρακτικά εμπόδια συμμετοχής στην πολιτική διαδικασία για όσους έχουν δικαίωμα ψήφου όπου και αν ζουν, όπου και αν βρίσκονται την ημέρα των εκλογών.

Διευκρινίζω ότι δεν χορηγούμε αυτό το δικαίωμα, αλλά διευκολύνουμε την άσκηση του ήδη υπάρχοντος δικαιώματος. Απλά, εύκολα και με μια απολύτως διασφαλισμένη διαδικασία όλοι οι Έλληνες που έχουν δικαίωμα ψήφου και ζουν στο εξωτερικό αλλά και όσοι ζουν στην Ελλάδα και το επιθυμούν μπορούν πλέον να ψηφίζουν χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούν, χωρίς να χρειαστεί να ξοδέψουν χρήματα, αν αναλογιστούμε ότι κάποιος ο

ποίος για παράδειγμα ζει στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και χρειάζεται 1.000 με 1.500 ευρώ μόνο για τα αεροπορικά εισιτήρια για να έρθει να ψηφίσει. Δεν είναι σωστό να εξαφανίσουμε αυτό το δίοδου ευκαταφρόνητο έξοδο από τον προγραμματισμό του και την ταλαιπωρία του φυσικά;

Ποια είναι μια από τις βασικές επιδιώξεις του νομοσχεδίου; Η αύξηση της συμμετοχής η οποία συνεπάγεται και διεύρυνση και εμβάθυνση, όπως είπα, της δημοκρατίας μας και με αυτόν τον τρόπο γίνεται πιο αντιπροσωπευτική.

Τα αποτελέσματα των εκλογών αντικατοπτρίζουν τις απόψεις περισσότερων όχι μόνο πολιτών αλλά και κοινωνικών ομάδων που για διάφορους λόγους, οικονομικούς ή αντικειμενικούς, είχαν πρακτικές δυσκολίες συμμετοχής, όπως εποχικά εργαζόμενοι, ηλικιωμένοι, άλλοι συμπολίτες μας με κινητικές δυσκολίες.

Οι Έλληνες της Διασποράς εμείς θέλουμε να ακουστούν όλοι και γι' αυτό φέρνουμε ένα νομοσχέδιο ώστε να διευκολύνουμε την άσκηση του δικαιώματος ψήφου.

Βλέποντας όλα αυτά πιστεύω ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα πάνω από όλα με την ευαισθησία που του αρμόζει και με ανοιχτούς ορίζοντες για να δείξουμε σε όλους τους Έλληνες που έχουν φύγει ότι η πατρίδα είναι εδώ, δίπλα τους. Και να είστε σίγουροι ότι η Ομογένεια είναι μια πάρα πολύ σημαντική δύναμη για την Ελλάδα, για την πατρίδα μας. Γι' αυτό παρέχουμε θεωρώ ένα πολύ ισχυρό όπλο στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων όλου του Ελληνισμού ο οποίος απλώνεται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου.

Δεν θα συνεχίζουμε να αποκλείουμε αυτό το δικαίωμα ψήφου σε έναν Έλληνα πολίτη που ζει έξω επειδή δεν έκανε φορολογική δήλωση τα τελευταία δύο-τρία χρόνια, όπως γινόταν μέχρι τώρα.

Δεν είμαστε εδώ βέβαια σήμερα για να αντιπαραθετούμε κομματικά, αλλά για να ικανοποιήσουμε ένα πάγιο αίτημα πολλών δεκαετιών. Και δυστυχώς, η Ελλάδα αυτή τη φορά είχε μείνει πίσω στο ζήτημα αυτό. Ζητήματα που είχαν ήδη ρυθμιστεί από άλλες χώρες που δεν είναι πλέον και τόσο πρωτότυπα τεχνολογικά και μπορούσαν πράγματι να έχουν ξεπεραστεί οποιαδήποτε προβλήματα, η Ελλάδα ακόμα τα είχε υπό συζήτηση. Πλέον όμως υπήρξε αρχικά η πολιτική βούληση από την πλευρά της Κυβέρνησης και από το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών και τον Πρωθυπουργό Κυριάκου Μητσοτάκη και στη συνέχεια ένα σχέδιο, ένα πλάνο. Γιατί; Για να σιγουρευτούμε ότι είμαστε τεχνικά έτοιμοι κι ότι η διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί άψογα.

Η επιστολική ψήφος υπάρχει σε πολλές χώρες και πλέον μπορούμε να κάνουμε αυτή τη συζήτηση με ρεαλισμό που επιτάσσει η πολιτική και έχει έρθει η ώρα να ισχύσει και στον τόπο μας. Μετά την περαιτέρω διευκόλυνση της ψήφου των αποδήμων το 2019 και ύστερα από την άρση πρακτικά κάθε εμποδίου γι' αυτή πριν από λίγους μήνες, κάνουμε ακόμα ένα πολύ σημαντικό βήμα. Κάθε απόδημος που θα είναι εγγεγραμμένος στους ειδικούς καταλόγους θα ψηφίζει και θα μπορεί να το κάνει από το σπίτι του, από την εργασία του, με άνεση και διαθέτοντας δικλίδες ασφαλείας.

Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση δεν θα υπάρχει ανάγκη να οργανώσουμε ειδικά εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό κι έτσι υπερήλικες ασθενείς, άτομα με αναπηρία, νέοι που δουλεύουν σεζόν -και το επαναλαμβάνω για να γίνει αντιληπτό- εργαζόμενοι την ημέρα των εκλογών, ακόμα και φοιτητές ή μαθητές στο τέλος του λυκείου, που ενδεχομένως δεν έχουν εξετάσεις ή άλλες προτεραιότητες μελέτης, θα μπορούν, εφόσον το επιθυμούν βέβαια, να ψηφίζουν με επιστολική ψήφο χωρίς μετακινήσεις και χωρίς ταλαιπωρία.

Εκτός όμως από τα παραπάνω, υπάρχουν στο νομοσχέδιο και διατάξεις για άτομα με ειδικές ανάγκες. Η Κυβέρνηση όλα αυτά τα χρόνια έχει αποδείξει έμπρακτα την κοινωνική της ευαισθησία και σε αυτό το ζήτημα και μεριμνά γι' αυτά τα άτομα συμπεριλαμβανόντας τα σε κάθε πράξη της, έτσι και εδώ.

Αρχικά αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής που είναι άτομα με αναπηρία δικαιούνται την πρόσληψη δεύτερου γραμματέα. Δεύτερον, τα τηλεοπτικά μηνύματα των κομμάτων που μεταδίδονται βάσει νομοθεσίας πρέπει να περιέχουν υποχρεωτικά τη μετάδοση στη νοηματική γλώσσα, όπως και οι συνεντεύξεις των πολιτικών αρχηγών.

Και δεν μένουμε σε αυτά. Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει διατάξεις για την προσβασιμότητα εκλογικών τμημάτων. Δεν θα ξεχάσω πριν από κάποια χρόνια ένας ασθενής μου με κινητικά προβλήματα που μου είπε ότι στο εκλογικό του τμήμα καλούνται να ψηφίσουν στον δεύτερο όροφο και παρ' όλο που υπάρχει πρόσληψη ο δικαστικός αντιπρόσωπος να κατεβαίνει και να εξυπηρετεί, εμείς το πάμε ένα βήμα παραπέρα. Δημιουργείται, λοιπόν, μητρώο εκλογικών τμημάτων και καταστημάτων ψηφοφορίας, τα οποία εκεί καταγράφουν αν κάθε κατάσταση ψηφοφορίας ή κάθε εκλογικό τμήμα είναι προσβάσιμο για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Κλείνοντας, είναι μια ιστορική τομή εκσυγχρονισμού και διεύρυνση της δημοκρατικής διαδικασίας στη χώρα μας. Η εκλογική διαδικασία εμπλουτίζεται και αλλάζει. Πρόκειται για μια γενναία μεταρρύθμιση, θεσμική, η οποία διευρύνει το σώμα των πολιτών που συμμετέχουν στις εκλογές, το οποίο είναι ένα από τα ζητούμενα. Κυρίως, όμως, απαντάει στο μεγάλο πρόβλημα της αποχής και στην αδράνεια των πολιτών.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Άραγε ο ιστορικός του μέλλοντος τι θα γράψει και θα καταγράψει για ό,τι συμβαίνει και συζητάμε σ' αυτή την Αίθουσα; Εφόσον συμφωνούμε επί της αρχής ότι όλοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις ευρωεκλογές, γιατί να μην ισχύει το ίδιο και στις εθνικές εκλογές; Τι να πούμε εμείς στους Έλληνες σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης που θέλουν να νιώθουν την πατρίδα δίπλα τους;

Για όλους αυτούς τους λόγους, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και κάνοντας και λίγο χιούμορ -αν και η Νέα Δημοκρατία ως Κυβέρνηση εννοείται ότι σέβεται τους θεσμούς- και ακούγοντας τον συνάδελφο Βουλευτή πριν του Κομμουνιστικού Κόμματος να λέει ότι στο τέλος θα ψηφίζουμε με like, πιστεύω ότι οι πολίτες θα πατούσαν καρδούλες σε αυτό το νομοσχέδιο όχι απλό like, όποτε σας καλώ να το υπερψηφίσετε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Θα δώσω τώρα τον λόγο στη Δ' Αντιπρόεδρο της Βουλής, κ. Όλγα Γεροβασίλη.

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριοι Υπουργοί, απέδειξε η Κυβέρνηση άλλη μια φορά ότι αντιμετωπίζει κορυφαία ζητήματα, όπως είναι η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού, με ακραία ανευθυνότητα. Απέδειξε για μια φορά ακόμη ότι κουρελιάζει την κοινοβουλευτική διαδικασία, το Σύνταγμα, απλά και μόνο για να εξυπηρετήσει μικροκομματικές σκοπιμότητες.

Αυτά απέδειξε χθες η Κυβέρνηση με την αιφνιδιαστική τροπολογία για την επέκταση της επιστολικής ψήφου στις εθνικές εκλογές. Τι κατάφερε είναι το ερώτημα. Να τινάξει στον αέρα την όποια συναίνεση φαινόταν ότι μπορούσε να επιτευχθεί. Γιατί αυτό που έκανε χθες η κ. Κεραμέως δεν ήταν απλά η κατάθεση μιας τροπολογίας στη συζήτηση ενός νομοσχεδίου, ήταν η πλήρης αλλαγή περιεχομένου της συζήτησης αυτής της διαδικασίας, μια συζήτηση που με άλλους όρους έγινε στις επιτροπές, με άλλους όρους τοποθετήθηκαν αρχικά τα κόμματα, με άλλους όρους ξεκίνησε χθες στην Ολομέλεια και τελικά, προφανώς κατ' εντολή του κ. Μητσοτάκη, αποφάσισε και η Υπουργός να τα διαγράψει όλα αυτά και να μηδενίσει το κοντέρ όλης αυτής της διαδικασίας, όλης της συζήτησης στις επιτροπές. Αυτό έκανε η Κυβέρνηση, αλλά εμείς δεν είμαστε καθόλου διατεθειμένοι να παίξουμε με αυτούς τους όρους, και η Κυβέρνηση ας αναλάβει τις ευθύνες της.

Και μου κάνει εντύπωση, βεβαίως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι ακούω την κριτική από τους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας να μας ζητάνε και τα ρέστα, γιατί αντιδρούμε. Και μας λένε πόσο αυτονόητη ήταν αυτή η ρύθμιση. Με συγχωρείτε, δηλαδή τι δεν καταλαβαίνουμε; Αν ήταν τόσο αυτονόητη, τότε γιατί δεν έγινε αυτή η συζήτηση εξ αρχής; Θα το συζητούσαμε, θα βλέπαμε αν συμφωνούμε ή διαφωνούμε, εν πάση περιπτώσει, και το κάθε κόμμα θα τραβούσε την πορεία του.

Αντίθετα, η κυρία Υπουργός διαβεβαίωνε ότι το νομοσχέδιο αφορά αποκλειστικά τις ευρωεκλογές. Το διαβεβαίωνε μέχρι τότε;

Την Κυριακή διαβάσαμε τη συνέντευξή σας, κυρία Υπουργέ στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», προχθές 21 Ιανουαρίου. Ρωτά η δημοσιογράφος: «Είναι η εφαρμογή της επιστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές μια πρόβα για την καθιέρωση της στις εθνικές;» Και απαντάει η κυρία Υπουργός: «Η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία που συζητείται στη Βουλή, αφορά τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Για τις εθνικές εκλογές το θεσμικό πλαίσιο είναι εντελώς διαφορετικό».

Και την καταθέτω και στα Πρακτικά, την έχω εδώ την εν λόγω συνέντευξη.

(Στο σημείο αυτό ο η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Όλγα Γεροβασίλη καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα συνέντευξη, η οποία βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Τέτοια αναξιопιστία, δηλαδή, μέσα σε τρεις μέρες. Τι σχέση έχουν όλα αυτά με την καλή νομοθέτηση και πάνω απ' όλα με τον σεβασμό της κοινοβουλευτικής διαδικασίας;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι εμείς προσήλαμε σε αυτή τη συζήτηση με τη διάθεση συναίνεσης και συνεννόησης. Τοποθετήθηκαν θετικά επί της αρχής, Επιστολική ψήφος «να», κυρίως για τους απόδημους και είχαμε τις ενστάσεις μας, βεβαίως, τις οποίες και αναδείξαμε όλες. Αναδείξαμε ότι, σε αντίθεση με το Σύνταγμα, μετατρέπεται η επιστολική ψήφος από εξαίρεση σε κανόνα, ότι εισάγεται, δηλαδή, η γενίκευση της επιστολικής ψήφου που προβλέπεται για τους εκτός επικρατείας και στην επικράτεια οριζόντια.

Σας επιστημόναμε ότι, όπως αναφέρει η Επιστημονική Υπηρεσία, ανακύπτει ζήτημα με τον χρόνο της επιστολικής ψήφου, ότι οι πολίτες θα ψηφίσουν είκοσι πέντε μέρες πριν τη διεξαγωγή των εκλογών και στο μεσοδιάστημα μπορεί να έχουν έρθει τα πάνω κάτω εν τω μεταξύ. Έχουμε εμπειρίες από μεγάλες αλλαγές εξαιτίας γεγονότων, εξαιτίας προεκλογικών δηλώσεων κ.λπ.. Και στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, βεβαίως, θα μπορούσε να συμβαίνει αυτό.

Τονίσαμε ότι στην εποχή της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης, της ψηφιακής διακυβέρνησης, της ψηφιακής επανάστασης της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας και του κ. Πιερρακάκη στην προηγούμενη του θητεία, η επιστολική ψήφος είναι και θεσμικά προβληματική. Δεν διασφαλίζεται η συμβατότητα με τις επιταγές του Συντάγματος, με τις συστάσεις των διεθνών οργανισμών για αμεσότητα και μυστικότητα της ψήφου και μάλιστα, προβλέπεται στο νομοσχέδιο και η εξουσιοδότηση τρίτου προσώπου για την παραλαβή και αποστολή του φακέλου και ιδιωτικές εταιρείες για τη μεταφορά τους.

Με την τροπολογία, λοιπόν, χθες κατάφερε η Κυβέρνηση να εκτρέψει τη συζήτηση από τις ενστάσεις και να τη μετατρέψει σε μείζονα πολιτική αντιπαράθεση για άλλο ζήτημα, το οποίο δεν υπήρχε στην αρχή της συζήτησης αυτής.

Το γνώριζε η Κυβέρνηση τι θα συμβεί; Φυσικά και το γνώριζε. Ήξερε ότι θα υπάρχουν αντιδράσεις; Ήξερε. Τι αποφάσισε να μας πει; «Δεν καταλαβαίνουμε γιατί αντιδράτε». Και γνωρίζοντας, βεβαίως, πάνω απ' όλα ότι απαιτείται γι' αυτή την τροπολογία, γι' αυτή τη ρύθμιση ευρεία πλειοψηφία με διακόσιες ψήφους για να εφαρμοστεί στις επόμενες εκλογές, είδαν ότι περίπου διακόσιες τριάντα θα ήταν οι θετικές ψήφοι επί της αρχής και πίστεψαν ότι με κουτοπονηριές θα υπαρπάξουν και τη συναίνεσή μας άνευ ορίων.

Στην πραγματικότητα, όμως, τι έδειξε η Κυβέρνηση; Ότι δεν θέλει τη συναίνεση. Το γιατί δε τη θέλει, νομίζω ότι είναι πολύ μικροπολιτικό για να το αναλύσω, αλλά νομίζω ότι όλοι καταλαβαίνουμε. Και ότι το μόνο που θέλει είναι να παίξει μικροπολιτικά παιχνίδια εντυπώσεων στις πλάτες των Ελλήνων του εξωτερικού αλλά και του εσωτερικού πια.

Κι επειδή τόσες μέρες σαν επιχείρημα μας λέει ότι θέλει η Κυβέρνηση να αντιμετωπίσει την αποχή, να βάλω και μία άλλη διάσταση. Είναι αυτές οι μεθοδεύσεις τέτοιες που διογκώνουν την αποχή και κάνουν τους πολίτες να γυρίζουν την πλάτη στο πολιτικό σύστημα και στη δημοκρατία;

Τέτοιες πολιτικές πρακτικές είναι ακριβώς που οδηγούν το πολιτικό σύστημα στην απαξίωση και την αναξιοπιστία γιατί δημιουργούν στους πολίτες την αίσθηση ότι η πολιτική είναι ένα παιχνίδι που παίζεται χωρίς αρχές, χωρίς κανόνες, όπου όλα επιτρέπονται στον βωμό μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων, ακόμη και να γίνεται κουρέλι η κοινοβουλευτική διαδικασία, το Σύνταγμα και εν πάση περιπτώσει «δεν μας νοιάζει τι λέτε, διότι εμείς έχουμε 41% κ.λπ.».

Κι αντί να γίνονται ουσιαστικές συζητήσεις με επιχειρήματα, με διάθεση συναίνεσης για λύσεις σε υπαρκτά προβλήματα, καταλήγουμε τελικά πάλι σε άγονες αντιπαραθέσεις με ευθύνη της Κυβέρνησης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς θα μπορούσαμε να γυρίσουμε σε αυτόν τον διάλογο από εκεί όμως που είχαμε αρχίσει, δηλαδή να κάνει δεκτή η Κυβέρνηση την τροπολογία μας που εξασφαλίζει το δικαίωμα του εκλέγειν αλλά και του εκλέγεσθαι - που δεν διασφαλίζεται στους απόδημους που είναι και αίτημά τους- με τέσσερις εκλογικές περιφέρειες εξωτερικού όπου οι Απόδημοι θα εκλεγούν τους αντιπροσώπους τους, αλλά να κάνουν δεκτές και τις τροπολογίες μας για τον ηλεκτρονικό εκλογικό κατάλογο, τη διευκόλυνση άσκησης εκλογικού δικαιώματος για ανάπηρους συμπολίτες και το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Αν υποθέσουμε -που δεν το πιστεύω φυσικά- ότι αυτά θα γίνονταν δεκτά, θα μπαίναμε εξαρχής στον διάλογο με την ίδια συναινετική διάθεση. Όμως συναινέση σε απαράδεκτα και ανεύθυνα παιχνίδια με την κοινοβουλευτική διαδικασία και το Σύνταγμα, από εμάς προφανώς δεν θα βρει η Κυβέρνηση.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο έχει ο κ. Θεόδωρος Καραόγλου.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΑΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρία Υπουργέ, αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι, μιας και είναι η πρώτη μου ομιλία το 2024, θέλω μέσα από την καρδιά μου να ευχηθώ καλή χρονιά σε όλες και σε όλους με υγεία και ειρήνη και τις οικογένειές σας, αλλά και συναίνεση και ομοφωνία που χρειάζεται στα σημαντικά νομοσχέδια που συζητούμε, που μπορούν να συμβάλουν τα μέγιστα, ώστε η πατρίδα μας να προχωρά σταθερά, τολμηρά μπροστά.

Είναι σημαντικό και εξόχως συμβολικό ότι στη νέα κοινοβουλευτική περίοδο κάνουμε ποδαρικό με ένα νομοσχέδιο το οποίο θεσπίζει τον θεσμό της επιστολικής ψήφου, που ως νομοθετική πρωτοβουλία αφορά όλους τους Έλληνες, όπου κι αν αυτοί κατοικούν, ανεξαρτήτως αν βρίσκονται εντός ή εκτός Ελλάδας.

Το γεγονός ότι η επιστολική ψήφος εξασφάλισε επί της αρχής στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή ευρεία πλειοψηφία -βέβαια τώρα τα πράγματα άλλαξαν λίγο, ελπίζω να μείνουν εκεί και να μην έχουμε και άλλες αλλαγές- δεν ικανοποιεί μονάχα ένα ομόθυμο αίτημα της Ομογένειας, αλλά στέλνει ένα ηχηρό μήνυμα στην κοινωνία πως το πολιτικό προσωπικό της χώρας διαθέτει την ωριμότητα να προτάξει τη λογική απέναντι σε κάθε λογής μικροκομματικό και μικροπολιτικό τακτικισμό. Άλλωστε η μεταρρύθμιση αυτή δεν είναι μια δεξιά, αριστερή ή κεντρώα πρωτοβουλία, αλλά είναι ένα μέσο εμβάθυνσης της δημοκρατίας μας, την οποία αναγνωρίζουν και στηρίζουν επτά στους δέκα συμπολίτες μας, όπως αποτυπώνεται σε όλες τις μετρήσεις της κοινής γνώμης.

Αρα θα πρέπει να είμαστε περήφανοι, γιατί στη συμπλήρωση πενήντα χρόνων της σύγχρονης Μεταπολίτευσης, της σύγχρονης δημοκρατίας, η Ελλάδα κάνει ένα ποιοτικό άλμα δημοκρατίας. Διότι δεν χωρά καμμία αμφιβολία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το νομοσχέδιο που συζητούμε είναι μια ριζοσπαστική και προοδευτική τομή εκσυγχρονισμού, η οποία προφανώς δεν αλλοιώνει το εκλογικό αποτέλεσμα, όπως ισχυρίζονται όσοι αντιτάσσονται σε αυτήν, αλλά απεναντίας βελτιώνει την εκλογική διαδικασία, διευρύνει το εκλογικό σώμα, αυξάνει τη συμμετοχή, φέρνοντας τους πολίτες πιο κοντά στη συμμετοχή και το αναφαίρετο δικαίωμα της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος.

Και αυτό γιατί αίρουν όλα τα αντικειμενικά εμπόδια που στερούν από όλους έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν να ψηφίζουν από απόσταση στις προσεχείς ευρωεκλογές το κόμμα και τους

υποψηφίους της επιλογής τους.

Συν τοις άλλοις, είναι ένα ζήτημα ποιότητας της δημοκρατίας γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν νοείται η σύνθεση κανενός Κοινοβουλίου Εθνικού ή Ευρωπαϊκού να εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες, όπως τι καιρό θα κάνει την ημέρα των εκλογών, που θα βρισκόμαστε τη μέρα των εκλογών, τις δουλειές, τις σπουδές ή την οικονομική δυνατότητα της καθεμίας και του καθενός να μεταβεί στον τόπο όπου είναι εγγεγραμμένος και έχει δικαίωμα ψήφου.

Κάνω αυτή την επισήμανση, θέλοντας να καταδείξω ότι η εφαρμογή της επιστολικής ψήφου είναι επίκαιρη, όχι μόνο γιατί επιτρέπει την ουσιαστική συμμετοχή στις εκλογές των Ελλήνων του εξωτερικού αλλά και γιατί προσφέρει διέξοδο σε συμπολίτες μας με κινητικά προβλήματα, με προβλήματα υγείας ή σε συμπολίτες μας μεγαλύτερης ηλικίας.

Με λίγα λόγια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν χορηγούμε αυθαίρετα κανένα δικαίωμα ψήφου, όπως υποστηρίζουν ορισμένοι κακοπροαίρετα, αλλά διευκολύνουμε άσκηση του ήδη υπάρχοντος εκλογικού δικαιώματος.

Παράλληλα καταπολεμούμε την αποχή και εφαρμόζουμε αυξημένες δικλείδες ασφαλείας και διαφάνειας. Είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται εδώ και χρόνια με απόλυτη επιτυχία σε άλλες δημοκρατίες, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο την εκλογική διαδικασία πιο αντιπροσωπευτική.

Ως εκ τούτου, έχω θεμελιώδη αξία η ιστορική μεταρρύθμιση, για την οποία συζητούμε, να υπερψηφιστεί με τη μέγιστη δυνατή πλειοψηφία, γιατί έτσι ενδυναμώνουμε τη δημοκρατία μας και μαζί της την εμπιστοσύνη της κοινωνίας στην πολιτική.

Ωστόσο, ο εκσυγχρονισμός του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών μας δεν περνάει μονάχα μέσα από τη διασφάλιση των βασικών συνταγματικών αρχών, της αμεσότητας, της καθολικότητας και της μυστικότητας της ψήφου. Συνδέεται άμεσα και με την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, οι οποίοι εφεξής θα απεικονίζουν πληρέστερα το εκλογικό σώμα. Είναι μια διαδικασία που πρέπει να γίνει, ιδίως τη στιγμή που σε αυτούς εξακολουθούν να περιλαμβάνονται Έλληνες κάτοικοι του εξωτερικού που σήμερα δεν βρίσκονται στη ζωή κι αυτό γιατί ενώ ο θάνατός τους δηλώθηκε στον τόπο κατοικίας τους, όπου κι αν ήταν αυτοί -Γερμανία, Σουηδία, Αυστραλία, Αμερική και όπου ανθεί ο οικουμενικός ελληνικός λαός- εν τούτοις δεν δηλώθηκε στα δημοτολόγια που είναι εγγεγραμμένοι.

Κλείνοντας, καθώς αναφέρθηκα στον εκσυγχρονισμό του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών, θέλω να καταθέσω στο Σώμα τον προβληματισμό μου, που περισσότερο είναι αγωνία όσον αφορά το ζήτημα του σταυρού προτίμησης. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσωπική μου άποψη είναι ότι το μοντέλο αυτό δοκιμάστηκε και δεν προσφέρει καλή υπηρεσία στην πατρίδα.

Σέβομαι την άποψη ότι ως εκλογικό σύστημα, η λίστα περιγράφεται προνομιακή για τον εκάστοτε πολιτικό Αρχηγό. Ωστόσο, στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι συμβάλλει αποδεδειγμένα, από τον εκάστοτε Αρχηγό, Πρόεδρο κόμματος, η καλύτερη επιλογή υποψηφίων. Από τη στιγμή που και στις ευρωεκλογές καθιερώθηκε η σταυροδοσία, παρατηρούμε άτομα που δεν έχουν καμμία σχέση με την πολιτική και τα οποία απολαμβάνουν δημοσιότητας, γιατί μπορεί να ήταν πετυχημένοι καλλιτέχνες, αθλητές, γενικώς αναγνωρίσιμα πρόσωπα για τον άλφα ή βήτα λόγο, να εκπροσωπούν την πατρίδα μας στο υψηλότερο επίπεδο, δίχως να έχουν καμμία ουσιαστική γνώση των ευρωπαϊκών θεμάτων.

Η Ευρωβουλή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξέρουμε όλοι μας ότι δεν είναι αγωνιστικός χώρος, όπου με μια περίτεχνη κίνηση θα αποσπάσει την επιδοκιμασία. Ούτε ένα θέατρο, όπου με ένα καλό σενάριο κερδίζει το χειροκρότημα για τις ατάκες που λες. Αντίθετα απαιτεί πολιτικό αισθητήριο, προϋποθέτει βαθιές κι όχι επιδερμικές γνώσεις.

Δεν απαξιώνω κανέναν και καμμία. Θέτω όμως έναν εύλογο προβληματισμό, διότι στην ευρωθεατεία που ολοκληρώνεται τον προσεχή Ιούνιο, πέντε από τους συνολικά είκοσι ένα Ευρωβουλευτές μας, απασχόλησαν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τη δικαιοσύνη. Ένας στους τέσσερις Ευρωβουλευτές μας βρέθηκε στη φυλακή ή κινδύνευσε με φυλάκιση.

Στο ίδιο πλαίσιο ενδεχομένως, η χώρα θα μπορούσε να σπάσει

σε περιφέρειες, από τις οποίες θα εκλέγονται Ευρωβουλευτές μας. Ας το σκεφτούμε για το μέλλον. Γιατί η ενιαία περιφέρεια δεν προσφέρει καμμία τοπική εγγύτητα και μοιραία οι πολίτες στρέφονται προς εκείνους κι εκείνες που γνωρίζουν καλύτερα μέσα από την τηλεόραση, αφού δεν έχουν τη δυνατότητα να ακούσουν και να γνωρίσουν τα πρόσωπα που διαθέτουν την τεχνογνωσία, το κύρος, τη δυνατότητα να μας εκπροσωπήσουν επάξια στο υψηλότερο επίπεδο.

Μέσα από τη συγκεκριμένη επισήμανση, θέλω να καταδείξω την ανάγκη οι Ευρωβουλευτές μας να έχουν γνώση των ευρωπαϊκών θεμάτων και να μην αντιμετωπίζουν απλώς τις Βρυξέλλες ως εφελτήριο για την εθνική τους πολιτική καριέρα.

Με αυτές τις σκέψεις αλλά και τον προσωπικό προβληματισμό που κατέθεσα, σας καλώ όλες και όλους να υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο, γιατί για μένα το νομοσχέδιο αυτό είναι ένα ουσιαστικό ζήτημα εμβάθυνσης της δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Και εμείς ευχαριστούμε τον κ. Καράογλου.

Τον λόγο έχει ο κ. Μάρκος Καφούρος.

ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΦΟΥΡΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το σημερινό σχέδιο νόμου για την επιστολική ψήφο αποτελεί μια ιστορική μεταρρύθμιση, που βαθαίνει τη δημοκρατία μας και μάλιστα σε μια πολύ σημαντική χρονική περίοδο, καθώς φέτος γιορτάζουμε τα πενήντα χρόνια από την εγκαθίδρυση της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας.

Συγχρόνως αποτελεί συνεπή υλοποίηση των δεσμεύσεων της Κυβέρνησής μας τόσο προς τους απόδημους Έλληνες όσο και προς μεγάλες κοινωνικές ομάδες εντός της επικράτειας, που για διάφορους λόγους αδυνατούσαν να εκτελέσουν το κορυφαίο δικαίωμα της ψήφου, φέρνοντας πλέον σε ισότητα όλους τους πολίτες. Αναφέρομαι βεβαίως στους εποχιακούς εργαζόμενους, στους φοιτητές, στους ηλικιωμένους, στους ανάπηρους, στους μαθητές κατά την περίοδο των εξετάσεων και βεβαίως ακόμα και σε αυτούς τους εργαζόμενους που εργάζονται την ημέρα των εκλογών.

Το σημερινό νομοσχέδιο έρχεται ως φυσική συνέχεια του ν.5044/2023 για την άρση των περιορισμών στην ψήφο των εκλογών του εξωτερικού, το οποίο για συμβολικούς λόγους ήταν το πρώτο νομοσχέδιο που ψήφισε η Κυβέρνησή μας, αφού για εμάς στη Νέα Δημοκρατία η ψήφισή του αποτελεί ζήτημα σεβασμού των απανταχού της γης Ελλήνων, οι οποίοι αποτελούν και την ψυχή και τη φωνή της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διαβάζοντας κανείς τα πρακτικά των εργασιών της αρμόδιας Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στη συνεδρίαση των φορέων, θα διαπιστώσει ότι οι εκπρόσωποι της Ομογένειας που κλήθηκαν να καταθέσουν τις απόψεις τους για την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές και στα εθνικά δημοψηφίσματα συνεχάρησαν την Κυβέρνησή μας για τη νομοθετική αυτή πρωτοβουλία, επισημαίνοντας ότι η επιστολική ψήφος είναι θεμελιώδους αξίας στις σύγχρονες δημοκρατίες.

Γιατί; Διότι διευκολύνει την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και συνδένει ακόμα περισσότερο την Ομογένεια με τη χώρα, ενισχύοντας ακόμη περισσότερο τους δεσμούς των αποδήμων με τη μητέρα Ελλάδα.

Ήδη δε ομογενείς ζήτησαν να επεκταθεί η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές και μάλιστα ζήτησαν η Κυβέρνηση να θέσει χρονοδιάγραμμα για την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου από τις επόμενες κιόλας εθνικές εκλογές.

Σε μια τέτοια βαθιά δημοκρατική διαδικασία διαμορφώθηκαν δύο δεδομένα. Το πρώτο δεδομένο: Το αρχικό σχέδιο νόμου που προέβλεπε τη χρήση της επιστολικής ψήφου για τις επικείμενες ευρωεκλογές και για πιθανό εθνικό δημοψήφισμα είχε εξαρχή τη συντριπτική αποδοχή και συναίνεση των κομμάτων, αφού στην αρμόδια επιτροπή επί της αρχής είχαν ψηφίσει θετικά ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΠΑΣΟΚ. Επιφύλαξη είχαν δηλώσει οι ειδικοί αγορητές της Λύσης, των Σπαρτιατών, της Νέας Αριστεράς και της Πλεύσης και μόνον οι αγορητές του ΚΚΕ και της Νίκης είχαν ψηφίσει κατά.

Το δεύτερο δεδομένο: Έρχονται οι φορείς στη σχετική συζήτηση, και ιδιαίτερα της ομογένειας, και ζητούν την επέκταση της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές. Και όπως είναι φυσικό -και προς τιμήν της και ορθώς- η Υπουργός ανταποκρίνεται άμεσα, φέρνοντας τη σχετική τροπολογία για επέκταση της επιστολικής ψήφου στις εθνικές εκλογές μόνο για τους Έλληνες πολίτες που ζουν στο εξωτερικό.

Χωρίς κανέναν, όπως βλέπετε, προφανή λόγο ακολουθούν οι ασχήμιες που δυστυχώς είδαμε χθες στην αίθουσα της Ολομέλειας. Και εδώ αλήθεια διερωτώμεθα, πού έγκειται το παράδοξο; Αυτό της άμεσης ανταπόκρισης από μέρους της Υπουργού για την τροπολογία για την επέκταση της επιστολικής ψήφου των αποδήμων στις εθνικές εκλογές; Από πού προκύπτει η αντισυνταγματικότητα στο σχέδιο νόμου, που συλλήβδην η Αντιπολίτευση επικαλέστηκε;

Δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, της μείζονος και της ελάσσονος, όντως υπάρχει μια στρέβλωση και υπάρχει κι ένας τυχοδιωκτισμός, με του κεφαλαίο όπως αναφέρθηκε, και αυτό δυστυχώς δεν είναι άλλο παρά η υποκρισία με την οποία αντιμετωπίζετε τον Απόδημο Ελληνισμό, αφού η ευαισθησία σας για τους Έλληνες του εξωτερικού χρησιμοποιείται αλά καρτ, ανάλογα με το θεωρούμενο κάθε φορά πολιτικό όφελος της παράταξής σας.

Όσον αφορά την αξιολόγηση των χειρισμών της Κυβέρνησής μας και ειδικά της αρμόδιας Υπουργού για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, επιτρέψτε μου να αναφερθώ στην τοποθέτηση -και είναι παρών εδώ, στην Ολομέλεια- του συναδέλφου από την Πλεύση κ. Αλέξανδρου Καζαμία, ο οποίος με ειλικρίνεια και αντικειμενικότητα -και πάντα προς τιμήν του- ανέφερε ότι η Υπουργός σε όλη τη διάρκεια της διαβούλευσης ενημέρωνε τα κόμματα ενδελεχώς, έγκαιρα και έγκυρα, ακολουθώντας μια καλή νομοθετική πρακτική. Την περιέγραψε σχεδόν άψογη.

Αυτή είναι η αλήθεια και η πραγματικότητα, κύριε Καζαμία. Ακολουθήθηκε από την Υπουργό μια διαδικασία μακρά, διαφανής και δημοκρατική, από τις 28 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, ενσωματώνοντας τις προτάσεις των εκπροσώπων των κομμάτων και των κοινωνικών φορέων, μια διαδικασία που τιμά τη δημοκρατία μας αλλά και τους Έλληνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επί της ουσίας στο νομοσχέδιο επιτρέψτε μου να αναφερθώ στους βασικούς άξονες: στον εκσυγχρονισμό του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών. Εδώ να κάνουμε ιδιαίτερη μνεία για την δήλωση των υποψηφίων μέσω της ηλεκτρονικής πύλης υποψηφιοτήτων και βέβαια για την επαναφορά του κωλύματος για την ανακήρυξη των εν ενεργεία Βουλευτών, που ίσχυε μέχρι το 2019, και όπως θυμάστε πολύ καλά άρθηκε για συγκεκριμένα πρόσωπα από την τότε κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ.

Δεύτερον, στην καθιέρωση της δυνατότητας επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές και τα εθνικά δημοψηφίσματα και για τις εθνικές μόνο για τους ομογενείς, τρίτον στην εκκαθάριση των εκλογικών αποτελεσμάτων και τέταρτο και τελευταίο, στη διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των απόμων με αναπηρία αλλά και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στον αναπηρικό δρόμο.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το πλέον σημαντικό είναι ότι η όλη διαδικασία είναι απολύτως διασφαλισμένη, που αυτό είναι και το σημαντικό, με όλες τις δικλίδες ασφαλείας που υπαγορεύει ο ΟΑΣΕ. Και για λόγους ισονομίας απευθύνεται πλέον σε όλους τους Έλληνες και όχι σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Άλλωστε, η επιστολική ψήφος ήδη εφαρμόζεται στις περισσότερες πολιτείες της Αμερικής και προωθείται βεβαίως και στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μέτρο για την ενίσχυση της συμμετοχής στις εκλογικές διαδικασίες ειδικά των ειδικών κατηγοριών ψηφοφόρων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας, το παρόν νομοσχέδιο αποτελεί μια μεγάλη μεταρρύθμιση, που ενισχύει και βαθαίνει τη δημοκρατία μας, διασφαλίζοντας το δικαίωμα χιλιάδων συμπολιτών μας να έχουν πρόσβαση στο δικαίωμα του εκλέγειν. Οφείλουμε όλοι μας να δείξουμε την απαραίτητη ευαισθησία, ενσυναίσθηση και σεβασμό σε όλους αυτούς υπερψηφίζοντας το ση-

μερινό νομοσχέδιο.

Σας ευχαριστώ θερμά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Εμείς ευχαριστούμε.

Ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Δημήτριος Κουτσούμπας και οι υπο-

γράφοντες Βουλευτές κατέθεσαν αίτημα για διενέργεια ονομαστικής ψηφοφορίας επί της αρχής και επί των άρθρων 6, 8, 11, 13, 14 και 21 του παρόντος σχεδίου νόμου.

(Η προαναφερθείσα αίτηση ονομαστικής ψηφοφορίας καταχωρίζεται στα Πρακτικά και έχει ως εξής:

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Λεωφ. Ηρακλείου 145, 14231 ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ,
τηλ.: 2102592213, 2102592105, 2102592258, fax: 2102592155
e-mail: kke@parliament.gr
Γραφεία Βουλής: 2103708168, 2103708169, fax: 2103707410

23/1/2024

Προς τον Πρόεδρο
της Βουλής των Ελλήνων
κ. Κωνσταντίνο Τασούλα

Αθήνα, 23/01/2024

Οι υπογράφωντες ζητάμε, σύμφωνα με το άρθρο 72 του ΚτΒ, τη διενέργεια ονομαστικής ψηφοφορίας **επί της αρχής και επί των άρθρων 6, 8, 11, 13, 14 και 21** του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογών μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

ΟΙ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΑΜΠΑΤΙΕΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΓΚΙΟΚΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΑΓΚΑ ΒΙΒΗ

ΔΕΛΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΙΓΕΝΗ ΣΕΜΙΝΑ

ΕΞΑΡΧΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΚΑΝΕΛΛΗ ΛΙΑΝΑ

ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΚΑΤΣΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΚΟΜΝΗΝΑΚΑ ΜΑΡΙΑ

ΚΤΕΝΑ ΑΦΡΟΔΙΤΗ

ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΜΑΝΩΛΑΚΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΩ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΜΕΤΑΞΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΝΙΚΟΣ

ΠΑΦΙΛΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

ΣΤΟΛΤΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ

ΤΣΟΚΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Πλακιωτάκης): Τον λόγο τώρα έχει η Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας κ. Ζωή Κωνσταντοπούλου.

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Παρακολουθώντας τη συζήτηση που γίνεται σήμερα αισθάνομαι την ανάγκη να παρατηρήσω κάτι που νομίζω ότι και οι συμπολίτες μας παρατηρούν. Σαν να έχει ξεχαστεί τι αφορούν οι εκλογές. Σαν να έχει ξεχαστεί για ποιον λόγο γίνονται οι εκλογές.

Οι εκλογές δεν αφορούν το πολιτικό σύστημα και την επιβεβαίωσή του. Δεν γίνονται γι' αυτό ούτε πρέπει γι' αυτό να είναι σχεδιασμένες.

Οι εκλογές δεν αφορούν τα κόμματα και την αύξηση των ποσοστών τους. Οι εκλογές σε μια δημοκρατία είναι ο τρόπος με τον οποίο οι πολίτες διεκδικούν τη ζωή τους, το περιεχόμενο της ζωής τους, το περιεχόμενο της καθημερινότητάς τους, τα δικαιώματά τους.

Οι ευρωεκλογές, για τις οποίες ξεκίνησε η συζήτηση αυτή, μαζί με τα δημοψηφίσματα δεν αφορούν στενά τη διαμόρφωση συσχετισμών των πολιτικών ομάδων στο Ευρωκοινοβούλιο, αλλά αφορούν ή θα έπρεπε να αφορούν αυτό για το οποίο ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση, τουλάχιστον κατά τους ιδρυτικούς σκοπούς που διακηρύχθηκαν στο άρθρο 3, στο κοινό άρθρο 3 των ιδρυτικών συνθηκών. Και ποιοι είναι αυτοί οι σκοποί; Η ευημερία των λαών και των κοινωνιών, η ευημερία των ανθρώπων. Όταν, λοιπόν, συζητάμε για τις εκλογές και όταν συζητάμε για την εκλογική διαδικασία, δεν πρέπει να ξεχνάμε, αλλά αντίθετα οφείλουμε να φέρνουμε στο επίκεντρο τους πολίτες.

Διαβάζω από τον σημερινό Τύπο τα αποτελέσματα της έρευνας της EUROSTAT. Οι Έλληνες είναι από τους λιγότερο ικανοποιημένους με τη ζωή τους Ευρωπαίους. Μόνον 6,7% των συμπολιτών μας αισθάνεται ευχαριστημένο με τη ζωή του, ευτυχισμένοι ή έστω ικανοποιημένοι. Αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να συζητήσουμε σοβαρά. Αυτός είναι εξάλλου ο λόγος που ιδρύθηκε η Πλεύση Ελευθερίας, όχι για να γίνει ένα κόμμα σαν τα άλλα και να επιδιώκει αύξηση ποσοστών και αύξηση εδρών. Φυσικά, θέλουμε να μας δώσει ο κόσμος τη δύναμη να τον εκπροσωπήσουμε ακόμα πιο δυνατά. Αποδεικνύουμε εξάλλου με την παρουσία μας, με το περιεχόμενο της παρουσίας αυτής, με την ποιότητα της παρουσίας αυτής τι πρεσβεύει η Πλεύση Ελευθερίας. Αλλά ο σκοπός μας δεν είναι ο εαυτός μας. Ο σκοπός μας είναι οι πολίτες. Ο σκοπός μας είναι να έχουμε χαρούμενους συνανθρώπους, γυναίκες και άνδρες ανεξαρτήτως περαιτέρω χαρακτηριστικών, χωρίς διακρίσεις, με συμπερίληψη, με ανεκτικότητα, με συνύπαρξη.

Η δημοκρατία έχει περιεχόμενο και έχει ως περιεχόμενο τα δικαιώματα, έχει ως περιεχόμενο την ισότητα των ανθρώπων, έχει ως περιεχόμενο το σεβασμό στην αξία και στην αξιοπρέπεια κάθε προσώπου, κάθε ανθρώπου. Αυτό η Πλεύση Ελευθερίας δεν θα σταματήσει να το λέει και εγώ προσωπικά ως επικεφαλής της Πλεύσης Ελευθερίας δεν θα σταματήσω να μιλώ για τους ανθρώπους και όχι για τα κόμματα. Και αν ακούγεται οξύμωρο να τα λέω αυτά έχοντας πάρει την πρωτοβουλία, για να ιδρυθεί η Πλεύση Ελευθερίας ως κίνημα και κόμμα, θα πρέπει να υπογραμμίσω ότι στο παρόν πολιτικό σύστημα, έτσι όπως το Σύνταγμα το ορίζει, τα πολιτικά κόμματα είναι ο μόνος τρόπος συμμετοχής στις εκλογές, είναι ο μόνος τρόπος δηλαδή εκπροσώπησης των πολιτών μέσα από τη δημοκρατική διαδικασία. Την ίδια ώρα τα πολιτικά κόμματα είναι δυστυχώς παρωχημένοι μηχανισμοί γραφειοκρατίας και αυτό είναι κάτι που εμείς τουλάχιστον ούτε το παραγνωρίζουμε ούτε το ξεχνάμε και διεκδικούμε ένα άλλο περιεχόμενο δημοκρατίας. Μέχρι αυτό να συμβεί, εκείνο το οποίο διεκδικούμε είναι η ποιότητα του κοινοβουλευτικού λόγου και του κοινοβουλευτικού διαλόγου, είναι η πραγματική δυνατότητα δημοκρατικής εκπροσώπησης των πολιτών, είναι η ευθύτητα των πολιτικών δυνάμεων, η ειλικρίνεια τους στην τοποθέτησή τους, η εντιμότητα των τοποθετήσεων τους και το fair play σε μία πολιτική διαδικασία.

Ζούμε στη χώρα που το 50% των συμπολιτών μας κατά τις τελευταίες εκλογές δεν συμμετείχε στις εκλογικές διαδικασίες. Ζούμε στη χώρα όπου πάρα πολλοί συμπολίτες μας εκφράζουν έλλειμμα εμπιστοσύνης, απαξίωση ή αίσθημα μεγάλης ανασφάλ-

ειας σε σχέση με τη δημοκρατία και τις εκλογές. Είναι απολιτικοί εκείνοι που δεν συμμετέχουν; Εμείς λέμε «όχι». Λέμε ότι έχουν δικαιολογημένες ανησυχίες, δικαιολογημένη και βάσιμη καχυποψία και ότι είναι αποστολή και της πολιτείας και του πολιτικού συστήματος και της Βουλής να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στις δημοκρατικές λειτουργίες. Και αυτό γίνεται διά του υποδείγματος, διά του παραδείγματος και αυτό τουλάχιστον εμείς θα προσπαθήσουμε, θα επιμεινουμε, θα συνεχίσουμε να χτίζουμε. Είναι για εμάς στόχος να αλλάξουμε τα πράγματα στη χώρα μας, να ζήσουν οι πολίτες σε μια χώρα που τους γεμίζει υπερηφάνεια και χαρά και όχι απαξίωση και απογοήτευση, και αισθανόμαστε ακόμη και ως η μικρότερη Κοινοβουλευτική Ομάδα τεράστια ευθύνη απέναντι σε αυτόν το στόχο.

Ερχόμενη στο σύστημα ψηφοφορίας και συνολικά στο σύστημα διενέργειας των εκλογών που αποτέλεσε και αντικείμενο της συζήτησης, έχω να παρατηρήσω κάτι που είπα και επ' αφορμή της συζήτησης για το νομοσχέδιο για την επαγγελματική κατάρτιση. Είναι ώρα σε κεντρικούς τομείς, όπως είναι η παιδεία, όπως είναι οι δημοκρατικές διαδικασίες, να χτίσουμε -και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με συνανέσεις, συνεννοήσεις και αλληλοσεβασμό- ένα σύστημα συμμετοχής σταθερό, ένα σύστημα ψηφοφορίας στέρεο, κανόνες και διατάξεις που δεν αλλάζουν ευκαιριακά κάθε φορά ή λίγο πριν τις εκλογές, είτε αυτές είναι δημοτικές ή περιφερειακές είτε είναι εθνικές ή ευρωεκλογές, ένα σύστημα στο οποίο θα συμφωνήσουμε με ευρεία συναίνεση οι εκπρόσωποι των πολιτών, οι Βουλευτές, οι πολιτικές δυνάμεις, όπως εκπροσωπούνται στη Βουλή, ένα σύστημα αδιάβλητο -και η διαβλητότητα του συστήματος δεν εξαντλείται ούτε περιορίζεται ούτε συνδέεται αποκλειστικά με την επιστολική ψήφο, είναι κάτι πολύ ευρύτερο-, ένα σύστημα δημοκρατικό, ανοιχτό, διαφανές, διαυγές, προσβάσιμο σε όλους, ένα σύστημα με λίγα λόγια που θα προσκαλεί τους πολίτες στη συμμετοχή και δεν θα τους αποτρέπει από την συμμετοχή.

Για εμάς αρχή μας είναι αυτό που διακηρύξαμε, κυρία Υπουργέ, και στην προεκλογική περίοδο μεταξύ πρώτων και δεύτερων βουλευτικών εκλογών του 2023, να μην υπάρξει ούτε ένας συμπολίτης μας, ούτε ένας ούτε μία, που να θέλει να ψηφίσει και να μην μπορεί, είτε βρίσκεται στην επικράτεια, είτε βρίσκεται στην Ελλάδα, είτε βρίσκεται στο εξωτερικό. Να μην υπάρξει ούτε ένας ούτε μία αποκλεισμένος ή αποκλεισμένη από το δικαίωμα της ψήφου. Συνέβη αυτό στο παρελθόν. Είχαμε τις εκλογές του 2015 του Γενάρη που δεν ψήφισαν οι πιο νέοι ψηφοφόροι, αυτοί που μόλις είχαν κλείσει τα δεκαοκτώ. Είχαμε τις πρόσφατες εκλογές που δεν ψήφισαν πάρα πολλοί φοιτητές, αδυνάτωντας να ξαναφύγουν από τους τόπους των σπουδών τους εν μέσω εξεταστικής περιόδου. Δεν έγινε μάλιστα τότε σεβαστή ούτε η απαγόρευση διενέργειας εξετάσεων δύο μέρες πριν και δύο μέρες μετά τις εκλογές. Αποκλείστηκαν οι εποχικά εργαζόμενοι, για τους οποίους δεν υπήρχε δυνατότητα χρονική να δηλώσουν νέο τόπο ψηφοφορίας, ούτε και μπορούσαν να φύγουν από τον τόπο παροχής της εργασίας τους. Αποκλείονται πάρα πολύ συχνά -και είναι το επίκεντρο των πρωτοβουλιών που πήρατε σε σχέση με τους Έλληνες του εξωτερικού- αποκλείονται πάρα πολύ συχνά συμπολίτες μας από την ψήφο για λόγους οικονομικούς, επειδή δεν μπορούν να μεταβούν στην επικράτεια όπου ψηφίζουν, είτε κινούμενοι εντός της χώρας είτε ερχόμενοι από το εξωτερικό.

Είναι, λοιπόν, πολύ σημαντικό να μην υπάρχει ούτε ένας ούτε μία που θέλει να ασκήσει το εκλογικό δικαίωμα και εμποδίζεται; Είναι απόλυτα κορυφαία προτεραιότητα. Είναι ταυτόχρονα σημαντικό να μην υπάρξει ούτε μία ψήφος χαμένη; Ούτε μία ψήφος που δεν προσμετρήθηκε γιατί, ας πούμε, δεν ανοίχτηκε ο εκλογικός σάκος; Έχουμε δυστυχώς τέτοια παραδείγματα; Αλλά και ούτε μία ψήφος η οποία δεν προσμετράται λόγω ορίων εκπροσώπησης, όπως είναι το όριο του 3%; Είναι για μας σημαντικό. Το αναλογικό σύστημα εγγυάται την εκπροσώπηση των περισσότερων πολιτών και η Πλεύση Ελευθερίας θα συνεχίσει να επιμένει για την άρση του ορίου του 3%, που τελικά εξαιρεί την ψήφο κάποιων συμπολιτών μας, πολλών για την ακρίβεια. Στις ευρωεκλογές του 2019 έφτασαν να είναι περίπου 20 - 21%. Θα επιμένουμε, λοιπόν, στο να μετράει η ψήφος καθενός και κάθε καθεμιάς πραγματικά, στο να μην εξαιρείται κανείς αμέσως, εμμέσως, εντέ-

χνως ή ατέχνως από την εκλογική διαδικασία.

Με αυτή την έγνοια, κυρία Υπουργέ, μιλήσαμε και στη διαδικασία των Επιτροπών για την ανάγκη να υπάρχουν πολύ ευρύτερες...

Ελάτε, κύριε Τσιάρτα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΤΑΣ: Για εσάς έρχομαι!

ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ (Πρόεδρος της Πλεύσης Ελευθερίας): Το είδα.

Να υπάρχουν, λοιπόν, πολύ ευρύτερες δυνατότητες για τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας και υπό αυτήν την έννοια πρέπει να επανεξετασθούν και να εμπλουτισθούν οι διατάξεις σε σχέση με την επιστολική ψήφο ως προς την ψηφιακή επιβεβαίωση της ταυτότητας. Είναι μία διαδικασία που χρήζει περαιτέρω ενίσχυσης. Αλλά και οπωσδήποτε -το τονίσαμε και στη διαδικασία των επιτροπών και στη διαδικασία της Ολομέλειας με την τοποθέτηση του εισηγητή μας- οπωσδήποτε να μην αποκλεισθούν με εκκαθάριση από τους εκλογικούς καταλόγους ηλικιωμένοι συμπολίτες μας στην Ελλάδα και το εξωτερικό με το όριο των ογδόντα ετών, όπως ορίζει το νομοσχέδιο, γιατί θεωρούμε ότι θα προκληθούν άδικοι αποκλεισμοί και ανυπερέβλητα στη συνέχεια γραφειοκρατικά εμπόδια στην συμμετοχή των πιο ηλικιωμένων συμπολιτών μας.

Είναι σημαντική, βεβαίως, η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Είναι ένα χρόνιο ζήτημα που αποτελεί ζητούμενο δημοκρατίας. Είναι, όμως, σημαντικό και αυτή η εκκαθάριση να διαγράφει πρόσωπα που στην πραγματικότητα δεν βρίσκονται στη ζωή και δεν θα έπρεπε να είναι στους εκλογικούς καταλόγους και όχι ανθρώπους που για οποιονδήποτε λόγο, λόγω ηλικίας, παρόδοι χρόνου, μπορεί να μην έχουν λάβει σύνταξη ή υποβάλει φορολογική δήλωση, αλλά είναι απολύτως εν ζωή και χαίρονται και θα χαρούν να ασκήσουν το εκλογικό δικαίωμά τους.

Η επιστολική ψήφος για την Πλεύση Ελευθερίας είναι ένα δικαίωμα. Είναι ένα δικαίωμα που το Σύνταγμα προβλέπει. Είναι ένας τρόπος συμμετοχής στην εκλογική διαδικασία που σαφώς θα διευκολύνει συμπολίτες μας οι οποίοι με άλλον τρόπο δεν θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, όμως δεν πρέπει να γίνει αποκλειστικός τρόπος για ορισμένους συμπολίτες μας, γιατί αυτό θα αποτελέσει ανεπιτρεπτή διάκριση. Είναι σημαντικό -το είπα και χτες- η επιστολική ψήφος να είναι επιλογή και όχι επιβολή. Υπό αυτή την έννοια, η Πλεύση Ελευθερίας επιμένει ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να διατηρηθούν τα εκλογικά τμήματα εξωτερικού εκεί όπου ήδη έχουν λειτουργήσει σε πάρα πολλές διαδικασίες ευρωεκλογών και εκεί όπου έχουν ξεκινήσει να λειτουργούν με τις πρόσφατες προβλέψεις. Είναι, κυρία Υπουργέ, για εμάς ένα στοίχημα, στο οποίο θα επιμένουμε, το να ανταποκριθεί η πολιτεία στη δέσμευση στην οποία όλοι μαζί προβήκαμε το καλοκαίρι με την πρώτη νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης, την οποία θεωρούμε και ξέρουμε ότι προκαλέσαμε, δηλαδή την άρση των εμποδίων για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού.

Είναι σημαντικό να ανταποκριθεί η πολιτεία στην υποχρέωσή της να συγκροτήσει εκλογικά τμήματα εξωτερικού σε όλα τα προξενεία, όπως αυτό προβλέπεται στις οικείες διατάξεις, και να επιδιώξει τη μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια συμμετοχής σε ζωντανή εκλογική διαδικασία των συμπολιτών μας και παράλληλα βεβαίως για εκείνους τους συμπολίτες μας που και πάλι θα είναι μακρινές οι αποστάσεις και δυσχερής η πρόσβαση να εγκαθιδρύσει την επιστολική ψήφο. Οι Έλληνες της Διασποράς το ζητούν. Ταυτόχρονα, όμως, ζητούν να μην καταργηθούν δικαιώματα και προβάσεις τις οποίες μέχρι τώρα είχαν. Και σε αυτό εμείς επιμένουμε: Όχι στην κατάργηση της ζωντανής ψηφοφορίας.

Είχε άλλωστε σημασία, κατά τη γνώμη μας, η ακρόαση των φορέων, γιατί εκεί ακούσαμε εκπροσώπους κοινοτήτων, όπως είναι οι Έλληνες της Γερμανίας, να λένε «εμείς είμαστε εξοικειωμένοι στην επιστολική ψήφο». Και αναλογιστήκαμε και τις περιπτώσεις συμπολιτών μας που ζουν σε χώρες όπως η Γαλλία, που δεν έχουν την επιστολική ψήφο και δεν είναι εξοικειωμένοι σε αυτήν τη διαδικασία, όμως ψήφισαν όλα αυτά τα χρόνια στο προξενείο.

Στο ερώτημα «ναι ή όχι» κάθε φορά, η δική μας απάντηση θα είναι πάντα υπέρ του δικαιώματος και του δικαιώματος της επιστολικής ψήφου και του δικαιώματος της ζωντανής ψήφου. Άρα πάντοτε το κριτήριο μας θα είναι να μην καταργούνται δικαιώ-

ματα, θα είναι να υπάρχουν μεγαλύτερες προσβάσεις.

Τώρα, σε σχέση με τη διαδικασία επιστολικής ψήφου στο εσωτερικό ως προς τις επερχόμενες ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, η Πλεύση Ελευθερίας σας είπε -και σας το είπα και εγώ προσωπικά, ήμουν η μόνη πολιτική Αρχηγός που συμμετείχα και στη διαδικασία των επιτροπών- ότι τη στηρίζουμε αυτή την επιλογή και για το εσωτερικό. Θα τη στηρίζουμε και για τις εθνικές εκλογές, όχι όμως με αυτή τη διαδικασία. Θα έρθω σε αυτό στη συνέχεια. Τη στηρίζουμε, λοιπόν, την επιστολική ψήφο και για το εσωτερικό.

Όμως, δεν παραιτούμαστε από την αξίωση να προβλέψει η πολιτεία διαδικασίες κατάρτισης εκλογικών καταλόγων και δημιουργίας εκλογικών τμημάτων εσωτερικού, ειδικών εκλογικών καταλόγων για τους φοιτητές, για τους εποχικά εργαζόμενους, για τους εργαζόμενους, όπως είπατε, σε τομείς που δεν θα επιτρέψουν την εργασία τους εκείνη την ημέρα. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορούν να το ξέρουν τόσο νωρίς, όσο επιβάλλει η διαδικασία της επιστολικής ψήφου και πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα της φυσικής συμμετοχής στις εκλογές.

Η άποψή μας είναι ότι τα ζητήματα των εκλογικών διαδικασιών, πρέπει να λύνονται και να συζητούνται με σύνεση, με νηφαλιότητα, με υπευθυνότητα, να διαπιστώνουμε το πρόβλημα, να προτείνουμε τη λύση, να την υιοθετούμε. Εμείς, το πρόβλημα αυτό σε σχέση με τους φοιτητές και με τους εποχικά εργαζόμενους, το επισημάναμε ήδη από τον Ιούνιο, το επαναφέραμε τον Ιούλιο και το επαναλαμβάνουμε σε πλείστες παρεμβάσεις εντός Βουλής.

Δεν λύνεται αυτό το θέμα με την επιστολική ψήφο. Αντίθετα, τελικά υποχρεώνονται οι άνθρωποι αυτοί στο να επιλέξουν μια μορφή ψηφοφορίας, ενώ μπορεί να επιδιώκουν να θέλουν και να δικαιούνται να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία. Έχουμε την άποψη ότι όταν υπάρχει βούληση, υπάρχει και τρόπος. Βλέπω τον κ. Καζαμία και λέει, «where there is a will there is a way». Όπως υπήρξε τρόπος στη διαδικασία της πανδημίας να δηλώνει ο πολίτης ότι την επόμενη ή την μεθεπόμενη μέρα θα εμβολιαστεί σε άλλη περιφέρεια και αυτό να πραγματοποιείται με ακαριαία κατάρτιση καταλόγων εμβολιασμού και εξατομικευμένη καταλογογράφηση των ανθρώπων, δεν μπορεί να μην είναι δυνατή μια αντίστοιχη διαδικασία για την κατάρτιση εκλογικών καταλόγων εσωτερικού και εξωτερικού, βεβαίως. Όμως, τουλάχιστον ως προς το εσωτερικό, εμείς δεν παραιτούμαστε από αυτή την αξίωση.

Ζητήσαμε στο πλαίσιο της συζήτησης στην επιτροπή, να κληθούν περισσότεροι φοιτητές. Υπήρξε μια άρνηση από τον Πρόεδρο της Επιτροπής κ. Τσαβδαρίδη, γιατί δεν ήθελε να έρθουν εκπρόσωποι είκοσι τεσσάρων συλλόγων. Ήταν πολλοί είκοσι τέσσερις φοιτητές και έτσι ακούσαμε την πρόεδρο των φοιτητών της Φιλοσοφικής που είπε ότι ανησυχούμε μην μας ασκηθούν πιέσεις από τα περιβάλλοντά μας και τον πρόεδρο των φοιτητών του Δημοκριτείου Κομοτηνής που είπε ότι είναι ευπρόσδεκτη η ρύθμιση. Πρέπει να τα ακούσουμε και τα δύο. Θα ήταν χρήσιμο να ακούσουμε περισσότερους φοιτητές και εκπροσώπους φοιτητών.

Θα ήταν χρήσιμο να ακούσουμε, όπως ζητήσαμε, τους εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών που ασχολούνται, είναι αρμόδιοι με τη διενέργεια των εκλογών. Διότι, η δική μας εμπειρία λέει ότι την ημέρα των εκλογών, δεν υπάρχει πρόσωπο να κατατοπίσει τους εκπροσώπους των κομμάτων για την συλλογή και διαλογή των αποτελεσμάτων. Η δική μας εμπειρία λέει -και θα έρθει αργότερα σε αυτό- ότι δεν υπάρχει, δυστυχώς, επαρκώς εγγυημένη διαδικασία ακεραιότητας της εκλογικής διαδικασίας, ταυτοποίησης των αποτελεσμάτων και εγκυρότητας όλου του εγχειρήματος κάθε φορά.

Προτείνουμε, επίσης, να έρθουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών, αρμόδιοι για τα προξενεία, για να εκθέσουν τις δυσκολίες που ενδεχομένως υπάρχουν στο να οργανωθούν οι διαδικασίες για τα προξενεία μεσοπρόθεσμα ή βραχυπρόθεσμα και να συζητήσουμε εάν αυτό μπορεί να γίνει μακροπρόθεσμα. Το απέρριψε και αυτό ο πρόεδρος της επιτροπής, χωρίς να εκθέσει κάποιο σοβαρό λόγο.

Ζητήσαμε να έρθουν εκπρόσωποι του ΕΟΔΥ για να μας εξηγήσουν τη διαδικασία της ψηφιακής ενεργοποίησης καταλόγων

εξατομικευμένων και αυτό απορρίφθηκε.

Όμως, όλα αυτά, κυρία Υπουργέ, είναι προτάσεις για το μέλλον. Διότι, εμείς θέλουμε και να βελτιωθεί και να στερεωθεί η εκλογική διαδικασία και να υπάρξουν εγγυήσεις πραγματικής διαφάνειας, πραγματικής διαύγειας του συστήματος των εκλογών και πραγματικής εγκυρότητας κάθε διαδικασίας, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία -η δικαιολογημένη αμφιβολία που υπάρχει σε πάρα πολλούς συμπολίτες μας- για το αν η ψήφος τους θα προσμετρηθεί τελικά ή όχι.

Θα πάρω ένα λεπτό από την ομιλία μου για να σας αναφέρω αυτό που νομίζω ότι πρέπει να το συνομολογήσουμε, δηλαδή ότι η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων και η εγκυρότητα της διαδικασίας δεν είναι ζήτημα επιστολικής ψήφου. Η εγκυρότητα της διαδικασίας και η απαλοιφή κάθε ενδεχομένου νοθείας, είναι συνολικό ζήτημα εγγυήσεων της εκλογικής διαδικασίας.

Η Πλεύση Ελευθερίας, είναι το μόνο κοινοβουλευτικό κόμμα που επιχείρησε το 2019 επανακαταμέτρηση των ψήφων και τα αποτελέσματα ήταν οδυνηρά. Πρώτον, διότι σε μειοψηφία των εκλογικών τμημάτων επιβεβαιώθηκε το ανακοινωμένο αποτέλεσμα με αυτό που έβγαине από την επανακαταμέτρηση. Δεύτερον, διότι δεν καταφέραμε να ολοκληρώσουμε την επανακαταμέτρηση, γιατί διακόπηκε και προσφύγαμε στη δικαιοσύνη και εκκρεμεί αυτό. Τρίτον, διότι ήρθαμε αντιμέτωποι με φαινόμενα, όπως εκλογικός σάκος που δεν είχε ανοιχτεί, αλλά ανακοινώθηκαν αποτελέσματα. Τέταρον, γιατί στην προσπάθειά μας μετά την επανακαταμέτρηση να πάρουμε έστω τα τηλεγραφήματα των εκπροσώπων της δικαστικής αρχής και τα πρωτόκολλα, τα υποδείγματα, που απέστειλαν, διαπιστώσαμε ότι για πάρα πολλά εκλογικά τμήματα δεν υπήρχαν ούτε στο πρωτοδικείο, ούτε στο Υπουργείο Εσωτερικών, ούτε στις περιφέρειες.

Μάλιστα, υπήρξαν και περιφερειακοί άρχοντες που αρνήθηκαν να μας στείλουν στοιχεία. Μάλλον όχι περιφερειακοί άρχοντες. Ένας υπήρξε που αρνήθηκε να μας στείλει οποιοδήποτε στοιχείο. Ήταν ο διαβόητος κ. Αγοραστός, που ευτυχώς πλέον δεν είναι εκεί που ήταν.

Με αυτά τα δεδομένα είναι απολύτως επιβεβλημένο να συζητηθούν και να θεσμοθετηθούν διαδικασίες διαφάνειας, εξακρίβωσης, εγκυρότητας της καταμέτρησης των ψήφων και ως προς αυτά η Πλεύση Ελευθερίας δεν θα σταματήσει στη σημερινή συζήτηση.

Αυτούς τους εκπροσώπους που δεν εκλήθησαν, όπως οι εκπρόσωποι της «SINGULARLOGIC» που προτείναμε να κληθούν και αυτοί στην επιτροπή, τους εκπροσώπους αυτούς που δεν εκλήθησαν εμείς θα ζητήσουμε μαζί και με άλλους φορείς να τους καλέσει η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, γιατί η διαδικασία των εκλογών είναι ζήτημα θεσμών και διαφάνειας, είναι ζήτημα διαφάνειας στη λειτουργία των θεσμών.

Κυρία Υπουργέ και κύριε Αναπληρωτή, για τα άτομα με αναπηρία, για ηλικιωμένους, για ανθρώπους οι οποίοι για οικονομικούς λόγους εμποδίζονται, οι συμπολίτες μας στο εξωτερικό είναι υποχρεωμένη η πολιτεία να παρέχει όλους τους τρόπους και τις προσβάσεις συμμετοχής, φυσικής συμμετοχής, και παράλληλα είναι ευπρόσδεκτο να τους διευκολύνει με την επιστολική ψήφο.

Εμείς αυτό το στηρίζουμε, θα συνεχίσουμε να το στηρίζουμε και θα συνεχίσουμε να πιέζουμε προς την κατεύθυνση του να υπάρξουν περισσότερες εγγυήσεις για την επιστολική ψήφο.

Ταυτόχρονα, διαπιστώνοντας από το σύστημα όλο το οποίο περιγράφει το σχέδιο νόμου και όλη την ανάλυση του πώς αυτό θα εκτυλιχθεί, τον ρόλο που θα παίξουν οι υπηρεσίες ταχυμεταφορών, νομίζω ότι πρέπει να είναι κοινός τόπος ότι θα πρέπει να επανεξετασθεί η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών ταχυμεταφορών και η κατάργηση των υπηρεσιών ΕΛΤΑ σε πάρα πολλές περιφέρειες της χώρας. Είναι σημαντικό να υπάρξει εθνικός φορέας ταχυμεταφορών και είναι σημαντικό ένας εθνικός τέτοιος φορέας και όχι μια ιδιωτική εταιρεία ή πολλές να αναλάβουν αυτή την πολύ υψηλή αποστολή που έχει να κάνει με την επιστολική ψήφο.

Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό μέχρι να συμβεί κάτι τέτοιο και τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα για τις ευρωεκλογές που είναι εν όψει να υπάρξουν εγγυήσεις για την ταυτοπροσωπία και την εξακρίβωση και εγγυήσεις σε σχέση και με εκείνους που εξακριβώνουν

τόσο την παράδοση του φακέλου προς τον εκλογέα όσο και την παραλαβή του.

Έρχομαι στα ζητήματα που εκφράστηκαν ως ανησυχίες και έχουν να κάνουν με παραβιάσεις σε σχέση με την εκλογική νομοθεσία. Το καταθέσαμε και στην επιτροπή. Το επαναλαμβάνουμε και τώρα.

Στα άρθρα 161, 162, 163, 164 του Ποινικού Κώδικα προβλέπονται τα αδικήματα σε σχέση με τις εκλογές, αλλά δυστυχώς προβλέπονται ως ελαφρά πλημμελήματα ή και πταίσματα. Τιμωρείται με φυλάκιση όποιος με βία ή απειλή βίας ή με κατάχρηση μιας εργασιακής ή οικονομικής σχέσης εξάρτησης παρεμποδίζει εκλογέα να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα ή επιβάλλει την ενάσκησή του υπέρ ή κατά ορισμένου υποψηφίου.

Δεν μπορεί να είναι ένα ελαφρύ πλημμέλημα. Εξαπάτηση εκλογών με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή πταίσμα, παραβίαση της μυστικότητας της ψηφοφορίας με φυλάκιση έως ένα έτος ή χρηματική ποινή, νόθευση εκλογής με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή. Αν τα θεωρούμε αυτά σοβαρά και αν θεωρούμε την εκλογική διαδικασία σοβαρή και ιερή, δεν μπορεί η παραποίηση είτε του αποτελέσματος είτε η φολκιδευσή της βούλησης του εκλογέα να θεωρείται ένα ελαφρύ πλημμέλημα ή ένα πταίσμα. Αυτό είναι που εκπέμπει και ποια είναι η διάθεση σε σχέση με την εγκυρότητα των εκλογών.

Έρχομαι τώρα για να ολοκληρώσω στο ζήτημα του πώς τοποθετούμαστε σε σχέση με την τροπολογία, κυρία Υπουργέ, που φέρατε, με την οποία ουσιαστικά προτείνετε τη μετατόπιση της συζήτησης που έγινε για τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα στις εθνικές εκλογές.

Θέλω και πάλι να πάρω μια θέση καθαρή. Εμείς όταν θα έρθει νομοσχέδιο για τις εθνικές εκλογές, εκλογικός νόμος δηλαδή, θα ψηφίσουμε και πάλι θετικά στη δυνατότητα της επιστολικής ψήφου για τους συμπολίτες μας στο εξωτερικό. Θεωρούμε ότι είναι ένα δικαίωμα και δεν θα συμβάλλουμε σίγουρα εμείς στο να αμφισβητείται το δικαίωμα αυτό ή να θεωρείτε αντισυνταγματικό.

Όμως, η συζήτηση αυτή σε αυτό το πλαίσιο δεν μπορεί να γίνει και σας καλώ αντί να επιμένετε σε μια ψηφοφορία, η οποία ήδη έχει αποτυπωθεί πώς θα εξελιχθεί, να αναλάβετε την πρωτοβουλία της απόσυρσης αυτής της τροπολογίας και της επανακατάθεσης μετά τις ευρωεκλογές με την εμπειρία των ευρωεκλογών, με τα διδάγματα, με τα θετικά και τα αρνητικά που όλοι θα αποτιμήσουμε. Της επανακατάθεσης, λοιπόν, ενός σχεδίου νόμου για την επιστολική ψήφο, στο οποίο ήδη σας λέω και το επαναλαμβάνω -το είπα και χθες- ότι θα είμαστε θετικοί επιμένοντας πάντοτε σε όλες τις παραμέτρους για τις οποίες επιμέναμε και στη συζήτηση αυτή.

Σε αυτή τη συζήτηση θα ήταν λάθος να προχωρήσουμε σε τέτοιου είδους νομοθέτηση, γιατί δεν είναι προετοιμασμένη καν αυτή η ρύθμιση. Είναι προσαρμοσμένη σε μια συζήτηση που έγινε γύρω από τον αποκλεισμό αυτής της περίπτωσης. Αποκλείει το ίδιο το νομοσχέδιο τις εθνικές εκλογές. Δεν έχει γίνει διαβούλευση επαρκής καθόλου με τους πολίτες και ελάχιστη εντός της διαδικασίας της Ολομέλειας με τα κόμματα.

Δεν λαμβάνει υπ' όψιν -και αυτό το θεωρώ πολύ σοβαρό- την ιδιαιτερότητα που αποτελεί ίσως και μια πρωτοτυπία της Ελλάδας ότι σχεδόν ποτέ δεν υπάρχει δήλη ημέρα για τις εθνικές εκλογές, αφού αυτές προκηρύσσονται από τις κυβερνήσεις και υπήρξαν, μάλιστα, και πρωθυπουργοί που αυτό το θεώρησαν προνομιακό πρωθυπουργικό. Δεν υπάρχει δήλη ημέρα γύρω από την οποία να οργανωθεί αυτό το σύστημα προθεσμών και, από την άλλη, σε σχέση με τους συμπολίτες μας του εξωτερικού είναι σημαντικό να ακούσουμε και τους Έλληνες της διασποράς και να λειτουργήσει η Επιτροπή των Ελλήνων της Διασποράς και να συγκροτηθεί και να επαναλειτουργήσει μετά από πολλά χρόνια το Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού.

Κυρία Υπουργέ, εγώ θα ήθελα να πω καθαρά το εξής γιατί έτσι το αισθάνομαι. Ήταν και το πνεύμα της συζήτησης που κάναμε την περασμένη Πέμπτη στο επίπεδο της παιδείας. Δεν θα ηττηθείτε αποσύροντας αυτή την τροπολογία και από πλευράς της Πλεύσης Ελευθερίας δεν θα πούμε «ηττήθηκε και την απέσυρε» ούτε πρέπει να υπάρξει μια τέτοια ψυχολογία στην Αντιπολί-

τευση. Δεν πρέπει να γίνει. Η εξεύρεση συναίνεσεων για τόσο σοβαρά ζητήματα δεν πρέπει να γίνει πεδίο ούτε χαιρεκακίας ούτε, αν θέλετε, μικρόψυχων πανηγυρισμών.

Αντίθετα, θα είναι μία στάση υπεύθυνη. Η αρχική προσέγγιση ότι θα μπορούσε να εξασφαλιστεί συναίνεση τόσο ευρεία έχει προσκροσσει στην ίδια τη συζήτηση και νομίζω ότι είναι πολύ πιο σημαντικό να δεσμευτούμε όλοι ειλικρινά- η Πλεύση Ελευθερίας αυτά που έλεγε και τον Ιούλιο, αυτά λέει και σήμερα- ότι θα συζητήσουμε σοβαρά την εγγύηση ενός ακόμη δικαιώματος, που είναι το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου για τους απόδημους, με όρους, σε χρόνο όχι μακρό στις ελληνικές καλένδες, αλλά άμεσο μετά τις ευρωεκλογές, αξιοποιώντας τα διδάγματα και την εμπειρία τους, ούτως ώστε αυτό το δικαίωμα να γίνει πράξη. Εμείς αυτό το υπόδειγμα θέλουμε να χτίσουμε.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ**)

Εννοώ απόλυτα ό,τι έχω πει και για τον τρόπο που μας έχετε ενημερώσει και για τα τρία νομοσχέδια που μας ενημερώσατε και για τη σημασία αυτού του υποδείγματος, του παραδείγματος, του κοινοβουλευτικού διαλόγου και της ανταλλαγής και θα είμαστε πρωτοεργάτες της οικοδόμησης αυτής της συναίνεσης, η οποία συναίνεση προϋποθέτει -και το απευθύνω σε όλες και όλους τους Βουλευτές της Αίθουσας- την οικοδόμηση μέτρων εμπιστοσύνης.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Πλεύσης Ελευθερίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ): Ευχαριστούμε.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Δημήτριος Κούβελας, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

Ορίστε, κύριε Κούβελα, έχετε τον λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, χωρίς αμφιβολία συζητούμε ένα εμβληματικό -ιστορικό θα έλεγα- νομοσχέδιο που εισάγει το Υπουργείο Εσωτερικών, αναδεικνύοντας τη γνησιότητα των μεταρρυθμιστικών προθέσεων της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη. Θυμίζω ότι ξεκινήσαμε αυτή την κοινοβουλευτική περίοδο με την άρση κάθε νομικού περιορισμού για τη συμμετοχή των αποδήμων συμπατριωτών μας στις εκλογές. Τώρα, με πρωτοβουλία της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, προχωρούμε στην καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, επιδιώκοντας να ενδυναμώσουμε ακόμη περισσότερο τη δυνατότητα συμμετοχής στην κορυφαία δημοκρατική διαδικασία, δίνοντας τη δυνατότητα στους Έλληνες πολίτες να ψηφίσουν από μακριά στις επερχόμενες ευρωεκλογές. Είναι μία ιστορική, γενναία τομή και έτσι η δημοκρατία μας εκσυγχρονίζεται, εξελίσσεται, εμπλουτίζεται.

Ειδικά τους Έλληνες της διασποράς εμείς στη Νέα Δημοκρατία δεν τους θεωρήσαμε ποτέ -όπως έκαναν άλλες πτέρυγες της Εθνικής Αντιποσωπείας- Έλληνες πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Έχουν τον απεριόριστο σεβασμό μας και επιδιώκουμε να τους διευκολύνουμε να ασκήσουν το εκλογικό, συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμά τους, με κάθε τρόπο. Το ίδιο εισάγουμε και για κάθε πολίτη εντός επικράτειας, που για οποιονδήποτε λόγο αντιμετωπίζει κάποια πρακτική δυσκολία να προσέλθει στην Κυριακή των ευρωεκλογών στη δική κάλπη.

Προτάθηκε στις συνεδριάσεις της επιτροπής από κόμματα της Αντιπολίτευσης να βάλουμε κάποιους περιορισμούς, όσον αφορά τους συμπολίτες μας που θα ψηφίσουν εδώ στην Ελλάδα. Γιατί, όμως, να απαρτιθούμε περιοριστικά κατηγορίες συμπολιτών μας που θα έχουν το δικαίωμα στην επιστολική ψήφο; Δεν συμφωνείτε πως θα καταλήξουμε να δημιουργήσουμε σύγχυση και τελικά περισσότερα προβλήματα και δυσκολίες από αυτά που πάμε να λύσουμε και να ξεπεράσουμε; Θυμίζω πως συνταγματική υποχρέωσή μας είναι να διευκολύνουμε την αχώλυτη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων πολιτών.

Η θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου, λοιπόν, αίρει όποια πρακτικά εμπόδια γνωρίζουμε μέχρι σήμερα. Διευκολύνει όποιον το θέλει, χωρίς διακρίσεις. Σας αναφέρω ενδεικτικά το πιο απλό παράδειγμα, νομίζω είναι εύκολο στον καθένα να το καταλάβει, από την πόλη μου τη Θεσσαλονίκη. Την περίοδο από το Πάσχα μέχρι και το φθινόπωρο, είναι χιλιάδες οι συμπολίτες μου -κυρίως

νέοι- οι οποίοι φεύγουν για τη Χαλκιδική, τα νησιά ή άλλες περιοχές της Ελλάδας για να δουλέψουν στον τουρισμό, να δουλέψουν εποχικά. Όλοι αυτοί θα ήταν πρακτικά πολύ δύσκολο, μάλλον αδύνατο θα έλεγα και αξεπέραστο, να καταφέρουν να βρεθούν την Κυριακή των εκλογών στο εκλογικό κέντρο όπου ψηφίζουν. Όμως και πολλοί άλλοι συμπολίτες μας, για διάφορους λόγους, όπως για λόγους υγείας, για επαγγελματικούς λόγους, μαθητές της Γ' λυκείου -οι οποίοι βρίσκονται εν μέσω εξετάσεων πανελλαδικών- το πιθανότερο θα δυσκολευτούν να προσέλθουν στην κάλπη.

Δεν ανακαλύπτουμε την Αμερική, ούτε επιχειρούμε να πειραματιστούμε. Εισάγουμε το θεσμικό εργαλείο της επιστολικής ψήφου, σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές, με εγγύα ασφάλειας και διαφάνειας της διαδικασίας που έχουν δοκιμαστεί και εφαρμόζονται επί χρόνια σε πολλές σύγχρονες ευρωπαϊκές δημοκρατίες.

Όλοι συμφωνούμε στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και τη διευκόλυνσή τους μέσω της επιστολικής ψήφου. Αυτό είναι μείζονος σημασίας. Αυτό δεν ζητούσατε άλλωστε -ιδίως εσείς, κυρίες και κύριοι Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ- στις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις;

Μάλιστα, στις συνεδριάσεις της αρμόδιας επιτροπής έγινε ανοιχτός διάλογος, τόσο με την Υπουργό, αλλά και τον Υφυπουργό, καθώς και ανάμεσα στα κόμματα και η βούληση για αξιοποίηση και υιοθέτηση όσων περισσότερων προτάσεων από κόμματα και φορείς αποδεικνύεται από την ενσωμάτωσή τους στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο. Συμβαίνει, λοιπόν.

Όσο για τις κατηγορίες από μέρος της Αντιπολίτευσης, περί δήθεν αντισυνταγματικότητας -παραβίασης, δηλαδή, συνταγματικών αρχών με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο- νομίζω ότι αναδείχθηκε ξεκάθαρα πως πρόκειται για μικροπολιτικές δικαιολογίες από τους μόνιμους «αντιρρησίες». Είναι ξεκάθαρο ότι η επιστολική ψήφος μετουσιώνει στην πράξη τη συνταγματική επιταγή της καθολικότητας της ψήφου. Έτσι, λοιπόν, δεν εκχωρούμε κανένα νέο δικαίωμα σε αυτόν που δεν το έχει. Απλά διευκολύνουμε -όπως ανέφερα προηγουμένως- αυτούς που θα δυσκολευτούν να βρεθούν στο εκλογικό τους κέντρο για να ψηφίσουν την ημέρα των εκλογών.

Να θυμίσω ακόμη πόσο περήφανοι νιώσαμε το περασμένο καλοκαίρι όταν συναντήσαμε παραβάν στην είσοδο των εκλογικών κέντρων, εκεί στο ισόγειο, για να διευκολύνουμε συμπολίτες μας με αναπηρία ή κινητική δυσκολία, να ψηφίσουν, χωρίς να χρειαστεί να ανέβουν σκάλες ή να κατέβει η δικαστική αντιπρόσωπος κρατώντας ολόκληρη την κάλπη. Έτσι, λοιπόν, με το παρόν νομοσχέδιο ανοίγουμε ακόμη περισσότερο τον κόσμο, από την προεκλογική ήδη περίοδο, στους συμπολίτες μας με αναπηρίες, εισάγοντας ακόμη και την υποχρεωτική μετάδοση μηνυμάτων κατά την προεκλογική περίοδο στη νοηματική γλώσσα.

Ιδιαίτερη σημασία, βέβαια, έχει και η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, δηλαδή η κατάργηση όσων ονομάτων συμπολιτών μας δεν είναι πια στη ζωή. Επιτέλους, κυρία Υπουργέ, συμβαίνει και αυτό. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται και η έγκυρη μέτρηση της αποχής.

Και ενώ φάνηκε ότι τυγχάνει ευρύτερης αποδοχής και πλειοψηφίας το νομοσχέδιο στη συζήτηση στην επιτροπή, ώ του θαύματος η πλειοδοσία σε επιχειρήματα υπέρ της διευκόλυνσης των εκλογέων, ιδίως των αποδήμων μας, μετατρέπονται σήμερα σε «κροκοδείλια δάκρυα».

Τι προτείνει, επιπλέον, η Κυβέρνηση με την τροπολογία της; Να διευκολύνουμε με επιστολική ψήφο τους απόδημους Έλληνες και στις επόμενες εθνικές εκλογές. Σας ρωτώ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές της Αντιπολίτευσης; Είναι άλλη η δημοκρατία που ισχύει στις εθνικές εκλογές; Είναι άλλοι εκλογείς τους οποίους θα διευκολύνει αυτή η ρύθμιση; Τους ίδιους ανθρώπους οφείλουμε να διευκολύνουμε, ώστε να μην ξοδέψουν πολλά χρήματα, να μην ταξιδέψουν πολλά χιλιόμετρα, να μην ταλαιπωρηθούν πολύ και τελικά -το πιθανότερο- να απέχουν από τις εθνικές εκλογές. Ταυτόχρονα, η πολιτεία εξοικονομεί πόρους.

Είναι, λοιπόν, υποκρισία να χαρακτηρίζει η Αντιπολίτευση ως αιφνιδιαστική αυτή την πρόταση της Κυβέρνησης. Είναι υποκρισία η πολιτική σας στάση. Είστε προοδευτικοί και υπέρμαχοι της

δημοκρατίας τόσο-όσο, όπως αποδεικνύεται. Φοβάστε μήπως πιστωθεί αυτή η αναγκαία κατάκτηση στην Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας.

Εμείς, αντίθετα, προτείνουμε όλοι μαζί, όλες οι πολιτικές δυνάμεις, να ανταποκριθούμε στο κοινοβουλευτικό μας χρέος και να υπερψηφίσουμε αυτό το νομοσχέδιο δίνοντας στη δημοκρατία και στη χώρα μας την ιστορική ευκαιρία να διευρυνθεί. Να δούμε τη δημοκρατία μας πιο σύγχρονη και πιο προσιτή. Να νιώσουμε περήφανοι για τη συμμετοχικότητά της. Να ασπαστούμε τα λόγια του Αμερικανού φιλοσόφου Ραλφ Έμερσον, ότι «στη δημοκρατία κάθε άνθρωπος είναι αναγκαίος».

Συνηθίζουμε να λέμε ότι οι εκλογές είναι μια γιορτή της δημοκρατίας. Στις ευρωεκλογές, λοιπόν, του Ιουνίου ας γιορτάσουμε με μια μεγάλη δημοκρατική κατάκτηση μισού αιώνα σύγχρονης Ελληνικής Δημοκρατίας, αυτή της καθιέρωσης της επιστολικής ψήφου.

Σας καλώ όλες και όλους να υπερψηφίσουμε το παρόν νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Καλείται στο Βήμα ο επόμενος ομιλητής, ο κ. Αναστάσιος Δημοσχάκης, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΤΑΣΟΣ) ΔΗΜΟΣΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το παρόν νομοσχέδιο είναι ιστορικής και συμβολικής σημασίας, εισάγοντας κομβικές τομές στην εκλογική διαδικασία. Μισό αιώνα από την αποκατάσταση της σύγχρονης δημοκρατίας, η σημερινή Κυβέρνηση με συνέπεια και υπευθυνότητα επαναφέρει το ζήτημα διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος. Αίρονται πρακτικά και ουσιαστικά εμπόδια τα οποία μέχρι πρότινος είτε παρεμπόδιζαν είτε απέκλειαν ορισμένους συμπατριώτες μας από τη συμμετοχή στην πολιτική διαδικασία. Και αυτό επιτυγχάνεται με τη θεσμοθέτηση για πρώτη φορά στη χώρα της επιστολικής ψήφου, η οποία θα αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο διευκόλυνσης της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων για τις ευρωεκλογές και για εθνικά δημοψηφίσματα.

Με μία απλοποιημένη και απολύτως διασφαλισμένη διαδικασία, όλοι οι Έλληνες πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου και διαμένουν είτε στο εξωτερικό και είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους, είτε εντός της χώρας, μπορούν να ψηφίσουν από το σπίτι τους, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθούν, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο πολλά ωφελήματα, αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη δοκιμασία μετακίνησης σε απομακρυσμένα εκλογικά τμήματα.

Με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, κύριε Υπουργέ, δημιουργείται ένα άνοιγμα προς τον απανταχού Ελληνισμό και αποτελεί ευκαιρία να αγκαλιάσουμε τους αγαπημένους μας που διαμένουν ανά την υφήλιο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γνωστό ότι υπάρχει άλλη μία Ελλάδα εκτός των εθνικών συνόρων που μεγαλουργεί και διαπρέπει στο εξωτερικό και την οποία θέλουμε κοντά μας, μία Ελλάδα ισχυρή που οργανώνει κοινότητες και επιστημονικές ενώσεις, χτίζοντας σχολεία, εκκλησίες και πολιτιστικά κέντρα, και που κυρίως δεν λησμονεί τη μητέρα πατρίδα και την καταγωγή της. Ενισχύουμε, λοιπόν, τη φωνή του οικουμενικού ελληνισμού διευκολύνοντας και προτρέποντας όλους τους Έλληνες της υφής να συμμετέχουν ενεργά στα πολιτικά δρώμενα της πατρίδας μας.

Ως Τομεάρχης της Νέας Δημοκρατίας στα θέματα του Απόδημου Ελληνισμού υποστήριξα ότι η αξιοποίηση του οικουμενικού ελληνισμού αποτελεί αποστολή και χρέος του ελληνικού κράτους, υπογραμμίζοντας ότι απαιτείται η οργάνωση του απόδημου ελληνισμού σε νέες και σύγχρονες βάσεις. Από το 2016 τόνιζα ότι βασική προτεραιότητά μας θα πρέπει να είναι η συμμετοχή των Ελλήνων του εξωτερικού στα κοινά της πατρίδας μας. Και μαζί με τον Τομεάρχη Εσωτερικών Μπάμπη Αθανασίου καταθέσαμε εκείνη την εποχή στην κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ σχετικό προσχέδιο-νομοσχέδιο. Και αυτό επιτυγχάνεται μετά από τόσα χρόνια με το παρόν νομοσχέδιο.

Αλλάζει, όμως, το τοπίο και για τους εκλογείς της Ελλάδας,

καθώς η επιστολική ψήφος θα ωφελήσει και ορισμένες κατηγορίες συμπολιτών μας, όπως είναι μεταξύ άλλων τα άτομα με αναπηρία, οι εποχικά εργαζόμενοι, οι ηλικιωμένοι, οι φοιτητές και οι σπουδαστές, αποτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο την αποχή από την εκλογική διαδικασία και αυξάνοντας τη συμμετοχή. Πρόκειται για ένα μέσο διεύρυνσης και εμβάθυνσης της δημοκρατίας μας, η οποία καθίσταται πλέον αντιπροσωπευτική.

Παράλληλα εισάγεται μία καινοτόμος διαδικασία εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων, μιας και υπήρχε το παράδοξο να είναι εγγεγραμμένοι άνθρωποι οι οποίοι, ενώ έχουν αποβιώσει κατά τεκμήριο προ πολλού, παρέμειναν εγγεγραμμένοι. Έτσι ξεκαθαρίζει το τοπίο και τα «νούμερα» συμμετοχής και αντίστοιχα αποχής στην εκλογική διαδικασία. Θα είναι πλέον πιο πολύ αντιπροσωπευτικά.

Επιπρόσθετα, αποκαθίσταται μία παραγμένη έως τώρα ισορροπία. Πλέον προβλέπεται η ύπαρξη κωλύματος για την ανακήρυξη ως υποψηφίων Ευρωβουλευτών εκείνων των ατόμων που διατηρούν την ιδιότητα του Βουλευτή. Απαιτείται η παραίτηση από τη βουλευτική ιδιότητα, προκειμένου να κηρυχθεί κάποιος υποψήφιος Ευρωβουλευτής. Γίνεται σαφές ότι πλέον το κράτος μας εκσυγχρονίζεται και συμπορεύεται με πλέον σύγχρονες θεσμικές διαδικασίες, ανταποκρινόμενο στις ευρωπαϊκές συστάσεις και αξιοποιώντας τη διεθνή εμπειρία, η οποία προσαρμόζεται στα δεδομένα της χώρας μας.

Στις επικείμενες ευρωεκλογές του 2024 δεν θα υφίσταται κατένευα εμπόδιο νομικό ή πραγματικό, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή όλων σε Ελλάδα και εξωτερικό στην εκλογική διαδικασία. Πρόκειται, συνεπώς, για ένα ζήτημα υπερκομματικό, ένα ζήτημα σεβασμού προς τον απανταχού Ελληνισμό.

Ενώπιον της μεγάλης αυτής της δημοκρατικής αλλαγής, πρέπει να κυριαρχήσει η ομοψυχία και η ενότητα. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να έχουμε συγκρούσεις. Πρέπει να λύνουμε προβλήματα. Πρέπει να απλώνουμε το χέρι και όλοι μαζί να ενώνουμε τις δυνάμεις μας και να λύνουμε τα προβλήματα του τόπου, στέλνοντας συνάμα προς τους Έλληνες πολίτες ένα σημαντικό μήνυμα πολιτικού εκσυγχρονισμού, ένα μείγμα πολιτικής ωριμότητας και διάθεσης να πράξουμε το δημοκρατικό αυτονόητο, αποδεικνύοντας ότι σε θέματα δημοκρατίας, αυτά που μας ενώνουν είναι τελικά περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Έχει ζητήσει τον λόγο ο Υφυπουργός Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνιδης.

Έχετε τον λόγο, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, αξιότιμες κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, άκουσα σήμερα κάποιους Βουλευτές να χαρακτηρίζουν ιστορική τη συζητούμενη νομοθετική πρωτοβουλία και κάποιους άλλους να μιλούν για την θεσμοθέτηση του αυτονόητου. Είναι ακριβώς ο συνδυασμός των δύο που αποδίδει την αξία του προς ψήφιση σχεδίου νόμου, γιατί και ιστορικής σημασίας είναι και λογική και αυτονόητη παρέμβαση και εξέλιξη αποτελεί.

Ξεκινώντας από το δεύτερο και λαμβάνοντας υπ' όψιν τη σταθερά μεγάλη αποχή των τελευταίων χρόνων, η πολιτεία μας οφείλει να εφαρμόσει κάθε διαθέσιμη δυνατότητα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των εκλογέων στις κάλπες, ιδίως με μία δοκιμασμένη διαδικασία, όπως είναι αυτή της επιστολικής ψήφου, η οποία εφαρμόζεται σε πολλές χώρες του κόσμου και φυσικά της Ευρώπης.

Είναι όμως και ιστορικής βαρύτητας, αφού πραγματώνει ουσιαστικά τη δυνατότητα άσκησης του ενεργητικού εκλογικού δικαιώματος πρωτίτως για τους Έλληνες του εξωτερικού, αλλά και για εκείνους που διαμένουν στο εξωτερικό προσωρινά, όπως και για τους κατοίκους του εξωτερικού που για εργασιακούς ή άλλους λόγους αδυνατούν ή δυσκολεύονται να προσέλθουν στην κάλπη ή για εκείνους που έστω απλά επιλέγουν να εκφράσουν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα με αυτό τον τρόπο.

Αναμφίβολα λοιπόν πρόκειται για μία εκσυγχρονιστική τομή για τα εκλογικά μας ήθη, που δίδως να ανακαλύπτει τον τροχό, προσαρμόζει τις διεθνείς καλές πρακτικές στις όποιες ανησυχίες

μπορεί να εγείρει ένας τέτοιος νεωτερισμός στην πολιτική μας κουλτούρα, υιοθετώντας το αυστηρότερο πλαίσιο σε σύγκριση με τα ισχύοντα σε άλλα κράτη.

Πενήντα χρόνια λοιπόν μετά από την αποκατάσταση της δημοκρατίας, η παράταξη της Νέας Δημοκρατίας είναι αυτή που υπογράφει και τη διεύθυνση και εμβάθυνση των δημοκρατικών θεσμών με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου. Ποιους αφορά; Πρακτικά, σύμφωνα με τις προβλέψεις του αρχικού σχεδίου νόμου, κανένας κάτοικος του εσωτερικού ή του εξωτερικού δεν αποκλείεται από τη ρύθμιση. Όποιος επιθυμεί, θα μπορεί σε ευρωεκλογές και εθνικά δημοψηφίσματα να ψηφίζει από το σπίτι του, ακολουθώντας βέβαια τη σχετική διαδικασία, η οποία ολοκληρώνεται σε απλά βήματα και συνοδεύεται από υψηλές εγγυήσεις.

Η επιστολική ψήφος καθιστά την εκλογική διαδικασία πιο αντιπροσωπευτική, ενώ υπηρετεί τις συνταγματικές αρχές της αμεσότητας, της καθολικότητας και της μυστικότητας. Διευκολύνει δε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων. Καταπολεμά την αποχή, εφαρμόζοντας αυξημένες δικλίδες ασφαλείας και διαφάνειας.

Πίσω βέβαια στις δεκαετίες του '90, του 2000 τα κόμματα είχαν βρει τη λύση των τσάρτερ, των λεωφορείων, των εισιτηρίων με τις καραβιές των μετακινούμενων τότε ψηφοφόρων. Τα πολιτικά ήθη ήταν διαφορετικά εκείνες τις εποχές. Οι εκλογείς έβρισκαν μία αφορμή να επισκεφθούν την ιδιαίτερη πατρίδα και κάπως έτσι συνεχίστηκαν για χρόνια τα πράγματα. Όμως οι εποχές έχουν αλλάξει. Η αποχή έφτασε να θεωρείται το σημαντικότερο μήνυμα των εκλογών.

Ανατρέχοντας κανείς στις εκλογικές διαδικασίες των τελευταίων ετών, κυρίως δε στις ευρωεκλογές, δεν θα βρει καμμία διαδικασία στην οποία η συμμετοχή να ήταν μεγαλύτερη του 60%. Από την άλλη βέβαια οι νέες τεχνολογίες μηδένισαν τις αποστάσεις, ενώ τα σύγχρονα μέσα εξασφαλίζουν ταχύτητα και ασφάλεια στις επικοινωνίες και στις μεταφορές.

Την ώρα λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο και στην Ευρώπη έχουν υιοθετήσει την επιστολική ψήφο, τι πρέπει να κάνουμε εμείς εδώ στην Ελλάδα; Μα, φυσικά να διευκολύνουμε την πρόσβαση των εκλογέων στην κάλπη.

Και η σημερινή Κυβέρνηση το έκανε και το κάνει σταθερά και επίμονα, τόσο στην προηγούμενη κυβερνητική θητεία, όσο και στην τρέχουσα. Και παρά τα τερτίπια και τα προσκόμματα των κομμάτων της Αντιπολίτευσης, ιδίως εκείνων που δήθεν κόπτονται για τα δικαιώματα των αποδήμων και για τη συμμετοχή τους στις εκλογικές διαδικασίες, αλλά και για τη διεύθυνση της συμμετοχής του εκλογικού Σώματος στο εσωτερικό στις κάλπες –και εδώ ξεχωρίζω βέβαια την υπεύθυνη στάση που τήρησε η Πλεύση Ελευθερίας παρά την επιφύλαξη που διατύπωσε– κατάφερε η σημερινή Κυβέρνηση να θεσπίσει την απροϋπόθετη άσκηση του δικαιώματος των εκλογέων του εξωτερικού, ενώ φέρνει προς ψήφιση και την επιστολική ψήφο.

Και πράγματι, αφού κατά την επεξεργασία του σχεδίου νόμου στην επιτροπή διεφάνη η προοπτική αυξημένης διακομματικής αποδοχής, η επισπεύδουσα Υπουργός τόλμησε το αυτονόητο. Τόλμησε τη διεύθυνση. Έφερε λοιπόν μια τροπολογία που επεκτείνει το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου για τους κατοίκους του εξωτερικού και στις εθνικές εκλογές, σε χρόνο μάλιστα που, από λίγο ως πολύ, όλα τα κόμματα του Κοινοβουλίου, με την εξαίρεση του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας, έχουν εκφράσει τη σχετική συναίνεσή τους σε μία τέτοια ρύθμιση.

Και ενώ θα περίμενε κανείς αυτή η πρωτοβουλία να τύχει μεγάλης, ευρύτατης αποδοχής και ανταπόκρισης, τελικά προκάλεσε θαλασσοταραχή και περιδίνηση στα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Τι μας είπαν; «Ενώ στην αρχή ήμασταν θετικοί, μετά κάποιος έφερε μία ένσταση αντισυνταγματικότητας και αποδεχθήκαμε, υπερψηφίσαμε την αντισυνταγματικότητα, αλλά επειδή η Υπουργός έφερε μία τροπολογία...

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ: Απόλυτα συμβατή με το νομοσχέδιο!

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών): ...προκειμένου να ασκούν το δικαίωμά τους οι απόδημοι και στις

εθνικές εκλογές με την επιστολική διαδικασία, γι' αυτό επιφυλασσόμαστε» και τελικά οι του ΣΥΡΙΖΑ μας είπαν ήδη ότι δεν θα την ψηφίσουν.

Οποιαδήποτε βέβαια ομοιότητα με τη viral δήλωση του αντιπροέδρου του Εδεσσαϊκού δεν είναι καθόλου τυχαία, κυρίες και κύριοι της Αντιπολίτευσης. Τα κόμματα δηλαδή τα οποία επί της αρχής θα υπερψήφισαν το σχέδιο νόμου τελικά υπερψήφισαν την ένσταση αντισυνταγματικότητας, στάση που αυτοδίκαια κατατάσσει αυτή τη συμπεριφορά τους στα κοινοβουλευτικά ανέκδοτα.

Από εκεί και πέρα βέβαια επικαλέστηκαν ένα σωρό απίθανες αιτιάσεις για να εξηγήσουν και να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα. Έθεσαν μία σειρά από ψευδοδιλήμματα του τύπου «τι θα κάνει ο παππούς στο απόμακρο χωριό»; Μα, ο παππούς στο απόμακρο χωριό που, ενδεχομένως, δεν θα του είναι εύκολο να ακολουθήσει τη διαδικασία, θα πάει στο σχολείο, κυρίες και κύριοι της Ελληνικής Λύσης, να ψηφίσει. Επίσης, ο άνθρωπος του εξωτερικού θα βρει έναν γνωστό του, έναν συγγενή του, όπως κάνει για μία σειρά από άλλες διαδικασίες και θα του δώσει πρόσβαση στην ηλεκτρονική αναζήτηση του φακέλου και την αποστολή του.

Για όνομα του Θεού! Αν είναι δυνατόν να επικαλούμαστε τέτοιου είδους προσκόμματα και δυσκολίες, μπροστά στις δυσκολίες που έχει ένας άνθρωπος να διανύσει μία απόσταση εκατοντάδων χιλιομέτρων ενδεχομένως για να φτάσει σε ένα εκλογικό κέντρο του εξωτερικού. Ακούσαμε και το ακόμα πιο προωθημένο, ότι κάποιος –λέει– μπορεί να τον επηρεάσει κατά την ψήφιση.

Εδώ μέσα, εδώ μέσα κανένας δεν ξέρει για το σταυρωμένο ψηφοδέλτιο που δίνει ο γιος στη γαγιά για να πάει να ψηφίσει, ο γιος στην μητέρα του για να πάει να ψηφίσει. Δεν το ξέρει κανένας εδώ, δεν το έχει ξαναδεί!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Μπορεί να ρίξει άλλο μέσα!

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών):

Όμως στο υπό συζήτηση –για να μην αδικήσουμε και τις άλλες διατάξεις– σχέδιο νόμου υπάρχουν και άλλες σημαντικές ρυθμίσεις.

Έθελω να μείνω μόνο σε δύο. Πρώτα, στην εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, μια πολύ σημαντική διαδικασία, που νομίζω με τις αναγκαίες προβλέψεις, εξασφαλίζει ότι μόνο εκείνοι που κατά τα φαινόμενα, κατά τις ενδείξεις έχουν αποβιώσει –συνηθέστερα κάτοικοι του εξωτερικού– και δεν έχουν διαγραφεί από τους εκλογικούς καταλόγους, θα διαγραφούν με έναν αυτόματο τρόπο, αλλά και αν υπάρξει οποιαδήποτε παραδρομή έχουν τη δυνατότητα να αποκαταστήσουν αυτή τη διαγραφή και να συμμετέχουν κανονικά στην εκλογική διαδικασία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Πότε θα γίνει αυτό;

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών):

Καταληκτικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συνέπεια λόγων και έργων αποδεικνύεται εμπράκτως και όχι με λόγια. Το ενδιαφέρον για τους απόδημους αποδεικνύεται με πράξεις, με την ψήφο μας και εσείς δυστυχώς απέχετε συστηματικά από αυτή την προσπάθεια.

Η απόφασή μας να κάνουμε κοινωνούς και να φέρουμε ακόμα πιο κοντά στη χώρα και στην πολιτική ζωή τους ανθρώπους του Ελληνισμού, του οικουμενικού ελληνισμού, είναι αταλάντευτη και δεν θα σταματήσει όσα νομοσχέδια και αν χρειαστεί να φέρουμε στο Κοινοβούλιο.

Είναι για εμάς ένα θέμα τιμής. Είναι ένα νομοσχέδιο που μεγαλώνει την Ελλάδα και φέρει την υπογραφή της Νέας Δημοκρατίας, του Κυριάκου Μητσοτάκη, της Υπουργού Νίκης Κεραμέως και του Θεόδωρου Λιβάνιου. Είμαστε υπερήφανοι που το ψηφίζουμε και σας καλούμε να πράξετε το ίδιο.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κι εγώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ορίστε, κύριε Κατρίνη. Έχετε τον λόγο για ένα λεπτό.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Δεν είμαι πάρα πολλά χρόνια στη Βουλή, αλλά πέραν των περιπτώσεων συγκυβερνήσεων που είχαν πολύ μικρότερα κόμματα με Βουλευτές που –τέλος πάντων– ήταν και καινούργιοι, δεν έχω ακούσει ποτέ τόσο χαμηλού επιπέδου το-

ποθέτηση από μέλος της Κυβέρνησης.

Είναι ανεπίτρεπτο. Είναι απαράδεκτο. Είναι απαράδεκτο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ: Κύριε Κατρίνη, δεν είναι ορθό αυτό που λέτε.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΙΝΗΣ: Σας παρακαλώ!

Δεν ξέρω, παραδίδω τον κ. Κωνσταντίνιδη και την ομιλία του στην κρίση του Πρωθυπουργού και σε αυτούς που τον επέλεξαν. Λυπάμαι πάρα πολύ για το ύφος και το περιεχόμενο των λόγων μέλους της Κυβέρνησης που, στην προσπάθειά του να υπερασπιστεί δεν ξέρω τι, μιλάει με τέτοια φρασολογία.

Και να σας πω και κάτι, κύριε συνάδελφε. Ούτε με σταυρωμένο ψηφοδέλτιο δεν ψηφίζετε μετά από αυτά που λέτε. Να είστε σίγουροι γι' αυτό.

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ (Υπουργός Εσωτερικών): Να ανακαλέσει.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών): Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα τον λόγο.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Θα απαντήσει ο κ. Κωνσταντίνιδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Κυρία Πρόεδρε, κι εγώ θα ήθελα τον λόγο. Να απαντήσει ο Υπουργός και στους δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Δεν σας είδα, κύριε Χήτα. Έχετε δύο λεπτά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Θέλω είκοσι δευτερόλεπτα μόνο, κύρια Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ Μακεδονίας Θράκης, έχουμε και ιδιαίτερη ευαισθησία στη Θεσσαλονίκη, σας άκουσα και παραλίγο να μας πείσετε με αυτά που λέγατε. Είπατε κάτι πολύ ενδιαφέρον, για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων. Μόλις το άκουσα αυτό ενθουσιάστηκα. Το ζητάμε. Είναι ένα πάγιο αίτημά μας να καθαρίσουν οι εκλογικοί κατάλογοι. Και επειδή είστε και άσοι στο ψηφιακό κράτος της Νέας Δημοκρατίας, η εκκαθάριση αυτή –λέτε– ότι θα γίνει. Πότε θα γίνει; Εκλογές έχουμε στις 9 Ιουνίου. Η εκκαθάριση ψηφίζεται λίγο μετά τις 20 Ιανουαρίου για να γίνει τον Νοέμβριο; Εκλογές έχουμε τον Ιούνιο. Συγγνώμη, θα κάνετε εκκαθάριση τον Νοέμβριο, ενώ θα έχουν μεσολαβήσει οι εκλογές τον Ιούνιο; Αλήθεια τώρα;

Όπως τα περιγράψατε, η Νέα Δημοκρατία αγαπάει τόσο πολύ τους Έλληνες, τους ομογενείς, τους ντόπιους που μένουν εδώ και σε όλο τον κόσμο, ενώ όλα τα υπόλοιπα κόμματα δεν τους αγαπάνε μάλλον. Αυτό περιγράφετε. Ξέρετε πόσα σχολεία έχουν κλείσει στη Γερμανία, στο Μόναχο; Αυτή η αγάπη σας λοιπόν για τους απόδημους, πώς ακριβώς εκφράζεται; Πείτε μας λίγο, διευκρινίστε μας γιατί έχω μια ερώτηση: Πότε θα γίνει η εκκαθάριση; Πριν τον Ιούνιο που έχουμε εκλογές ή τον Νοέμβριο; Για να το ακούσει ο κόσμος. Γιατί ωραία τα λέτε...

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ: Τι σχέση έχει;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Τι σχέση έχει;

Κυρία Πρόεδρε, έχω είκοσι δευτερόλεπτα ακόμα.

Ρωτάει ο συνάδελφος τι σχέση έχει. Καμμία σχέση. Έχουμε έναν εκλογικό κατάλογο με πεντακόσιες χιλιάδες άνω των εκατό ετών. Έχουμε εκλογές σε τέσσερις-πέντε μήνες και θα κάνετε την εκκαθάριση σε οκτώ μήνες. Τι σχέση να έχει; Εγώ θα σας πω τι σχέση έχει; Θα κάνετε την εκκαθάριση μετά το πάρτι, μετά τις εκλογές; Σοβαρά μιλάτε τώρα; Ελάτε τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Κύριε Κωνσταντίνιδη, έχετε τον λόγο.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών): Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Στον εκπρόσωπο της Ελληνικής Λύσης απαντώ ότι προφανώς το προβλέπει το νομοσχέδιο. Νομίζω ότι θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να εξελιχθεί μια τόσο σημαντική διαδικασία, χωρίς να δίνονται τα χρονικά περιθώρια στις προξενικές αρχές και στους ίδιους τους εκλογείς ενδεχομένως να ξαναγραφτούν στους εκλογικούς καταλόγους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΗΤΑΣ: Έχουμε πέντε...

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (Υφυπουργός Εσωτερικών): Έχουμε τεσσαρισήμισι περίπου μήνες στη διάθεσή μας. Καταλαβαίνετε γιατί επιλέχθηκε αυτή η λύση.

Τώρα, απαντώ στον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΠΑΣΟΚ. Προφανώς δεν καταλάβατε την ομιλία μου. Δεν πειράζει. Ακού-

στε την Ξανά. Στην κρίση των πολιτών υποκειμέθα όλοι μας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ωραία.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Στέφανος Παραστατίδης, Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κόσμος τρέχει και συζητάμε για την επιστολική ψήφο πολλά χρόνια μετά, ενώ πιθανότατα σε κάποιες χώρες σε πέντε-έξι χρόνια ίσως θα αποτελεί παρελθόν. Θα πει κανείς ότι ακολουθεί η ηλεκτρονική ψήφος, γιατί να μην πιάσουμε ή να μην μπούμε στο επόμενο τρένο για να μην χάσουμε και αυτό το τρένο; Το ζητούμενο δεν είναι αυτό. Το ζητούμενο είτε αφορά στην επιστολική, είτε αφορά στην ηλεκτρονική ψήφο είναι η άρση των εμποδίων, είναι το μέσο, είναι το εργαλείο το οποίο δουλεύει σε μια δημοκρατία και όσο πιο ποιοτική είναι η δημοκρατία, προφανώς τόσο το καλύτερο για την ίδια τη δημοκρατία.

Πάμε λοιπόν να δούμε τις αρχές που διέπουν την ψηφοφορία οι οποίες αυτές είναι οι σημαντικές και σε αυτές θα πρέπει να επικεντρωθούμε. Είναι η αρχή της καθολικής ψηφοφορίας, να ψηφίζουν όλοι. Είναι η αρχή της ισότητας της ψήφου, κάθε πολίτης διαθέτει μία ψήφο. Είναι η αρχή της άμεσης ψηφοφορίας. Είναι η αρχή της μυστικότητας της ψήφου. Με την αρχή αυτή εξασφαλίζεται ότι η εκλογική βούληση του εκλογέα δεν θα γίνει γνωστή σε τρίτους. Είναι η αρχή της υποχρεωτικής ψηφοφορίας. Είναι η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών σε ολόκληρη την επικράτεια. Είναι η αρχή της αυτοπρόσωπης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος.

Στην Ελληνική Δημοκρατία είχαμε συμφωνήσει σε αυτά ως απαραίτητες αρχές. Το γεγονός ότι ψηφίζουν όλοι -καθολικότητα δηλαδή- και κάθε πολίτης διαθέτει μία ψήφο υπηρετεί την ισότητα. Η άμεση και υποχρεωτική ψηφοφορία υπηρετεί τη δημοκρατία. Η μυστικότητα της ψήφου υπηρετεί την ελευθερία, την ελεύθερη ατομική επιλογή. Η ταυτόχρονη διενέργεια καταμέτρησης και η αυτοπρόσωπη άσκηση υπηρετούν τη διαφάνεια, δηλαδή το αδιάβλητο της διαδικασίας. Όμως, οι απαραίτητες αυτές αρχές τροποποιήθηκαν ειδικά για τους Έλληνες του εξωτερικού σε κάποιες περιπτώσεις. Η αρχή της ταυτόχρονης διενέργειας των εκλογών, σύμφωνα με το αναθεωρημένο άρθρο 51 παράγραφος 4, μπορεί να καμφθεί για εκλογείς που βρίσκονται στο εξωτερικό. Τηρείται βέβαια η αρχή της ταυτόχρονης καταμέτρησης, όπως επίσης και η αρχή της αυτοπρόσωπης άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, πάντα σύμφωνα με το αναθεωρημένο άρθρο 51 παράγραφος 4, το οποίο προβλέπει επιστολική ψήφο ή άλλο πρόσφορο μέσο.

Ποιο είναι εν προκειμένω το ζητούμενο; Να μπορούν οι Έλληνες του εξωτερικού να συμμετέχουν ισότιμα. Προσοχή! Εδώ δεν μιλάμε για το δικαίωμα ψήφου, διότι αυτό είναι απολύτως κατοχυρωμένο και ορθώς. Ο Έλληνας του εξωτερικού μπορεί να πάρει το αεροπλάνο και να ασκήσει το δικαίωμά του καθώς είναι εγγεγραμμένος στον εκλογικό κατάλογο. Εδώ μιλάμε για την πρόσβαση στο δικαίωμα, την άρση εμποδίων, τη διευκόλυνση άσκησης του δικαιώματος.

Στο δημόσιο debate περί προσβασιμότητας αυτό το οποίο συζητάμε είναι μια διαίρεση ανοιχτού-κλειστού. Την έχουμε ξαναπεί και το καλοκαίρι. Εδώ η συντηρητική άποψη, η κλειστή ματιά προσπαθεί να αποκλείσει τους Έλληνες του εξωτερικού με το επιχείρημα ότι δεν ζουν στην Ελλάδα και άρα δεν μπορούν να αποφασίζουν για την τύχη των πολιτών εντός της χώρας.

Εμείς λέμε και επιλέγουμε τη διατήρηση και την ενίσχυση αυτών των θεσμών, όχι μόνο εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του brain drain, ούτε μόνο επειδή η ψήφος είναι μια σημαντική μορφή σύνδεσης, είναι μια πράξη ότι τους λογαριάζουμε και ότι δεν τους ξεχνάμε, αλλά τους χρειαζόμαστε εξίσου, ίσως και περισσότερο, όχι μόνο για την παρουσία τους, αλλά κυρίως για τις ιδέες τους. Αυτό επιτάσσει η Ελλάδα των ανοιχτών οριζόντων.

Η συζήτηση, όμως, όπως φαίνεται, παίρνει προεκτάσεις, όχι μόνο για τις ευρωεκλογές, αλλά, με ανορθόδοξο τρόπο, και για τις εθνικές εκλογές. Η άρση των όποιων εμποδίων στην άσκηση δικαιώματος ψήφου συνιστά ζητούμενο, ενισχύει τη συμμετοχή και τη δημοκρατία. Εμείς το πράξαμε άλλωστε με την τροπολογία

την οποία καταθέσαμε. Σε αυτό προσβλέπει η συζήτηση για την επιστολική ή ακόμη και για την ηλεκτρονική ψήφο αργότερα και κάθε προοδευτικός πολίτης δεν μπορεί παρά να είναι θετικός επί της αρχής της άρσης εμποδίων.

Αρκεί όμως η οποία διευκόλυνση να μην θέτει σε στάθμιση συμφωνημένες απαράβατες αρχές, όπως η ισότητα ή η ελεύθερη επιλογή. Και εδώ θέλω να κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου και θα το κάνω.

Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Νίκος Ανδρουλάκης είπε ότι θα μπορούσαν να είναι μια άσκηση οι ευρωεκλογές για να δούμε στην εφαρμογή, στην πράξη πώς θα λειτουργήσουν τα πράγματα. Και έρχονται οι ευρωεκλογές και θα κριθούμε στις ευρωεκλογές και όλα όσα λέμε εδώ βεβαίως καταγράφονται.

Αυτό που θέλω να τονίσω είναι ότι η μυστικότητα της ψήφου αποτελεί βασική αρχή της ψηφοφορίας στις δημοκρατίες. Και το περίφημο παραβάν είναι το πέπλο ελευθερίας, ο ατομικός δημοκρατικός χώρος, ο οποίος διασφαλίζει στον πολίτη την ελεύθερη και αβίαστη εκδήλωση της εκλογικής του βούλησης. Τον απαλλάσσει από κάθε εξάρτηση, πίεση ή φόβο, από κάθε επίβλεψη.

Τούτο συνεπάγεται πως μια βασική παράμετρος επί της διαδικασίας είναι και η ποιότητα της δημοκρατίας στη χώρα. Υπάρχουν, λοιπόν, πλήρεις δημοκρατίες με πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά χειραφετημένους πολίτες, όπου ο κίνδυνος για περιορισμό της ελεύθερης και αβίαστης εκλογικής τους βούλησης είναι ισχνός. Όμως ο κίνδυνος αυτός μεγαλώνει στις ατελείς δημοκρατίες με αδύναμους θεσμούς, με δυσκολία στη διάκριση των εξουσιών, με πελατειακές εξαρτήσεις. Και προφανώς αυτός ο κίνδυνος γίνεται ακόμη μεγαλύτερος σε ημιαυταρχικά καθεστώτα.

Να φέρω παραδείγματα. Στην Ελλάδα υπάρχουν και οι όχι σήμερα οικογένειες, στις οποίες ο ένας αποφασίζει για την ψήφο της υπόλοιπης οικογένειας και μάλιστα, όπως είπαμε, με ψηφοδέλτια σταυρωμένα. Υπάρχουν και οι όχι οικονομικά ευάλωτοι συμπολίτες μας, οι οποίοι γίνονται αντικείμενο συνδιαλλαγής. Για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους. Υπάρχουν σήμερα και οι όχι πολίτες εξαρτώμενοι από κάθε είδους διευθετήσεις που τους ζητείται το αντάλλαγμα της ψήφου. Και ο κατάλογος είναι μακρύς. Για όλους αυτούς τους πολίτες που καταπιέζονται από έχοντες θέση ισχύος για την επιλογή τους, το παραβάν αποτελεί το άβατο της ελεύθερης επιλογής. Έτσι, όλοι ανεξαρτήτως οι Έλληνες, ψηφίζουν ελεύθερα στο τέλος. Και προσέξτε στο ζήτημα της άρσης εμποδίων -το οποίο θέτουμε και εμείς με την τροπολογία μας- υπάρχουν λύσεις τις οποίες θα μπορούσαμε να συζητήσουμε και διευκολύνουν -επαναλαμβανών- αίρουν τα εμπόδια. Αυτό όμως αποτελεί έναν διάλογο, ο οποίος δεν γίνεται.

Ας φέρουμε το παράδειγμα της Βρετανίας -και ολοκληρώνω σε ένα λεπτό, κυρία Πρόεδρε- μιας βαθιά δημοκρατικής χώρας με κοινοβουλευτική παράδοση στην επιστολική ψήφο. Παίρνουμε ένα παράδειγμα. Οι Βρετανοί, οι Γερμανοί έχουν βαθιά παράδοση. Το 2016 συντάχθηκε μια έκθεση για την ασφάλεια και τη μυστικότητα της ψήφου στη Βρετανία. Στην έκθεση αυτή αναφέρεται για την επιστολική ψήφο ειδικά -μάλλον ως το πιο αδύνατο σημείο- ότι παρουσιάστηκαν -λέει- στοιχεία για την άσκηση πίεσης σε ευάλωτα μέλη ορισμένων κοινοτήτων, ιδίως γυναικών και νέων, να ψηφίσουν σύμφωνα με τη θέληση των γερόντων, ιδίως σε κοινότητες Πακιστανών και Μπαγκλαντεσιανών.

Υπήρξαν επίσης ανησυχίες ότι η επιρροή και ο εκφοβισμός εντός των νοικοκυριών μπορεί να μην αναφέρονται. Τον Οκτώβριο του 2023 εισήχθη στο βρετανικό κοινοβούλιο νομοθεσία για την αύξηση της ασφάλειας της επιστολικής ψήφου. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται ένας διαρκής διάλογος. Αν υπάρχει κίνδυνος, αυτός δεν είναι ο ίδιος εντός και εκτός επικράτειας. Προφανώς ναι. Αυτός όμως είναι και ο λόγος που χρειάζεται στάθμιση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω λέγοντας ότι έχουμε μία Κυβέρνηση η οποία, δυστυχώς, τσαλαπατά κάθε ημέρα την κοινοβουλευτική δημοκρατία, ακόμη και με εκπρόθεσμη τροπολογία στους κανόνες διεξαγωγής των εθνικών εκλογών, εκβιάζοντας κι όχι χτίζοντας συναινέσεις, αίροντας κάθε εμπιστοσύνη, αποφεύγοντας κάθε μορφή διαλόγου, απαξιώνοντας την ίδια τη λειτουργία της Βουλής. Ένας μεγάλος κοινωνιολόγος του 20^{ου} αιώνα

έλεγε ότι η διαδικασία είναι αυτή η οποία παράγει νομιμοποίηση.

Κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, η τροπολογία η οποία κατατέθηκε μας προσβάλλει. Προσβάλλει το Κοινοβούλιο, προσβάλλει την παράταξή σας, δεν τιμά τη δημοκρατία. Είναι ζητούμενο να πάρετε πίσω αυτή την τροπολογία, είναι ζητούμενο για μια καλύτερη δημοκρατία.

Εμείς έχουμε όλη την καλή διάθεση να συναινέσουμε, να συμφωνήσουμε, να στηρίξουμε επιλογές, οι οποίες υπηρετούν το εθνικό συμφέρον όχι με αυτό τον τρόπο, όχι με αυτές τις λογικές. Αυτά μας πηγαίνουν στο βαθύ παρελθόν.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Καππάτος, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΚΑΠΠΑΤΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή νομοθετική πρόταση, την οποία συζητάμε, πηγάζει από τη σταθερή πεποίθησή μας ότι οι διαδικασίες εκλογικής συμμετοχής και εκπροσώπησης αποτελούν το θεμέλιο της δημοκρατίας μας. Έτσι πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας και σε εναρμόνιση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προχωρά σε ένα μέτρο, το οποίο ενισχύει τη συμμετοχή στις εκλογές, βαθιάει τη δημοκρατία και διασφαλίζει την αξιοπιστία και τη διαφάνεια των εκλογικών διαδικασιών.

Με αυτό το πνεύμα, το παρόν νομοσχέδιο προβλέπει μια σειρά από μέτρα που στοχεύουν στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στην εκλογική διαδικασία, τη διευκόλυνση της ψήφου, καθώς και την αποτελεσματική εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων.

Ενώπιόν μας έχουμε την ευκαιρία να διαμορφώσουμε ένα σύγχρονο εκλογικό πλαίσιο που θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στον δημοκρατικό μας θεσμό. Στοχεύουμε σε μια διαδικασία που θα είναι δίκαιη, διαφανής και προσβάσιμη σε όλους. Σαφώς η επιστολική ψήφος, ενώ αναμένεται να αυξήσει τη συμμετοχή, δεν επιλύει εξολοκλήρου το θέμα της αποχής, αλλά αποτελεί ένα ακόμη θεσμικό εργαλείο που τίθεται στη διάθεση των πολιτών.

Το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου κινείται σε τέσσερις άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά τον εκσυγχρονισμό της διαδικασίας με την οποία εκλέγονται οι Ευρωβουλευτές. Στο πλαίσιο αυτού του εκσυγχρονισμού οι δηλώσεις υποψηφιοτήτων θα πραγματοποιούνται μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Επιπλέον, επανέρχεται το κώλυμα που υπάρχει για την υποψηφιότητα στις ευρωεκλογές, ήδη εκλεγμένων Βουλευτών της Βουλής των Ελλήνων. Γίνεται υποχρεωτική η πληρότητα των συνδυασμών για την ανακήρυξη τους, με είκοσι έναν τουλάχιστον υποψηφίους και με 40% τουλάχιστον εκπροσώπηση από κάθε φύλλο και ενοποιούνται τα παράβολα συνδυασμών και υποψηφίων σε ένα ενιαίο παράβολο ύψους 20.000 ευρώ, το οποίο θα επιστρέφεται στον συνδυασμό, εφόσον συγκεντρώσει τουλάχιστον 1,5% στις εκλογές, σε αντίθεση με το 3% που ίσχυε έως τώρα.

Ο δεύτερος άξονας του νομοσχεδίου αποτελεί και το βασικό του πυλώνα, αφού εισάγει τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές, τα εθνικά δημοψηφίσματα, αλλά και τις εθνικές εκλογές, σύμφωνα με την τροπολογία που κατατέθηκε, εισάγοντας σαφώς και τις απαραίτητες δικλείδες ασφαλείας.

Έγινε πολύς λόγος περί αιφνιδιασμού, όταν στην πραγματικότητα, αφού προϋπήρξε εκτενής διαβούλευση για την επιστολική ψήφο, για τα τεχνικά ζητήματα και το αδιάβλητο της διαδικασίας, φτάνουμε στο σημείο που όταν πιστεύεις στην επιστολική ψήφο την πιστεύεις συνολικά. Επομένως η ένταξη στο πλαίσιο αυτό και των εθνικών εκλογών δεν κάνει τη διαφορά, αλλά φέρνει τα ίδια θετικά αποτελέσματα προς όλους.

Το ζήτημα δεν είναι κομματικό και δεν διακρίνει τους ψηφοφόρους βάσει της ιδεολογίας τους. Αυτό που κάνει, είναι να δίνει τη δυνατότητα στους απανταχού Έλληνες της διασποράς να ψηφίζουν από τον τόπο της κατοικίας τους, τηρώντας παράλληλα τις βασικές συνταγματικές αρχές της αμεσότητας, καθολικότητας και μυστικότητας της ψήφου.

Όμως, δεν σταματά εκεί, αφού αποτελεί ένα καθ' όλα συμπε-

ριληπτικό νομοσχέδιο, το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος και σε άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένους, αλλά και φοιτητές ή εποχιακά εργαζόμενους που βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας τους με μεγαλύτερη ευκολία.

Για την ασφάλεια και το απαραβίαστο των διαδικασιών, γίνεται χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών αλλά και αυστηρών όρων που θα πλαισιώνουν την εκλογική διαδικασία.

Αναμφίβολα οι παραπάνω παράμετροι θα λειτουργήσουν ενισχυτικά ως προς την αύξηση της συμμετοχής και την καταπολέμησης της αποχής στις επικείμενες ευρωεκλογές, αποχή όμως, η οποία πολλές φορές δεν είναι αντιπροσωπευτική, καθώς απέχει παρασάγγας από την πραγματικότητα. Ο λόγος είναι φυσικά η μη ορθή εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, πρόβλημα που έρχεται το υπό συζήτηση νομοσχέδιο να αντιμετωπίσει με τον τρίτο άξονά του.

Συγκεκριμένα παρατηρείται ένας κατά πολύ αυξημένος αριθμός εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους σε σύγκριση με τον αριθμό των Ελλήνων πολιτών που κατοικούν στη χώρα. Για τον λόγο αυτό, μέσω μιας πρωτοποριακής διαδικασίας, η οποία θεσπίζεται, θα διαγράφονται αρχικά με χρήση των διαθέσιμων μητρώων του δημοσίου, άτομα τα οποία απεβίωσαν αλλά ο θάνατός τους δεν έχει δηλωθεί στις αρμόδιες αρχές, λόγω διαφόρων παραγόντων όπως η μετανάστευσή τους στο εξωτερικό.

Βασικά κριτήρια της διαδικασίας αυτής θα αποτελέσουν η ηλικία, σε συνδυασμό με την έλλειψη υποβολής φορολογικής δήλωσης, έλλειψη διαβατηρίου εν ισχύ και τη μη καταβολή σύνταξης. Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα στο εξής να υφίσταται μια εγκυρότερη μέτρηση της αποχής από τις εκλογικές διαδικασίες.

Τέλος, το νομοσχέδιο στον τέταρτο άξονά του έρχεται να ενισχύσει την προσβασιμότητα προς όλους, με διευκόλυνση τόσο της ίδιας της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των απόρων με αναπηρία όσο και της ευκολότερης συμμετοχής τους στον προεκλογικό διάλογο, που παίζει καίριο ρόλο στη συμπερίληψη των απόψεών τους και τη διαμόρφωση της ψήφου.

Προβλέπεται λοιπόν η πρόσληψη δεύτερου γραμματέα από αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, που είναι άτομα με αναπηρία. Δημιουργείται επιπλέον μητρώο προσβάσιμων χώρων στο ΥΠΕΣ, προκειμένου να γίνει χρήση τους ως εκλογικών τμημάτων, και όλα τα προεκλογικά μηνύματα και οι συνεντεύξεις των πολιτικών αρχηγών που μεταδίδονται σε σταθμούς πανελλαδικής εμβέλειας οφείλουν πλέον υποχρεωτικά να συνοδεύονται είτε από υποτιτλισμό είτε από διερμηνεία νοηματικής γλώσσας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουμε ένα ακόμη νομοσχέδιο της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας με Πρωθυπουργό τον Κυριάκο Μητσοτάκη, το οποίο έρχεται να ενισχύσει τη συμμετοχή στις εκλογικές διαδικασίες, όπως ήδη συνέβη με τον ν.5044/2023 για την άρση όλων των περιορισμών στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος Ελλήνων πολιτών από το εξωτερικό. Είναι άλλη μια έμπρακτη απόδειξη ότι αυτή η Κυβέρνηση δεν φοβάται την πολυφωνία, αλλά αντιθέτως την επιδιώκει, ότι αποτελούμε μια Κυβέρνηση που δεν φοβάται ούτε πολεμιά τη δημοκρατία, όπως ισχυρίζονται ορισμένοι, αλλά αντιθέτως την ενισχύει.

Και μια πρόκληση σε όσους θέλουν να καταψηφίσουν το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, να απολογηθούν απέναντι στους πολίτες, που με την πράξη τους αυτή επιδιώκουν να αποκλείσουν τη δημοκρατική τους έκφραση στην κάλπη.

Αξίζουν συγχαρητήρια στην Υπουργό Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως, σε όλη την ηγεσία του Υπουργείου αλλά και σε όσους εργάστηκαν, ώστε να έχουμε σήμερα μπροστά μας ένα νομοθετικό πλαίσιο το οποίο θα ενισχύσει τη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογικές διαδικασίες, θα ενισχύσει την εκπροσώπηση των πολιτών με αναπηρία, θα αντιμετωπίσει την αποχή στις εκλογές και θα εμβάθυνει τον ίδιο τον θεσμό της δημοκρατίας.

Σας καλώ λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, να υποστηρίξετε με την ψήφο σας αυτή την πρωτοβουλία για να δημιουργήσουμε ένα καλύτερο και πιο συμμετοχικό πολιτικό μέλλον για όλους και να νιώσουν οι Έλληνες σε κάθε γωνιά της γης μια ακόμα βαθύτερη σύνδεση με την πατρίδα τους, η οποία τους ακούει και υπολογίζει έμπρακτα τις σκέψεις, τις αγωνίες και τις επιθυμίες τους.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Λαμπρούλης, Βουλευτής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥΛΗΣ (ΣΤ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Από την πρώτη στιγμή ξεκάθαρα τονίσαμε ως κόμμα πως το συγκεκριμένο μέτρο που προωθεί η Κυβέρνηση δεν διασφαλίζει τη μυστικότητα και αμεσότητα της ψήφου, ενώ δημιουργεί μεγάλες αμφιβολίες για το αδιάβλητο των εκλογών. Ο κοινός νους υποδεικνύει πως τίποτα άλλο, εκτός της αυτοπρόσωπης παρουσίας των ψηφοφόρων στα εκλογικά τμήματα που διαθέτουν εφορευτικές επιτροπές, σφραγισμένες κάλπες, παραβάν, δικαστικούς και εκλογικούς αντιπροσώπους, δεν μπορεί να διασφαλίσει ότι ο κάθε ψηφοφόρος θα είναι, τουλάχιστον τη στιγμή της ψηφοφορίας, μόνος του και απαλλαγμένος από άμεσες πιέσεις και εκβιασμούς, που ούτως ή άλλως υφίσταται στο πλαίσιο του σημερινού συστήματος. Τα παραδείγματα είναι γνωστά σε όλους και πάμπολλα.

Αντίστοιχα, η διεθνής πείρα που επικαλείστε βρίθει από περιστατικά παρατυπιών, με απώλειες ψηφοδελτίων, χειραγώγηση επιστολικών ψήφων, κλοπές ψηφοδελτίων, καμένα ψηφοδέλτια και άλλα, τα οποία αναδείχθηκαν και ειπώθηκαν και στην επιτροπή αλλά και στη μέχρι τώρα συζήτηση από τους Βουλευτές της Κοινοβουλευτικής μας Ομάδας.

Και στο κάτω-κάτω, αν ο καημός σας είναι η διευκόλυνση των ψηφοφόρων όπως λέτε, ώστε και η αποχή να μειωθεί –παρ' όλο που όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι η επιστολική ψήφος δεν αυξάνει τη συμμετοχή στις εκλογές- γιατί δεν κάνετε δεκτές τις προτάσεις μέσω τροπολογιών που κατέθεσε το ΚΚΕ για τις εκλογές τόσο του 2019 όσο και τις διπλές εκλογές του 2023, ώστε να ψηφίσουν και οι εποχικοί εργαζόμενοι στους τόπους εργασίας μέσω ειδικών εκλογικών καταλόγων, όπως και το να αυξηθούν αντίστοιχα τα εκλογικά τμήματα στο εξωτερικό για τους απόδημους που έχουν δικαίωμα ψήφου;

Αλήθεια, η διευκόλυνση που επικαλείστε στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος ή η επίκληση περί εμβάθυνσης της δημοκρατίας ή της ισότητας στα δικαιώματα, που διατυμπανίζετε, θα αφορά ένα τμήμα εκλογέων του εξωτερικού, που όμως δεν έχουν καμμία ουσιαστική σχέση με τη χώρα και πολύ περισσότερο δεν έχουν καμμία συνέπεια από τις αντιλαϊκές πολιτικές όλων των κυβερνήσεων. Όμως θα ασκούν επιρροή στην τελική διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος. Ναι ή όχι; Εμείς λέμε ναι.

Όμως ποιος είναι ο πραγματικός σας στόχος; Στόχος σας λοιπόν, μέσα και από την εκλογική διαδικασία της επιστολικής ψήφου, είναι να αποσπάται πιο αποτελεσματικά η συναίνεση του λαού στη σφαγή, στο τσάκισμα των δικαιωμάτων του, να νομιμοποιούνται τα αντιλαϊκά, αντιδραστικά μέτρα, όπως για παράδειγμα η περαιτέρω εμπλοκή της χώρας στους ιμπεριαλιστικούς πολεμικούς σχεδιασμούς, με την Ελλάδα να μετατρέπεται σε σημαιοφόρο του ΝΑΤΟ, τα παζάρια για τα κυριαρχικά δικαιώματα της πατρίδας μας, την υλοποίηση των πράσινων επιχειρηματικών σχεδίων, τις αντιλαϊκές αναδιαρθρώσεις στην υγεία, την παιδεία, την πρόνοια, το περαιτέρω συμπάλασμα των εργασιακών σχέσεων, των ασφαλιστικών δικαιωμάτων κ.λπ.. Ο κατάλογος είναι μακρύς.

Την ίδια ώρα όμως ο λαός μας στενάζει από την ακρίβεια, την ενεργειακή φτώχεια, που εξανεμίζουν το λαϊκό εισόδημα. Και σε αυτούς τους παραπάνω στρατηγικούς σχεδιασμούς συμφωνούν τα άλλα δύο μεγάλα κόμματα, ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ, αλλά και τα άλλα κόμματα, τα «μικρότερα» -σε εισαγωγικά η λέξη, μην παρεξηγηθούμε- και τα άλλα κόμματα λοιπόν που ασκούν κριτική σε επιμέρους ζητήματα.

Ακριβώς αυτή την πολιτική, που διαχρονικά υλοποιείτε όλοι σας από κυβερνητικές θέσεις, Νέα Δημοκρατία, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ, πληρώνει συνολικά ο λαός, με τους βιοπαλαιστές αγρότες και κτηνοτρόφους για παράδειγμα να παλεύουν να μείνουν στα χωράφια τους, να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια από τη δουλειά τους, να μπορούν να παραμείνουν στα χωριά τους.

Να γιατί τούτες τις μέρες κλιμακώνουν τον δίκαιο αγώνα τους, δίνουν απάντηση στην αδιαλλαξία της Κυβέρνησης, που αρνείται να ικανοποιήσει τα δίκαια αιτήματά τους, καταγγέλλουν και κα-

ταδικάζουν τις συκοφαντικές επιθέσεις της Κυβέρνησης εναντίον τους και βγαίνουν στους δρόμους διεκδικώντας την ίδια τους την επιβίωση.

Αλήθεια, τι κάνετε για να στηριχθεί το εισόδημά τους, που συρρικνώνεται εξαιτίας των πολιτικών σας, όπως και όλων των προηγούμενων κυβερνήσεων; Υπηρετείτε με ευλάβεια τα συμφέροντα των λίγων επιχειρηματικών ομίλων. Υλοποιείτε τις κατευθύνσεις της ΚΑΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αποτέλεσμα την εκτόξευση στα ύψη του κόστους παραγωγής, το να μην αποζημιώνονται εξ ολοκλήρου για τις καταστροφές της παραγωγής, που μένει απροστάτευτη, ενώ η διαχρονική εγκληματική σας πολιτική οδήγησε χιλιάδες αγρότες στη Θεσσαλία σε ακόμα πιο δεινή θέση, με ολέθριες συνέπειες μετά και τις γνωστές πλημμύρες στη Θεσσαλία.

Απέναντι λοιπόν σε αυτή την κατάσταση οι βιοπαλαιστές αγρότες, όχι μόνο ανησυχούν, αλλά βλέπουν με αβεβαιότητα το μέλλον τους για το αν θα μείνουν στη γη τους, αν θα συνεχίσουν να καλλιεργούν, αν θα μείνουν στα χωριά τους ή θα τα εγκαταλείψουν. Γι' αυτό λοιπόν βγαίνουν στους δρόμους, στα μπλόκα, για να μην εξαναγκαστούν να γίνουν μετανάστες, είτε στο εσωτερικό της χώρας είτε στο εξωτερικό.

Και έρχεστε λοιπόν τώρα και εμφανίζεστε ως υπερασπιστές μάλιστα, μέσω του νομοσχεδίου, των δικαιωμάτων και της πολιτικής ισότητας. Μιλάτε ποιοι; Εσείς λοιπόν, για ισότητα και εμβάθυνση της δημοκρατίας, και την ίδια ώρα, αύριο, στα μπλόκα των αγροτών, τις επόμενες μέρες -με βάση βέβαια και την πείρα που έχουμε από όλο το προηγούμενο διάστημα σε αντίστοιχες κινητοποιήσεις αγροτικές και όχι μόνο, αλλά κινητοποιήσεις των αγροτών- τα ματ, οι δυνάμεις καταστολής, προφανώς θα είναι εκεί. Έχουν ραντεβού με τους αγρότες.

Όμως και η συμμετοχή στον αγώνα και τις διεκδικήσεις είναι κι αυτό μια πολιτική στάση και δικαίωμα, που εσείς το στερείτε, γιατί δεν θέλετε και τον αγρότη που αγωνίζεται ενάντια στην πολιτική σας, αλλά τον θέλετε κουκί, που με ένα κλικ στο κινητό ή με μία επιστολή να του υποδεικνύετε τι θα βάζει μέσα στον φάκελο για να τον αποστείλει στο πλαίσιο της εκλογικής διαδικασίας.

Όλα αυτά δεν αποτελούν τίποτα άλλο παρά υποκρισία, κοροϊδία και εμπαιγμό. Αυτοί, λοιπόν, είστε και γι' αυτό τον λόγο το ΚΚΕ καταψηφίζει το νομοσχέδιο, έχοντας -επαναλαμβάνω- ζητήσει εξαρχής την απόσυρσή του- την οποία θα ζητούμε μέχρι και το τέλος της αυριανής συνεδρίασης.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ακριβής και στον χρόνο. Ευχαριστούμε.

Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Καββαδάς, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η Κυβέρνηση έχει ως στόχο να διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου για όλους τους Έλληνες πολίτες. Το απέδειξε με το προηγούμενο νομοσχέδιο με το οποίο άρθηκαν οι νομικοί περιορισμοί για την ψήφο των αποδήμων. Το απέδειξε με μια σειρά νομοθετικών πρωτοβουλιών από το 2019. Το αποδεικνύει και με το νομοσχέδιο που συζητούμε σήμερα.

Η επιστολική ψήφος έχει θεσμοθετηθεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, οι οποίες διευκολύνουν τους απόδημους πολίτες τους να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Στην Ισπανία, για παράδειγμα, η επιστολική ψήφος για τους Ισπανούς που διαμένουν στο εξωτερικό έχει συμπεριληφθεί πλέον και στο σύνταγμα της χώρας, ενώ προηγουμένως είχε δώσει το δικαίωμα στους πολίτες της που βρίσκονται στο εξωτερικό να ψηφίσουν στις κατά τόπους διπλωματικές αρχές. Στην Ελλάδα, για πολλά χρόνια, ιδεοληψίες και αγκυλώσεις δεν επέτρεψαν στους Έλληνες του εξωτερικού να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Με λύπη μου διαπιστώνω ότι αυτές οι αγκυλώσεις και ιδεοληψίες σε συνδυασμό πλέον με τις μικροκομματικές σκοπιμότητες έρχονται και πάλι στο προσκήνιο.

Κάθε λογικός άνθρωπος απορεί, για ποιον λόγο, ενώ υπάρχει συμφωνία για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές, να μην υπάρχει επέκταση της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες στο

εξωτερικό και στις εθνικές εκλογές; Με ποια λογική κάποιοι είπαν αρχικά «να» στην επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές και τώρα λένε «όχι» για την επέκτασή της σε εθνικές εκλογές; Έχει διαφορετικό βάρος η ψήφος των πολιτών σε κάθε εκλογή; Έχουμε να κάνουμε μήπως με εκλογές πολλών ταχυτήτων, στις οποίες προσαρμόζεται ανάλογα και το δικαίωμα του εκλέγειν;

Άκουσα κάποιους να χρησιμοποιούν τη λέξη «πραξικόπημα» αναφερόμενοι στην τροπολογία που έφερε η Κυβέρνηση. Αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ανιστόρητα πράγματα, είναι προφάσεις εν αμαρτίαις. Η συγκεκριμένη λέξη συνδέεται με τον περιορισμό δημοκρατικών ελευθεριών. Αντίθετα, η τροπολογία που έφερε η Κυβέρνηση διασφαλίζει και διευκολύνει την άσκηση ενός δημοκρατικού δικαιώματος για όλους τους Έλληνες και αξίζουν συγχαρητήρια και στην Υπουργό Εσωτερικών κ. Νίκη Κεραμέως και στον Υφυπουργό κ. Θοδωρή Λιβάνιο για αυτή την πρωτοβουλία. Είναι μέτρο ενίσχυσης της δημοκρατίας, όχι περιορισμού της.

Η θεσμική παρέμβαση που επιχειρεί η Κυβέρνηση για την παροχή δικαιώματος ψήφου στους Έλληνες του εξωτερικού με επιστολική ψήφο έχει δημοκρατική, ηθική, εθνική και πατριωτική διάσταση. Η πατρίδα μας δεν μπορεί να συνεχίσει να στερεί από τους Έλληνες της διασποράς το ύψιστο δημοκρατικό τους δικαίωμα. Και, βέβαια, η Κυβέρνηση αυτή, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έχει αποδείξει ότι τολμά, τηρεί τον λόγο της, είναι συνεπής στις αρχές και τις διακηρύξεις της.

Η θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου, έτσι όπως αποτυπώνεται στο νομοσχέδιο, αφορά όλους τους Έλληνες πολίτες, είτε βρίσκονται στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό, είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα στις ευρωεκλογές με επιστολική ψήφο. Και θέλω να τονίσω ότι, όπως και στον ν.5044/2023, η δυνατότητα ψήφου δίνεται σε ανθρώπους που έχουν ήδη εκλογικά δικαιώματα, το εκλογικό σώμα δεν αλλάζει. Αντιθέτως, διευκολύνονται οι πολίτες να ψηφίσουν και η αλλαγή αυτή, πέρα από τη δημοκρατία, ενισχύει και τη συμμετοχή, αφού αποτελεί μία λύση απέναντι στην αποχή.

Και, βέβαια, κάποιοι προσπερνούν με χαρακτηριστική ευκολία άλλες σημαντικές και θετικές διατάξεις αυτού του νομοσχεδίου, όπως η εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων, αλλά και τα εκλογικά κέντρα που θα εγγυώνται την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία, προκειμένου να ψηφίσουν με φυσική παρουσία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως ανέφερα στην εισαγωγή μου, αυτή η Κυβέρνηση άνοιξε αποφασιστικά από το 2019 το ζήτημα της ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού. Επεδίωξε και επιδιώκει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση και το απέδειξε τόσο στη διαβούλευση όσο και στη συζήτηση στην επιτροπή, αφού υιοθέτησε προτάσεις της Αντιπολίτευσης και προχώρησε σε νομοτεχνικές βελτιώσεις για την επιστολική ψήφο, προκειμένου να μην υπάρχει καμμία σκιά ή υπόνοια. Αναφέρομαι χαρακτηριστικά στην πρόβλεψη ότι η εξουσιοδότηση τρίτου προσώπου για αποστολή του φακέλου επιστροφής θα γίνεται αποκλειστικά και μόνο σε περίπτωση αδυναμίας του εκλογέα να αποστείλει ο ίδιος τον φάκελο, κάτι που αποτελούσε πρόταση του ΠΑΣΟΚ. Επίσης, αναφέρομαι και στην πρόβλεψη ότι τα ψηφοδέλτια των μελών των εφορευτικών επιτροπών διαλογής της επιστολικής ψήφου θα είναι όμοια με τα ψηφοδέλτια της επιστολικής ψήφου, προκειμένου να διασφαλίζεται απόλυτα η μυστικότητα της ψηφοφορίας, κάτι που αποτελούσε πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ. Με αυτές τις βελτιώσεις επιτεύχθηκε η συναίνεση για την επιστολική ψήφο στις ευρωεκλογές.

Ήταν, επομένως, φυσικό να γίνει το επόμενο βήμα με την τροπολογία με την οποία επεκτείνεται η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές για τους Έλληνες του εξωτερικού. Μένει να δούμε αν το κλίμα συναίνεσης από την πλευρά των δύο κομμάτων της Αντιπολίτευσης ήταν προσχηματικό. Μένει να δούμε αν η Αντιπολίτευση φοβάται την ψήφο της ομογένειας ή αν συμμαρύνεται στη δική μας πεποίθηση ότι ο απόδημος ελληνισμός είναι μεγάλη δύναμη για το έθνος μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το δικαίωμα της ψήφου για τον απανταχού Ελληνισμό είναι ζήτημα ισότητας και ισοπολιτείας. Τα

εκατομμύρια των συμπολιτών μας που αναγκάστηκαν να αφήσουν πίσω την πατρίδα συνήθως σε δεινές περιόδους αποτελούν αναπόδοτο κομμάτι του ελληνικού έθνους. Έχουν δεσμούς με την πατρίδα. Διατηρούν τις επαφές και το ενδιαφέρον τους για τα δρώμενα στη χώρα. Πολλοί έχουν οικογένειες ή και περιουσία. Κυρίως, όμως, κουβαλούν πάντα μέσα τους την Ελλάδα.

Έχω συγγενείς στην Αυστραλία, στον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, με τους οποίους χρόνια συζητάμε το πόσο θέλουν να ψηφίσουν και δεν μπορούν. Ξέρετε πλέον για την επιστολική ψήφο; Λένε «μπράβο που το ελληνικό κράτος μάς δίνει επιτέλους έναν εύκολο τρόπο να συμμετέχουμε στις εκλογές». Είναι η πρώτη φορά που αισθάνονται ότι το ελληνικό κράτος τηρεί τη θεσμική και πολιτειακή υποχρέωση που έχει απέναντί τους, δίνοντας τη δυνατότητα στους απόδημους που έχουν εκλογικά δικαιώματα να εξασκήσουν το δικαίωμα ψήφου.

Καλώ, λοιπόν, τους συναδέλφους να ξεπεράσουν τα κομματικά στεγανά. Να συνεχίσουμε τον κοινοβουλευτικό διάλογο και να συμφωνήσουμε ότι έχουμε χρέος ως αντιπρόσωποι του έθνους να στηρίξουμε αυτή την προσπάθεια και την αναγκαία τομή, που μεγαλώνει και την Ελλάδα και τη δημοκρατία μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Επόμενος ομιλητής ο κ. Φίλιππος Φόρτωμας, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΟΡΤΩΜΑΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα συζητούμε ένα νομοσχέδιο, θα έλεγα μεγάλης σημασίας και καθαρά ιστορικής. Έχει γίνει πολύς λόγος και σε διάρκεια και στην επιτροπή για το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση αυτή θα συμβάλει στη μείωση της αποχής. Άλλωστε, αυτό προτείνει και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την 2018/994 απόφασή του. Επικαλείται, λοιπόν, την επιστολική ψήφο ως μέσο, προκειμένου να ενθαρρύνει την απλή συμμετοχή ψηφοφόρων στις εκλογές για το Κοινοβούλιο, και προφανώς και όλες τις δυνατότητες τις οποίες παρέχει η τεχνολογία.

Όμως, η μάχη για την αποχή σε μια δημοκρατική κοινωνία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί μια ευρύτερη μάχη, μια μάχη που περιλαμβάνει πρωτίτως την ενστάλαξη του δημοκρατικού ιδεώδους στους πολίτες ήδη από πολύ μικρή ηλικία, αλλά και την εμπέδωση ενός αισθήματος υπεύθυνου πολίτη. Την επιστολική ψήφο, όμως, δεν πρέπει να τη δούμε ως ένα μόνο εργαλείο χρηστικό για την αντιμετώπιση της αποχής. Δεν είναι μόνο αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πολλά περισσότερα, είναι πολλά και ουσιαστικότερα, θα έλεγα.

Έτσι, λοιπόν, με την επιστολική ψήφο πετυχαίνουμε μια καταφατική βούληση της πολιτείας που αίρει κάθε περιορισμό στην καθολικότητα της ψήφου για τους πολίτες της. Είναι η μετατροπή της καθολικότητας της ψήφου από θεωρητική συνταγματική αρχή σε πράξη. Είναι, θα έλεγα, ένα ουσιαστικό άνοιγμα και κάλεσμά του ελληνικού κράτους προς τον απανταχού Ελληνισμό. Αποτελεί, άλλωστε, μόνιμο αίτημα των Ελλήνων της διασποράς και ένα μέτρο το οποίο εφαρμόζεται σχεδόν σε όλες τις σύγχρονες δημοκρατίες. Είναι οι ορατοί, ακατάλυτοι δεσμοί του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες πολίτες σε όλον τον κόσμο.

Για τον λόγο αυτόν, λοιπόν, και η απόφαση της Κυβέρνησης να επεκτείνει τη μεταρρύθμιση και της επιστολής ψήφου για τους αποδήμους, πέρα από τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα, και στις εθνικές εκλογές δεν έγινε εν κενώ, ώστε να δικαιολογούνται οι όποιες αντιδράσεις, αλλά και ο λεγόμενος αιφνιδιασμός της Αντιπολίτευσης. Έγινε κατόπιν εκτενούς συζήτησης και στην επιτροπή, στην οποία ακούστηκαν και οι φορείς από όλους τους Έλληνες αποδήμους, οι οποίοι υποστήριξαν αναφανδόν την επέκταση της αποστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές. Συνεπώς η όλη τροπολογία αποδεικνύει απλώς ότι η Κυβέρνηση εισάκουσε ένα δίκαιο αίτημα των αποδήμων Ελλήνων. Όσα, λοιπόν, ακούγονται εκ μέρους της Αντιπολίτευσης είναι προφάσεις, ώστε να αποφύγουν να μας πουν γιατί αρνούνται το όλο δικαίωμα αυτό για τους απόδημους Έλληνες.

Επιπλέον, εγώ θα έλεγα πως είναι ένα άρτιο, νομοτεχνικά, νομοσχέδιο με επαρκείς δικλίδες ασφαλείας για την εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, δικλίδες που θεωρούμε ότι αναπτύχθηκαν

επαρκώς και στην επιτροπή, απαντώντας σε κάθε ανησυχία, αλλά και σε κάθε αμφισβήτηση για τα εχέγγυα τα οποία παρέχει ο νόμος ότι η λαϊκή βούληση θα αποτυπωθεί ανόθευτη.

Νομίζω δε πως δεν χρειάζεται να σταθώ ιδιαίτερα στο πόσο διευκολύνει το παρόν νομοσχέδιο τους εργαζόμενους γύρω από τον τουρισμό, γύρω από τον κλάδο αυτό, ο οποίος αφορά και τον δικό μου τόπο, τον Νομό Κυκλάδων, ιδίως μάλιστα εν όψει και του γεγονότος ότι οι ευρωεκλογές διεξάγονται καλοκαίρι και συγκεκριμένα στις 9 Ιουνίου του 2024. Πρόκειται, λοιπόν, για μια περίοδο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατά την οποία οι εποχικά εργαζόμενοι απασχολούνται στον τουρισμό και έχουν ήδη μεταβεί στον τόπο εργασίας τους. Χωρίς την παροχή της δυνατότητας αυτής, είναι πέρα από προφανές ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν θα είχαν τη δυνατότητα εκλογικού δικαιώματος στις ευρωεκλογές. Το δε εγχείρημα δεν έχει κανένα ιδεολογικό πρόσημο, όσο και αν κάποιοι αναζητούν περιπτώσεις που να το δικαιολογούν. Η όλη σημασία, λοιπόν, του παρόντος νομοσχεδίου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για τους για τους πολίτες αυτούς είναι κεφαλαιώδους σημασίας, όπως άλλωστε και συνολικά για τη δημοκρατία μας, αλλά και για την ισχυροποίηση της έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας και βούλησης.

Το δε παρόν νομοσχέδιο, όμως, περιλαμβάνει ακόμα πολύ σημαντικές μεταρρυθμίσεις, σημαντικές ρυθμίσεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, όπως, λόγου χάρη, την υποχρέωση μετάδοσης στη νοηματική γλώσσα των τηλεοπτικών μηνυμάτων των κομμάτων, τα οποία μεταδίδονται δωρεάν. Επίσης, την υποχρέωση των σταθμών πανελληνίας εμβέλειας να μεταδίδουν τις συνεντεύξεις των πολιτικών Αρχηγών υποχρεωτικά και με διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα. Οι δε διατάξεις αυτές μας θυμίζουν ότι είμαστε πολύ μακριά από την πλήρη προσβασιμότητα των συμπολιτών μας με αναπηρία, όχι μόνο στην εκλογική διαδικασία αλλά και στον προεκλογικό δημόσιο διάλογο ακόμα.

Η επιστολική ψήφος αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και το παρόν νομοσχέδιο είναι από αυτά τα οποία πρέπει να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση. Έτσι, θα πρέπει και οφείλουμε όλοι να το να το ψηφίσουμε με την ευρύτερη αυξημένη πλειοψηφία. Για τους παραπάνω λόγους σας καλώ να το υπερψηφίσετε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Καλείται στο Βήμα τώρα ο Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Παπαηλιού.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ: Κύριοι Υπουργοί, φοβάμαι ότι η επιστολική ψήφος, όπως θεσπίζεται από την Κυβέρνησή σας, είναι παγίδα και όχι διευκόλυνση.

Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λίγους μήνες πριν τις ευρωεκλογές εισάγεται προς συζήτηση και ψήφιση στη Βουλή το υπό κρίση νομοσχέδιο που περιλαμβάνει σημαντικές αλλαγές σε κρίσιμα θέματα της διαδικασίας των ευρωεκλογών. Βέβαια αυτό γίνεται με τον τρόπο που η Κυβέρνηση το συνηθίζει από την αρχή της θητείας της: χωρίς την απαραίτητη διαβούλευση, τη συμμετοχή και τη συναίνεση των πολιτικών κομμάτων, της επιστημονικής κοινότητας, των αρμοδίων φορέων και αρχών που θα αναλάβουν τη διεκπεραίωσή της, αντιμετωπίζεται ένα σοβαρότατο θεσμικό ζήτημα δημοκρατίας και εύρυθμης λειτουργίας του πολιτεύματος. Και, επιπλέον, με τρόπο επικοινωνιακό, αποσκοπώντας να ενισχύσει το δήθεν δημοκρατικό προφίλ που θέλει να προβάλει προς όφελός της.

Η διασφάλιση της εμπιστοσύνης προς το σύστημα της εκλογικής διαδικασίας αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα, καθώς κάθε αμφισβήτηση της τήρησης των αρχών που αφορούν την ψηφοφορία και τις εν γένει εκλογικές διαδικασίες σηματοδοτεί την αμφισβήτηση των εκλογών και διαδικαστικά και ως προς το αποτέλεσμα τους και εν τέλει της ίδιας της λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ο τρόπος που θεσμοθετείται η επιστολική ψήφος δεν είναι συμβατός με τις επιταγές του Συντάγματος, το οποίο θεσπίζει τη διασφάλιση των αρχών της καθολικότητας, της αμεσότητας, της μυστικότητας και της ταυτόχρονης διενέργειας της ψηφοφορίας για όλους. Επιπλέον, δεν είναι συμβατός

ούτε βάσει του πλαισίου που τίθεται σε διεθνές επίπεδο, όπως, παραδείγματος χάριν, τίθεται από τον Οργανισμό Ασφάλειας και Συνεργασίας για την Ευρώπη.

Το Σύνταγμα, στο άρθρο 51 παράγραφος 4, δέχεται ρητά την επιστολική ψήφο ως μέσον για τη συμμετοχή των εκτός επικρατείας εκλογέων στις βουλευτικές εκλογές, όμως το Σύνταγμα δεν τη δέχεται με τρόπο που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εξ αρχής και εξ ορισμού διαβλητός. Αυτό αποτυπώνεται και στην έκθεση της Επισημονικής Υπηρεσίας της Βουλής. Επιπλέον, η αποδοχή της επιστολικής ψήφου υιοθετείται ως εξαίρεση, ως θετική κάμψη του κανόνα της μυστικότητας για την εξυπηρέτηση του στόχου της διευκόλυνσης της συμμετοχής των εκτός επικρατείας εκλογέων και όχι ως ένα καθεστώς που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κανόνα.

Με τον τρόπο που θεσμοθετείται η επιστολική ψήφος στο παρόν νομοσχέδιο, δεν λαμβάνονται υπ' όψιν τα απαραίτητα μέτρα αποφυγής της χειραγώγησης και του κινδύνου αλλοίωσης της βούλησης των εκλογέων. Η εκλογική διαδικασία είναι ενιαία, όμως μέχρι την παράδοση του ψηφοδελτίου στην "επιτροπή συλλογής ψηφοδελτίων", μεσολαβούν διάφορες φάσεις οι οποίες δεν ελέγχονται από δημόσιους λειτουργούς, τον δικαστικό αντιπρόσωπο. Και βέβαια δεν προβλέπεται η παρουσία εκπροσώπων των κομμάτων.

Οι ανάδοχοι παροχής ταχυδρομικών ή ταχυμεταφορικών υπηρεσιών, οι υπάλληλοί τους, εξακριβώνουν την ταυτότητα των εκλογέων ή την ύπαρξη ρητής εξουσιοδότησης πριν από την παραλαβή του φακέλου και την επιστροφή του. Όμως, οι ανάδοχοι, οι υπάλληλοι δεν είναι δημόσιοι λειτουργοί, δικαστικές αρχές, αλλά εκπρόσωποι ιδιωτικών εταιρειών. Η εξουσιοδότηση προς τρίτο πρόσωπο «για να ψηφίσει αντί άλλου» επίσης κάμπτει, ή μάλλον, καταργεί την αρχή της αμεσότητας που δεν επιτρέπει την ψήφο δι' αντιπροσώπου.

Με άλλα λόγια, από τη διαδικασία αυτή απουσιάζει η παρέμβαση της τρίτης, της λεγόμενης «έμπιστης οντότητας», δηλαδή της δημόσιας αρχής και ειδικότερα του αντιπροσώπου της δικαστικής αρχής που να διασφαλίζει την αμεσότητα και τη μυστικότητα της ψηφοφορίας, την αποτροπή εκφοβισμού ή εξαγοράς του εκλογέα ή άλλης αυθαίρετης παρέμβασης στην εκλογική βούληση, όταν αυτή εκφράζεται με την επιστολική ψήφο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, λέγεται από κυβερνητικής πλευράς ότι η αποχή αντιμετωπίζεται μέσω της θέσπισης της επιστολικής ψήφου. Όμως η αποχή είναι ένα περίπλοκο και ιδιαίτερα σύνθετο ζήτημα που δεν μπορεί να περιοριστεί και να εξαντληθεί σε ζητήματα τεχνικής φύσης ή εκλογικής μεθοδολογίας και να αντιμετωπιστεί, να επιλυθεί με αντίστοιχα μέσα. Συνδέεται με την ποιότητα της δημοκρατίας, καθώς και με την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος.

Το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας και οι πολιτικές που εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια, αλλά και οι πολιτικές λιτότητας που εφαρμόστηκαν τα τα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής -με τα μνημόνια-, οδήγησαν στη φτωχοποίηση των πολιτών, οι οποίοι αγωνίζονται να τα βγάλουν πέρα και οι οποίοι έχουν απογοητευτεί από το πολιτικό σύστημα που δεν κατάφερε να τους προστατήσει και να υπερασπιστεί τα δικαιώματά τους όλα αυτά τα χρόνια.

Η αποχή, λοιπόν, οφείλεται και στο γεγονός ότι οι πολίτες έχουν την αίσθηση ή την πεποίθηση ότι δεν τους εκφράζει το πολιτικό σύστημα και ότι η ψήφος τους δεν επηρεάζει σε κρίσιμο βαθμό τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις. Επιπλέον, θεωρούν ότι απέχοντας, στέλνουν μήνυμα προς τα πολιτικά κόμματα εκφράζοντας τη δυσαρέσκεία τους και τιμωρώντας τα.

Την ευθύνη για το φαινόμενο της αυξανόμενης αποχής που έχει κορυφωθεί τα τελευταία χρόνια, φέρει σε μεγάλο βαθμό η Κυβέρνηση, αφού επί τέσσερα χρόνια προπαγανδίζει συστηματικά ότι όλα τα σοβαρά προβλήματα της χώρας, όπως η ακρίβεια, η ενεργειακή φτώχεια, οι φυσικές καταστροφές, είναι εισαγόμενα και δεν προκαλούνται από τις ασκούμενες πολιτικές της, αλλά προκαλούνται αποκλειστικά από εξωγενείς και εισαγόμενες κρίσεις -πόλεμοι, κλιματική κρίση- και για την αντιμετώπιση των οποίων πολύ λίγα μπορούν να γίνουν σε εθνικό επίπεδο. Η "ΤΙΝΑ"

σε όλο το μεγαλείο της, πέραν του ότι η Κυβέρνηση καταπατά βάνουσα το κράτος δικαίου με τη συγκάλυψη του μέγιστου θεσμικού σκανδάλου των υποκλοπών και άλλων σκανδάλων, αλλά και με την παρέμβασή της στη λειτουργία της δικαιοσύνης και των ανεξάρτητων αρχών.

Εμείς, ως ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, έχουμε διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις, καταθέτοντας και σχετικές τροπολογίες, για τη διευκόλυνση της συμμετοχής στις εκλογές, με τρόπο που να γίνονται σεβαστές οι συνταγματικές αρχές. Η εκλογική διαδικασία, πρέπει να προσαρμοστεί στις συνθήκες της ζωής των ευάλωτων πολιτών (ΑΜΕΑ, χρόνια πάσχοντες, υπερήλικες), καθώς των πολιτών με αυξημένη κινητικότητα που σχετίζεται με την εργασία, την εκπαίδευση και τον τουρισμό.

Τελειώνοντας, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την αιφνιδιαστική αντιθεσμική και αντιδεδοντολογική κατάθεση της εκπρόθεσμης αντισυνταγματικής κυβερνητικής τροπολογίας, αποκαλύπτεται η πραγματική βούληση της Κυβέρνησης σε σχέση με το υπό κρίση νομοσχέδιο. Αποσκοπεί στη μεθοδευμένη ανατροπή των πολιτικών ισορροπιών και συσχετισμών και εντέλει στην αλλοίωση των εκλογικού αποτελέσματος.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Καλείται στο Βήμα τώρα η κ. Ζωή Ράπτη, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΖΩΗ ΡΑΠΤΗ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ο ν.2159/1952 αποτέλεσε έναν σταθμό στην ιστορία της δημοκρατίας στην Ελλάδα, καθώς με αυτόν δόθηκε για πρώτη φορά το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο το δικαίωμα του εκλέγειν καθολικό.

Όμως, αυτό το καθολικό δικαίωμα του εκλέγειν, ποτέ δεν ήταν αυτονόητο για όλους. Χιλιάδες συμπολίτες μας αναγκάζονται έως σήμερα να επιλέξουν την αποχή από τις εκλογές και να αφήσουν άλλους να αποφασίσουν για το μέλλον τους, λόγω της δυσκολίας μετακίνησης ή λόγω εμποδίων, όπως έχουν οι υπερήλικες, οι ασθενείς, τα άτομα με αναπηρία, όσοι εργάζονται σε εποχικές δουλειές, αλλά βεβαίως και φοιτητές και μαθητές στο τέλος του λυκείου.

Το σημερινό νομοσχέδιο αποτελεί έναν ακόμα σταθμό στην ιστορία της δημοκρατίας μας και μια πραγματική πρόοδο, γιατί ακριβώς επιτρέπει να ψηφίζουν στις επερχόμενες εκλογές οι συμπολίτες μας, οι οποίοι υπό άλλες συνθήκες δεν θα είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν και αυτό αποτελεί μια πολύ μεγάλη δημοκρατική κατάκτηση. Είναι ένα εργαλείο που καθιερώνεται για πρώτη φορά, για να ακούγεται όσο το δυνατό πιο δυνατά η φωνή της κοινωνίας. Είναι πράγματι δεδομένο ότι όσο πιο δυνατά ακούγεται η φωνή της κοινωνίας, τόσο πιο υπεύθυνη γίνεται και η επιλογή της κάθε ηγεσίας, ενισχύοντας τη δημοκρατική έκφραση η οποία και απομονώνει αδιέξοδες και ακραίες συμπεριφορές.

Με την κατατεθείσα δε τροπολογία, γίνεται και το πρώτο βήμα, ώστε το νέο αυτό δικαίωμα της επιστολικής ψήφου να ισχύσει για τους απόδημους και στις επόμενες εθνικές εκλογές. Με την καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, αίρονται όλα τα πρακτικά εμπόδια συμμετοχής στην πολιτική διαδικασία για όλους όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου, όπου και αν ζουν, όπου και αν βρίσκονται την ημέρα των εκλογών, είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό.

Με το νομοσχέδιο αυτό πράγματι δεν χορηγούμε δικαίωμα ψήφου, αλλά διευκολύνουμε -όπως επιώθηκε- την άσκηση του ήδη υπάρχοντος δικαιώματος. Αυτό αφορά ιδιαίτερα σε δύο μεγάλες κατηγορίες, πρώτα-πρώτα στους απόδημους Έλληνες. Είναι πραγματικότητα ότι πριν λίγους μήνες με το νομοσχέδιο που έφερε η Κυβέρνησή μας και ψηφίστηκε από τη Βουλή, άρθκαν όλοι οι περιορισμοί που ίσχυαν για την άσκηση του δικαιώματος της ψήφου Ελλήνων πολιτών, οι οποίοι είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού είτε τυγχάνει να βρίσκονται στο εξωτερικό την ημέρα των εκλογών.

Είναι, επίσης, αλήθεια ότι λόγω πλειάδας δυσκολιών που σχετίζονται με τη μετακίνηση, όλοι το βιώσαμε από γνωστούς και φίλους, αλλά και τα έξοδα που σχετίζονται με αυτή στα κατά

τόπους προξενεία, πάρα πολλοί απόδημοι δεν κατάφεραν να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία. Με το νομοσχέδιο, οποιοσδήποτε Έλληνας πολίτης, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους και βρίσκεται στο εξωτερικό, θα μπορεί πλέον να ψηφίσει από τον τόπο διαμονής του, κάνοντας χρήση της επιστολικής ψήφου.

Το νομοσχέδιο αφορά και μια μεγάλη μερίδα των συμπολιτών μας, οι οποίοι έχουν πρακτικές δυσκολίες για να πάνε να ψηφίσουν τη μέρα των εκλογών, είτε λόγω της κατάστασης της υγείας τους είτε λόγω δυσκολίας μετακίνησης είτε λόγω άλλων επαγγελματικών υποχρεώσεων. Με αυτό τον τρόπο, εμείς απομακρύνουμε τα εμπόδια για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν, ιδιαίτερα για τους πιο ευάλωτους συμπολίτες μας. Κάνουμε έτσι τη φωνή τους να ακουστεί και εμβαθύνουμε τη δημοκρατία μας, καθώς αυτή γίνεται πιο αντιπροσωπευτική.

Με τις νέες ρυθμίσεις, ενισχύουμε τη συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία, η οποία αποδείχθηκε κατά τις προηγούμενες εκλογές ιδιαίτερα χαμηλή. Είναι αλήθεια ότι μετά τις Ευρωεκλογές του 2014, κατά τις οποίες σημειώθηκε ένα ιστορικά χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των εκλογέων σε όλη την Ευρώπη της τάξης του 42,6%- η Ευρωπαϊκή Ένωση ανοιχτά πλέον ενθάρρυνε τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν, μεταξύ άλλων, την επιστολική ψήφο για να αυξηθεί η συμμετοχή όλων.

Είναι πραγματικότητα ότι ήδη σήμερα σε είκοσι δύο από είκοσι επτά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στην Αυστραλία και σε πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών, προβλέπεται η επιστολική ψήφος. Οι τελευταίες έρευνες, που έχουν γίνει στη χώρα μας, έχουν καταδείξει ότι πάνω από το 75% των πολιτών θεωρούν ότι επιστολική ψήφος θα οδηγήσει σε αυξημένη συμμετοχή, ενώ πάνω από το 70% των πολιτών εμφανίζονται θετικοί απέναντι σε αυτή.

Ενώ η πλειοψηφία των κομμάτων της Αντιπολίτευσης είχε εκφραστεί θετικά επί της αρχής κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου στις επιτροπές, κατατέθηκε η χθεσινή τροπολογία με την οποία επεκτείνεται η άσκηση εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές. Είναι μία ρύθμιση που, όπως είπε ο Πρόεδρος της Βουλής στην ομιλία του στο Σώμα -μία από τις σπάνιες ομιλίες που κάνει στο Σώμα- έρχεται ακριβώς να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που έχουμε όλοι μας απέναντι στους Έλληνες πολίτες στο εξωτερικό εδώ και δεκαετίες.

Είναι αλήθεια ότι η εφαρμογή της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και στις εθνικές εκλογές, ενισχύει ακόμα περισσότερο τους δεσμούς με τους Έλληνες του εξωτερικού, γεγονός το οποίο έχει τεράστια οφέλη για τη χώρα μας. Παράλληλα, συμβάλλει στην εμβάθυνση της δημοκρατίας και της συμμετοχής, καθώς δεν συνιστά ένα δεξιά, αριστερό ή κεντρώο μέτρο, αλλά μια προοδευτική ρύθμιση που μας αφορά όλους.

Όμως, μεγάλο μέρος της Αντιπολίτευσης ανέκρουσε πρύμναν και καταγγέλλει την Κυβέρνηση για υποβιβασμό της συμμετοχής του λαού στην εκλογική διαδικασία, δημιουργώντας παθητική στάση των πολιτών απέναντι στις εκλογές, καθώς και για πρόκληση στρεβλώσεων. Και ερωτώ, είναι υποβιβασμός όταν μιλάμε για ισάξιες ψήφους των Ελλήνων πολιτών, σε όποιο μέρος του κόσμου και αν βρίσκονται; Είναι υποβιβασμός όταν απομακρύνουμε τα εμπόδια και εντάσσουμε στην εκλογική διαδικασία συνανθρώπους μας που, πέραν της Βουλής, θα παρέμεναν στο τέλμα μιας εποχής που δεν επέλεξαν ενσυνείδητα;

Είναι υποβιβασμός όταν επιδιώκουμε να συμπεριλάβουμε τους απόδημους Έλληνες, τους δικούς μας ανθρώπους, τα παιδιά μας που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό, στη διαμόρφωση ενός καλύτερου μέλλοντος για την πατρίδα μας, την οποία πονάνε εξίσου; Είναι υποβιβασμός όταν επιδιώκουμε να κάνουμε τη δημοκρατία μας πιο αντιπροσωπευτική;

Η πραγματικότητα είναι ότι, όπως αναλύεται στο σχέδιο νόμου, λαμβάνουμε κάθε δυνατή μέριμνα για τη διασφάλιση της μυστικότητας της διαδικασίας μέσω ασφαλιστικών δικλίδων και οδών διεθνών οργανισμών, τις οποίες επεξεργάστηκε με επιμέλεια το Υπουργείο Εσωτερικών.

Μήπως τελικά για λόγους μικροκομματικού οφέλους δεν επιθυμούμε μια μερίδα συμπολιτών μας να αποκτήσει φωνή στις

επερχόμενες εκλογικές διαδικασίες, αλλά θέλουν να συνεχίσουν να βρίσκονται αυτοί βυθισμένοι στη σιωπή;

Απέναντι σε οποιαδήποτε στείρα κριτική η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας με Πρωθυπουργό τον Κυριάκο Μητσοτάκη παραμένει προσηλωμένη στον στόχο της να προχωρήσει σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του δημοκρατικού μας πολιτεύματος χωρίς να αφήσει κανέναν πίσω. Κάθε μέρα κάνουμε περισσότερα βήματα προς την κατεύθυνση ενσωμάτωσης σημαντικών μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την καθημερινότητα των συμπολιτών μας, ενώ τολμάμε και μεγάλες αλλαγές που αναβαθμίζουν εκ βάθρων την πολιτική μας ζωή.

Το σημερινό νομοσχέδιο είναι ένα ακόμα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση και για αυτό σας καλώ όλους να το υπερψηφίσουμε.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Επόμενος ομιλητής ο κ. Γεώργιος Βρεττάκος, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε σήμερα ένα νομοσχέδιο που κατά κοινή ομολογία θα αυξήσει τη συμμετοχή και αξίζουν συγχαρητήρια τόσο στην Υπουργό, την κ. Κεραμέως όσο και στον Αναπληρωτή Υπουργό για αυτή την τόσο σημαντική πρωτοβουλία που φέρνει το Υπουργείο Εσωτερικών. Νομίζω ότι είναι το τέταρτο νομοθέτημα σε αυτή τη νέα διακυβέρνηση και θα πρέπει να συνεχίσουμε έτσι δυνατό να φέρνουμε νέες μεταρρυθμίσεις.

Με τις διατάξεις του νομοσχεδίου θα δοθεί δυνατότητα σε μια σειρά από συμπολίτες μας τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό να συμμετέχουν σε μια από τις γιορτές της δημοκρατίας μας, στις ευρωεκλογές.

Η Κυβέρνηση φέρνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για την επιστολική ψήφο που λαμβάνει υπ' όψιν τις καλές πρακτικές που ισχύουν ήδη σε είκοσι δύο από τα είκοσι επτά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια με ειλικρινή διαβούλευση τόσο με τους φορείς όσο και με τα κόμματα της Αντιπολίτευσης προπαθούμε να βελτιώσουμε όσο δυνατόν γίνεται αυτό το πλαίσιο, ώστε να είναι το κείμενο του νομοσχεδίου διαφανές, να μπορεί κάθε Έλληνας πολίτης σε όποιο μέρος του κόσμου και αν βρίσκεται να συμμετέχει στις εκλογές.

Θέλουμε τους απόδημους συμμετοχούς, να νιώθουν ότι η μητέρα πατρίδα τους υπολογίζει και ακούει την άποψή τους. Θέλουμε να διευκολύνουμε όλους τους συμπολίτες μας που για οποιοδήποτε λόγο δεν μπορούν να πάνε στις κάλπες να το κάνουν με τρόπο ασφαλή. Θέλουμε να αυξήσουμε τη συμμετοχή, ώστε η δημοκρατία μας να είναι ακόμα πιο αντιπροσωπευτική και καλούμε όλους να συμμετέχουν.

Και είναι αλήθεια ότι πενήντα χρόνια μετά την επαναφορά της δημοκρατίας στη χώρα μας είναι αυτή η Κυβέρνηση που με συνέπεια έφερε μια σειρά από πρωτοβουλίες, προκειμένου να μπορούν να ψηφίσουν και πάλι οι απόδημοι Έλληνες.

Ξεκίνησε το 2019 με τη νομοθετική πρωτοβουλία του Τάκη Θεοδωρικάκου, που άνοιξε το θέμα της συμμετοχής των αποδήμων, το 2021 με την προσπάθεια που έγινε από τον Υπουργό, τον Μάκη τον Βορίδη, προκειμένου να αρθούν τα εμπόδια. Όμως, εκεί λόγω της συναίνεσης είδαμε ότι δεν λειτουργήσε αυτό το νομοσχέδιο με αποτέλεσμα μόλις δεκαοκτώ χιλιάδες ομογενείς να ψηφίσουν στις τελευταίες εκλογές. Έτσι, ήρθαμε μετά τις εκλογές και φέραμε μια νέα πρωτοβουλία, η οποία πέρασε από τη Βουλή με πάνω από διακόσιους Βουλευτές να την υπερψηφίζουν και τώρα ερχόμαστε με την επιστολική ψήφο επιχειρώντας να ολοκληρώσουμε έναν σχεδιασμό που συμπυκνώνεται σε μια φράση: «Δημοκρατία παντού, δημοκρατία για όλους».

Στη χώρα που γέννησε τη δημοκρατία δεν μας αρμόζει πενήντα χρόνια να συζητάμε για ένα θέμα που σε όλο τον δυτικό ανεπτυγμένο κόσμο έχει λυθεί.

Έτσι, λοιπόν, η Κυβέρνηση αυτή του Κυριάκου Μητσοτάκη έρχεται και σε αυτόν τον τομέα να μας κάνει Ευρώπη στο πλαίσιο ενός πολυδιάστατου εκσυγχρονισμού που απαιτεί περισσότερη διαφάνεια για όλους, περισσότερη δημοκρατία, ένα κράτος δικαίου με ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες για όλους τους πολίτες.

Στο πλαίσιο αυτό με χαρά διαπιστώσαμε ότι επιτέλους κάποια από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης ήρθαν στον δρόμο της λογικής για ένα θέμα που κατά γενική ομολογία δεν προσφέρεται για μια στείρα αντιπαράθεση. Διαπιστώσαμε επί της αρχής ότι συγκεντρώνεται ο απαραίτητος αριθμός για μια μεγάλη συναίνεση διακοσίων τριάντα ψήφων για το νομοσχέδιο αυτό και έτσι επιχειρήσαμε να πάμε ένα βήμα παρακάτω και επιτέλους να ολοκληρώσουμε μια μεταρρύθμιση που έχει περάσει από σαράντα κύματα.

Τι κάναμε; Κάναμε το αυτονόητο με μια τροπολογία προτείνουμε η επιστολική ψήφος να ισχύει και στις εθνικές εκλογές. Και κάπου εδώ είναι που η λογική έγινε παραλογισμός. Και δεν χρειάζεται νομίζω να πούμε για τα κόμματα που εξαρχής τοποθετήθηκαν αρνητικά στο νομοσχέδιο.

Τι να πούμε, για παράδειγμα, για την Ελληνική Λύση, που μετά το 0,94 που πήραν στις τελευταίες εκλογές άλλαξαν θέση και πλέον λένε κάτι θολό που δεν έχει σχέση με αυτό που έλεγαν πριν τις εκλογές; Η αλήθεια είναι ότι το κάνουν γιατί φοβούνται απλά την ψήφο των αποδήμων.

Τι να πούμε, επίσης, για το ΚΚΕ, που είναι κάθετα αντίθετο με το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο; Δεν μας εκπλήσσει, βέβαια, γιατί βλέπουμε ότι στα εναπομείναντα θέματα εναπομείναντα κομμουνιστικά καθεστώτα στον κόσμο μόνο δημοκρατία δεν έχουν. Δεν υπάρχουν ούτε καν άλλα κόμματα, γίνονται εσωτερικά εκλογές μεταξύ του κομμουνιστικού κόμματος το οποίο διοικεί και απαγορεύεται η Αντιπολίτευση μάλιστα και με νόμο. Άρα ευτυχώς που δεν είμαστε Κούβα ή Βόρεια Κορέα, γιατί αν οι απόψεις σας επικρατούσαν, το μόνο σίγουρο είναι ότι όσοι διαφωνούσαν μαζί σας, δεν θα είχαμε ούτε καν δικαίωμα λόγου. Άρα δεν υπάρχει λόγος να σχολιάσουμε τη στάση του ΚΚΕ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ: Να διαβάσετε λιγότερο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΠΑΚΟΣ) ΕΞΑΡΧΟΣ: Να πας αύριο εκεί που παίρνουν τα σπία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ: Τι να πούμε για τη Νέα Αριστερά που ήρθε να μας πει ότι με τη νομοθετική πρωτοβουλία μας θέλουμε να κάνουμε τη χώρα Μπανανία; Δηλαδή, τι να κάνουμε; Να εφαρμόσουμε αυτό που εφαρμόζεται σε όλη την Ευρώπη και σε όλο τον δυτικό πολιτισμένο κόσμο.

Πάμε τώρα, όμως, σε αυτούς που συμφωνούσαν μέχρι χτες στο νομοσχέδιο, το πίστευαν δηλαδή έστω επί της αρχής, και σήμερα ήρθαν να αλλάξουν τις στάσεις τους. Μάλιστα, πολλοί το λέγανε και στις τοποθετήσεις τους ότι πρέπει να προχωρήσουμε στη θεσμοθέτηση της επιστολικής ψήφου.

Και αναρωτιέμαι: Οι δημοκρατικές ευαισθησίες σας, κύριοι του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ, είναι αλά καρτ; Δηλαδή, είναι καλή η επιστολική ψήφος για τις ευρωεκλογές και είναι κακή για τις εθνικές εκλογές; Είναι καλό να ψηφίζουν οι απόδημοι για να εκλέξουν ευρωβουλευτές και είναι κακό να ψηφίζουν για να εκλέξουν Βουλευτές του Εθνικού Κοινοβουλίου; Θέλουμε η συμμετοχή να αυξηθεί στις ευρωεκλογές, αλλά δεν θέλουμε να αυξηθεί στις εθνικές εκλογές;

Καταλαβαίνετε, κύριοι του ΣΥΡΙΖΑ και του ΠΑΣΟΚ, ότι έρχεστε σε αντίφαση ακόμα και με τον ίδιο σας τον εαυτό και με αυτά που λέγατε μέχρι χτες. Μας κατηγορείτε ότι έχουμε δήθεν πολιτικά κίνητρα, ότι κοιτάμε τις ψήφους, ότι κάνουμε μικροπολιτική.

Θα σας απαντήσω ξεκάθαρα για να μην κοροϊδευόμαστε. Η στάση σας είναι αρνητική για έναν και μόνο λόγο και αυτός είναι ότι φοβάστε. Φοβάστε τη συμμετοχή, φοβάστε τους απόδημους, φοβάστε ότι θα πάθετε ό,τι πάθατε στις τελευταίες εκλογές με τα πολύ μικρά ποσοστά που πήρατε από τους απόδημους του εξωτερικού.

Όμως, μην έχετε καμμία αυταπάτη. Αυτός ο φόβος σας θα εκπληρωθεί και στις επόμενες εκλογές και θα είμαστε όλοι εδώ για να το δούμε, γιατί οι απόδημοι καταλαβαίνουν από όλη αυτή τη συζήτηση που εξελίσσεται ποιοι είναι αυτοί που πραγματικά θέλουν να ακούγεται η φωνή τους, ποιοι είναι αυτοί που θέλουν να είναι απόδημοι κοντά στη μητέρα πατρίδα, ποιοι είναι αυτοί που φέρνουν συνεχώς πρωτοβουλίες προκειμένου να καταργήσουν τα εμπόδια του χθες, αλλά και ποιοι είναι αυτοί που δημιουργούν συνεχώς εμπόδια, προκειμένου να μην τους επιτρέψουν να ασκή-

σουν το δημοκρατικό εκλογικό τους δικαίωμα.

Εδώ, λοιπόν, δεν υπάρχουν μεσοβέζικες λύσεις. Όλοι κρινόμαστε από την ιστορία και πρέπει να πάρουμε αποφάσεις που θα κάνουν καλύτερη την ποιότητα της δημοκρατίας μας.

Η παράταξή μας, η Νέα Δημοκρατία, ήταν πάντα στη σωστή πλευρά της ιστορίας. Αυτή είναι, λοιπόν, που θα νομοθετήσει για πρώτη φορά στη χώρα την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές και είμαι σίγουρος ότι στο μέλλον θα επανέλθουμε για να δώσουμε δικαίωμα επιστολικής ψήφου σε όλους τους Έλληνες και στις εθνικές εκλογές. Ελπίζω μέχρι τότε να αναλογιστούν και τα υπόλοιπα κόμματα της Αντιπολίτευσης το βάρος της ευθύνης και να έρθουν και εκείνα στη σωστή πλευρά της ιστορίας. Μέχρι τότε εμείς θα συνεχίσουμε να κάνουμε το χρέος μας απέναντι στους συμπατριώτες μας που βρίσκονται στο εξωτερικό.

Σας καλώ, λοιπόν, να υπερψηφίσετε το νομοσχέδιο γιατί είναι ένα νομοσχέδιο που προάγει τη δημοκρατία και τη συμμετοχή και πιστεύω ότι σίγουρα θα το κάνουμε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Γεώργιος Μουλκιώτης, Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ΠΑΣΟΚ από την αρχή έδειξε μια θετική στάση και μια υποστηρικτική διάθεση για την παροχή της δυνατότητας στους εκτός επικρατείας εκλογείς να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με επιστολική ψήφο. Και πώς, βεβαίως, θα μπορούσαμε να είμαστε αντίθετοι όταν η δυνατότητα του εκλέγειν αποτελεί πράγματι την κορωνίδα της πολιτικής διαδικασίας, γιατί σε εκείνη εκφράζεται και μέσω αυτής εκπροσωπείται το ανώτατο όργανο, ο κυρίαρχος ελληνικός λαός και επιπλέον, διότι αποτελεί πάγια θέση του κόμματός μας εδώ και πολλά χρόνια. Την έχουμε στηρίξει στον δημόσιο λόγο, ενώ την εκφράσαμε επανειλημμένως και κοινοβουλευτικά κατά τη συζήτηση για τη θεσμοθέτηση του δικαιώματος ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων από τη χώρα διαμονής τους.

Είναι προφανές ότι αναγνωρίζουμε τη διευκόλυνση που θα επιφέρει η επέκταση της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο και στους εκλογείς που βρίσκονται εντός της επικράτειας, οι οποίοι κωλύονται να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με φυσική παρουσία για λόγους εργασίας, για λόγους υγείας, για λόγους σπουδών, για λόγους ηλικίας κ.λπ.. Μάλιστα, σημειώνουμε και το τονίζουμε, ότι αποτελεί προϋπόθεση και παρότρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υιοθετηθεί η επιστολική ψήφος, ιδίως μετά τις εκλογές του 2014, κατά τις οποίες σημειώθηκε το ιστορικό χαμηλό ρεκόρ συμμετοχής των εκλογέων στην Ευρώπη. Ωστόσο, διατηρούμε σαφείς επιφυλάξεις αναφορικά με την εξαρχής απροϋπόθετη επέκταση της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο στο σύνολο των εντός επικρατείας εκλογέων. Οι επιφυλάξεις που διατηρούμε βρίσκουν έδαφος και στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Να υπενθυμίσω ότι επτά από τα είκοσι δύο κράτη-μέλη χορηγούν τη δυνατότητα επιστολικής ψήφου σε εντός επικρατείας εκλογείς, δίχως προϋποθέσεις.

Εμείς ως ΠΑΣΟΚ προτείνουμε ως εναλλακτική τη θέσπιση προϋποθέσεων, προκειμένου να επεκταθεί το δικαίωμα αυτό τόσο στους εκτός όσο και στους εντός επικρατείας εκλογείς. Αυτό μπορεί να γίνει με μια συγκεκριμένη και πλήρως τεκμηριωμένη και αιτιολογημένη τροπολογία την οποία έχουμε καταθέσει.

Τουτέστιν, η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο να χορηγείται μόνο σαν διευκόλυνση στους εκτός επικρατείας εκλογείς, λόγω της απόστασής τους από τον τόπο που ψηφίζουν, καθώς και σε όσους εντός της επικρατείας εκλογείς κωλύονται, πραγματικά, να ασκήσουν το εκλογικό δικαίωμα με φυσική παρουσία για λόγους ηλικίας, αναπηρίας, υγείας, σπουδών ή εργασίας σε τόπο διαφορετικό από εκείνον όπου ψηφίζουν.

Αυτή είναι μια σαφής θέση, μια θέση αρχής. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, η οποία επαίρεται συνεχώς για τον άμεμπτο τρόπο με τον οποίο νομοθετεί, χωρίς πολιτική αιδώ, με έπαρση όπως και αλαζονεία -όπως εκφράστηκε και πριν λίγο ομιλητής

της Συμπολίτευσης- για τα μείζονα και χωρίς καμμία διάθεση συνεννόησης, όπως φάνηκε. Με εκπρόθεσμη τροπολογία αποφάσισε ότι μπορεί «όλα να τα σφάζει και όλα να τα μαχαिरώνει», κατά το κοινώς λεγόμενο. Και έλεγαν σήμερα ψηφοφόροι της Νέας Δημοκρατίας: 'Ε, τι να κάνουμε; Έτσι το αποφάσισαν. Και ντρέπονται να δικαιολογήσουν γιατί έγιναν αυτά. Και αυτοί ήταν ψηφοφόροι της Νέας Δημοκρατίας και μάλιστα σε μεγάλη έκταση.

Χθες εδώ η κυρία Υπουργός τόλμησε -θα πω- να μιλήσει για ιστορικές ευκαιρίες και ιστορικές ευθύνες. Αλήθεια; Σοβαρά μιλάτε; Υπάρχει ίχνος ευαισθησίας και ντροπής σε αυτά που λέτε σε σχέση με αυτά που κάνετε; Το έχετε δει αυτό στο εγχειρίδιο καλής νομοθέτησης του κ. Μητσοτάκη; Πού το έχετε δει αυτό γραμμένο; Οι κανόνες καλής νομοθέτησης που υπήρξαν και έχουμε τοποθετηθεί και υπάρχουν δεν έχουν και δεν περιγράφουν τίποτε από όλα αυτά που κάνετε.

Ο αρμόδιος Υπουργός παρά τω Πρωθυπουργό, ο Υπουργός Επικρατείας, ο οποίος ασχολείται με τη διαδικασία της νομοθέτησης, ό,τι και να πει δεν μπορεί να δικαιολογήσει την κατάσταση, γιατί είναι ένα ανεπίτρεπτο γεγονός. Αιφνιδίασε τους πάντες για λόγους που δεν μπορώ να καταλάβω και που μόνο η Νέα Δημοκρατία και ο κ. Μητσοτάκης γνωρίζουν.

Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Συμπολίτευσης, δεν επιτυγχάνεται η συναίνεση χωρίς διάλογο και χωρίς συζήτηση σε ένα τόσο θεσμικό θέμα, όπως είναι ο τρόπος διεξαγωγής των εθνικών εκλογών. Θεωρείτε, δηλαδή -και να είμαστε ξεκάθαροι- ότι το 40% των εκλογών του Ιουνίου του 2023 σας δίνει το δικαίωμα να εκμεταλλεύστε την υπεύθυνη στάση της Αντιπολίτευσης σε τέτοια σοβαρά θεσμικά θέματα; Δυστυχώς -και το λέμε χειρίζεστε αυταρχικά το Κοινοβούλιο, με τρόπο -δυστυχώς θα το πω- πραξικοπηματικό και ο ιστορικός του μέλλοντος θα το καταγράψει.

Επιστρατεύτηκε και ο Πρόεδρος της Βουλής για να πει ότι έγινε πολύ καλά η εκπρόθεσμη τροπολογία. Αλήθεια; Αυτόν τον Κανονισμό της Βουλής τελικά ποιος τον ψηφίζει; Και εάν ο πρώτος των πρώτων, μεταξύ ίσων, δεν τον υιοθετεί, αλλά έρχεται με αυτόν τον τρόπο και μιλάει στη Βουλή, τι θα πει ο οποιοσδήποτε Βουλευτής; Αυτός είναι ο τρόπος που μπορείτε να πολιτευτείτε και να έρχεστε σήμερα, σε ένα τέτοιο θεσμικής φύσεως ζήτημα, να μας πείτε ότι εντάσσεται, μάλιστα, στον πολυδύναμο εκσυγχρονισμό σας; Είσατε δυστυχώς και αποκαλύπτεστε ως αποθέωση της αντιθεσμικότητας.

Κλείνω με το εξής. Από τη μεγάλη σας «πρεμούρα» να φέρετε από την πίσω πόρτα την επιστολική ψήφο στις εθνικές εκλογές, για να παγιεύσετε την Αντιπολίτευση μετά την ξεκάθαρα συναινετική διάθεσή της -και μάλλον αυτό θα σας εξέπληξε- κάνατε και άλλο ένα απόπημα. Με τη νομοτεχνική βελτίωση χθες το απόγευμα καταφέρατε να παραβιάσετε το άρθρο 39 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προβλέπει ότι κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος-μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του εν λόγω κράτους. Αυτό που λέω τώρα το κάνατε πολύ απλά, κύριε Υπουργέ, με το άρθρο 6 του σχεδίου νόμου στο οποίο προβλέπεται ότι μόνο οι Έλληνες εκλογείς μπορούν να επιλέγουν την επιστολική ψήφο, σαν μέσο άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος. Όμως τι κάνετε με αυτόν τρόπο; Στερείτε το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου από έναν Άγγλο, Γάλλο πολίτη ή πολίτη του Λουξεμβούργου που διαμένει στην Ελλάδα και επιθυμεί να ψηφίσει για την Ελλάδα στις Ευρωεκλογές. Για ποιον λόγο του στερείτε αυτό το δικαίωμα; Από πού προκύπτει; Τόση, λοιπόν, προχειρότητα και επάνω στην «πρεμούρα» σας τόση ανεπάρκεια;

Σίγουρα, κυρία Πρόεδρε, η επιστολική ψήφος συνιστά μια σημαντική διευκόλυνση των εκτός και κατά περιπτώσεις εντός επικράτειας εκλογέων. Δεν αποτελεί όμως την αποτελεσματική απάντηση στο πρόβλημα της αποχής. Αυτό είναι αντιληπτό, πρώτα απ' όλα, από τα δεδομένα τα οποία έχουμε από τις χώρες που ήδη εφαρμόζουν το ανάλογο σύστημα και μάλιστα από κάποιες που το εφαρμόζουν εδώ και δεκαετίες.

Η συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία προϋπο-

θέτει την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο πολιτικό σύστημα. Αυτή η εμπιστοσύνη όμως επιτυγχάνεται με συνέπεια, με σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Δεν επιτυγχάνεται ούτε με την έπαρση, ούτε με την αλαζονεία, αλλά επιτυγχάνεται με ήθος και αξιοπιστία. Είναι χαρακτηριστικά τα οποία αυτή η Κυβέρνηση τα στερείται.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ): Καλείται στο Βήμα η κ. Αικατερίνη Παπακώστα - Παλιούρα, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

Ορίστε, κυρία Παπακώστα, έχετε τον λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (ΚΑΤΕΡΙΝΑ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ ΠΑΛΙΟΥΡΑ: Κυρία Υπουργέ, κύριε Αναπληρωτή Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η εμβληματική μεταρρύθμιση την οποία συζητάμε σήμερα αφορά τη δυνατότητα των εκλογέων του εξωτερικού, αλλά και του εσωτερικού, να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα μέσω της επιστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές, στα δημοψηφίσματα και φυσικά -μετά την κατατεθείσα χθεσινή τροπολογία της αρμόδιας Υπουργού- και στις εθνικές εκλογές.

Θα ήθελα, λοιπόν, πριν ξεκινήσω την τοποθέτησή μου να εξηγήσω γιατί για κάποιους από εμάς αποτελεί εμβληματική μεταρρύθμιση και ταυτόχρονα ιστορική, αν θέλετε. Γιατί, ξέρετε, κάποιιοι από εμάς, οι οποίοι τυχαίνει να αποτελούμε παιδιά αποδήμων Ελλήνων, νυν ή και πρώην, ή σε κάθε περίπτωση συνδεόμαστε στενά με τους Έλληνες του εξωτερικού, το γεγονός ότι, επιτέλους, μετά την πάροδο δεκαετιών, έρχεται προς ψήφιση ένα νομοσχέδιο το οποίο αίρει όλους τους πρακτικούς περιορισμούς ως προς την διαδικασία εκλογής, εμπεριέχει -πέραν όλων των άλλων- και έναν σημαντικό, ισχυρό συμβολισμό. Έναν συμβολισμό, ο οποίος ενέχοντας το στοιχείο της δημοκρατικής κατάκτησης, αποτυπώνει επί της ουσίας τη δημιουργία μιας γέφυρας που ενώνει την Ελλάδα, επιτέλους, με τον απανταχού Ελληνισμό.

Για εμάς η επιστολική ψήφος δεν αποτελεί απλά μια τεχνική αλλαγή στη διαδικασία εκλογών, αλλά μια ουσιαστική αναγνώριση της σπουδαιότητας της ομογενειακής φωνής, στο πλαίσιο της δημοκρατικής διαδικασίας. Αποτελεί θεμέλιο λίθο για τη δημοκρατία και ένα γενναίο βήμα προς τη διεύρυνση του σώματος των πολιτών που συμμετέχουν ενεργά στις εκλογές. Όπως άλλωστε σημειώνει σε ένα πρόσφατο άρθρο του ο κ. Παπαστεργιάδης, νυν Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας στη Μελβούρνη: «Κάθε ψήφος που προέρχεται από την ομογένεια δεν αποτελεί απλώς έναν αριθμό στην καταμέτρηση, αλλά προσφέρει στην ελληνική diaspora τη δυνατότητα να συνεισφέρει ενεργά στη διαμόρφωση της εθνικής κατεύθυνσης, ανεξάρτητα από τις γεωγραφικές αποστάσεις».

Και δρᾶτομαι της ευκαιρίας στο σημείο αυτό να προσθέσω ότι κανείς σήμερα δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη συνεισφορά της ομογένειας στην πατρίδα μας διαχρονικά. Όμως ειλικρινά δεν μπορώ να αντιληφθώ, παρά το γεγονός ότι κατά την προσωπική μου άποψη η επιστολική ψήφος θα έπρεπε να έχει θεσμοθετηθεί δεκαετίες πριν στη χώρα μας -τουλάχιστον είκοσι χρόνια πριν, μιας και ήδη από τη συνταγματική Αναθεώρηση του 2001 προβλεπόταν η δυνατότητα αυτή-, ποια πιο ιδανική συγκυρία θα μπορούσε να υπάρξει από τη σημερινή;

Δεδομένου ότι διανύουμε μια εποχή για τη χώρα μας όπου επιτέλους αποκαθίσταται η αξιοπιστία της διεθνώς, η οικονομία της αποκτά μια σημαντική δυναμική και οι προοπτικές που ανοίγονται για το μέλλον της και κυρίως η αναγνώριση των βημάτων που έχουν γίνει την τελευταία πενταετία από τους πλέον ισχυρούς παράγοντες, αλλά και διεθνείς οργανισμούς, ποια ιδανικότερη συγκυρία θα μπορούσε να υπάρξει από τη σημερινή, προκειμένου να κινητροδοτήσουμε τους Έλληνες του εξωτερικού ώστε να προσέλθουν στις κάλπες όσοι το δυνατόν περισσότεροι εξ αυτών και μέσω αυτής της διαδικασίας να αξιοποιήσουν πλήρως τη δυνατότητα που τους δίνεται να αποκτήσουν δυνατή φωνή σε ό,τι αφορά τη μητέρα πατρίδα;

Και είναι αλήθεια πως δεν θα μπορούσαμε σήμερα να συζητούμε για την επιστολική ψήφο και τα δικαιώματα των εκλογέων αν δεν είχε προηγηθεί μια σαφής πολιτική βούληση της παρού-

σας Κυβέρνησης, ότι κανένας -απολύτως κανένας- δεν μπορεί να περιορίζει το δικαίωμα της ψήφου, τολμώντας σήμερα σημαντικές τομές που συνοδεύουν αυτή την εθνική και ιστορική αλλαγή στην εκλογική διαδικασία.

Η επιστολική ψήφος έρχεται αδιαμφισβήτητα σε μια στιγμή που η κοινωνία είναι ώριμη να αποδεχθεί αυτή τη σημαντική αλλαγή. Τη δυνατότητα, δηλαδή, να μπορεί να ασκήσει ένας ψηφοφόρος το εκλογικό του δικαίωμα από τον τόπο που διαμένει και να μη χρειάζεται να διανύει δεκάδες ή και εκατοντάδες πολλές φορές χιλιόμετρα μακριά δαπανώντας υπέρογκα πολλές φορές έξοδα μετακίνησης.

Αλλά με το παρόν νομοσχέδιο πάμε και ένα βήμα πιο μπροστά. Δίνουμε τη δυνατότητα και στους εντός Ελλάδας ψηφοφόρους που δεν μπορούν να μεταβούν στα εκλογικά τμήματα, είτε επειδή αντιμετωπίζουν κάποια θέματα κινητικότητας αναπηρίας, είτε επειδή είναι εποχικά εργαζόμενοι είτε επειδή είναι φοιτητές ή σπουδαστές, να ασκήσουν το δικαίωμά τους.

Δεν μπορώ να μη σταθώ στο σημείο αυτό στο γεγονός για το οποίο -είναι αλήθεια- χύθηκε πολύ μελάνι και έγιναν πολλές συζητήσεις για το τι έφταιξε στις πρόσφατες τελικά εκλογές και είχαμε τέτοια τεράστια ποσοστά αποχής του εκλογικού σώματος, αλλά κυρίως για το τι πρέπει να κάνουμε ως πολιτεία εφεξής για την ανάσχεση αυτής της πραγματικότητας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρακολουθώντας με μεγάλη προσοχή τις συνεδριάσεις των επιτροπών και τις τοποθετήσεις των συναδέλφων, προσπαθώ να αντιληφθώ πραγματικά πού έγκεινται οι ενστάσεις των κομμάτων και γιατί μια μεγάλη μεταρρύθμιση, για ακόμη μια φορά, αντιμετωπίζεται με προσχηματικές παρά με ουσιαστικές αντιρρήσεις. Με την επιστολική ψήφο δεν πάμε να πατάσουμε την αποχή. Το είπα επανειλημμένως η Υπουργός. Πάμε να αυξήσουμε τη συμμετοχή. Αυτή είναι η αταλάντευτη και σταθερή θέση μας. Η περαιτέρω συζήτηση θεωρώ ότι μπορεί να οδηγήσει πουθενά αλλού.

Η πρωτοβουλία αυτή, λοιπόν, δεν έχει ιδεολογικό πρόσημο, ξεπερνά κομματικές γραμμές, ενστερνίζεται τις νέες εξελίξεις των καιρών, συμβαδίζει με τις νέες ανάγκες και προτεραιότητες και αποτελεί πράξη, ιστορική και εθνική, μακριά από σταθερές και άκαιρες κομματικές γραμμές. Η συμμετοχή όλων χωρίς αποκλεισμούς στις δημοκρατικές διαδικασίες, σε αυτή τη νέα εποχή, πρέπει να ενθαρρυνθεί και να στηριχθεί. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε άλλο να είμαστε ουραγοί, απλοί παρακολουθητές ή ακόμα και ακόλουθοι των εξελίξεων, αλλά επιτέλους κάποια στιγμή πρέπει να αποφασίσουμε πώς μπορούμε να είμαστε πρωταγωνιστές των εξελίξεων.

Ο επανασχεδιασμός της συμμετοχικής δημοκρατίας είναι δεσμευτική προτεραιότητα όλων μας και γι' αυτό το παρόν νομοσχέδιο πρέπει να υπερψηφιστεί ως πράξη κοινής συνεννόησης και εθνικής ομοψυχίας. Κοιτώντας μόνο μπροστά κάνουμε πράξη τις μεγάλες και καινοτόμες αλλαγές που απαιτούνται για την πρόοδο και την ευημερία της χώρας μας, με την ακλόνητη πίστη και σκέψη ότι κανένας Έλληνας δεν περισσεύει, σε όποια γωνιά της Γης κι αν βρίσκεται.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Λιούτας Αθανάσιος, Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΛΙΟΥΤΑΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με το σχέδιο που έχουμε σήμερα μπροστά μας και με την τροπολογία που δίνει το δικαίωμα για επιστολική ψήφο στους Έλληνες του εξωτερικού και στις εθνικές εκλογές, αντιλαμβανόμαστε τη μεγάλη ευθύνη μας και προχωρούμε σε μία εμβληματική μεταρρύθμιση. Η αρχική μας πολιτική στόχευση για τη θέσπιση της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες εντός και εκτός της επικράτειας για τις ευρωεκλογές και για τα δημοψηφίσματα, ολοκληρώνεται μέσω της τροπολογίας, με την επιδίωξη μας η επιστολική ψήφο για τους Έλληνες στο εξωτερικό να ισχύει και για τις εθνικές εκλογές.

Ο απανταχού Ελληνισμός και η πολύτιμη ελληνική διασπορά μας δεν λειτούργούν για εμάς ως ένα ξεχωριστό κομμάτι. Εργαζόμαστε σκληρά και επίμονα και με επιμονή πάντοτε δίνουμε τις

αναγκαίες λύσεις. Η πολιτεία θεσμικά αγκαλιάζει όλους τους Έλληνες. Νομοθετούμε για να δοθεί ένα σπουδαίο εργαλείο στα χέρια τους. Ξεκάθαρα αυτό που συντελείται σήμερα είναι μια κρίσιμη ευκαιρία η οποία θέτει όλους μας προ των ευθυνών μας. Δράττοντας την ευκαιρία, καταθέτουμε την τροπολογία με γνώμονα πάντοτε το συμφέρον των Ελλήνων, όπου και αν βρίσκονται, με γνώμονα τη συνεπή στάση απέναντι στους Έλληνες του εξωτερικού, με στόχο η φωνή όλων να δυναμώσει.

Ο Πρωθυπουργός μας εξαρχής των κυβερνητικών μας θητειών προέταξε το ζήτημα της ενίσχυσης της ομογένειας μας. Με συνέπεια και συνέχεια υλοποιούμε μια στρατηγική που αποδεικνύει ότι για εμάς η ομογένεια και ο πανταχού Ελληνισμός έχουν ιδιαίτερα υψηλή σημασία. Έχουμε μία πάρα πολύ μεγάλη ευθύνη απέναντί τους.

Εστιάζοντας τώρα στο νομοσχέδιο, οφείλουμε να καταθέσουμε τα οφέλη που διαμορφώνονται τόσο για τους Έλληνες της επικράτειας όσο και για τους Έλληνες εκτός της πατρίδας μας. Για τους Έλληνες εντός της επικράτειας η θεσμοθέτηση της αποστολικής ψήφου στις ευρωεκλογές και στα εθνικά δημοψηφίσματα θα έχει ένα καθοριστικό και ευεργετικό αποτέλεσμα, ιδίως όσον αφορά συγκεκριμένες ομάδες συμπολιτών μας. Για παράδειγμα, θα ωφεληθεί ιδιαίτερα τα άτομα με αναπηρία, τους εποχικά εργαζόμενους, όπως αυτούς που εργάζονται στους χώρους της εστίασης και του τουρισμού, τους ηλικιωμένους συμπολίτες μας, τους φοιτητές και σπουδαστές εν μέσω εξεταστικής περιόδου, τους μαθητές της Γ' λυκείου εν μέσω πανελλαδικών εξετάσεων και τους εργαζόμενους την Κυριακή. Αίρονται πρακτικά εμπόδια που δεν επέτρεπαν σε πολλούς συμπολίτες μας να προσέλθουν στις κάλπες και να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι ξεκάθαρα αναγνωρίζεται η πραγματικότητα της συγκέντρωσης ενός σημαντικού εργατικού δυναμικού της χώρας μας στις υπηρεσίες του τουρισμού και όχι μόνο. Ξεκάθαρα αναγνωρίζεται η δυσκολία που γενικότερα και ειδικότερα συναντούν συμπολίτες μας για να προσέλθουν στα εκλογικά τμήματα. Αφουγκραζόμαστε αυτή την ανάγκη και νομοθετούμε ξεκάθαρα προς το συμφέρον τους.

Ταυτόχρονα, εξίσου καθοριστικά και σημαντικά διευκολύνεται και ο απανταχού Ελληνισμός. Από το σπίτι τους οι Έλληνες στο εξωτερικό, οι οποίοι βρίσκονται στους εκλογικούς καταλόγους, χωρίς μετακινήσεις, θα μπορούν να ψηφίσουν. Με την ψήφιση της τροπολογίας, μάλιστα, θα μπορούν να συμμετέχουν και στις εθνικές εκλογές της πατρίδας μας με επιστολική ψήφο. Χωρίς έξοδα και χωρίς να ταξιδεύουν τα αναγκαία πολλά χιλιόμετρα, θα έχουν την ευκαιρία της συμμετοχής ακριβώς μέσα από την οικία τους.

Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία ότι το νομοσχέδιο στο σύνολό του συνιστά μία ξεκάθαρη τομή. Μία τομή ανάμεσα στο παρελθόν που είχε εμπόδια και στο μέλλον που θα επιτρέπει μια περισσότερο εύκολη συμμετοχή. Μια τομή που έρχεται και σαφέστατα απαντά στο μεγάλο ζήτημα της εποχής, διαμορφώνοντας θεσμικά έναν ευκολότερο δρόμο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι εκλογές και η εκλογική διαδικασία θα πρέπει να αφορούν ολόκληρη την κοινωνία. Η ψήφος καθεμίας και καθενός ξεχωριστά αντανάκλα την τοποθέτησή του, το αξιακό του σύστημα, τον τρόπο που πιστεύει ότι πρέπει να δοθεί λύση στο πρόβλημά του και εξέλιξη στη ζωή του ιδίου και της οικογένειάς του. Η ψήφος αντανάκλα την εμπιστοσύνη καθεμίας και καθενός προς ένα συγκεκριμένο πολιτικό κόμμα, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη θεσμική εμπιστοσύνη, καθώς και τη θέση όλων των ενεργών πολιτών.

Η διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος από την πλευρά της πολιτείας σηματοδοτεί μια δίκαιη νομοθέτηση, μια δίκαιη νομοθέτηση που σχεδιάζεται με πολυδιάστατη εστίαση, ώστε να δίνει λύσεις και προοπτική σε κάθε ζήτημα, ώστε να ωθεί την πατρίδα στο μέλλον και να την τοποθετεί στη σφαίρα του σύγχρονου.

Πέραν της κρίσιμης, ασφαλώς, σημασίας σχετικά με την επιστολική ψήφο θα πρέπει να τονίσουμε ότι στο σύνολό του το νομοσχέδιό μας απαριθμεί και πολλές σημαντικές ρυθμίσεις. Συγκεκριμένα έρχεται και ο εκσυγχρονισμός του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών. Επιπρόσθετα, επανέρχεται και το κώλυμα

με την ανακήρυξη για τους εν ενεργεία Βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων, που ίσχυε έως το 2019.

Παράλληλα εκκαθαρίζονται και οι εκλογικοί κατάλογοι. Η εκκαθάριση θα πραγματοποιηθεί σε ουδέτερο χρόνο, μεταξύ Ιουλίου και Νοεμβρίου 2024 και αφορά κατ' αρχάς μόνον όσους είναι άνω των ογδόντα ετών, δεν έχουν υποβάλει φορολογική δήλωση, δεν έχουν διαβατήριο σε ισχύ και δεν λαμβάνουν σύνταξη. Με αυτόν τον τρόπο έγκυρα θα υπολογίζεται η αποχή στις εκλογές.

Ταυτόχρονα ένα ιδιαίτερο κρίσιμο κομμάτι του νομοσχεδίου αναφέρεται και στη διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με φυσική παρουσία των ατόμων με αναπηρία, καθώς και στη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στον προεκλογικό διάλογο. Η επιμονή μας και η συνέπειά μας ως προς τον στόχο της συμπεριληπτικής κοινωνίας και τη στήριξη των συμπολιτών μας με αναπηρία είναι αδιαμφισβήτητη και συναντάται σε κάθε διάσταση και σε κάθε βήμα της πολιτικής μας.

Κυρίες και κύριοι, η χρυσή ευκαιρία που διαμορφώθηκε σήμερα μπορεί να σηματοδοτήσει μια σπουδαία αλλαγή για όλους τους Έλληνες, μια σπουδαία αλλαγή για τους Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό. Σεβόμαστε και ακούμε τη φωνή τους. Έχουμε μια μεγάλη ευθύνη απέναντί τους. Το νομοσχέδιό μας σήμερα μπορεί να οδηγήσει σε μία νέα θεσμική μέρα για όλους τους Έλληνες. Δεν σταματούμε να εργαζόμαστε για τα συμφέροντα όλων, όπου και αν βρισκόμαστε εντός και εκτός της πατρίδας μας.

Οι Έλληνες ενωμένοι πορευόμαστε όλοι μαζί. Η πολιτεία οφείλει να εργάζεται ανοιχτά, δίκαια και με συνέπεια για το συμφέρον όλων. Προτάσσουμε εμείς πρώτο το συλλογικό συμφέρον και εργαζόμαστε για την προάσπισή του. Συνεχίζουμε πηγαίνοντας πάντα μπροστά.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Τον λόγο έχει τώρα ο Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Μανώλης Χριστοδουλάκης.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΩΛΗΣ) ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κυρίες και κύριοι της Κυβέρνησης, η αλήθεια είναι ότι κάνετε ό,τι περνάει από το χέρι σας για να τορπιλίσετε τη δυνατότητα να αποτυπωθεί μια ευρύτατη κοινοβουλευτική συναίνεση γύρω από το θέμα που αφορά την επιστολική ψήφο στην εκλογική διαδικασία των ευρωεκλογών. Γιατί αυτό συμφωνήσατε στο Υπουργικό Συμβούλιο, αυτό βγάλατε σε δημόσια διαβούλευση, αυτό περάσατε από τις κοινοβουλευτικές επιτροπές και αυτό τελικά φέρατε χθες στην Ολομέλεια.

Και κάνω αναφορά σε ευρύτατη κοινοβουλευτική συναίνεση, γιατί; Γιατί εμείς ως Αντιπολίτευση -και όχι μόνο εμείς-, αντιλαμβανόμενοι το ρόλο μας ως γόνιμο και χρήσιμο για την κοινοβουλευτική διαδικασία, δεν σταθήκαμε απέναντι στη νομοθετική πρωτοβουλία με τρόπο και με όρους αρνητισμού, αντιδραστικότητας ή λαϊκισμού, αλλά αντίθετα με συνέπεια και ευθύνη, όπως τουλάχιστον εμείς κάνουμε πάντα, βγήκαμε και είπαμε αυτό που είχαμε πει από την πρώτη στιγμή πριν από τριάντα χρόνια, όταν ήρθε στον δημόσιο διάλογο το θέμα που αφορά την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού, ότι δηλαδή για να είναι η διευκόλυνση της ψήφου των Ελλήνων εκτός επικράτειας πραγματικά ουσιαστική πρέπει να συνδεθεί με το δικαίωμα της επιστολικής ψήφου για τους εκλογείς αυτούς.

Αυτή, λοιπόν, η διαχρονικά σταθερή στάση μας είναι και εκείνη που προσδιόρισε και τη στάση μας καθ' όλη τη διαβούλευση του νομοσχεδίου, είναι και εκείνη που προσδιόρισε και τη θετική επί της αρχής ψήφο μας στην αρμόδια επιτροπή από τον εισηγητή μας. Εμείς λοιπόν έχουμε το θάρρος να λέμε «ναι» εκεί που συμφωνούμε και όπου εντοπίζουμε ενστάσεις, κενά ή προβληματικά στοιχεία να εκφράζουμε το «όχι» μας παρουσιάζοντας τη δική μας αντιπρόταση.

Και ακριβώς αυτό κάναμε με συγκεκριμένη τροπολογία που καταθέσαμε για το σημείο του νομοσχεδίου στο οποίο εμείς σταθήκαμε επικριτικά, με το εξής σκεπτικό, ότι η επιστολική ψήφος αξιοποιείται ως διευκόλυνση για την άρση των εμποδίων που συνδέονται με τη συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία και άρα δι-

καίολογεί την κατ' εξαίρεση άρση του ταυτόχρονου της εκλογικής διαδικασίας που προβλέπεται συνταγματικά.

Άρα ο χαρακτήρας της οφείλει να είναι ως ειδικός και κατ' εξαίρεση και όχι ως καθολικός και κατ' επιλογή. Άρα στους εντός της επικράτειας Έλληνες είπαμε ότι ο κατ' εξαίρεση χαρακτήρας οφείλει να συνδέεται με συγκεκριμένα θέματα που τεκμηριώνονται από λόγους υγείας, ηλικίας, αναπηρίας, εργασίας, σπουδών ή απόστασης.

Περιγράφω τη στάση μας, γιατί ακριβώς έτσι αντιλαμβανόμαστε εμείς την κοινοβουλευτική διαδικασία, την κοινοβουλευτική συναίνεση και την κοινοβουλευτική διαβούλευση και ακόμα περισσότερο, έτσι αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη σε κρίσιμα θέματα που αφορούν τη δημοκρατία, τη συμμετοχή, την αντιπροσώπευση, τη λογοδοσία και τελικά την εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στο πολιτικό μας σύστημα, να εκπέμπουμε ένα μήνυμα αξιοπιστίας, συνέπειας, ακόμα και ομοθυμίας σε μια προσπάθεια να γεφυρώσουμε το χάσμα που υπάρχει μεταξύ πολιτείας και κοινωνίας.

Δυστυχώς όμως, κύριοι της Κυβέρνησης, αποδεικνύεται για ακόμα μία φορά ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι. Και το λέω αυτό γιατί, αντί να χτίσετε σε μία ήδη θεσμικά και κοινοβουλευτικά διατυπωμένη ευρύτατη συναίνεση και ενότητα που αποτυπώθηκε γύρω από το θέμα αυτό, έρχεστε για ακόμα μια φορά να παίξετε παιχνίδια αντικοινοβουλευτικά, με εκπρόθεσμη τροπολογία.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ενός κρίσιμου νομοσχεδίου στη Βουλή φέρνεται ένα θέμα που ούτε ήσσοнос σημασίας είναι ούτε διορθωτικό σε επιμέρους θέματα επί του υφιστάμενου νομοσχεδίου. Το θέμα αφορά την επέκταση της επιστολικής ψήφου και στην εκλογική διαδικασία των εθνικών εκλογών.

Και στο αν είναι ήσσοнос σημασίας ή όχι και αν έχετε το δικαίωμα να το διαχειρίζεστε εργαλειοκά και μικροπολιτικά ή όχι, δεν απαντάμε εμείς, οι κατοποροαίρετοι της Αντιπολίτευσης. Απαντάει το ίδιο το Σύνταγμα της χώρας όταν προβλέπει ότι σε αλλαγές που αφορούν την εθνική εκλογική διαδικασία σας ζητάει να διεκδικήσετε αυξημένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία των δύο τρίτων.

Το Σύνταγμα, λοιπόν, ζητάει τη διεκδίκηση συνεννόησης. Ζητάει τη διεκδίκηση συναίνεσης, γιατί θέλει να εγγυηθεί ακριβώς την πολιτική συνέχεια, συναίνεση δομική, συναίνεση πολιτική, συναίνεση κοινοβουλευτική, η οποία αντανακλά και σε διευρυμένες κοινωνικές πλειοψηφίες.

Το ελάχιστο λοιπόν γι' αυτές τις συναινέσεις είναι ο σεβασμός και αυτόν τον σεβασμό δυστυχώς χθες τον εξευτελίσατε και απέναντι στα κόμματα της Βουλής και απέναντι στην κοινοβουλευτική διαδικασία και απέναντι στο ελληνικό Κοινοβούλιο, αλλά κυρίως απέναντι στον ελληνικό λαό.

Υπάρχει, λοιπόν, μία ερώτηση που πρέπει να απαντήσετε. Τόσο καιρό που συζητούσατε και συζητούσαμε το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές, δεν ξέρατε ότι θέλετε να το επεκτείνετε και για τις εθνικές εκλογές; Δύο τινά υπάρχουν. Ή δεν το ξέρατε και το θυμηθήκαμε στον δρόμο προς τη Βουλή χθες, άρα είστε επικίνδυνοι και τυχοδιώκτες. Ή το ξέρατε και το αποκρύψατε σκοπίμως για λόγους εργαλειοκά χειρισμού, άρα είστε επικίνδυνοι και τυχοδιώκτες διπλά.

Και ακούγοντας τώρα τους κυβερνητικούς Βουλευτές μου γεννήθηκε μια ακόμα απορία, γιατί λένε: «Εσείς συμφωνείτε με την επιστολική ψήφο για τις ευρωεκλογές, αλλά όχι για τις εθνικές εκλογές»; Και απαντάω: «Εμείς συμφωνούμε με την ομαλή κοινοβουλευτική διαδικασία».

Όμως, ρωτάω: Εσείς που συμφωνείτε με την επιστολική ψήφο και στις ευρωεκλογές και στις εθνικές εκλογές γιατί δεν τη φέρατε στο Υπουργικό Συμβούλιο, στη διαβούλευση, στις επιτροπές και στην Ολομέλεια με τον συνταγματικά και κοινοβουλευτικά προβλεπόμενο τρόπο, αλλά αντίθετα η Υπουργός μέχρι και το Σάββατο στη δική της συνέντευξη δήλωνε ότι το νομοσχέδιο θα αφορά μόνο τις ευρωεκλογές;

Η δημοκρατία δεν είναι παιχνίδι, λοιπόν. Η δημοκρατία, ειδικά όταν χτυπάνε τα καμπανάκια της αποχής και της απογοήτευσης, δεν μπορεί να γίνεται ούτε όπλο ούτε εργαλείο για λόγους επικοινωνιακών χειρισμών, τεχνασμάτων και εντυπώσεων. Διότι δυστυχώς φαίνεται πως δεν θα καταλάβετε ποτέ ότι ο μόνιμος

αγώνας για τη δημοκρατία, με την οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη ιστορικά η δημοκρατική παράταξη, ξεπερνάει κατά πολύ και τα κόμματα και τα πρόσωπα. Συνδέεται και οφείλει να βασίζεται σε όρους ειλικρίνειας, συνέπειας και αξιοπιστίας. Χτίζεται με ένα πολιτικό σύστημα που κοιτάει στα μάτια τους πολίτες και απευθύνεται σε αυτούς που απογοητεύονται και απέχουν και προσπαθεί καθημερινά να τους πείσει ότι η ψήφος τους έχει αξία. Η συμμετοχή τους οφείλει να είναι ουσιαστική και γόνιμη και χρήσιμη. Χτίζεται με ένα πολιτικό σύστημα που δεν τους υποτιμά, ένα πολιτικό σύστημα που τους σέβεται. Δυστυχώς, από αυτή τη στοχοθεσία απαρέγκλιτα απέχτε συστηματικά και συντεταγμένα και συνειδητά.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Όλγα Γεροβασίλη): Τον λόγο έχει ο Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία κ. Γεώργιος Ψυχογιός.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλή χρονιά κατ' αρχάς σε όλους και όλες.

Συζητάμε ένα νομοσχέδιο πολύ σημαντικό, πολύ σοβαρό, το οποίο έρχεται όμως με μεγάλη καθυστέρηση. Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο για τις ευρωεκλογές σε διάστημα μόλις έξι μηνών πριν από αυτές. Η σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως διατυπώνεται και στον κώδικα καλών πρακτικών της Επιτροπής της Βενετίας - φαντάζομαι την ξέρετε, άλλωστε, την έχετε χρησιμοποιήσει πολλές φορές σε άλλες περιπτώσεις -, είναι η μη θεσμοθέτηση αλλαγών σε θεμελιώδη στοιχεία του εκλογικού νόμου έναν χρόνο τουλάχιστον πριν από τη διενέργεια των ευρωεκλογών, κάτι που η Κυβέρνηση αγνοεί, αλλάζοντας το εκλογικό σύστημα για τις ευρωεκλογές, αλλά προτάσσοντας το κομματικό της συμφέρον.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ**)

Δεν μπορεί ένα νομοθέτημα του πυρήνα της Ελληνικής Δημοκρατίας να υποκλίνεται σε μια πολιτική στρατηγική, κάτι που έκανε η Κυβέρνηση και με την ψήφο των αποδήμων, και παρά το γεγονός ότι έγκαιρα είχαμε καταθέσει τις προτάσεις μας.

Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που έχει πολλές, όπως ακούστηκε και από πολλούς συναδέλφους, τεχνικές ατέλειες και πρόχειρες ρυθμίσεις, πιθανά και μη εφαρμόσιμες, δημοσιονομικό κόστος, υψηλό κλιματικό αποτύπωμα, απουσία ψηφιακού εκσυγχρονισμού και επί της ουσίας και πρακτικά φαίνεται αναχρονιστικό.

Επίσης, δεν προβλέπει την ύπαρξη τρίτης έμπιστης οντότητας, δηλαδή δικαστικών αντιπροσώπων στη διαδικασία της παραλαβής της επιστολικής ψήφου, εφόσον υπάλληλος ιδιωτικών εταιρειών θα παραλαμβάνει την επιστολική ψήφο στη χώρα και σε όλο τον κόσμο μέχρι την παράδοση των επιστολών στις επιτροπές συλλογής επιστολικής ψήφου.

Κι εδώ έρχεται να ενισχύσει το επιχείρημα αυτό και η απαξίωση, η υποβάθμιση και η διάλυση των ΕΛΤΑ, με κλείσιμο εκατοντάδων καταστημάτων στην περιφέρεια, απομείωση του προσωπικού τους και στην ουσία δυσκολία στο να επιτελέσουν τον κοινωνικό τους ρόλο, που έρχεται να είναι επίκαιρος και σε αυτό.

Και αναρωτιέται κανείς, επειδή επικαλείστε πάντα την αριστεία: Πώς έγινε ένα τέτοιο νομοσχέδιο έτσι πρόχειρο, λειψό, γρήγορο και πού είναι η ψηφιακή σας επανάσταση, την οποία διαφημίζετε και διατυμπανίζετε; Όμως, ρωτήστε έναν ανασφάλιστο υπερέλικα που κάνει αίτημα στον ΟΠΕΚΑ για να πάρει ένα προνοιακό επίδομα πόσους μήνες κάνει να το πάρει μέχρι να έρθουν τα στοιχεία από τον ΕΦΚΑ. Αυτό αποδεικνύεται κι εδώ.

Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο το οποίο δεν μπορεί να γίνει συγχωροχάρτι, όπως ανέφερε και η εισηγήτριά μας, για πληθώρα άλλων αντιδημοκρατικών παρεμβάσεων της Κυβέρνησης, όπως οι υποκλοπές στην ΕΥΠ, στο κακόβουλο λογισμικό, στη δικαιοσύνη, στις ανεξάρτητες αρχές, στη χειραγώγηση των ΜΜΕ, στην υποβάθμιση της Βουλής.

Πρόσφατη είναι και η σχετική συζήτηση στο Ευρωκοινοβούλιο για το κράτος δικαίου στην Ελλάδα. Κι εμείς αναδεικνύουμε αυτή την υποκρισία, καθώς συνδέεται και με την παραβίαση των αν-

θρωπίνων δικαιωμάτων.

Εμείς στηρίζουμε ως οφείλουμε την πρόβλεψη του Συντάγματος, τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο, και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Η επιστολική ψήφος με όρους διαφάνειας και αξιοπιστίας να εφαρμόζεται για όσους και όσες δεν δύνανται αντικειμενικά να προσέλθουν στα εκλογικά τμήματα. Είχαμε καταθέσει και σχετική πρόταση νόμου έγκαιρα, για να ψηφίζουν στον τόπο εργασίας όσοι απουσιάζουν από την εκλογική περιφέρεια.

Η Κυβέρνηση, όμως, αγνοεί τη βασική πρόβλεψη, που είναι η καθολικότητα, η αμεσότητα και η μυστικότητα της ψήφου και προχωρά σε μια εκτεταμένη εφαρμογή της επιστολικής ακόμα και για πολίτες που κατοικούν κοντά στα εκλογικά τμήματα.

Το Σύνταγμα εξάλλου ρητά και ξεκάθαρα δέχεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 51 την επιστολική ψήφο ως μέσο για τη συμμετοχή των εκτός επικρατείας εκλογέων στις βουλευτικές εκλογές ως ένα καθεστώς εξαίρεσης, ως μια θετική κάμψη και όχι σαν ένα καθεστώς που θα εξελιχθεί σε κανόνα.

Αυτή, λοιπόν, η εκτεταμένη εφαρμογή θέτει και κάποια ζητήματα αμεσότητας και μυστικότητας, σε περιπτώσεις της οικογενειακής ψήφου, εργοδοτικών παρεμβάσεων, ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, αλλά και θεμάτων ταυτοπροσωπίας και ψηφιακών εργαλείων.

Δεν επιτρέπεται -και αυτό το λέω από προσωπική εμπειρία και θα εξηγήσω μετά τι εννοώ- να δημιουργούνται ζητήματα εμπιστοσύνης στην εκλογική διαδικασία και να μη λαμβάνονται υπ' όψιν οι διαπιστώσεις και η τεχνογνωσία διεθνών οργανισμών για ζητήματα οποιασδήποτε χειραγώγησης και νοθείας της εκλογικής βούλησης.

Και εξηγούμαι. Ως παρατηρητής εκλογών για πολλά χρόνια στον Οργανισμό Ασφάλειας και Συνεργασίας στην Ευρώπη είχαμε κάνει πολλές επισκέψεις και σε χώρες του δυτικού κόσμου, προηγμένες, με μεγάλη κοινοβουλευτική παράδοση. Μία από αυτές ήταν και η Αγγλία. Το 2015, λοιπόν, όταν πήγαμε να κάνουμε παρατήρηση, στα συμπεράσματα -και θα το καταθέσω στα Πρακτικά- φαίνεται ξεκάθαρα ότι σε μια χώρα που το εφαρμόζει χρόνια χρειάζονται πρόσθετες δικλίδες για την επιστολική ψήφο. Και το λέει ρητώς.

Το καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Ψυχογιός καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Η Κυβέρνηση όμως παραβιάζει την υποχρέωση διαβούλευσης για ένα ζήτημα μείζονος δημοκρατικής σημασίας, αλλά και τις υποχρεώσεις για την τήρηση του Συντάγματος και για ορθή νομοθέτηση. Δεν άκουσε τις βασικές μας προτάσεις, όπως διατυπώθηκαν στην ενημέρωση που κάναμε τον Δεκέμβριο αλλά και στις επιτροπές.

Βάλατε κάποιες, κυρία Υπουργέ, οι οποίες όμως ήταν αυτονόητες, ήταν εύκολες, για να τα λέμε ανοιχτά μεταξύ μας, ίσως και να το χρησιμοποιήσετε ότι κάτι ενσωματώσατε, ερχόμενοι να τορπιλίσετε μετά εντελώς την όποια συναίνεση με την τροπολογία που καταθέσατε σήμερα.

Γι' αυτόν τον λόγο καταθέσαμε τις τροπολογίες μας σήμερα στην Ολομέλεια. Προτείνουμε πολύ συγκεκριμένες παρεμβάσεις, για να μπορέσει να λειτουργήσει επαρκώς αυτή η διαδικασία:

Προτείνουμε, λοιπόν, ειδικές ρυθμίσεις και δημιουργία εκλογικών τμημάτων για την εξυπηρέτηση αυτόνομης άσκησης εκλογικού δικαιώματος των ΑΜΕΑ, με βάση και τις προτάσεις των φορέων τους.

Προτείνεται με την τροπολογία 2 εφαρμογή ψηφιακού εκλογικού καταλόγου και σχετικών εφαρμοστικών ρυθμίσεων, για να μπορούν όλοι οι εκλογείς που βρίσκονται σε άλλο σημείο από την εκλογική τους περιφέρεια να ασκούν το συνταγματικό τους δικαίωμα σε ευρωεκλογές με βάση τις συνταγματικές προβλέψεις.

Και με την τροπολογία 3 προτείνονται τροποποιήσεις διατάξεων που αφορούν στη σύσταση ειδικής επιτροπής ελέγχου εγγραφής εκλογέων της επιστολικής ψήφου, που είναι πολύ σημαντικό για την παρακολούθηση με διαφάνεια και της εγγραφής και της διαγραφής αλλά και του διοικητικού ελέγχου και δια-

πίστωσης περιπτώσεων κακόβουλης ταυτοποίησης, αλλά και για την αποτροπή πρακτικών άγρας ψήφων και οικογενειακής ψήφου.

Προτείνεται επίσης τύπος ψηφοδελτίων στη γραφή Μπράιγ για εξυπηρέτηση ψηφοφόρων με προβλήματα ή απώλεια όρασης.

Επίσης, χρειάζονται επιτροπές οι οποίες να έχουν και μέλη ανεξάρτητων αρχών και να ελέγχουν τη διαδικασία, αλλά και αντιπροσωπεία των κομμάτων για τη λειτουργία και τις διαδικασίες αυτών των ειδικών εκλογικών καταλόγων της επιστολικής ψήφου.

Όλα αυτά ειπώθηκαν και από τους συναδέλφους και από την εισηγήτριά μας για τις βασικές αρχές και πρέπει να τηρούνται για να θωρακίζεται η εκλογική διαδικασία.

Το μείζον όμως σε όλα αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και κλείνω με αυτό, κύριε Πρόεδρε, είναι νομίζω να ενισχύσουμε και να ενδυναμώσουμε την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή των πολιτών σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτικής ζωής και των συλλογικών φορέων της και των συλλογικών εκφράσεών της, των κινημάτων και των πρωτοβουλιών.

Όταν όμως εσείς με τις πολιτικές και τις παρεμβάσεις σας όλα τα προηγούμενα χρόνια έχετε φέρει -όπως είπα- τη χώρα υπόλογη στο κράτος δικαίου, στα δικαιώματα, στις ελευθερίες, στη λειτουργία των θεσμών, στην εμπιστοσύνη δηλαδή στη διοίκηση και την πολιτεία, στη στοχοποίηση κοινωνικών ομάδων και τη δημιουργία κοινωνικού αυτοματισμού, στην υπονόμηση του αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης, από την υγεία και την παιδεία μέχρι την εργασία, αλλά και τις γειτονιές, τα γήπεδα και την καθημερινότητα, τότε ακόμα κι ένα πολύ καλό νομοσχέδιο να φέρνατε κι όχι αυτό το λειψό, πρόχειρο και κομματικό νομοσχέδιο, δεν θα είχε ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία που άνοιξε τον δρόμο για την ψήφο των αποδήμων με την προτείνουσα Βουλή το 2019, ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία που έκανε έγκαιρα την τροπολογία που έφερε και σήμερα, σε σχέση με το θέμα αυτό, την τροπολογία για τους ανθρώπους που εργάζονται εκτός, τους εποχικά εργαζόμενους, τους ΑΜΕΑ για τη συμμετοχή στις διαδικασίες, αλλά και πολλά άλλα δημοκρατικά νομοσχέδια την περίοδο 2015 - 2019, που στην ουσία αναβάθμισαν και τις ελευθερίες και την ισότητα και τη δικαιοσύνη στη χώρα.

Δεν τα ξεχνάμε αυτά. Με βάση αυτά πορευόμαστε, με αυτά θα συνεχίσουμε να απευθυνόμαστε στην κοινωνία, με ριζοσπαστικές θέσεις αλλά και εφαρμόσιμες, προκειμένου να μην επικρατήσει ο φόβος, ο ατομισμός και ο μονόδρομος που προσπαθείτε να επιβάλλετε εσείς.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε τον κ. Ψυχγιό.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Δημήτριος Κυριαζίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι Υπουργοί, κυρία και κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο εκσυγχρονισμός του κράτους και των διαδικασιών του ήταν και παραμένει κύριος στόχος της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, τον οποίο και πιστά υλοποιεί, όπως έχει αποδείξει στην πράξη. Κοινός παρονομαστής δε σε αυτή την προσπάθεια είναι η ουσιαστική διευκόλυνση του πολίτη στην ενάσκηση των δικαιωμάτων του. Στο μεταρρυθμιστικό αυτό πλαίσιο εντάσσεται και το υπό συζήτηση νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών για την επιστολική ψήφο.

Με αδικαιολόγητη καθυστέρηση ετών, σε σχέση με άλλα, προηγούμενα, δυτικά κράτη, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας θαρραλέα και συστηματικά έρχεται να αντιμετωπίσει ένα βασικό πρόβλημα, που ανάγεται στον πυρήνα της δημοκρατίας και αφορά την ενάσκηση του θεμελιώδους συνταγματικού δικαιώματος του εκλέγειν.

Για πρώτη φορά στα χρονικά αναλαμβάνεται μια ειλικρινής πρωτοβουλία, να διερευνηθεί στο μέγιστο δυνατό το εκλογικό σώμα, να διευκολυνθούν σε απόλυτο βαθμό οι εκλογείς και κατ'αποτέλεσμα να συμμετέχουν ενεργά στις εκλογικές διαδικασίες, αρχής γενομένης από τις εκλογές για την ανάδειξη των εθνικών

αντιπροσώπων στο Ευρωκοινοβούλιο και βεβαίως και για τις εθνικές εκλογές. Ιδιαίτερα δίνεται η δυνατότητα σε αδυνατούντες να μετέχουν στην εκλογική διαδικασία, που για λόγους, παραδείγματος χάριν, αναπηρίας ή εργασίας -αν είναι εποχικοί εργαζόμενοι κ.λπ.- είναι αναγκασμένοι κάτω από αυτό το καθεστώς να μη μετέχουν.

Η δε κατατεθείσα υπουργική τροπολογία περί επέκτασης της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές ως προς τους εκτός επικρατείας εκλογείς, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 51 παράγραφος 4 του Συντάγματος, αποτελεί άλλο ένα βήμα το οποίο πρέπει όλοι μας να χαϊρετίσουμε. Υπενθυμίζεται ότι με τον ν.4648/2019 περί διευκόλυνσης της άσκησης εκλογικού δικαιώματος εκλογέων που βρίσκονται εκτός της ελληνικής επικράτειας, η κυβέρνηση μας θέσπισε για πρώτη φορά τη δυνατότητα στους εκτός Ελλάδος διαβιούντες να ψηφίσουν στις εθνικές εκλογές, πρωτοβουλία η οποία στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλοι μας σε αυτή εδώ την Αίθουσα θέλω να πιστεύω ότι υπηρετούμε τη δημοκρατία και τους θεσμούς αυτής από διαφορετικά πολιτικά μετερίζια. Μπορεί να διαφωνούμε και ενίοτε να συμπωνούμε, αλλά στα θεσμικά ζητήματα η φωνή οφείλει να είναι μία, ενιαία και όχι υβριστική.

Ειλικρινά θα πω ότι στεναχωρήθηκα και θα έλεγα ότι απογοητεύτηκα από τη στάση του συναδέλφου του ΠΑΣΟΚ που προ ολίγου κατήλθε του Βήματος, όπου η στάση και η συμπεριφορά του με εξέπληξε, το επαναλαμβάνω. Ανέφερε συγκεκριμένα: «Εμείς επιδείξαμε και μας διακρίνει μια σύνεση, μια ομοθυμία, αλλά εσείς είστε επικίνδυνοι και τυχοδιώκτες».

Εγώ ως Βουλευτής από έναν μικρό νομό και άλλοι συνάδελφοι, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑΣΟΚ, είμαστε τυχοδιώκτες; Για ποιο πράγμα; Για ποιο ζήτημα; Και ανέφερε: «Εμείς δεν είμαστε ίδιοι». Ευτυχώς, δεν είμαστε ίδιοι κάτω από αυτή τη στάση και συμπεριφορά.

Και βεβαίως θα περίμενα από την Προεδρεύουσα να του ζητήσει να ανακαλέσει και να εγκαλέσει τον συγκεκριμένο συνάδελφο. Και κατέληξα σε αυτό που ήθελα να το αναφέρω, αλλά το απέφευγα, ότι ενδεχομένως και η ψήφος των ομογενών, εάν δεν ερχόταν και ψηφίζονταν με εκατόν πενήντα μία ψήφους να μη γινόταν από πλευράς της Αντιπολίτευσης αποδεκτή, όπως δεν γίνεται, όπως βλέπω, αναφορικά με τις εθνικές εκλογές.

Πιστεύω η πίεση η εκλογική, η οποία θα προερχόταν από τη δική του στάση και συμπεριφορά, θα εκλαμβάνονταν και από τους ομογενείς μας αρνητικά. Και αυτό ήταν που ακούγεται, ότι ναι, εμείς θα είμαστε θετικοί ως προς το ζήτημα των ευρωεκλογών. Το ζήτημα της ενεργού συμμετοχής του πολίτη στις δημοκρατικές διαδικασίες αποτελεί ένα στοιχείο σύγκλισης των πολιτικών δυνάμεων, το οποίο δεν πρέπει να φοβίζει αλλά ούτε και να εξορκίζεται.

Η δημοκρατία μας και το αντιπροσωπευτικό σύστημα που όλοι υπηρετούμε -θέλω να πιστεύω- απαιτεί συμμετοχή και θέλει ενεργούς πολίτες και ενεργοί πολίτες -κακά τα ψέματα- είναι εκείνοι που ψηφίζουν. Και πράγματι, η ψήφος είναι εκείνη που ενισχύει τους θεσμούς και τη δημοκρατική νομιμοποίηση των αντιπροσώπων, είτε πρόκειται για εθνικές εκλογές είτε για ευρωεκλογές.

Δεν θα ήθελα να κουράσω και να επεκταθώ στις κατ'ιδίαν ρυθμίσεις του νομοσχεδίου. Τα κρίσιμα άρθρα από 6 έως 28 -όπου και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων της επιστολικής ψήφου, τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, την εγγραφή και ενημέρωση αυτών και τα λοιπά διαδικαστικά θέματα ως προς την αποστολή και το περιεχόμενο των ειδικών φακέλων, τη διαδικασία της ψηφοφορίας και τη διαλογή των ψήφων- διακρίνονται για τη σαφήνεια και το εξαιρετικά εξαντλητικό περιεχόμενο που παρέχει κάθε περαιτέρω ανάλυση. Άλλωστε, είχαμε τη δυνατότητα στην επιτροπή να συζητήσουμε εξαντλητικά.

Όμως, επιτρέψτε μου κλείνοντας μια γενική αναφορά. Προέρχομαι από έναν μικρό νομό, τον Νομό Δράμας, απ'όπου μεγάλος αριθμός συμπολιτών μου μετανάστευσε τις προηγούμενες δεκαετίες σε πολλές χώρες του κόσμου και, βεβαίως, κυρίως στη Γερμανία. Είχα δεκάδες τηλεφωνα, κλήσεις, μηνύματα ότι «επιτέλους πραγματοποιείται αυτό που προσμέναμε όλοι ως απόδημοι». Είναι πραγματικά -και το πιστεύω- μια ευκαιρία όλοι αυτοί

οι συμπατριώτες μας να αισθανθούν στην πράξη ότι είναι και πα-
ραμένουν ενεργά μέλη της πολιτείας μας, της Ελλάδας μας. Το
νομοσχέδιο αυτό δίνει φωνή σε όλους τους Έλληνες πολίτες που
διαβιούν εκτός μητροπολιτικής Ελλάδος.

Τη φωνή αυτή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, την έχουμε ανά-
γκη και πρέπει να επιδιώκουμε να ακούγεται.

Για τους λόγους αυτούς στηρίζω το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου
και σας καλώ να το ψηφίσουμε όλοι μαζί ως μια συμβολική έν-
δειξη ενότητας του Ελληνισμού.

Σας ευχαριστώ και συγγνώμη αν προηγουμένως έκανα μια ιδι-
αίτερη αναφορά, αλλά ειδικά προσωπικά το είχα ανάγκη.

Σας ευχαριστώ και για την κατανόησή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε
τον κ. Κυριαζή.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ.
Γιώργος Ιωάννης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ειλικρινά είναι ιδιαίτερη τιμή για
μένα σήμερα που μου δίνεται η ευκαιρία να διατυπώσω τις από-
ψεις μου στο υπό συζήτηση σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσω-
τερικών, με το οποίο καθιερώνεται για πρώτη φορά στη χώρα μας
η επιστολική ψήφος.

Το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου, όπως κατά κόρον έχει ακου-
στεί σήμερα, όπως επεσήμανε σε γραφειοκρατική αποτυ-
χία, που τη χρεώνεται όλο το πολιτικό σύστημα. Φαίνεται ότι το
πάθημα έγινε μάθημα, γι' αυτό και ήταν σημαντικό -και λέω ήταν,
γνωρίζουν όλοι γιατί- ότι τα μεγαλύτερα κόμματα της Αντιπολί-
τευσης συντάχθηκαν επί της αρχής με τη νομοθετική πρωτοβου-
λία της Κυβέρνησης. Μεσολάβησε, λοιπόν, ένα διάστημα και
δόθηκε χρόνος για διάλογο με τα κόμματα, προτού καν τεθεί το
νομοσχέδιο σε δημόσια διαβούλευση και μάλιστα ενσωματώθη-
καν και σχόλια των κομμάτων στο νομοσχέδιο, που τέθηκε στη
συνέχεια, όπως είπα, στη διαβούλευση.

Οι προηγούμενες απόπειρες για την ψήφο των πολιτών που
διαμένουν εκτός Ελλάδας κατέληξαν σε γραφειοκρατική αποτυ-
χία, που τη χρεώνεται όλο το πολιτικό σύστημα. Φαίνεται ότι το
πάθημα έγινε μάθημα, γι' αυτό και ήταν σημαντικό -και λέω ήταν,
γνωρίζουν όλοι γιατί- ότι τα μεγαλύτερα κόμματα της Αντιπολί-
τευσης συντάχθηκαν επί της αρχής με τη νομοθετική πρωτοβου-
λία της Κυβέρνησης. Μεσολάβησε, λοιπόν, ένα διάστημα και
δόθηκε χρόνος για διάλογο με τα κόμματα, προτού καν τεθεί το
νομοσχέδιο σε δημόσια διαβούλευση και μάλιστα ενσωματώθη-
καν και σχόλια των κομμάτων στο νομοσχέδιο, που τέθηκε στη
συνέχεια, όπως είπα, στη διαβούλευση.

Βρισκόμαστε σήμερα εδώ για την επεξεργασία και ψήφισή του.
Καθιερώνεται με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο για πρώτη φορά
η επιστολική ψήφος. Παράλληλα όμως διευκολύνεται η άσκηση
του εκλογικού δικαιώματος των εκλογέων, τόσο για τις ευρωε-
κλογές όσο και για τα εθνικά δημοψηφίσματα.

Πρόκειται επομένως για ένα ουσιαστικό άνοιγμα προς τον απα-
νταχού Ελληνισμό, με την κατάργηση όλων των πρακτικών εμπο-
δίων στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ελλήνων
πολιτών από το εξωτερικό. Ο στόχος που έχει θέσει ο Πρωθυ-
πουργός μας κ. Κυριάκος Μητσοτάκης για την ανασυγκρότηση
της Ελλάδας περνά μέσα από την αναγέννηση του παγκόσμιου
Ελληνισμού.

Με την επιστολική ψήφο, λοιπόν, η οποία αποτελεί μόνιμο αί-
τημα των Ελλήνων της Διασποράς και εφαρμόζεται σε όλες σχε-
δόν τις σύγχρονες δημοκρατίες, επιδιώκουμε τη μεγαλύτερη
συμμετοχή των αποδήμων Ελλήνων στη λήψη των αποφάσεων
για την πατρίδα και το μέλλον της χώρας.

Παράλληλα, εντός της επικράτειας, η επιστολική ψήφος απο-
τελεί μέσο διευκόλυνσης των ψηφοφόρων που αντιμετωπίζουν
δυσκολίες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος. Παρα-
δείγματα χάριν, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, φοιτητές και
εργαζόμενοι.

Εδώ αξίζει να αναφερθεί πως η επιστολική ψήφος δεν είναι
δεξιά, αριστερά ή κεντρώο μέτρο. Είναι ένα μέτρο εμπάθυνας
της δημοκρατίας. Το 69% και κάτι των πολιτών είναι θετικοί απέν-
αντι στην εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, ενώ το 76% περί-
που θεωρούν ότι θα οδηγήσει σε αυξημένη συμμετοχή.

Επομένως οποιοσδήποτε στρέφεται κατά της επιστολικής
ψήφου φοβάται τη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογές και αυτό
γιατί η καθιέρωση της εξ αποστάσεως ψήφου ενθαρρύνει τη συμ-
μετοχή στις εκλογές. Προφανώς αυτή την αυξημένη συμμετοχή
φοβήθηκε η Αντιπολίτευση και ανέκρουσε πρύμναν. Όμως κανείς
δεν θα χάσει από αυτό. Θα είναι κέρδος για τη δημοκρατία, πε-
ριορίζοντας ταυτόχρονα το φαινόμενο της αυξημένης αποχής.

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που στοχεύουν
στην αποτελεσματικότερη λειτουργία συγκεκριμένων δημόσιων
φορέων και νομοθετικών πρωτοβουλιών, όπως το Ανώτατο Συμ-
βούλιο Επιλογής Προσωπικού, καθώς και το Εθνικό Κέντρο Δη-
μόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Πενήντα χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας και
σε εναρμόνιση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, η Κυβέρνηση
της Νέας Δημοκρατίας προχωρά σε ένα μέτρο το οποίο ενισχύει
τη συμμετοχή στις εκλογές και βαθιάει τη δημοκρατία.

Το σχέδιο νόμου κινείται σε τέσσερις άξονες, όπως έχει ακου-
στεί και όπως γνωρίζουμε πλέον: στον εκσυγχρονισμό του τρό-
που εκλογής των ευρωβουλευτών, στην καθιέρωση της δυνατό-
τητας επιστολικής ψήφου για τις ευρωεκλογές και τα εθνικά δη-
μοψηφίσματα, στην εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων -κάτι
που επί σειρά ετών ζητείται- και στη διευκόλυνση πρόσβασης των
ατόμων με αναπηρία.

Δεδομένου ότι το νομοσχέδιο για την επιστολική ψήφο παρέ-
μεινε στη διαβούλευση για δύο εβδομάδες, στο τελικό κείμενο
που κατατίθεται έχουν ληφθεί υπ' όψιν τα σχόλια που διατυπώ-
θηκαν για την τελική διαμόρφωση του νομοσχεδίου.

Ενδεικτικά, κατόπιν πρότασης της Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ατόμων με Αναπηρία, ενσωματώθηκε πρόβλεψη για τη μετάδοση
των προεκλογικών μηνυμάτων και με υπότιλους.

Ενσωματώθηκε πρόβλεψη ώστε η ταυτοπροσωπία για τη συ-
μπλήρωση του ψηφοδελτίου να πραγματοποιείται είτε μέσω του
gov.gr είτε με την αποστολή αποδεικτικού ταυτότητας.

Επίσης στο τελικό κείμενο συμπεριλήφθηκε η απαγόρευση της
αποστολής του φακέλου επιστροφής από τρίτο πρόσωπο, εκτός
από την περίπτωση της εξουσιοδότησης.

Για τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας της επιστολικής ψήφου
μελετήθηκαν εκτενώς περιπτώσεις εφαρμογής της ανά την Ευ-
ρώπη, στις ΗΠΑ και στην Αυστραλία. Σημαντικό βάρος δόθηκε
στην πλήρη και αυστηρή ικανοποίηση των οδηγιών του Γραφείου
Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Οργα-
νισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη. Συνο-
ψίζοντας, η επιστολική ψήφος αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή
κατεύθυνση.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, το σχετικό νομοσχέδιο είναι από
αυτά που πρέπει να έχουν τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση και
να ψηφίζονται με αυξημένη πλειοψηφία. Αποτελεί ευκαιρία για
να δείξουμε ότι οι Έλληνες στα μεγάλα, στα σημαντικά, σε αυτά
που αφορούν τον οικουμενικό Ελληνισμό είμαστε ενωμένοι. Η
υπερψήφηση του νομοσχεδίου θα είναι ένα μοναδικό μήνυμα ενό-
τητας του Ελληνισμού, που πρέπει να εκπέμψει το ελληνικό Κοι-
νοβούλιο. Δεν θα αποτελεί νίκη της Κυβέρνησης ή της Νέας
Δημοκρατίας. Θα αποτελεί νίκη του Ελληνισμού και μέσα σε αυτή
την έννοια δεν χωρούν διαχωριστικές γραμμές.

Δύο κουβέντες όμως και για την περίφημη τροπολογία, που
τόσο ντόρο έφερε και ανέτρεψε -γιατί άραγε;- και την περίφημη
συναίνεση. Περί ονους σκιάς η κουβέντα. Συμφωνούμε για την επι-
στολική ψήφο και τις ευρωεκλογές, όχι όμως για τις εθνικές εκλο-
γές. Εκεί που ένα νομοσχέδιο μας ικανοποιεί και το ψηφίζουμε
κατ' αρχήν, στην πορεία το βρίσκουμε εκτός πλαισίου νομιμότη-
τας και ψηφίζουμε «να» ως προς την αντισυνταγματικότητά του.

Με έκπληξη, λοιπόν, άκουσα τρεις ημέρες τώρα μύθρους ενα-
ντίον της κυβερνητικής παράταξης για κάτι που ο καθείς θα
έβλεπε ως φυσιολογική συνέπεια, αφού διακόσιοι τριάντα Βου-
λευτές συμφωνούσαν για την αναγκαιότητα της επιστολικής
ψήφου για τους Έλληνες του εξωτερικού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αντιπολίτευσης, θέλουμε
τους Έλληνες του εξωτερικού κοντά μας, δίπλα μας, όπως και οι
ίδιοι θέλουν να είναι, ή θέλουμε να τους θυμόμαστε κάθε φορά
που η Ελλάδα τους έχει ανάγκη;

Θα μου πείτε, αν πραγματικά το θέλετε δεν θα αφήνατε τεσ-

σεράμιοι χρόνια να περάσουν χωρίς επί της ουσίας να γίνει καμιά προσπάθεια να αποκαταστήσετε την αδικία της απομόνωσης τους από την πατρίδα, αποκλείοντάς τους από το δικαίωμα της ψήφου και της συμμετοχής στην ύψιστη στιγμή της δημοκρατίας, την εκλογική διαδικασία.

Εμείς θα σας καλέσουμε για τελευταία φορά να σκεφτείτε πως είναι μια ευκαιρία να βρεθούμε όλοι μαζί δίπλα σε όλους αυτούς που αγαπάνε την Ελλάδα και θέλουν να συμμετέχουν στη χάραξη της πορείας προς το μέλλον αυτού του τόπου. Σας καλώ, λοιπόν, να υπερψηφίσετε το παρόν νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής του κόμματος της Νίκης κ. Δελβερούδης Κομνηνός.

ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΔΕΛΒΕΡΟΥΔΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ και κύριοι Υπουργοί, θα ήθελα να αναφερθώ πρώτα από όλα στην απaráδεκτη αλλά και εκπρόθεσμη τροπολογία που έφερε χθες, την έσχατη στιγμή και απροειδοποίητα, η κυρία Υπουργός για την επέκταση της επιστολικής ψήφου των αποδήμων και στις εθνικές εκλογές, μια τροπολογία-«ντροπολογία» θα μπορούσαμε να την αποκαλέσουμε, που φανερώνει τις κυβερνητικές, πολιτικά άπληστες προθέσεις της Κυβέρνησης Μητσοτάκη να ελέγξει κάθε πολιτική και εκλογική διαδικασία, για να παρατείνει πάση θυσία την παραμονή της στην εξουσία.

Γι' αυτό άρπαξε την ευκαιρία και έσπευσε να αξιοποιήσει τη συναίνεση που τα κόμματα του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ παρείχαν για την κατ' αρχήν υπερψήφιση της επιστολικής ψήφου. Αλλά το πυροτέχνημά της γύρισε στην κυρία Υπουργό σαν μπουμερανγκ. Δεν θα της δοθούν τελικά οι ποθητές ψήφοι του ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ, που αρχικά παγίδευσε.

Τα κόμματα αυτά, αφού αντιλήφθηκαν ότι χρεώθηκαν αρνητικά τη συμπόρευσή τους με τη Νέα Δημοκρατία, μπροστά στην κατακραυγή από τα μικρά κόμματα της Αντιπολίτευσης και της Νίκης, αναδιπλώθηκαν, ανασκεύασαν την αρχική τους θέση και απέσυραν την αρχικά δοθείσα θετική ψήφο τους επί της αρχής. Η ανατροπή αυτή ήταν μια μεγάλη ήττα της Κυβέρνησης και της κυρίας Υπουργού χθες το βράδυ, αφού χάλασε η σούπα της συναίνεσης.

Με το συζητούμενο νομοσχέδιο η Κυβέρνηση, υπό το πρόσχημα περιορισμού της αυξανόμενης τα τελευταία χρόνια αποχής από την εκλογική διαδικασία, εισάγει ρύθμιση δήθεν προς διευκόλυνση των εκλογών για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος με επιστολική ψήφο.

Στην πραγματικότητα όμως αυτό που επιχειρείται από την Κυβέρνηση είναι η ψήφιση διατάξεων εις βάρος της ίδιας της ποιότητας της εκλογικής διαδικασίας, δηλαδή της δημοκρατίας. Η Κυβέρνηση, εκμεταλλευόμενη την αγάπη των συμπατριωτών μας που ζουν στο εξωτερικό για την Ελλάδα, επιδιώκει να δημιουργήσει εντυπώσεις, πως δήθεν ενδιαφέρεται για τη διευκόλυνση της άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος.

Ωστόσο, οι ενέργειες αυτές γίνονται για λόγους καθαρά και μόνο ψηφοθηρικούς και υποτιμούν τη νοημοσύνη των πολιτών, καθώς η Κυβέρνηση θεωρεί ότι με τις δήθεν εκσυγχρονιστικές αυτές μεθόδους οι Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό αλλά και οι εντός της Ελλάδος -καθώς η ρύθμιση αυτή αφορά και τους Έλληνες αυτούς- θα την επιβραβεύσουν με την ψήφο τους.

Όμως, εάν πράγματι ενδιαφερόταν η Κυβέρνηση για τη συμμετοχή των εκλογέων στην εκλογική διαδικασία εν όψει και των ευρωεκλογών, θα φρόντιζε στο εξωτερικό να υπάρχουν σε λογικές αποστάσεις εκλογικά τμήματα, ώστε να εξασφαλίζεται η διευκόλυνση των συμπατριωτών μας, αντί να πληρώνει ταχυδρομικές εταιρείες και να σπίνει εκλογικά τμήματα διαλογής ψηφοδελτίων επιστολικής ψήφου, επιτροπές συλλογής επιστολικής ψήφου, επιτροπές διαλογής ψήφου και συστήματα παρακολούθησης. Ομοίως, στο εσωτερικό θα μπορούσε να προβλεφθεί η δυνατότητα άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, παραδείγματος χάριν, για όσους εργάζονται σε τόπο άλλον από αυτόν της κατοικίας τους ή είναι φοιτητές σε κάποια άλλη πόλη από την πα-

τρίδα τους, ώστε να ψηφίσουν στο πλησιέστερο εκλογικό τμήμα του τόπου της προσωρινής διαμονής τους.

Η εκλογική διαδικασία είναι μια ζωντανή διαδικασία, μια γιορτή και όχι μια ψηφιακή, εξ αποστάσεως, διαδικασία, για την οποία απαιτούνται διαπιστευτήρια για πρόσβαση στο Taxisnet και χρήση e-mail.

Κατ' αρχάς, θέλουμε να είναι ξεκάθαρο πως είμαστε απολύτως σύμφωνοι με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος σε όλους τους Έλληνες πολίτες, είτε ζουν εντός της Ελλάδος είτε εκτός. Η συμμετοχή των πολιτών στην εκλογική διαδικασία θα πρέπει να είναι απολύτως σεβαστή, ώστε να δίνεται η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν, σύμφωνα όμως με τις συνταγματικά προβλεπόμενες εγγυήσεις. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν διαφαίνεται από το παρόν νομοσχέδιο, αφού η Κυβέρνηση δεν φρόντισε -προφανώς σκοπίμως- να διασφαλίσει τη μυστικότητα της διαδικασίας.

Είναι ολοφάνερο ότι η ψήφος των εκλογέων όχι διά της προέλευσής τους σε εκλογικά τμήματα, αλλά με επιστολική ψήφο, δηλαδή με ψηφοδέλτιο εντός φακέλου ο οποίος αποστέλλεται ταχυδρομικά από τον εκλογέα στην αρμόδια εκλογική αρχή, εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους, αφού δεν διασφαλίζει την ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, η οποία τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργιών της πολιτείας σύμφωνα με το Σύνταγμα.

Όπως από πολλούς τονίστηκε, ο εκλογέας που ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα από τον δικό του χώρο, όπως είναι η οικία του ή ο χώρος της εργασίας του, χωρίς την παρουσία δικαστικού αντιπροσώπου ή οποιουδήποτε άλλου εκπροσώπου δημόσιας αρχής, χωρίς την απόσυρση στο παραβάν και χωρίς κάλπη, στην οποία θα τοποθετήσει ο ίδιος ο εκλογέας τον φάκελο με το ψηφοδέλτιο της βούλησής του, φυσικά και μπορεί να επηρεαστεί στην απόφασή του από άσκηση πίεσης από πρόσωπα της οικογένειας ή και του κύκλου του, που ασκούν για διάφορους λόγους επιρροή επάνω του. Μπορεί -και αυτό συμβαίνει διαχρονικά- να υποστεί εκβιασμό από τον εργοδότη του. Μπορεί ακόμα να εξαγοραστεί η ψήφος του από ένα κόμμα ή από κάποιον υποψήφιο. Συχνά είναι τα παραδείγματα εξαγοράς, ιδίως σε κοινότητες των Ρομιά.

Εξάλλου, οι ίδιοι αποδέχeste το ενδεχόμενο παραβίασης της μυστικότητας, αφού στο άρθρο 13 αναφέρεται ότι ο εκλογέας θα πρέπει να δηλώνει με υπεύθυνη δήλωσή του ότι η συμπλήρωση του ψηφοδελτίου έγινε αποκλειστικά από τον ίδιο, δίχως την παρουσία άλλου προσώπου. Εδώ μόνο να γελάσει κανείς μπορεί. Ποια αξία μπορεί να έχει αυτή η δήλωση ενός ανθρώπου που νωρίτερα κάποιος άλλος τον επηρέασε;

Ακόμα, όμως, και αν θεωρηθεί ότι ο εκλογέας άσκησε ανεπηρέαστο το εκλογικό του δικαίωμα από τον χώρο του, υπάρχει ένα τεράστιο ακάλυπτο κενό στη διαδικασία της ψηφοφορίας με επιστολική ψήφο και συγκεκριμένα από τον χρόνο παράδοσης του φακέλου επιστροφής στην ταχυδρομική υπηρεσία μέχρι τον χρόνο παράδοσής του στην επιτροπή συλλογής επιστολικής ψήφου από την ταχυδρομική υπηρεσία, αφού κατά το χρονικό αυτό διάστημα που μεσολαβεί, δηλαδή μέχρι η επιστολική ψήφος να τοποθετηθεί στην κάλπη, είναι πιθανό να λάβουν χώρα γεγονότα απρόβλεπτα.

Και για να μη θεωρηθούμε καχύποπτοι από κάποιους, ερωτώ: Δεν είναι πιθανόν να χαθούν κάποιοι φάκελοι από σφάλμα ταχυδρομείου ή ακόμη και να καταστραφούν από κάποιο τυχαίο γεγονός, όπως φωτιά ή πλημμύρα στους χώρους φύλαξης; Νομίζω πως εύλογα δημιουργούνται τα ερωτήματα αυτά.

Είναι σημαντικό, επίσης, να αναφέρουμε ότι οι φάκελοι αποστέλλονται σε χρόνο διάφορο από την ημέρα των εκλογών και φυλάσσονται, προκειμένου να ανοιχτούν ταυτόχρονα με τις λοιπές ψήφους. Έτσι, όμως, δεν διασφαλίζεται η αρχή της ταυτόχρονης διεξαγωγής της ψηφοφορίας. Να ένας σοβαρός κίνδυνος έμμεσης αλλοίωσης της θέλησης του ψηφοφόρου από την προτερόχρονη, ακόμα και προ τριάντα ημερών, εκδήλωση της προτίμησής του!

Ποιος, λοιπόν, μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο μετά την αποστολή της επιστολής ψήφου από τον ψηφοφόρο να επισυμβεί ένα μεγάλο πολιτικό γεγονός, λόγου χάριν η αποκάλυψη ότι ο

Αρχηγός του κόμματος που ψήφισε διέπραξε προδοσία ή έγκλημα ή δωροδοκήθηκε, γεγονός το οποίο θα του ανέτρεπε την αρχική προτίμηση; Σε διαφορετική περίπτωση, θα μπορούσε να ψηφίσει την έσχατη επιλογή του στην κάλπη.

Για ποια, λοιπόν, έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας μιλάτε και για ποιο θεμελιώδες ατομικό πολιτικό δικαίωμα; Αλλά αυτά είναι ψιλά γράμματα για την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, η οποία εισάγει ρυθμίσεις ονομάζοντάς τις ως δήθεν εκσυγχρονιστικές και καινοτόμες, ενώ στην πραγματικότητα είναι κενές και παραβιάζουν τις συνταγματικές εγγυήσεις που διέπουν μια εκλογική διαδικασία.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς σας ευχαριστούμε.

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Θεοφάνης Παπάς.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ (ΦΑΝΗΣ) ΠΑΠΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, η συζήτηση και η επικείμενη ψήφιση μιας ακόμη μεγάλης μεταρρυθμιστικής πρωτοβουλίας της Κυβέρνησής μας αποδεικνύει τον ταχύ, δυναμικό και ποιοτικό βηματισμό μας προς τα εμπρός ως κοινωνία, ως οικονομία, ως χώρα. Είναι μια μεταρρύθμιση που θα διευκολύνει στο εξής τους συμπολίτες μας εντός και κυρίως εκτός της επικράτειας στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, ενισχύοντας τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες που αφορούν τις ευρωεκλογές ή τα εθνικά δημοψηφίσματα.

Σε αυτή τη δυναμική συζήτηση, με δεδομένη τη συνδιαμορφωμένη επί της αρχής συναίνεση, ήρθε η Κυβέρνηση με τροπολογία που κατέθεσε η αρμόδια Υπουργός να επεκτείνει τη δυνατότητα συμμετοχής μέσω επιστολικής ψήφου των Ελλήνων του εξωτερικού και στη διαδικασία των εθνικών εκλογών. Οι προθέσεις της Κυβέρνησης για την επέκταση αυτής της δυνατότητας είναι ειλικρινείς και πατριωτικές. Ταυτόχρονα, όμως, η πλειονότητα της Αντιπολίτευσης θα πρέπει να σταθεί πολιτικά ώριμη και συνεπής σε κάτι για το οποίο διαχρονικά έχει δεσμευθεί στους απόδημους. Οφείλουμε να σταθούμε όλοι συνεπείς, ώστε να δημιουργήσουμε μία ακόμα ισχυρή γέφυρα, για να ενώσουμε την Ελλάδα εκτός συνόρων με τη μητέρα πατρίδα.

Η επιστολική ψήφος καθιερώνεται στη χώρα μας για πρώτη φορά, σε αντίθεση με πάρα πολλές χώρες της Ευρώπης και όλου του κόσμου, όπου εφαρμόζεται ήδη εδώ και πολλά χρόνια. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιστολική ψήφος εφαρμόζεται και στις πενήντα πολιτείες των ΗΠΑ, ενώ μάλιστα σε πέντε από αυτές έχει καθιερωθεί ως αποκλειστικός τρόπος διεξαγωγής των εκλογικών αναμετρήσεων. Η καθιέρωση της επιστολικής ψηφοφορίας έχει προταθεί και από το ίδιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ψήφισμα τον Μάιο του 2022. Μέριμνα, λοιπόν, του παρόντος νομοσχεδίου αποτελεί η υιοθέτηση μιας σειράς βελτιστων πρακτικών και η ενσωμάτωση πρόσθετων δικλίδων ασφαλείας, ώστε να είναι πλήρως κατοχυρωμένη η μυστικότητα της ψήφου και η διαφάνεια σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Ο διαχρονικός πόθος του Ελληνισμού της Διασποράς να συμμετέχει ισότιμα στις διαδικασίες που καθορίζουν την πορεία και το μέλλον της αγαπημένης τους πατρίδας λαμβάνει βήμα-βήμα πλέον σάρκα και οστά. Καταργούνται όλα τα πρακτικά εμπόδια στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, σε συνέχεια της άρσης όλων των νομικών περιορισμών που ψηφίσαμε ως Κοινοβούλιο τον περασμένο Ιούλιο. Δεν είναι ώριμο και δημοκρατικό από πλευράς μας να συνεχίσουμε να αγνοούμε και να παραβλέπουμε τον πόθο και το δικαίωμα των αποδήμων Ελλήνων. Η ψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου θα αποτελέσει μια ιστορική δημοκρατική κατάκτηση γι' αυτούς. Στο εξής θα συνδιαμορφώνουμε όλοι μαζί το μέλλον της χώρας και του έθνους μας.

Οι διατάξεις για την επιστολική ψήφο δίνουν τη δυνατότητα στους Έλληνες που κατοικούν στο εξωτερικό να ψηφίσουν από τον τόπο κατοικίας τους, χωρίς να χρειαστεί να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις, δαπανώντας χρόνο και χρήματα. Από την άλλη μεριά, με την παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία διευκολύνονται και στο εσωτερικό της χώρας μας διάφορες ειδικές κατηγορίες ψηφοφόρων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, όπως, για παράδειγμα, ηλικιωμένοι,

άτομα με αναπηρία, ασθενείς ή φοιτητές και εποχικοί εργαζόμενοι, οι οποίοι είτε βρίσκονται μακριά από τον τόπο τους είτε μπορεί να αντιμετωπίζουν κάποιο κώλυμα φυσικής παρουσίας στο εκλογικό τμήμα την ημέρα των εκλογών ή ακόμη συμπολίτες μας οι οποίοι, αν και το επιθυμούν, ίσως να μη διαθέτουν αντικειμενικά τον χρόνο ή τα χρήματα να μεταβούν στον τόπο άσκησης του εκλογικού τους δικαιώματος.

Μέριμνα της παρούσας μεταρρύθμισης είναι να αυξηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η συμμετοχή των συμπολιτών μας στην εκλογική διαδικασία και να περιοριστεί σε σημαντικό βαθμό η αποχή, που τα τελευταία χρόνια προβληματίζει και τραυματίζει τη δημοκρατία, διότι όσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή τόσο ενισχύεται η αντιπροσωπευτικότητα και δυναμώνει το δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Αυτό αποτυπώνεται χαρακτηριστικά και σε πρόσφατες σφυγμομετρήσεις, σύμφωνα με τις οποίες περίπου το 70% των πολιτών είναι θετικοί απέναντι στην εφαρμογή της επιστολικής ψήφου, ενώ περίπου το 76% θεωρούν ότι αυτή θα οδηγήσει σε αυξημένη συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία. Επομένως είναι προφανές ότι όποιος στρέφεται κατά της επιστολικής ψήφου φοβάται την ευρεία συμμετοχή των πολιτών στις εκλογές. Στην ουσία φοβάται τη δημοκρατία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, πέραν της θεσμοθέτησης της επιστολικής ψήφου, το παρόν σχέδιο νόμου περιλαμβάνει επίσης δέσμη μέτρων για τον εκσυγχρονισμό του τρόπου εκλογής των Ευρωβουλευτών. Πιο συγκεκριμένα, επανέρχεται το κώλυμα ανακήρυξης σε όσους υποψηφίους έχουν την ιδιότητα του Βουλευτή στο ελληνικό Κοινοβούλιο. Οι εν λόγω υποψήφιοι οφείλουν να παραιτηθούν του αξιώματος πριν την ανακήρυξη τους. Στην ουσία αποκαθίσταται μία διαταραγμένη και άδικη ισορροπία, διότι είναι προφανές ότι η διατήρηση της ιδιότητας του Βουλευτή παράλληλα με την ιδιότητα του υποψήφιου Ευρωβουλευτή δημιουργεί αθέμιτο ανταγωνισμό έναντι των υπολοίπων υποψηφίων.

Τέλος, εξορθολογίζεται ο τρόπος κατανομής των εδρών των κομμάτων, προκειμένου να μην εμφανιστεί η πιθανή περίπτωση προσκύρωσης περισσότερων εδρών σε συνδυασμό ο οποίος λαμβάνει λιγότερες ψήφους από κάποιον άλλον.

Παράλληλα, το παρόν νομοσχέδιο εστιάζει στην επιβεβλημένη αναγκαιότητα εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων. Αυτό απαντά στο πρόβλημα του κατά πολύ μεγαλύτερου αριθμού εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους από τον αριθμό των Ελλήνων πολιτών που μένουν στην Ελλάδα και αυτό διότι οι εκλογικοί κατάλογοι είναι αναχρονιστικοί, δεδομένου ότι μέχρι την ηλικία των εκατόν δεκαεπτά ετών, εάν δεν υπάρχει πιστοποιητικό θανάτου, ο πολίτης παραμένει εγγεγραμμένος. Οι εν λόγω πολίτες υπολογίζονται στους μη ψηφίσαντες και δίνεται μια λανθασμένη εντύπωση, αφού συμπεριλαμβάνονται στα ποσοστά αποχής της εκλογικής διαδικασίας.

Με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου θεσπίζεται πλέον μια καινοτόμα διαδικασία διαγραφής όσων έχουν αποβιώσει και ο θάνατός τους ουδέποτε δηλώθηκε στις αρμόδιες σε χώρες υπηρεσίες, παραδείγματος χάριν, λόγω μετανάστευσης, διότι δεν νοείται την εποχή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της διαλειτουργικότητας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων του δημοσίου να μιλάμε για αδυναμίες διασταύρωσης, διόρθωσης ή εκκαθάρισης στοιχείων στους εκλογικούς καταλόγους. Η εκκαθάριση θα πραγματοποιηθεί σε ουδέτερο χρόνο, μεταξύ Ιουλίου και Νοεμβρίου του 2024, και αφορά κατ' αρχάς μόνο όσους είναι άνω των ογδόντα ετών, δεν έχουν υποβάλει φορολογική δήλωση, δεν έχουν διαβατήριο σε ισχύ και δεν λαμβάνουν σύνταξη. Διασφαλίζεται με αυτόν τον τρόπο εφεξής η έγκαιρη και ρεαλιστική μέτρηση της αποχής από τις εκλογές.

Τέλος, το παρόν σχέδιο νόμου προβλέπει επίσης μέτρα για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία, τόσο όσον αφορά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με φυσική παρουσία στα εκλογικά τμήματα, όσο και για την πρόσβασή τους στον προεκλογικό διάλογο.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, έχουν πλέον περάσει πενήντα χρόνια από την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη χώρα. Οι Έλληνες ζήσαμε αλλεπάλληλες και πολυεπίπεδες κρί-

σεις. Το πολιτικό μας σύστημα δοκιμάστηκε σκληρά και άντεξε. Έχουμε πλέον οι περισσότεροι σε αυτή την Αίθουσα την πολιτική ωριμότητα και τον ρεαλισμό να λειτουργήσουμε με συναίνεση, πέραν και πάνω από τις κομματικές μας αντιπαραθέσεις. Χρέος μας είναι να εμβαθύνουμε και να ενδυναμώσουμε τη δημοκρατία μας. Η ψήφιση του παρόντος νομοσχεδίου αποτελεί πρωτίστως δημοκρατική, ιστορική και εθνική ευθύνη, κυρίως απέναντι στους απόδημους Έλληνες, γι' αυτό και πρέπει με ευθύνη να σταθούμε συνεπείς στις διαχρονικές μας δεσμεύσεις απέναντί τους, για να συνδιαμορφώνουμε στο εξής μαζί τους την πορεία και το μέλλον της πατρίδας μας, ώστε να καταφέρουμε να σηκώσουμε την Ελλάδα και τον Ελληνισμό ακόμα ψηλότερα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εμείς ευχαριστούμε.

Έχω την τιμή να ανακοινώσω προς το Σώμα ότι η Διαρκής Επιτροπή Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων καταθέτει την έκθεσή της επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εξωτερικών: «Κύρωση της Συμφωνίας για τη συμμετοχή της Ελληνικής Δημοκρατίας ως παρατηρητή στο Σύστημα Ενσωμάτωσης της Κεντρικής Αμερικής (SICA)».

Τον λόγο τώρα έχει ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Χρήστος Μπουκώρος και θα κλείσουμε τη συνεδρίαση με τον κ. Τσίμπαρη Ιωάννη.

Ορίστε, κύριε συνάδελφε, έχετε τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΚΩΡΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αλήθεια, το μείζον στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο είναι αν μας ειδοποίησε εγκαίρως η αρμόδια Υπουργός η Αντιπολίτευση; Να κλωστήσουμε το τενεκεδάκι λίγα μέτρα παρακάτω, για να μην αποκτήσουν ποτέ το δικαίωμα της συμμετοχής στις εκλογές οι εκατοντάδες χιλιάδες, τα εκατομμύρια των Ελλήνων της διασποράς; Ποιο είναι, αλήθεια, το μείζον; Αντιλαμβάνομαι και την ουσία των διαδικασιών. Όμως, τι ζητάει σήμερα η Αντιπολίτευση; Να κλωστήσουμε το τενεκεδάκι λίγα μέτρα παρακάτω, για να μην αποκτήσουν ποτέ το δικαίωμα της συμμετοχής οι συμπατριώτες μας της διασποράς; Όχι, λένε, να γίνει πιο οργανωμένα, με καλύτερη συζήτηση, με καλύτερη ενημέρωση.

Από το 2001 το Σύνταγμα δίνει θεωρητικά τη δυνατότητα στους Έλληνες του εξωτερικού να λαμβάνουν μέρος στις εκλογές. Από το 2001 μέχρι σήμερα, αυτά τα είκοσι δύο περίπου χρόνια, έξι χρόνια κυβέρνησε τη χώρα το ΠΑΣΟΚ, 2000 - 2004, 2010 - 2012, και τεσσεράμισι χρόνια, 2015 - 2019, κυβέρνησε τη χώρα ο ΣΥΡΙΖΑ. Αλήθεια, πώς δεν σκέφτηκαν να φέρουν μια τέτοια μεταρρύθμιση αυτή τη δεκαετία, τα μισά από τα είκοσι χρόνια κατά τα οποία συζητάμε αυτό το θέμα; Γιατί δεν διαδραμάτισαν αυτά τα κόμματα που σήμερα διαμαρτύρονται τον ρόλο των μεταρρυθμιστικών κομμάτων, ώστε να ρίξουν το βλέμμα τους και να δώσουν σημασία στους Έλληνες του εξωτερικού;

Είμαστε χώρα μεταναστών από πολλές δεκαετίες. Ζουν, δημιουργούν σε όλα τα μήκη και πλάτη της οικουμένης οι συμπατριώτες μας. Σήμερα έρχεστε εδώ και διαμαρτύρεστε για ελλιπή ενημέρωση, για αιφνιδιασμό. Τι σας αιφνιδιάζει ακριβώς; Ένα ζήτημα που συζητάμε είκοσι χρόνια; Δύο ολόκληρες μέρες ακούγονται όλες οι απόψεις εδώ. Θα μπορούσατε -εγώ θα το δεχόμουν- να καταγγείλετε την Κυβέρνηση για τις διαδικασίες, αλλά να ψηφίσετε την ουσία του νομοσχεδίου, να δώσουμε επιτέλους στους Έλληνες του εξωτερικού το δικαίωμα να ψηφίζουν.

Παίζετε τον ρόλο του μεταρρυθμιστή για λίγες ώρες, για λίγες μέρες, λέγοντας ότι ναι, συμφωνούμε για τις ευρωεκλογές. Τις θεωρείτε ασήμαντες τις ευρωεκλογές ή θεωρείτε ασήμαντο τον ρόλο των ομογενών; Γιατί ναι στις ευρωεκλογές και όχι στις εθνικές εκλογές; Δεν το εξηγήσατε επαρκώς αυτό.

Ακούω κάποιες δικαιολογίες που προσβάλλουν την ουσία της μεταρρύθμισης. Επικαλείστε περί μυστικότητας της ψήφου. Εγώ δεν θα σας πω για τους Αμερικάνους, που είναι εκατομμύρια και που ψηφίζουν εδώ και πολλές δεκαετίες με επιστολική ψήφο, θα σας πω ότι αλήθεια είστε ικανοποιημένοι που βλέπετε σε κάθε εθνική εκλογή της Τουρκίας τέσσερα εκατομμύρια Τούρκους πολίτες να ψηφίζουν στη Γερμανία, είτε σε τμήματα είτε με επιστο-

λική ψήφο; Αλήθεια το λέτε ότι επιφυλάσσουμε για τη χώρα και για την Ομογένεια μια τέτοια τύχη για πολύ ακόμα;

Πρέπει να τοποθετηθούμε με υπευθυνότητα, χωρίς υπεκφυγές, χωρίς δικαιολογίες σε αυτό το μείζον ζήτημα. Δεν είναι μόνο η ψήφος, η ψήφος είναι η αρχή. Οι Έλληνες του εξωτερικού πρέπει να συμμετέχουν στην ενίσχυση της πατρίδας. Τι σας φοβίζει η αλήθεια, αναρωτιέμαι. Δεν μπορείτε να πείσετε τους Έλληνες του εξωτερικού; Σας προβληματίζει το γεγονός ότι δεν θα είναι ψηφοφόροι οι οποίοι θα επηρεάζονται από την εσωτερική μας μιζέρια και τις ατελέσφορες διαμάχες του εσωτερικού πολιτικού σκηνικού; Σας προβληματίζει ότι θα είναι ψηφοφόροι οι οποίοι θα αποφασίζουν με βάση τη γενική εικόνα, τη θέση της χώρας στον κόσμο, την ισχύ της Ελλάδος, για να νιώθουν περήφανοι και αυτοί στον τόπο που ζουν, εργάζονται και δημιουργούν, συνδέοντας την παρουσία τους σε οποιαδήποτε χώρα με την εικόνα της πατρίδας; Σας προβληματίζει και σας ανησυχεί ότι θα ψηφίζουν με βάση τη γενική εικόνα της οικονομίας και της πορείας της χώρας, ώστε να προγραμματίσουν μια επιστροφή τους σε μια χώρα ισχυρή, η οποία θα προοδεύει;

Αν αυτά σας προβληματίζουν, θα πρέπει να κάνετε την αυτοκριτική σας γιατί δεν μπορείτε να πείσετε ένα κομμάτι του εκλογικού σώματος που εκ των πραγμάτων θα είναι πιο απαιτητικό, θα συναλλάσσεται λιγότερο και θα επηρεάζεται λιγότερο από αυτή την καθημερινότητα που όλοι στηλιτεύουμε και κατηγορούμε.

Νομίζω, λοιπόν, ότι δεν πρέπει τα κόμματα της Αντιπολίτευσης να κλωστήσουν αυτή την ευκαιρία, η οποία είναι μια ευκαιρία ενόπλητης για τον Ελληνισμό, με μεγάλη εθνική σημασία, η οποία είναι μια ευκαιρία να χτίζουμε γέφυρες μεταξύ των Ελλήνων και όχι να γκρεμίζουμε. Δεν έχει κανένα κόμμα, ούτε η σημερινή Κυβέρνηση ούτε η Νέα Δημοκρατία ούτε κανείς, τους Έλληνες του εξωτερικού στο τσεπάκι.

Είναι, όμως, πολύ σημαντικό να δείξουμε ότι ο Ελληνισμός μπορεί να αλλάξει πορεία συνενώνοντας όλες τις δυνάμεις του. Και αυτή η ευκαιρία, δυστυχώς, φαλκιδεύεται, δυστυχώς απομειώνεται από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Εγώ λέω ότι έστω και την ύστατη ώρα, έστω και αύριο το πρωί, με όποια αντιπολιτευτική κριτική εναντίον του αρμόδιου Υπουργείου και της Κυβέρνησης, τα κόμματα της Αντιπολίτευσης πρέπει να κάνουν την αυτοκριτική τους για το ζήτημα αυτό.

Το συζητάμε είκοσι χρόνια. Το έχουν λύσει χώρες πολύ λιγότερο ισχυρές από την Ελλάδα και με πολύ λιγότερους μετανάστες στο εξωτερικό. Δεν είναι δυνατόν να φοβόμαστε την κρίση και την ψήφο των συμπατριωτών μας. Δεν είναι ούτε ασήμαντη ούτε -αν θέλετε- υποδεέστεροι Έλληνες από εμάς. Χαιρετίζω αυτή τη μεταρρύθμιση από το Υπουργείο Εσωτερικών και τη γενική κυβέρνηση. Ας μη χάσουμε ακόμα μια φορά την ευκαιρία να εκπέμψουμε ομόνοια και εθνική ενότητα στην πράξη και όχι στα λόγια.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Κι εγώ ευχαριστώ τον κ. Μπουκώρο.

Θα κλείσουμε τη σημερινή συζήτηση επί του σχεδίου νόμου με τον Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ - Κινήματος Αλλαγής κ. Ιωάννη Τσίμπαρη.

Ορίστε, έχετε τον λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΜΑΡΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για εμάς το ΠΑΣΟΚ η συμμετοχή στη δημοκρατία δεν είναι ζήτημα ανακοινώσεων, μικροπολιτικής ή πυροτεχνημάτων, αλλά ένα από τα πλέον κρίσιμα θεσμικά ζητήματα λειτουργίας της πολιτείας και ως τέτοιο το προσεγγίζουμε.

Στο κυρίως ζήτημα του νομοσχεδίου, συζητούμε την παροχή δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο σε εκλογείς εκτός και εντός της επικράτειας. Για το ΠΑΣΟΚ, η θεσμοθέτηση του δικαιώματος αυτού αποτελεί πάγια θέση εδώ και πολλά χρόνια, θέση την οποία εκφράσαμε επανειλημμένως και κοινοβουλευτικά, κατά τη συζήτηση για τη θεσμοθέτηση του δικαιώματος ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων από τη χώρα διαμονής τους.

Δεν μπορούμε, όμως, να μην επισημάνουμε το ότι όσον αφορά τους εκτός επικρατείας εκλογείς, πρόκειται για την τρίτη νομοθετική παρέμβαση κατά τη διάρκεια της ζωής των κυβερνήσεων του κ. Μητσοτάκη. Η πρώτη έρχεται το 2019. Η επόμενη είναι τον περασμένο Ιούλη του 2023 και τώρα έχουμε ξανά την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου, χωρίς καν να έχει εφαρμοστεί και δοκιμαστεί η νομοθέτηση του Ιουλίου.

Πρώτα ήταν η υπό προϋποθέσεις ψήφος των αποδήμων, μετά η άνευ προϋποθέσεων και μετά ανακοινώνεται η επιστολική ψήφος, η οποία καταργεί την αυτοπρόσωπη ψήφο των εκλογέων και μόλις λίγες ώρες μετά την έναρξη της συζήτησης στην Ολομέλεια για το νομοσχέδιο κατατέθηκε και η τροπολογία για την ενσωμάτωση της επιστολικής ψήφου και στις εθνικές εκλογές.

Στο ΠΑΣΟΚ -το τονίζω εκ νέου- δεν είμαστε αρνητικοί απέναντι στο ζήτημα της επιστολικής ψήφου των εκτός επικρατείας εκλογέων, το αντίθετο. Αναδεικνύουμε, όμως, την καταστρατήγηση των κανόνων καλής νομοθέτησης της Κυβέρνησης. Στην πρώτη φάση της διαδικασίας του 2019, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά στους εκτός επικρατείας εκλογείς, είχαμε τη σύσταση μιας διακομματικής επιτροπής, η οποία έχει γίνει και με πρόταση του ΠΑΣΟΚ. Η διακομματική επιτροπή διεκπεραίωσε μια διαδικασία, κατά την οποία καταλήξαμε να κάνουμε το πρώτο βήμα για την παροχή δυνατότητας ψήφους των εκλογέων.

Η καλή νομοθέτηση και ο σεβασμός στην κοινοβουλευτική διαδικασία, αλλά και στον ελληνικό λαό, θα επέβαλλε τη σύσταση εκ νέου μιας διακομματικής επιτροπής και διαβούλευσης, ώστε να επιτευχθούν με ορθά κοινοβουλευτικά τρόπο οι απαραίτητες διακομματικές συναινέσεις. Διότι ο τρόπος με τον οποίο ασκείται το εκλογικό δικαίωμα και με τον οποίο διεξάγονται εκλογές απαιτεί συναινέσεις.

Οι συναινέσεις δεν είναι να διαρρέετε επί μήνες ότι οι ευρωεκλογές θα διεξαχθούν είτε με λίστα είτε με το σύστημα των εκλογικών περιφερειών και ξαφνικά να ανακοινώνετε ότι όχι απλώς δεν θα υπάρχει λίστα, αλλά ενιαίο ψηφοδέλτιο -θα διατηρηθεί, δηλαδή, το ισχύον σύστημα-, αλλά θα εφαρμοστεί και η επιστολική ψήφος, αρχικά στις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα και ξαφνικά και στις εθνικές εκλογές για τους εκτός επικρατείας εκλογείς. Αυτή η πρακτική που εφαρμόζετε, πάγια πλέον, σε όλα τα νομοθετήματά σας, αποδεικνύει την έλλειψη συνολικού και ολοκληρωμένου σχεδίου διακυβέρνησης, παρά μόνο νομοθετήματα-πυροτεχνήματα προς τέρψιν.

Η ύπαρξη συναίνεσης είναι δείκτης ωρίμανσης του πολιτικού συστήματος. Το θέμα, όμως, είναι πώς αξιοποιείτε αυτή τη συναίνεση. Εμείς από την πρώτη στιγμή ως ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής θέσαμε ένα πλαίσιο πάνω στο οποίο πρέπει να συζητήσουμε για τα επιμέρους, όπως τέθηκαν στις επιτροπές, αφού συμφω-

νήσαμε επί της αρχής του νομοσχεδίου. Συναίνεση, όμως, δεν είναι η διά ανακοινώσεως συναίνεση. Δεν είναι να σας ενημερώσουμε πριν έρθει το θέμα στη Βουλή και κατά τη διάρκεια της συζήτησης στη Βουλή να φέρουμε εκπρόθεσμη τροπολογία που δεν συζητήθηκε με κανέναν και παρακάμφθηκε η θεσμική διαδικασία.

Για τους εντός επικρατείας εκλογείς αναγνωρίζουμε τη διευκόλυνση που θα παρέχει η επέκταση της δυνατότητας άσκησης του εκλογικού δικαιώματος με επιστολική ψήφο, όμως εφόσον υπάρχει κώλυμα να παραστούν με φυσική παρουσία.

Ως ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής καταθέσαμε τροπολογία -την οποία απαξιώσατε να φέρετε προς συζήτηση στην Ολομέλεια- για να ορίσουμε αντικειμενικούς λόγους δυσκολίας, όπως η εργασία, θέματα υγείας, η ηλικία ή η απόσταση. Η απάντησή σας είναι: «Γιατί να υπάρχουν περιορισμοί;». Διότι, η επιστολική ψήφος, κύριε Υπουργέ, είναι μια κάμψη της αρχής της μυστικότητας της ψήφου, έτσι όπως προβλέπεται στο παρόν νομοσχέδιο.

Επικαλείσθε τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες που εφαρμόζουν τη χρήση της επιστολικής ψήφου. Αποφεύγετε εντέχνως, όμως, να παρουσιάσετε τα πραγματικά στοιχεία, γιατί και στις χώρες που εφαρμόζεται η καθολική ψήφος υπήρχε μια μεταβατική περίοδος. Η ψήφος και η δυνατότητα επιτεύχθηκε σταδιακά, υπήρχε αξιολόγηση και όχι μαζικά, όπως εδώ από την αρχή.

Όλα τα παραπάνω σωρευτικά κάνουν σαφές το πλαίσιο της συναίνεσης που επιθυμείτε. Εσείς αποφασίζετε και διατάσσετε και οι υπόλοιποι συναινούν. Αυτή τη συναίνεση θέλετε.

Το ΠΑΣΟΚ υπηρετεί τον ελληνικό λαό και όχι την Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και θα διασφαλίσει την εκλογική διαδικασία ως ύψιστη πολιτική διαδικασία. Η συναίνεση θα υπάρξει εφόσον αποκαταστήσετε τις παρεκτροπές που εισηγήσθε.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Και εγώ ευχαριστώ τον κ. Τσίμαρη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αθανάσιος Μπούρας): Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 23.21' λύεται η συνεδρίαση για αύριο, ημέρα Τετάρτη 24 Ιανουαρίου 2024 και ώρα 9.00', με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο, συζήτηση επικαιρών ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, συνέχιση της συζήτησης και ψήφιση επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών: «Εκλογή ευρωβουλευτών, διευκόλυνση εκλογέων μέσω επιστολικής ψήφου, εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ